

**DE HOOFDSOM VAN DE PRAKTIKALE GELOOFSLEER**

Engelse titel, 1<sup>ste</sup> uitgave, 1692:  
A Body of Practical Divinity

VIERDE DEEL

**Het gebed des Heeren**

Door

THOMAS WATSON

STICHTING GIHONBRON  
MIDDELBURG  
2003

## **INHOUD**

### **VERKLARING VAN HET "Onze Vader", Matthéüs 6:9-13.**

#### **Hoofdstuk 1**

De aanspraak in het Gebed des Heeren: "Onze Vader Die in de hemelen zijt".

#### **Hoofdstuk 2**

De eerste bede: "Uw Naam worde geheiligd".

#### **Hoofdstuk 3**

De tweede bede: "Uw Koninkrijk kome".

#### **Hoofdstuk 4**

De derde bede: "Uw wil geschiede gelijk in den hemel, alzo ook op de aarde".

#### **Hoofdstuk 5**

De vierde bede: "Geef ons heden ons dagelijks brood".

#### **Hoofdstuk 6**

De vijfde bede: "En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onzen schuldenaren".

#### **Hoofdstuk 7**

De zesde bede: "En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den boze".

## HOOFDSTUK 1

### DE AANSPRAAK IN HET GEBED DES HEEREN "ONZE VADER, DIE IN DE HEMELN ZIJT"

*Vraag 100. Wat leert ons de aanspraak van het Gebed des Heeren?*

Antwoord. *De aanspraak van het Gebed des Heeren, welke luidt: Onze Vader, Die in de hemelen zijt, Matthéüs 6:9; leert ons tot God te naderen, met alle heilige eerbied en vertrouwen, als kinderen tot een Vader, Die bekwaam en gereed is om ons te helpen, Rom. 8:15; Lukas 11:13 en dat wij zouden bidden met en voor anderen, Handelingen 12: 5; 1 Timothéüs 2: 1, 2.*

Nadat ik de voornaamste gronden en fundamentele waarheden van de religie heb behandeld en een uiteenzetting gegeven heb over de decaloog, of de tien geboden, zal ik nu gaan spreken over het Gebed des Heeren. *"Gij dan bidt aldus: Onze Vader, Die in de hemelen zijt, Uw Naam worde geheiligd"*, enz., Matthéüs 6:9.

In dit Schriftgedeelte merken wij twee dingen op:

1. de inleiding tot het gebed
2. en het gebed zelf.

De inleiding tot het Gebed des Heeren is: "Gij dan bidt aldus".

Onze Heere Jezus heeft in deze woorden aan Zijn discipelen en aan ons een voorschrift voor het gebed gegeven. De *tien geboden* vormen de regel voor ons leven, de *twalf artikelen* bevatten de hoofdsom van ons geloof, en *het Gebed des Heeren* is het voorschrift voor ons gebed. Zoals God aan Mozes een model van de tabernakel heeft voorgeschreven, Exodus 25:9, zo heeft Christus ons hier een voorschrift van het gebed gegeven. "Gij dan bidt aldus".

De bedoeling is: laat dit een regel en voorbeeld zijn waarnaar gij uw gebeden doet. *Ad hanc regulam preces nostras exigere necesse est.* "Wij behoren onze gebeden volgens deze richtlijn te betrachten", Calvijn.

Niet, dat wij aan de woorden van het *Gebed des Heeren* gebonden zijn! Christus heeft niet gezegd: "Gij dan, bidt deze woorden", maar "bidt alzo"; dat wil zeggen: laat al uw verzoeken overeenstemmen met en gelijk zijn aan hetgeen in het Gebed des Heeren vervat is. En zeker mogen onze gebeden wel overeenstemmen met en gelijkvormig zijn aan dit Gebed. Tertullianus noemt het: *Breviarium totius evangelii*, "een korte samenvatting van het Evangelie." Het is als een klomp massief goud.

De volledigheid van dit gebed toont de Goddelijkheid van de Auteur. Een werkstuk wordt geprezen vanwege de maker en dit gebed verkrijgt lof vanwege zijn Auteur; het is *het Gebed des Heeren*.

Zoals de wet der zeden geschreven werd met Gods *vinger*, zo vloeide dit gebed van de *lippen* van de Zoon van God. Het is niet een stem van een mens, maar die van God! De nauwkeurigheid van dit gebed blijkt ook uit de uitnemendheid van de zaken. Het is als "zilver, gelouterd in een aarden smeltkroes (een oven, Engelse vertaling) gezuiverd zevenmaal", Psalm 12:7. Nooit is er een gebed zo voortreffelijk en nauwgezet samengesteld als dit. Het Hooglied van Sálomo wordt vanwege zijn voortreffelijkheid

wel het "lied der liederen" genoemd; zo kunnen wij dit wel het "Gebed aller gebeden" noemen.

De inhoud ervan is voortreffelijk:

1e. Om zijn *uitgestrektheid*. Het is multum in parvo, kort en bondig. Er wordt zeer veel gezegd in weinig woorden. Het vraagt zeer veel bekwaamheid om beide halfvrienden van de aarde nauwkeurig in een kleine landkaart te zetten. Dit korte gebed is echter één geheel samenstel, een hoofdsom van de geloofsleer.

2e. Om zijn *helderheid*. Het is voor ieders begrip duidelijk en verstaanbaar. Helderheid is het sieraad van de taal.

3e. Om zijn *volledigheid*. Het bevat de voornaamste zaken waarom wij moeten bidden en die God ons kan schenken.

Nuttig gebruik

Laten wij het Gebed des Heeren zeer hoog achten; laat dat het model en het voorbeeld zijn voor al onze gebeden.

We verkrijgen er een dubbel voordeel uit als wij onze verzoeken op gepaste wijze inrichten naar de vorm van dit gebed. Daardoor voorkomt men dwalingen in het gebed. Wij maken niet gemakkelijk een fout als wij het naar dit voorschrift doen; wij kunnen niet zo gauw dwalen als wij onze schets voor ons hebben. Hiermee worden zegeningen die men verzoekt, ontvangen, want de apostel verzekert ons dat God ons zal verhoren, als wij "bidden naar Zijn wil", 1 Johannes 5:14. En wij bidden zeker naar Zijn wil, als wij dat doen overeenkomstig het voorbeeld dat Hij ons gegeven heeft.

Tot zover wat betreft de inleiding tot het Gebed des Heeren: "Gij dan bidt aldus".

Het gebed zelf bestaat uit drie delen:

1. Een aanspraak;
2. De gebeden;
3. Het besluit.

1. De aanspraak van het gebed behelst: "*Onze Vader*" en: "*Die in de hemelen zijt*".

A. Het eerste deel van de aanspraak is *Onze Vader*.

Vader wordt soms voor de eerste Persoon gebruikt: "Mijn Vader is meerder dan Ik.", Johannes 14:28. Maar in deze tekst wordt het voornamelijk voor *de gehele Godheid* gebruikt. Deze aanspraak "Vader" leert ons, dat wij ons in het gebed tot God alleen moeten richten. In het Gebed des Heeren ligt geenszins zoiets als: "O, gij heiligen of engelen die in de hemel zijn, hoor ons"; maar alleen: "Onze Vader, Die in de hemelen zijt."

Vraag. *Welke orde moeten wij houden als wij ons in onze gebeden tot God richten? Hier wordt alleen de Vader genoemd. Mogen wij ook niet onze gebeden richten tot de Zoon en de Heilige Geest?*

Antwoord. Hoewel in het Gebed des Heeren alleen de Vader genoemd wordt, worden de andere twee Personen toch niet uitgesloten. De Vader wordt genoemd, omdat Hij in orde de eerste is; maar de Zoon en de Heilige Geest worden daar ook in begrepen, omdat zij één in Wezen zijn. Aangezien het ene Goddelijke Wezen bestaat in drie Personen, moeten wij in onze gebeden tot alle Drie bidden, ook als wij maar één Persoon noemen.

Wij komen nu meer bijzonder bij de eerste woorden van de aanspraak "Onze Vader". Aardse vorsten geven zich aanspraaktitels die hun grootheid uitdrukken, zoals "Hoogheid" of "Majesteit". God zou dat ook hebben kunnen doen, door Zichzelf zó te laten aanspreken als: "Onze Koning der ere" of: "Onze Rechter". Maar hij geeft Zichzelf een andere aanspreektitel, "Onze Vader", een uitdrukking van liefde en neerbuigende goedheid. Opdat Hij ons zou aanmoedigen tot Hem te bidden, dient Hij Zich aan onder de lieflijke naam van Vader. "Onze Vader". *Dulce nomen Patris; lieflijk is de VADERnaam*. De Naam Jehovah bergt majesteit in Zich; de Naam Vader behelst barmhartigheid.

Vraag. *In welk opzicht is God Vader?*

1. Krachtens schepping; Hij heeft ons gemaakt. "Wij zijn ook Zijn geslacht", Handelingen 17:28. "Hebben wij niet allen één Vader? Heeft niet één God ons geschapen?", Maleáchi 2:10. Maar hierin ligt weinig troost, want God is op dezelfde wijze Vader van de duivelen krachtens schepping, maar Hij Die hen geschapen heeft, zal ze niet zalig maken.
2. God is Vader krachtens verkiezing, aangezien Hij een zeker getal tot Zijn kinderen heeft verkoren, aan wie Hij ook de hemel zal vermaken. "Gelijk Hij ons uitverkoren heeft in Hem", Efése 1:4.
3. God is Vader krachtens bijzondere genade. Hij zondert de uitverkorenen af door Zijn Geest en werkt een bovennatuurlijk beginsel van heiligheid in hen; daarom zegt men van hen dat zij "uit God geboren zijn", 1 Johannes 3:9. Alleen diegenen die geheiligd zijn, kunnen zeggen: "Onze Vader, Die in de hemelen zijt."

Vraag. *Waarin ligt het verschil dat God de Vader van Christus is en de Vader van de uitverkorenen?*

Antwoord. Hij is de Vader van Christus op een veel heerlijker, alles overtreffende wijze. Christus heeft het eerstgeboorterecht; Hij is de oudste Zoon: de Zoon door eeuwige generatie. "Ik ben van eeuwigheid af gezalfd geweest; van den aanvang, van de oudheden der aarde aan", Spreuken 8:23. "Wie zal Zijn leeftijd uitspreken?", Jesaja 53:8. Christus is de Zoon des Vaders, daar Hij van dezelfde natuur is als de Vader; hem behoren al de onmededeelbare eigenschappen van de Godheid toe. Maar de uitverkorenen zijn kinderen Gods door aanneming en uit genade. "Opdat wij de aanneming tot kinderen verkrijgen zouden", Galaten 4:5.

Vraag. *Waardoor wordt God dan onze Vader?*

Antwoord. Door het geloof. "Want gij zijt allen kinderen Gods door het geloof in Christus Jezus", Galaten 3:26. Een ongelovige kan God wel zijn Schepper en zijn Rechter noemen, maar niet zijn Vader. Het geloof is ons legitimatiebewijs en maakt, dat wij van Koninklijken bloede des hemels zijn. "Gij zijt kinderen Gods door het geloof." Door de doop worden wij leden van de kerk, maar door het geloof worden wij kinderen Gods. Zonder geloof kan de duivel evengoed een wapenschild tonen als wij.

Vraag. *Hoe komt het dat het geloof God tot onze Vader maakt?*

Antwoord. Aangezien het geloof een verenigende genade is. Door het geloof worden wij verbonden en verenigd met Christus en zo worden wij Zijn verwanten. Als wij verenigd worden met Christus, de natuurlijke Zoon, worden wij aangenomen kinderen. God is de Vader van Christus; het geloof maakt ons tot broeders van Christus en zo komt het dat God ook *onze* Vader wordt, Hebreëen 2:11.

Vraag. *Waaruit blijkt het dat God de beste Vader is?*

1. Daarin dat Hij de alleroudste is. "De Oude van dagen zette Zich", Daniël 7:9. Dit is een figuurlijke voorstelling van God, Die vóór alle tijden was, wat eerbiedwaardigheid uitdrukt.
2. God is de beste Vader, omdat Hij volmaakt is. "Uw Vader, Die in de hemelen is, is volmaakt", Matthéüs 5:48. Hij is volmaakt goed. Aardse vaders zijn onderhevig aan gebreken. Elia, al was hij een profeet, was een mens van gelijke bewegingen als wij, Jakobus 5:17, maar God is volmaakt goed. De enige "volmaaktheid" die wij in dit leven kunnen bereiken, is oprechtheid. Wij kunnen slechts een weinig op God gelijken, maar Hem nooit gelijk worden. Hij is oneindig volmaakt.
3. God is de beste Vader ten aanzien van wijsheid. "Den alleen wijzen God", 1 Timótheüs 1:17. Hij heeft het volmaakte begrip van wijsheid in Zichzelf. Hij weet de bekwaamste middelen aan te wenden om Zijn eigen voornemens ten uitvoer te brengen. De engelen ontlene hun vlammend vuur aan Zijn licht. Eén deel van Zijn wijsheid is, met name, dat Hij weet wat het beste voor ons is. Een aardse vader weet in sommige ingewikkelde gevallen niet, wat hij zijn kind moet adviseren, of wat hij het beste kan doen. Maar God is de allerwijste Vader; Hij weet wat het beste voor ons is. Hij weet welke ondersteuning het beste voor ons is; hij bewaart Zijn hartsterkingen voor het geval wij bezwijken. "God, Die de nederigen vertroost", 2 Korinthe 7:6. Hij weet ook wanneer verdrukking voor ons het beste is en wanneer het de beste tijd is een bittere drank toe te dienen. "Zo het nodig is bedroefd zijnde", 1 Petrus 1:6. Hij is de alleen wijze God; Hij weet zelfs het kwade voor Zijn kinderen ten goede aan te wenden, Romeinen 8:28. Hij kan zelfs uit vergif een heilzame drank bereiden. Derhalve is Hij de beste Vader, wat wijsheid betreft.
4. Hij is de beste Vader, omdat Hij de hoogste liefde meedeelt. "God is liefde", 1 Johannes 4:16. Hij, Die anderen met ingewanden van liefde bedeeft, moet vanzelfsprekend Zelf meer daarvan hebben; want Hij vervult hen daarmee. De liefde van ouders is in vergelijking met de liefde van God tot Zijn kinderen slechts zo hard als marmer en diamant. Hij geeft Zijn kinderen het beste van Zijn liefde: verkiezende liefde, verlossende liefde. "Hij zal over u vrolijk zijn met blijdschap, Hij zal zwijgen in Zijn liefde, Hij zal Zich over u verheugen met gejuich", Zefanja 3:17. ("Hij zal rusten in Zijn liefde", Engelse vertaling). Er is geen vader zoals God, als het over liefde gaat. Als gij Zijn kind zijt, kunt ge uw eigen ziel niet zó innig liefhebben, als Hij u liefheeft.
5. Hij is de beste Vader, als het over rijkdom gaat. Hij heeft genoeg goederen om al Zijn kinderen te geven, Hij bezit een onnaspeurlijke rijkdom, Efêze 3:8. Hij geeft het verborgen manna, Hij geeft van de boom des levens, uit de beek Zijner wellusten. Hij bezit onuitputtelijke schatten, paarden poorten, eindeloos genot. Als aardse vaders steeds maar zouden geven, zouden zij niets meer overhouden, maar God geeft altijd weer aan Zijn kinderen en wordt toch niet minder. Zijn rijkdom wordt steeds uitgedeeld en vermindert niet, net als de zon die altijd schijnt en toch niet minder licht heeft. De Oneindige kan niet verarmen. Dus is Hij de beste Vader; Hij geeft Zijn kinderen meer dan enig ander vader of vorst kan schenken.
6. God is de beste Vader, omdat Hij Zijn kinderen kan beteren en bekeren. Als een zoon van een aardse vader het verkeerde pad opgaat, weet die vader vaak niet hoe hij hem weer op de goede weg moet brengen, maar God weet de kinderen die Hij verkoren heeft te bekeren: Hij kan hun hart vernieuwen. Toen Paulus vervolging blies tegen de kinderen Gods, veranderde de Heere weldra zijn levenskoers en maakte dat hij ging bidden. "Zie, hij bidt", Handelingen 9:11. Iemand die tot de

uitverkorenen behoort, kan zo'n ruwe bonk of zó onbehouden niet zijn, of God kan hem door genade behouden en pasklaar maken voor de erfenis.

7. God is de beste Vader, omdat Hij nooit sterft. "Die alleen onsterfelijkheid heeft", 1 Timótheüs 6:16. Aardse vaders sterven en hun kinderen staan bloot aan allerlei letsel, maar God leeft altoos. "Ik ben de Alfa en de Omega, het Begin en het Einde", Openbaring 1:8. God heeft geen opvolgers voor Zijn kroon.

Vraag. *Waarin bestaat toch wel de waardigheid van degenen die God tot hun Vader hebben?*

a. Zij hebben groter eer dan men aardse vorsten toebrenkt; God acht hen kostelijk. "Van toen af dat gij kostelijk zijt geweest in Mijn ogen", Jesaja 43:4. De goddelozen zijn als schuim, (slakken, Engelse vertaling) Psalm 119:119, en als kaf, Psalm 1:4, maar God rekent Zijn kinderen onder Zijn juwelen. Hij schrijft de namen van al Zijn kinderen in het boek des levens. "Welke namen zijn in het boek des levens", Filippiëzen 4:3. Bij de Romeinen werden de namen van hun senatoren in een boek geschreven, de zogenaamde *patres conscripti*, een *lijst der vaderen*. God schrijft de namen van Zijn kinderen op de rol, en zal hen niet uit dit register uitwissen. "Ik zal zijn naam geenszins uitdoen uit het boek des levens", Openbaring 3:5. God schaamt Zich niet voor Zijn kinderen. "Daarom schaamt Zich God hunner niet, om hun God genaamd te worden", Hebréeën 11:16.

Men zou kunnen denken dat het beneden Gods waardigheid is, Vader te zijn van zulke kinderen die maar stof zijn en met zonde bevuurd; *maar Hij schaamt Zich niet hun God genoemd te worden*. Om ons te laten zien dat Hij Zich niet schaamt voor Zijn kinderen, schrijft Hij Zijn eigen Naam op hen. "Ik zal op hem schrijven den Naam Mijns Gods", dat wil zeggen: *Ik zal hem voor al de engelen openlijk erkennen als Mijn kind; Ik zal Mijn Naam op hem schrijven, evenals een zoon de naam van zijn vader draagt*, Openbaring 3:12. O, wat is dat een grote eer en waardigheid!

b. God geeft Zijn kinderen eervolle titels. Hij noemt hen "de heerlijken" der aarde, of *de voortreffelijken*, zoals Junius het weergeeft, Psalm 16:3. Dat moeten immers wel 'heerlijken' zijn, die: *e regio sanguine nati* van koninklijken bloede des hemels zijn. Het zijn de geestelijke fenixen der aarde, zij vormen de heerlijkheid van de schepping. God noemt Zijn kinderen Zijn heerlijkheid. "Aan Israël Mijn heerlijkheid", Jesaja 46:13. Hij eert zelfs Zijn kinderen met de titel van koning. "En Die ons gemaakt heeft tot koningen", Openbaring 1:6. Al Gods kinderen zijn koningen, al hebben zij geen aardse koninkrijken. Zij dragen een koninkrijk met zich om. "Het Koninkrijk Gods is binnen ulieden", Lukas 17:21. De genade is een koninkrijk dat in het hart van Gods kinderen is opgericht. Zij zijn koning om over hun zonden te heersen, om deze koningen met ketenen te binden, Psalm 149:8.

c. Zij zijn de koningen gelijk. Zij hebben hun *insignia regalia*, onderscheidingsteken van koninklijkheid en majesteit. Zij bezitten een kroon. In dit leven zijn ze als vermomde koningen; men herkent ze niet, daarom zijn ze onderhevig aan armoede en minachting. "Nu zijn wij kinderen Gods, en het is nog niet geopenbaard, wat wij zijn zullen", 1 Johannes 3:2. Wel, wat zullen ze straks zijn? Elk kind van God zal zijn eerkroon ontvangen en witte klederen, 1 Petrus 5:4; Openbaring 6:11. De klederen duiden op waardigheid en het wit betekent heiligheid.

d. Nog een eer voor degenen die God tot hun Vader hebben, is dat zij allen erfgenamen zijn; zelfs het jongste kind is erfgenaam. Gods kinderen zijn erfgenamen van alles in dit leven. Aangezien God hun Vader is, hebben zij het volste recht op aardse goederen, zij hebben er een geheiligd recht op. Al hebben ze dan dikwijls het minste deel, toch hebben zij er het volste recht op. Met hetgeen zij bezitten, hebben zij de zegen van Gods liefde en gunst. Anderen mogen dan meer van het wildbraad hebben, Gods kinderen hebben meer van de zegen! Derhalve zijn ze erfgenamen van alles in dit leven. Zij zijn ook erfgenamen van, de toekomstige wereld. Erfgenamen van de zaligheid Hebr. 1:14. "Mede-erfgenamen van Christus", Romeinen 8:17. Zij zullen eveneens met Christus delen in Zijn heerlijkheid. Bij de mensen neemt de oudste zoon gewoonlijk alles voor zichzelf; maar Gods kinderen zijn allen mede-erfgenamen met Christus; zij delen met Hem mee in Zijn rijkdom. Heeft Christus een plaats in de hemelse woningen? De kinderen Gods eveneens. "In het huis Mijns Vaders zijn vele woningen; Ik ga heen om u plaats te bereiden", Johannes 14:2. Krijgt Hij de liefde van Zijn Vader? Zij ook! "Opdat de liefde, waarmee Gij Mij liefgehad hebt, in hen zij", Johannes 17:26. Zit Hij op een troon? Gods kinderen ook, Openbaring 3:21. O, wat een hoge eer!

e. God maakt dat Zijn kinderen gelijke eer hebben als de engelen. "Zij zijn den engelen gelijk", Lukas 20:36, ja, deze heiligen die God als hun Vader hebben, staan in sommige opzichten zelfs boven de engelen. Want als Jezus Christus onze natuur heeft aangenomen, heeft Hij die, naar het zeggen van Augustinus, *naturam nostram nobilitavit*, edeler en heerlijker gemaakt dan die der engelen, Hebr. 2:16. God heeft, door aanneming, Zijn kinderen nader tot Hem gebracht dan de engelen. De engelen zijn Christus' vrienden, de gelovigen zijn Zijne leden, en deze eer hebben alle kinderen Gods. O, wat is dat een troost voor Gods kinderen, die hier veracht en overloden worden met smaad en laster! "Wij zijn geworden als uitvaagsels der wereld", 1 Korinthe 4:13. Maar op de jongste dag zal God Zijn kinderen eren, en hen kronen met onsterfelijk geluk, in weerwil van de afgunst van hun tegenpartijders.

Vraag. *Hoe kunnen wij weten dat God onze Vader is?* Niet iedereen kan "onze Vader" zeggen. De Joden beroemden zich erop dat God hun Vader was. "Wij hebben een Vader, namelijk God", Johannes 8:41. Christus maakt hen hun ware afkomst bekend: "Gij zijt uit den vader den duivel", vers 44. Zij die een duivelse geest hebben en van hun macht misbruik maken om de kracht der Godzaligheid te verbreken, kunnen niet zeggen, dat God hun Vader is. Die moeten eigenlijk zeggen: "Onze vader die in de hel is." Hoe kunnen wij dan weten dat God onze Vader is?

1. Als men een kinderlijke geaardheid heeft, wat uitkomt in vier zaken.

(1) In tranen uit te barsten over de zonde, zoals een kind schreit als hij zijn vader beledigd heeft. Toen Christus Petrus aanzag en Petrus zich zijn zonde van verloochening te binnen bracht, begon hij te wenen. Clemens van Alexandrië verhaalt, dat Petrus elke keer als hij een haan hoorde kraaien, weende. Het is een teken dat God onze Vader is, als ons stenen hart is weggenomen en er door genade een weekheid in het hart gekomen is, en het van droefheid smelt vanwege de zonde.

- Wie een kinderlijk hart heeft, treurt op een geestelijke wijze over de zonde; hij heeft smart over de zonde als zonde, als een daad die verontreinigt. De zonde ontsiert de gereinigde ziel, zij schendt het beeld Gods; zij verandert sierlijkheid in

mismaaktheid; zij wordt wel de plaag des harten genoemd, 1 Koningen 8:38. Een kind van God treurt over het feit dat de zonde verontreinigt; de zonde heeft voor hem een zwarter aanblik dan de hel.

- Wie een kinderlijk hart heeft, heeft smart over de zonde, omdat het een daad van vijandschap is. De zonde stelt zich lijnrecht tegenover God. Het wordt wel genoemd in tegenheid wandelen met God. "Dan zullen zij hun ongerechtigheid belijden, en ook dat zij met Mij in tegenheid gewandeld hebben", Leviticus 26:40. De zonde doet alles om God te tergen. Als de Heere het ene wil, zal de zonde iets anders doen. De zonde zou niet alleen God willen onttronen, maar Hem juist in Zijn bestaan aantasten. Als het aan de zonde zou liggen, zou God niet langer God zijn. Een kinderlijk hart heeft daar smart over. "O", zegt men dan, "dat ik zoveel vijandschap in mij omdraag, dat mijn wil niet méér onderworpen is aan de wil van mijn hemelse Vader." Daardoor ontstaat een uitlaat van Goddelijke droefheid.
- Een kinderlijk hart schreit over de zonde, omdat het een daad van ondankbaarheid is. Het is het misbruiken van Gods liefde; het is de juwelen van Zijn genade aannemen en die aanwenden tot zonde. God heeft voor Zijn kinderen meer gedaan dan voor anderen. Hij heeft Zijn genade in hen geplant en hun blijken van Zijn gunst gegeven en wie zondigt tegen goedheid, dompelt de zonde in scharlaken verf en maakt ze als karmozijn. Dan is het net als bij Absalom, die zodra zijn vader hem gekust had en hem weer in zijn gunst hersteld had, een samenzwering tegen hem smeedde. Er is niets wat een kinderlijk hart zó in tranen doet smelten dan zonden van ondankbaarheid. "O, dat ik toch zondig tegen het bloed van een Zaligmaker en tegen de genegenheid van een Vader. Ik veroordeel ondankbaarheid in mijn kind, maar ik ben zelf schuldig aan ondankbaarheid tegen mijn hemelse Vader." Dan ontstaat er een aderslating van Goddelijke droefheid en dat doet het hart opnieuw bloeden. Het is voorzeker een bewijs dat God onze Vader is, als Hij ons een kinderlijke gestalte van het hart heeft gegeven, om te wenen over de zonde als zonde, als een daad van verontreiniging, als vijandschap en ondankbaarheid. Een goddeloze moge dan over de bittere gevolgen van de zonde treuren, maar alleen een kind van God heeft smart over de afschuwelijke natuur van de zonde.

(2) Als men een kinderlijke aard heeft, heeft men een zeer teer gevoel. Oneer onze hemelse Vader aangedaan gaat ons dan tot harte. Als wij de dienst des Heeren vervalst zien en Zijn waarheid met vergif van dwaling vermengd, is dat alsof er een zwaard door onze leden gaat, omdat wij zien dat Zijn eer wordt aangerand. "Ik heb gezien degenen, die trouwelooslijk handelen, en het verdroot mij", Psalm 119:158.

Als Homerus Agamemnons droefheid beschrijft als deze gedwongen wordt zijn dochter te offeren, voert hij al zijn vrienden wenend en klagend ten tonele. Zo leven Gods kinderen mee als de Heere onteerd wordt en zijn ze als het ware in rouw gedompeld. Een kind dat maar enigszins rechtgeaard is, heeft hartzeer als hij hoort dat men zijn vader beschimpt. Zo ziet een erfgenaam des hemels de oneer die God aangedaan wordt, veel afschuwelijker dan het onrecht dat hemzelf aangedaan wordt.

(3) Een kinderlijke aard komt uit in liefde tot de hemelse Vader. Het is onnatuurlijk als men zijn vader niet liefheeft. De Heere, Die met heerlijkheid gekroond is, is het ware Voorwerp van verlustiging. Ieder waar kind van God zegt met Petrus: "Heere, Gij weet dat ik U liefheb."

*Maar wie zal dat niet zeggen, dat hij God liefheeft?*

- Als wij ware, zuivere liefde tot de hemelse Vader hebben, komt dat tot uiting in de vruchten. Dan zijn wij bezet met een heilige vrees. De vrees die voortkomt uit de liefde tot God is daar, waar wij de zichtbare tekens van Zijn tegenwoordigheid missen. Eli's hart "sidderde vanwege de ark Gods", 1 Samuël 4:13. Er staat niet dat zijn hart beefde vanwege zijn twee zonen Hofni en Pinehas, maar zijn hart sidderde vanwege de ark, omdat de ark het bijzondere teken van Gods tegenwoordigheid was en als dat weg was, was de heerlijkheid geweken.
- Wie de hemelse Vader liefheeft, is bevreesd dat de tekenen van Zijn tegenwoordigheid weggenomen zullen worden, en dat de goddeloosheid als een vloed naar binnen stroomt, dat het pausdom weer de kop zal opsteken en de Heere van Zijn volk zal vertrekken. De tegenwoordigheid des Heeren in Zijn instellingen is de heerlijkheid en de kracht van een natie. De inwoners van Troje hadden het beeld van Pallas en zij waren van mening dat zij, zolang dat beeld bij hen bleef, nooit overwonnen zouden worden. Zo ook is een volk veilig, zolang Gods tegenwoordigheid met hen is. Elk waar kind van God vreest, dat God zal vertrekken en de heerlijkheid zal wijken. Laten wij ons daaraan beproeven, of wij een kinderlijke geaardheid hebben. Hebben wij God lief en brengt deze liefde vrees en heilige ijver met zich mee? Zijn wij bevreesd dat wij Gods tegenwoordigheid zullen verliezen, dat de Zon der gerechtigheid uit onze luchtstreek zal vertrekken? Velen zijn bevreesd dat zij wat van hun wereldse voordelen zullen kwijtraken, maar niet dat zij Gods tegenwoordigheid zullen verliezen. Als zij maar vrede en welvaart hebben, bekommeren zij zich er niet om, wat er van de ark Gods terechtkomt. Een waar kind van God vreest niets zo zeer als het gemis van Gods tegenwoordigheid. "Wee hun, als Ik van hen zal geweken zijn", Hoséa 9:12.
- De liefde tot de hemelse Vader kan men zien aan de liefde tot Zijn dag. "Indien gij den sabbat noemt een verlustiging", Jesaja 58:13. De ouden noemden die dag *regina dierum*, de koningin der dagen. Als wij de hemelse Vader liefhebben, brengen wij die dag door in godsdienstoefening, in lezen, horen en mediteren. Op die dag valt er tweemaal zoveel manna. God heeft de sabbat geheiligd; Hij heeft al de dagen van de week gemaakt, maar Hij heeft deze geheiligd; die dag heeft Hij bekroond met een zegen.
- De liefde tot de hemelse Vader ziet men ook aan de liefde tot Zijn kinderen. "Een iegelijk, die liefheeft Dengene Die geboren heeft, die heeft ook lief dengene die uit Hem geboren is", 1 Johannes 5:1. Als wij God liefhebben zullen, wij Hem des te meer liefhebben, als wij te meer van Hem zien in anderen. Wij hebben Hem daarin lief, al zijn ze arm, evenals een kind het portret van zijn vader graag ziet, al zit het in een minder mooie lijst. Wij hebben de kinderen van onze Vader lief, ook al worden zij vervolgd. "Onesíforus heeft zich mijner ketenen niet geschaamd", 2 Timótheüs 1:16. Constantijn kuste de lege oogkas van Pafnusus, omdat hij zijn oog om Christus' wil verloren had. Wie Gods kinderen niet liefheeft, heeft ook God niet lief. Zij zijn niet graag in hun gezelschap, zij hebben heimelijk een hekel aan hen en een afkeer van hen. Hypocrieten wenden voor dat zij grote achting hadden voor kinderen Gods die nu weg zijn, zij verklaren gestorven kinderen Gods voor heilig, maar zij vervolgen hen die nog leven. Ik kan niet anders van zulken zeggen, wat de apostel zegt in Hebreeën 12:8: "Zij zijn bastaarden en niet zonen."
- Als wij de hemelse Vader liefhebben, zullen wij het voor Hem opnemen en zullen wij voor Zijn waarheid in de bres treden. Wie zijn vader liefheeft, zal het voor hem opnemen als men hem belastert en onrecht aandoet. Wie hoort dat Gods Naam onteerd wordt en zwijgt, heeft geen kinderlijk hart en geen liefde tot God.

Als Christus voor ons tussentreedt in de hemel, zullen wij dan bevreesd zijn voor Hem op aarde op te komen? Degenen die in tijden van gevaar niet uitkomen voor God en godsdienst, voor die zal God Zich schamen hun God genoemd te worden. Het is een schande voor Hem zulke kinderen te hebben, die Hem niet willen erkennen.

- Een kinderlijke liefde tot God kan men ook kennen aan de mate van deze liefde. Wij hebben onze Vader in de hemel boven alle andere zaken lief, boven bezit en verwanten. Het is als bij olie, die boven op het water drijft, Psalm 73:25. Aangezien een kind van God in Hem een goedheid ziet zonder weerga en een samenstel van alle schoonheid, gaat de hoogste mate van liefde tot Hem uit. Daar God Zijn kinderen met verkiezende liefde bedeeft, zoals Hij niet aan de goddelozen schenkt, geven Zijn kinderen Hem zo'n liefde die zij aan niemand anders geven. Zij geven Hem het pit en merg van hun liefde. Zij hebben Hem lief met een liefde van aanbidding. Deze specerijwijn houden zij alleen voor hun Vader om te drinken, Hooglied 8:2.

(4) Een kinderlijke geaardheid ziet men als men de hemelse Vader eert. "Een zoon zal den vader eren", Maleáchi 1:6.

- a. Wij laten zien dat wij de hemelse Vader eren, als wij Hem eerbiedig vrezen. "Vreest voor uw God", Leviticus 25:17. Deze eerbiedige vrees voor God bestaat hierin, dat wij niets durven doen wat Hij in Zijn Woord verboden heeft. "Hoe zou ik dan dit een zo groot kwaad doen en zondigen tegen God?", Genesis 39:9. Het is een gedeelte van de eer die een zoon aan zijn vader geeft, als hij bevreesd is iets te doen wat hij niet wil. Wij laten blijken dat wij onze hemelse Vader eren, als wij alles doen wat wij kunnen om Hem te verhogen en Zijn deugden te doen uitblinken. Hoewel wij Hem niet nog meer kunnen verhogen in de hemel, kunnen wij Hem wel verhogen in ons hart en in de achting van anderen. Als wij goed van God spreken, Zijn roem vermelden, de tekenen van Zijn goedheid verbreiden; als wij Hem de eer geven van alles wat wij doen, als wij Zijn lof uitbazuinen, dat alles is de eer geven aan onze hemelse Vader en een zekere blijk van een kinderlijk hart. "Wie dank offert, die zal Mij eren", Psalm 50:23.
- b. Wij kunnen weten of God onze Vader is, als wij op Hem lijken. Een kind vertoont het beeld van zijn vader. "Enerlei van gedaante als koningszonen", Richteren 8:18. Elk kind van God lijkt op de Koning des hemels. Hierin verschillen de geadopteerde kinderen van God en die van een mens. Een mens adopteert iemand als zijn kind en erfgenaam die niet eens op hem lijkt, maar degene die God tot Zijn kind aanneemt, lijkt op Hem: hij draagt niet alleen de naam van Zijn hemelse Vader, maar ook Zijn beeld. "En aangedaan hebt den nieuwen mens, die vernieuwd wordt tot kennis, naar het evenbeeld Desgenen Die hem geschapen heeft", Kolossenzen 3:10. Wie God als zijn Vader heeft, lijkt op Hem in heiligheid, wat de heerlijkheid van de Godheid is, Exodus 15:11. De heiligheid Gods is de innerlijke reinheid van Zijn Wezen. Wie God heeft tot zijn Vader, heeft deel aan de Goddelijke natuur, wel niet aan het Goddelijke Wezen, maar toch aan de Goddelijke gelijkenis. Zoals het zegel de afdruk en het beeld op het was zet, zo heeft hij die God tot zijn Vader heeft, de afdruk en het beeld van Zijn heiligheid op zich. "Aäron, den heilige des HEEREN", Psalm 106:16. Goddelozen wensen wel God gelijk te zijn in heerlijkheid hiernamaals, maar zij hebben niet de behoefte hier op Hem te lijken in genade. Zij geven er wel van op in de wereld dat

God hun Vader is, maar er is niets van God in hen te zien. Zij zijn onrein, zij missen niet alleen Zijn beeld, maar haten dat zelfs.

- c. Wij kunnen weten dat God onze Vader is, als wij Zijn Geest in ons hebben.
- I. Als wij de voorbede van de Geest in ons hebben. Hij is de Geest des gebeds. "En overmits gij kinderen zijt, zo heeft God den Geest Zijns Zoons uitgezonden in uw harten, Die roept: Abba, Vader!", Galaten 4:6. Het gebed is het uitademen van de ziel in de boezem van de hemelse Vader. Niet één van Gods kinderen wordt stom geboren. *Implet Spiritus Sanctus organum suum, et tanquam fila chordarum tangit Spiritus Dei corda sanctorum*, schrijft Prosper. "De Heilige Geest vervult de ziel en de Geest Gods raakt het hart van de kinderen Gods aan als de snaren van een harp." "Zie, hij bidt", Handelingen 9:11. Maar niet elk gebed is een bewijs dat Gods Geest in ons woont. Degenen die geen genade hebben, kunnen wel uitmunten in gaven en in het gebed de harten van anderen gaande maken, terwijl hun eigen hart niet is aangeroerd. Net als de luit die een lieflijk geluid maakt in de oren van anderen, maar zelf onberoerd blijft.

Vraag. *Hoe kunnen wij dan weten of ons gebed is ingegeven door de Heilige Geest en zó besluiten dat God onze Vader is?*

Antwoord.

- Als ons gebed niet alleen uit klanken bestaat, maar ook geestelijk is; als het niet slechts een gebedsgave is, maar uit verzuchtingen bestaat, Romeinen 8:26. De beste muziek is meerstemmig; het beste gebed is als het hart en de mond samenstemmen.
  - Als het gebed vurig en innig is. "Een krachtig gebed des rechtvaardigen vermag veel", Jakobus 5:16. De ogen vloeien over van tranen en het hart gloeit. Vurigheid in het gebed is als vuur op wierook, dat deze doet opstijgen ten hemel als een lieflijke reuk.
  - Als het gebed met geloof gemengd is. Het gebed is de sleutel des hemels en het geloof is de hand die de sleutel omdraait. "Wij roepen: Abba, Vader", Romeinen 8:15. "Wij roepen", dat is de vurigheid in het gebed. "Abba, Vader", daar is het geloof. Gebeden die tegen de rots van ongeloof botsen, lijden schipbreuk.
- d. We kunnen weten dat God onze Vader is, als de Geest in ons bidt. Zoals Christus in de hemel tussentreedt, zo is de Geest de Voorbidder in het hart.
- e. Als wij de vernieuwing des Geestes hebben, wat niets anders is als de wedergeboorte, hetgeen genoemd wordt uit de Geest geboren te zijn, Johannes 3:5. Dit wederbarend werk van de Geest is een verandering of vernieuwing van de natuur. "Wordt veranderd door de vernieuwing uws gemoeds", Romeinen 12:2. Wie uit God geboren is, heeft een nieuw hart: nieuw, niet wat betreft de substantie, maar de hoedanigheden. De snaren van een viool kunnen dezelfde blijven, maar de klank kan wel veranderd zijn. Vóór de wedergeboorte zijn er geestelijke weeën, veel hartverbrijzeling over de zonde. Dat noemt men wel de besnijdenis des harten, Kolossenzen 2:11. Bij de besnijdenis leed men pijn in het vlees; zo is er bij de geestelijke besnijdenis smart in het hart; daar is dan veel droefheid, die ontstaat uit een gevoel van schuld en toorn. Het beven van de stokbewaarder was een van de weeën van de nieuwe geboorte, Handelingen 16:29. De Geest Gods is eerst een *Geest der dienstbaarheid* voordat Hij een Geest der aanneming is. Dit gezegende werk der wedergeboorte verspreidt zich over de gehele ziel; het verlicht het

verstand; het heiligt het hart en hervormt het leven. Al is de wedergeboorte nog slechts ten dele, zij is wel in elk deel, 1 Thessalonicenzen 5:23. De wedergeboorte is de zegelgraving van de Heilige Geest op de ziel; de wedergeboren christen is versierd met de juwelen van die genade, die de heerlijkheid van de engelen is. De wedergeboorte is de fontein van alle ware vreugde. Bij onze eerste geboorte komen wij schreiend tot wereld, maar bij onze wedergeboorte is er reden tot blijdschap, want nu is God onze Vader geworden en wij zijn wedergeboren tot een levende hoop, 1 Petrus 1:3. Hierdoor kunnen wij ons beproeven hoe onze verhouding tot God is. Is er al een werk van wedergeboorte door Gods Geest aan onze ziel toegepast? Zijn wij al van een andere geest, nederig en hemelsgezind? Dat is een goed teken van het kindschap en dan kunnen wij zeggen: "Onze Vader, Die in de hemelen zijt."

- f. Wij kunnen weten dat God onze Vader is, als wij door de Geest geleid worden. "Zovelen als er door den Geest Gods geleid worden, die zijn kinderen Gods", Romeinen 8:14. Gods Geest maakt ons in de wedergeboorte niet alleen levend, maar Hij leidt ons tot wij het einde van ons geloof verkregen hebben. Het is niet voldoende dat een kind het leven heeft, maar het moet later elke stap leren gaan. "Ik nochtans leerde Efraïm gaan; Hij nam hen op Zijn armen", Hoséa 11:3. Zoals de Israëlieten de wolk- en vuurkolom hadden, die vóór hen heen ging en hun gids was, zo is Gods Geest de Leidsman, Die ons voorgaat en ons in alle waarheid leidt, ons raad geeft in al onze twijfels en Zijn invloed laat gelden in al onze daden. "Gij zult mij leiden door Uw raad", Psalm 73:24. Niemand kan God Vader noemen dan zij, die door de Geest geleid worden. Beproeft u dan, door welke geest u geleid wordt. Degenen die geleid worden door een geest van nijdigheid, wellust of hebzucht, worden niet door de Geest Gods geleid. Het zou godslastering zijn als zij God Vader noemden. Zij worden geleid door de geest van de satan en kunnen wel zeggen: "Onze vader die in de hel is."
- g. Wij kunnen weten dat God onze Vader is, als wij het getuigenis van de Geest hebben. "Dezelfde Geest getuigt met onzen geest, dat wij kinderen Gods zijn", Romeinen 8:16. Het getuigenis van de Geest, Die ingeeft dat God onze Vader is, is niet een hoorbare stem of een hoorbaar getuigenis van de hemel. De Geest getuigt in het Woord. De Geest zegt in het Woord, dat degene die deze hoedanigheid heeft dat hij de zonde haat en de heiligheid bemint, een kind van God is en dat derhalve God zijn Vader is. Als ik zulke hoedanigheden in mij vind, is het de Geest Die met mijn geest getuigt dat ik een kind van God ben. Maar, wij mogen nog iets verder gaan. De Geest Gods getuigt met onze geest, als Hij ons hart bewerkt met meer dan gewone indrukken en een verborgen aanwijzing geeft en ons influistert dat het in Gods voornemen lag ons lief te hebben; hierin getuigt de Geest tezamen met onze consciëntie, dat wij een erfgenaam des hemels zijn en dat God onze Vader is. Dit getuigenis kan beter gevoeld worden dan dat men het onder woorden kan brengen. Het verdrijft twijfel en vrees en stilt aanvechtingen.

*Vraag. Maar wat moet iemand doen die zo'n getuigenis van de Geest niet heeft?*

*Antwoord.* Als wij het getuigenis van de Geest missen, laten wij dan ons benaarstigen om het werk van de Geest in ons te vinden. Als wij niet de getuigende werking van de Geest bezitten, laten wij dan ons benaarstigen de heiligende werking te hebben; dat zal een bemoediging voor ons zijn.

- h. Als God onze Vader is, hebben wij een vreedzame geest. "Zalig zijn de vreedzamen; want zij zullen Gods kinderen genaamd worden", Matthéüs 5:9. De genade werkt in ons een lieflijke, vriendelijke geaardheid. Zij vijlt de ruwheid van de menselijke geest af. Zij verandert leeuwenwreedheid in de zachtmoedigheid van een lam, Jesaja 11:7. Degenen die God tot hun Vader hebben, betrachten zowel vrede als heiligheid. God, de Vader, wordt wel de God des vredes genoemd, Hebreeën 13:20; God, de Zoon, de Vredevorst, Jesaja 9:5); God, de Heilige Geest, een Geest des vredes: "De enigheid des Geestes door den band des vredes", Efése 4:3. Hoe vreedzamer, hoe meer men op God gelijkt.
- God is niet de Vader van hen die woest en wreed zijn, alsof zij, net als Romulus, de melk van een wolf opgezogen hebben. "Den weg des vredes hebben zij niet gekend", Romeinen 3:17. Die vermaken zich in het kwaad en doen niets liever dan vervolgen, zoals Maximinus, Diocletianus en Antiochus, die naar het zeggen van Eusébius, meer moeilijke tochten maakten en zich aan meer gevaren blootstelden om de Joden lastig te vallen en te vervolgen, dan ooit iemand van hun voorgangers had gedaan om overwinningen te behalen. Deze woestelingen kunnen niet God hun Vader noemen. Als ze dat toch zouden doen, hebben zij evenmin profijt ervan als zij "Vader" zeggen, als de rijke man in de hel toen hij "vader Abraham" zei, Lukas 16:24.
  - Ook degenen die tweedracht zaaien, kunnen geen "Vader" zeggen. "Neemt acht op degenen, die tweedracht en ergernissen aanrichten, wijkt af van hen", Romeinen 16:17. Die uit God geboren zijn, zijn vreedzaam. Wat moeten wij denken van degenen die tweedracht zaaien? Zal God hun Vader zijn? De duivel heeft de eerste tweedracht aangericht in de hemel. Dus zulken kunnen beter de duivel hun vader noemen. Zij kunnen beter *de verdeelde klauw* in hun wapen zetten. Hun welluidendste muziek is ontstemd. Zij scholen samen om tweedracht te zaaien. Simson bond de vossenstaarten alleen maar aan elkaar om het koren van de Filistijnen in brand te steken, Richteren 15:4.
  - Rooms en verenigen zich alleen maar om de vrede der kerk in vuur en vlam te zetten. Het koninkrijk van satan groeit door tweedracht te zaaien. Chrysostomus merkt over de gemeente van Korinthe op, dat toen er velen tot bekering kwamen, satan geen betere manier kon vinden om de stroom van de godsdienst in te dammen dan een twistappel erin te gooien en hen in verschillende partijen te verdelen: de één was van Paulus, een ander van Apollos, maar weinigen waren van Christus. Wilde Christus niet Zijn kleed laten scheuren en zal Hij dan toelaten dat Zijn lichaam verscheurd wordt! God zal voorzeker niet de Vader zijn van hen die geen *kinderen des vredes* zijn. Van al degenen die God haat, wordt die ene als voorbeeld genoemd, "die tussen broeders krakélen inwerpt", Spreuken 6:19.
- i. Als God onze Vader is, zullen wij gaarne dicht bij Hem zijn en gemeenschap met Hem onderhouden. Een openhartig kind zal blij zijn als het dicht bij zijn vader kan zijn en in zijn tegenwoordigheid kan verkeren. David benijdde de vogels die hun nest bouwden bij Gods altaren, toen hij niet kon opgaan naar het huis van zijn Vader, Psalm 84:4. Ware kinderen Gods verkeren gaarne zo dicht mogelijk bij de Heere. In de prediking wensen zij dat God tot hen spreekt door Zijn heilig Woord, in het sacrament komen zij tot Hem aan Zijn tafel. Een kind van God is blij, als hij in de tegenwoordigheid van zijn Vader is. Hij kan niet lang van God wegblijven. Hij ziet weer een rustdag naderen en verheugt zich al. Zijn hart is onder de genademiddelen al vaak weggesmolten en verlevendigd. Hij heeft gesmaakt dat

God goed is, en daarom is hij graag in de tegenwoordigheid van zijn Vader. Hij kan niet lang van God wegblijven. Degenen die niet veel ophebben met de genademiddelen, kunnen niet zeggen: "Onze Vader, Die in de hemelen zijt". Zal God Vader zijn van degenen die het niet kunnen uithouden in Zijn tegenwoordigheid?

Eerste nuttig gebruik, tot onderwijs.

Merk toch eens op de wonderlijke goedheid Gods, dat het Hem heeft behaagd de lieflijke betrekking van een Vader met ons aan te gaan. Het was voor Hem niet noodzakelijk ons aan te nemen, het ontbrak Hem niet aan een Zoon, maar wij misten wel een Vader. Hij toonde Zijn macht toen Hij onze Maker werd, maar Zijn barmhartigheid toen Hij onze Vader werd. Wat is het een wonder der genade, dat Hij, toen wij nog vijanden waren en wij ons hart als een bolwerk tegen Hem gesloten hielden, onze weerbarstigheid overwonnen heeft en ons van vijanden tot kinderen heeft gemaakt, Zijn Naam op ons heeft geschreven, Zijn beeld op ons heeft gedrukt en een Koninkrijk van heerlijkheid ons geschonken heeft. Elk aangenomen kind mag wel zeggen: *"Ja, Vader, want also is geweest het welbehagen voor U"*, Matthéüs 11:26.

Als God onze Vader is, leid ik daaruit af dat alles wat Hij aan Zijn kinderen doet, liefde is.

1. Als Hij in voorspoed hen toelacht, is dat liefde. Zij bezitten dan het wereldse goed niet alleen onder Gods toelating, maar in Zijn liefde. Hij zegt tegen elk van Zijn kinderen, wat Naman tegen Gehazi zei: "Belieft het u, neem twee talenten", 2 Koningen 5:23. "Heb gezondheid en neem Mijn liefde erbij. Bezit landerijen en neem Mijn liefde erbij. Neem twee talenten." Zijn liefde is in elke zegen een lieflijk bestanddeel.

Vraag. *Waaruit kan men bewijzen dat een kind van God het wereldse goed met liefde krijgt?*

Antwoord.

- Omdat hij er alle recht op heeft. God is Zijn Vader en daarom heeft hij er een goed recht op. Een goddeloze heeft slechts een burgerlijk recht op het geschapene, niet meer; hij heeft het niet uit de hand van een vader ontvangen. Hij lijkt op iemand die een lap stof bij een manufacturier haalt, maar die is niet betaald. Maar een gelovige heeft alle recht op elke voet grond die hij bezit, want zijn Vader heeft die op zijn naam gezet.
- Een kind van God krijgt het wereldse goed in liefde, omdat het voor hem is afgezonderd. Hij wordt er beter van en het is een magneet voor hem die hem naar de Heere toetrekt. Hij heeft daarmee de zegen van zijn Vader. Een weinig met de zegen is zoet. "Hij zal uw brood en uw water zegenen", Exodus 23:25. Ezau had het wildbraad, maar Jakob kreeg de zegen. Terwijl de spijs van de goddeloze gekruid is met Gods toorn, krijgen de gelovigen hun verkwikkingen, gekruid met een zegen, Psalm 78:30, 31. Het was de heiligende zegen van God dat de peulvruchten Daniël meer voedden en maakten dat hij er beter uitzag dan degenen die de spijs van de koning aten, Daniël 1:15.
- Een kind van God krijgt het wereldse goed in liefde, omdat al wat hij bezit een onderpand is voor meer; elk stukje brood is een onderpand en een eersteling van de heerlijkheid.

2. Aangezien God Vader is, is alles in liefde, of Hij nu in toorn neerziet, of Zijn pen in alsem doopt en bittere dingen schrijft of kastijdt. Een vader heeft zijn kind zowel lief als hij hem kastijdt en tuchtigt, als wanneer hij zijn land op zijn naam schrijft. "Zo wie Ik liefheb, die bestraf en kastijd Ik", Openbaring 3:19. "Verdrukkingen zijn scherpe pijlen", zegt Gregorius van Nazianze, "maar ze worden afgeschoten door de hand van een liefhebbende Vader." *Correctio est virtutis gymnasium*. Kastijding dient tot vorming van het karakter. God zendt verdrukking uit liefde: Hij doet dat om te verootmoedigen en te louteren. Liefdevolle kastijding is even noodzakelijk als het dagelijks brood, ja evenzeer als de genademiddelen en de sacramenten. Er is liefde in dit alles: God slaat, opdat Hij moge behouden.

3. Aangezien God Vader is, is het liefde als Hij Zich terugtrekt en Zijn Aangezicht voor Zijn kind verbergt. Verlaten te worden is op zichzelf een droeve zaak, een korte hel, Job 6:9. Als het licht wordt ingehouden, valt de dauw. Ook kunnen wij wel eens een regenboog in een wolk zien; nu in dit alles is de liefde van een Vader. Hierdoor maakt God de genade levendig. Misschien was de genade in slaap gezonken, Hooglied 5:2. Zij leek op het vuur onder de as en God heeft Zijn vertroosting ingehouden om de genade in oefening te brengen en te versterken.

Het geloof schittert soms, net als een ster, in de donkere nacht van verlating het helderst, Jona 2:4. Als God Zijn aangezicht van Zijn kind verbergt, blijft Hij toch Vader en Zijn hart gaat nog naar Zijn kind uit. Het is net als bij Jozef: toen hij hard sprak tegen zijn broers en hen deed geloven dat hij hen voor verspieters aanzag, was zijn hart vol liefde en was hij blij dat hij even terzijde kon gaan om te wenen. Zo rommelen Gods ingewanden over Zijn kinderen, ook als Hij Zich vreemd schijnt aan te stellen. "In een kleinen toorn heb Ik Mijn aangezicht van u een ogenblik verborgen, maar met eeuwige goedertierenheid zal Ik Mij uwer ontfermen", Jesaja 54:8. Al kan God wel eens fronsen als een vijand, Hij heeft toch het hart van een Vader.

Leer hieruit, hoe droevig de toestand van de goddelozen is. Zij kunnen niet zeggen: "Onze Vader, Die in de hemelen zijt". Zij kunnen wel zeggen: "Onze Rechter", maar niet: "Onze Vader". Hun afkomst ligt in de hel. "Gij zijt uit den vader den duivel", Johannes 8:44. Degenen die onrein en goddeloos zijn, vormen het bastaardgebroed van de oude slang en het zou godslastering zijn, als zij God hun Vader noemden. De toestand van de goddelozen is treurig; als zij in ellende verkeren, hebben zij niemand tot wie zij zich met hun klachten kunnen wenden. God is hun Vader niet, Hij wijst alle verwantschap met hen af. "Ik heb u nooit gekend; gaat weg van Mij, gij die de ongerechtigheid werkt", Matthéüs 7:23.

Als de goddelozen in hun zonden sterven, kunnen zij geen genade verwachten van God als een Vader. Velen zeggen, dat Hij, Die hen gemaakt heeft, hen ook wel zal behouden, maar "het is geen volk van enig verstand; daarom zal Hij, Die het gemaakt heeft, Zich deszelven niet ontfermen", Jesaja 27:11. Al is God hun Vader krachtens schepping, maar omdat zij Zijn kinderen niet zijn door aanneming, zal Hij, Die ze gemaakt heeft, hen toch niet verlossen.

Tweede nuttig gebruik, tot uitlokking.

Laten allen die nog vreemdeling van God zijn, toch alles in het werk stellen om bij deze hemelse familie te komen. Laat men nooit rusten, voor men kan zeggen: "Onze Vader, Die in de hemelen zijt".

Vraag. *Maar zal God mijn Vader wel willen zijn, die Zijn Naam gelasterd heb en die een groot zondaar geweest ben?*

Antwoord. Indien u thans op z'n minst God wilt zoeken in het gebed en uw zonden afbreken, dan zal Hij Zich Vaderlijk over u ontfermen en u geenszins uitwerpen. Toen de verloren zoon opstond en tot zijn vader ging, werd zijn vader "met innerlijke ontferming bewogen; en toelopende viel hem om zijn hals en kustte hem", Lukas 15:20. Al bent u dan een doorbrenger geweest en hebt bijna alles verkwist aan uw wellusten, maar als ge uw zonden een scheidbrief wilt geven en met berouw tot God vluchten, weet dan dat Hij de ontferming van een Vader bezit. Hij zal u in de armen van Zijn erbarmen drukken en de vergeving van uw zonden met een kus bezegelen. En gesteld, dat uw zonden afschuwelijk zijn geweest, wat dan? De wonde kan niet zo wijd zijn als de pleister van Christus' bloed groot is. De zee verbergt grote rotsen in zich; de zee van Gods erbarmen kan uw grote zonden verzwelgen. Wees daarom niet moedeloos, ga tot God, neem u voor u neer te werpen op Zijn Vaderlijk ontfermen. Het zou wel eens kunnen zijn dat Hij Zich van u zal laten verbidden, zoals bij Manasse, 2 Kronieken 33:13.

Derde nuttig gebruik, van vertroosting.

Wat een troost ligt hierin voor degenen die op goede gronden God Vader kunnen noemen. In het woord Vader ligt meer zoetheit dan in het bezit van duizend werelden. David achtte het een grote zaak schoonzoon van de koning te worden. "Wat is mijns vaders huisgezin in Israël, dat ik des konings schoonzoon zou worden?" 1 Samuël 18:18.

### ***Waarin bestaat dan het geluk, als wij God tot onze Vader hebben?***

1. *Als God onze Vader is, zal Hij ons onderwijzen.* Welke vader zal weigeren zijn zoon goede raad te geven? Als God ouders beveelt hun kinderen te onderwijzen, zal Hij Zelf Zijn kinderen dan niet onderwijzen?, Deuteronomium 4:10) "Ik ben de HEERE, uw God, Die u leert wat nut is", Jesaja 48:17. "O God, Gij hebt mij geleerd van mijn jeugd aan", Psalm 71:17. Als God onze Vader is, zal Hij ons de onderwijzingen van de Heilige Geest geven. "De natuurlijke mens begrijpt niet de dingen, die des Geestes Gods zijn, en hij kan ze niet verstaan", 1 Korinthe 2:14.

De natuurlijke mens kan wel zeer goede denkbeelden hebben van de geloofsleer, maar God moet ons de geheimenissen van het Evangelie op een geestelijke wijze leren. Iemand kan de getallen op een zonnewijzer zien, maar hij kan niet zeggen hoever de dag al verstreken is, tenzij de zon schijnt. Zo kunnen wij wel vele waarheden in de Bijbel lezen, maar wij kunnen pas zaligmakende kennis ervan krijgen, als God door Zijn Geest in onze ziel schijnt. Gods onderwijs komt niet alleen tot ons oor, maar tot het hart. Hij deelt het niet alleen mee aan ons verstand, maar Hij buigt onze wil. Wij leren nooit echt iets, tenzij God het ons leert. Als Hij onze Vader is, zal Hij ons leren onze zaken met recht te beschikken, Psalm 112:5. (Engelse vertaling: "met beleid") en hoe wij ons voorzichtig moeten gedragen. "David gedroeg zich voorzichtiglijk", 1 Samuël 18:5. (Engelse vertaling: "met wijsheid"). Hij zal ons leren wat wij antwoorden moeten, als wij voor overheden geplaatst worden; Hij zal ons de woorden in de mond geven. "En gij zult ook voor stadhouders en koningen geleid worden om Mij nentwil. Want gij zijt het niet, die spreekt, maar het is de Geest uws Vaders, Die in u spreekt", Matthéüs 10:18 - 20.

2. *Als God onze Vader is, is Hij ons innerlijk genegen.* Als het al zo onnatuurlijk is als een vader zijn kind niet liefheeft, zouden wij dan denken dat God in Zijn liefde zal feilen? Alle genegenheid van ouders is afkomstig van God, maar dat is maar een vonk

van de vlam van Zijn liefde. Hij is de Vader der barmhartigheden, 2 Korinthe 1:3. Hij verwekt alle barmhartigheid en toegenegenheid in het schepsel. Zijn liefde tot Zijn kinderen is een liefde die de kennis te boven gaat, Efëze 3:19. Die gaat alle begrenzing te boven: zij is hoger dan de hemel en wijder dan de zee. Als u Gods Vaderlijke liefde tot Zijn kinderen wilt beschouwen, bedenk dan dat God er een kostbare waardering van geeft. "Van toen af dat gij kostelijk zijt geweest in Mijn ogen", Jesaja 43:4. Een vader acht zijn kinderen meer waard dan zijn juwelen.

- De namen van Gods kinderen zijn kostbaar, want Gods eigen Naam is op hen geschreven. "Ik zal op hem schrijven den Naam Mijns Gods", Openbaring 3:12.
- Hun gebeden zijn Hem een lieflijke reuk; Hij legt hun tranen in Zijn fles, Psalm 56:9.
- Hij acht Zijn kinderen als een sierlijke kroon in Zijn handen, Jesaja 62:2.
- God bemint de plaats waar zij geboren zijn, om hunnentwil. "En van Sion zal gezegd worden: Die en die is daarin geboren", Psalm 87:5; die en die gelovige is daar geboren. Hij bemint de grond waarop Zijn kinderen hun voeten zetten, vandaar dat Hij Judéa, de woonplaats van Zijn kinderen en uitverkorenen, een "lustig land" noemt, Maleáchi 3:12. Het was niet alleen aangenaam vanwege de ligging en om zijn vruchtbaarheid, maar omdat Zijn kinderen, Zijn *Hephzibah*, - dat is, *Mijn verlustiging is in haar* - daar woonden.
- Hij beveelt de groten der aarde Zijn kinderen geen kwaad te doen, omdat hun personen heilig zijn. "Hij liet geen mens toe hen te onderdrukken; ook bestrafte Hij koningen om hunnentwil, zeggende: Tast Mijn gezalfden niet aan", Psalm 105:14, 15. Met *gezalfden* worden de kinderen van de hoge God bedoeld, die de zalving des Geestes hebben en door God zijn afgezonderd. Hij verheugt Zich in hun gezelschap.
- Hij ziet gaarne hun gedaante en hoort graag hun stem, Hooglied 2:14. Hij kan niet lang uit hun gezelschap wegblijven. Laten slechts twee of drie van Zijn kinderen bijeenkomen en samen bidden, dan zal Hij zeker in hun midden zijn. "Waar twee of drie vergaderd zijn in Mijn Naam, daar ben Ik in het midden van hen", Matthéüs 18:20. Hij draagt Zijn kinderen in Zijn schoot, zoals een vader een zuigeling draagt, Numeri 11:12, Jesaja 46:4.
- Het blijkt hoezeer Gods kinderen Hem aan het hart liggen, als zij in Zijn schoot gedragen worden. Hij is over hen zeer bekommerd en bezorgd. "Hij zorgt voor u", 1 Petrus 5:7. Zijn oog is steeds op hen gevestigd, zij zijn nooit uit Zijn gedachten. Een vader kan niet voortdurend voor zijn kinderen zorgen, soms slaapt hij; maar God is een Vader Die nimmer slaapt. "Hij zal niet sluimeren, noch slapen", Psalm 121:4.
- Hij acht niets goed genoeg om Zijn kinderen mee te delen, Hij geeft hun het vette der tarwe en honing uit de rotsen, "reine wijnen, die gezuiverd zijn", Jesaja 25:6.
- Hij geeft hun drie juwelen die meer waard zijn dan de hemel: *het bloed van Zijn Zoon, de genade van Zijn Geest en het licht van Zijn aangezicht*. Er is nergens zo'n toegenegen, liefhebbende Vader te vinden. Als er ooit een liefde groter is dan een andere, schenkt Hij hun deze; zij krijgen het pit en merg van Zijn liefde. "Hij zal over u vrolijk zijn met blijdschap, hij zal zwijgen in Zijn liefde" ("rusten" in Zijn liefde") Engelse vertaling, Zefánja 3:17. Hij heeft Zijn kinderen lief met de liefde waarmee Hij Christus liefheeft, Johannes 17:26. Het is steeds dezelfde liefde, vanwege de onveranderlijkheid. God zal evenmin Zijn aangenomen kind ophouden lief te hebben als Zijn natuurlijke Zoon.

3. *Als God onze Vader is, zal Hij vol medelijden zijn.* "Gelijk een vader zich ontfermt over de kinderen, ontfermt Zich de HEERE over degenen, die Hem vrezen", Psalm 103:13. "Is niet Efraïm Mij niet een dierbare zoon! ... Ik denk nog ernstiglijk aan hem Jeremia 31:20. In de volgende twee gevallen ontfermt de Heere Zich over Zijn kinderen.

- a. *In geval van gebreken.* Als een kind zijn verstand niet heeft, of een of andere lichamelijke kwaal, ontfermt een vader zich daarover. Zo ontfermt Zich de Heere over onze gebreken, als God onze Vader is; Hij ontfermt Zich zodanig dat Hij die geneest. "Ik zie hun wegen en Ik zal hen genezen", Jesaja 57:18. Hij heeft zowel medelijden tot ontferming als balsem tot genezing.
- b. *In geval van leed.* Elke slag die een kind ontvangt, gaat een vader aan zijn hart. Zo betoont de Heere medelijden als Zijn kinderen in lijden verkeren. "In al hun benauwdheid was Hij benauwd", Jesaja 63:9. Zijn hart bloedde als het ware in hun wonden. "Saul, Saul, wat vervolgt gij Mij?", Handelingen 9:4. Als men op de voet trapt, roept het hoofd luide uit. Gods ziel was verdrietig over de kinderen Israëls, Richteren 10:16. Het is als bij een luit: als men één snaar aanraakt, de overigen klinken ook. Zo is het ook als men Gods kinderen aanraakt, dan voelt Hij dat ook. "Want die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan", Zacharia 2:8.

4. *Als God onze Vader is, zal Hij het minste goed dat Hij in ons ziet opmerken.*

- Als daar slechts één zucht over de zonde is, hoort Hij dat. "Mijn zuchten is voor U niet verborgen", Psalm 38:10.
- Als er slechts één boetetraan uit het oog tevoorschijn komt, ziet Hij het. "Ik heb uw tranen gezien", Jesaja 38:5.
- Als er slechts een goed voornemen opkomt, merkt Hij dat op. "Dewijl dat in uw hart geweest is Mijn Naam een huis te bouwen, gij hebt wèl gedaan, dat het in uw hart geweest is", 1 Koningen 8:18. Hij straft voornemens tot het kwade en bekroont voornemens tot het goede. "Gij hebt wèl gedaan dat het in uw hart geweest is."
- Hij slaat acht op het geringste *scintilla*, sprankje genade in Zijn kinderen. "Gelijk Sara Abraham gehoorzaam is geweest, hem noemende heer", 1 Petrus 3:6. De Heilige Geest vermeldt niet het ongeloof van Sara of het lachen van haar over de belofte. Hij legt de vinger op het litteken, ziet haar zwakheid voorbij en slaat alleen acht op het goede dat in haar was, haar gehoorzaamheid tegenover haar man: "zij gehoorzaamde Abraham, hem noemende heer".
- Ja, het goede waarop Gods kinderen in zichzelf nauwelijks letten, slaat God in 't bijzonder gade. "Ik ben hongerig geweest en gij hebt Mij te eten gegeven; Ik ben dorstig geweest en gij hebt Mij te drinken gegeven, Dan zullen de rechtvaardigen Hem antwoorden, zeggende: Heere, wanneer hebben wij U hongerig gezien en gespijzigd?", Matthéüs 25:35, 37. Zij hebben als het ware hun eigen werken van liefdadigheid over het hoofd gezien en niet meegeteld, maar Christus heeft er acht op geslagen: "Ik ben hongerig geweest en gij hebt Mij te eten gegeven". O, wat ligt hier een troost in. God bespeurt het geringste goed in Zijn kinderen. Hij kan een graankorreltje onder het kaf zien liggen, genade onder de verdorvenheid.

5. *Als God onze Vader is, zal Hij alles wat wij doen goed opnemen.* De plichten waarover wij onszelf veroordelen, zal Hij bekronen. Als een kind van God zijn beste plichten overziet, merkt hij dat er zoveel zonden aan kleven dat hij erdoor van streek raakt. "Heere", zegt hij, "er is meer zwavel dan wierook in mijn gebeden." Maar,

troost u, als God uw Vader is, zal Hij die plichten bekronen, waarover u uzelf veroordeelt. Hij ziet dat er oprechtheid is in de harten van Zijn kinderen en dit goud, al is het dan licht, zal iets bevatten waardoor het voor waar wordt aangezien. Al zijn er veel gebreken in de godsdienst van Zijn kinderen, Hij zal toch hun offeranden niet verwerpen. "De HEERE heelde het volk", 2 Kronieken 30:20. De stammen van Israël die in tijdnood kwamen, verzuimden enkele wettische reinigingen, maar omdat hun hart oprecht was, heelde God hen toch en vergaf hun zonden. Hij neemt de goede wil voor de daad aan, 2 Korinthe 8:12.

Een vader heeft er genoeg in als hij een brief van zijn zoon krijgt, al staan er vlekken in, of al is de taal gebrekkig. Wat liggen er vlekken op onze heilige verrichtingen! Toch neemt onze Vader in de hemel ze aan. *"Het is Mijn kind"*, zegt God, *"hij wil het beter doen. Ik zal met een oog van medelijden op hem neerzien in Christus."*

6. *Als God onze Vader is, zal Hij ons met mate kastijden.* "Ik zal u kastijden met mate", Jeremia 30:11. Dat doet Hij op twee manieren.

- Het is met mate, wat de aard van de kastijding betreft. Hij zal ons niet meer opleggen dan wij dragen kunnen, 1 Korinthe 10:13. Hij kent onze conditie, Psalm 103:14. Hij weet dat wij niet van ijzer of marmer zijn, daarom zal Hij zachtjes met ons handelen, Hij verdrukt niet boven mate. Zoals een arts, die de gesteldheid van het lichaam kent, geen medicijnen zal geven die er te zwaar voor zijn en dus geen milligram te veel zal geven, zo zal God, Die niet alleen in Naam *Vader* is, maar ook de ontferming van een Vader heeft, niet te zware lasten op Zijn kinderen leggen, opdat hun geest niet voor Hem overstelpt zou worden.
- Hij kastijdt met mate wat betreft de duur; Hij zal de verdrukking niet te lang op hen laten. "De scepter der goddeloosheid zal niet rusten op het lot der rechtvaardigen", Psalm 125:3. Hij mag daar wel eens liggen, maar er niet op blijven. "Ik zal niet eeuwiglijk twisten", Jesaja 57:16. Onze hemelse Vader heeft wel voor eeuwig lief, maar Hij zal niet voor eeuwig twisten. De pijniging van de verdoemden is wel voor eeuwig. "De rook van hun pijniging gaat op in alle eeuwigheid", Openbaring 14:11. De goddelozen zullen een zee van toorn drinken, maar Gods kinderen proeven slechts uit de beker der verdrukking, maar hun hemelse Vader zal zeggen: *transeat calix; "Laat deze drinkbeker van hen voorbij gaan"*, Jesaja 35:10.

7. *Als God onze Vader is, zal Hij al onze verdrukkingen mengen met barmhartigheid.* Als Hij ons alsem te drinken geeft, zal Hij dat met honing mengen. In de ark werd zowel de staf als het manna weggelegd; zo is er bij de roede van onze Vader altijd wat manna gevoegd. Onder Asers schoen was ijzer en koper, maar hij doopte zijn voet in de olie, Deuteronomium 33:24, 25. Verdrukking is de koperen schoen die knelt, maar er is barmhartigheid in de verdrukking, de voet wordt in de olie gedoopt. Als God verdrukking in het lichaam geeft, schenkt Hij wel vrede in de consciëntie; dan is er barmhartigheid in de verdrukking. Verdrukking komt om het vallen in de zonde te voorkómen; dat is de barmhartigheid in de verdrukking. Jakobs heup werd ontwricht in de worsteling, dat was de verdrukking; maar toen hij Gods Aangezicht zag en een zegen van de Engel ontving, was dat de barmhartigheid in de verdrukking, Genesis 32:30. In iedere wolk kan een kind van God een regenboog van barmhartigheid zien schijnen. Zoals een schilder donkere tinten en lichte kleuren vermengt, zo vermengt onze hemelse Vader ook het donker met het licht, kruisen met zegeningen. Is dat geen

grote zegen, dat God zulke afwisselingen in Zijn voorzienigheid aanbrengt en het goede vermengt met het bittere?

8. *Als God onze Vader is, zal de boze geen overhand over ons hebben.* Satan wordt met nadruk *de Boze* genoemd. Hij is de grote vijand van de kinderen Gods, zowel in de strijd zoals hij hen tegen hen kampt met zijn verzoeken; en als in rechterlijk opzicht, zoals een aanklager, die tegen hen getuigt. Toch zal hij in geen van beide de overhand hebben over Gods kinderen. Als het gaat over het afschieten van zijn vurige pijlen, zegt de Schrift *dat God de satan haast onder de voeten van de heiligen zal verpletteren*, Romeinen 16:20. Wat betreft zijn beschuldigingen, Christus is de Voorspraak voor Zijn volk en beantwoordt alle akten van beschuldiging die tegen hen ingebracht worden. God zal alle verzoeken van de satan voor Zijn kinderen ten goede wenden:

- a. Aangezien ze hen tot het gebed aanzetten, 2 Korinthe 12:8. Verzoeking is een medicijn tegen gerustheid.
- b. Ze zijn ook een middel om hen te vernederen. "En opdat ik mij door de uitnemendheid der openbaringen niet zou verheffen, zo is mij gegeven een scherpe doorn in het vlees, namelijk een engel des satans", 2 Korinthe 12:7. De doorn in het vlees was een verzoeking, die diende om de blaas van hoogmoed door te prikken.
- c. Daar zij hun steeds meer in de genade bevestigen. Als een boom door de wind heen en weer geschud wordt, wordt hij des te vaster geworteld. Zo bevestigt de wind der verzoeking een kind van God alleen maar meer in het geloof. Derhalve zal de boze, satan, niet de overhand krijgen over de kinderen Gods.

9. *Als God onze Vader is, zal ons geen wezenlijk kwaad overkomen.* "U zal geen kwaad wedervaren", Psalm 91:10. Er staat niet "geen moeite", maar "geen kwaad". Gods kinderen zijn bevoorrechte mensen: zij bezitten het voorrecht dat niets hen kan schaden. "Geen ding zal u enigszins beschadigen", Lukas 10:19. De schade en het kwaad zijn uit de verdrukking weggenomen. Voor een goddeloze zit er wel kwaad in de verdrukking, hij wordt er erger door. "En de mensen werden verhit met grote hitte, en lasterden den Naam van God", Openbaring 16:9. Maar Gods kind zal geen kwaad overkomen, die wordt beter van de verdrukking. "Opdat wij Zijner heiligheid zouden deelachtig worden", Hebreërs 12:10. Wat voor schade richt de oven aan het goud aan? Het wordt er slechts zuiverder door. Wat voor nadeel brengt de verdrukking voor de genade? Zij wordt er slechts door gelouterd en gezuiverd. Wat is het toch een groot voorrecht, als men wel niet van de verdrukking zelf, maar dan toch van de angel die erin zit bevrijd wordt. Geen kwaad zal een kind van God genaken. Men zegt dat, als een draak het water vergiftigd heeft, de eenhoorn het vergif met zijn hoorn eruit verwijdt. Christus heeft het gif uit elke verzoeking weggenomen, zodat het een kind van God niet kan beschadigen. Nogmaals, geen kwaad kan een kind van God overkomen, omdat er geen verdoemenis voor hen is. "Zo is er dan nu geen verdoemenis voor degenen die in Christus Jezus zijn", Romeinen 8:1. God veroordeelt hen niet en hun consciëntie ook niet. Als de jury en de rechter beiden vrijspreken, kan de beschuldigde geen kwaad geschieden, want niets is wezenlijk kwaad dan datgene waarvoor men veroordeeld wordt.

10. *Als God onze Vader is, mogen wij met blijmoedigheid naar de troon der genade gaan.* Als iemand zijn vijand een verzoek zou doen, was er weinig hoop, maar als een kind iets van zijn vader verzoekt, mag hij een gegronde hoop hebben dat hij gehoor

vindt. Het woord "Vader" vermag veel bij de Heere, het raakt Zijn barmhartigheid. Wat zal een vader zijn kind weigeren? "Zo zijn zoon hem zou bidden om brood, zal hij hem een steen geven?", Matthéüs 7:9. Dit moge ons vervrijmoedigen tot God te gaan om vergeving van zonde en een grotere mate van heiligheid. Wij bidden immers tot de Vader der barmhartigheid, Die gezeten is op de troon der genade. "Indien dan gij die boos zijt, weet uw kinderen goede gaven te geven, hoeveel te meer zal de hemelse Vader den Heiligen Geest geven dengenen die Hem bidden", Lukas 11:13. Dit verlevendigt de Kerk en geeft het gebed vleugelen. "Zie van den hemel af", Jesaja 63:15. "Gij zijt toch onze Vader?", vers 16.

Voor wie anders bewaart de Heere Zijn zegeningen dan voor Zijn kinderen? Drie dingen kunnen vrijmoedigheid verlenen tot het gebed: wij hebben een Vader tot Wie wij bidden, de Geest Die ons helpt in het bidden en een Voorspraak Die onze gebeden voordraagt. Gods kinderen moeten in al hun moeiten tot hun hemelse Vader lopen, net als het zieke kind in 2 Koningen 4:19 "En het zeide tot zijn vader: Mijn hoofd, mijn hoofd!" Stort ook zo in het gebed uw klacht uit voor de Heere. 'Vader, mijn hart, mijn hart; mijn dode hart, maak het levend. Mijn harde hart, maak het week in Christus' bloed. Vader, mijn hart, mijn hart.' God, Die het geroep van raven hoort, zal zeker het geroep van Zijn kinderen horen!

11. Als God onze Vader is, zal Hij Zich tussen ons en het gevaar stellen. Een vader zal het gevaar van zijn kind afweren. God noemt Zichzelf een *scutum*, een Schild. Als een Schild beschermt Hij het hoofd, bewaakt de vitale delen en schermt het gevaar af voor Zijn kinderen. "Want Ik ben met u, en niemand zal de hand aan u leggen om u kwaad te doen", Handelingen 18:10. God is een Verberging, Psalm 27:5. Hij heeft Athanasius op wonderlijke wijze bewaard: Hij gaf hen de gedachte in het huis waar hij was te verlaten in de nacht vóór de vijand hem kwam zoeken. Evenals God een "borst" heeft om te voeden, heeft Hij "vleugels" om Zijn kinderen te dekken. "Hij zal u dekken met Zijn vlerken, en onder Zijn vleugelen zult gij betrouwen", Psalm 91:4. Hij beveelt Zijn heilige engelen om een lijfwacht te vormen rond Zijn kinderen, Hebréeën 1:14. Nooit is een vorst zo goed bewaakt als een gelovige.

- De engelen vormen een talrijke lijfwacht. "De berg was vol vurige paarden en wagens rondom Elisa", 2 Koningen 6:17. Die vurige paarden en wagens waren de engelen Gods om de profeet Elísa te beschermen.
- De engelen vormen een sterke lijfwacht. Eén engel sloeg er in een nacht honderd vijftientig duizend, 2 Koningen 19:35. Als één engel er zo veel sloeg, wat zou dan een leger van engelen wel niet hebben kunnen doen? De engelen vormen een zeer snelle wacht. Zij staan in een ogenblik klaar om Gods kinderen te helpen. Zij worden beschreven met vleugelen om hun snelheid aan te duiden: zij komen tot onze hulp gevlogen. "In het begin uwer smekingen is het woord uitgegaan, en ik ben gekomen", Daniël 9:23. Wat een snelle beweging van de engel: van de hemel naar de aarde komen tussen het begin en het einde van Daniëls gebed.
- De engelen vormen ook een waakzame lijfwacht. Zij zijn niet als Sauls lijfwachten die sliepen, terwijl hun koning in gevaar verkeerde, 1 Samuël 26:12. De engelen vormen een waakzame lijfwacht: zij waken over Gods kinderen om hen te beschermen. "De engel des HEEREN legerd Zich rondom degenen, die Hem vrezen", Psalm 34:8. Er is een onzichtbare wacht van engelen rondom Gods kinderen.

12. Als God onze Vader is, zal ons niets ontbreken van hetgeen Hij ziet dat goed voor ons is. "Die den HEERE zoeken, hebben geen gebrek aan enig goed", Psalm 34:11.

Het behaagt de Heere wel eens Zijn kinderen kort te houden, maar dat is hun ten goede. Evenals schapen het beste gedijen op schrale weiden, zo ziet de Heere dat te veel wel eens niet goed kan zijn voor Zijn volk. Overvloed zou walging kunnen veroorzaken. *In voorspoed springt de natuur van de mensen vaak uit de band. Luxuriant animi rebus secundis.* God acht het soms goed Zijn kinderen op rantsoen te zetten en hen kort te houden, opdat ze de hemelse loopbaan des te beter mogen lopen. Het was gunstig voor Jakob dat er hongersnood in het land was, het was het middel om hem weer bij zijn zoon Jozef te brengen. Zo zien Gods kinderen nogal eens de ledigheid van de wereld, opdat zij meer kennis mogen verkrijgen van de volheid die er in Christus is. Als de Heere het wel goed voor hen keurt om meer van de wereld te bezitten, dan krijgen ze dat ook. Hij laat hun niets goeds ontbreken.

13. *Als God onze Vader is, behoren al de beloften in de Bijbel ons toe.* Zijn kinderen worden "erfgenamen van de belofte" genoemd, Hebr. 6:17. Een goddeloze kan in de Bijbel nergens recht op laten gelden dan op vervloeking. Hij heeft met de beloften absoluut niets meer te maken dan een ploeger met stadsrechten. De beloften zijn het brood der kinderen; ze zijn *mulctralia evangelii*, het zijn de borsten van het Evangelie, die de melk der vertroosting voortbrengen; en wie anders mogen deze borsten zuigen dan Gods kinderen?

- De belofte van vergeving is voor hen. "Ik zal vergeven al hun ongerechtigheden, met dewelke zij tegen Mij gezondigd, en met dewelke zij tegen Mij overtreden hebben", Jeremia 33:8. De belofte van genezing is voor hen, Jesaja 57:19.
- De belofte van zaligheid is voor hen, Jeremia 23:6. De beloften ondersteunen het geloof, zij vormen Gods verzegelde akte; zij zijn de hartsterking voor een christen. O, die hemelse vertroosting die uit deze beloften druipen! Chrysostomus vergelijkt de Heilige Schrift met een tuin: de beloften zijn dan de vruchtbomen die in deze tuin groeien. Een kind van God kan tot elke belofte in de Bijbel gaan en daar vertroosting van plukken, hij is een erfgenaam van de belofte.

14. God maakt van al Zijn kinderen overwinnaars. Zij overwinnen zichzelf: *fortior est qui se quam qui fortissima vincit moenia*; wie zichzelf overwint is sterker dan degene die de sterkste bolwerken inneemt. De kinderen Gods overwinnen hun lusten; zij slaan deze vorsten in ijzeren boeien, Psalm 149:8. AL lijden Gods kinderen wel eens een nederlaag en verliezen ze een veldslag, toch ontgaat hun de overwinning niet.

- Zij overwinnen de wereld. De wereld laat haar twee borsten van voordeel en vermaak zien en velen worden daardoor meegevoerd, maar de kinderen van God bezitten het wereldoverwinnende geloof. "Dit is de overwinning die de wereld overwint, namelijk ons geloof", 1 Johannes 5:4.
- Zij overwinnen ook hun vijanden.

Vraag. *Maar hoe kan dat, terwijl hun vijanden hun dikwijls het leven benemen?*

Zij overwinnen hen door niet aan hun eisen te voldoen, net als de drie jongelingen die niet wilden neervallen voor het gouden beeld, Daniël 3:18. Zij wilden liever branden dan buigen. Op deze wijze waren zij overwinnaars. Wie toegeeft aan de begeerte van een ander is een gevangene; wie weigert daaraan te voldoen, is overwinnaar. Gods kinderen overwinnen ook hun vijanden door heldhaftige lijdzaamheid. Een lijdzaam christen verdraagt alle slagen onbewogen, net als het aambeeld. Zo hebben de martelaren door lijdzaamheid hun vijanden overwonnen.

- Gods kinderen zijn meer dan overwinnaars. "Wij zijn meer dan overwinnaars", Romeinen 8:37.

Vraag. *Hoe zijn ze dan meer dan overwinnaars?*

Omdat zij zonder schade te lijden overwinnen en omdat zij na hun dood gekroond worden, wanneer andere overwinnaars niet gekroond worden.

15. *Als God onze Vader is, zal Hij ons zo nu en dan een teken van Zijn liefde doen toekomen.* Zijn kinderen vertoeven ver van huis en ontvangen soms een ruwe behandeling van de liefdeloze wereld; daarom doet Hij hun tekens en onderpanden van Zijn liefde toekomen om hen te bemoedigen.

Vraag. *Wat zijn dat?*

Hij geeft hun een antwoord op het gebed, wat een teken van liefde is. Hij verlevendigt en verwijdt hun hart in de plichten, wat een teken van liefde is. Hij geeft hun de eerste vruchten van de Geest en dat zijn tekenen van liefde, Romeinen 8:23. Zoals Hij de goddelozen de eerste vruchten van de hel geeft, schrik in de consciëntie en wanhoop, zo geeft Hij Zijn kinderen de eerstelingen des Geestes, *blijdschap en vrede, voorsmaken van de heerlijkheid*. Sommige van Zijn kinderen zijn, toen zij die tekenen van Hem ontvingen, zo in vervoering gebracht dat zij gestorven zijn van blijdschap, net als een glas nogal eens breekt door de kracht van de wijn die er ingegoten wordt.

16. *Als God onze Vader is, zal Hij ons verdragen en sparen.* "Ik zal hen verschonen, gelijk als een man zijn zoon verschoont, die hem dient", Maleáchi 3:17. Als God Zijn kinderen verschoont, houdt dat in, dat Hij goedertieren jegens hen is. Hij straft hen niet zoals Hij dat wel zou kunnen. "Hij doet ons niet naar onze zonden", Psalm 103:10. Wij doen dikwijls dingen die Zijn toorn verdienen, die de Geest bedroeven en vallen steeds weer in de zonde. De Heere ziet zoveel door de vingers en spaart ons. Hij heeft Zijn natuurlijke Zoon niet gespaard, maar wel spaart Hij Zijn aangenomen kinderen, Romeinen 8:32.

Hij dreigde Efraïm te doen zijn als het kaf, dat met de wervelwind wegwaait, maar het berouwde Hem al spoedig. "Ik ben toch de HEERE, uw God", Hoséa 13:4. Ik zal uw Koning zijn, vers 10. Hier spaarde God hem zoals een vader zijn zoon verschoont. Israël heeft dikwijls de Heere getergd met murmureringen, maar Hij bewees hun goedertierenheid; Hij heeft dikwijls hun murmureringen met ontferming beantwoord. Op deze wijze verschoonde Hij hen, zoals een vader zijn zoon verschoont.

17. *Als God onze Vader is, zal Hij ons op de jongste dag roem en eer geven.*

a. Hij zal de onschuld van Zijn kinderen aan het licht brengen. In dit leven heeft men van Zijn kinderen, vreemd genoeg, een heel verkeerde voorstelling. Zij worden vaak overladen met scheldwoorden - men noemt hen *oproerlingen en opstandelingen*, net als Elía, de beroerder Israëls en Luther, de rebellie-bazuiner. Athanasius werd bij keizer Constantijn ervan beschuldigd dat hij oproer verwekte en de eerste christenen werden ervan beschuldigd dat zij *infanticidii, incestus rei*, d.w.z. kinderen doodden en incest pleegden. Tertullus verhaalde, dat Paulus *een pest* was, Handelingen 24:5. De beroemde Wicliff noemde men de afgod van de ketters en er wordt van hem verteld *dat hij dronken gestorven is*. Als satan geen smet op Gods kinderen kan werpen, zal hij hen met schande overladen. Als hij zijn vurige pijlen niet in hun consciëntie kan werpen, zal hij hun naam stinkende maken. Maar God zal eenmaal hun onschuld aan de dag brengen. Hij zal hun smaadheid wegvagen. Zoals Hij een wederopstanding van hun lichaam tot stand zal brengen, zo zal Hij ook hun naam doen herleven. "De Heere HEERE zal de tranen van alle aangezichten afwissen en Hij zal de smaadheid Zijns volks van de ganse aarde wegnemen", Jesaja 25:8. Hij zal de Rechtvaardiger van Zijn volk zijn. "En zal uw gerechtigheid doen voortkomen als het licht", Psalm 37:6. De nacht

legt haar zwarte kleed over de schoonste bloemen, maar 's morgens komt het licht weer en verdrijft de duisternis en iedere bloem komt weer in haar schitterende helderheid tevoorschijn. De goddelozen mogen dan de eer en goede naam van de heiligen met hun verkeerde voorstelling van hen verdonkeren, maar God zal die duisternis verdrijven en maken dat hun goede naam weer zal uitblinken. "Hij zal uw gerechtigheid doen voortkomen als het licht." Zo is God ook opgekomen voor de eer van Mozes, toen Aäron en Mirjam zijn goede naam trachtten te verdonkeren. "Waarom dan hebt gijlieden niet gevreesd tegen Mijn knecht, tegen Mozes te spreken?", Numeri 12:8. Zo zal God ook eenmaal zeggen tegen de goddelozen: "Waarom hebt u niet gevreesd Mijn kinderen te onteren en te belasteren? Hoe hebt u gedurfd Mijn beeld dat Ik op hen heb gezet, te schenden?" Eens zullen Zijn kinderen uit al de laster hun aangedaan tevoorschijn komen als "een duif, overdekt met zilver, en welker vederen zijn met uitgegraven géluwen goud", Psalm 68:14.

- b. God zal dan in het openbaar een eervolle opsomming geven van al hun goede werken. Evenals de zonden van de goddelozen in het openbaar vermeld zullen worden tot hun eeuwige schaamte en schande, zo zullen ook in het openbaar al de goede werken van de kinderen Gods vermeld worden, "en alsdan zal een iegelijk lof hebben van God", 1 Korinthe 4:5. Elk gebed dat met ogen vol tranen is gedaan, elke goede dienst, elk werk der barmhartigheid zal in het openbaar voor engelen en mensen worden bekendgemaakt. "Want Ik ben hongerig geweest en gij hebt Mij te eten gegeven; Ik ben dorstig geweest en gij hebt Mij te drinken gegeven, Ik was naakt en gij hebt Mij gekleed", Matthéüs 25:35, 36. Op deze wijze zal God op de jongste dag al Zijn kinderen eretekens geven. "Dan zullen de rechtvaardigen blinken gelijk de zon in het Koninkrijk huns Vaders", Matthéüs 13:43.

18. *Als God onze Vader is, zal Hij een goede erfenis op onze naam zetten.* "Geloofd zij de God en Vader van onzen Heere Jezus Christus, Die, ons heeft wedergeboren tot een levende hoop, tot een onverderfelijke en onbevlekkelijke en onverwelkelijke erfenis", 1 Petrus 1:3, 4. Een vader kan al zijn goed kwijt geraakt zijn en niets hebben overgehouden om aan zijn zoon na te laten dan zijn zegen, maar God zal een erfenis vastzetten voor Zijn kinderen, een erfenis die niet minder is dan een Koninkrijk. "Het is uws Vaders welbehagen, ulieden het Koninkrijk te geven", Lukas 12:32. Dit Koninkrijk is heerlijker en schitterender dan welk aards koninkrijk ook, het is versierd met paarlen, kostelijke stenen en de duurste juwelen, Openbaring 21:9.

Wat betekenen alle bezienswaardigheden van de wereld, de paarlen kusten, de specerij-eilanden, de rotsen met diamanten bij dit Koninkrijk? In dit hemels Koninkrijk treft men volle, weergaloze schoonheid, beken van wellusten en dat voor eeuwig. "Lieflijkheden zijn in Uw rechterhand, eeuwiglijk", Psalm 16:11. De hemelse heerlijkheid bestaat vooral in haar eeuwigheid en Gods kinderen gaan direct na hun dood dit Koninkrijk binnen. Er is een onmiddellijke overgang van de dood naar de eeuwige heerlijkheid. "Uitwonen uit het lichaam en inwonen bij de Heere", 2 Korinthe Gods kinderen behoeven niet lang te wachten op hun erfenis; het is maar een oogwenk en zij zullen God zien. Wat moest dit Gods kinderen die het in de wereld niet zo breed hebben, tot troost zijn. Uw Vader in de hemel zal bij uw dood u een Koninkrijk vermaken, zo'n Koninkrijk dat geen oog ooit heeft gezien. Hij zal u niet een gouden kroon geven, maar een kroon der heerlijkheid. Hij zal u witte klederen geven, die gevoerd zijn met onsterfelijkheid. "Het is uws Vaders welbehagen, ulieden het Koninkrijk te geven."

19. *Als God uw Vader is, is dat een troost bij het verlies van dierbare betrekkingen.* Hebt u uw vader verloren? Als u een gelovige zijt, zijt u geen wees, u hebt een hemelse Vader, een Vader Die nooit sterft. "Die alleen onsterfelijkheid heeft", 1 Timótheüs 6:16. Het is ook een troost bij uw eigen sterven. God is uw Vader en sterven betekent slechts naar uw Vader te gaan. Wel mocht Paulus zeggen in 1 Korinthe 3:22: de dood is uwe! Het is uw vriend die u naar huis, naar uw Vader brengt. O, wat zijn kinderen blij als zij naar huis gaan! Het was troostvol voor Christus, dat Hij bij Zijn sterven naar Zijn Vader ging. "Wederom verlaat Ik de wereld en ga heen tot de Vader", Johannes 16:28. "Ik vaar op tot Mijn Vader", Johannes 20:17. Als God onze Vader is, kunnen wij getroost op onze sterfdag onze ziel in Zijn hand neerleggen. Zo deed Christus ook. "Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn geest", Lukas 23:46. Als een kind een juweel heeft, zal hij dat in tijd van gevaar zijn vader in handen geven, waar hij meent dat het het veiligst bewaard wordt. Zo mogen wij onze ziel, die ons rijkste juweel is, als wij sterven in Gods handen leggen, waar zij veiliger is dan dat wij haar zouden moeten bewaren. "Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn geest." O, wat is het een troost, dat de dood een gelovige naar het huis van zijn Vader brengt, waar onuitsprekelijke vreugde en volmaakte heerlijkheid is! Wat was de oude Jakob blij, toen hij de wagen zag die hem naar zijn zoon Jozef zou brengen! "De geest van Jakob werd levendig", Genesis 45:27. De dood is een zegewagen om ieder kind van God naar de woning van zijn Vader te brengen.

20. *Als God onze Vader is, zal Hij ons niet onterven.* Hij kan Zijn kinderen een tijd lang wel eens verlaten, maar Hij zal hen niet onterven. De kinderen van koningen zijn soms onterfd geworden door de wreedheid van overweldigers; zoals de zoon van Alexander de Grote het hem toekomend recht werd ontnomen door het geweld en de eerezucht van de krijgsoversten van zijn vader. Maar welke macht op aarde kan de erfgenamen der belofte beletten dat zij hun erfenis zullen krijgen? De mensen kunnen het onvervreembare erfgoed niet wegnemen en God zal het niet doen.

De Arminianen beweren dat men van de genade kan vervallen, zodat een kind van God zijn erfenis ontnomen kan worden, maar Gods kinderen kunnen niet gedegradeerd of onterfd worden en hun hemelse Vader zal hen uit hun kindschap niet verstoten.

- Het is toch wel duidelijk dat Gods kinderen uiteindelijk niet onterfd kunnen worden, krachtens het eeuwig besluit des hemels. Gods besluit is juist de pilaar en grondslag waarop de volharding van de heiligen rust. Dat besluit maakt de band van aanneming zo hecht dat geen zonde, dood of hel die stuk kan breken. "Die Hij tevoren verordineerd heeft, dezen heeft Hij ook geroepen", Romeinen. 8:30. De predestinatie is niets anders dan het besluit Gods om een zeker aantal mensen te verkiezen om erfgenamen der heerlijkheid te zijn, op wie Hij de kroon zal zetten. Want die Hij verordineerd heeft, zal Hij ook verheerlijken. Wat zal nu Gods verkiezende liefde beletten, of Zijn besluit van nul en gener waarde maken?
- Naast Gods besluit heeft hij Zich ook door beloften verbonden dat de erfgenamen des hemels nooit onterfd zullen worden. Zijn beloften zijn geen blanco loten, maar het zijn verzegelde akten die niet herroepen kunnen worden. Het zijn de koninklijke oorkonden van de heiligen en één van de beloften is dat hun hemelse Vader hen niet zal onterven. "Ik zal een eeuwig verbond met hen maken, dat Ik van achter hen niet zal afkeren, en Ik zal Mijn vreze in hun hart geven, dat zij niet van Mij afwijken", Jeremia 32:40.
- Gods trouw, die de kostelijkste parel van Zijn kroon is, is verbonden met deze belofte tot volharding van Zijn kinderen. "Ik zal van achter hen niet afkeren." Een

kind van God kan niet afvallen, zolang hij wordt vastgehouden in deze twee armen van God: *Zijn liefde en Zijn trouw*. Jezus Christus staat ervoor in, dat al Gods aangenomen kinderen in de staat der genade bewaard worden tot zij de heerlijkheid beërven. De heidenen wendden voor dat Atlas de hemel en aarde op zijn schouders droeg, zodat ze niet konden neervallen; maar Jezus Christus is die gezegende "Atlas", Die de heiligen draagt, zodat ze niet afvallen.

*Hoe bewaart Christus de genade van de heiligen tot zij in de hemel komen?*

- a. *Influxu Spiritus*. Door de invloed van de Heilige Geest. Hij onderhoudt de genade in de ziel van de uitverkorenen, door de invloed en medewerking van Zijn Geest. Voortdurend wekt Hij de genade op en verlevendigt die in de kinderen Gods. Hij blaast de spranken der genade door Zijn Geest aan tot een heilige vlam. De Geest is Christus' Plaatsvervanger op aarde, Zijn Gevolmachtigde, Zijn Executeur, Die erop toeziet dat alles wat Hij voor de heiligen heeft verworven, ook toegepast wordt. Christus heeft voor hen een onverderfelijke erfenis verworven en de Geest is Zijn Executeur, Die ervoor zorgt dat de erfenis op hun naam gezet wordt, 1 Petrus 1:4, 5.
- b. Hij onderhoudt Zijn werk volstandig in de ziel van de uitverkorenen, door de kracht van Zijn voorbeding. "Hij leeft altijd om voor hen te bidden", Hebr. 7:25. Hij bidt dat iedere heilige in de genade mag volharden, tot hij in de hemel is gekomen. Kunnen kinderen van zulke gebeden verloren gaan? Als erfgenamen des hemels onterfd zouden worden en niet de heerlijkheid zouden verkrijgen, dan moet Gods besluit herroepen, Zijn belofte verbroken en Christus' voorbede tenietgedaan worden. De gedachte hieraan zou al godslastering zijn.
- c. Dat Gods kinderen niet onterfd kunnen worden of het recht hun ontnomen kan worden op de kroon des hemels, is duidelijk vanwege hun mystieke vereniging met Christus. De gelovigen vormen één lichaam met Hem; zij zijn als leden met Hem als het Hoofd samengesnoerd door de zenuwen en banden des geloofs, zodat zij er niet van kunnen worden losgemaakt. "De gemeente, welke Zijn lichaam is", Ef. 1:22, 23. Wat eenmaal gezegd is van Christus' natuurlijk lichaam, is even waar van Zijn mystiek lichaam. "Geen been van Hem zal verbroken worden", Johannes 19:36. Evenals het onmogelijk is het deeg en de zuurdesem te scheiden, als zij gemengd en gekneet zijn, zo onmogelijk is het ook dat Christus en de gelovigen, als zij eenmaal met elkaar verenigd zijn, van elkaar gescheiden zouden worden door de macht van dood of hel. Christus en Zijn geestelijke lidmaten vormen één Christus. Is het mogelijk dat er ooit één deel van Christus zou verloren gaan? Hoe kan Christus één enkel deel van Zijn mystiek lichaam missen en toch volmaakt zijn? Elk lid is een sieraad voor het lichaam en draagt bij aan de heerlijkheid ervan. Hoe kan Christus één enkel deel van Zijn mystiek lichaam afstaan en niet tegelijk iets van Zijn heerlijkheid inboeten? Uit dit alles blijkt duidelijk, dat Gods kinderen wel moeten volharden in de genade en niet onterfd kunnen worden.
- d. Als zij onterfd zouden kunnen worden, zou de Schrift niet vervuld kunnen worden, die ons melding maakt van het heerlijke loon voor de erfgenamen der belofte. "Immers is er vrucht (Engelse vertaling: "loon") voor den rechtvaardige", Psalm 58:12. Als Gods aangenomen kinderen uiteindelijk van de genade zouden vervallen en niet in de hemel komen, welk loon zou er dan voor de rechtvaardige zijn? Mozes zou dan tevergeefs gezien hebben op de vergelding des loons en er zou een deur der wanhoop geopend worden.

Tegenwerping. *Maar de leer van uiteindelijke volharding en de zekerheid van de hemelse erfenis zouden wel kunnen leiden tot vleselijke gerustheid en tot een onheilige wandel.*

Antwoord. De verdorven natuur kan uit deze bloem wel vergif zuigen, maar wie de kracht der genade in zijn hart heeft gevoeld, durft deze leer niet te misbruiken. Hij weet dat men tot volharding komt in het gebruik der middelen; zo iemands wandel is heilig, opdat hij in het gebruik der middelen tot volharding moge geraken. Paulus wist duit hij niet ontferd zou worden en dat niets hem zou kunnen scheiden van de liefde van Christus, maar wie was er heiliger en waakzamer dan hij? "Ik bedwing mijn lichaam", 1 Korinthe 9:27. "Ik jaag naar het wit", Filippenzen 3:14. Gods kinderen zijn bezet met een heilige vrees, die hen bewaart voor zelfverzekerdheid en lichtzinnigheid. Zij geloven de belofte en daarom verblijden zij zich in de hoop; zij vrezen hun hart en daarom waken en bidden zij.

Derhalve kunnen wij zien welke grote troost er is voor al de erfgenamen der belofte. Degenen die God tot hun Vader hebben, zijn de gelukkigste mensen op aarde. Zij zijn in zo'n staat, dat niemand hen kan schaden. Zij bezitten de zegen van hun Vader, alle dingen moeten hun medewerken ten goede. Zij bezitten een Koninkrijk dat op hun naam staat en dit erfgoed kan hun niet ontnomen worden. Wat moesten zij in alle omstandigheden getroost zijn, wat de tijd ook brengen moge. Hun Vader, Die in de hemel is, regeert over alles. Als er moeite en zorg ontstaat, leggen ze die meteen hun Vader voor. Hoe krachtiger de wind tegen de zeilen van een schip beukt, hoe eerder het schip naar de haven wordt gevoerd. Hoe heviger Gods kinderen worden bestormd, hoe eerder zij in het huis van hun Vader zijn. *"Zo dan, vertroost elkander met deze woorden"*, 1 Thessalonicenzen 4:18.

Vierde nuttig gebruik, tot vermaning.

Laten wij ons gedragen als kinderen van zo'n Vader.

1. Laten wij van Hem afhankelijk zijn in al onze engten en noden. Laten wij toch geloven dat Hij in al onze behoeften zal voorzien. Kinderen steunen op hun ouders wat betreft de voorziening van hun behoeften. Als wij op God vertrouwen voor onze zaligheid, zullen wij Hem dan niet vertrouwen met betrekking tot ons levensonderhoud? Een verstandige zorg is geoorloofd, maar pas op voor wantrouwen. "Aanmerkt de raven, dat zij niet zaaien noch maaien, en God voedt dezelve", Lukas 12:24. Zal God de vogelen des hemels voeden en Zijn kinderen niet? "Aanmerkt de leliën, hoe zij wassen, zij spinnen niet, ook Sálomo in al zijn heerlijkheid is niet bekleed geweest als een van deze", vers 27. Bekleedt God de leliën en zal Hij Zijn lammeren niet kleden? Zelfs de goddelozen delen in Zijn milddadigheid. "Hun ogen puilen uit van vet", Psalm 73:7. Voedt God Zijn slaven en zal Hij dan Zijn huisgenoten niet voeden? Zijn kinderen mogen dan van de dingen van dit leven geen ruim deel hebben, zij mogen dan weinig meel in de kruik hebben, zij mogen aan lager wal geraakt zijn en bijna niets meer hebben, zij zullen toch zóveel krijgen als de Heere goed voor hen acht. "Die de HEERE zoeken, hebben geen gebrek aan enig goed", Psalm 34:11. Als God hun niet datgene geeft wat zij wensen, zal Hij hun datgene geven wat goed voor hen is. Als Hij hun niet altijd geeft wat zij verlangen, zal Hij hun geven wat zij nodig hebben. Als Hij hun geen feestmaal geeft, zal Hij hun teerkost op de weg geven.

Laten ze toch vertrouwen op Zijn Vaderlijke voorzienigheid; laten ze niet toegeven aan wantrouwende gedachten, benauwende zorgen of slinkse middelen. "Werpt al uw bekommernis op Hem, want Hij zorgt voor u", 1 Petrus 5:7. Een aardse vader kan wel

liefde voor zijn kind hebben en wil graag voor hem zorgen, maar hij kan wel niet in staat zijn het te doen. Maar God is nooit in verlegenheid om voor Zijn kinderen te zorgen en Hij heeft hun voldoende onderhoud beloofd. "Voorwaar, gij zult gevoed worden", Psalm 37:3. (Engelse vertaling).

Zal God Zijn kinderen de hemel geven en zal Hij hun hier niet genoeg schenken om de kosten daarheen op te brengen? Zal Hij hun een Koninkrijk schenken en hun het dagelijks brood onthouden? O, stel uw vertrouwen op Hem, want Hij heeft gezegd: "Ik zal u niet begeven en Ik zal u niet verlaten", Hebreëen 13:5.

2. Als God onze Vader is, laten wij Hem dan in alles navolgen. Een kind vertoont niet alleen het beeld van zijn vader, maar het bootst hem na in zijn spreken, gebaren en gedrag. Als God onze Vader is, laten wij Hem dan navolgen: "Zijt dan navolgers Gods, als geliefde kinderen", Efëze 5:1. Doe evenals de Heere wat betreft het vergeven van onrecht u aangedaan. "Ik delg uw overtredingen uit als een nevel", Jesaja 44:22. Zoals de zon niet alleen dunne nevels verdrijft, maar ook dikke wolken, zo vergeeft de Heere grote overtredingen. Volg Hem hierin na! "Vergeef elkander", Efëze 4:32.

Cranmer - een martelaar - was iemand met een vergevingsgezind gemoed: hij kon beledigingen bedekken en vergold goed voor kwaad. Wie God tot zijn Vader heeft, zal ook een voorbeeld aan Hem nemen. Doe ook zoals de Heere, betreffende werken van barmhartigheid. "De HEERE maakt de gevangenen los", Psalm 146:7. Hij opent Zijn hand en vervult de begeerte van al wat er leeft, Psalm 145:16. Hij laat Zijn zachte dauw zowel op de distel als op de roos vallen. Volg de Heere na in de werken der barmhartigheid; lenig de nood van anderen; wees rijk in goede werken. "Weest dan barmhartig, gelijk ook uw Vader barmhartig is", Lukas 6:36. Wees niet zo hardvochtig, door de armen van alle mededeelzaamheid uit te sluiten. De rijke man onthield Lázarus zelfs broodkruimels, maar de rijke man kreeg later geen druppel water!

3. Als God onze Vader is, laten wij ons dan geduldig aan Zijn wil onderwerpen. Als Hij ons met slagen bezoekt, zijn dat kastijdingen van een Vader, niet straffen van een Rechter. Dit deed Christus Zelf lijdzaam zijn. "Den drinkbeker, dien Mij de Vader gegeven heeft, zal Ik dien niet drinken?", Johannes 18:11. De Heere ziet, dat wij verdrukking nodig hebben, 1 Petrus 1:6. Hij schrijft ze voor als een genezende drank om ons te louteren en te heiligen, Jesaja 27:9. Spreek daarom niet tegen, maar onderwerp u. "Wij hebben de vaders onzes vleses wel tot kastijders gehad, en wij ontzagen hen" (we hadden ontzag voor hen, Engelse vertaling) Hebreëen 12:9. Die zouden nog wel kunnen kastijden uit boze drift, maar God doet het tot ons nut, Hebreëen 12:10. Zeg daarom maar net als Eli: "Hij is de HEERE, Hij doe wat goed is in Zijn ogen", 1 Samuël 3:18.

Wat krijgt een kind door tegenspartelen anders dan nog meer slaag? Wat hebben de Israëlieten vanwege hun murmureren en rebelleren anders gekregen dan een nog langer en moeizamer tocht, tot uiteindelijk hun dode lichamen in de woestijn vielen?

4. Als God onze Vader is, laat dat dan in ons een kinderlijke eerbied verwekken. "Ben Ik dan een Vader, waar is Mijn eer?", Maleáchi 1: 6. Het is een deel van de eer die wij God geven, als wij voor Hem ontzag hebben en Hem aanbidden. Als wij dan niet altijd een kinderlijk vertrouwen hebben, laten wij dan wel altijd een kinderlijke eerbied behouden. Wat zijn wij geneigd om in uitersten te vervallen, hetzij wij moedeloos of overmoedig worden. Denk echter niet dat u de vrijheid mag nemen om

te zondigen, omdat God een Vader is; als u dat doet, kan Hij wel eens met u handelen alsof Hij geen Vader is en een helse geest in uw geweten werpen. Toen David misbruik maakte van Gods Vaderlijke liefde en overmoedig werd onder de genade, is hem dat duur komen te staan, daar God het gevoel van Zijn liefde introk en Hij, al behield Hij het hart van een Vader, Zich voordeed als een vijand. David bad toen: "Doe mij vreugde en blijdschap horen", Psalm 51:10. Hij verkeerde verschillende maanden in verlating en men denkt dat hij tot de dag van zijn dood toe nooit meer de volle blijdschap heeft teruggekregen.

O, houd toch de heilige vrees in u werkzaam. Behoud toch bij het kinderlijk vertrouwen een nederig ontzag. De Heere is een Vader, dien Hem derhalve met liefde; Hij is ook de machtige God, wees daarom bevreesd tegen Hem te overtreden.

5. Als God onze Vader is, laten wij dan in gehoorzaamheid wandelen. "Als gehoorzame kinderen", 1 Petrus 1:14. Als God u beveelt nederig te zijn en uzelf te verloochenen, verloochenen dan uzelf; sta af van uw boezemzonde. Wees sober in uw kleding, aangenaam in uw woorden en ernstig in uw voorkomen. Gehoorzaam de stem van uw Vader. Stel u voor Hem open, zoals een bloem voor de zon. Als u de zegen van uw Vader denkt te verkrijgen, gehoorzaam Hem dan in alles wat Hij u gebiedt, zowel in de plichten van de eerste als de tweede tafel der wet. Als een muzikant welluidende muziek wil maken, raakt hij elke snaar van de luit. De tien geboden zijn als een tiensnarig instrument en wij moeten elke snaar aanraken, elk gebod gehoorzamen, anders kunnen wij geen welluidende muziek in de godsdienst maken. Gehoorzaam uw hemelse Vader, al gebiedt Hij u dingen te doen die tegen vlees en bloed zijn: als Hij beveelt de zonde te doden, de zonde die u het liefst geweest is, als Hij u beveelt een rechteroog uit te trekken, opdat u beter moogt zien om naar de hemel te gaan, als Hij u beveelt te lijden voor de zonde, Handelingen 21:13. Ieder oprecht christen heeft de geest van het martelaarschap in zich en is eerder bereid voor de waarheid te lijden dan dat de waarheid er onder moet lijden. Luther heeft gezegd, dat hij liever een martelaar zou zijn dan een vorst. Petrus werd met zijn hoofd naar beneden gekruisigd, zoals Eusébius vermeldt. Ignatius noemde zijn ketenen zijn geestelijke parels en hij droeg zijn boeien als een armband met diamanten.

Wij gedragen ons als kinderen Gods, als wij Zijn stem gehoorzamen en als wij ons leven niet dierbaar achten, om zó onze liefde jegens Hem te laten blijken. "En zij hebben hun leven niet liefgehad tot den dood toe", Openbaring 12:11.

6. Als God onze Vader is, laten wij dan door een opgewekt uiterlijk tonen dat wij kinderen van zo'n Vader zijn. Te veel neerslachtigheid en moedeloosheid brengt de verhouding waarin wij tot Hem staan in diskrediet. Wat geeft het, als wij een harde behandeling in de wereld krijgen! Wij zijn nu immers in een vreemd land, ver van huis; binnenkort zullen wij het beter hebben, als wij in ons eigen land zijn gekomen en als onze Vader ons in Zijn armen sluit. Verblijdt de erfgenaam zich niet in de hoop? Zullen de zonen van een koning neerslachtig zijn? "Waarom zijt gij, zo mager, gij koningszoon?", 2 Samuël 13:4. Is God dan een onvriendelijk Vader? Zijn Zijne geboden zwaar? Heeft Hij geen land om Zijn erfgenamen te geven? Waarom wandelen Zijn kinderen dan zo droevig? Nooit hebben kinderen zulke voorrechten gehad als zij die van het koninklijk zaad des hemels zijn en die God tot hun Vader hebben. Zij zouden eigenlijk verblijd moeten zijn, die binnen enkele uren gekroond zullen worden met eer en heerlijkheid.

7. Als God onze Vader is, laten wij Hem dan eren door een zeer heilige wandel. "Zijt heilig, want Ik ben heilig", 1 Petrus 1:16. Toen een jonge prins een filosoof gevraagd had, hoe hij zich gedragen moest, zei de filosoof: "Bedenk dat u een koningszoon bent, doe niets dan wat een koningszoon betaamt." Laten wij daarom bedenken dat wij aangenomen zonen en dochteren zijn van de hoge God en doe niets dat in zo'n betrekking onwaardig is. Een losbandige zoon is tot oneer van zijn vader. "Is dit uws zoons rok?" zeiden zij tegen Jakob, toen zij die gedoopt in het bloed, thuis brachten. Als wij iemand zien die zich bezoedelt met haat, drift of dronkenschap, kunnen wij ook wel zeggen: "Is dit het kleed van een door God aangenomen zoon?" Lijkt die wel op een erfgenaam der heerlijkheid? Het is de Naam van God lasteren, als wij Hem Vader noemen en toch in de zonde leven. Degenen die belijden dat God hun Vader is en toch een onheilig leven leiden, in laster en bedrog, zijn voor God net zo erg als de heidenen. "Zijt gijlieden Mij niet als de kinderen der Moren, o kinderen Israëls? spreekt de HEERE", Amos 9:7. Toen Israël in goddeloosheid toenam, waren zij voor God niet beter dan de Moren, die onbesneden waren, een veracht en onbeschaafd volk. Degenen die onder het Evangelie een los en ergerlijk leven leiden, zijn in Gods oog niet beter dan de heidenen, ja die zullen het in de hel heter hebben. O, laat al degenen die belijden dat God hun Vader is, Hem eren door een onbesmet leven. Scipio gruwde ervan bij een hoer te liggen, omdat hij generaal van het leger was. Onthoud u van alle zonde, omdat u uit God geboren zijt en gij God tot uw Vader hebt. "Onthoud u van allen schijn des kwaads", 1 Thessalonicenzen 5:22. Een gezegde van Augustinus was: "Een keizer moet niet alleen vrij zijn van misdaden, maar er ook niet van verdacht worden." Door een heilig leven behoort u de eer van uw hemelse Vader te verhogen en anderen ertoe te bewegen Zijn kinderen te worden. *Est pallax virtutis odor*. "De reuk van de deugd is aanstekelijk." Causinus heeft het in zijn hiërogliefenschrift over een duif die andere duiven achter zich aan lokte, doordat zijn vleugels met welriekende balsem waren ingesmeerd. Zo is het heilige leven van Gods kinderen een welriekende olie om anderen met zich mee te lokken in de godsdienst en hen tot het huisgezin Gods te leiden. Justinus Martyr verhaalt, dat het smetteloze leven van de christenen de oorzaak was dat hem tot het christendom bekeerde.

8. Als God onze Vader is, laten wij dan al Zijn kinderen liefhebben. "Zie, hoe goed en hoe lieflijk is het, dat broeders ook samenwonen", Psalm 133:1. Het wordt vergeleken met olie, om de welriekende reuk. "Hebt de broederschap lief", 1 Petrus 2:17. *Idem est motus animae in imaginem et rem*. "De uitgangen van de ziel zijn dezelfde naar de beeltenis en naar het origineel." De kinderen van God zijn de wandelende beeltenissen van God. Als God onze Vader is, zullen wij graag Zijn heilig beeld zien in de gelovigen. Wij zullen medelijden hebben met hun zwakheden, maar hen liefhebben om hun genade. Wij zullen hun gezelschap boven anderen op prijs stellen, Psalm 119:63. Men kan het wel terecht in twijfel trekken, dat God de Vader is van hen die Zijn kinderen niet liefhebben. Hoewel zij in hun belijdenis aan de gemeenschap der heiligen vasthouden, bannen zij die gemeenschap uit hun gezelschap.

9. Als God onze Vader is, laten wij dan tonen dat wij hemelsgezind zijn. Wie uit God geboren is, zet zijn genegenheden op de dingen die van boven zijn, Kolossenzen 3:2. O, kinderen van de hoge God, ontsier uw hoge geboorte niet door vuile hebzucht. Hoe kan men toch een kind van God zijn en verslaafd zijn aan de wereld?! Geboren uit de hemel en begraven te zijn in het aardse, hoe kan dat toch! Want een christen die voorgeeft dat zijn oorsprong in de hemel ligt en dan geheel opgaat in aardse dingen,

onteert zichzelf. Het is alsof een koning van zijn troon afkomt en achter de ploeg gaat lopen.

"Zoudt gij u grote dingen zoeken?", Jeremia 45:5. Alsof de HEERE wilde zeggen: "Wel, gij Barak, gij die uit God geboren zijt en verwant zijt aan de engelen en een Leviet krachtens uw ambt, wilt gij u zó vernederen en de zilveren vleugels van uw genade zó bevleken door er aarde aan te doen kleven? Zoekt u grote dingen? Zoekt ze niet." Aarde smoort het vuur, zo verstikt aardsgezindheid het vuur van goede genegenheden.

10. Als God onze Vader is, laten wij dan Hem zo erkennen, zelfs in de zwaarste tijden, voor Zijn zaak opkomen en Zijn waarheid verdedigen. Athanasius kwam voor God uit, toen het merendeel van de wereld Ariaans werd. Als er lijden op komst is, verloochoen de Heere dan niet. Wie zijn vader weigert te erkennen, is een slechte zoon. Degenen die zich schamen in tijden van gevaar voor God uit te komen, die zal Hij Zich schamen als Zijn kinderen te erkennen. "Want zo wie zich Mijns en Mijner woorden zal geschaamd hebben in dit overspelig en zondig geslacht, diens zal Zich de Zoon des mensen ook schamen, wanneer Hij zal komen in de heerlijkheid Zijns Vaders, met de heilige engelen", Markus 8:38.

## **B. Het tweede deel van de eerste bede**

### **"Die in de hemelen zijn"**

Er staat dat God in de hemel is, niet omdat Hij daar zo is ingesloten, alsof Hij nergens anders zou zijn; want "de hemel der hemelen kan U niet bevatten", 1 Koningen 8:27. Maar de betekenis is, dat Hij voornamelijk Zijn residentie heeft in wat de apostel "de derde hemel" noemt, waar Hij het meest Zijn heerlijkheid vertoont aan heiligen en engelen, 2 Korinthe 12:2.

Vraag. *Wat kunnen wij leren van het feit dat God in de hemel is?*

1. Dat wij in het gebed ons gemoed moeten verheffen boven de aarde. God kan alleen worden aangesproken, als zijnde in de hemel. Hij heeft nog nooit het verzoek van een ziel geweigerd, die tot in de hemel opsteeg om het te vragen.
2. Wij leren daaruit Zijn soevereine macht. *Hoc vocabulo intelligitur omnia subesse ejus imperio.* "Door deze woorden leren wij dat alle dingen onder Zijn bestuur staan", zegt Calvijn. "Onze God is toch in den hemel, Hij doet al wat Hem behaagt", Psalm 115:3. In de hemel regeert Hij over het heelal en beschikt hier beneden alle gebeurtenissen zó, dat ze voor Zijn kinderen ten goede komen. Als Zijn kinderen in gevaar of benauwdheid zijn en geen weg tot ontkoming zien, zendt Hij van de hemel en helpt hen. "Hij zal van den hemel zenden en mij verlossen", Psalm 57:4.
3. Wij leren daaruit Zijn heerlijkheid en majesteit. Hij is in de hemel, daarom is Hij met het licht bedekt. Hij is "bekleed met heerlijkheid", Psalm 104:1. Hij is verheven boven alle aardse vorsten, zo ver als de hemel is boven de aarde.
4. Wij leren daaruit Zijn alwetendheid. Alle dingen zijn naakt en onbedekt voor Zijn oog, Hebréeën 4:13. Mensen smeden samenzweringen tegen de Kerk, maar God is in de hemel en zij kunnen niets doen of Hij ziet het. Als iemand boven op een toren of hoog gebouw zou staan, kon hij alle mensen beneden zien. God in de hemel ziet, als op een toren of hoog gebouw, alle handelingen der mensen. De goddelozen verwonden de rug van de rechtvaardige en gieten er dan azijn in, maar God schrijft hun wreedheid in Zijn boek. "Ik heb zeer wel gezien de verdrukking Mijns volks", Exodus 3:7. God kan uit de hemel donderen over Zijn vijanden. "De HEERE donderde in den hemel, en Hij zond Zijn pijlen uit en verstrooide hen; en Hij vermenigvuldigde de bliksemen en verschrikte hen", Psalm 18:14, 15.
5. Wij leiden daar vertroosting uit af voor Gods kinderen. Als zij tot hun Vader bidden, kan de weg naar de hemel niet afgesloten worden. Iemand kan wel een vader hebben die in den vreemde vertoeft, maar de weg erheen kan zowel over zee als over land zó woest zijn, dat er geen doen aan is tot hem te gaan. Maar gij, kind des Heeren, als u tot uw hemelse Vader bidt, is Hij in de hemel en al bent uzelf nog zo opgesloten, dan kunt u toch nog toegang tot Hem hebben. Een gevangenis kan u niet van uw God vandaan houden; de weg naar de hemel kan nooit afgesloten worden.

## **C. Het woordje "Onze"**

Ik zal nu iets zeggen over het woordje 'onze'. Er staat een toe-eigening bij de aanspraak Vader: "Onze Vader". Door het woord 'onze' wil Christus ons zoveel leren,

dat wij in al onze gebeden tot God het geloof behoren te oefenen. "Vader" geeft ontzag aan, "onze Vader" duidt op geloof. In al onze gebeden tot God behoren wij geloof te oefenen. Het geloof geeft ons gebed pas zijn ware naam: het wordt genoemd "het gebed des geloofs", Jakobus 5:15. Zonder geloof zijn het maar woorden, dan is het geen bidden. Het geloof is de adem van het gebed; het gebed is dood, als het geloof er niet in ademt. Het geloof is een noodzakelijke vereiste voor het gebed. De olie in het heiligdom werd samengesteld uit verschillende specerijen: zuivere mirre, kassie en kaneel, Exodus 30:23, 24. Het geloof is de voornaamste specerij, het hoofdbestanddeel van het gebed, dat het doet opstijgen tot de Heere als een lieflijke wierook. "Dat hij ze begere in geloof", Jakobus 1:6. "En al wat gij zult begeren in het gebed, gelovende, zult gij ontvangen", Matthéüs 21:22. *Invoco te Domine, quamquam languida et imbecilla fide, tamen fide.* "Heere", zei Cruciger, "ik bid in geloof, al is het met een zwak geloof." Het gebed is het geweer waarmee wij schieten, vurigheid is de vonk die het doet afgaan en geloof is de kogel die doordringt tot de troon der genade. Het gebed is de sleutel des hemels, het geloof is de hand die de sleutel omdraait.

Bid in geloof: "Onze Vader". Het geloof moet het gebed in de hand nemen, anders kunnen wij niet tot God naderen. Gebed zonder geloof heeft geen vrucht. Als een arme handwerksman die van zijn arbeid moet leven, zijn gereedschap heeft stuk gemaakt, zodat hij niet kan werken, hoe kan hij dan bestaan? Het gebed is het gereedschap waarmee wij werken, dat ons allerlei goeds aanbrengt, maar het ongeloof bederft onze gebeden en maakt ze krachteloos en dan krijgen wij geen zegen van de Heere. Een gebed zonder geloof is zonder vrucht. Zoals Jozef zei: "Gij zult mijn aangezicht niet zien, tenzij dat uw broeder met u is", Genesis 43:3, zo kan het gebed voor Gods aangezicht niet verschijnen, tenzij het zijn broeder geloof meebrengt. Wat van Israël gezegd wordt, "zij hebben niet kunnen ingaan vanwege hun ongeloof", is eveneens waar van het gebed: het kan niet in de hemel ingaan vanwege het ongeloof, Hebreëen 3:19. Het gebed lijdt dikwijls schipbreuk, omdat het stukslaat op de rots ongeloof. O, vermeng uw gebed met geloof! Wij moeten zeggen: "Onze Vader".

Vraag. *Wat houdt bidden in het geloof in?*

Antwoord. Bidden in het geloof houdt in, dat wij geloof hebben en de geloofsdaad impliceert, dat wij het geloof hebben. Wandelen impliceert, dat wij een beginsel van leven hebben; zo impliceert bidden in het geloof, dat wij die genade hebben. Alleen gelovigen kunnen in het geloof bidden.

Vraag. *Wat is dan bidden in het geloof?*

1. Het is bidden om hetgeen God beloofd heeft. Waar geen belofte is, kan men ook niet in het geloof bidden.
2. Het is bidden in Christus' Naam, op grond van Zijn verdiensten. "En zo wat gij begeren zult in Mijn Naam, dat zal Ik doen", Johannes 14:13. In de Naam van Christus bidden is met vertrouwen op de verdiensten van Christus bidden. Als wij Christus in het gebed aan God voordragen, als wij het geslachte Lam in onze armen meebrengen, als wij zeggen: "Heere, wij zijn zondaren, maar hier is onze Borg, wees mij om Christus' wil genadig", dan komen wij tot God in de Naam van Christus en dat is bidden in het geloof.
3. Als wij in het gebed ons geloof gronden op Gods getrouwheid, gelovend dat Hij hoort en zal helpen. Dat is God aangrijpen, Jesaja 64:7. In het gebed naderen wij tot God, door het geloof grijpen wij Hem aan. "Zij riepen tot den HEERE", 2 Kronieken 13:14) en dat was het roepen des geloofs. Zij kregen de overhand,

"dewijl zij op den HEERE, hunner vaderen God, gesteund hadden", vers 18. Smekingen tot God opzenden en met zijn ziel op God steunen is bidden in het geloof. Bidden en niet op God vertrouwen om de verhoring van onze smeekbeden is "Gods Naam ijdel gebruiken en met Hem spotten", zegt iemand. Door te bidden schijnen wij God te eren, maar door niet te geloven, beledigen wij Hem. In het gebed zeggen we: "Almachtige, barmhartige Vader", maar door niet te geloven, doen wij deze aanspraak weer teniet.

Vraag. *Hoe kunnen wij weten of wij waarlijk in het geloof bidden?*

1. Als het geloof in het gebed nederig is. Iemand die aanmatigend is, hoopt dat hij verhoord wordt om een of andere waardigheid in zichzelf. Zo iemand heeft zoveel recht en heeft goed werk voor God gedaan, daarom vertrouwt hij erop, dat God hem wel verhoren zal. Zie daarvan een voorbeeld in Lukas 18:11, 12 "De farizeeër staande, bad dit bij zichzelf: O God, ik dank U, dat ik niet ben gelijk de andere mensen: rovers, onrechtvaardigen. Ik vast tweemaal per week; ik geef tienden van alles wat ik bezit." Dat was een aanmatigend gebed, maar een oprecht hart toont zowel nederigheid als geloof in het gebed. "De tollenaar van verre staande, wilde ook zelfs de ogen niet opheffen naar den hemel, maar sloeg op zijn borst, zeggende: O God, wees mij zondaar genadig", Lukas 18:13. "O God, wees mij genadig", daar hebt u het geloof; "mij zondaar", daar hebt u nederigheid en een gevoel van onwaardigheid.
2. Wij kunnen weten, of wij in het geloof bidden, als wij, al hebben wij nog niet ontvangen waarom wij gebeden hebben, geloven dat God het geven zal en wij gewillig worden Zijn tijd af te wachten. Een christen die een gebod heeft te bidden en ook een belofte heeft, is vast besloten bij God aan te houden in het gebed en het niet op te geven. Net als bij Petrus die klopte en toen men de deur niet open deed, bleef hij kloppen tot men eindelijk open deed, Handelingen 12:16. Zo is het ook met een christen als hij bidt en nog eens bidt en geen antwoord krijgt, dan blijft hij op de deur des hemels kloppen, wetend dat er een antwoord komt. "Want Gij verhoort mij", Psalm 86: 7. Hier is iemand die in het geloof bidt. Christus zegt: "Dat men altijd bidden moet en niet vertragen", Lukas 18:1.  
Een gelovige laat op Christus' woord het net van het gebed neer en al vangt hij niets, hij zal toch het net weer uitwerpen, gelovend dat er ontferming komt. Lijdzaamheid in het gebed is niets anders dan uitgesponnen geloof.

Eerste nuttig gebruik tot bestraffing.

Tot bestraffing van hen die vormelijk bidden, niet in het geloof; van hen die zich afvragen, of God wel hoort en het gevraagde zal geven. "Gij bidt, en gij ontvangt niet, omdat gij kwalijk bidt", Jakobus 4:3. Hij zegt niet: *gij vraagt iets wat ongeoorloofd is, maar gij bidt kwalijk en daarom ontvangt gij niet*. Ongeloof kortwiekt de vleugels van het gebed, zodat het niet omhoog vliegt naar de troon der genade. Het puin van het ongeloof stremt de stroom van het gebed.

Tweede nuttig gebruik, van vermaning.

Laten wij toch in het gebed het geloof werkzaam doen zijn. De landman zaait op hoop; het gebed is het zaad dat wij zaaien en als de hand des geloofs dit zaad uitstrooit, brengt het een vruchtbare oogst van zegening voort. Het gebed is een schip dat wij naar de hemel laten uitvaren; als nu het geloof met dit schip handel drijft, zal het een grote voorraad genade mee terugbrengen. O, bid toch in het geloof en zeg: "Onze Vader".

Laten wij de volgende zaken overwegen, opdat wij in het gebed geloof mogen oefenen.

1. De bereidwilligheid van de Heere om het gebed te verhoren. *Deus paratus ad vota exaudienda*. "De Heere is bereidwillig de geloften te verhoren", zegt Calvijn. Als God alle verzoeken die Hem gedaan worden zou verbieden, zou dat de praktijk van het bidden doen ophouden, maar Zijn oor is geopend voor het gebed. Eén van de uitdrukkingen waarmee Hij bekend staat, is: "Gij hoort het gebed", Psalm 65:3. Bij de Romeinen lieten de huisbewaarders de deur altijd openstaan, zodat allen die een verzoek hadden te doen, vrij konden binnenkomen. God is zowel bereidwillig om het gebed te horen als te beantwoorden, wat een aanmoediging is voor het geloof in het bidden.

Sommigen zullen misschien zeggen, *dat zij gebeden hebben, maar geen antwoord hebben gekregen*.

Antwoord. God kan het gebed wel horen, al geeft Hij niet direct een antwoord. Als wij een brief schrijven aan een vriend, kan hij die brief wel hebben ontvangen, al hebben wij nog geen antwoord daarop gekregen. Misschien hebt u gebeden of de Heere Zijn aangezicht over u wil doen lichten. Hij kan dit wel verhoord hebben, al doet Hij Zijn aangezicht nog niet over u lichten. God geeft wel eens een antwoord op het gebed, terwijl wij het niet opmerken. Als Hij een hart geeft om te bidden en daarbij de genegenheden doet ontvlammen, is dat een antwoord op het gebed. "Ten dage als ik riep, zo hebt Gij mij verhoord; Gij hebt mij versterkt met kracht in mijn ziel", Psalm 138:3. De inwendige kracht die David ontving, was een antwoord op het gebed. Laat daarom de bereidwilligheid des Heeren in het verhooren van het gebed een aanmoediging zijn tot het geloof in het bidden.

2. Opdat wij geloof mogen oefenen in het gebed, laten wij dan bedenken, dat wij niet alleen bidden. Christus stelt onze gebeden opnieuw op. Zijn gebed is de grond waarop ons gebed verhoord wordt. Hij neemt het schuim uit ons gebed weg en stelt alleen het zuivere goud aan Zijn Vader voor. Hij vermengt het gebed van de heiligen met Zijn lieflijke reuk Openbaring 5:8. Denk toch eens aan de waardigheid van Zijn Persoon. Hij is God! En denk aan de innigheid van Zijn betrekking tot God, Hij is de Zoon! O, wat ligt hier een aanmoediging in voor het geloof. Onze gebeden worden in de hand van de Middelaar gelegd. Het gebed van Christus is met macht en gezag!
3. Wij bidden God alleen om hetgeen Hem behaagt en dat geeft Hij gaarne. Als een zoon alleen maar aan zijn vader vraagt wat deze graag geeft, zal hem dat met vertrouwen tot hem doen gaan. Als wij God bidden om een heilig hart, is er niets wat Hem meer behaagt. "Want dit is de wil Gods, uw heiligmaking", 1 Thessalonicenzen 4:3. Wij bidden God, dat Hij ons een hart wil geven dat Hem liefheeft en er is niets dat Hij meer begeert dan onze liefde. Wat moest dat ons doen bidden in het geloof, als wij om niets anders vragen dan wat God aangenaam is en wat Hem behaagt te schenken.
4. Laten wij tot aanmoediging van het geloof in het bidden denken aan de vele beloften die God aan het gebed heeft verbonden. De kurk voorkomt dat het net zinkt, zo zijn de beloften de kurken die voorkomen dat het geloof in het bidden verflauwt. God heeft Zich door Zijn beloften aan ons verbonden. De Bijbel staat vol van beloften die beloofd worden op het gebed. "Gewisselijk zal hij u genadig zijn op de stem uws geroeps", Jesaja 30:19. "De Heere is rijk over allen die Hem

aanroepen", Romeinen 10:12. "En gij zult Mij zoeken en vinden, wanneer gij naar Mij zult vragen met uw ganse hart", Jeremia 29:13. "Hij doet het welbehagen dergenen, die Hem vrezen", Psalm 145:19) ("Hij zal hun begeerte vervullen", Engelse vertaling) De Tyriërs bonden hun god Hercules vast met een gouden ketting, zodat hij niet zou verdwijnen. God heeft Zich aan ons gebonden door Zijn beloften. Wat moesten die dan het geloof opwekken en verlevendigen in het bidden! Het geloof vindt in het bidden kracht, door te zuigen aan de borst van een belofte.

5. Bedenk dat Jezus Christus datgene verworven heeft waar wij om bidden, zodat wij geloof mogen oefenen in het bidden. Wij kunnen wel denken dat de zaken waar wij in het gebed om vragen te groot zijn voor ons om te verkrijgen, maar ze zijn niet te groot voor Christus om ze te verwerven. Wij bidden om vergeving. Christus heeft dat met Zijn bloed gekocht. Wij bidden om de Heilige Geest om ons te verlevendigen en te bezielen. Het zenden van de Heilige Geest in ons hart is de vrucht van Christus' dood. Dat moest leven in ons gebed verwekken en ons doen bidden in het geloof, om ons erbij stil te zetten, dat de zaken die wij vragen, al zijn ze boven verdienste, toch niet meer zijn dan Christus voor ons verworven heeft.
6. Bedenk, opdat wij in het geloof zouden bidden, dat er zo'n overvloed is in God, dat Hij Zijn volk dikwijls boven bidden en denken geeft. Hij schenkt hun meer dan zij vragen! Hanna vroeg om een zoon en God heeft haar niet slechts een zoon gegeven, maar een profeet. Sálomo vroeg om wijsheid en God heeft hem niet alleen wijsheid gegeven, maar ook rijkdom en eer. Jakob bad of God hem voedsel en kleding wilde geven en Hij vermeerderde zijn pelgrimsstaf zodanig, dat hij tot twee heiren geworden is, Genesis 32:10. God doet ons vaak beter dan wij in ons gebed vragen, net als bij Gehazi, toen hij maar één talent vroeg en Naáman bij hem moest aanhouden om er twee te nemen, 2 Koningen 5:23. Wij vragen één talent en God geeft er twee. De Kanaänese vrouw vroeg slechts om een kruimpje, het leven van haar kind, maar Christus gaf haar meer: Hij zond haar naar huis met leven in haar ziel.
7. De rijke uitkomst die op het gebed des geloofs ervaren is. Het is, evenals Jonathans boog, niet ledig weergekeerd. *Vocula pater dicta in corde*. "Dat kleine woord Vader met het hart gesproken", zegt Luther, het kleine woord Vader, in het geloof uitgesproken, heeft het bij God gewonnen. "Ruk mij toch uit mijns broeders hand", ik bid u, Genesis 32:11. Dit was gemengd met geloof in de belofte. "Gij hebt immers gezegd: Ik zal gewisselijk bij u weldoen", vers 12. Dit gebed deed geweld op de HEERE en hij overmocht, Hoséa 12:4. Het gebed des geloofs heeft gevangenisdeuren geopend, heeft de zon in haar loop stil doen staan, heeft de hemel gesloten en geopend, Jakobus 5:17. Het gebed des geloofs heeft samenzweringen van vijanden in de kiem gesmoord en heeft hun strijdkrachten op de vlucht gedreven. Het gebed van Mozes tegen Amalek heeft meer uitgewerkt dan het zwaard van Jozua. Moest niet dit alles het geloof in het bidden aanmoedigen en versterken?
8. Als dit alles niet zal overtuigen, bedenk dan hoe harteloos en troosteloos het is te bidden zonder geloof. Het hart heeft dan heimelijk een angstig voorgevoel, dat God niet hoort en niet zal antwoorden. Bidden zonder geloof moet wel troosteloos zijn, want er is geen belofte gedaan aan ongelovig bidden. Het ziet er niet best uit,

als men daar vaart waar men niet het anker uit kan werpen; zo is het maar droevig gesteld, als men bidt en er is geen belofte om zich op te gronden, Jakobus 1:7. De discipelen zwoegden de hele nacht en vingen niets, zo zwoegt de ongelovige in het gebed en vangt niets; hij krijgt geen enkele geestelijke zegen, vergeving van zonde of genade. Wat betreft de tijdelijke zegeningen die de ongelovige heeft, die kan hij niet beschouwen als vrucht van zijn bidden, maar als de overvloedige milddadigheid Gods. O, benaastig u daarom om in het bidden geloof te oefenen!

Tegenwerping: *Maar er kleeft zoveel zonde aan mijn bidden, zodat ik vrees dat het geen gebed des geloofs is en dat God het niet verhoeren zal.*

Antwoord. Als u daarover treurt, behoeft dat geen beletsel te zijn dat uw gebed niet in het geloof kan zijn en dat God het niet zal verhoeren. Zwakheid zal het gebed van de kinderen Gods niet krachteloos maken. "Ik zeide wel in mijn haasten, ik ben afgesneden", Psalm 31:23. In dat gebed was veel ongeloof: "Ik zeide in mijn haasten", in het Hebreeuws: "in mijn beven". Davids geloof beefde en was aan het bezwijken, maar toch hoorde God zijn gebed.

De hartstochten van de heiligen verhinderen het gebed niet, Jakobus 5:17. Wees daarom niet moedeloos, want al kleeft er zonde aan uw heilige verrichting, kunnen deze twee zaken u immers troosten: dat u wel in het geloof kunt bidden al is het in zwakheid en dat God de oprechtheid aanziet en het gebrek erin door de vingers ziet.

*Hoe zullen wij dan in het geloof bidden?*

Antwoord. Smeek om de Geest Gods. Wij kunnen slechts "Onze Vader" zeggen door de Heilige Geest. De Geest des Heeren helpt ons, niet alleen om al zuchtend en kermend te bidden, maar ook met geloof. De Geest voert ons op tot God, niet slechts als de Schepper, maar als een Vader. "God heeft den Geest Zijns Zoons uitgezonden in uw harten, Die roept: Abba, Vader!", Galaten 4:6. "Die roept", daar doet de Geest ons bidden met vurigheid. "Abba, Vader", daar helpt de Geest ons te bidden in het geloof. De Geest helpt het geloof om de sleutel van het gebed om te draaien en dan wordt de hemel geopend.

## HOOFDSTUK 2

### DE EERSTE BEDE VAN HET GEBED DES HEEREN

#### Uw Naam worde geheilgd

Vraag 101. *Waar bidden wij om in de eerste bede?*

Antwoord. *In de eerste bede, welke luidt: Uw Naam worde geheilgd, Matthéüs 6:9, bidden wij dat God ons en anderen wil bekwaam maken om Hem te verheerlijken in alles waardoor Hij Zichzelf bekend maakt, Psalm 67:3, 4; en dat Hij alle dingen wil schikken tot Zijn eigen heerlijkheid, Psalm 85.*

Nadat ik gesproken heb over de inleiding tot het Gebed des Heeren, "Gij dan bidt aldus", en de aanspraak "Onze Vader, Die in de hemel zijt", kom ik ten derde tot het gebed zelf, dat bestaat uit zes beden.

De eerst bede is: "Uw Naam worde geheilgd." In het Latijn luidt het: *Sanctificetur nomen tuum*: "Geheilgd zij Uw Naam". In deze bede bidden wij, dat Gods Naam heerlijk moge uitblinken en dat die door ons moge worden geëerd en geheilgd in de hele loop en inrichting van ons leven. De engelenzang luidde: "Ere zij God in de hoogste hemelen", dat wil zeggen: laat Zijn Naam verheerlijkt en geheilgd worden.

Deze bede wordt op de voorgrond geplaatst, om te tonen dat de heiliging van Gods Naam voor alle dingen moet gaan. Dit moet de voorrang hebben boven het leven. Wij bidden: "Uw Naam worde geheilgd", vóórdát wij bidden: "Geef ons heden ons dagelijks brood."

Deze bede moet zelfs vóór onze zaligheid gaan, Romeinen 9:23. Gods eer is meer waard dan de zaligheid van alle zielen der mensen. Zoals Christus gezegd heeft van de liefde: "Dit is het eerste en grote gebod", Matthéüs 22:38, zo mag ik wel van deze bede: "Uw Naam worde geheilgd" zeggen: dit is de eerste en grote bede: die bevat de meest gewichtige zaak in de godsdienst, namelijk de eer van God.

Als andere gebeden niet meer nodig zijn en uit de tijd, zoals het niet meer nodig is om in de hemel te bidden: "Geef ons heden ons dagelijks brood", omdat daar geen honger neer zal zijn, en ook niet: "Vergeef ons onze schulden", omdat daar geen zonde meer zal zijn; en ook niet: "Leid ons niet in verzoeking", omdat de oude slang daar niet is om te verzoeken. Dan zal in de hemel wel het heiligen van de Naam des Vaders zeer gepast en betracht worden. Wij zullen eeuwig halleluja's zingen en nooit iets anders doen dan Gods Naam heiligen. Ieder Persoon in de heilige Drie-eenheid, god de Vader, de Zoon en de Heilige Geest moet deze eer van heiliging ontvangen, omdat Zij van gelijke eer en eeuwige majesteit zijn. "Uw Naam worde geheilgd." Gods Naam bewonderen is niet genoeg; wij kunnen een overwinnaar bewonderen. Maar als wij zeggen: "Uw Naam worde geheilgd" zetten wij Gods Naam boven elke andere naam en bewonderen Hem niet alleen, maar aanbidden Hem en dat komt alleen de Godheid toe.

Ter verdere verklaring zal ik drie vragen stellen.

A. *Wat wordt bedoeld met Gods Naam?*

1. Zijn Wezen. "De Naam van den God Jakobs zette u in een hoog vertrek" dat wil zeggen de God van Jakob bescherm u, Psalm 20:2.
2. Alles waardoor Hij gekend kan worden. Zoals iemand bekend is door zijn naam, zo is God door Zijn eigenschappen als wijsheid, macht, heiligheid en goedheid evenzeer bekend als door Zijn Naam.

*B. Wat wordt bedoeld met de heiliging van Gods Naam?*

Heiligen is iets afzonderen van het gewone gebruik tot een heilig doel. *Communi separare*. Zoals er van de vaten in het heiligdom staat dat zij geheilgd waren, zo betekent Gods Naam heiligen: die Naam afzonderen van alle misbruik en die alleen heilig en met eerbied gebruiken. In het bijzonder betekent Gods Naam heiligen Hem hoge eer en ontzag toebrengen en Zijn Naam heilig gebruiken.

Wij kunnen aan Zijn wezenlijke heerlijkheid niets toevoegen, maar wij zeggen dat wij Zijn Naam eren en heiligen, als wij Hem op aarde verhogen en maken dat Hij groter wordt in de ogen van anderen. Als een vorst gekroond wordt, wordt er werkelijk iets aan zijn grootheid toegevoegd. Maar als wij God kronen met onze juichtonen en halleluja's wordt er niets aan Zijn wezenlijke heerlijkheid toegevoegd. Hij kan niet groter gemaakt worden dan Hij al is; wij maken Hem alleen groter in de ogen van anderen.

*C. Wanneer kan men zeggen dat wij Gods Naam eren en heiligen?*

1. Als wij Zijn Naam belijden. In het samenkomen in Zijn heilige gemeente doen wij Zijn Naam al eer aan. Dit is goed, maar niet genoeg. Allen die belijden de Heere toe te behoren, dienen Hem nog niet in waarheid. Er zijn wel belijders tegen wie Christus op de jongste dag openlijk zal zeggen: "Ik heb u nooit gekend", Matthéüs 7:23. Daarom gaan wij nog verder:
2. Wij eren en heiligen Gods Naam, als wij een zeer hoge achting voor Hem hebben en Hem de hoogste plaats in onze gedachten geven. Het Hebreeuwse woord "eren" betekent kostelijk achten: wij hebben dan in ons gemoed een bevatting van God als het allervoortreffelijkste en het oneindige goed. Wij zien in Hem een samenbundeling van schoonheid en verlustiging. Wij aanbidden Hem in Zijn heerlijke deugden, die de verschillende stralen vormen, waardoor Zijn Goddelijke natuur uitblinkt. Wij aanbidden Hem in Zijn werken, die samengevat zijn in drie delen: schepping, verlossing en voorzienigheid. Wij heiligen Zijn Naam als wij Hem ten hoogste verheffen in onze ziel; wij eren Hem als de onvergelijkelijke, onbegrijpelijke God.
3. Wij eren en heiligen Zijn Naam als wij op Hem vertrouwen. "Omdat wij op den Naam Zijner heiligheid vertrouwen", Psalm 33:21. Wij kunnen God op geen enkele wijze meer eer toebrengen, of Zijn kroon helderder doen schitteren dan door op Hem te vertrouwen. Abraham "is gesterkt geweest in het geloof, gevende God de eer", Romeinen 4:20. Dit is Gods Naam heiligen. Ongeloof werpt een smet op Gods eer en verduistert Zijn Naam. "Die God niet gelooft, heeft Hem tot een leugenaar gemaakt", 1 Johannes 5:10. Derhalve wordt Zijn Naam verheerlijkt en geheilgd door het geloof. De gelovige vertrouwt zijn beste juwelen in Gods hand. "In Uw hand beveel ik mijn geest", Psalm 31:6. Geloof oefenen op de Middelaar brengt Gods Naam meer eer toe en heiligt die meer dan martelaarschap of de hoogste daad van gehoorzaamheid.

4. Wij eren en heiligen Gods Naam, als wij die nooit noemen dan met de grootste eerbied. Zijn Naam is heilig en wij moeten die slechts uitspreken met ontzag. Als de Schrift over God spreekt, geeft zij Hem eretitels. "Gezegend zij de allerhoogste God", Genesis 14:20. "Men love den Naam Uwer heerlijkheid, die verhoogd is boven allen lof en prijs", Nehemia 9:5. Als men zonder noodzaak of lichtvaardig over God spreekt, ontheiligt men Zijn Naam, dan gebruikt men Zijn Naam ijdellijk. Als wij God Zijn eretitels geven, hangen wij Zijn juwelen aan Zijn kroon.
5. Wij eren en heiligen Gods Naam, als wij die Naam liefhebben. "Laat in U van vreugde opspringen, die Uw Naam liefhebben", Psalm 5:12. De liefde die Gods Naam de eer geeft, moet een bijzondere, onderscheiden liefde zijn - het pit en merg van onze liefde. Zo'n liefde die wij aan niemand anders geven, zoals de vrouw haar man eert, door hem zo'n liefde te geven die zij niemand anders geeft - de huwelijksliefde. Derhalve heiligen wij Gods Naam, als wij Hem zo'n liefde geven die wij aan niemand anders geven - een liefde die gepaard gaat met aanbidding. "Dewijl Hij uw Heere is, zo buig u voor Hem neder", Psalm 45:12.
6. Wij eren en heiligen Gods Naam, door een heilige en geestelijke godsdienst.
  - a. Als wij Hem zó dienen, als Hij heeft voorgeschreven. "In degenen die tot Mij naderen, zal Ik geheilgd worden", Leviticus 10:3, dat wil zeggen: Ik word geheilgd door een godsdienst die Ik Zelf heb voorgeschreven. De Heere houdt meer van een zuivere godsdienst dan van praalvertoon. Het is tot oneer van Zijn Naam, als wij iets in de godsdienst invoeren wat Hij niet heeft ingesteld, alsof Hij niet wijs genoeg is om de wijze waarop Hij gediend wil worden voor te schrijven. Als de mensen Hem iets voorschrijven en hun verzinsels eraan toevoegen, beschouwt Hij dit als vreemd vuur op het altaar brengen en als een grote belediging.
  - b. Als wij Hem in de godsdienst zó met het hart vereren als Hij heeft voorgeschreven. "Zijt vurig van geest. Dient den Heere", Romeinen 12:11. Het woord voor vurig is beeldspraak, er wordt daarin gezinspeeld op water dat opborrelt en overkookt, om aan te duiden dat onze hartstochten in heilige werkzaamheden behoren op te rijzen.

Als wij God alleen uitwendig dienen en niet met de godsdienst des harten, onderen wij hem in de genademiddelen in plaats van Hem te heiligen. Dat is net als dat iemand om wijn vraagt en u geeft hem een leeg glas. Dan behandelen wij God zoals Prometheüs Jupiter behandelde: hij at het vlees op en legde Jupiter niets anders voor dan de botten met het vel. Wij heiligen Gods Naam in de genademiddelen, als wij Hem het wezen van de godsdienst toebrengen en daarbij een hart ontvlamd in ijver.
7. Wij eren en heiligen Gods Naam, als wij Zijn dag heiligen. "Gij zult den sabbatdag heiligen", Jeremia 17:22. Onze christelijke rustdag die in de plaats van de Joodse sabbat is gekomen, wordt de dag des HEEREN genoemd, Openbaring 1:10. Eertijds noemde men die "de dag van licht", waarop Christus, de Zon der gerechtigheid, op buitengewone wijze schijnt. Wij geven God de eer, als wij Zijn sabbat heiligen.
  - a. Wij moeten op die dag van alle wereldse arbeid rusten. "Brengt geen last in op den sabbatdag", Jeremia 17:24. Zoals Jozef, toen hij met zijn broers wilde spreken, alle Egyptenaren naar buiten zond, zo moeten wij, als wij op die dag omgang met God willen hebben, alle aardse bezigheden buitensluiten. Maria Magdaléna weigerde

Christus' dood lichaam op de sabbat te zalven, Lukas 23:56. Zij had tevoren haar zelf en specerijen bereid, maar zij ging niet naar het graf vóór de sabbat voorbij was. Zij rustte op die dag van het alledaagse werk, ja zelfs van het prijzenswaardige, heerlijke werk van het zalven van Christus' dood lichaam.

- b. Wij moeten op die dag ons op een plechtige wijze aan God wijden, wij moeten de hele dag met God doorbrengen. Sommigen horen wel de prediking van het woord, maar laten al hun godsdienst in de kerk; zij doen thuis niets. Zij bidden niet en overdenken niet meer het woord in hun huis en zo beroven zij God van een deel van Zijn dag. Het is treurig, als wij zien hoe Gods dag wordt ontheiligd. Laat niemand toch denken dat wij Gods Naam heiligen, als wij Zijn sabbat schenden.
8. Wij heiligen Gods Naam, als wij van alles wat wij verrichten Hem de eer toebrengen. "Geef den HEERE de eer Zijns Naams", Psalm 96:8. Herodes onteerde Gods Naam in plaats van die te heiligen, door zodanige toejuiching voor hemzelf te accepteren die alleen God toekwam, Handelingen 12:23. Wij behoren de eer van onszelf te weren en die God toe te brengen. "Ik heb overvloediger gearbeid dan zij allen". Men zou denken dat dit naar hoogmoed riekt; maar de apostel rukt de kroon van zijn eigen hoofd en plaatst die op het hoofd van vrije genade: "Doch niet ik, maar de genade Gods die met mij is", 1 Korinthe 15:10. Als een christen in zijn godsdienstplichten wat verruiming krijgt, of als hij de overwinning behaalt over een verzoeking, richt hij een pilaar op en schrijft daarop: "Tot hiertoe heeft de Heere mij geholpen." Johannes de Doper heeft alle eer van zichzelf afgewenteld op Christus; hij was tevreden dat zijn licht verdonkerd werd, opdat Christus te meer zou schitteren. "Die na mij komt, is vóór mij geworden", Johannes 1:15. Ik ben maar de heraut, de stem van één die roept; Hij is de Vorst. Ik ben maar een minder belangrijke ster, Hij is de Zon. Ik doop slechts met water, Hij met de Heilige Geest. Dit is nu Gods Naam heiligen, als wij alle eer van onszelf afwentelen op de Heere. "Niet ons, o HEERE, niet ons, maar Uw Naam geef ere", Psalm 115:1. De koning van Zweden heeft deze spreuk opgeschreven tot gelegenheid van de slag bij Leipzig: *Ista a Domino facta sunt*. "De Heere heeft deze overwinning voor ons bewerkt."
9. Wij eren en heiligen Gods Naam door Hem te gehoorzamen. Hoe kan een zoon zijn vader meer eren dan door hem te gehoorzamen. "Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen", Psalm 40:9. De wijzen brachten Christus eerbetoon, niet alleen door de knie voor Hem te buigen, maar Hem goud en mirre aan te bieden, Matthéüs 2:11. Wij heiligen Gods Naam niet alleen, als wij onze ogen en handen naar de hemel heffen en onze knieën buigen om te bidden, maar als wij Hem het goud van de gehoorzaamheid aanbieden. Zoals een commissionair handel drijft voor een koopman, zo handelen wij voor God en besteden onze krachten in Zijn dienst. Een gezegde van dr John Jewel was: "Ik heb mijzelf verteerd en uitgeput in de werkzaamheden van mijn heilige roeping." "Gehoorzamen is beter dan offerande." De cherubim, die de engelen voorstellen, zijn uitgebeeld met uitgespreide vleugels, om daarmee aan te geven hoe vaardig zij zijn in de dienst voor God. Als wij gehoorzamen, doen wij net als de engelen; als wij voorwenden Gods Naam te eren en Hem toch niet gehoorzamen, is dat slechts een vrome plichtpleging. Abraham eerde God door Hem te gehoorzamen; hij was bereid zijn zoon te offeren, hoewel het de zoon des ouderdoms was en een zoon der belofte. "Ik zweer bij Mijzelven, spreekt de HEERE; daarom dat gij deze zaak gedaan

hebt, en uw zoon, uw enige, niet onthouden hebt, voorzeker zal Ik u grotelijks zegenen", Genesis 22:16, 17.

10. Wij eren en heiligen Gods Naam, als wij Die in onze lofprijzingen verheffen. Er staat van God geschreven dat Hij heiligt en ook dat de mens heiligt. God heiligt ons door ons genade te geven en wij heiligen Hem door Hem te loven. Waarvoor is onze tong anders gegeven dan om een instrument te zijn om God te loven? "Laat mijn mond vervuld worden met Uw lof, den gansen dag met Uw heerlijkheid", Psalm 71:8. "Hem, Die op den troon zit, en het Lam zij de dankzegging en de eer en de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid", Openbaring 5:13. Zo wordt Gods Naam geheiligt in de hemel; de engelen en verheerlijkte heiligen zingen daar de hallelujah's. Laten wij toch het hemelse werk hier reeds beginnen. David heeft Gods lof en prijs op een zeer welluidende wijze bezongen en daarom werd hij "de lieflijke in psalmen van Israël" genoemd, 2 Samuël 23:1. Als wij God loven, heiligen wij Zijn Naam; dan verbeiden wij Zijn roem; dan spreiden wij de tekenen van Zijn heerlijkheid ten toon; dan verhogen wij Hem in de ogen van anderen. "Wie dank offert, die zal Mij eren", Psalm 50:23.

Dit is een van de hoogste en zuiverste werkzaamheden in de godsdienst. In het bidden doen wij het werk van mensen, in het loven doen wij als de engelen. Lofprijzing is het gezang van de hemel en een werk dat bij heiligen past. "Dat Zijn gunstgenoten van vreugde opspringen. De verheffingen Godes zullen in hun keel zijn", Psalm 149:5, 6. Niemand dan heiligen kunnen zo op een rechte wijze door lofprijzing Gods Naam heiligen. Zoals niet iedereen de kunst verstaat een vedel of een orgel te bespelen, zo kan ook niet iedereen op de rechte wijze Gods lof welluidend uitzingen; dat kunnen alleen de heiligen. Die kunnen alleen hun tong en hart doen samenstemmen. "Ik zal den HEERE loven van ganser harte", Psalm 111:1. "Hij werd verhoogd onder mijn tong", Psalm 66:17. Hier is het samenstemmen.

Zó Gods Naam heiligen door lofprijzing betaamt een christen ten eerste. Het is onbetamelijk als wij murmureren, dat is Gods Naam onteren. Maar het betaamt de kinderen Gods geestelijke koorzangers te zijn, die de eer van Zijn Naam uitzingen. Dat wordt in Jesaja 61:3 "het gewaad des lofs" genoemd. Wat staat het "gewaad des lofs" netjes en gepast voor een heilige! "Lof betaamt den oprechten", Psalm 33:1. Gods Naam heiligen gebeurt vooral in hoge mate, als men goed van Hem kan spreken en Hem loven in een toestand van verdrukking. "De HEERE heeft genomen; de Naam des HEEREN zij geloofd", Job 1:21.

Velen willen God wel loven als Hij geeft, maar Hem te loven als Hij neemt, is in hoge mate Hem eren en Zijn Naam heiligen. Laten wij zo Gods Naam verheerlijken. Heeft Hij ons geen overvloedige stof gegeven om Hem te loven? Hij heeft ons genade gegeven, barmhartigheid uit Zijn ingewanden gesponnen en het ligt in Zijn voornemen de genade te kronen met heerlijkheid. Dit moest ons aanzetten om Zijn Naam te heiligen, door Zijn lof uit te bazuinen.

11. Wij eren en heiligen Gods Naam als wij één van gevoelen met Hem zijn; als het ons smart als Zijn Naam schade lijdt.
  - a. De oneer Hem aangedaan gaat ons tot harte. Wat was Mozes ontroerd toen God oneer was aangedaan! Hij verbrak de tafelen, Exodus 32:19. Het doet ons pijn, als wij zien dat Gods dag wordt ontheilgd, Zijn dienst wordt vervalst, als de wijn der waarheid wordt vermengd met dwaling.

- b. Het smart ons als Gods Kerk achteruit gezet wordt, omdat Zijn Naam dan schade wordt berokkend. De ellende van Sion gaat Nehemia tot harte; zijn gelaatsuitdrukking verandert erdoor en hij kijkt droevig. "Waarom is uw aangezicht treurig?", Nehemia 2:2. Wat, droevig en dan de schenker van de koning zijn die hem de wijn overhandigde? O, maar het ging niet goed met de Kerk van God, de godsdienst scheen terrein te verliezen en de Naam des HEEREN leed er onder. Daarom wordt Nehemia het leven aan het hof moe, hij laat de wijn staan en vermengt zijn drank met tranen. Zulk heilig medelijden en treuren als Gods Naam schade lijdt, beschouwt de Heere als het eren en heiligen van Zijn Naam. Het deed Hiskia pijn, toen de koning van Assyrië de levende God hoorde. Hij ging naar de tempel en breidde de brief vol godslastering voor de HEERE uit, Jesaja 37:14. Ongetwijfeld heeft hij de brief nat gemaakt met zijn tranen. Hij scheen niet zo zeer bekommerd te zijn vanwege de vrees zijn eigen leven en zijn koninkrijk te verliezen, als wel dat God Zijn eer zou verliezen.
12. Wij eren en heiligen Gods Naam als wij God, de Zoon, dezelfde eer geven die wij aan God, de Vader, geven. "Opdat zij allen den Zoon eren, gelijk zij den Vader eren", Johannes 5:23. De socinianen loochenen de Godheid van Christus en zeggen dat Hij alleen maar mens is; dat is Hem stellen beneden de engelen. De menselijke natuur, op zichzelf beschouwd, is beneden de natuur van de engelen en zodoende werpen zij oneer op de Heere der heerlijkheid, Psalm 8:6. Wij moeten dezelfde eer geven aan de Zoon als aan de Vader; wij moeten in Christus' Godheid geloven; Hij is het Beeld van de heerlijkheid van Zijn Vader, Hebreeën 1:3. Als de Godheid in Christus is, moet Hij wel God zijn en de Godheid blinkt uit in Hem: "Want in Hem woont al de volheid der Godheid lichamelijk", Kolossenzen 2:9, dus is Hij God. Hoe zouden anders die goddelijke eigenschappen aan Christus kunnen gegeven worden, zoals almacht, Hebreeën 1:3, alomtegenwoordigheid, Matthéüs 28:20, de macht om zonden te vergeven, Matthéüs 9:6, evangelijkheid met God, de Vader, in macht en waardigheid, Johannes 5:21, 23, indien Hij niet gekroond was met de Godheid? Als wij in de Godheid van Christus geloven en de hoop van onze zaligheid op de hoeksteen van Zijn verdienste gronden, als wij zien dat de gerechtigheid van de wet en die van de engelen ons niet kunnen rechtvaardigen, maar als wij tot Christus' bloed de toevlucht nemen als tot de hoornen van het altaar, dan eren en heiligen wij Gods Naam. God acht nooit, dat Zijn Naam geheiligd is, tenzij Zijn Zoon geëerd wordt.
13. Wij eren en heiligen Gods Naam, als wij voor Zijn waarheid opkomen. Zeer veel van Gods heerlijkheid ligt in Zijn waarheid. Zijn waarheid is Zijn Goddelijk Woord. Hij heeft Zijn waarheid als een schat ons toevertrouwd. Wij bezitten geen kostbaarder juweel om Hem toe te betrouwen dan onze ziel en Hij heeft geen groter juweel om ons toe te betrouwen dan Zijn waarheid. Zijn waarheid vermeldt Zijn heerlijkheid. Als wij ijverige verdedigers van Zijn waarheid zijn, doen wij Zijn Naam eer aan. Men heeft Athanasius wel het "bolwerk der waarheid" genoemd; hij heeft zich ingezet voor de verdediging van Gods waarheid tegen de Arianen en was zodoende een pilaar in de tempel van God. Wij kunnen beter de Waarheid bij ons hebben zonder vrede dan de vrede zonder de waarheid. Het moet de zorg zijn van de kinderen van Sion op te komen voor de belangrijke leerstukken van het Evangelie, zoals de leer van de Drie-eenheid, de vereniging van de twee naturen van Christus in één Persoon, de rechtvaardiging door het

geloof en de volharding der heiligen. Wij worden vermaand met alle ernst te strijden, te kampen als in een worsteling om het geloof, dat wil zeggen de leer des geloofs, Judas :3. Dit strijden voor het geloof brengt veel inkomsten in de schatkist des hemels en heiligt Gods Naam. Er zijn er die wel kunnen strijden voor vormen, maar niet voor de waarheid. Wij zouden iemand toch dwaas noemen, die meer vecht voor een doos munten dan voor een doos met zijn eigendomsbewijzen.

14. Wij eren en heiligen Gods Naam, door er zoveel mogelijk voor Hem te winnen, als wij met alle heilige hulpmiddelen, raadgevingen, gebeden en een goed voorbeeld anderen voor de zaligheid trachten te winnen. Wat was Monica, de moeder van Augustinus, werkzaam voor zijn bekering! Zij had pijnlijker weeën voor zijn nieuwe geboorte dan voor zijn natuurlijke geboorte. Wij heiligen Gods Naam, als wij de lieflijke geur van Godzaligheid verspreiden en anderen die godsdienst aanprijzen; als wij zelf niet alleen God eren, maar als instrumenten gebruikt worden, zodat anderen Hem gaan eren.

Als het hart doortrokken is van genade, zijn er zeker werkzaamheden om bij anderen de reuk daarvan te verspreiden. Voor een kind van God is Gods eer even dierbaar als zijn eigen zaligheid en opdat die eer bevorderd moge worden, is hij werkzaam tot bekering van zielen. Ieder die bekeerd wordt, is een nieuw lid dat aan Christus wordt toegevoegd. Laten wij dan Gods Naam heiligen, door bezig te zijn in het bevorderen van godsvrucht in anderen. Laten wij bovenal naarstig zijn, dat degenen die ons na verwant zijn, of die onder ons dak verkeren, God de eer mogen geven. "Aangaande mij en mijn huis, wij zullen den HEERE dienen", Jozua 24:15.

Laten wij van ons huis een Bethel maken, een plaats waar de Heere wordt aangeroepen. "Groet Nymfas, en de gemeente die in zijn huis is", Kolossenzen 4:15. Laten ouders zich benaastigen, dat hun kinderen God de eer geven en de patroon, dat zijn knechten, Hem eren. Lees het Woord, laat er een heilig onderwijs uit vloeien, laat uw huis geuren naar gebeden. De Joden offerden zowel in de kring van hun gezin als in de tabernakel, Exodus 12:3. Dit is ook Gods Naam heiligen, als wij zielen voor Hem winnen en ons benaastigen, dat allen die onder ons opzicht staan, Zijn Naam eren en heiligen.

15. Wij eren en heiligen Gods Naam, als wij de eer van Zijn Naam stellen boven de zaken die ons het liefst zijn.

- a. Wij stellen dan de eer van Gods Naam boven onze eigen goede naam. De heiligen zijn vanouds gewillig geweest smaadheid te verduren om de eer van God. "Want om Uwentwil draag ik versmaadheid", Psalm 69:8. Het was David om het even welke smaad hij moest verduren, als Gods Naam er maar niet door zou lijden. De profeet Elía heeft men spottend wel "de harige profeet" genoemd; de profeet Jesaja "de lastdrager" en de profeet Zefanja "de bittere profeet", maar zij hebben die verwijten als een kroon om hun hoofd gewonden. De eer van Gods Naam was hun dierbaarder dan hun eigen eer. Mozes achtte de versmaadheid van Christus grotere rijkdom dan de schatten van Egypte, Hebréeën 11:26. De apostelen gingen heen, verblijd zijnde dat zij waren waardig geacht om de Naam van Christus smaadheid te lijden, dat zij in zoverre begenadigd werden om onteerd te worden om de Naam van Christus! Handelingen 5:41. Wij heiligen Gods Naam, als wij tevreden zijn dat onze naam verdonkerd wordt en dat Zijn Naam des te meer moge schitteren.
- b. Als wij de eer van Gods Naam stellen boven onze wereldse voordelen en belangen. "Wij hebben alles verlaten en zijn U gevolgd", Matthéüs 19:27. Als deze

twee, God en ons bezit, in het geding komen, zouden wij liever ons bezit moeten loslaten dan Gods liefde en gunst. Zo deed de edele markies van Vico afstand van een prachtig landgoed, terwijl hij deze woorden bezigde: "Laat hun geld met hen vergaan, die al het goud en zilver in de wereld van meer waarde achten dan één uur gemeenschap met Jezus Christus."

- c. Als wij de eer van Gods Naam stellen boven ons eigen leven. "Want om Uwentwil worden wij den gansen dag gedood", Romeinen 8:36. De eer die men Gods Naam toebrengt, komt niet doordat men Hem uitwendig eerbetoon toebrengt, zoals wij bij koningen doen, maar die komt langs een andere weg, namelijk door het lijden van Zijn volk. Als de wereld ziet hoezeer Zijn volk Hem liefheeft, dat men zelfs in Zijn dienst wenst te sterven, dan verhoogt en eert men Zijn Naam. Gods kroon bloeit op uit de as van Zijn martelaren. Basilius heeft het over een maagd, die tot de vuurdood was veroordeeld en die, nadat haar het leven en haar bezit was aangeboden, als zij voor de afgod wilde knielen, antwoordde: *Valeat vita, pereat pecunia*. "Weg leven en geld, welkom Christus." Als de eer van God ons het zwaarste weegt en wij gewillig zijn liever alles te verliezen dan dat Gods Naam schade zou lijden, dan heiligen wij Gods Naam in hoge mate.

- 15. Wij eren en heiligen Gods Naam door een heilige wandel. "Gij zijt een koninklijk priesterdom, een heilig volk; opdat gij zoudt verkondigen de deugden Desgenen, Die u uit de duisternis geroepen heeft", 1 Petrus 2:9. Terwijl een onheilig leven tot oneer van Gods Naam is, "Want de Naam Gods wordt om uwentwil gelasterd onder de heidenen", Romeinen 2:24, eren wij Gods Naam door een heilige Bijbelse wandel. Een heilig leven spreekt duidelijker taal dan alle lof en prijs in de wereld. Al ligt het voornaamste werk van de godsdienst in het hart, dan verheerlijken wij God toch meer, als ons licht zodanig schijnt dat anderen het kunnen zien. Als ons leven licht verspreidt, blinkt Zijn Naam in ons uit. De bewoners van Macedonië waren gewoon één dag in het jaar de beeltenis van Alexander, bezet met paarden en kostbare juwelen, te dragen; zo brengen wij Gods Naam de eer toe, als wij het beeld van Christus door een heilig voorbeeld met ons omdragen.

Eerste nuttig gebruik.

Merk toch op, wat het ware kenmerk en de ware aard van een Godvrezend persoon is: hij is iemand die Gods Naam heiligt. Een ware heilige tracht vurig Gods Naam te verhogen. De vraag die hij zichzelf stelt in alles waar hij mee begint is: Zal deze bezigheid strekken tot eer van Gods Naam? Zal God daardoor verhoogd worden? Paulus' voornaamste oogmerk was, dat Christus groot gemaakt mocht worden, dat de kroon op Zijn hoofd mocht bloeien, Filippienzen 1:20. Een Godvrezend iemand acht, dat het nauwelijks de moeite waard is om te leven, als hij niet iets kan toebrengen aan de eer van Gods Naam.

Tweede nuttig gebruik.

Hier mag ik wel een droeve klaagzang aanheffen en net als de apostel Paulus het wenende zeggen, Filippienzen 3:18. Bedenk toch eens, hoe Gods Naam, in plaats dat men Hem heiligt, onteerd wordt. Zijn Naam, Die meer waard is dan de zaligheid van alle zielen der mensen, wordt zeer veel schande aangedaan. Wij zijn zo geneigd te spreken over hetgeen ons wordt aangedaan, maar helaas, wat betekent ons leed! Gods Naam doet men het meeste leed aan. Zijn Naam is het dierbaarste wat Hij bezit. Wat zijn mensen gesteld op hun naam en hun eer! Maar Gods Naam wordt heden ten dage

onteerd; Die wordt verduisterd zoals het licht van de zon. Theodosius nam het heel ernstig op, als men vuil op zijn standbeeld gooide. Maar veel erger is het, als de heerlijke Naam van Jehova oneer wordt aangedaan. Zijn Naam wordt, in plaats van dat men Hem heiligt, door allerlei soorten mensen onteerd, door heidenen, mohammedanen, Joden, roomsen en protestanten.

1. Door heidenen, die alleen kennis van de Godheid hebben door het licht van de natuur. Toch onteren zij die en zondigen tegen het licht der natuur, Romeinen 1:19. De Egyptenaren aanbidden de os, de Perzen aanbidden de zon, de Grieken en Romeinen Jupiter en de Parters aanbidden de duivel.
2. Gods Naam wordt ook onteerd door de mohammedanen, die Mohammed, hun grote profeet, aanbidden als iemand die door God geïnspireerd is. Mohammed had een onzuiver, vals oogmerk. Hij heeft de kroon van Christus' hoofd afgenomen door Zijn Godheid te loochenen.
3. Gods Naam wordt onteerd door de Joden, die niet gelijke eer en aanbidding toebrengen aan God, de Zoon, als aan God, de Vader. Zij verwachten een Messias die nog komen moet, een toekomstende eeuw van de Messias. Zij geloven niet in Christus, zij lasteren Hem. Zij verwerpen de toegerekende gerechtigheid, zij minachten de christelijke rustdag.
4. Gods Naam wordt onteerd door de roomsen.
  - a. Zij hebben een godonterende godsdienst. Zij onteren de Naam van God met hun afgoderij, die geestelijke hoererij is. Afgoderij is het aanbidden van een valse god, of van de ware God op een verkeerde wijze. Zij onteren God met hun afgoderij, als zij gesneden beelden maken en die dezelfde eer geven als de Heere toebehoort. Beelden zijn leugenleraars. Die stellen God voor in een lichamelijke gedaante, Hábakuk 2:18. Zij onteren God door hun afgoderij in de mis, waar zij de hostie aanbidden en die als een offer voor de zonde opofferen. De apostel zegt: "Want met één offerande heeft Hij, Christus) in eeuwigheid volmaakt degenen, die geheiligd worden", Hebreeën 10: 14. Maar alsof dit offer aan het kruis onvolmaakt zou zijn, offeren de roomsen Hem nog dagelijks in de mis; dit is een onteling van Christus' priesterlijk ambt.
  - b. De roomsen onteren Gods Naam, in plaats van Die te heiligen, daar zij de Schriften in een onbekende taal ontoegankelijk maken. Net als de Filistijnen steken zij de mensen de ogen uit en spelen een spelletje met hen. De Bijbel is een licht dat zich verspreidt, maar zij trekken er een kleed voor; zij nemen de sleutel der kennis weg, beroven de Heere van Zijn eer, want zij beletten de mensen de zaligheid, Lukas 11:52.
  - c. In plaats van Gods Naam te heiligen, onteren zij Die als zij de mensen aflaten geven. Zij zeggen dat de paus, als opvolger van Petrus, de macht heeft aflaten te geven, op grond waarvan de mensen voor Gods Aangezicht vrijuit gaan. Zo steelt men een bloem van de kroon des hemels. De paus matigt zich de macht aan zonden te vergeven, wat alleen Gods koninklijk recht is. "Wie kan de zonden vergeven dan alleen God?", Markus 2:7. De paus moedigt de mensen door zijn aflaten juist aan tot zonde. Waarom behoeven de roomsen zich zorgen te maken welke zonden zij bedrijven, als zij toch van de paus een bevijs en vrijbrief hebben om hen van schuld te ontslaan?
  - d. In plaats van Gods Naam te heiligen, onteren zij Die als zij de heiligen aanroepen. Wij moeten alleen tot God bidden. "Bid uw Vader", en niet: bid tot

een heilige of tot de maagd Maria, maar: Bid uw Vader in de hemel, Matthéüs 6:6. Wij mogen tot niemand anders bidden dan tot Hem in Wie wij geloven kunnen, Romeinen 10:14. De heiligen in de hemel weten niet van onze zorgen en noden af. "Abraham weet van ons niet", Jesaja 63:16. In plaats van Gods Naam te heiligen, onteren zij Die, door hun weelde en hun onreinheid.

- e. Bij Rome wordt overspel vrijuit bedreven en in sommige gevallen heeft het de voorkeur boven het eerbaar huwelijk. *Urbs est jam tota lupanar*. "De hele stad is thans een bordeel."
- f. In plaats van Gods Naam te heiligen onteren zij Die met hun godslasteringen. Zij geven de maagd Maria dezelfde eer, ja meer eer dan Christus. Zij schrijven haar melk meer waarde toe dan Christus' bloed. Zij noemen haar: *scala coeli*, "de ladder naar de hemel"; *janua paradisi*, "de poort van het paradijs." In hun lofprijzingen zeggen zij: *O felix puerpera, nostra piaris scelera!* "Gezegend zij de maagd Maria, en ook Christus!" Wat is dat een godslastering, om het schepsel boven de Schepper te plaatsen! Zij zeggen tegen Maria: "O, gezegende moeder van een Zoon, Die ons reinigt van onze misdaden."
- g. In plaats van Gods Naam te heiligen onteren zij die met hun leugens. Hun gouden legendenverzameling is een en al bedrog, die staat vol met gelogen wonderen. Zij vertonen in Spanje het voorhoofd van Johannes de Doper als relikwie, en ze beweren tevens dat zijn hele hoofd te zien is in *de Heilige Sylvester kapel* te Rome. Zij tonen de schaduw van Petrus in Rome. Wij lezen van de schaduw van Petrus in Handelingen 5:15, maar het is onbegrijpelijk hoe de roomsen die hebben kunnen opvangen en zo lang bij zich hebben kunnen bewaren.
- h. In plaats van Gods Naam te heiligen, onteren zij Die, als zij zonde met de naam van deugd betitelen. Het breken van eden is bij de roomsen een deugd. Als iemand zich met zijn ziel door een eed aan God verbonden heeft, is het hun een deugd die te breken, als het de zaak van Rome maar bevordert. Mensen doden die van een andere godsdienst zijn, is niet alleen een vergeeflijke zonde, maar zelfs een deugd bij de katholieken. Het uitroeien van tweehonderd duizend Albigenzen die protestant waren, werd geprezen als een roemrijke daad en werd in Rome vereerd met een zegetocht en bekroond met de zegen van "zijne heiligheid". Is dat niet een grove onttering van God, als men de grofste misdaden verguldt met de benaming van deugd en vroomheid?
- i. In plaats van Gods Naam te heiligen onteren zij Die met hun verdoemelijke beweringen.
  - De roomsen verklaren, dat de paus boven de Schrift staat; dat hij die mag teniet doen en dat zijn canon nog meer bindend is dan het Woord van God.
  - Zij leren, dat goede werken verdienstelijk zijn, maar als een schuldenaar zijn schuldeiser niet kan betalen, hoe kan hij dan verdienste bij hem aanbrengen?
  - Zij verklaren dat de Schrijft niet een volmaakte maatstaf is voor geloof en leven en daarom vullen ze die aan met hun tradities, die zij van gelijk gezag beschouwen.
  - Zij leren dat een blind geloof zaligmakend is, al kan iemand een blind geloof hebben en toch niet één van de artikelen van de godsdienst kennen.
  - Zij zeggen dat de innerlijke werkzaamheid van de geest niet vereist wordt in de dienst van God. Afzwerende gedachten in de godsdienstplichten, als iemand bidt en daarbij niet eens aan God denkt, is geen zonde, zoals Angelus en Sylvester en andere roomsen beweren.

- Zij vinden een blijvend beginsel van liefde tot God niet nodig. Bellarminus zegt: "Het is niet nodig een godsdienstige daad te verrichten uit liefde tot God." Stapleton en Cajetanus verklaren dat het gebod God lief te hebben met geheel ons hart niet bindend is. Daarmee snijden ze de zenuwen en de ziel uit alle godsdienst weg. Zodoende ontieren de roomse Gods Naam, in plaats van die te heiligen.

Laten wij bidden dat deze roomse godsdienst nooit meer vaste voet krijgt in ons land. God geve dat dit vergiftig onkruid van het pausdom hier nooit meer bevochtigd moge worden, maar omdat het een planting is die onze hemelse Vader niet geplant heeft, moge die met wortel en tak uitgeroeid worden.

5. Gods Naam wordt ook onteerd door protestanten. Wat wordt Zijn Naam in deze tijd onteerd in ons land! In plaats van Gods Naam te heiligen beschimpen en ontieren christenen Die met hun mond. Zij spreken oneerbiedig over Zijn Naam. Gods Naam is heilig. "Om te vrezen dezen heerlijken en vreselijken Naam, den HEERE uw God", Deuteronomium 28:58. Namen van koningen noemt men niet zonder hun de eretitels "hoogheid, majesteit" te geven. Maar de mensen spreken nogal eens oneerbiedig over God, alsof Hij hun gelijke was, Psalm 50:21. Dat is nu Gods Naam ijdelijk gebruiken. Men zweert bij Zijn Naam, en velen noemen Gods Naam zelden, alleen maar in een eed of een vloek. Wat wordt Hij dan onteerd, als mensen Zijn Naam met eden en vloeken vertrappen! "Het land treurt vanwege den vloek", Jeremia 23:10. Als God de mensen al hun ijdele woorden in rekening zal brengen, zullen dan de ijdele eden en vloeken hun niet aangerekend worden?

Tegenwerping. *"O, maar", zegt iemand, "ik kan er niets aan doen: vloeken is een gewoonte van mij geworden, ik kan het niet helpen. Ik hoop dat God het mij zal vergeven."*

Antwoord. Is de gewoonte om te vloeken een goed excuus? Het is geen excuus, maar een verzwaring van de zonde. Alsof iemand die beschuldigd was van moord op een mens, de rechter zou pleiten hem te sparen, omdat het zijn gewoonte was om te moorden. Dat zou een verzwaring van de overtreding zijn. Immers, zou de rechter niet zeggen: "Dan zult u zeer zeker gedood worden"? Zo is het ook hier.

Zoals men God onteert met de mond, doet men het ook met het leven. Wat betekent het als men zegt: "Uw Naam worde geheiligd", als men met zijn leven Zijn Naam ontheiligt? Men onteert God door atheïsme, sabbatschenden, onreinheid, meened, onmatigheid, onrecht. Dan hangt men een uitdagende vlag uit tegen de hemel. Zoals de inwoners van Tracië hun pijlen naar de hemel afschoten als het onweerde, zo schieten mensen hun zonden als uitdagende pijlen naar de hemel. Zondaren verhardten zich in de zonde, zij verachten goede raad, zij lachen erom als ze bestraft worden, zij werpen de sluier van eerbaarheid van zich af. De satan heeft zo volledig bezit van hen genomen, dat zij als zij zondigen, roemen in hun schande, Filippenzen 3:19. Zij zijn er trots op, als ze vele nieuwe vloeken hebben verzonnen, dat ze dikwijls dronken zijn geweest, dat zij er velen verontreinigd hebben; zij spreken hun zonden vrij uit als in Sodom. Er worden zulke afschuwelijke goddeloosheden bedreven, dat een ingetogen heiden ervan zou blozen. In onze tijd zondigt men op een zodanige wijze, alsof men óf niet geloofde dat er een hel was, óf alsof men vreesde dat de hel vol zou zijn, vóór men daar was.

Is Gods Naam ooit zo in het openbaar onteerd? Al ons preken zal niet de uitwerking hebben, dat men de zonde nalaat. Wat ligt er thans een zwarte sluier

over het gelaat van de godsdienst. "Wij leven in de droesem van de tijd", waarin degenen die in het openbaar goddeloosheid zaaien, welvaren.

Als er geen enkel deel van het lichaam vrij is van een ziekte, noemen de doktoren dit cachexie. Ons land heeft zo'n ziekte. "Het ganse hoofd is krank en het ganse hart is mat", Jesaja 1:5. Zoals zwarte dampen die uit de aarde opstijgen de zon bedekken en verduisteren, zo werpen de zonden van de mensen van deze tijd, als zovele helse dampen, een zwarte wolk op Gods heerlijke Naam.

O, dat onze ogen waterstromen van heilige tranen waren, als wij zien hoe Gods Naam, in plaats van te worden geheiligd, besmeurd en ontheiligd wordt! Zouden wij niet met recht moeten vrezen, dat er daarom zware oordelen komen? Kan de Heere nog langer onze hoon verdragen? Kan Hij toestaan, dat Zijn Naam schande wordt aangedaan? Zal een koning toelaten, dat zijn kroonjuwelen in het stof vertreden worden? Zien wij al niet de tekenen die wijzen op Gods toorn? Zien wij dan niet, dat Zijn oordelen ons boven het hoofd hangen? Voorwaar, God is Zijn zwaard aan het wetten, Hij heeft Zijn boog gespannen en is bezig Zijn pijlen gereed te leggen om te schieten. *Qualis per arva Leo fulvam miniaci fronte concutiens jubam.* "Evenals de leeuw met dreigende blik zijn bruingele manen over het land heen en weer schudt", zegt Seneca. Het staatsbestel verkeert in een hevige aanval van beroerte; en zal de Heere niet een ernstige aderlating doen ontstaan? Aangezien wij onze zonden niet willen loslaten, zal Hij wel eens kunnen zorgen dat wij ons bloed verliezen. Zouden wij niet moeten vrezen, dat de ark zal worden weggevoerd, de profetie zal ophouden, de sterren in Gods kerk zullen worden weggenomen en dat wij het Evangelie naar het graf zullen moeten volgen? Als Gods Naam, Die geheiligd behoort te worden, door een volk wordt ontheiligd, is het rechtvaardig dat God dit nare grafschrift op de grafsteen zal schrijven: "De eer is weggevoerd." Het zou nog tot daaraan toe zijn, als het goddeloze deel van de natie alleen schuldig was, maar zullen niet vele belijders gedagvaard moeten worden en ervan beschuldigd moeten worden dat zij Gods Naam hebben onteerd? "Zijt gij het niet alleenlijk? Bij ulieden zijn schulden tegen den HEERE uw God", 2 Kronieken 28:10.

Zijn dit niet de schandvlekken van Gods kinderen? Deuteronomium 32:5. Als gij diamanten zijt, hebt u dan geen krassen? Hebt u geen ijdelheden? Als uw woorden niet profaan zijn, zijn ze dan toch niet ijdel? Is er bij u niet een zoeken van uzelf, lichtvaardig oordelen, oneerbare kleding? Als dan de goddelozen in het land vloeken, zijt gij het niet die soms lastert? Als zij dronken zijn van wijn, zijt gij dan soms niet dronken van hartstocht? Als hun zonde godslastering is, is uw zonde dan niet murmureren? "Bij ulieden zijn schulden tegen den HEERE uw God."

De zonden van Gods kinderen liggen Hem zwaarder op het hart dan die van anderen. "Als het de HEERE zag, zo versmaadde Hij hen, uit toornigheid tegen Zijn zonen en Zijn dochteren", Deuteronomium 32:19. De zonen van de goddelozen vertoornen de Heere, de zonden van Zijn eigen volk smarten Hem, Hij zal die zeker straffen. "Uit alle geslachten des aardbodems heb Ik ulieden alleen gekend; daarom zal Ik al uw ongerechtigheden over ulieden bezoeken", Amos 3:2. O, dat ons hoofd water ware, zodat wij deze plaats tot een Bochim konden maken, een plaats van geweene, en dat Gods kinderen hun schaamte met tranen zouden vermengen, omdat zij zo weinig Gods Naam geheiligd hebben en Die zo zeer verduisterd hebben! Voorwaar, Zijn eigen volk heeft genoeg gezondigd om Zijn strenge handelingen met hen te rechtvaardigen.

Derde nuttig gebruik, tot vermaning.

Laten wij toch Gods Naam heiligen. Als wij slechts een glimpje van Gods heerlijkheid zouden kunnen zien, zoals Mozes in de rots, dan zou dat lof en aanbidding bij ons doen ontstaan. Als wij God "van aangezicht tot aangezicht" zouden kunnen zien, zoals de engelen in de hemel, als wij Hem zouden kunnen zien zitten op Zijn troon als een jaspissteen, dan zouden wij bij het gezicht van Zijn heerlijkheid net eender doen als de vierentwintig ouderlingen, die "Hem aanbaden, Die leeft in alle eeuwigheid, en die hun kronen wierpen voor den troon, zeggende: Gij, Heere, zijt waardig te ontvangen de heerlijkheid en de eer en de kracht", Openbaring 4:10, 11. Opdat wij opgewekt mogen worden tot deze voorname plicht om Gods Naam te heiligen en te aanbidden, dienen wij het volgende te bedenken.

1. Dit is nu juist het doel van ons bestaan. Waarom heeft God ons anders het leven gegeven, dan om Zijn Naam te mogen heiligen? Waarom anders heeft Hij ons een ziel gegeven dan om Hem te aanbidden en een tong om Hem te loven? De voortreffelijkheid van iets is juist datgene waartoe het geschapen is: een ster bijvoorbeeld om licht te geven en een plant om vruchtbaar te zijn. Zo is een christen voortreffelijk als hij beantwoordt aan het doel waartoe hij geschapen is, namelijk Gods Naam heiligen en leven voor die God, Die hem dit leven gegeven heeft. Wie het leven heeft en God niet de eer geeft, begraaft zichzelf levend en stelt zich bloot aan de vloek. Christus heeft ook de onvruchtbare vijgeboom vervloekt.
2. Gods Naam is zo verheven, dat het waard is Die te heiligen. "Hoe heerlijk is Uw Naam op de ganse aarde", Psalm 8:10. "Gij zijt bekleed met majesteit en heerlijkheid", Psalm 104:1. Zoals de zon haar glans heeft, of wij haar nu bewonderen of niet, zo is Gods Naam doorluchtig en heerlijk, of wij Die nu heiligen of niet. In Hem zijn alle schitterende volmaaktheden: heiligheid, wijsheid en genade. Hij is waard geprezen te worden, 2 Samuël 22:4. God is eer, liefde en aanbidding waardig. Wij geven vaak diegenen eretitels die het niet verdienen, maar God is het waard geprezen te worden, Zijn Naam is waard geheiligd te worden. Hij is verheven boven alle eer en lof, die de engelen in de hemel Hem toebrengen.
3. Wij bidden: "Uw Naam worde geheiligd", dat betekent: *laat Uw Naam door ons geëerd en grootgemaakt worden*. Als wij Zijn Naam dan niet groot maken, handelen wij in strijd met ons bidden. Als wij zeggen: "Uw Naam worde geheiligd", en toch Gods Naam niet eren, dan gebruiken wij Zijn Naam ijdellijk.
4. Als men Gods Naam niet wil heiligen en Hem geen eer toebrengt, zal Hij aan hen verheerlijkt worden. "Ik zal verheerlijkt worden aan Farao", Exodus 14:17. Farao wilde Gods Naam niet heiligen; hij zei: "Wie is de HEERE dat ik Hem gehoorzamen zou?" "Wel", zegt de HEERE, "als Farao Mij niet wil eren, zal Ik aan hem verheerlijkt worden." Toen God hem en zijn wagens in de zee neerstortte, werd Hij aan hem verheerlijkt. Gods macht en rechtvaardigheid werden verheerlijkt in zijn ondergang. Er zijn er die God tot grote macht en waardigheid heeft verheven en die toch Zijn Naam niet willen eren. Die maken van hun macht misbruik om Hem te onteren; die werpen een smaad op Zijn Naam en beschimpen Zijn knechten. Als zij God niet willen eren, zal Hij aan hen verheerlijkt worden in hun uiteindelijke ondergang. Herodes heeft God de eer niet gegeven, maar God is aan hem verheerlijkt geworden. "En van stonde aan sloeg hem een engel des Heeren, daarom dat hij Gode de eer niet gaf; en hij werd van de wormen gegeten", Handelingen 12:23.

5. Het zal voor ons geen geringe troost zijn, als wij gaan sterven, dat wij Gods Naam hebben geheiligd. Christus troostte Zich vlak voor Zijn dood hiermee: "Ik heb U verheerlijkt op de aarde", Johannes 17:4. Door het verlossen van mensen heeft Hij Gods Naam geheiligd en verheerlijkt. Nooit is er aan Gods Naam meer eer toegebracht dan door deze grote arbeid van Christus. Dit was voor Zijn dood Zijn vertroosting, dat Hij Gods Naam had geheiligd en Hem de heerlijkheid had toegebracht. Wat zal het derhalve aan het einde voor ons een hartsterking zijn, als ons hele leven één heiliging van Gods Naam is geweest! Wij hebben Hem dan liefgehad met ons hart, Hem geprezen met onze lippen, Hem geëerd met ons leven; wij hebben geleefd tot prijs Zijner heerlijkheid, Efëze 1:6.
- In het uur van de dood zal al uw aardse troost verdwijnen. Als men dan erover denkt hoe rijk men geweest is en welk genot men op aarde heeft gehad, zal dat ons geen greintje troost geven. Wat is immers iemand beter geworden van goed dat erdoor gebracht is? Maar wat een zoete vrede en voldoening zal het geven, als wij een consciëntie hebben die kan getuigen, dat wij Gods Naam geheiligd hebben en dat ons hele leven tot eer van Hem is geweest!
- Wat is die dienstknecht verblijd, die de hele dag in de wijngaard heeft gewerkt en die, als het avond wordt, zijn loon ontvangt! Wat zal de dood aangenaam zijn voor hen die, als zij hun leven tot eer van God besteed hebben, de vergelding des loons ontvangen! Wat was het voor Hiskia een troost, toen hij op zijn ziekbed een beroep op de Heere kon doen: "Och HEERE, gedenk toch, dat ik voor Uw aangezicht in waarheid en met een volkomen hart gewandeld en wat goed in Uw ogen is, gedaan heb", Jesaja 38:3. Ik heb Uw Naam geheiligd, ik heb U alle eer toegebracht die mogelijk was, "ik heb gedaan wat goed in Uw ogen is."
6. Wij verliezen niets bij hetgeen wij voor de Heere doen.
- Als wij Zijn Naam eer geven, zal Hij ons eren. Evenals Balak zei tegen Bileam: "Kan ik u niet terecht vereren?", Numeri 22:37. Zo ook, als wij Gods Naam heiligen, kan Hij ons dan niet terecht eren?
  - Hij zal ons eren in ons leven. Hij zal onze persoon eer geven, *Hij zal ons onder Zijn juwelen rekenen*, Maleáchi 3:17 (Engelse vertaling). Wij zullen een sierlijke kroon zijn in Zijn hand, Jesaja 62:3.
  - Hij zal ons voor de ogen van anderen verhogen. "Want gekroonde stenen zullen in Zijn land als een banier opgericht worden", Zacharia 9:16 (*als een teken van eer*, Engelse vertaling).
  - Hij zal ons beschouwen als het beste en schoonste van de schepping. "Van toen af dat gij kostelijk zijt geweest in Mijn ogen, zijt gij verheerlijkt geweest", Jesaja 43:4.
  - God zal ook eer leggen op onze naam. "De gedachtenis des rechtvaardigen zal tot zegening zijn", Spreuken 10:7. Wat zijn de heiligen van alle tijden, die Gods Naam geheiligd hebben, vermaard geweest. Wat stond Abraham bekend om zijn geloof, Mozes om zijn zachtmoedigheid, David om zijn ijver, Paulus om zijn liefde tot Christus! Hun namen verspreiden in Gods kerk tot op de huidige dag een heerlijke geur als van een kostelijke zalf.
  - God zal ons eren bij onze dood. Hij zal Zijn engelen zenden, die ons in triomf naar de hemel zullen voeren. "De bedelaar stierf en werd van de engelen gedragen in de schoot van Abraham", Lukas 16:22. Amasis, koning van Egypte, liet zijn wagen trekken door vier koningen, die hij in de oorlog had overwonnen, maar wat betekent dat bij de eer die iedere gelovige bij zijn dood zal ontvangen? Die zal door de engelen Gods gedragen worden.

- God zal ons eren ná onze dood. Hij zal ons lichaam heerlijkheid geven. Wij zullen als de engelen zijn, niet wat betreft de substantie, maar de hoedanigheid. Onze lichamen zullen vlug en vaardig zijn. Nu hebben ze gewicht, maar dan zullen zij zijn als een vleugel, die snel van de ene plaats naar de andere zich beweegt; ze zullen vol helderheid en glans zijn, evenals het heerlijke lichaam van Christus, Filippenzen 3:2. De lichamen van de heiligen zullen zeer doorluchtig geworden zijn en ze zullen lijken op een kleed dat in scharlaken verf gedoopt is; ze zullen zó helder en doorzichtig zijn, dat de ziel er doorheen zal fonkelen, zoals de wijn door het glas schijnt.
  - God zal ook heerlijkheid op onze ziel leggen. Als het kabinet, het lichaam, al zo doorluchtig zal zijn, welke schitterende glans moet de parel dan wel niet hebben! Dan zal het de grote kroningsdag zijn, als de heiligen het kleed van onsterfelijkheid zullen dragen en de kroon der rechtvaardigheid die nooit verwelkt. O, hoe heerlijk zal die krans zijn, die gemaakt wordt van de bloemen in het Paradijs. Wie zal dan niet de Naam heiligen en verheerlijken en de roem door de wereld verbreiden van Hem Die zo'n onsterfelijke eer op Zijn volk zal leggen, "wat geen oog heeft gezien, geen oor gehoord en in het hart van een mens niet opgeklommen is om dat te bevatten."
7. Als men Gods Naam niet heiligt, maar ontheiligt en onteert, zal Hij verachting over hen uitgieten. Al is men nog zo voornaam, en al is men gekleed in purper en scharlaken, God zal hen verachten en hun naam zal verrotten. Al staat Judas' naam in de Bijbel en de naam van Pontius Pilatus in de geloofsbelijdenis, toch staat hun naam daar tot schande, als verraders van de kroon des hemels. "Ik zal u daar een graf maken, als gij zult veracht zijt geworden", Nahum 1:14.
- Van Antiochus Epiphanus staat geschreven dat, al was hij koning en betekent zijn naam "doorluchtige", God hem toch verachtte. Om aan te geven hoe verachtelijk de goddelozen in Gods ogen zijn, vergelijkt Hij hen met de meest waardeloze dingen, met kaf, Psalm 1:4, met schuim, Psalm 119:119, met slijk en modder dat opgeworpen wordt uit de zee, Jesaja 57:20.
- Aangezien God degenen die Zijn Naam niet heiligen, zo verachtelijk beschouwt, zendt Hij hen ook uiteindelijk naar een verachtelijke plaats. Landlopers worden naar een tuchthuis gestuurd, de hel is het tuchthuis waarheen de goddelozen gezonden worden als zij sterven.
- Laat dit alles ons toch overreden Gods Naam te heiligen.

Vraag. *Wat moeten wij doen om Gods Naam te eren en te heiligen?*

1. Laten wij een zuivere kennis van God verkrijgen. Beschouw Zijn uitmuntendste deugden: Zijn heiligheid, Zijn onbevattelijke goedheid. De engelen kennen God beter dan wij, daarom heiligen zij Zijn Naam en zingen Hem hallelujah's toe. Laten wij ons benaastigen Hem te kennen als onze God. "Deze God is onze God", Psalm 48:15. Wij kunnen voor Hem vrezen als Rechter, maar wij kunnen Hem niet eren als Vader, vóórdát we weten dat Hij ónze God is.
2. Tracht naar een oprechte liefde tot God, een liefde van hoogachting en een liefde van welgevallen, om u in Hem te verlustigen. "Heere, Gij weet, dat ik U liefheb", Johannes 21:15. Degene die zijn meester niet liefheeft, kan hem nooit eren. De reden waarom Gods Naam niet meer geheiligd wordt, is omdat men Zijn Naam niet méér liefheeft.

Tot zover de eerste bede.

## **DE TWEEDE BEDE IN HET GEBED DES HEEREN "UW KONINKRIJK KOMT"**

Een ziel die waarlijk aan God verbonden is, stemt hartelijk met deze bede in: "Uw Koninkrijk kome." Uit deze woorden volgt dat God Koning is, want iemand die een koninkrijk heeft, moet op z'n minst koning zijn. "God is een Koning der ganse aarde", Psalm 47:8.

- Hij is Koning op Zijn troon. "God zit op den troon Zijner heiligheid", Psalm 47:9. Hij heeft een koninklijke titel, hoogheid en majesteit. "Want also zegt de Hoge en Verhevene", Jesaja 57:15.
- Hij heeft ook de symbolen van het koningschap. Hij heeft een zwaard. "Indien Ik Mijn glinsterend zwaard wette", Deuteronomium 32:41. Hij heeft een scepter. "De scepter Uws Koninkrijks is een rechte scepter" (*een scepter van gerechtigheid*, Engelse vertaling) Hebreëen 1:8. Hij heeft een koninklijke kroon. "Op Zijn hoofd waren vele koninklijke hoeden" (*kronen*, Engelse vertaling) Openbaring 19:12. Hij heeft ook koninklijke rechten. Hij heeft macht wetten te maken en gratie te verlenen, wat de keur en het sieraad is dat bij de kroon behoort. Derhalve is de Heere Koning.
- Verder is Hij ook een groot Koning. "Een groot Koning boven alle goden", Psalm 95:3. Hij is groot in en van Zichzelf, en niet zoals andere koningen, die groot gemaakt worden door hun onderdanen. Dat Hij zo'n groot Koning is, blijkt uit de oneindigheid van Zijn Wezen. "Vervul Ik niet den hemel en de aarde? zegt de HEFRE", Jeremia 23:24. Met Zijn Wezen is Hij overal, Hij is nergens in te sluiten en toch ook nergens buiten te sluiten. Hij is zo onmetelijk groot, dat "de hemel der hemelen Hem niet kan bevatten", 1 Koningen 8:27. Zijn grootheid blijkt uit de werken Zijner kracht. Hij heeft de hemel en de aarde gemaakt en Hij kan die ook weer teniet maken, Psalm 124:8. Met één ademtucht kan Hij ons tot stof vergruizen. Met één woord kan Hij de pinnen uit de as van de wereld trekken en die in stukken breken. "Hij giet verachting over de prinsen uit", Job 12:21. "Hij snijdt de geest der vorsten af", Psalm 76:13. Hij is Opperheer en doet al wat Hem behaagt, Psalm 115:3. Hij weegt "de bergen in een waag en de heuvelen in een weegschaal", Jesaja 40:12.
- God is een heerlijk Koning. "Wie is Hij, deze Koning der ere? De HEERE der heirscharen, Die is de Koning der ere", Psalm 24:10. Hij heeft heerlijkheid van Zichzelf. "De HEERE regeert, Hij is met hoogheid bekleed", Psalm 93:1. Andere koningen dragen koninklijke, kostbare kleren om in de ogen van toeschouwers hun pracht te laten blijken, maar al hun luister is geleende pracht. God is bekleed met Zijn eigen majesteit. Hij heeft Zijn eigen heerlijk Wezen in plaats van koninklijke kleren, "Hij heeft Zich met sterkte omgord", Psalm 93:1. Koningen hebben hun lijfwacht bij hen om hun persoon te beschermen, omdat zij zichzelf niet kunnen beschermen. Maar God heeft geen lijfwacht of bijstand nodig van anderen. "Hij heeft Zich met sterkte omgord." Zijn eigen macht is Zijn lijfwacht. "Wie mag in den hemel tegen den HEERE geschat worden? Wie is den HEERE gelijk onder de kinderen der sterken?", Psalm 89:7. Hij blinkt uit in majesteit boven alle andere koningen. "Hij heeft op Zijn kleed, dezen Naam geschreven: Koning der koningen", Openbaring 19:16.
- Hij heeft de hoogste troon, de kostbaarste kroon, het uitgestrektste rijksgebied en de duurzaamste bezittingen. "De HEERE zit, Koning in eeuwigheid", Psalm

29:10. Hoewel Hij vele erfgenamen heeft, heeft Hij toch geen opvolgers. Hij richt Zijn troon op daar waar geen andere koning dat doet: Hij regeert de wil en de hartstochten; Zijn macht bindt het geweten. Engelen dienen Hem. Alle koningen van de aarde bezitten hun kronen en diademen rechtstreeks op last van deze grote Koning. "Door Mij regeren de koningen", Spreuken 8:15. Aan deze Heere HEERE moeten alle koningen rekenschap afleggen en vanuit deze rechtbank is geen hoger beroep mogelijk.

Eerste nuttig gebruik, tot onderwijs.

1. Als God nu zo'n groot Koning is en als Koning zit in eeuwigheid, is het voor ons toch geen kleine zaak Hem te dienen. "God dienen is regeren." Het is een eer om een koning te dienen. Als de engelen vaardig vliegen, als zij een boodschap moeten doen voor de Koning des hemels, dan mogen wij het zeker wel als een gunst beschouwen, als wij in Zijn koninklijke dienst worden genomen, Daniël 9:21. Theodosius vond het groter eer een dienstknecht van God te zijn dan keizer te zijn. Het is groter eer God te dienen dan dat koningen óns dienen. Elke onderdaan van deze Koning wordt gekroond met koninklijke eer. "Hij heeft ons gemaakt tot koningen", Openbaring 1:6. Daarom is het net als bij de koningin van Scheba, die, toen zij de heerlijkheid van Sálomo's koninkrijk had gezien, zei: "Welgelukzalig zijn deze uw knechten, die gedurig voor uw aangezicht staan", 1 Koningen 10:8. Zo gelukkig zijn nu ook die heiligen die voor de Koning des hemels staan en hun opwachting maken voor Zijn troon.

2. Als nu God zo'n heerlijk Koning is, met wijsheid gekroond, aangeord met macht en met rijkdom versierd, toont dit ons hoe zuinig wij erop moeten zijn, dat wij zo'n Koning de onze mogen noemen, zeggende: "Mijn Koning en mijn God", Psalm 5:3.

Het wordt als een goede staatkunde aangemerkt, als men aan de sterkste zijde staat. Als wij de Koning des hemels toebehoren, kunnen wij er zeker van zijn dat wij aan de sterkste kant staan. De Koning der ere kan met gemak Zijn tegenstanders verdelgen. Hij kan hun hoogmoed slechten, hun staatkunde verijdelen en hun boosheid beteugelen. Die steen die zonder handen uit de berg gehouwen werd en die het beeld sloeg, Daniël 2:34, was, aldus Augustinus, een teken van Christus' koninklijke macht, waarmee Hij overwint en over Zijn vijanden triomfeert. Als wij aan Gods kant staan, staan wij aan de sterkste kant; Hij kan met één woord Zijn vijanden verdelgen. "Dan zal Hij tot hen spreken in Zijn toorn", Psalm 2:5. Ja, met één blik kan Hij hen verdelgen. "Zie allen hoogmoedige en breng hem ten onder", Job 40:7. Het behoeft de Heere niet meer te kosten om zulken die tegen Hem opstaan in verwarring te brengen, dan één blik, één oogopslag. "En het geschiedde in dezelfde morgenwake, dat de HEERE in de kolom des vuurs en der wolk zag op het leger der Egyptenaars; en Hij verschrikte het leger der Egyptenaars. En Hij stiet de raderen hunner wagens weg", Exodus 14:24, 25. Wat is het dan toch een wijsheid, als deze Koning de onze is! Dan staan wij aan de sterkste kant.

Tweede Nuttig gebruik, tot vermaning.

1. Als God nu zo'n heerlijk Koning is, vol macht en majesteit, laten wij dan op Hem vertrouwen. "Die Uw Naam kennen, zullen op U vertrouwen", Psalm 9:11. Vertrouw Hem uw ziel toe, u kunt dit juweeltje in geen veiliger handen stellen. Vertrouw Hem ook de zaken van kerk en staat toe; Hij is Koning. "De HEERE is een Krijgsman", Exodus 15:3. Hij kan voor het oog van alle volken Zijn arm

ontbloten. Als de middelen ontbreken, is Hij nooit ten einde raad. Voor Hem bestaan geen onmogelijkheden. Hij kan de dorre beenderen weer doen leven, Ezechiël 37:10. Als Koning kan Hij het heil bevel geven, als Schepper kan Hij het voortbrengen. "Ik schep Jeruzalem een verheuging", Jesaja 65:18. Laten wij al onze zaken aan deze grote Koning toevertrouwen. God kan óf de bergen verzetten, óf Hij kan er overheen springen, Hooglied 2:8.

2. Aangezien God nu zo'n groot Koning is, laten wij Hem dan vrezen. "Zult gijlieden Mij niet vrezen? spreekt de HEERE; zult gij voor Mijn aangezicht niet beven?", Jeremia 5:22. Wij hebben genoeg mensenvrees. Vrees doet gevaar groter lijken en de zonde kleiner; maar laten wij de Koning der koningen vrezen, Die macht heeft lichaam en ziel in de hel te werpen, Lukas 12:5. Zoals de ene wig de andere eruit drijft, zo zal de vreze des HEEREN alle lage, vleselijke vrees eruit drijven. Laten wij die God vrezen, Wiens troon boven alle koningen staat; zij kunnen dan wel machtig zijn, maar Hij is almachtig. Koningen hebben geen macht dan die God hun gegeven heeft; hun macht is beperkt, de Zijne is oneindig. Laten wij deze Koning vrezen, Wiens ogen zijn als "een vlam vuurs", Openbaring 1:14. "De bergen beven voor Hem, en de rotsstenen worden van Hem vermorzeld", Nahum 1:5, 6. Als Hij slechts met Zijn voet stampt, staan al de schepselen direct in slagorde om voor Hem te strijden. O, beef voor deze God en vrees Hem. Vrees is de deurwachter van de ziel. Zij houdt de zonde tegen dat ze niet binnenkomt. "Hoe zou ik dan dit een zo groot kwaad doen en zondigen tegen God?", Genesis 39:3.
3. Als God nu zo'n heerlijk Koning is, dan heeft Hij ook de macht over leven en dood in Zijn hand. Laten alle machthebbers van de aarde zich ervoor hoeden, om hun macht aan te wenden tegen de Koning des hemels. Diegenen gebruiken hun macht tegen God, die met hun scepter Zijn waarheid, die de schitterendste parel van Zijn kroon is, neerslaan. Ook degenen die Zijn volk, de appel van Zijn oog, Zacharia 2:8, onderdrukken en vervolgen. Verder degenen die Zijn wetten en koninklijke bevelen die Hij uitgevaardigd heeft, vertrappen, Psalm 2:3. Wat is toch een koning zonder wetten? Laten allen die met aardse macht en hoogheid bekleed zijn, zich ervoor hoeden de Koning der ere tegen te staan. De Heere is een te grote Tegenstander voor allen die zich tegen Hem opmaken. "Hebt gij een arm gelijk God?", Job 40:4. Wilt gij uw arm meten met de Almachtige? Zal een klein kind tegen een aartsengel strijden? "Zal uw hart bestaan? Zullen uw handen sterk zijn, in de dagen als Ik met u handelen zal?", Ezechiël 22:14. Christus zal uiteindelijk al Zijn vijanden zetten tot een voetbank voor Zijn voeten, Psalm 110:1. De hele menigte goddelozen, die zich tegen God stelt, zal slechts als zovele rijpe druiventrossen zijn, die in de wijnpersbak van Gods toorn geworpen zullen worden, om door Hem vertreden te worden, totdat hun bloed tevoorschijn komt. De Koning der ere zal uiteindelijk als Overwinnaar tevoorschijn komen. Mensen mogen dan hun vaandel planten, maar God richt de tekenen van Zijn overwinning op. De Heere heeft een gouden scepter en een ijzeren roede, Psalm 2:9. Wie niet onder de ene wil buigen, wordt door de andere verbroken.
4. Aangezien God zo'n groot Koning is, Die alle macht bezit in hemel en op aarde, laten wij dan leren ons aan Hem te onderwerpen. Gij, die doorgaat met zondigen en door uw ongerechtigheden het uitdagende vaandel tegen de Koning des hemels opsteekt, o, kom haastig terug, sluit vrede en onderwerp u aan de Heere. "Kust den Zoon, opdat Hij niet toorne", Psalm 2:12. Kus Christus met een liefdekus en een

kus van gehoorzaamheid. Gehoorzaam toch de Koning des hemels, als Hij tot u spreekt door Zijn dienaars en gezanten, 2 Korinthe 5:20. Als God u verzoekt van de zonde te vlieden en heiligheid te omhelzen, gehoorzaam Hem dan toch: gehoorzamen is beter dan offerande. "De Heere gehoorzamen is beter dan wonderen te verrichten", zegt Luther. Gehoorzaam God gewillig, Jesaja 12:19. Die gehoorzaamheid is het beste die spontaan is, evenals die honing het zoetst is, die zó uit de raat druipt. Gehoorzaam God onmiddellijk. "En ik hief mijn ogen op, en ik zag, en zie, twee vrouwen kwamen voort, en wind was in haar vleugelen", Zacharia 5:9. Vleugels zijn al snel, maar wind in de vleugels duidt op grote snelheid; zo behoort onze gehoorzaamheid jegens God te zijn. Gehoorzaam de Koning der ere!

Derde nuttig gebruik, van vertroosting.

Hier is troost voor degenen die onderdanen van de Koning des hemels zijn. God zal al Zijn koninklijke macht aanwenden, om hen te helpen en te troosten.

1. De Koning des hemels zal hun zaak bepleiten. "Ik zal uw twist twisten en uw wraak wreken" Jeremía 51:36.
2. Hij zal Zijn volk beschermen. Hij plaatst een onzichtbare wacht om hen heen. "Ik zal haar wezen, spreekt de HEERE, een vurige Muur rondom", Zacharia 2:5. Een muur, dat is defensief; een vurige muur is offensief.
3. Als het ten goede voor Zijn volk is, zal Hij verlossing voor hen tot stand brengen. "De HEERE verlost hen door een grote verlossing", 1 Kronieken 11:14. Aangezien God als Koning regeert, kan Hij op allerlei wijzen uitredden, zelfs door geringe middelen, zoals door het blazen van bazuinen en het laten opvlammen van fakkels, Richteren 7:20. Ook door tegenstrijdige middelen, zoals toen Hij de zee als een muur liet staan voor Israël en het water een middel was, om hen te bewaren voor verdrinken. Het ingewand van de vis was een schip, waarin Jona veilig naar de kust voer. Het ontbreekt de Heere nooit aan middelen om Zijn volk te redden. Nog eerder zullen hun vijanden zelfs Zijn werk verrichten, dan dat Hij in gebreke zou blijven, 2 Kronieken 20:23. Hij zet Ammon en het gebergte Seir tegen elkaar op. Zoals de Heere Zijn volk uit tijdelijk gevaar verlost, zo zal Hij het ook uit geestelijk gevaar doen; zowel van de zonde als van de hel. "Jezus, Die ons verlost van den toekomenden toorn", 1 Thessalonicenzen 1:10.

Vierde nuttig gebruik, tot verschrikking.

Aangezien God Koning is, zal Hij Zijn macht tot het uiterste uitoefenen tegen hen die vijanden van Zijn Koninkrijk zijn. "Een vuur gaat voor Zijn aangezicht heen, en het steekt Zijn wederpartijen rondom aan brand", Psalm 97:3.

1. Hij stelt Zich tegen Zijn vijanden. Hij stelt Zijn volmaaktheden tegen hen, Zijn macht en Zijn rechtvaardigheid en "wie kent de sterkte Uws toorns?", Psalm 90:11.
2. Hij zet de schepselen tegen hen op. "De sterren uit haar loopplaatsen streden tegen Sisera", Richteren 5:20. Tertullianus verhaalt dat er, toen de Perzen tegen de christenen streden, een krachtige wind opstak, die veroorzaakte dat de pijlen van de Perzen in hun eigen gezicht terugvlogen. Al het geschapene zet zich af tegen de zondaar: de steen in de muur, de hagel en de vorst, Hábakuk 2:11. "Hij doodde hun wijnstok door den hagel, en hun wilde vijgenbomen door vurigen hagelsteen", Psalm 78:47.
3. God zet mensen op tegen zichzelf. Hij zet het geweten tegen hen op. Wat is deze staf verschrikkelijk, als die in een slang verandert. Melancton noemt dat een

*erinnys conscientiae*; een hels in de consciëntie; dit wordt de worm van de consciëntie genoemd, Markus 9:44. Wat heeft Spira die worm in zijn consciëntie gevoeld! Hij was een verschrikking voor zichzelf. De ergste burgeroorlogen zijn deze die gevoerd worden tussen een mens en zijn consciëntie.

4. God zet lichamelijke ziekten tegen de mens op. "En na dit alles plaagde hem (Joram) de HEERE in zijn ingewand met een krankheid, daar geen genezen aan was", 2 Kronieken 21:18. God kan een menigte tegen iemand op de been brengen uit zijn eigen ingewanden; Hij kan het ene lichaamsvocht tegen het andere opzetten: hevige koorts om het vocht te doen opdrogen en vocht om de koorts te verdrijven. De Heere behoeft de middelen niet ver te halen om de zondaar te straffen; Hij kan ervoor zorgen, dat de gewrichten van hetzelfde lichaam tegen elkaar stoten, Daniël 5:6.
5. God zet wel vrienden tegen iemand op. Waar men gewoonlijk honing met elkaar eet, zal er dan niets anders zijn dan aloë en alsem. "Als iemands wegen den HEERE behagen, zo zal Hij ook zijn vijanden met hem bevredigen", Spreuken 16:7. Als hij zich echter tegen God stelt, maakt Hij dat zijn vrienden vijanden worden. De vrouw van Commodus, de keizer, gaf hem vergif in gekruide wijn. De twee zonen van Sanherib brachten hem tot dood, 2 Koningen 19:37.
6. God zet soms satan tegen hen op. "De satan sta aan zijn rechterhand", Psalm 109:6. Wat doet satan als hij naast de zondaar staat? Hij helpt hem om de zonde te bedenken. Hij verlost hem om de zonde te bedrijven. Hij jaagt ook schrik aan, als hij gezondigd heeft. Wie satan aan zijn rechterhand heeft, zal zeker aan Gods linkerhand geplaatst worden. Dit alles is de ellende van degenen die Gods koninklijke macht tegenstaan, dat Hij alles in de wereld tegen hen opzet. Zolang er rechtvaardigheid is in de hemel en vuur in de hel, zullen zondaars niet ongestraft blijven.

Vijfde nuttig gebruik, tot opwekking.

Als God dus zo'n absolute Monarch is en met zoveel heerlijkheid en majesteit gekroond is, laten wij dan allen bij Hem dienst nemen en voor Zijn waarheid en dienst opkomen. Waag het toch Hem te erkennen in de moeilijkste tijden. Hij is de Koning der koningen en Hij kan al Zijn dienstknechten belonen. Wij kunnen wel verlies lijden om Zijnentwil, maar wij zullen nooit bij Hem tekort komen. Wij zijn zo gauw geneigd, met Amázia te zeggen: "Maar wat zal men doen met de honderd talenten?", 2 Kronieken 25:9. Als ik voor God opkom, kan ik wel mijn bezit en mijn leven verliezen. Dan zeg ik met de profeet: "De HEERE heeft meer dan dit, om u te geven." Hij kan u voor het tegenwoordige inwendige vrede geven en voor het toekomstige een kroon van heerlijkheid die niet verwelkt.

Vraag. *Wat voor koninkrijk wordt bedoeld, als Christus zegt: "Uw Koninkrijk kome"?*  
Laten wij eerst aantonen wat Hij niet bedoelt.

- (1) Hij bedoelt niet een politiek of aards koninkrijk. De apostelen begeerden weliswaar een aardse regering van Christus. "Zult Gij in dezen tijd aan Israël het Koninkrijk wederoprichten?", Handelingen 1:6. Maar Christus zei, dat Zijn Koninkrijk niet van deze wereld was, Johannes 18:36. Zodat, toen Christus Zijn discipelen leerde te bidden: "Uw Koninkrijk kome", Hij dit niet bedoelde van een aards koninkrijk, dat Hij hier beneden met uitwendige pracht en praal zou regeren.
- (2) Ook het Koninkrijk van Gods voorzienigheid wordt niet bedoeld. "Zijn Koninkrijk heerst over alles", Psalm 103:19. Dat is het Koninkrijk van Zijn

voorzienigheid. Wij bidden niet om dit Koninkrijk, als wij zeggen: "Uw Koninkrijk kome", want dit Koninkrijk is al gekomen. God oefent de regering van Zijn voorzienigheid uit in de wereld. "Hij vernedert dezen en verhoogt genen", Psalm 75:8. Er verroert zich niets in de wereld, of God heeft er Zijn hand in. Hij brengt ieder rad in beweging. Hij vernedert de hoogmoedige en verheft de geringe uit het stof, om hen onder de prinsen te stellen, 1 Samuël 2:8. Het Koninkrijk van Gods voorzienigheid gaat over alles; koningen doen alleen wat Hij in Zijn voorzienigheid toelaat en verordent, Handelingen 4:27, 28. Om dit Koninkrijk der voorzienigheid moeten wij niet bidden dat het zal komen, want het is al gekomen.

Vraag. *Welk Koninkrijk wordt dan bedoeld, als wij zeggen: "Uw Koninkrijk kome"? Wat wèl bedoeld wordt, is een tweërlei Koninkrijk.*

- a. *Het Koninkrijk der genade*, dat God uitoefent in de consciëntie van Zijn volk. Dit is Gods Koninkrijk in het klein. (*regnum Dei micron*) Als wij bidden: "Uw Koninkrijk kome", vragen wij of dat Koninkrijk der genade in ons hart mag worden opgericht en vermeerderd.
- b. *Wij bidden ook, of het Koninkrijk der heerlijkheid* spoedig moge komen en of wij, op Gods gelegen tijd, daarin overgezet mogen worden. Deze twee Koninkrijken van genade en heerlijkheid verschillen niet in soort, maar in graad; zij verschillen niet in aard, maar alleen in trap. Het Koninkrijk der genade is niets anders dan het begin van het Koninkrijk der heerlijkheid. Het Koninkrijk der genade is heerlijkheid in de knop en het Koninkrijk der heerlijkheid is genade in bloei. Het Koninkrijk der genade is de dageraad van de heerlijkheid en het Koninkrijk der heerlijkheid is de volle middaggloed van genade. Het Koninkrijk der genade is heerlijkheid in de strijd en het Koninkrijk der heerlijkheid is genade in de overwinning. Er is tussen deze twee Koninkrijken van genade en heerlijkheid zo'n onafscheidelijk verband, dat men het tweede slechts kan binnengaan door het eerste. In Athene waren twee tempels, een tempel van de deugd en een tempel van eer; en men kon slechts de tempel van eer binnengaan door de tempel van de deugd. Zo zijn ook het Koninkrijk der genade en der heerlijkheid zó nauw met elkaar verbonden, dat wij het Koninkrijk der heerlijkheid niet kunnen binnengaan, of wij moeten door het Koninkrijk der genade. Veel mensen dingen naar het Koninkrijk der heerlijkheid, maar zoeken nooit genade te verkrijgen, maar deze twee die God samengevoegd heeft, mogen niet gescheiden worden. Het Koninkrijk der genade voert tot het Koninkrijk der heerlijkheid.

## LERINGEN

I. Het eerste dat volgt uit de bede: "Uw Koninkrijk kome" is, *dat wij in een rijk der duisternis verkeren.*

Wij vragen, of wij uit het rijk der duisternis gehaald mogen worden. De natuurstaat is een rijk der duisternis, waarvan staat geschreven dat de zonde daar heerst, Romeinen 6:12. Het wordt wel genoemd: "de macht der duisternis", Kolossenzen 1:13. Voor de val was de mens verlicht met volmaakte kennis, maar dat licht is nu verduisterd en hij is in het rijk der duisternis gevallen.

Vraag. *In hoeveel opzichten is een natuurlijk mens in het rijk der duisternis?*

- (1) Hij ligt onder de duisternis van onwetendheid. "Verduisterd in het verstand", Efëze 4:18. Onwetendheid is een zwarte sluier, die over het verstand getrokken is. Natuurlijke mensen kunnen wel een diep inzicht hebben in de dingen van de wereld en toch onwetend zijn in de zaken omtrent God. Nahas, de Ammoniet, wilde een verbond met Israël maken door hun rechterogen uit te steken, 1 Samuël

11:2. Sinds de zondeval hebben wij alleen ons linkeroog nog over: een diep inzicht in wereldse zaken, maar ons rechteroog is uitgestoken: wij hebben geen zaligmakende kennis meer van God. Wij weten nog wel iets van nature, maar niets zoals wij behoren te weten, 1 Korinthe 8:2. De onwetendheid heeft de gordijnen om onze ziel gesloten, 1 Korinthe 2:14.

- (2) Een natuurlijk mens ligt onder de duisternis van onreinheid. Vandaar dat zondige daden "werken der duisternis" worden genoemd, Romeinen 13:12. Hoogmoed en zinnelijke lust verduisteren de heerlijkheid van de ziel. Het hart van een zondaar is een duistere verborgen plaats, die er zwarter uit ziet dan de hel.
- (3) Een natuurlijk mens ligt onder de duisternis van ellende. Hij staat bloot aan de goddelijke wraak. En het treurige van die duisternis is, dat de mensen het niet gevoelen. Zij zijn blind, en toch denken ze dat ze zien. De duisternis in Egypte was zo'n dikke duisternis, dat hij getast kon worden, Exodus 10:21. De mens van nature verkeert in een dikke duisternis, maar dit is zijn ellende, dat die duisternis niet gevoeld wordt. Zij zullen pas geloven dat zij in de duisternis verkeren, als er geen herstel meer mogelijk is.

Eerste nuttig gebruik.

Merk toch op wat de natuurstaat is. Het is een "rijk der duisternis" en het is een betoverende duisternis. "De mensen hebben de duisternis liever gehad dan het licht", Johannes 3:19, evenals de bewoners van Atlantis in Ethiopië de zon vervloeken. De duisternis van de zonde voert tot de banden der duisternis, Judas:6. Hoe kunnen zulke mensen toch vergenoeging vinden in aardse dingen? De Egyptenaren mochten dan voedsel, goud en zilver hebben, maar zij konden er maar weinig genot in vinden, omdat zij in zo'n duisternis verkeerden die getast kon worden. Zo kan de natuurlijke mens wel rijkdom en vrienden hebben om zich daarin te verheugen, maar toch verkeert hij in het rijk der duisternis en wat zijn dan al deze genoegens doods. Gij die in het rijk der duisternis verkeert, weet niet waar u heengaat. Evenals de os tot slachting wordt geleid, maar niet weet waar hij heengaat, zo drijft de duivel u voor zich uit naar de hel, maar u weet niet waar u heengaat. Als u zult sterven in uw natuurstaat, zal er, omdat u in het rijk der duisternis vertoeft, zwarte duisternis voor u overblijven. "Denwelken de donkerheid der duisternis in der eeuwigheid bewaard wordt", Judas:13.

Tweede nuttig gebruik.

Laten wij bidden of God ons uit dit rijk der duisternis hale. Het Koninkrijk van Gods genade kan niet in ons hart komen, vóór wij uit het rijk der duisternis zijn gehaald, Kolossenzen 1:13. Waarom zouden wij ons niet inspannen om uit het rijk der duisternis te geraken? Wie wil er toch in een donkere kerker blijven? O, vrees toch voor de ketenen der duisternis, Judas:6. Die ketenen betekenen de macht van God, die de mens voor eeuwig onder de toorn Gods als met ketenen vastbindt. O, bid of God u wil verlossen uit het rijk der duisternis.

- (1) Besef toch in welke duistere, veroordeelde staat u zijt. Dat u geen vonkje vuur hebt om u te verlichten.
- (2) Ga tot Christus, of Hij u verlichte. "Christus zal over u lichten." Hij zal u niet alleen tot het licht brengen, maar ook uw ogen openen om het te zien, Efëze 5:14. Dit is dus het eerste dat volgt uit "Uw Koninkrijk kome", dat wij bidden of wij uit het rijk der duisternis gehaald mogen worden.

II. De tweede lering die volgt uit "Uw Koninkrijk kome" is, *dat wij bidden tegen het koninkrijk van de duivel; dat diens koninkrijk in de wereld moge afgebroken worden.*

Zijn koninkrijk staat lijnrecht tegenover Christus' Koninkrijk; en als wij bidden: "Uw Koninkrijk kome", bidden wij tegen het koninkrijk van de satan. Hij heeft ook een koninkrijk; hij heeft dat verkregen door verovering: hij overwon de mens in het paradijs. Hij heeft ook een troon. "Gij woont, waar de troon des satans is", Openbaring 2:13. Zijn troon is ook opgericht in de harten van mensen. Hij geeft niet om hun beurs, maar om hun hart. Men dient hem ook op de knieën, Efëze 2:2. "Zij aanbaden den draak", dat is de duivel, Openbaring 13:4. Satans rijk is erg groot. De meeste rijken op aarde bewijzen hem eer. Zijn koninkrijk heeft twee kenmerken of eigenschappen:

1e. Het is een koninkrijk van ongerechtigheid.

2e. Een koninkrijk van slavernij.

1. Het koninkrijk van satan is een rijk van ongerechtigheid. Er wordt alleen maar zonde bedreven in zijn rijk. Moord en ketterij, zinnelijke lust en verraad, verdrukking en verdeeldheid zijn voortdurend de zaken die in zijn gebied bedreven worden. Hij wordt "de onreine geest" genoemd, Lukas 11:24. Wat wordt er anders gepropageerd in zijn rijk dan de verborgenheid der ongerechtigheid?

2. Satans koninkrijk is een rijk van slavernij. Hij maakt van al zijn onderdanen slaven. *Peccati reus dura daemonis tyrannide tenetur.* "De zondaar wordt gevangen gehouden onder de wrede tirannie van de duivel." Satan is een overweldiger en een tiran, hij is de ergste tiran dan wie ook.

- Andere tirannen hebben alleen de macht over het lichaam, maar satans regering gaat over de ziel. Hij berijdt sommige mensen, zoals wij de paarden berijden.
- Andere tirannen hebben nog wel wat medelijden met hun slaven. Al laten ze hen in de galeien werken, zij geven hun toch eten en gunnen hun rusturen. Maar satan is een meedogenloos tiran, die zijn slaven vergif geeft in plaats van voedsel, en schadelijke begeerlijkheden om zich daarmee te voeden, 1 Timótheüs 6:9. Hij laat zijn slaven ook niet toe te rusten: hij huurt ze om zich voor hem uit te sloven. "Zij maken zich moede met verkeerdelijk te handelen", Jeremia 9:5. Toen de duivel in Judas gevaren was, zond hij hem eerst naar de hogepriesters, vandaar naar de hof, en liet hem geen ogenblik met rust vóór hij Christus verraden had en zichzelf had opgehangen. Derhalve is de satan de ergste tiran die er is. Als de mensen hem uit alle macht gediend hebben, verwelkomt hij hen in de hel met vuur en sulfer.

Nuttig gebruik.

Laten wij bidden of satans koninkrijk dat in de wereld is opgericht, terneer geworpen mag worden. Het is een treurige gedachte dat, hoewel het koninkrijk van de duivel zo slecht is, er zo veel zijn die het steunen. Hij heeft er meer die het voor zijn rijk opnemen dan Christus voor Zijn Koninkrijk. Wat heeft de satan een grote oogst van zielen, en de Heere slechts enkele nalezingen.

Rome en de Islam geven hun macht aan de satan. Als de duivel al zoveel trouwe onderdanen heeft in de zichtbare kerk van God, die hem met hart en leven dienen, wat moeten er dan drommen van onderdanen zijn op plaatsen van afgoderij en heidendom, waar niemand is die hen tegenhoudt, maar waar ze allemaal voor de duivel kiezen.

De mensen zijn gewillige slaven van satan, zij willen voor hem strijden en zelfs hun leven voor hem laten. Daarom wordt hij niet slechts "de overste dezer wereld"

genoemd, maar "de god dezer eeuw", Johannes 12:31; 2 Korinthe 4:4, om aan te tonen welke macht hij heeft over de zielen der mensen.

O, laten wij bidden of God de scepter van het rijk van de duivel wil verbreken; of Michaël de draak moge vernietigen. Of met behulp van de geestelijke macht en de prediking het helse rijk van de vorst der duisternis moge tot neergeslagen worden. Satans rijk moet neergeworpen worden vóór het Koninkrijk van Christus kan bloeien met macht en majesteit.

### III. Een derde lering.

Als wij bidden "Uw Koninkrijk kome", heeft men het oog op een stellige zaak. Wij bidden dan, dat het Koninkrijk der genade in ons hart mag worden opgericht. Als wij bidden "Uw Koninkrijk kome", dan bidden we, dat het Koninkrijk der genade in ons hart moge komen. *Regnum Dei mikron*; dit is Gods Koninkrijk in het klein. "Het Koninkrijk Gods is rechtvaardigheid", Romeinen 14:17. "Het Koninkrijk Gods is binnen ulieden", Lukas 17:21.

Vraag. *Waarom wordt genade een Koninkrijk genoemd?*

Antwoord. Omdat, als de genade komt, er een koninklijke heerschappij in de ziel wordt opgericht. Genade regeert de wil en de genegenheden en brengt de hele mens tot onderwerping aan Christus. De genade heerst als koning in de ziel, zij zwaait haar scepter, onderdrukt opstandige begeerten en onderhoudt in de ziel geestelijke waardigheid.

Vraag. *Waarom is het zo nodig, dat wij bidden of dit Koninkrijk der genade in ons hart moge komen?*

1. Omdat wij geen toegang hebben tot het verbond der genade vóórdát het Koninkrijk der genade is gekomen. Het verbond der genade is verzoet met liefde, versierd met beloften. Het is ons "grondrecht", en krachtens deze wet schenkt God Zich aan ons weg als onze God. Wie zijn de erfgenamen van het genadeverbond? Alleen degenen die het Koninkrijk der genade in hun hart hebben. "En Ik zal u een nieuw hart geven, en zal een nieuwen geest geven in het binnenste van u", Ezechiël 36:26. Hier wordt nu het Koninkrijk der genade in de ziel opgericht en dan volgt er: "Ik zal u tot een God zijn", vs. 28. Het verbond der genade is voor een onbegenadigde een verzegelde fontein. Die wordt net als het paradijs bewaakt met een vlamvend zwaard, opdat de zondaar die niet zou aanraken. Zonder genade hebt u er evenmin recht op als een boer op stadsrechten.
2. Het zuiverste wat wij opofferen, is bevlekt, tenzij het Koninkrijk der genade in ons hart is opgericht. Het moge dan wat de inhoud betreft goed zijn, maar niet wat betreft de wijze waarop, er ontbreekt datgene aan waardoor het goed en aangenaam wordt. Als iemand, onder de wet, die onrein was door een dood lichaam, een stuk heilig vlees in de slip van zijn kleed droeg, dan kon dit heilige vlees hem niet rein maken, maar hij verontreinigde het vlees, Haggai 2:12. Tenzij het Koninkrijk der genade in ons hart is opgericht, zullen de genademiddelen ons niet reinigen, maar verontreinigen. Zelfs het gebed van een onbegenadigd persoon wordt hem tot zonde, Spreuken 15:8. Wat is iemand, vóór Gods Koninkrijk van genade in zijn hart opgericht is, toch in een treurige toestand! Of hij nu wel of niet de genademiddelen waarneemt, het is hem tot zonde. Als hij de middelen niet

waarneemt, is hij er een verachter van. Als hij die wel waarneemt, verontreinigt hij ze. De werken van een zondaar zijn *opera mortua*, dode werken en die dode werken kunnen Gode niet behagen. Een dode bloem verspreidt geen geur, Hebreëen 11:6.

3. Het is nodig dat wij bidden of het Koninkrijk der genade moge komen, omdat wij walgelijk zijn in Gods oog, tenzij dit Koninkrijk in ons hart is gekomen. "Mijn ziel was over hen verdrietig geworden" (Mijn ziel walgde van hen, Engelse vertaling, Zacharia 11:8. *Quanta est foeditas vitiosae mentis!* Wat is de vuilheid van een verdorven hart groot! Een hart waar de genade ontbreekt, ziet er zwarter uit dan de hel. De zonde verandert de mens in een duivel. "Heb Ik niet u twaalve uitverkoren? En één uit u is een duivel", Johannes 6:70. Het oog van de duivel is vol nijd, en zijn gespleten klauw is veinzerij. Zo is het gesteld, vóór het Koninkrijk der genade is gekomen. Een genadeloos iemand is zó mismaakt, dat het eerste wat hij doet, als hij eenmaal zijn eigen vuilheid en melaatsheid ziet, is van zichzelf walgen. "En gij zult van uzelf een walging hebben over al uw boosheden, die gij gedaan hebt", Ezechiël 20:43. Ik heb van een vrouw gelezen die altijd een geflatteerde spiegel gebruikte, die toen zij toevallig haar gezicht in een echte spiegel zag, *insaniam delapsa est*, gek werd. Als God degenen die zich nu door de geflatteerde spiegel van aanmatiging optooien, een gezicht van hun eigen vuilheid geeft, zullen zij van zichzelf walgen. "Gij zult een walging hebben over al uw boosheden die gij gedaan hebt."
4. Voordat het Koninkrijk der genade tot ons is gekomen, zijn wij geestelijke bastaarden, het onechte gebroed van de oude slang, Johannes 8:44. Een bastaard te zijn is de grootste schande. "Geen bastaard zal in de vergadering des HEEREN komen; zelfs zijn tiende geslacht zal in de vergadering des HEEREN niet komen", Deuteronomium 23:2. Men moest hem buiten de heilige vergaderingen van Israël houden als een eerloos schepsel. Een bastaard kan, volgens de wet, ook niet erven. Voordat het Koninkrijk der genade in het hart gekomen is, is iemand voor God als een bastaard en als hij zo blijft, kan hij het Koninkrijk der hemelen niet binnengaan.
5. Voor het Koninkrijk der genade is opgericht in het hart van een mens, is daar het koninkrijk van satan opgericht. Er staat van hen geschreven, dat zij onder "de macht van satan zijn", Handelingen 26:18. De satan voert het bevel over de wil; hoewel hij de wil niet kan dwingen, kan hij die wel door middel van zijn listige verleidingen meevoeren. Er staat van hem, dat hij de mensen gevangen neemt "tot zijn wil", 2 Timótheüs 2:26. Het Griekse woord betekent, dat hij ze levend gevangen neemt, net als een vogelvanger dat doet met een vogel in de strik. Het hart van een zondaar is de woning van de duivel. "Ik zal wederkeren in mijn huis", Mattheüs 12:44. Het is de werkplaats van de duivel, waar hij bezig is. "Den overste van de macht der lucht, die nu werkt in de kinderen der ongehoorzaamheid", Efëze 2:2. De leden van het lichaam zijn de instrumenten waarmee de satan werkt. Hij heeft bezitting genomen van de mens. In de tijd toen Christus op aarde was, waren er velen bezeten naar het lichaam, maar het is veel erger als de ziel bezeten is. De ene is bezeten van een onreine duivel, de andere van een wraakzuchtige duivel. Het is geen wonder dat een schip met volle zeilen voortgaat, als de wind waait; het is ook geen wonder dat de mensen in volle vaart in de zonde voortgaan, als de duivel, de overste van de lucht, hen voortblaast.

Derhalve is de mens onder de macht van satan, die evenals Draco al zijn wetten met bloed schrijft, tenzij het Koninkrijk der genade is gekomen.

6. De mens is blootgesteld aan de toorn Gods, eer het Koninkrijk der genade gekomen is. "Wie kent de sterkte Uws toorns?", Psalm 90:11. Als er slechts een vonkje van Gods toorn in dit leven in de consciëntie van een mens vliegt, is het al zo verschrikkelijk; wat moet het dan niet zijn, als God Zijn ganse toorn opwekt? Gods toorn is zo ondenkbaar smartelijk, dat de goddelozen zullen roepen tot de steenrotsen en de bergen om op hen te vallen en hen voor die toorn te bedekken, Openbaring 6:16. De helse kwellingen worden vergeleken met een poel des vuurs, Openbaring 20:15. In vergelijking met deze toorn is ander vuur maar als geschilderd; en die poel des vuurs brandt eeuwig, Markus 9:44. De adem des Heeren ontsteekt dit vuur, Jesaja 30:33. Waar zullen wij middelen vinden om dit te blussen? De tijd zal het niet doen ophouden, tranen zullen het niet uitdoven. Aan deze poel des vuurs is de mens blootgesteld, tenzij het Koninkrijk der genade in hem wordt opgericht.
7. Tenzij het Koninkrijk der genade is gekomen, kan een mens niet getroost sterven. Alleen hij die Christus met de armen des geloofs omhelst, kan de dood met blijdschap in de ogen zien. Het is treurig, als de koning der verschrikking in iemands lichaam komt en hij heeft niet het Koninkrijk der genade in zijn ziel. Het mag wel een wonder zijn, dat niet iedere onbegenadigde in radeloosheid sterft. Wat moet toch een verachter van de genade doen, als de dood met een dagvaarding komt?  
De hel volgt immers op de dood. "En ik zag, en zie, een vaal paard, en die daarop zat, zijn naam was de dood; en de hel volgde hem na", Openbaring 6:8. Derhalve ziet u, dat het zo nodig is dat wij moeten bidden of het Koninkrijk der genade moge komen. Van degene die zonder Christus sterft, mag ik wel zeggen: "Het ware goed, zo die mens niet geboren was geweest." Er zijn er maar weinigen die de noodzaak geloven, dat het Koninkrijk der genade in hun hart moet worden opgericht, wat hieruit blijkt, dat zij zeer wel tevreden zijn om zonder dat te leven. Geloofst iemand de noodzakelijkheid van de vergeving der zonden, als hij tevreden is zonder die vergeving te leven? De meeste mensen voelen zich thuis in hun eigen koninkrijk, als ze maar zaken kunnen doen en rustig onder hun "wijnstok en vijgenboom kunnen zitten", al hebben zij niet het Koninkrijk Gods in zich. Als de lamp van voorspoed maar over hun hoofd schijnt, bekommeren zij zich er niet om, of de genade Gods in hun hart schijnt. Zouden zulke mensen de noodzakelijkheid van de genade geloven? Als zij ervan overtuigd zouden zijn, hoe noodzakelijk het is het Koninkrijk Gods in zich te hebben, dan zouden zij met de stokbewaarder uitroepen: "Wat moet ik doen, opdat ik zalig worde?", Handelingen 16:30.

Vraag. *Hoe kunnen wij weten, of het Koninkrijk der genade in ons hart is opgericht?*

Antwoord. Het is van belang dat wij ons onderzoeken, want onze zaligheid hangt ervan af en het is nodig dat wij in dat onderzoek zorgvuldig zijn, want er is ook zo iets dat op genade lijkt, maar het niet is. "Want zo iemand meent iets te zijn, daar hij niets is, die bedriegt zichzelf in zijn gemoed", Galaten 6:3. Velen menen dat het Koninkrijk der genade in hun hart gekomen is, maar het is slechts een hersenschim, een gouden droom. *Quam multi cum vana spe descendunt ad inferos!* "Hoeveel gaan er niet met een ijdele hoop naar de hel!" Zegt Augustinus. Zeuxis heeft druiven eens zo

levensecht geschilderd, dat hij de levende vogels daarmee misleidde. Er is zoveel bedrog met betrekking tot genade.

1. Er zijn er die denken dat ze het Koninkrijk der genade in hun hart hebben, omdat zij de middelen der genade hebben. Zijn leven daar waar de zilveren trompet van het Evangelie geblazen wordt, zij worden door de genademiddelen tot de hemel opgeheven. "Ik heb een Leviet als mijn priester", dan zal ik zeker wel naar de hemel gaan, Richteren 17:13. De Joden riepen: "Des HEEREN tempel, des HEEREN tempel, des HEEREN tempel zijn deze!", Jeremia 7:4. Wij zijn zo geneigd ons hierop te beroemen, dat de Godsspraak ons is toevertrouwd, dat wij het Woord en de sacramenten bezitten. Maar dit is helaas een valse redenering! Wij kunnen wel de middelen der genade bezitten, terwijl toch niet het Koninkrijk der genade opgericht is in ons hart. Het Koninkrijk Gods kan wel dichtbij ons komen, maar dan is het nog niet in ons. Het geluid van het Woord kan wel in onze oren klinken, maar dit is nog niet de smaak ervan in ons hart!, Lukas 11:20. Vele Joden die Christus als Prediker hoorden, zijn er niet beter van geworden. Warme kleren brengen geen warmte aan in een dode. u kunt wel warme kleren hebben, een warme, levendige prediking en toch geestelijk dood zijn. "De kinderen des Koninkrijks zullen uitgeworpen worden", Matthéüs 8:12.

2. Er zijn mensen die menen dat het koninkrijk der genade in hen is opgericht, omdat zij enige algemene werkingen van de Geest hebben.

(1) Zij hebben een grote verlichting van het verstand, een diepzinnige kennis en ze kunnen bijna spreken als engelen die uit de hemel zijn gevallen. Maar de apostel neemt aan, dat er een mogelijkheid bestaat, dat men nadat men verlicht is, toch kan afvallen, Hebreeën 6:4, 5, 6.

Vraag. *Maar wat ontbreekt er dan aan die verlichting?*

Antwoord. De verlichting bij hypocrieten is niet echt, die laat geen afdruk van heiligheid achter. Die is als een zwak medicijn dat niet werkt. Het verstand wordt wel verlicht, maar het hart wordt niet vernieuwd. Een christen die alleen hoofd is, maar geen voeten heeft, kan niet wandelen in de wegen Gods.

(2) Er zijn mensen die overtuigingen en beroeringen van de consciëntie hebben gehad over de zonde; zij hebben het verkeerde van hun wegen ingezien en hopen dat nu het Koninkrijk der genade gekomen is. Maar al zijn overtuigingen een stap in de richting van genade, het is nog geen genade. Hebben Farao en Judas ook geen overtuigingen gehad? Exodus 10: 16.

Vraag. *Hoe blijkt dat die overtuigingen niet volgroeid zijn? Wat ontbreekt eraan?*

Antwoord. Ze zijn niet diep genoeg. Zo'n zondaar heeft zichzelf nog nooit verloren zien liggen buiten Christus. Het zaad dat geen diepte van aarde had, is verdord, Matthéüs 13:5. Zulke overtuigingen zijn als bloesems die eraf waaien voor ze vrucht zetten. Men wil ze ook niet! De zondaar doet alles wat hij kan om ze te smoren. Hij tracht ze te smoren in wijn en vrolijkheid; hij spant zich in om ze kwijt te raken. Evenals een aangeschoten hert, dat wegrent om de pijl eruit te schudden, zó doet de zondaar met de pijl van overtuiging. Of zo als een gevangene die zijn boeien doorvijlt en die stukbreekt, zo scheurt de zondaar zich los van zijn overtuigingen. Zijn verdorven heden zijn sterker dan zijn overtuigingen.

(3) Er zijn mensen die een soort vernedering hebben meegemaakt, die tranen geschreid hebben over de zonden en daarom hopen zij, dat het Koninkrijk der genade

in hun hart gekomen is. Maar dit is geen onfeilbaar teken van genade! Saul weende en Achab vernederde zich.

Vraag. *Waarom is vernedering geen genade? Wat ontbreekt eraan?*

Antwoord. De tranen van de goddelozen ontstaan niet uit liefde tot God, maar ze zijn gedwongen als gevolg van de druk, zoals water dat bij het destilleren eruit gedreven wordt door het vuur, Genesis 4:13. De tranen van de zondaren worden eruit geperst als gevolg van Gods strenge oordelen. Het zijn bedrieglijke tranen; *lacrimae mentiri doctae*; "tranen die de leugen leren." Men schreit en gaat toch door in de zonde; zij smoren hun zonden niet in hun tranen.

(4) Er zijn er die wat aan het reformeren zijn gegaan en die nu vast menen dat het Koninkrijk der genade is gekomen. Maar ook daar kan bedrog in schuilen. Iemand kan nalaten te vloeken en dronken te zijn en toch nog de zonde liefhebben. Hij kan de zonde wel nalaten uit vrees voor de hel, of omdat het schande en armoede teweeg brengt. Maar zijn hart gaat er nog wel naar uit, "zij verlangen naar hun ongerechtigheid", Hoséa 4:8. Evenals Lots vrouw, die Sodom verliet, maar haar hart lag nog wel in Sodom.

Hypocrieten zijn net als de slang, die wel zijn huid afwerpt, maar die zijn vergif houdt. Zij houden de liefde tot de zonde zo vast als een minnaar die lange tijd iemand naloopt; al verbreekt zijn geliefde de verhouding, hij heeft toch nog steeds een vurige liefde tot haar. Het kan ook een gedeeltelijke reformatie zijn. Iemand kan wel de ene zonde nalaten en in een andere zonde leven. Hij kan zich onthouden van dronkenschap en in hebzucht leven. Hij kan zich wel onthouden van vloeken en in de zonde van lasteren leven. De ene duivel kan er wel uitgeworpen worden en een andere, die even slecht is, in zijn plaats komen. Iemand kan wel grove zonden nalaten, terwijl hij geen afkeer heeft van hartenzonden, *motus primo primi*, de eerste opwellingen der zonde, zoals hoogmoed en wellustige gedachten. Hoewel hij de stroom afdamt, laat hij de fontein ongemoeid. O, als er dus zoveel bedrog is en men wel kan denken dat het Koninkrijk der hemelen in ons hart is gekomen, terwijl dat niet zo is, wat is het dan noodzakelijk dat wij in ons onderzoek, of wij het werkelijk in ons hart bezitten, nauwgezet en kritisch zijn. Als iemand zich bedriegt ten aanzien van het recht op zijn land, gaat dat slechts over het verlies van zijn bezit, maar als hij zich bedriegt met betrekking tot zijn genade, gaat dat over het verlies van zijn ziel.

Vraag. *Hoe kunnen wij dan wél weten, of het Koninkrijk der genade in ons is opgericht?*

Antwoord.

A. In het algemeen, doordat er een "gedaanteverwisseling" of verandering in de ziel gewerkt is, die men het "nieuwe schepsel" noemt, 2 Korinthe 5:17. De vermogens zijn niet nieuw, maar er is een nieuwe natuur; net als bij een luit, waar de snaren dezelfde zijn, maar de toon veranderd is. Als het Koninkrijk der genade is opgericht, is er licht in het verstand, de hartstochten zijn geordend, er is volgzzaamheid in de wil en teerheid in het geweten. Zij die geen verandering van hart bij zich kunnen waarnemen, zijn dezelfde gebleven die ze waren, even ijdel, aards en onrein als tevoren; er is geen enkel teken van het Koninkrijk van Gods genade in hen.

B. Meer in 't bijzonder kunnen wij weten, of het Koninkrijk der genade in ons hart is opgericht aan de hand van het volgende.

1. Als wij oprechte verlangens naar God hebben; dit is de rokende vlaswiek die Christus niet zal uitblussen. Een ware begeerte naar genade is genade: uit het kloppen van deze pols mogen wij concluderen dat er leven is. "Och HEERE, laat toch Uw oor opmerkende zijn op het gebed Uwer knechten, die lust hebben Uw Naam te vrezen", Nehemia 1:11. Maar kan een hypocriet ook geen goede verlangens hebben? "Mijn ziel sterve den dood der oprechten", Numeri 23:10. Toch zijn oprechte begeerten een blijk van het Koninkrijk Gods in iemand.

Vraag. *Hoe kunnen wij die oprechte, ongeveinsde begeerten herkennen?*

Antwoord.

- Een ongeveinsde begeerte is oprecht. Wij begeren God om Hem Zelf, vanwege Zijn wezenlijke eigenschappen. De geur van de oliën van de genade van Christus trekt de begeerten van de maagden naar Hem toe, Hooglied 1:3. Een waar kind van God begeert Hem niet slechts om wat Hij bezit, maar om wat Hij is; niet alleen vanwege Zijn verdiensten, maar vanwege Zijn heiligheid. Geen enkele hypocriet kan God zó begeren. Hij kan Hem wel begeren om Zijn parels, maar niet vanwege Zijn schoonheid.
- Een ongeveinsde begeerte is onverzadigbaar. Die kan buiten God niet verzadigd worden; laat de wereld haar eer en rijkdom opeen hopen, dat alles zal niet bevredigen. Degene die dorst heeft, zal niet tevreden gesteld kunnen worden met bloemen of muziek. Zo zal niets de zielendorst lessen dan het bloed van Christus. Zo iemand bezwijkt haast, zijn hart is verbroken van verlangen naar God, Psalm 84:3; Psalm 119: 20.
- Een ongeveinsde begeerte is werkzaam; die bloeit op van inspanning. "Met mijn ziel heb ik U begeerd in den nacht, ook zal ik met mijn geest, die in het binnenste van mij is, U vroeg zoeken", Jesaja 26:9. Een ziel die op de rechte wijze begeert, zegt: "Ik moet Christus hebben; ik moet genade hebben; ik zal de hemel hebben, al moet ik die met geweld nemen." Wie water begeert, zal de emmer in de put neerlaten om die weer op te halen.
- Een ongeveinsde begeerte gaat boven alles uit. Wij begeren Christus, niet alleen boven de wereld maar boven de hemel. "Wien heb ik nevens U in de hemel?", Psalm 73:25. De hemel zelf zou niet bevredigen zonder Christus. Hij is de Diamant in de ring der heerlijkheid. Als God tot de ziel zou spreken: Ik zal u in de hemel brengen, maar Ik zal Mijn Aangezicht voor u verbergen, Ik zal er een kleed tussen hangen, zodat u Mijn heerlijkheid niet zult zien, dan zou de ziel niet tevreden zijn, maar zij zou met Absalom zeggen: "Nu dan, laat mij het aangezicht des konings zien", 2 Samuël 14:32.
- Een ongeveinsde begeerte neemt geleidelijk toe. Die klimt steeds hoger, als de zon aan de horizon. Een weinig van God verzadigt niet, maar de Godvrezende ziel begeert steeds meer. Een druppel water is voor de dorstige reiziger niet genoeg. Al is een christen dankbaar voor de geringste mate van genade, toch is hij niet vol-daan met de grootste mate. Hij dorst naar meer van Christus en van Zijn Geest. De begeerte is een heilige waterzucht. Een kind van God zou graag meer kennis hebben, meer heiligheid, meer van Christus' tegenwoordigheid. Een glimpje van Christus door de traliën van een genademiddel is zoet, maar de ziel zal nooit ophouden te verlangen, tot zij Hem van aangezicht tot aangezicht ziet. Zij verlangt om de volkomen genade te bezitten in de heerlijkheid. *Dulcissimo Deo totus immergi cupit et inviscerari*. Zij begeert geheel ingedompeld en ingenesteld te zijn in de liefde Gods. Wij zouden verslonden willen zijn in God en ons eeuwig willen baden in de welriekende wateren van lieflijkheden, die voor eeuwig aan Zijn rechterhand zijn. Voorwaar, deze ongeveinsde begeerte naar God is een gezegend

teken, dat het Koninkrijk der genade in ons hart is gekomen. Het kloppen van deze pols toont het leven. *Est a Deo ut bene velimus*. "Goede begeerten komen van God", Augustinus. Als ijzer, tegen de natuur, naar boven zou bewegen, is dat een teken dat daar de één of andere magneet moet zijn die het aantrekt. Als de ziel uitgaat naar God met een ongeveinsde begeerte, is dat een teken dat de magneet van de Geest haar aangetrokken heeft.

2. Wij kunnen weten of het Koninkrijk der genade in ons hart gekomen is, als wij de koninklijke genade des geloofs bezitten. *Fides est sanctissima humani pectoris*. Geloof is de heiligste parel van het menselijk hart, schrijft Gemma. Het geloof snijdt ons af van de wilde olijf der natuur en ent ons in Christus in. Het is de levensslagader van de ziel. "De rechtvaardige zal uit het geloof leven", Hebréeën 10:38. Het geloof werpt zich, als een heilig waagstuk, op Christus' verdiensten. Het heerst als een koninklijke genade in de ziel, als het Koninkrijk Gods tot ons gekomen is. Het Hebreeuwse woord voor geloof komt van "radix", dat voeden betekent. Het geloof voedt de ziel en is de vroedvrouw van alle andere genades. Maar wie zal zeggen, dat hij geen gelovige is? Simon de tovenaars geloofde zelfs, terwijl hij toch "in een gans bittere gal" was, Handelingen 8:13, 23. De hypocriet kan de mantel des geloofs aandoen, zoals de duivel in Samuëls mantel verscheen.

Vraag. *Hoe zullen wij daarom weten, of wij een gezond geloof hebben, of dat het een geloof van Gods werking is en dat het Koninkrijk Gods in ons is?*

Antwoord.

- Waar geloof wordt gewerkt door de prediking van het Woord. "Het geloof is uit het gehoor", Romeinen 10:17. Petrus liet het net van de prediking neer en in één trek ving hij drieduizend zielen. Laten wij onderzoeken hoe het geloof bij ons is gewerkt. Heeft God ons onder de bediening van het Woord vernederd? Heeft Hij het braakland van ons hart opengeploegd en toen het zaad van het geloof daarin geworpen? Dat is een goed teken, maar als u niet weet hoe u aan uw geloof gekomen bent, wantrouw dan uzelf, net als wij iemand wantrouwen dat hij gestolen goederen heeft, als hij niet weet hoe hij eraan gekomen is.
- Waar geloof is aanvankelijk klein, net als een mosterdzaadje. Het is dan vol twijfel en vrees. Het is een rokende vlaswiek; het rookt van begeerte, maar het ontvlamt niet in vertroosting. Het is zó klein, dat een christen nauwelijks kan onderscheiden of hij geloof heeft of niet.
- Waar geloof werkt heel langzaam; *non fit in instanti* het komt niet in een ogenblik tevoorschijn. Het kost veel onderzoek van het hart, veel gebeden en tranen; er is daar een geestelijke strijd. De ziel lijdt vele pijnlijke weeën van verootmoediging, vóór het kind des geloofs geboren wordt. Tegen degenen wier geloof met een sprong tevoorschijn komt, die vanuit de zonde een sprong nemen tot het vertrouwen dat Christus de hunne is, mogen wij wel zeggen, evenals Izak met betrekking tot het wildbraad: "Hoe is dit, dat gij het zo haast gevonden hebt?", Genesis 27:20. Hoe is het, dat u zó spoedig aan uw geloof gekomen bent? Het zaad in de gelijkenis dat zo plotseling tevoorschijn kwam, verdorde, Markus 4:5, 6. *Solent praecocia subito flaccescere*. "Dingen die te snel tevoorschijn komen, hebben de neiging plotseling te verwelken."
- Waar geloof gaat gepaard met heiligheid. Zoals een kleine bezoar – een steen die genezend werkt – een sterke uitwerking heeft en een muskusplantje een zoete geur geeft, zo reinigt zelfs een klein geloof. "Houdende de verborgenheid des geloofs in een reine consciëntie", 1 Timothéüs 3:9. Al raakt het geloof Christus slechts aan,

het trekt een helende kracht uit Hem. Het rechtvaardigend geloof doet datgene in geestelijk opzicht wat het wondergeloof doet: het verzet de bergen van zonde en werpt die in de zee van Christus' bloed. Waar geloof wil God vertrouwen, zonder voorwaarde. Al wordt een christen in zijn levensonderhoud gekort - al bloeit de vijgenboom niet - hij wil toch op God vertrouwen. Het geloof vreest geen hongersnood. God heeft ons Zijn belofte als schuldbekentenis gegeven. "Gij zult zeker gevoed worden" (Engelse vertaling, Psalm 37:3). Het geloof pleit op deze toezegging, zodat God eerder een wonder zal doen, dan dat Zijn belofte zal falen. Diegene heeft reden zijn geloof te verdenken, die zegt dat hij God wel vertrouwt in grote zaken, maar Hem niet durft te vertrouwen in kleinere zaken: hij vertrouwt God wel ten aanzien van de zaligheid, maar hij durft op Hem niet te vertrouwen voor het levensonderhoud.

- Waar geloof is vruchtbaar. Het brengt vruchten voort. Het heeft de schoonheid van Rachel en de vruchtbaarheid van Lea. *Fides pinguescit operibus*. "Het geloof is vol goede werken", Luther. Het gelooft alsof het niet werkte en het werkt alsof het niet geloofde. Het is de bruidsgenade die met Christus trouwt en de goede werken zijn de kinderen die het baart. Als wij zulk geloof hebben, kunnen wij weten dat het Koninkrijk Gods in ons is; die genade is dan zeker in ons hart.

3. Wij kunnen weten dat het Koninkrijk der genade in ons hart gekomen is, als wij de genade van de liefde bezitten. Geloof en liefde zijn de twee polen waaromheen alle godsdienst draait. "De oprechten hebben U lief", Hooglied 1:4. Ware liefde is God liefhebben uit een vrijwillige keuze. Zij verandert de ziel in een serafijn, zij doet de ziel ontbranden in een vlam van liefde. Zij is de beste toetssteen van oprechtheid. Zij is de koningin der genade. Zij beheerst de gehele ziel, 2 Korinthe 5:14. Als onze liefde tot God echt is, stellen wij Hem boven alles; wij zetten Hem op de hoogste plaats in onze ziel, wij geven Hem de zuiverste liefde. "Ik zou U van specerijwijn te drinken geven, en van het sap van mijn granaatappelen", Hooglied 8:2. Als de bruid iets uitnemender had dan een ander, een beker met nog sappiger en gekruider wijn, dan moest Christus daaruit drinken. Wij geven het schepsel de melk van onze liefde, maar God de room. Kortom, als wij God op de rechte wijze liefhebben, hebben wij Zijn wet lief. Dan hebben wij ook Zijn Beeld lief, dat door de Heilige Geest in de heiligen is afgetekend. Dan hebben wij ook Zijn tegenwoordigheid in Zijn ordinantiën lief. Sleidanus verhaalt, dat de protestanten in Frankrijk een kerk hadden die zij 't paradijs' noemden, alsof zij zich in het paradijs waanden, als zij Gods tegenwoordigheid in het heiligdom ervoeren. De ziel die God liefheeft, heeft Zijn verschijning lief, 2 Timótheüs 4:8. Het zal voor de heiligen een heerlijke verschijning zijn; als hun vereniging met Christus zal volmaakt zijn, dan zal hun blijdschap volkomen zijn. De bruid verlangt naar de huwelijksdag. "De Geest en de bruid zeggen: Kom! Ja, kom, Heere Jezus!", Openbaring 22:17, 20. Uit deze heilige liefde kunnen wij weten dat het Koninkrijk Gods in ons is.

4. Wij kunnen weten of het Koninkrijk der genade in ons hart gekomen is, als wij de geestelijkheid kennen van de plichten der godsdienst. "Gij zijt een heilig priesterdom, om geestelijke offeranden op te offeren", 1 Petrus 2:5. De geestelijkheid van de plichten bestaat in drie dingen:

- a. Concentratie van de geest. Wij beoefenen de geestelijkheid van de plichten, als onze geest op God gericht is. "Om den Heere wel aan te hangen, zonder herwaarts en derwaarts getrokken te worden", 1 Korinthe 7:35. Hoewel onbetamelijke gedachten soms onder de plichten in het hart kunnen opkomen, wordt daaraan toch

niet toegegeven, Psalm 119:113. Die komen als onwelkome gasten binnen, die, zodra ze bespeurd worden, eruit geworpen worden.

- b. Vurigheid in de godsdienstoefening. "Zijt vurig van geest. Dient den Heere", Romeinen 12:11. Hier wordt gezinspeeld op water dat opborrelt en overkookt; zo koken de genegenheden over, de ogen versmelten van tranen en het hart ontlast zich in heilige ontboezemingen. Wij bieden niet slechts onze offeranden aan de Heere aan, maar ons hart.
- c. Oprechtheid wat het doel betreft. Iemand wiens hart oprecht is, heeft drie doeleinden in zijn godsdienstplichten.
  - Ten eerste, dat hij meer gelijkvormig aan de Heere mag worden. Mozes had op de berg iets van Gods heerlijkheid, die van hem afstraalde: "zijn aangezicht blonk."
  - Ten tweede, dat hij meer gemeenschap met God moge hebben. "Onze gemeenschap zij met den Vader", 1 Johannes 1:3.
  - Ten derde, dat hij meer eer aan God moge toebrengen, 1 Petrus 4:11. "Dat Christus zal grootgemaakt worden", Filippenzen 1:20. Oprechtheid heeft in alles God op het oog. Hoewel wij het doel niet raken, richten wij wel goed, wat een zeker bewijs is van genade. De geest van de wijn is het beste, zo ook de geestelijkheid van de godsdienstplicht. Een weinig geestelijkheid in de plichten is beter dan al de opsmuk van de tempel, of van alle uitwendige praalgodsdienst, die de vleeselijke ogen verblindt.

5. Wij kunnen weten, of het Koninkrijk der genade in ons gekomen is, aan onze afkeer en tegenstand tegen elke bekende zonde. "Ik haat elke valse weg", Engelse vertaling, Psalm 119:104. Haat tegen dat hele gebroed; haat is onverzoenlijk: boosheid kan verzoend worden, haat niet. Een ziel waarin genade woont, verlaat niet alleen de zonde, zoals iemand die zijn land verlaat om er nooit meer terug te keren, maat zij haat de zonde. Evenals de krokodil en de scorpioen een afkeer van elkaar hebben, zo is het als het Koninkrijk Gods in ons is: dan haten wij niet alleen de zonde, omdat er een hel is, maar wij haten haar als de hel, omdat ze in strijd is met Gods heiligheid en met de gelukzaligheid.

6. Wij kunnen weten of het Koninkrijk der genade in ons gekomen is, als wij ons hebben overgegeven aan de Heere in gehoorzaamheid. Zoals een knecht zich aan zijn heer overgeeft, zoals een vrouw zich aan haar man geeft, zo geven wij ons dan over in gehoorzaamheid aan de Heere. Deze gehoorzaamheid is vrijwillig, aangezien het de zoetste honing is, die uit de raat drupt; ze is ook steeds gelijk. Wij gehoorzamen God dan zowel in het ene als in het andere. "Dan zou ik niet beschaamd worden", of zoals het in het Hebreeuws luidt: "ik zal niet blozen", "wanneer ik merken zou op al Uw geboden", Psalm 119:6.

Zoals een passer met één poot in het midden staat en de andere de cirkel rondgaat, zo staat een christen door het geloof in God als het Middelpunt en hij gaat in gehoorzaamheid langs de cirkel van Zijn geboden. Het is een teken dat het Koninkrijk der genade niet in ons hart gekomen is, als dat daar niet in algemene gehoorzaamheid heerst. Hypocrieten willen wel graag dat Christus hun Zaligmaker is, maar zij rukken de regering van Zijn schouders en willen Hem niet laten heersen. Maar wie het Koninkrijk Gods in zich heeft, onderwerpt zich met blijdschap aan elk gebod van God; hij doet wat God van hem eist, hij wil zijn zoals God dat wil. Hij geeft de Heere een blanco papier in handen en zegt: "Heere, schrijf daarop maar wat U wilt, ik zal mijn naam eronder zetten." Gezegend is hij die al deze zaken in zijn hart kan vinden. Die is "geheel verheerlijkt inwendig", Psalm 45:14. Die draagt het Koninkrijk met

zich om en dit Koninkrijk der genade zal hem zeker in het Koninkrijk der heerlijkheid doen komen.

Ik zal nu enige twijfels en bezwaren beantwoorden, die een christen tegen zichzelf aanvoert.

Tegenwerping. *Ik vrees dat het Koninkrijk der genade nog niet in mijn hart gekomen is.*

Antwoord. Als een christen onder aanvechting verkeert, of als de genade sluimert, is hij niet bekwaam zijn eigen rechter te zijn, maar dan moet hij het getuigenis van anderen tot hand nemen, die de geest des onderscheids hebben. Maar laten wij eens luisteren naar de bezwaren die een christen tegen zichzelf opwerpt, waarom hij denkt dat het Koninkrijk der genade nog niet in zijn hart gekomen is.

Tegenwerping. *Ik kan de genade niet onderscheiden.*

Antwoord. Een kind van God kan wel het Koninkrijk der genade in zijn hart hebben en het toch niet weten. De beker lag in de zak van Benjamin, al wist hij niet dat die daar inzat. Zo kunt u wel het geloof in uw hart hebben, de beker kan wel in uw zak zijn, al weet gij het niet. De oude Jakob weende over zijn zoon Jozef, terwijl Jozef nog leefde. Zo kunt u misschien schreien vanwege het gemis van genade, terwijl de genade in uw hart leeft. Het zaad kan in de grond zitten, terwijl wij het nog niet zien uitspruiten. Zo kan het zaad van God wel in uw hart gezaaid zijn, al merkt gij niet dat het ontkiemt. Meen niet dat genade weg is, omdat het verborgen is.

Tegenwerping. *Voordat het Koninkrijk der genade in het hart komt, moet er enige voorbereiding zijn. Het braakland moet opengebroken worden. Ik vrees dat de ploeg van de wet niet diep genoeg gegaan is. Ik ben niet genoeg vernederd, daarom heb ik geen genade.*

Antwoord. De Heere schrijft niet precies voor, hoe groot berouw en vernedering moeten zijn. De Schrift spreekt wel over de waarheid van het berouw, maar niet over de mate. Er zijn er die snoder zondaar zijn dan anderen, die een grotere mate van vernedering moeten ondergaan. In een knoestig stuk hout moet men meer wiggen slaan. Er zijn magen die meer bedorven zijn dan andere, daarvoor moet men sterker medicijnen gebruiken. Maar zou u willen weten wanneer u voldoende om de zonde vernederd bent? Als u gewillig bent uw zonden na te laten. Het goud heeft lang genoeg in de oven gelegen, als het schuim er uitgezuiverd is. Zo ook, als de liefde tot de zonde is uitgezuiverd, is een ziel genoeg vernederd om door de Heere aangenomen te worden, al is God daardoor niet voldaan. Welnu, als u genoeg vernederd zijt, wat is er dan nog meer nodig? Als een naald de etterbuil kan openmaken, waarom zou er dan een lancet voor nodig zijn? Wees voor uzelf niet strenger dan God het wil.

Tegenwerping. *Als het Koninkrijk der genade in mij zou zijn, zou het toch een Koninkrijk van kracht zijn. Dat zou mij in staat stellen de Heere te dienen met kracht in mijn ziel. Maar ik heb een gebrekkige geest in mij, ik ben zwak en onmachtig en niet in een goede gemoedsgesteldheid voor heilige werkzaamheden.*

Antwoord. Er is een groot verschil tussen zwak geloof en het ontbreken van geloof. Iemand kan leven, al is hij ziek en zwak. Zwak geloof moet men niet verachten, maar koesteren. Christus zal het gekrookte riet niet verbreken. Laat de zwakheid van het geloof geen argument zijn om het geheel te ontkennen.

(1) Zwak geloof geeft ons evenveel recht op Christus als sterk geloof. Een zwakke geloofshand zal ook de gave van Christus' verdienste aannemen.

- (2) Zwak geloof kan wel groeien. Het zaad ontspruit successievelijk: eerst het blad, dan de aar, dan het volle koren in de aar. Het geloof dat nu het sterkst is, is eens in zijn kindsheid geweest. Genade, is net als de wateren van het heiligdom, die al hoger en hoger rezen. Wees niet moedeloos over uw zwak geloof; hoewel het nog maar bloesem draagt, zal het langzamerhand tot rijpheid komen.
- (3) Het zwakste geloof zal evengoed als het sterkste volharden. Een kind was net zo veilig in de ark als Noach zelf. Een pasgeboren gelovige, die nog maar net aan de borst der belofte is gelegd, is net zo veilig in Christus als de uitnemendste held in het geloof.

Tegenwerping. *Ik vrees dat het Koninkrijk der genade nog niet gekomen is, omdat ik de macht der zonde zo sterk in mij vind. Als ik geloof had, zou het mijn hart reinigen. Maar ik vind veel hoogmoed, wereldsgezindheid en driften in mij.*

Antwoord. De beste heilige heeft overblijfsels van verdorvenheid. "Men nam hun heerschappij weg, want verlenging van het leven was hun gegeven tot tijd en stonde toe", Daniël 7:12. Zo is het ook bij degenen die wedergeboren zijn: al is de heerschappij van de zonde weggenomen, toch blijft ze nog voor een tijd leven. Wat was er hoogmoed bij de eigen discipelen van Christus, toen zij twistten wie van hen de meeste zou zijn. De stroom van zonde zal pas bij de dood geheel gestopt worden. Het behaagt de Heere de inwoning van de zonde te laten voortduren, om Zijn volk te vernederen en hen meer prijs op Christus te doen stellen. Omdat u de zonde in u voelt woelen, moet u niet dadelijk besluiten dat u geen kind van God zijt, of ontkennen dat het Koninkrijk der genade in uw ziel is gekomen. Dat u de zonde gevoelt, is een bewijs van geestelijk leven. Dat u erover treurt, is een vrucht van de liefde tot God. Dat u strijd voert met de zonde, getuigt van een afkeer daartegen. De zonden die u eens als een kroon op uw hoofd droeg, zijn nu als boeien aan uw voeten. Is dit alles niet van de Geest der genade in u? De zonde woont in u als vergif in het lichaam, wat u ziek maakt en daarom gebruikt u alle schriftuurlijke tegengiften om de zonde uit te drijven. Als wij allen die inwonende zonden hebben, veroordelen zouden, ja degenen bij wie ze soms de overhand hebben gehad, dan zouden wij sommige van de beste heiligen uit de Bijbel moeten schrappen.

Tegenwerping. *Waar het Koninkrijk der genade gekomen is, wordt het hart week gemaakt. Maar ik vind mijn hart koud en stijf van hardheid. Ik kan nauwelijks een traan uitpersen. Zullen er bloemen op een rots groeien? Kan er zwel enige genade in zo'n stenen hart aanwezig zijn?*

Antwoord. Er kan droefheid zijn, ook als er geen tranen zijn. Het beste berouw is redelijk! Dan acht men de zonde met het oordeel het allesovertreffende kwaad. Dan heeft men er een walging van; dat is een redelijk berouw en dat is bij God aangenaam. Een christen kan wel wat hardheid in zijn hart hebben en toch geen hard hart hebben. Op een akker kan wel onkruid staan, hoewel wij het een tarweveld noemen. Zo kan er in het beste hart wel enige hardheid zijn, maar omdat er weekheid is en het ook wel smelt, beschouwt de Heere het als een week hart. Twist derhalve niet met uzelf, christen, als u slechts dit ene bij u kunt vinden, dat de innerlijke gestalte en de uitgangen van uw ziel heilig zijn. Zijn uw uitgangen nog steeds naar God en verlustigt u zich in Hem? Is uw ziel hemelwaarts gericht? Kunt u evenals David zeggen: "Word ik wakker, zo ben ik nog bij U"? Psalm 139:18.

Evenals kleuren in olie of een standbeeld in goud uitgehouwen duurzaam zijn, zo is ook een heilige gestalte; de ziel blijft steeds op God gericht. Als dat zó met u is, wees dan verzekerd dat het Koninkrijk der genade in uw ziel is gekomen. Wees niet

ondankbaar tegenover de Heere, door enig werk van Zijn Geest, dat Hij in u heeft gewrocht, te loochenen.

Eerste nuttig gebruik, tot vermaning.

Benaarstig u, om te weten te komen of dit Koninkrijk der genade in uw hart is opgericht. Terwijl anderen naar aardse koninkrijken dingen, beijver u dan om het Koninkrijk Gods in u te verkrijgen, Lukas 17:21. Het Koninkrijk der genade moet in ons komen, vóór wij het Koninkrijk der heerlijkheid kunnen binnengaan, om de volgende redenen:

1. Het Koninkrijk Gods binnen ons is onze geestelijke schoonheid. Het Koninkrijk der genade versiert een mens en geeft hem aanzien in de ogen van God en van de engelen. Het maakt, dat des Konings dochter geheel verheerlijkt is, inwendig, Psalm 45:14. Genade spreidt eer en luister over de ziel uit. Wat de diamant is voor de ring, is genade voor de ziel. In een hart dat versierd is met genade, hangt de beeltenis van de Koning des hemels op.
2. Het Koninkrijk der genade opgericht in het hart is ons geestelijke verweer. Genade wordt wel genoemd: "de wapenen des lichts", Romeinen 13:12. Licht om haar schoonheid en wapenen tot verdediging. Wie het Koninkrijk der genade in zich heeft, is "met alle kracht bekrachtigd, naar de sterkte Zijner (Gods) heerlijkheid", Kolossenzen 1:11. Hij bezit het schild des geloofs, de helm der zaligheid en het borstwapen der gerechtigheid, Efëze 6:14, 16, 17. Men kan nooit door zijn wapenrusting heenschieten. Hij heeft kracht tegen de aanvallen van verzoeking en de verschrikkingen der hel.
3. Het Koninkrijk der genade in het hart opgericht brengt vrede met zich mee. "Het Koninkrijk Gods is rechtvaardigheid en vrede", Romeinen 14:17. Daar is een verborgen vrede, die voorvloeit uit heiligheid. Vrede is de grootste zegen in een koninkrijk. *Pax una triumphis innumeris melior*. Eén vrede is beter dan ontelbare overwinningen. Het Koninkrijk der genade is een Koninkrijk van vrede. Genade is de wortel, vrede is de bloem die eruit voortkomt. Er is zelfs vrede in de storm, een zodanige vrede, die door géén wereldse verdrukking bewogen kan worden. De deuren van de tempel van Sálomo waren gemaakt van hout van de olijfboom, gegraveerd met open bloemen. Zo is er in een begenadigd hart de olijf van vrede en de open bloem van vreugde., 1 Koningen 6:32.
4. Het Koninkrijk der genade verrijkt de ziel. In een koninkrijk zijn rijkdommen. Van een gelovige staat geschreven, dat hij rijk is in geloof, Jakobus 2:5. Wat is hij rijk die God tot zijn God heeft, die erfgenaam is van al de beloften!, Hebreeën 6:17. Een mens kan wel rijk zijn doordat hij wissels en obligaties bezit, maar een gelovige kan met Petrus zeggen: "Zilver en goud heb ik niet", Handelingen 3:6, "maar toch ben ik ook rijk in wissels en obligaties, namelijk een erfgenaam van al Gods beloften." Een erfgenaam zijn van de beloften is beter dan een erfgenaam van de kroon.
5. Als het Koninkrijk der genade gekomen is, geeft dat bestendigheid en vastheid van hart. "Mijn hart is bereid (vast, Engelse vertaling) o God", Psalm 57:8. Vóórdat het Koninkrijk der genade gekomen is, is het hart zeer onbestendig en onvast, als een schip zonder ballast en als kwikzilver dat zich nergens aan hechten kan. Maar als het Koninkrijk der genade is gekomen, vestigt dat het hart op God en als het hart vast is, *stabilire animum*, blijft het rusten in één punt.
6. Dit Koninkrijk der genade is een onderscheidingsteken. Het is een zeker pand van Gods liefde. God kan wel in Zijn toorn koninkrijken geven, maar waar het Koninkrijk der genade wordt opgericht, gebeurt dat in liefde. Hij kan geen genade

in Zijn toorn geven. De kroon komt altijd met het Koninkrijk mee, laten wij derhalve begerig zijn naar dit Koninkrijk.

Vraag. *Wat moeten wij doen om dit Koninkrijk te ontvangen?*

- (1) In 't algemeen, span er u voor in. Wij kunnen in de wereld niets bereiken zonder arbeid en menen wij dat dit wel kan ten aanzien van genade? "Zo gij haar zoekt als zilver", Spreuken 2:4. Iemand kan evengoed een oogst verwachten zonder gezaaid te hebben, als genade zonder zich ervoor in te spannen. Wij moeten niet denken, dat wij genade zullen ontvangen, zoals Israël het manna kreeg; men ploegde niet en zaaide niet, maar het regende uit de hemel op hen neer. Neen, wij moeten alle moeite doen om genade te krijgen. De zaligheid heeft Christus bloed gekost en het zal ons zweet kosten.
- (2) Laten wij tot de Heere gaan, om dit Koninkrijk der genade in ons hart op te richten. Hij wordt genoemd "de God aller genade", 1 Petrus 5:10. Zeg: "Heere, ik mis dit Koninkrijk der genade, ik mis een nederig, gelovig hart. O, begiftig mij met genade, laat Uw Koninkrijk komen." Wees toch aanhoudende smekelingen. Zoals Achsa zei tegen haar vader Kaleb: "Gij hebt mij een dor land gegeven, geef mij ook waterwellingen", zeg zo: "Heere, Gij hebt mij voldoende goed van de wereld gegeven, hier is echter dor land, maar Heere, geef mij de hoge wellingen der genade; laat Uw Koninkrijk komen, Jozua 15:19. Wat betekent het wildbraad, dat U mij gegeven hebt, zonder de zegen?" Als wij bij God mogen aanhouden en ons niet laten afwijzen, zal Hij Zijn Koninkrijk in ons oprichten.
- (3) Houdt u steeds aan het gepredikte Woord. Het gepredikte Woord is de roede van Gods kracht, het is het grote instrument, dat Hij gebruikt om het Koninkrijk der genade in het hart op te richten. "Het geloof is uit het gehoor", Romeinen 10:17. Hoewel de Heere de genade onmiddellijk door Zijn Geest zou kunnen werken, of door de dienst van de engelen uit de hemel, toch verkiest Hij te werken door het gepredikte Woord. Dit is het gewone middel, waardoor Hij het Koninkrijk der genade in het hart opricht; en de reden daarvan is, dat Hij Zijn goddelijke goedkeuring daaraan heeft gehecht. Hij heeft dat als een middel verordeneerd om de genade te werken en Hij zal Zijn eigen instelling eren, 1 Korinthe 1:21. Wat voor reden zou er gegeven kunnen worden, dat de rivieren van Damaskus niet zo'n voortreffelijke kracht bezaten om Naāmans melaatsheid te genezen als de wateren van de Jordaan, dan deze reden dat God de wateren van de Jordaan bestemd en geheiligd had om te genezen en de andere niet? Laten wij ons houden aan het gepredikte Woord, omdat daarmee de kracht Gods gepaard gaat.

Tweede nuttig gebruik, tot dankbaarheid.

Waar zal men anders dankbaar voor zijn, als dat niet is voor een koninkrijk? Genade is de grootste zegen, zij is de vrucht en de uitkomst van Gods verkiezende liefde. Met het oprichten van het Koninkrijk der genade heeft God meer voor u gedaan dan dat Hij u koning of koningin had gemaakt, want nu zijt u uit God geboren en van het koninklijke bloed des hemels. O, bewonder en verhef de vrije genade! "Geeft eer Zijn lof", Psalm 66:2. De apostel maakt zelden melding van het werk der genade, of hij voegt er dankzegging aan toe. "Dankende den Vader, Die ons bekwaam gemaakt heeft om deel te hebben in de erve der heiligen in het licht", Kolossenzen 1:12. Als God u heeft bekroond met het Koninkrijk der genade, kroont gij Hem dan met uw lofprijzingen.

Vierde lering.

*Wij bidden of het Koninkrijk der genade vermeerderd mag worden, of het in ons mag toenemen.* Dat kan tevens de vraag beantwoorden: Waarom bidden wij: "Uw Koninkrijk kome", als het Koninkrijk al in de ziel gekomen is. Al is het Koninkrijk der genade reeds in ons gekomen, dan moeten wij toch bidden: "Uw Koninkrijk kome", dat de genade vermeerderd moge worden en dat dit Koninkrijk nog meer moge opbloeien in onze ziel. Wij zullen dit gebed: "Uw Koninkrijk kome" moeten bidden, totdat wij eenmaal onder de engelen zullen wonen. "Heere, laat Uw Koninkrijk der genade met nog meer kracht in mijn ziel komen. Laat de genade nog meer versterkt en vermeerderd worden."

Vraag. *Wanneer neemt het Koninkrijk der genade in de ziel toe? Wanneer is het Koninkrijk groeiende?*

Antwoord.

- (1) Als een christen een grotere mate van genade ontvangt; dan is er meer olie in de lamp, zijn kennis is helderder, zijn liefde is dan nog meer ontvlamd. Genade kan trapsgewijs toenemen en kan hoger rijzen, net als de zon aan de horizon. Met ons is het niet zó als met Christus, Die de Geest zonder mate heeft ontvangen, Johannes 3:34. Hij kon niet heiliger worden dan Hij al was, maar onze genade is vatbaar voor trapsgewijze toename. Wij kunnen wel meer heiligheid ontvangen, wij kunnen wel meer ellen toedoen aan onze geestelijke lengte.
- (2) Het Koninkrijk der genade neemt toe, als een christen meer kracht heeft dan hij had. "Die rein van handen is, zal in sterkte toenemen", Job 17:9. ("Hij zal aan zijn kracht toevoegen", Hebreeuws). Als een christen kracht krijgt om verzoeken te weerstaan, zijn vijanden te vergeven, verdrukking te lijden. Het is niet gemakkelijk als men moet lijden; een mens moet zichzelf verloochenen vóór hij zijn kruis opneemt. De weg ten hemel is net als de weg die jónathan en zijn wapendrager gingen, toen zij een steile plaats mesten beklimmen. Er was "een scherpte van een steenklip aan deze zijde en een scherpte van een steenklip aan gene zijde", 1 Samuël 14:4. Het vereist veel kracht deze rotsachtige weg te beklimmen. Die genade, die ons door voorspoed voert, zal ons niet door lijden kunnen voeren. Een schip moet, om het door een storm te voeren, sterker uitgerust zijn, dan wanneer het in een kalme zee vaart. Welnu, als wij zo sterk zijn in de genade, dat wij het onder verdrukking zonder murmureren of verflauwen kunnen volhouden, dan is het Koninkrijk der genade meerder geworden. Wat had die persoon een geweldig sterke genade, die tegen keizer Valentianus zei: "U kunt mijn leven wel van mij wegnemen, maar u kunt mij niet mijn liefde tot de waarheid ontnemen!"
- (3) Het Koninkrijk der genade neemt toe, als een christen de grootste strijd heeft met geestelijke verdorvenheden, als hij niet slechts zich onthoudt van grove zonden, maar als hij strijd voert tegen inwendige, verborgen, aanklevende verdorvenheden, als hoogmoed, nijd, huichelarij, ijdele gedachten, vleselijk vertrouwen, wat geestelijke boosheid is, die zowel verontreinigt als in beroering brengt. "Laat ons onszelf reinigen van alle besmetting des vleses en des geestes", 2 Korinthe 7:1. Er zijn twee soorten verdorvenheden, de ene vleselijk, de andere geestelijk. Als wij treuren over en strijd voeren tegen geestelijke zonde, die de wortel is van alle grove zonden, dan is het Koninkrijk der genade toegenomen en het vergroot zijn heerschappij in de ziel.
- (4) Het Koninkrijk der genade bloeit op, als een christen geleerd heeft door het geloof te leven. "Ik leef door het geloof des Zoons Gods", Galaten 2:20. Daar is de hebbelijkheid van het geloof en die wordt in beoefening gebracht. Als een christen

zijn hoop op de zaligheid alleen vasthecht in de aangebrachte gerechtigheid van Christus en Christus voor hem alles is tot rechtvaardigmaking, als hij leeft op de beloften zoals een bij op de bloemen en daar de zoetheid uithaalt, als hij op God vertrouwt, ook als hij Zijn gangen niet kan nagaan, als hij ervan overtuigd is, dat Hij het hart van een Vader heeft, terwijl Hij het aangezicht van een vijand vertoont - als een christen zover mag komen, staat het Koninkrijk der genade in zijn ziel in bloei.

- (5) Het bloeit ook op, als een christen vol heilige ijver is, Numeri 25:13. Pinehas ijverde voor zijn God. Ijver is de vlam van de genegenheden, het maakt van een heilige een seraf. Een ijverig christen kan niet verdragen, dat God onteerd wordt, Openbaring 2:2. Hij zal door moeilijkheden heenworstelen, hij zal naar Christus zwemmen door een zee van bloed, Handelingen 21:13.
  - Ijver heeft liefde tot de waarheid, als zij in minachting is of tegengestaan wordt. "Zij hebben Uw wet verbroken. Daarom heb ik Uw geboden lief", Psalm 119:126, 127.
  - Ijver heeft gelijkenis met de Heilige Geest. "En van hen werden gezien verdeelde tongen als van vuur, en het zat op een iegelijk van hen", Handelingen 2:3. Tongen van vuur waren de tekenen van dat ijervuur, dat de Geest over hen uitstortte.
- (6) Het Koninkrijk der genade neemt toe, als een christen even ijverig is in zijn particulier beroep, als hij Godvruchtig is in zijn algemene plichten. Die is een wijs christen die in alles gelijkmatig is, die in het geloof net zo leeft, als dat hij in zijn beroep bezig is. Daarom is het waard op te merken, dat als de apostel de Thessalonicenzen had vermaand toe te nemen in de genade, hij er dadelijk aan toevoegt: "En dat gij u benaastigt stil te zijn en uw eigen dingen te doen, en te werken met uw eigen handen", 1 Thessalonicenzen 4:11. Het is een teken dat de genade toeneemt, als christenen met blijdschap hun beroep waarnemen. Weliswaar is het aangenamer voor onszelf en als de hemel op aarde, als wij de hele dag met de Heere op de berg zijn en als wij onze geest op de heerlijkheid gevestigd hebben, maar bezig zijn in ons beroep is nuttiger voor anderen. Paulus zegt: "Met Christus te zijn is zeer verre het beste, maar in het vlees te blijven is nodiger om uwentwil", Filippenzen 1:23, 24. Dus met de Heere te spreken in het gebed en de hele week zoete meditatie te hebben is troostvoller voor de eigen persoon, maar op bepaalde tijden bezig te zijn in de zaken van zijn beroep is nodiger voor het gezin waartoe men behoort. Het is niet juist, als wij als de leliën zijn, die niet arbeiden en niet spinnen. Het is een blijk van de groei in genade, als een christen een gepaste uiterlijke waardigheid in acht neemt. Men verbindt vroomheid met ijver, als de ijver in de godsdienst tot uiting komt en vlijt in het beroep wordt getoond.
- (7) Het Koninkrijk der genade neemt toe, als een christen vastigheid krijgt in het geloof en de liefde tot de waarheid. Van nature is het hart als een schip zonder ballast, dat heen en weer en op en neer beweegt. Beza schrijft van een zekere Bolezius, dat zijn godsdienst veranderde als de maan en als de planeet Mercurius. Dwalende sterren zullen vallende sterren worden; maar als een ziel gebouwd is op de rots Christus en geen enkele wind van verzoeking die ziel eraf kan blazen, dan bloeit het Koninkrijk der genade op. Iemand heeft Athanasius een *Adamas ecclesiae*, onvermurwbare diamant genoemd, vanwege zijn standvastigheid in de waarheid. "Geworteld en opgebouwd in Hem", Kolossenzen 2:7. Als een boom vaster wortelt, is dat een bewijs van groei.

- (8) Het Koninkrijk der genade neemt toe in iemands hart, als hij zich beijvert een instrument te zijn om dit Koninkrijk in anderen te doen komen. Hoewel het de grootste zegen is als de genade in ons gewerkt wordt, is het de grootste eer een instrument te zijn om het in anderen te doen komen. "Mijne kinderkens, die ik wederom arbeid te baren, totdat Christus een gestalte in u krijg", Galaten 4:19. Degene die patroon zijn, moeten trachten het Koninkrijk der genade te doen komen in hun knechten. Godvrezende ouders moeten niet afdelen God te bidden, tot zij genade zien in hun kinderen. Wat is het een groot goed, als men zowel de natuurlijke als de geestelijke vader van zijn kinderen is! Augustinus zegt, dat zijn moeder Monica met meer zorg en pijn bezet was voor zijn nieuwe geboorte dan voor zijn natuurlijke geboorte. Het is een blijk van groei in de genade, als men bezig is om het Koninkrijk der genade in anderen te doen komen. Zoals een rivier, als er teveel water in staat, overstroomt en de weilanden onder water zet, zo vermeerdert de genade in de ziel als zij invloed op anderen uitoefent en men hun zaligheid zoekt.

Vraag. *Waarom is het noodzakelijk dat het Koninkrijk der genade toeneemt?*

Antwoord. De bedoeling van de Heere met het voortdurend in stand houden van een Evangelieprediking in de kerk is om het Koninkrijk der genade in de harten van mensen te doen toenemen. "Hij heeft den mensen gaven gegeven", Efëze 4:8, dat wil zeggen ambtelijke gaven. Waarom? "Tot opbouw van het lichaam van Christus", Efëze 4:12. Dit is niet alleen tot bekering, maar ook tot vermeerdering van de genade. Daarom wordt het gepredikte Woord niet alleen met zaad vergeleken, maar ook met melk, omdat de Heere de groei van de genade op het oog heeft. Het is nodig, dat het Koninkrijk der genade groeit, aangezien wij veel werk te verrichten hebben; en weinig genade zal ons er nauwelijks doorheen helpen. Het leven van een christen is een werkzaam leven: er moeten veel verzoeken worden weerstaan, veel beloften geloofd worden, veel geboden gehoorzaamd, zodat dit alles een grote mate van genade vereist. Een christen moet niet alleen bidden, maar "ijverig zijn en zich bekeren", Openbaring 3:19; hij moet niet slechts liefhebben, maar krank zijn van liefde, Hooglied 2:5.

Wat is het derhalve nodig, dat het Koninkrijk der genade in de ziel toeneemt. Aangezien het werk van een christen in zich toeneemt, moet ook de genade vermeederen. Als het Koninkrijk der genade niet groeit, zal het vervallen. "Gij hebt uw eerste liefde verlaten", Openbaring 2:4. Door gebrek aan groei is de genade soms als een plant in de winter, waarin alle sap naar de wortel trekt, en zij er uitziet, alsof zij dood is. "Versterk het overige, dat sterven zou", Openbaring 3:2. Al kan genade dan niet sterven, zij kan wel verflauwen, en een christen die verflauwt, verliest veel van zijn reuk en schoonheid. Wat is het toch hard nodig, dat wij bidden "Uw koninkrijk kome", opdat dit Koninkrijk der genade moge groeien! Als genade niet toeneemt, verzwakt ze. Een christen bij wie de groei in de genade ontbreekt, verliest zijn kracht. Die is als een zieke die niet lopen en werken kan. Zijn gebeden zijn ziek en zwak. Het is alsof er geen leven meer in hem zit. Zijn geloof kan nauwelijks ademen. Men kan nauwelijks de polsslag van de liefde bij hem voelen. Het is betamelijk voor een christen, dat hij groeit in genade. Christenen worden wel eikenbomen der gerechtigheid genoemd, Jesaja 61:3. De heiligen zijn niet alleen parels vanwege de schitterende luister, maar ook bomen met het oog op hun groei. Zij worden "lichten in de wereld" genoemd, Filippienzen 2:15. En licht neemt steeds toe. Eerst is er de

dageraad en dan wordt het steeds helderder tot het middaglicht. Zij die lichten in de wereld zijn, moeten toenemen tot zij de middaghoogte van de heerlijkheid bereiken. Als men niet groeit, is dat verdacht; geschilderde voorwerpen groeien niet. Naarmate het Koninkrijk der genade groeit, neemt de troost van een christen toe. Troost behoort tot het welwezen van een christen, zij smaakt heerlijk, net als zoetheid, Psalm 94:19. Hoe meer genade, hoe meer blijdschap; hoe meer sap in de wortel, hoe meer wijn in de druif. Wie nam meer toe in genade dan David? En wie heeft meer vertroosting gehad? "Gij hebt vreugde in mijn hart gegeven", Psalm 4:8. Zoals melk tot room wordt, verandert genade in blijdschap.

*Vraag. Hoe kunnen diegenen bemoedigd worden die hun gebrek aan groei bewenen en die treuren, omdat zij niet ervaren dat het Koninkrijk der genade toeneemt?*

Antwoord. Als men het verval in de genade ziet en beweent, is dat niet alleen een bewijs van het leven der genade, maar van groei. Als iemand zijn zwakheid gevoelt, is dat een teken dat hij herstelt en sterker wordt. Het is een stap voorwaarts in de genade, als men zijn gebreken ziet. Hoe meer de Geest in het hart schijnt, hoe meer boosheden er ontdekt worden. Dan denkt een christen, dat het erger met hem is dan voorheen, terwijl zijn genade misschien niet minder is geworden, maar hij meer licht heeft.

- Als een christen niet toeneemt in de ene genade, kan hij wel groeien in een andere. Als hij niet toeneemt in kennis, kan hij wel toenemen in nederigheid. Als een boom niet zozeer groeit in de takken, kan hij wel groeien in de wortel; en in de diepte groeien in de wortel is een goede groei.
- Een christen kan wel minder toenemen in gevoel, terwijl hij meer groeit in zijn onderscheiden kennis. Het is net als met de vingers van een musicus: als hij oud is, zijn ze stijf en niet zo soepel op zijn snaarinstrument als voorheen; maar zijn spel is met meer kunst en inzicht dan tevoren. Zo kan een christen wel niet zoveel gevoel in zijn plichten ervaren als in 't begin van zijn bekering, maar hij is standvastiger in de godsdienst en vaster in zijn oordeel dan tevoren.
- Een christen kan wel denken, dat hij niet vordert in genade, omdat zijn gaven niet toenemen, terwijl er wel een achteruitgang kan zijn in natuurlijke bekwaamheden, zoals het geheugen en andere hoedanigheden en er toch geen verval van genade is. Gaven kunnen afnemen, terwijl genade toeneemt. Wees niet moedeloos; het is beter achteruit te gaan in gaven en toe te nemen in genade, dan dat gaven vermeerderen en de genade vervalt.
- Een christen kan wel toenemen in genade en dat toch niet voelen. Zoals zaad wel kan groeien in de grond, terwijl wij niet merken dat het uitspruit, zo kan genade wel groeien in een tijd van verlating, terwijl wij het niet merken.

Vijfde lering.

*Wij bidden, of het Koninkrijk der heerlijkheid spoedig moge komen en of God ons op de tijd die Hem behaagt, daarin moge overzetten.*

Hierbij moeten wij thans overwegen:

1. Wat is dit Koninkrijk der heerlijkheid?
2. Wat zijn daarvan de hoedanigheden?
3. Waarin overtreft het alle andere koninkrijken?
4. Wanneer komt dit Koninkrijk?
5. Waaruit blijkt het dat dit zeker komt?
6. Waarom moeten wij bidden om de komst ervan?

1. *Met dit Koninkrijk wordt bedoeld die heerlijke staat die de heiligen zullen genieten als zij met God en de engelen voor eeuwig zullen heersen.* Als iemand op de oever van de zee staat, kan hij niet alle afmetingen van de zee, haar lengte, breedte en diepte waarnemen, toch kan hij wel zien dat zij van een grote uitgestrektheid is. Zo is het bij het hemelse Koninkrijk, hoewel het van een onvergelykelijke voortreffelijkheid is, zodat geen tong van mens of engel dit kan uitspreken, toch kunnen wij er een zodanig begrip van hebben dat het iets buitengewoon heerlijks is, wat geen oog ooit heeft gezien.

Ik zal met betrekking tot het hemelse Koninkrijk tonen wat het inhoudt. Ten eerste impliceert het, dat men vrij is van alle kwaad.

(1) Het houdt in dat men vrij is van de natuurlijke benodigdheden. In dit leven zijn wij onderworpen aan vele benodigdheden. Wij hebben spijs nodig om ons te voeden, kleren om ons te dekken, wapenen om ons te verdedigen, slaap om ons te verkwikken. Maar in het hemelse Koninkrijk zullen wij deze dingen niet nodig hebben. Het is ook beter dat wij die niet nodig hebben dan wel, zoals het beter is geen krukken nodig te hebben dan wel. Wat voor behoefte zal er zijn aan spijs, als ons lichaam geestelijk zal geworden zijn?, 1 Korinthe 15:44. Hoewel dit niet geestelijk zal zijn wat betreft de substantie, maar wat betreft de hoedanigheden. Wat voor behoefte zal er zijn aan kleren als ons lichaam gelijkvormig aan Christus' heerlijk lichaam zal zijn? Wat voor behoefte zal er zijn aan wapenen, als er geen vijanden zijn? Wat voor behoefte zal er zijn aan slaap, als er geen nacht is?, Openbaring 22:5. De heiligen zullen in het hemels Koninkrijk vrij zijn van deze natuurlijke benodigdheden, waaraan zij thans blootgesteld zijn.

(2) In het hemelse Koninkrijk zal men vrij zijn van de natuurlijke onvolmaaktheden. Sedert de zondeval lijdt onze kennis aan verduistering. Onze natuurlijke kennis is onvolmaakt, die is doorregen met onwetendheid. Er zijn in de natuur vele moeilijke knopen, die wij niet gemakkelijk kunnen ontbinden. Wie het helderst ziet, heeft toch nog een nevel voor zijn ogen. Socrates heeft op zijn sterfbed gezegd, dat er nog veel dingen waren die hij nog leren moest. Onze onwetendheid is groter dan onze kennis. De kennis van God is hier ook onvolmaakt. Wij kennen slechts ten dele, zegt Paulus, al had hij vele openbaringen ontvangen en was hij opgetrokken geweest in de derde hemel, 1 Korinthe 13:9. Wij hebben slechts een duistere bevatting van de Drie-eenheid. "Zult gij de onderzoeking Gods vinden?", Job 11:7. Onze beperkte vermogens zouden evenmin de Drie-eenheid kunnen bevatten, als een kleine glazen fles al het water van de zee zou kunnen inhouden. Wij kunnen ook de verborgenheid van de vleeswording niet ontsluiten, dat de menselijke natuur door de Persoon van de Zoon Gods is aangenomen, terwijl de menselijke natuur niet God is en toch met God verenigd is. Wij zien nu wazig als in een spiegel, maar in het Koninkrijk in de hemel zal de sluier afgenomen zijn, alle onvolmaaktheid van de natuur zal dan weg zijn. Als het zonlicht der heerlijkheid aan de horizon des hemels zal beginnen te schijnen, zullen alle donkere schaduwen van onwetendheid wegvlieden, en onze lamp van kennis zal dan helder branden. Wij zullen dan een volmaakte kennis van God hebben, al zullen wij Hem niet in alle volheid kennen.

(3) In het hemelse Koninkrijk zal men vrij zijn van alle moeizame arbeid van dit aardse leven. God heeft in het paradijs een wet vastgesteld: "In het zweet uws aanschijns zult gij brood eten", Genesis 3:19. Hiermee wordt bedoeld de arbeid met de handen in het bedrijf en de inspanning van de geest in de studie. "Al deze

dingen worden zo moede", Prediker 1:8. Maar in het Koninkrijk in de hemel zullen wij vrij zijn van onze arbeid. Het is niet meer nodig dat men werkt als men in de haven aangekomen is, het is niet meer nodig dat er dan gevaren wordt. In de hemel is het niet nodig om te arbeiden, omdat de heiligen dan de heerlijkheid zullen bezitten waarvoor zij gearbeid hebben. Daar zal men niet werken. "Zij rusten van hun arbeid", Openbaring 14:13.

Evenals de Heere rustte van Zijn arbeid, toen Hij het werk der schepping had voltooid, zo zullen Zijn heiligen ook rusten van hun arbeid, als zij het werk der heiligmaking voleindigd hebben. Waar zou er elders rust zijn dan in het rustpunt des hemels? Niet dat deze zoete rust in het hemelse Koninkrijk alle beweging zal uitsluiten, want geesten kunnen nooit stil zijn, maar de verheerlijkte heiligen zullen wel van alle vermoeiende bezigheden rusten. Het zal daar een arbeid zijn vol rust, een beweging vol vreugde. De heiligen in de hemel zullen God liefhebben en wat is dat voor inspanning? Is het een inspanning als men schoonheid liefheeft? Zij zullen God loven en dat is, voorwaar, heerlijk. Als de vogel zingt, is dat niet zozeer inspanning dan wel vermaak!

- (4) In het Koninkrijk in de hemel zal men bevrijd zijn van de oorspronkelijke verdorvenheid, die de wortel is van alle dadelijke zonde. Er zou geen dadelijke zonde zijn, als er geen erfzonde was. Er zou geen water in de stroom zijn, als er niets in de fontein was. De erfzonde is ten nauwste verbonden met onze natuur, het is alsof de gehele bloedmassa verdorven is. Daarvan komt het, dat door het zondigen tegen de Heere, Die hij liefheeft, een christen het leven hier moe wordt. Wat zou hij wel willen geven om van zijn ketenen verlost te zijn en bevrijd te zijn van ijdele gedachten! Wat heeft Paulus, die "paradijsvogel", zich aangeklaagd vanwege zijn zonden, Romeinen 7:24. Wij kunnen geen plichten verrichten of genade beoefenen zonder dat wij zondigen. De ziel die het meest door genade gelouterd en gezuiverd is, is niet geheel vrij van het drab van de verdorvenheid. Maar in het Koninkrijk in de hemel zal de fontein van de erfzonde geheel uitgedroogd zijn. Wat zal dat een gezegend voorrecht zijn, om nooit meer Gods Geest te bedroeven! In de hemel zijn onbevleete zielen; hun schoonheid is niet door enige lust bevlekt: daar zal niets inkomen dat verontreinigt, Openbaring 21:27.
- (5) In het hemelse Koninkrijk zal men vrij zijn van alle droefheid. "Daar zal geen rouw meer zijn", Openbaring 21:4. Ons leven is hier doortrokken van droefheid, Psalm 31:11): wij hebben hier óf smart door verliezen, óf worden in beroering gebracht door een rechtsgeding, óf ons hart breekt vanwege lage behandelingen. Wij kunnen evengoed het vocht uit de lucht afscheiden, of het gewicht van het lood, als moeite van het menselijke leven. *Quid est diu vivere, nisi diu torqueri?* "Wat is een lang leven anders dan een lange kwellen", Augustinus. Maar in het Koninkrijk in de hemel zullen treuring en zuchting wegvlieden. Hier beneden zitten de heiligen bij de rivieren te wenen, maar één glimlach van Christus' aangezicht zal hun al het lijden doen vergeten. Hun water zal dan in wijn veranderd zijn en hun treuren in zingen.
- (6) In het hemelse Koninkrijk zal men buiten het bereik van verzoekingingen zijn. De satan is nu nog niet definitief in de gevangenis geworpen. Hij gaat nu, als een gevangene die nog op borgtocht vrij is, rond, al verleidend en steeds bezig om ons tot de zonde te trekken. Hij spant strikken of schiet pijlen. *Stat in procinctu*

*diabolus*. "De duivel heeft zich steeds aangegord tot de strijd." Hij trok een spoor van verzoeken om de burcht van Jobs geloof op te blazen. Voor een gelovige is het een even grote smart, wanneer hij achtervolgd wordt met verzoeken tot zonde, als het voor een maagd is, wanneer haar kuisheid wordt aangerand. Maar in het Koninkrijk in de hemel zullen de heiligen bevrijd zijn van de rode draak, die uit het paradijs is geworpen en dan voor eeuwig in ketenen zal gebonden zijn, Judas :6.

- (7) In het hemelse Koninkrijk zal men vrij zijn van alle kwellende zorgen. Het Griekse woord voor "zorgen" komt van een oorspronkelijk woord, dat "het hart in stukken snijden" betekent. Zorgen kwellen de geest, verteren de krachten en verslinden de aangename dingen van het leven. Zorgen om toekomstige gevaren te voorkomen en om tegenwoordige zegeningen te behouden zijn als een kwade geest, die ons achtervolgt. Alle zorg is vol vrees en vrees is vol kwellend, 1 Johannes 4:18. God dreigt ermee als een oordeel. "Zij zullen hun brood met kommer eten", Ezechiël 12:19. Iedere zegen brengt zijn zorg mee, zoals iedere roos zijn doornen heeft. Maar in het Koninkrijk in de hemel zullen wij de adder van zorg van ons afgeschud hebben. Waarom is het ook nodig dat een verheerlijkte heilige, die van alles voorzien is, zich angstige zorgen maakt? Daarboven is de Boom des Levens, Die allerlei vruchten draagt. Als het hart zal bevrijd zijn van de zonde, zal het hoofd vrij zijn van zorgen.
- (8) In het hemelse Koninkrijk zal men vrij zijn van alle twijfels en gemoedsbezwaren. In het leven hier beneden heeft de beste heilige zijn twijfels, evenals de helderste ster haar flikkeringen heeft. Als er geen twijfel was, zou er geen ongeloof zijn. Zelfs verzekering sluit niet alle twijfel uit. "Want Uw goedertierenheid is voor mijn ogen", Psalm 26:3. Maar op een andere tijd is het: "Heere, waar zijn Uw vorige goedertierenheden?", Psalm 89:50. Een christen is net als een schip voor anker dat, al ligt het veilig, soms wel op het water kan dobberen. Soms betwijfelt een christen zijn aandeel aan Christus en zijn recht op de belofte. Naarmate die twijfels de troost van een christen verdonkeren, brengen ze ook een vals getuigenis uit tegen de Geest. Maar als de heiligen in het hemelse Koninkrijk zullen komen, zullen er geen twijfels meer zijn. Dan zal de christen, net als Petrus, zeggen: "Nu weet ik waarachtiglijk, dat de Heere Zijn engel uitgezonden heeft, en mij verlost heeft", Handelingen 12:11. Nu weet ik, dat ik uit de dood overgegaan ben tot het leven en nu heb ik alle rotsen gepasseerd, ik ben nu door de diepten heen, nu lig ik voor eeuwig in de armen van mijn Zaligmaker.
- (9) In het hemelse Koninkrijk zal men bevrijd zijn van alle omgang met de goddelozen. Hier beneden moeten wij soms gedwongen in hun gezelschap verkeren. "O wee mij, dat ik een vreemdeling ben in Mesech, dat ik in de tenten Kedars woon", Psalm 120:5. Kedar was de zoon van Ismaël, wiens kinderen in Arabië woonden, een onheilig, barbaars volk. Hier richten de goddelozen steeds weer vervolgingen aan tegen degenen die God vrezen en de oren van Gods kinderen worden pijnlijk getroffen door hun eden en vloeken. De lelie van Christus staat tussen de doornen. Maar in het hemelse Koninkrijk zal geen enkele prikkende doorn meer zijn. "De Zoon des mensen zal Zijn engelen uitzenden, en zij zullen uit Zijn Koninkrijk vergaderen al de ergernissen", Matthéüs 13:41. Evenals Mozes zei: "Staat vast en ziet het heil des HEEREN, want de Egyptenaars, die gij heden gezien hebt, zult gij niet weder zien in der eeuwigheid",

Exodus 14:13, zo zal God zeggen: Staat vast en ziet het heil des HEEREN; deze, uw vijanden, die u gekweld en geplaagd hebben, zult gij niet weder zien in der eeuwigheid. In die dag zal God het kostelijke van het snode scheiden. Christus zal dan Zijn dorsvloer grondig zuiveren. Hij zal de tarwe in de schuur samenbrengen en de goddelozen, die het kaf zijn, zullen weggeblazen worden in de hel.

- (10) In het Koninkrijk in de hemel zal men vrij zijn van elk teken van Gods ongenoegen. Hier beneden kan Hij wel eens toornig zijn op Zijn volk. Al heeft Hij het hart van een Vader, Hij kan wel eens de blik van een vijand hebben en dat is smartelijk. Zoals er dauw valt als de zon is ondergegaan, zo druppen er tranen uit de ogen van de heiligen, als het licht van Gods Aangezicht verdwenen is. Maar in het hemelse Koninkrijk zullen er geen geestelijke duisternissen zijn, daar zal nooit enig teken van Gods ongenoegen verschijnen. De heiligen zullen daar voortdurend een blijk van liefde van Hem ontvangen. Zij zullen nooit meer klagen: "Mijn liefste was geweken", Hooglied 5:6.
- (11) In het hemelse Koninkrijk zal men vrij zijn van alle verdeeldheid. Het droevigste in de wereld is, dat men verdeeldheid ziet onder degenen die de Heere vrezen. Het is treurig dat degenen die hetzelfde geloof hebben, niet één van hart zijn. Efraïm benijdt Juda en Juda benauwt Efraïm. Het is te betreuren, dat wij degenen die met Christus verenigd zijn, van elkaar gescheiden zien. De speer van de soldaat doorstak Christus' zijde, maar de verdeeldheid onder de kinderen Gods doorwondt Zijn hart. Maar in het hemelse Koninkrijk zal de één de ander niet meer verguizen of veroordelen. Degenen die tevoren nauwelijks samen konden bidden, zullen dan samen God loven. Er zal in de muziek der heiligen geen enkele ontstemde snaar zijn.
- (12) In het hemelse Koninkrijk zal men vrij zijn van ijdelheid en onvoldaanheid. Wat Job in hoofdstuk 28:14 zegt van de wijsheid: "De afgrond zegt: Zij is in mij niet; en de zee zegt: Zij is niet bij mij", dat kan ik ook wel zeggen van het-voldaan-zijn; ieder schepsel zal zeggen: dat is niet bij mij. Neem nu iets wat heel aangenaam is, waaruit wij voor onszelf veel genot verwachten, toch zullen we, wat de essentie van dit alles betreft, zeggen: "Zie, het was al ijdelheid", Prediker 2:11. De Heere heeft nooit in enig schepsel een hoedanigheid gelegd, die geheel voldoening geeft en Hij zal dat ook niet doen. In de prachtigste muziek die men in de wereld maakt, ontbreekt wel een snaar, of die is ontstemd. Wie zou gedacht hebben dat Haman, die in zo hoog aanzien bij de koning stond, dat "hij zijn stoel zette boven al de vorsten, die bij hem waren", ontevreden zou zijn, omdat iemand de knie niet voor hem boog?, Esther 3:1. Maar in het hemelse Koninkrijk zullen wij vrij zijn van onvoldaanheid. De wereld is als een geschilderd landschap, waarin men boomgaarden met vruchtbomen kan zien, die bijzonder mooi uitgebeeld zijn, maar men kan daar niet ingaan. Maar men kan wel ingaan in de genietingen des hemels. "Ga in, in de vreugde uws heren", Matthéüs 25:21. De ziel zal verzadigd zijn, als zij zal baden in de rivieren vol lieflijkheden die aan Gods rechterhand zijn. "Ik zal verzadigd worden met Uw beeld, als ik zal opwaken", Psalm 17:15.
- (13) In het Koninkrijk in de hemel zal men vrij zijn van de pijnigingen der hel. "Jezus, Die ons verlost van den toekomenden toorn", 1 Thessalonicenzen 1:10. Overdenk de veelheid van die pijnigingen. In het leven hier beneden wordt het

lichaam gewoonlijk bezocht met één soort pijn tegelijk, niersteen of hoofdpijn, maar in de hel zijn er onderscheiden pijnen. Daar is de duisternis die verschrikt, vuur dat brandt, een poel van sulfer die verstikt, ketenen waarmee men gebonden is en een worm die knaagt. De pijnigingen in de hel zullen elk deel van lichaam en ziel aantasten. Het oog zal gekweld worden met het zien van duivelen en de tong die zo vaak gevloekt heeft, zal smart lijden. "Zend Lázarus, dat hij het uiterste zijns vingers in het water doe, en verkoele mijn tong", Lukas 16: 24. Het geheugen zal gekweld worden, als het denkt aan de vele weldaden die men misbruikt heeft en aan de genadetijd die men verwaarloosd heeft. Het geweten zal gepijnigd worden door zelfbeschuldigingen. Er is in de pijnen in de hel geen verzachting, er is geen vermenging van barmhartigheid in. In het leven op aarde gedenkt God in de toorn nog des ontfermens, Hábakuk 3:2. Maar in de hel is er geen verzachting of vermindering van pijn. Zoals de Heere in het offer der ijveringen, Numeri 5:15) wilde, dat men daarop geen olie of wierook zou leggen, zo zal er in de hel geen olie van ontferming zijn om het lijden van de verdoemden te verzachten en geen wierook des gebeds, om de toorn te stillen. Er is ook geen onderbreking in de pijnen der hel. De dichters beweren dat Endymion van Jupiter verlof kreeg om altijd te slapen. Wat zouden de verdoemden in de hel niet willen geven voor één uur slaap! "Zij hebben geen rust dag en nacht", Openbaring 14:11. Zij liggen eeuwig op de pijnbank. De vlammen der hel doven nooit uit; men moet daar altijd liggen roosteren in de vlammen van Gods toorn. "De rook van hun pijniging gaat op in alle eeuwigheid." Maar in het hemelse Koninkrijk zullen de uitverkorenen vrij zijn van alle helse kwellingen. "Jezus, Die ons verlost van den toekomenden toorn." Voor koningskinderen is de gevangenis niet gemaakt. Christus heeft die bittere beker van Gods toorn gedronken, opdat de heiligen die nooit meer zouden drinken.

Een tweede zaak in het hemelse Koninkrijk is *een heerlijk genot van alle goed*.

Al had ik zoveel tongen als haren op mijn hoofd, dan kon ik dit nog niet ten volle beschrijven. De hemel is een plaats waar niets ontbreekt, Richteren 18:10. In 2 Petrus 1:17 wordt de hemel "de hoogwaardige heerlijkheid" genoemd. Ik zou evengoed het firmament kunnen omspannen of de oceaan kunnen droogleggen als de heerlijkheid van dit Koninkrijk uitstallen. *Coelum non habet hyperbolum*; het Koninkrijk in de hemel gaat alles oneindig ver te boven. Als de zon tienduizend maal helderder zou zijn dan ze is, kon zij nog niet vergeleken worden met de glans van dit Koninkrijk. Het penseel van Apelles zou die glans bevlekken en de tongen van de engelen zouden haar verminderen. Ik kan u er slechts een donkere schaduw van schetsen. Verwacht niet dit koninkrijk in al zijn schitterende kleuren te zien, vóór u boven de sterren bent verheven. Maar laten wij niet, zoals Mozes, van ver blijven staan om dit Kanaän te bezien, maar laten wij er binnengaan en er de honing proeven. De voorrechten van dit hemelse Koninkrijk zijn de volgende.

1. Men zal daar onmiddellijk gemeenschap met God hebben, Die een onuitputtelijke oceaan van alle gelukzaligheid is. Dit is het wat de godgeleerden "het zaligend zien" noemen. De psalmist zingt een triomflied op het genieten, dat hij in dit leven reeds van God heeft ervaren. "Wien heb ik nevens U in den hemel?" Psalm 73:25. Als God reeds zoveel vertroosting aan de ziel schenkt, als men Hem door het geloof geniet, hoeveel te meer als men Hem geniet door onmiddellijk aanschouwen! Hier zien wij God niet helder door de spiegel van de genademiddelen; maar in het hemelse Koninkrijk zullen wij Hem "van aangezicht tot aangezicht" zien, 1 Korinthe 13:12.

Wij zullen daar een geestelijk gezicht van Hem hebben; wij zullen Hem zien met de ogen van onze geest; wij zullen Hem evenveel kennen als de engelen in de hemel, Matthéüs 18:10. Wij zullen Hem kennen zoals wij gekend worden, 1 Korinthe 13:12. Wij zullen een volmaakte kennis van God hebben, hoewel wij Hem niet ten volle zullen kennen, evenals een vat dat in de zee ligt, vol is van de zee, al kan het niet de hele zee bevatten.

God zien en genieten zal het allerheerlijkste zijn. In Hem zijn stralen van majesteit en ingewanden van ontferming. In God zijn alle hoedanigheden geconcentreerd; *concentred in him, bonum in quo omnia bona*; "in Hem is het goed waarin alle goed is." Als er één bloem was, waarin de reuk van alle bloemen was geconcentreerd, wat zou die bloem welriekend zijn! Al de schoonheid en lieflijkheid die in de schepping verspreid ligt, is oneindig in God te vinden. Daarom zal het zien en genieten van Hem de ziel van vreugde in verrukking brengen. Wij zullen God zó zien dat wij Hem zullen liefhebben en wij zullen ons bewust zijn van Zijn liefde. Als wij deze zoete gemeenschap met Hem hebben, zal Hij "alles zijn in allen"; licht voor het oog, manna voor de smaak en muziek voor het oor, 1 Korinthe 15:28.

2. In het hemels Koninkrijk zullen wij met deze onze ogen het verheerlijkte lichaam van Jezus Christus zien. Het is een groot deel van de heerlijkheid in de hemel, dat men de heerlijkheid van de menselijke natuur van de Zaligmaker ziet. "Opdat zij Mijn heerlijkheid mogen aanschouwen", Johannes 17:24. Toen Christus op aarde van gedaante werd veranderd, staat er geschreven dat "Zijn aangezicht blonk gelijk de zon, en Zijn klederen werden wit gelijk het licht", Matthéüs 17:2. Als de heerlijkheid van deze gedaanteverandering al zo groot was, wat zal dan de heerlijkheid in Zijn verhoogde staat zijn! Veel van de heerlijkheid Gods schittert in Christus, uit kracht van de vereniging der naturen in één Persoon. "In Hem woont al de volheid der Godheid lichamelijk", Kolossenzen 2:9. Door de menselijke natuur van Christus kunnen wij, als door een heldere spiegel, enkele stralen zien schitteren van de goddelijke majesteit. Geef een stuk glas een stalen achterzijde en u kunt er een gezicht in zien. De menselijke natuur van Christus is als zo'n stalen achterzijde op de goddelijke natuur, waardoor wij God kunnen zien; dan zijn ook nog onze vermogens tot een wonderlijke hoogte opgevoerd om dit heerlijke Voorwerp te ontwaren. Bovendien zien wij dan niet alleen Gods heerlijkheid, maar iets van Zijn heerlijkheid zal ook op ons gelegd worden. *Non tantum aderit gloria sed inerit*; "De heerlijkheid zal niet alleen tegenwoordig zijn, maar ook in ons", Bernardus. Een bedelaar kan wel de majesteit van een koning aanschouwen, maar daardoor niet gelukkiger worden. Maar de heerlijkheid van Christus zal de onze worden: "Wij zullen Hem gelijk wezen", 1 Johannes 3:2. Wij zullen door de stralen die van Hem afkomen, ook blinken.

3. In het hemelse Koninkrijk zal men het genot hebben van de omgang met "vele duizenden der engelen", Hebreeën 12:22. Maar is er niet in God voldoende om de ziel met blijdschap te vervullen? Kan het zien van engelen nog iets toedoen aan dat geluk? Waarom is het licht van fakkels nodig als de zon schijnt? Bij het Goddelijk Wezen is het gezicht van engelen wenselijk. Veel van Gods bijzondere kunstwerk blinkt uit in de engelen. Het zijn schone, heerlijke schepselen. En evenals de verschillende snaren in een luit een lieflijker harmonie doen ontstaan en verschillende sterren het firmament helderder maken, zo zal het gezelschap van engelen de vreugde des hemels des te groter maken. Wij zullen hen niet alleen zien met het verheerlijkte oog van onze geest, maar wij zullen ook met hen spreken.

4. In het hemels Koninkrijk zal men lieflijke omgang hebben met verheerlijkte heiligen. O, wat zal dit een gezegende tijd zijn, als degenen die samen gebeden, geweend en geleden hebben, samen zich zullen verblijden. Wij zullen daar de heiligen in hun witte linnen van reinheid zien en hen als zovele gekroonde koningen zien. Als wij de verheerlijkte heiligen aanschouwen, zullen wij een hemel vol zonnen zien. Sommigen hebben zich afgevraagd, of wij elkaar in de hemel zullen kennen. Wel zeker, onze kennis zal niet minder zijn, maar meer. Luther en Anselmus en vele andere Godgeleerden zijn van oordeel, dat wij elkaar zullen kennen; ja zelfs de heiligen van alle eeuwen, wier gezicht wij nooit gezien hebben. En als wij zo de heiligen in de heerlijkheid zullen zien zonder hun gebreken van hoogmoed of drift, zal dat een heerlijk gezicht zijn. Wij zien hoe Petrus in vervoering raakte, toen hij twee profeten zag in de verheerlijking op de berg. Maar wat een gezegend gezicht zal het dan zijn, als wij het gehele verheerlijkte gezelschap van profeten, martelaren en heilige mensen Gods zullen zien! Matthéüs 17:13. Hoe welluidend zal de muziek zijn, als zij allen zullen samenstemmen in het hemels koor! En hoewel in deze grote vergadering van heiligen en engelen "de ene ster moge verschillen van de andere in heerlijkheid", toch zal er nooit zo'n onkruidplant als jaloezie in het paradijs Gods groeien. Daar zal volmaakte liefde zijn, die evenals zij de vrees uitdrijft, ook de jaloezie zal uitdrijven. Hoewel het ene vat tot ere meer kan bevatten dan het andere, elk vat zal vol zijn.

5. In het Koninkrijk in de hemel zal een onbevattelijke vreugde heersen. Aristoteles zegt: "Vreugde ontstaat uit vereniging." Als de vereniging van de heiligen met Christus in de hemel volmaakt is, zal ook hun vreugde volkomen zijn. Alle vogels van het hemelse paradijs zingen van vreugde. Wat een vreugde, als de heiligen zullen zien, dat de grote diepten voorbij zijn en als zij zeker weten, dat zij uit de dood overgegaan zijn in het leven! Wat een vreugde, als zij zo heilig zullen zijn als zij graag wilden en zoals God hen wilde hebben! Wat een vreugde, als men het gezang van de engelen hoort; als men de gouden banier van Christus' liefde over de ziel ziet uitgespreid; als men drinkt van het water des levens dat zoeter is dan alle nectar en ambrozijs! Wat een vreugde, als de heiligen Christus zullen zien, bekleed met hun natuur en gezeten in heerlijkheid boven de engelen! Dan zullen zij ingaan in de vreugde huns Heeren, Matthéüs 25:21. Hier beneden komt er vreugde in de kinderen Gods; in de hemel "gaan zij in, in de vreugde". O, kind des Heeren, die nu uw harp aan de wilgen hebt gehangen en uw drank vermengt met tranen, in het hemelse Koninkrijk zal voor u het water in wijn veranderd worden. Gij zult zoveel gelukzaligheid bezitten, dat uw ziel niet meer kan wensen. De zee is niet voller met water dan het hart van een verheerlijkte heilige met vreugde. Er kan evenmin droefheid in de hemel zijn als vreugde in de hel.

6. In de hemel zal er eer en waardigheid liggen op de heiligen. Eer behoort bij een koninkrijk. Allen die in de hemel komen, zijn koningen. Zij hebben:

- a. Een kroon. "Ik zal u geven de kroon des levens", Openbaring 2:10. *Corona est insigne regiae potestatis*. Een kroon is het symbool van koninklijke macht. Deze kroon is niet omwonden met doornen, maar bezet met parels; het is een onverwelkelijke kroon, 1 Petrus 5:4.
- b. De heiligen in de hemel hebben hun klederen. Zij hebben hun zak verwisseld met witte kleren. "Ik zag een grote schare, die niemand tellen kon, bekleed zijnde met lange witte klederen", Openbaring 7:9. Deze lange kleren symboliseren hun heerlijkheid en wit hun heiligheid.

- c. Zij zitten met Christus in Zijn troon, Openbaring 3:21. Wij lezen in 1 Koningen 6:32 dat op de deuren van het heilige der heiligen palmbomen gegraveerd waren, met open bloemen, overdekt met goud - een teken van de overwinning en van de krans der heerlijkheid, die de heiligen zullen dragen in het hemelse Koninkrijk. Als al de titels en ere tekens van wereldlijke waardigheid in het stof zullen liggen, de scepter, de zilveren ster en de kousenband, zullen de ere tekens van de heiligen blijvend zijn.

7. In het Koninkrijk in de hemel zal men een zalige rust genieten. Rust is het einde van beweging. Centrum quietativum animae. De hemel is het zalig middelpunt, waar de ziel mag berusten en rusten. In het leven beneden zijn wij onderworpen aan onrustige bewegingen en schommelingen. "Wij waren in alles verdrukt", 2 Korinthe 7:5. Wij waren als een schip op zee, waartegen de golven aan weerszijden aansloegen. Maar in het Koninkrijk in de hemel is er rust, Hebr. 4:9. Wat is rust voor een vermoeide wandelaar welkom! Als de dood het zilveren koord van het lichaam doorsnijdt, vliegt de ziel, als een duif eruit en komt tot rust. Deze rust is er, wanneer de heiligen aan Christus' borst zullen liggen, die kooi van lieflijkheid, dat bed van specerijen.

8. De lichamen der heiligen die in het hemels Koninkrijk zullen zijn, zijn daar rijk versierd met heerlijkheid. Ze zullen vol glans en schoonheid zijn. Evenals het aangezicht van Mozes glinsterde, zodat de Israëlieten die heerlijkheid niet konden aanzien, Exodus 34: 30, zo zullen de lichamen van de heiligen zevenmaal helderder blinken dan de zon, naar het zeggen van Chrysostomus. Er zal zo'n glans van schoonheid op hen liggen, dat de engelen verliefd op hen zullen zijn. En geen wonder, want zij zullen aan het heerlijk lichaam van Christus gelijkvormig gemaakt worden, Filippenzen 3: 21. De verheerlijkte lichamen van de heiligen hebben geen parels nodig, aangezien zij zullen blinken als het lichaam van Christus.

9. In het hemelse Koninkrijk is het eeuwigheid. Het is daar een eeuwige genieting; men zal er nooit meer onttroond worden. "Zij zullen als koningen heersen in alle eeuwigheid", Openbaring 22:5. Het wordt in 2 Petrus 1:11 "het eeuwig Koninkrijk" genoemd en in 2 Korinthe 4:17 "een eeuwig gewicht der heerlijkheid". De paradijsbloemen, waarvan de krans voor de heiligen gemaakt is, verwelken nooit. Als er een eind zou komen aan de hemelse heerlijkheid, of als de heiligen slechts de geringste vrees of het minste vermoeden hadden, dat zij hun gelukzaligheid zouden verliezen, dan zou dit hun vreugde oneindig verminderen en verkoelen. Maar hun Koninkrijk is eeuwig, de rivieren van het paradijs kunnen niet uitdrogen. "Lieflijkheden zijn in Uw rechterhand, eeuwiglijk", Psalm 16:11. Het hemels Koninkrijk werd uitgebeeld door de tempel die van steen gebouwd was, overdekt met cederhout en overtrokken met goud, om aan te geven dat de vaste, blijvende staat der heerlijkheid eeuwig duurt. Daarom mogen wij zeker wel bidden: "*Uw Koninkrijk kome.*"

## 2. *De eigenschappen en hoedanigheden van het hemelse Koninkrijk.*

- a. De heerlijkheid van dit Koninkrijk is wezenlijk en vast. Het Hebreeuwse woord voor heerlijkheid betekent "een gewicht", om aan te geven hoe hecht en vast de heerlijkheid van het hemelse Koninkrijk is. De heerlijkheid van een wereldlijk koninkrijk is vluchtig en denkbeeldig, als een laaiende komeet, of een hersenschim. Agrippa en Bernice kwamen met grote pracht, met veel verbeel-

dingskracht, Handelingen 25:23. De aarde hangt als een bal in de lucht, zonder dat er iets is waar zij aan hangt, Job 26:7. De heerlijkheid van het hemelse Koninkrijk is wezenlijk, zij rust op twaalf fundamenteën, Openbaring 21:14. Wat God en de engelen heerlijkheid achten, is werkelijk heerlijkheid.

- b. De heerlijkheid van dit Koninkrijk geeft verzadiging. "Bij U is de fontein des levens", Psalm 36:10. Hoe kan het anders, of degenen die aan de bron vertoeven, moeten wel vol zijn. "Ik zal verzadigd worden met Uw beeld, als ik zal opwaken", dat wil zeggen: als ik in de morgen der opstanding zal ontwaken en als er dan enige stralen van Uw heerlijkheid in mij vallen, zal ik verzadigd zijn, Psalm 17:15. Als het over verzadiging gaat, zegt het schepsel: "Dat is niet bij mij", Job 28:14. Als wij om gelukzaligheid naar het schepsel gaan, zijn wij aan het verkeerde adres. Alleen de hemelse heerlijkheid kan aan de uitgestrekte verlangens van een onsterfelijke ziel voldoen. Een christen die zich in deze rivieren van lieflijkheden baadt, roept in aanbidding en verrukking uit: "Ik heb genoeg." De ziel is nooit verzadigd, voordat zij God tot haar deel heeft en de hemel als haar thuishaven. Onvoldaanheid ontstaat uit een of ander gebrek, maar God is een oneindig Goed en er kan geen gebrek zijn in iets wat oneindig is.
- c. De heerlijkheid van het hemelse Koninkrijk is zuiver en onvermengd. De stromen van het paradijs zijn niet bemodderd, maar ze zijn alle helder en verrukkelijk. Daar is het goud van een zuiver gehalte. Er is in de heerlijkheid geen bitter bestanddeel, het is er zo zuiver als de honing die uit de raat drupt. Daar groeit de roos van Saron zonder doornen. Daar is rust zonder smart, eer zonder schande, leven zonder dood.
- d. De heerlijkheid van dit Koninkrijk is steeds vervrolijkend en verfrissend; daar is volheid en men krijgt er nooit een afkeer van. Wereldse genoegens, al zijn ze aangenaam, raken wij op den duur toch zat. Een donzen bed is een poosje aangenaam, maar weldra worden wij het zat en staan op. Teveel genot worden wij beu, maar de heerlijkheid des hemels worden wij nooit zat en nooit walgen wij daarvan, omdat elk ogenblik verse blijdschap uit God in de verheerlijkte ziel opwelt, aangezien er alle zeldzame goederen zijn die men zich maar kan indenken.
- e. De heerlijkheid van dit Koninkrijk wordt aan iedere heilige persoonlijk meegedeeld. In een aards koninkrijk gaat de kroon naar één persoon, die kroon past maar op één hoofd. Maar in het Koninkrijk hierboven gaat de kroon op alle hoofden, Openbaring 1:6. Al de uitverkorenen zijn koningen. Het land hier beneden wordt hoofdzakelijk op naam van de erfgenaam gezet en de rest wordt minder bedeed. Maar in het Koninkrijk in de hemel zijn alle heiligen erfgenamen. "Erfgenamen Gods en mede-erfgenamen van Christus", Romeinen 8:17. God heeft land genoeg om aan al Zijn erfgenamen te geven.
- f. Die heerlijkheid is helder en doorzichtig. Dit hemelse Koninkrijk is versierd en overdekt met licht, 1 Timótheüs 6:16. Licht is de heerlijkheid van de schepping. "Het licht is zoet", Prediker 11:7. De hel is een donkere kerker; daar is vuur, maar geen licht, Mattheüs 22:13. Het hemelse Koninkrijk is een transparant, geheel versierd met licht, klaar als kristal. Hoe kan er immers gebrek aan licht zijn, waar Christus, de Zon der Gerechtigheid, Zijn gouden stralen verspreidt. "De heerlijkheid Gods heeft haar verlicht, en het Lam is haar Kaars", Openbaring 21:23.
- g. De heerlijkheid van dit Koninkrijk past bij en voldoet aan de begeerte van de ziel. Bij schepsels voldoet een genot als het in de smaak valt. Het genot van het huwelijk ligt niet in de schoonheid of in de bruidsschat, maar omdat de zaak zelf ons aangenaam is. De voortreffelijkheid van een feestmaal ligt hierin, dat de spijs

bij onze smaak past. Eén bestanddeel in de hemelse heerlijkheid is, dat zij precies voldoet aan de verlangens van de verheerlijkte heiligen. Wij zullen in de hemel niet zeggen: "Dit is een schotel waar ik niet van houd." Daar zal gepaste muziek voor het gehoor zijn in de lofliederen der engelen; en spijs die past bij de smaak van de verheerlijkte heiligen in het verborgen manna van Gods liefde.

- h. De heerlijkheid van dit Koninkrijk zal op een gepast moment komen. Als een weldaad op tijd komt, verhoogt dat de schoonheid en de zoetheid ervan; zij is "als gouden appels in zilveren gebeelde schalen", Spreuken 25:11. Komt het in dit koude klimaat na een strenge winter niet gelegen, als de lentebloemen van de heerlijkheid tevoorschijn komen en als het gezang van de paradijsvogels gehoord wordt? Als wij uitgeput zijn en afgemat vanwege de strijd tegen de zonde en de satan, komt een kroon dan niet van pas?

### 3. *Het koninkrijk in de hemel overtreft al de koninkrijken van de wereld oneindig ver.*

- (1) Het gaat hun te boven wat betreft de "Architect". De structuren van koninkrijken zijn door mensen gelegd, maar God Zelf heeft de eerste steen van dit Koninkrijk gelegd, Hebréeën 11:10. Dit Koninkrijk is het oudste van alle. God was de eerste Oprichter en Koning; geen engel was waardig ook maar één steen in dit gebouw aan te brengen.
- (2) Dit hemelse Koninkrijk overtreft alles in hoogte. Het is hoger dan elk ander koninkrijk! Hoe hoger iets is, hoe voortreffelijker. Vuur dat het verhevenste element is, is ook het edelste. Het hemelse Koninkrijk ligt boven alle zichtbare hemellichamen. Wij onderscheiden:
- De dampkring, de ruimte tussen de aarde en het hemelgewelf waar de maan staat.
  - De sterrenhemel, de ruimte waar de planeten zijn die nog hoger staan, zoals Saturnus, Jupiter en Mars.
  - De hoogste hemel, die Paulus *de derde hemel* noemt, waar Christus is daar is het Koninkrijk der heerlijkheid gelegen. Dit Koninkrijk is zo hoog, dat geen enkele maat van vijandelijke ladders het kan bereiken; zó hoog, dat de oude slang zijn vurige pijlen er niet in kan schieten. Als de goddelozen hun nest tussen de sterren konden bouwen, zou de geringste gelovige spoedig boven hen zijn.
- (3) Het hemelse Koninkrijk overtreft alle andere in pracht en rijkdom. In de beschrijving ervan worden kostelijke stenen genoemd, Openbaring 21:19. Wat zijn al de zeldzame bijzonderheden van de aarde bij dit Koninkrijk - kusten met parels, rotsen met diamanten, eilanden met specerijen? Wat zijn de wereldwonderen vergeleken met dit Koninkrijk - wat zijn de Egyptische pyramiden, de tempel van Diana, de zonnazuil tot ere van Jupiter? Wat is het een rijk Koninkrijk, waar God alles aan ten koste heeft gelegd! Degenen die arm naar de wereld zijn, worden, zodra zij in dit Koninkrijk aankomen rijk, zo rijk als de engelen. Andere koninkrijken zijn rijk geworden door goud; dit Koninkrijk is rijk vanwege de Godheid.
- (4) Het hemelse Koninkrijk overtreft alle andere rijken in heiligheid. Aardse koninkrijken zijn voor het merendeel onheilig; daar treft men over 't algemeen een etterende zweer van luxe en onreinheid. Aardse rijken vormen het toneel waarop de zonde wordt opgevoerd. "Alle tafels zijn vol van uitpuwsel, Jesaja 28:8. Omnia clara, omnia jucunda. Maar het Koninkrijk in de hemel is zó heilig, dat daar geen enkele vermenging met verdorvenheid is. Daar zal niet iets inkomen dat

ontreinigt, Openbaring 21:17. Daar is de bodem zó zuiver, dat er geen zonde-adder zal broeden. Daar is de schoonheid niet bevlekt met wellust en de eer is niet opgezwollen van hoogmoed. Heiligheid is de schitterendste parel van de kroon des hemels.

- (5) Het hemelse Koninkrijk overtreft alle andere rijken vanwege zijn vreedzame karakter. Het is een Koninkrijk des vredes. Vrede is de voortreffelijkheid van een koninkrijk; één maal vrede sluiten is beter dan talloze overwinningen. Een koningskroon is sierlijker door de witte lelie van de vrede dan dat zij omkranst is met rode rozen van een bloedige oorlog. Maar waar zullen wij op aarde een ononderbroken vrede vinden? Er is óf verdeeldheid binnen het land zelf, óf er zijn aanvallen van buitenaf. "En in die tijden was er geen vrede voor dengene die uitging, en dengene die inkwam", 2 Kronieken 15:5. Maar het hemelse Koninkrijk is een rijk van vrede. Daar zijn geen vijanden te bestrijden, want alle vijanden van Christus zullen onder Zijn voeten vertreden worden, Psalm 110:1. De poorten van dat Koninkrijk staan altijd open: "En haar poorten zullen niet gesloten worden", Openbaring 21:25, om aan te tonen dat men niet bevreesd hoeft te zijn voor een aanval van een vijand. Als de kinderen Gods sterven, gaan zij in in de vrede, zo staat er in Jesaja 57:2. Daar hoort men geen trommelgeroffel of kanongebulder, maar het geluid van hen die de citers bespelen, als teken van vrede, Openbaring 14:2. In de hemel "kussen gerechtigheid en vrede elkander."
- (6) Het hemelse Koninkrijk overtreft alles in grootte; het is van grote uitgestrektheid. Hoewel de poort van dat Koninkrijk nauw is en wij er moeten binnengaan door de enge poort van doding der zonde, toch is het heel groot als men er eenmaal in is. Hoewel er een ontelbare menigte van heiligen en engelen is, is er toch ruimte genoeg voor hen allen. Het hemelse Koninkrijk kan men wel de naam van die put in Genesis 26:22 geven: Izak noemde de naam ervan Rehobóth, en hij zei: "Want nu heeft ons de HEERE ruimte gemaakt." Gij die nu in een klein huisje moet wonen, zult, als u in het hemelse Koninkrijk komt, niet een te enge ruimte hebben. Zoals elke ster een grote baan heeft om zich daarlangs te bewegen, zo zal het met de heiligen zijn, als zij zullen blinken als sterren in het Koninkrijk in de hemel.
- (7) Het hemelse Koninkrijk overtreft alles in eenheid. Alle inwoners zijn samen verenigd in liefde. Liefde zal de geur en de muziek des hemels zijn. Zo innig de liefde tot God zal zijn, zal ze ook tot de heiligen zijn. Aangezien de volmaakte liefde de vrees uitdrijft, zo drijft ze ook jaloezie en tweedracht uit. Die christenen die op aarde niet vredig samen konden leven, wat een smet op hun belijdenis was, zullen in de hemel in volkomen liefde met elkaar verkeren. Het vuur van twist zal gedoofd zijn. Men zal daar elkaar niet verguizen, of de één de ander veroordelen, of elkaars wonden openhalen, maar allen zullen daar samengesnoerd zijn door de hartenbanden der liefde. Daar zullen Luther en Zwingli het met elkaar eens zijn. De satan kan zijn gespleten klauw daar niet tussen krijgen om verdeeldheid te zaaien. Daar zal volmaakte harmonie en eendracht zijn en er zal in de muziek van de heiligen geen snaar ontstemd zijn. Om in dat Koninkrijk te komen is het wel waard om te sterven.
- (8) Dit Koninkrijk overtreft alle aardse rijken in blijdschap en genot en daarom wordt het paradijs genoemd, 2 Korinthe 12:4. Wat de vreugde betreft, daar is alles wat tot vermaak kan strekken. Daar is het water des levens, klaar als kristal. Daar drupt de honingraat van Gods liefde. Het wordt genoemd "ingaan in de vreugde van onze Heere", Mattheüs 25:23.  
Er zijn twee dingen die deze blijdschap veroorzaken.

- Er zal een volkomen afscheiding van de zonde zijn, en daar volgt vreugde op. Er kan in de hemel evenmin droefheid zijn als blijdschap in de hel.
- Daar is volkomen vereniging met Christus. Blijdschap ontstaat, volgens Aristoteles, uit vereniging met het voorwerp van blijdschap. Als onze vereniging met Christus volmaakt zal zijn, zal ook onze blijdschap volkomen zijn. Als de blijdschap des geloofs al zo groot is, wat zal dan de blijdschap van het aanschouwen zijn?, 1 Petrus 1:8. Jozef gaf zijn broers teerkost mee voor onderweg, maar de volle zakken met koren bewaarden ze tot ze in het huis van hun vader waren gekomen. God geeft de heiligen hier een voorproefje van de blijdschap, maar de volle zakken worden bewaard tot zij in de hemel zijn gekomen. Niet alleen zullen de organen, de uitwendige zintuigen, het oog, het oor, de smaak vervuld zijn met vreugde, maar het hart van een verheerlijkte heilige zal er vol van zijn. Het verstand, de wil en de genegenheden zijn een zodanige driehoek die door niemand vervuld kan worden dan door de Drie-enige God. Waar men niets anders ziet dan schoonheid en niets anders proeft dan liefde, moet wel oneindige blijdschap zijn.

- (9) Dit hemelse Koninkrijk overtreft alle aardse koninkrijken in volmaaktheid. Andere koninkrijken hebben tekorten, zij kunnen niet in alles wat zij nodig hebben zelf voorzien, maar zij zijn genoodzaakt om buitenslands te gaan om te voorzien in wat zij in eigen land missen, zoals koning Sálomo uit Ofir goud liet halen, 2 Kronieken 8:18. Maar in het hemelse Koninkrijk is geen gebrek; daar zijn alle gebruiksgoederen van eigen bodem, Openbaring 22:2. Daar is de Parel van grote waarde, de Morgenster; daar zijn de bergen van specerijen en het bed der liefde; daar zijn die heilige bijzonderheden die God en engelen verheugen.
- (10) Dit hemelse Koninkrijk overtreft alle andere in eer en adeldom. Het is aan andere niet slechts gelijk wat betreft koninklijke eretekens, zoals de troon en witte klederen, maar het gaat die verre te boven. Andere koningen zijn van koninkrijken bloede, maar degenen die in dit hemelse Koninkrijk zijn, zijn uit God geboren. Andere koningen gaan om met edelen; de verheerlijkte heiligen zijn metgezellen van de engelen; zij hebben een sierlijker kroon, die gemaakt is van paradijsbloemen, een kroon die niet verwelkt, 1 Petrus 5:4. Zij zitten ook op een betere troon. Koning Sálomo zat op een ivoren troon, overtrokken met goud, 1 Koningen 10:18. Maar de heiligen in de hemel zijn nog hoger verheven: zij zitten met Christus in Zijn troon, Openbaring 3:21. Zij zullen de vorsten en groten der aarde oordelen, 1 Korinthe 6:2. Deze eer hebben alle verheerlijkte heiligen.
- (11) Dit Koninkrijk overtreft alle andere in gezondheid. De dood is een worm, die altijd knaagt aan de wortel van onze levensboom. Koninkrijken zijn vaak ziekenhuizen. Maar in het Koninkrijk in de hemel heerst een zeer gezond klimaat. Dokters zijn daar niet meer, daar is geen enkele kwaal, daar hoort men geen doodsklok, daar is geen sterftelijst. "Want zij kunnen niet meer sterven", Lukas 20:36. In de hemelse atmosfeer zijn geen kwade dampen die ziekten veroorzaken, maar daar is een lieflijke geur, die door Christus verspreid wordt. Al Zijn klederen ruiken naar mirre, aloë en kassie.
- (12) Dit hemelse Koninkrijk overtreft alles in duurzaamheid, het blijft eeuwig. Stel voor dat aardse koninkrijken nog heerlijker worden dan ze al zijn, dat ze op goud gegrondvest zijn, dat zij paarden muren en saffieren ramen hebben; toch blijven ze vergankelijk en verdwijnen. "Ik zal het koninkrijk doen ophouden", Hoséa 1:4. Troje en Athene liggen nu in puin; waar Troje eens lag, groeit nu koren. Vergankelijkheid ontsiert alle aardse koninkrijken. Maar op het Koninkrijk in de

hemel staat "eeuwig" geschreven, het is een eeuwigdurend Koninkrijk, 2 Petrus 1:11L Het is gegrondvest op het sterke fundament van Gods almacht. De heiligen zullen nooit meer uit dit Koninkrijk gezet worden, of van hun troon gestoten worden, zoals met sommige koningen is gebeurd, denk aan Hendrik VI, maar zij zullen in alle eeuwigheid heersen, Openbaring 22:5. Wat moest dit alles ons tot harte gaan! Wij zouden om niets anders moeten geven dan om dit hemelse Koninkrijk, dat helderder uitblinkt boven alle koninkrijken der aarde dan het zonlicht uitblinkt boven het licht van een waspit.

*4. Deze heerlijkheid van het hemelse Koninkrijk zal beginnen bij het sterven, maar pas volmaakt zijn bij de opstanding.*

a. De heiligen zullen het Koninkrijk der heerlijkheid onmiddellijk na het sterven binnengaan. Vóór hun lichaam begraven wordt, zal hun ziel al gekroond zijn. "Hebbende begeerte om ontbonden te worden en met Christus te zijn", Filippenzen 1:23. Uit deze samenvoeging "ontbonden te worden, én met Christus te zijn", zien wij duidelijk dat er een snelle overgang is van het sterven naar de heerlijkheid. Nauwelijks is de ziel van een gelovige van het lichaam gescheiden, of zij is bij de Heere: "Uit het lichaam uit te wonen en bij den Heere in te wonen", 2 Korinthe 5:8. Het zou voor gelovigen beter zijn dat ze hier bleven, als zij niet onmiddellijk na hun sterven bij Christus in de heerlijkheid zouden zijn. Want hier neemt de genade van de heiligen dagelijks toe, hier mogen ze veel *praelibamina*, voorsmaken hebben, zoete proefjes van de liefde Gods. Dus was het beter hier te blijven, als hun ziel in hun lichaam zou slapen en zij niet dadelijk een gezicht van God in de heerlijkheid zouden hebben. Maar de troost voor de gelovigen is, dat zij niet lang buiten het Koninkrijk toeven: het duurt slechts een oogwenk en zij zullen God zien.

Het zal voor een gelovige niet alleen een gezegende verandering zijn, vanuit een woestijn naar een paradijs, vanuit een bloedige strijd naar de kroon der overwinning, maar het zal ook een plotselinge verandering zijn. Nauwelijks was Lázarus gestorven, of er was voor hem een konvooi engelen, om zijn ziel naar het Koninkrijk der heerlijkheid te voeren. Gij, die nu vol lichamelijke kwalen zijt en nauwelijks een dag gezond zijt en zegt: "Mijn leven is verteerd van droefenis", Psalm 31:11, wees welgemoed, u kunt wel gelukkig zijn voor u er erg in hebt. Voordat er weer een week of maand voorbij is, kunt u wel in het Koninkrijk der heerlijkheid zijn en dan zullen alle tranen afgewist worden.

b. De heerlijkheid van het hemelse Koninkrijk zal ten volle voltooid worden bij de wederopstanding, op de dag van het algemene oordeel. Dan zal het lichaam van elke gelovige weer met de ziel verenigd worden. Wat zal dat een blijdschap zijn, als de ziel en het lichaam van een gelovige elkaar weer zullen ontmoeten en verenigd worden! O, wat zal de ziel het lichaam welkom heten! "O, mijn dierbaar lichaam, gij hebt dikwijls samen met me gebeden en nu zult u samen met mij loven. Gij waart gewillig met mij te lijden en nu zult u met mij heersen. Gij zijt in oneer gezaaid, maar nu zijt u aan Christus' heerlijk lichaam gelijkvormig gemaakt. Wij zijn eenmaal tijdelijk gescheiden geweest, maar nu zijn wij getrouwd en worden samen gekroond in het Koninkrijk en wij zullen elkaar over en weer gelukwensen met elkaars zaligheid."

*5. De zekerheid en onmiskenbaarheid van dit Koninkrijk der heerlijkheid.*

Dat de heiligen dit gezegend Koninkrijk zullen ontvangen, is buiten twijfel.

(1) God heeft het beloofd. "Het is uws Vaders welbehagen, ulieden het Koninkrijk te geven", Lukas 12:32. "Ik verordineer u het Koninkrijk", Lukas 22:29. Ik vermaak

dat aan u in Mijn testament. Als God een Koninkrijk beloofd heeft, zal Hij het dan niet vervullen? Gods belofte is vaster dan welke verbintenis ook. "In de hope des eeuwigen levens, welke God, Die niet liegen kan, beloofd heeft", Titus 1:2. De hele aarde hangt aan het Woord van Gods macht en kan ons geloof dan niet hangen aan het Woord van Zijn belofte?

- (2) Er is een prijs opgewogen voor dit Koninkrijk. De hemel is niet alleen een Koninkrijk dat God beloofd heeft, maar dat Christus gekocht heeft; het is een gekochte erfenis, Efëze 1:14. Hoewel dit Koninkrijk ons uit vrije genade geschonken wordt, heeft Christus het toch gekocht met de prijs van Zijn bloed, dat hemelverwervend bloed is. "Dewijl wij dan, broeders, vrijmoedigheid hebben om in te gaan in het heiligdom, (dat is de hemel) door het bloed van Jezus", Hebreeën 10:19. Het kruis van Christus is de sleutel van het paradijs. Het bloed van Christus is de sleutel die de poort des hemels opent. Als de heiligen dit Koninkrijk niet zouden ontvangen, zou Christus verliezen wat Hij heeft gekocht. Christus was aan het kruis in zware arbeid, Jesaja 53:11. Hij was in arbeid om de zaligheid van de uitverkorenen tot stand te brengen. Als zij nu het Koninkrijk niet zouden ontvangen, als zij sterven, dan zou Christus verliezen waarvoor Hij in arbeid geweest is. Dan zouden al Zijn weeen en benauwdheden aan het kruis tevergeefs geweest zijn.
- (3) Christus heeft gebeden, dat dit Koninkrijk op naam van de heiligen gezet zal worden. "Vader, Ik wil, dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn (dat is in de hemel) die Gij Mij gegeven hebt", Johannes 17:24. Dat is het gebed van Christus, dat de heiligen bij Hem in Zijn Koninkrijk mogen zijn en daar versierd worden met enkele stralen van Zijn heerlijkheid. Welnu, als zij niet dit hemelse Koninkrijk zouden binnengaan, dan zou het gebed van Christus verijdeld zijn geworden, maar dat kan niet, want Hij is Gods Gunsteling. "Ik wist dat Gij Mij altijd hoort", Johannes 11:42); bovendien, waar Christus om bidt, daar heeft Hij ook de macht voor om het te schenken. Let maar op de wijze waarop Christus bidt: "Vader, Ik wil". "Vader", zo bidt Hij als mens; "Ik wil", zo geeft Hij als God.
- (4) De heiligen moeten dit gezegend Koninkrijk wel krijgen, krachtens de hemelvaart van Christus. "Ik vaar op tot Mijn Vader en uw Vader, en tot Mijn God en uw God", Johannes 20:17. Waarin ligt hier de troost? Jezus Christus is ten hemel gevaren om daarvan bezit te nemen voor al de gelovigen. Zoals een echtgenoot ten behoeve van zijn vrouw in het buitenland grond verwerft, zo is Christus heengegaan om bezit te nemen van de hemel ten behoeve van alle gelovigen. "Ik ga heen om u plaats te bereiden", Johannes 14:2. Mijn hemelvaart heeft als doel alle dingen gereed te maken voor uw komst: Ik ga heen om de hemelse woningen voor u te bereiden. Het vlees dat Christus in de hemel gebracht heeft, is een zeker onderpand dat ons vlees, ons lichaam ook eerlang daar zal zijn waar Hij is. Christus is niet ten hemel gevaren als particulier Persoon, maar als publiek Persoon, ten goede van alle gelovigen. Zijn hemelvaart was een zekere voorbode van de opneming ten hemel van de heiligen.
- (5) De uitverkorenen moeten dit gezegende Koninkrijk wel krijgen, als wij letten op het voorafgaande werk des Geestes in hun hart. Zij hebben de beginselen van het hemelse Koninkrijk reeds hier in zich: genade is het begin van het hemelleven in hun ziel. Bovendien geeft de Heere hun de eerstelingen des Geestes, Romeinen 8:23. Die eerstelingen zijn de vertroosting des Geestes. Die eerstelingen onder de wet waren een zeker teken voor de Joden van de volle wijnoogst, die zij daarop ontvangen zouden. De eerstelingen des Geestes, bestaande uit blijdschap en vrede, verzekeren de heiligen van de volle wijnoogst der heerlijkheid, die zij voor eeuwig

in het Koninkrijk Gods zullen inzamelen. Er staat van de gelovigen, dat zij in dit leven het onderpand des Geestes in hun hart hebben, 2 Korinthe 5:5. Zoals een pand een deel van de uitbetaling is, een verzekering dat de betaling op de bestemde tijd volledig zal geschieden, zo schenkt Gods Geest in het hart van de gelovigen, als Hij hun Zijn vertroosting geeft, een onderpand of voorsmaak van de heerlijkheid. Dit geeft hun verdere zekerheid van die volle beloning, die zij in het hemelse Koninkrijk ontvangen zullen. "Gelovende, verheugt u u"; dat is het onderpand van de hemel, 1 Petrus 1:8. "Verkrijgende het einde uws geloofs", de zaligheid; dat is de volle uitbetaling, 1 Petrus 1:9.

- (6) De uitverkorenen moeten dit gezegende Koninkrijk wel krijgen, krachtens hun vereniging en één-zijn met Jezus Christus. Zij zijn leden van Christus, daarom moeten ze wel daar komen waar hun Hoofd is. Weliswaar beweren de Arminianen dat een gerechtvaardigde weer van de genade kan uitvallen en dat zo de vereniging met Christus teniet gedaan kan worden en het Koninkrijk voor hem verloren is. Maar ik vraag hun: Kan Christus een lid van Zijn lichaam verliezen? Dan is Hij niet meer volmaakt. En als Christus één lid van Zijn lichaam zou kunnen verliezen, waarom dan, om dezelfde reden, niet allemaal? Hij is dan een Hoofd zonder lichaam. Maar wees er verzekerd van, dat de vereniging van een gelovige met Christus niet verbroken kan worden en derhalve kan men hem het Koninkrijk niet beletten, Johannes 17:12.

Wat er geschreven staat van het natuurlijk lichaam van Christus, is evenzeer waar voor Zijn mystieke lichaam: "Geen been van Hem zal verbroken worden", Johannes 19:36. Merk op, hoe ieder been en elk lid van Christus' natuurlijk lichaam opgewekt werd uit het graf en in de hemel werd opgenomen! Zo zal ieder lid van Zijn mystieke lichaam opgenomen worden in heerlijkheid.

- (7) Wij lezen van enkelen dat zij in dit Koninkrijk zijn overgezet. Paulus heeft er een gezicht van gekregen, want hij is opgetrokken geweest in de derde hemel, 2 Korinthe 12:2. De bekeerde moordenaar aan het kruis werd in de heerlijkheid opgenomen. "Heden zult gij met Mij in het paradijs zijn", Lukas 23:43.

Uit alles wat gezegd is, blijkt overduidelijk dat er voor de gelovigen in de toekomst een heerlijk Koninkrijk weggelegd is en dat zij bij hun sterven naar dat Koninkrijk zullen gaan. Er is niemand die aan de zekerheid van het hemelse Koninkrijk twijfelt, behalve degenen die aan de waarheid van de Heilige Schrift twijfelen.

#### 6. *Wij behoren ernstig te bidden: "Uw Koninkrijk kome".*

- a. Omdat het de moeite waard is om dit Koninkrijk te bidden. Het overtreft de heerlijkheid van alle aardse koninkrijken, het heeft paarden poorten, Openbaring 21:21. Wij hebben wel eens gehoord van een kabinet met paarden, maar hebben wij ooit gehoord van paarden poorten? In dat Koninkrijk vindt men het bed der liefde, de specerijbergen; daar zijn de cherubim, niet om ons buiten te houden, maar om ons te verwelkomen in het Koninkrijk. Het is de moeite waard dat wij om de hemel, die een Koninkrijk is, bidden. Er ontbreekt in dat Koninkrijk niets aan de volmaakte gelukzaligheid van de heiligen. Want waarin bestaat de gelukzaligheid? In kennis? "Wij zullen kennen zoals wij gekend worden." Is het smakelijke spijs? Wij zullen "aanzitten aan de bruiloft des Lams." Bestaat ze in kostelijke kleding? Wij zullen "bekleed zijn met lange witte klederen." Bestaat ze in schoon gezang? Wij zullen het koor der engelen horen zingen. Bestaat ze in heerschappij? Wij zullen als koningen heersen en engelen oordelen. Bestaat ze in genot? Wij zullen ingaan in de vreugde van onze Heere. Dan is het toch zeker de

moeite waard dat wij om dit Koninkrijk bidden! "Uw Koninkrijk kome". Als God ons een ogenblik een blik in de hemel zou geven, zoals Hij bij Stéfanus deed, die "de hemelen geopend zag", Handelingen 7:56, dan zouden wij in vervoering raken. En als wij daaruit wat zouden zijn bijgekomen, wat zouden wij dan indringend deze bede opzenden: "Uw Koninkrijk kome!"

- b. Wij moeten bidden om dit Koninkrijk der heerlijkheid, omdat God het niet aan iemand wil schenken zonder dat men erom bidt. "Degenen die heerlijkheid en eer en onverderfelijkheid zoeken", Romeinen 2:7. En hoe zoeken wij anders dan door het gebed? God heeft een Koninkrijk beloofd en wij moeten in het gebed deze toezegging omzetten in een verzoek. God is niet zo kwistig, dat Hij een Koninkrijk wegschenkt aan hen die er niet om vragen. Voorwaar, als Christus Zelf, Die de heerlijkheid verdiend heeft, bad: "En nu verheerlijk Mij, Gij Vader, bij Uzelven", Johannes 17:5, hoeveel te meer behoren wij dan te bidden om die uitnemende heerlijkheid, wij die dit Koninkrijk geschonken krijgen als een privilege van louter genade en gunst.
- c. Wij moeten bidden dat het Koninkrijk der heerlijkheid moge komen, opdat wij bij het binnengaan ophouden te zondigen. Ik denk wel eens: "Wat zal het een gezegende tijd zijn, nooit meer een zondige gedachte te hebben!" Toch moeten wij niet uit ontevredenheid bidden: "Uw Koninkrijk kome", omdat wij van de moeiten en kruisen van dit leven af willen zijn. Dat was de fout van Jona. Die wilde in een boze bui sterven, omdat God zijn wonderboom wegnam. "Heere", zei hij "neem toch mijn ziel van mij", Jona 4:3. Maar wij moeten bidden: "Uw Koninkrijk kome" met een heilig doel, dat de banden van de verdorvenheden losgemaakt mogen worden en wij mogen zijn als de engelen, die reine geesten, die nooit zondigen. Dit deed de Kerk in Openbaring 22:20 bidden: *Veni, Domine Jesu!* "Kom, Heere Jezus!"
- d. Opdat alle vijanden van Christus gezet zullen worden tot een voetbank voor Zijn voeten. De duivel zal niet langer de macht hebben om te verzoeken en de goddelozen niet om te vervolgen. *De antichristelijke hiërarchie zal ineensstorten en Sions heerlijkheid zal schijnen als een helder licht. De macht van de Turken (= Mohammedanen) zal verbroken worden.*
- e. Wij moeten ernstig bidden dat het Koninkrijk der heerlijkheid moge komen, opdat wij God van aangezicht tot aangezicht mogen zien en met Hem een ononderbroken, eeuwige gemeenschap hebben in de derde hemel. Mozes begeerde slechts een glimpje van Gods heerlijkheid te zien, Exodus 33:18. Wat behoren wij dan te bidden om Hem in al de gestikte klederen der heerlijkheid te zien, als Hij tienduizend maal meer zal schitteren dan de zon in de middaggloed! In het leven hier beneden hebben wij meer begeerten naar God dan dat wij Zijn gemeenschap genieten. Wat moeten wij dan met ernst bidden: "Uw Koninkrijk kome!" Het aanschouwen en genieten van God zal de diamant in de ring zijn, het werkelijke wezen van de heerlijkheid. Moeten wij bidden: "Uw Koninkrijk kome", hoe zullen dan degenen die daar nooit om bidden, ooit in de hemel komen? Hoewel God wel aan goddelozen die er nooit om bidden, "dagelijks brood" geeft, toch zal Hij geen Koninkrijk geven aan hen die er nooit om bidden. God moge hun dan eten geven, maar Hij zal hen nooit kronen.

## Eerste nuttig gebruik, tot verder onderwijs.

1. Uit dit alles ziet men, dat op het hele gebied van de godsdienst er niets wordt aangedrongen op onredelijke voorwaarden. Als de Heere ons beveelt Hem te dienen, is dat geen onredelijke eis; uit vrije genade wil Hij ons op de troon zetten in een Koninkrijk. Als wij van berouw horen, waarbij onze ziel dient weg te smelten in zilte tranen over de zonde, of van doding van de zonde, waarbij wij onze koningszonde moeten onthoofden, zijn wij geneigd te murmureren en denken dat dit hard en onbillijk is. "Maar dienen wij God om niet?" Is het geen oneindige milddadigheid, als wij een Koninkrijk als loon ontvangen? Dit Koninkrijk gaat even ver boven onze gedachten als dat het boven verdienste is. Niemand kan, zonder de Heere onrecht aan te doen, zeggen dat Hij een harde Meester is, want al draagt Hij ons moeilijk werk op, Hij is toch geen harde Meester. God betaalt dubbel uit. Hij geeft in Zijn dienst grote gratificaties, lieflijke blijdschap en vrede; en daarna een grote beloning: "een eeuwig gewicht der heerlijkheid. "De Heere geeft de lentebloemen en de oogst. Hij legt zo'n Koninkrijk voor ons weg, dat ons geloof zelfs overtreft. *Praemium quod fide non attingitur*. "Een loon, waartoe het geloof zelfs niet komt", Augustinus. Hetgeen een sterfelijk oog niet heeft gezien en ook niet in het hart van een mens kan opkomen om dat te bevatten, 1 Korinthe 2:9. Wat is er dan toch een oneindig verschil tussen de geboden plicht en het bereide Koninkrijk! Wat betekent het storten van een traan tegenover een kroon? Dus, "Gods geboden zijn niet zwaar"(1 Johannes 5:3. Onze dienst kan niet zo zwaar zijn als het Koninkrijk lieflijk is.

2. Zie hieruit de koninklijke milddadigheid van de Heere jegens Zijn kinderen, dat Hij voor hen een Koninkrijk bereid heeft, een Koninkrijk met heerlijkheid versierd, oneindig verheven boven de voorstelling die wij ervan kunnen vormen in onze gedachten. De schilder die het portret van keizerin Helena wilde schilderen, beeldde haar gezicht af bedekt met een sluier, daar hij niet in staat was haar schoonheid levensecht te schilderen. Zo is het ook, als wij over het Koninkrijk der hemelen spreken. Dan moeten wij een sluier erover trekken; wij kunnen het in al zijn schitterende schoonheid en luister niet uitbeelden. Goud en paarden zijn er slechts een flauwe afschaduwing van, Openbaring 21:21. De heerlijkheid van dit Koninkrijk kan beter ervaren worden dan dat men het onder woorden kan brengen. Degenen die dit Koninkrijk beërven, zijn "bekleed met witte klederen", Openbaring 7:9. Witte klederen wijzen op drie dingen.

- Hun waardigheid. Bij de Perzen was men in het wit gekleed als een teken van eer.
- Hun reinheid. Bij de Romeinen waren de overheidspersonen in het wit gekleed en werden daarom "candidati" genoemd, om hun integriteit aan te duiden. Daarom is de koningin, de vrouw van het Lam gekleed in fijn linnen, rein en wit, wat "de rechtvaardigmakingen van de heiligen" is, Openbaring 19:8.
- Hun blijdschap. Wit is een symbool van blijdschap. "Eet uw brood met vreugde; laat uw klederen te allen tijde wit zijn", Prediker 9:7, 8. De bewoners van dit Koninkrijk hebben "palmtakken in hun handen", als teken van overwinning, Openbaring 7:9. Zij hebben de wereld overwonnen: en daar zij overwinnaars zijn, hebben zij nu palmtakken. Zij zitten met Christus in Zijn troon, Openbaring 3:21.

Toen Caesar terugkeerde na de overwinning op zijn vijanden, werd er voor hem een staatsiezetel in de senaat gezet en een troon in het theater. Zo zullen de heiligen in de heerlijkheid, na hun dappere overwinningen, in een troon met Christus zitten. Het is koninklijke milddadigheid van de Heere, om zo'n doorluchtig Koninkrijk aan de heiligen te schenken. Het is genade als men vergeving van zonde ontvangt, maar wat

is het dan wel als men gekroond wordt? Het is genade van de toekomstige toorn verlost te worden, maar wat is het dan wel, als men een Koninkrijk verleend krijgt? "Zie, hoedanige liefde dit is." Aardse vorsten kunnen wel eens grote geschenken en giften aan hun onderdanen geven, maar zij houden het koninkrijk voor zichzelf.

Hoewel koning Farao Jozef in eer verhoogde en de ring van zijn vinger nam en die aan hem gaf, wilde hij toch het koninkrijk voor zichzelf behouden, Genesis 41:40. Maar God zet de heiligen op een troon in een Koninkrijk. Hij acht niets te goed voor Zijn kinderen. Wij zijn geneigd heel wat te denken van een traan, een gebed of het prijsgeven van een zonde voor Hem, maar Hij acht het niet te veel om ons een Koninkrijk te schenken.

3. Zie hieruit ook, dat de godsdienst geen eerloze, schandelijke zaak is. Satan doet zijn best om er zoveel mogelijk smaad en schande op te werpen: dat de godsdienst vrome waanzin is, ingekankerde dwaasheid. "Want wat deze sekte aangaat, ons is bekend, dat zij overal tegengesproken wordt", Handelingen 28:22. Maar wijzen wegen zaken af tegen het einddoel. Wat is het einde van een Godvrezend leven? Dat eindigt in het Koninkrijk. Zou een vorst, als hij zal gekroond worden, acht slaan op de minachting van enkele waanzinnigen? Gij die beginners zijt, bind hun smaad als een kroon om uw hoofd; veracht hun afkeuring evenzeer als hun loftuiting: *het Koninkrijk komt!*

4. Merk op hoe tegengesteld de wegen zijn van de Godvrezenden en van de goddelozen bij hun dood. De Godvrezenden gaan naar een Koninkrijk, de goddelozen naar een gevangenis. De duivel is daar de cipier en men is er gebonden met ketenen der duisternis, Juda:6. Maar wat zijn die ketenen? Geen ijzeren ketenen, maar nog erger. De keten van Gods besluit, waarin zij tot deze pijniging gezet zijn. En ook de keten van Gods macht, waarmee Hij hen onder de toorn bindt. De jammerlijke toestand van onboetvaardige zondaren is, dat zij niet naar een koninkrijk gaan als zij sterven, maar naar een gevangenis. O, bedenk toch welke angst en wanhoop de goddelozen zullen hebben, als zij zich in de ellende gedompeld zien en als hun toestand hopeloos, hulpeloos en eindeloos is. Zij verkeren dan in een vurige gevangenis en er is geen mogelijkheid, dat zij eruit komen. Een knecht onder de wet, die een harde meester had, had de mogelijkheid om na zeven jaar vrijuit te gaan, maar in de hel is geen jaar der vrijlating waarin de verdoemden vrijuit zullen gaan. Het vuur, de worm, de gevangenis zijn eeuwig. Als de hele wereld van de aarde tot de hemel gevuld was met korreltjes zand en er om de duizend jaar een engel één korrel zou komen halen, hoeveel miljoenen eeuwen zouden dan voorbij moeten gaan vóór die geweldige hoop zand weg zou zijn. Toch zou er, als na al die tijd de zondaar uit de hel zou mogen komen, nog enige hoop zijn. Maar het woord eeuwig doet het hart breken van wanhoop.

5. Zie, wat ons in liefde kan doen ontsteken tot heilige plichten: dat elke plicht die geestelijk verricht wordt, ons een stap nader tot het Koninkrijk brengt. "Het doel maakt dat men de middelen lief krijgt." Wiens hart op rijkdom gesteld is, vindt handeldrijven aangenaam, omdat het hem rijkdom aanbrengt. Als ons hart op de hemel is gevestigd, zullen wij de plichten liefhebben, omdat die ons stap voor stap naar het Koninkrijk voeren: wij gaan ten hemel in de weg van de plicht. Heilige plichten doen de genade toenemen en als de genade rijp wordt, volgt spoedig de heerlijkheid. De plichten van de godsdienst zijn lastig voor vlees en bloed, maar wij moeten ze beschouwen als geestelijke wagens, die ons snel naar het hemelse Koninkrijk voeren. De protestanten in Frankrijk noemen hun kerk "paradijs" en dat

mogen ze gerust doen, omdat de genademiddelen ons voeren naar het Paradijs Gods. Zoals elke bloem haar geur heeft, zo zou dat ook zijn met elke plicht, als wij die zo beschouwen zouden, dat zij ons steeds verder naar de hemel opheft.

6. Het laat ons zien, dat Gods kinderen maar weinig redenen hebben om de voorspoed van de goddelozen te benijden. *Quis aerario quis plenis oculis indiget*. "Wie heeft er nu behoefte aan een volle beurs, als hij eigenaar is van een schatkist?", Seneca. Bij de goddelozen "worden hun wateren eens vollen bekers uitgedrukt", Psalm 73:10. Alsof zij het monopolie van het geluk hebben: zij hebben alles wat zij begeren, ja zij hebben meer dan hun hart begeert, Psalm 73:7. Zij baden zich in genoegens. "Zij heffen op met de trommel en de harp, en zij verblijden zich op het geluid des orgels", Job 21:12. De goddelozen klimmen op in de wereld, terwijl Gods kinderen het vaak niet breed hebben: de geiten klauteren op de bergen van vooruitgang, terwijl Christus' schapen beneden in het tranendal verkeren. De goddelozen zijn gekleed in purper, terwijl degenen die God vrezen, armoedig gekleed zijn. De voorspoed van de goddelozen is een groot struikelblok. De heidense filosofen loochenden daarom de voorzienigheid en het bracht Asaf tot de uitspraak: "Immers heb ik tevergeefs mijn hart gezuiverd", Psalm 73:13. Maar er zijn geen redenen om hun voorspoed te benijden, als wij de volgende twee zaken overwegen.

- Ten eerste, is dit alles wat zij hebben. "Kind, gedenk dat gij uw goed ontvangen hebt in uw leven", Lukas 16:25, gij hebt uw hele hemel hier. Luther noemt het rijk van Mohammed een been, dat God voor de honden werpt.
- Ten tweede, dat God een beter goed voor Zijn kinderen heeft weggelegd. Hij heeft een Koninkrijk der heerlijkheid voor hen bereid. Zij zullen zalig zijn van het zien; zij zullen de engelen in hun gezang horen samenstemmen; zij zullen met de lieflijkheden van het Paradijs voor eeuwig gekroond worden. O, benijd dan niet de weelderige voorspoed van de goddelozen! Die gaan in een weg van voorspoed naar hun terechtstelling en degenen die God vrezen, in een weg van tegenspoed naar hun kroning.

7. Komt er een Koninkrijk der heerlijkheid? Zie dan, hoe gelukkig al de heiligen bij hun sterven zijn!

- Zij gaan naar het Koninkrijk; zij zullen Gods Aangezicht zien, dat tienduizend maal helderder blinkt dan de zon in haar middaggloed. De kinderen Gods zullen bij hun dood in eer verheven worden, de koninklijke kroon zal op hun hoofd gezet worden.
- In het hemelse Koninkrijk verkrijgen ze het wezen van alle genot. Daar hebben zij het water des levens, klaar als kristal. Daar hebben zij alle welriekende zalven. Zij worden niet gespijzigd met de dauw van Hermon, maar met het manna der engelen.
- Daar liggen zij aan de borst van Christus, dat bed van specerijen. Er is in de gelukzaligheid in de hemel zo'n lieflijke afwisseling, dat het na miljoenen jaren nog zo vers en begeerlijk zal zijn als in het eerste uur dat men het genoot. In het hemelse Koninkrijk worden de heiligen gekroond met al die volmaaktheden die in de menselijke natuur mogelijk zijn. De begeerten van de verheerlijkte heiligen worden eindeloos bevredigd. Er ontbreekt niets aan hetgeen zij zouden willen genieten. Er is ook niets aanwezig, dat zij weg zouden willen hebben. Degenen die in dit Koninkrijk zijn gekomen, zouden niet graag weer naar de aarde terugkomen, want daarbij zouden zij zeer veel verliezen. Zij zouden de vettigheid en de zoetheid van de olijf niet willen verlaten om de doornstruik te omhelzen. De

dingen die ons kunnen verleiden, zouden ze verachten. Wat zijn immers zakken met goud vergeleken met de stralen van de Zon der Gerechtigheid? In het hemelse Koninkrijk is de heerlijkheid ten top gestegen; in dat Koninkrijk is kennis zonder onkunde, heiligheid zonder zonde, schoonheid zonder vlek, kracht zonder zwakheid, licht zonder duisternis, rijkdom zonder armoede, gemoedsrust zonder moeite, vrijheid zonder gebondenheid, rust zonder arbeid, blijdschap zonder verdriet, liefde zonder haat, overvloed zonder walging, eer zonder schande, gezondheid zonder ziekte, vrede zonder oorlog, tevredenheid zonder onderbreking. O, wat zijn degenen die in de Heere sterven, gelukkig! Die gaan dit gezegende Koninkrijk binnen.

En aangezien zij zo gelukkig zijn als zij sterven, laat ik dan daaruit twee gevolgtrekkingen opmaken.

- (1) Wat hebben de heiligen weinig redenen om bang te zijn voor de dood! Zal iemand bang zijn om naar een Koninkrijk te gaan? Wat is er toch in de wereld, waardoor wij verlangen zouden hier te blijven? Zien wij niet, dat de Heere hier onteerd wordt en hoe kunnen wij dat verdragen? Is deze wereld niet een "tranendal" en schreien wij niet om eruit te gaan? Zijn wij hier niet in een woestijn temidden van vurige slangen en verlangen wij niet om bij deze slangen weg te gaan? Onze beste vrienden wonen boven. In de hemel ontplooit de Heere altoos de banier van Zijn liefde en is er een liefde als deze? Is er een lieflijker glimlach, of een zachter omhelzing dan die van Hem? Wat is er zó welkom als die tijding om de wereld te verlaten en naar het Koninkrijk te gaan? Christen, uw sterfdag zal uw bruiloftsdag zijn en bent u daar zo bang voor? Is een slaaf bang om vrijgelaten te worden? Is een maagd bang om ten huwelijk gevraagd te worden door de koning? De dood kan wel enkele wereldse gemakken wegnemen, maar zij geeft iets wat beter is. Zij neemt de bloem weg en geeft een parel. Zij neemt een kortlopende pacht weg en geeft land in erfenis. Als dus de heiligen een Koninkrijk bezitten bij hun sterven, hebben zij geen redenen om de dood te vrezen. Een vorst zou niet bang zijn een zee over te steken, al is deze nog zo ontstuimig, als hij er zeker van was, dat hij gekroond zou worden, zodra hij aan land was.
- (2) Als dus de kinderen Gods zo gelukkig zijn als zij sterven, dat zij naar het Koninkrijk gaan, wat voor redenen hebben wij dan om onmatig te treuren over de dood van Godvrezende vrienden? Zullen wij treuren als zij er beter van worden? Waarom zouden wij onmatig tranen storten over hen bij wie alle tranen van de ogen zijn afgewist? Waarom zouden wij door droefheid verslonden worden over hen die overstelpt zijn met blijdschap? Zij zijn naar hun Koninkrijk gegaan; zij zijn niet voor ons verloren, maar ze zijn een weinig ons voorgegaan; zij zijn niet omgekomen, maar overgeplaatst. Non amissi sed praemissi. "Niet verloren, maar vooruit gezonden", Cyprianus.
- (3) Zij zijn in hun voordeel van plaats veranderd, net als iemand die vanuit een besmookt hutje naar een paleis verhuisd is. Elía werd in een vurige wagen naar de hemel overgebracht. Zal dan Elíza onmatig wenen, omdat hij het gezelschap van Elia niet meer geniet? Zal Jakob wenen, als hij weet dat zijn zoon Jozef bevorderd is en de voornaamste regeerder van Egypte is geworden? Wij moeten niet buitensporig zijn in onze droefheid, als wij weten dat onze Godvrezende vrienden bevorderd zijn naar het Koninkrijk. Ik geef toe, dat er een ware reden tot droefheid is, als één van onze betrekkingen in onboetvaardigheid sterft, maar niet als onze vrienden de vlucht genomen hebben naar de heerlijkheid. David heeft twee zonen verloren: Absalom, een goddeloze zoon, over wie hij bitter weende. Hij heeft ook

het kind dat hij bij Bathséba had verwekt, verloren: daarover treurde hij niet toen het was heengegaan. Ambrosius geeft de volgende reden daarvoor op: dat David goede hoop had, ja er zeker van was, dat het kind in de hemel was opgenomen; maar hij had geen hoop voor Absalom; die stierf in zijn zonden en daarom weende David over hem: "Absalom, mijn zoon, mijn zoon."

Maar hoewel wij moeten wenen, als wij bedenken dat iemand van onze vleselijke betrekkingen in de hel zou branden, laten wij echter niet terneergeslagen zijn over hen die bij de dood zo zeer bevoorrecht zijn, dat zij een Koninkrijk ontvangen. Onze Godvrezende vrienden die in de Heere sterven, zijn in een gezegende staat en zijn gekroond met zulke eindeloze genietingen, dat zij, als wij hen vanuit de hemel zouden kunnen horen spreken, tot ons zouden zeggen: "Weent niet over ons, maar weent over uzelfven", Lukas 23:28. Wij zijn in ons Koninkrijk, weent niet over onze verhoging, maar weent over uzelf, daar u nog in een zondige wereld vol droefheid zijt. Gij dobbert nog op de woelige golven, maar wij hebben de haven bereikt; gij strijdt nog met verzoeking, terwijl wij de kroon der overwinning dragen. "Weent niet over ons, maar weent over uzelfven."

8. Merk op de wijsheid van degenen die God vrezen. Zij hebben het oog van een slang in het hoofd van een duif; zij zijn "wijze maagden", Matthéüs 25:2. Hun wijsheid blijkt uit hun keuze. Zij hebben datgene gekozen dat hen naar het Koninkrijk zal voeren; zij hebben genade gekozen en wat is genade anders dan het zaad der heerlijkheid? Zij hebben Christus gekozen met Zijn kruis, maar dit kruis voert tot de kroon. Mozes "verkoos liever met het volk van God kwalijk behandeld te worden", Hebreeën 11:25. Dat was een wijze, verstandige keuze, want hij wist, dat als hij leed, hij eenmaal zou heersen. Op de oordeelsdag zullen degenen die de wereld dwaas achtten, blijken wijs te zijn. Zij hebben een voorzichtige keus gemaakt - zij hebben voor heiligheid gekozen; en wat is gelukzaligheid anders dan het wezen van heiligheid? Zij hebben gekozen met Gods volk verdrukt te worden, maar door deze loutering, als gevolg van de verdrukking, gaan ze over in het Paradijs. God zal Zelf de wijsheid van de heiligen openlijk bekend maken voor engelen en mensen.

9. Let toch op de dwaasheid van hen die voor ijdele genoegens en voordeel zo'n heerlijk Koninkrijk zullen missen. Dat is net als die kardinaal in Frankrijk, die zei: "Hij wilde zijn plaats in het Paradijs wel missen, als hij maar kardinaal in Parijs mocht blijven." Ik kan hier wel met Prediker 9:3 zeggen: "Er zijn onzinnigheden in hun hart." Lysimachus verspeelde zijn rijk voor een teug water. Zo zullen deze mensen voor een teug zondig plezier de hemel verspelen. Wij lijken maar al te zeer op onze voorvader Adam, die voor een vrucht het paradijs verloor. Velen zullen voor kleinigheden, bijvoorbeeld om een shilling meer te verdienen in de winkel of in het bedrijf, het verlies van de hemel ervoor overhebben. Het zal een verzwarende pijniging van een zondaar zijn, als hij eraan denkt om welke dwaasheid hij verloren gegaan is. Voor een vlieg van onheilige vreugde heeft hij een eeuwig gewicht der heerlijkheid verspild. Zou iemand die eigenaar is van een groot herenhuis, zich niet ergeren, als hij dacht dat hij zijn statige erfenis zou kwijtraken voor een muzikale gril. Zó zijn nu degenen die de hemel laten glijpen voor gezang. Dat zal de duivel in de oordeelsdag doen hoonlachen, als hij terugdenkt hoe hij mensen heeft beetgenomen om hun ziel en zaligheid te doen verliezen voor leugenachtige ijdelheden. Als satan zijn pochende beloften zou kunnen goedmaken, door al de heerlijkheid en koninkrijken van de wereld te geven, zou dit niet kunnen opwegen tegen het verlies van het hemelse

Koninkrijk. Alle tranen in de hel zijn niet voldoende om het verlies van de hemel te bewenen.

### **Tweede nuttig gebruik, tot bestraffing.**

1. Hier worden diegenen bestraft die dit Koninkrijk der heerlijkheid niet zoeken en die leven alsof alles wat wij over de hemel zeggen, slechts fantasie zou zijn. Dat het hun niet interesseert, blijkt hieruit, dat zij de moeite niet nemen om het Koninkrijk der genade in hun hart gevestigd te krijgen. Als zij nog wel eens denken aan dit Koninkrijk, is dat op een ongeïnteresseerde, zorgeloze wijze. Zij dienen God alsof zij Hem niet dienen. Zij spannen hun krachten niet in voor dit hemelse Koninkrijk. Wat waren de heiligen van oude tijden ijverig om dit Koninkrijk te verkrijgen. "Streckende mij tot hetgeen dat voor is", Filippienzen 3:14. Het Griekse woord is *epekteinomenos*, "de nek uitsteken", een beeldspraak ontleend aan lopers, die elk lid inspanden en ernaar streefden om de prijs te bemachtigen.

Luther bracht drie uur per dag in gebed door. Anna, de profetes, "week niet uit den tempel, met vasten en bidden God dienende nacht en dag", Lukas 2:37. Wat waren de martelaren ijverig werkzaam om tot dit hemelse Koninkrijk te komen. Zij droegen hun banden als sieraden, grepen de martelingen aan als hun kroon en begroetten de vlammen even vrolijk als Elia de vurige wagen, die hem naar de hemel kwam halen. En achten wij het niet de moeite waard dit Koninkrijk door inspanning te verkrijgen? De grote inspanning die de heidenen zich getroostten in hun Olympische loopbanen, toen men slechts liep voor een kroon van olijftakken met goud bezet, zal op de oordeelsdag getuigen tegen hen die weinig of geen werk maken van het zoeken naar het Koninkrijk der heerlijkheid. De ongeïnteresseerdheid van velen om naar de hemel te zoeken is zodanig, alsof zij niet eens geloven dat er zo'n Koninkrijk bestaat, of als zou het niet opwegen tegen hun werkzaamheid. Of, alsof zij menen dat het er niet toe doet of zij het vinden of niet, wat zoveel zeggen wil dat het om het even is of zij nu zalig worden of niet, of zij gekroond worden met heerlijkheid, of dat zij als galeislaven voor eeuwig in de hel geketend worden.

2. Hier worden diegenen bestraft die hun krachten meer gebruiken om veel van de wereld te verkrijgen dan het hemelse Koninkrijk. "Die aardse dingen bedenken", Filippienzen 3:19. De wereld is de grote Diana die ze bejubelen, alsof zij geluk willen verkrijgen uit de aarde die God vervloekt heeft. Zij streven slechts naar eer en rijkdom. Net als Korach en Dathan "heeft de aarde hen verslonden", Numeri 16:32. Hun tijd en gedachten worden er geheel door in beslag genomen. Als het geen heidenen zijn, zijn het dan toch ongelovigen; zij geloven niet dat er zo'n Koninkrijk is. Zij gaan door voor christenen, maar toch betwijfelen zij dat grote artikel des geloofs, het eeuwige leven! Zij likken, net als de slang, het stof. O, wat zit er toch in de wereld, dat wij die zo zouden verafgoden, terwijl wij Christus en de hemel veronachtzamen. Wat heeft Christus gedaan? Hij is gestorven voor de zonden. Wat zal de wereld voor u doen? Kan die een benauwde consciëntie stillen? Kan de wereld u de gunst des Heeren verschaffen? Kan die de dood doen ontvliesen? Kan die de Rechter omkopen? Kan die een plaats voor u verwerven in het hemelse Koninkrijk? O, wat zijn de mensen toch onder betovering van wereldse eer en voordeel, dat ze om deze zaken zelfs het paradijs willen laten schieten! Het was een goed gebed dat Bernardus bad: *Sic possideamus mundana, ut non perdamus aeterna*. "Laten wij zodanig de tijdelijke dingen bezitten, dat wij daardoor niet de eeuwige dingen verspelen."

3. Hier worden diegenen bestraft die het zoeken naar dit Koninkrijk voor zich uitschuiven en uitstellen tot het te laat is, evenals de dwaze maagden, die kwamen toen de deur gesloten was. *Mora trahit periculum!* Uitstel is gevaarlijk! Men laat de levenslamp uitgaan en als de symptomen van de dood in hen aanwezig zijn en men niet weet wat men anders doen moet, wil men nog omzien naar het hemelse Koninkrijk. Christus beveelt hun eerst het Koninkrijk Gods te zoeken, maar zij willen het op 't laatst zoeken. Zij stellen het zoeken van het hemelse Koninkrijk uit tot het sterfbed, alsof het even gemakkelijk is vrede te sluiten als hun testament op te maken. Hoevelen hebben het hemelse Koninkrijk verloren door uitstel en talmen!

Plutarchus vertelt van Archias, de Spartaan, die, toen iemand hem - terwijl hij aan een drinkgelag zat - een brief bezorgde en van hem verlangde deze direct te lezen, omdat de inhoud ernstig was, antwoordde: "Morgen zal ik aan ernstige dingen denken", maar die nacht werd hij gedood. U die zegt, dat u morgen het hemelse Koninkrijk zult zoeken, weet niet, of u vóór morgen niet in de hel kunt zijn. Soms komt de dood plotseling: dan slaat ze toe zonder waarschuwing. Wat is het een dwaasheid om het zoeken van het hemelse Koninkrijk uit te stellen tot de dag der genade voorbij is; tot het levenssap is opgedroogd. Alsof iemand in een loopbaan zou gaan lopen, terwijl hij een aanval van jicht krijgt.

4. Hier worden diegenen bestraft die eens grote ijveraars waren in de godsdienst en die met een kool van Gods altaar schenen aangeraakt te zijn, maar wier ijver al lang verkoeld is en die nagelaten hebben het hemelse Koninkrijk na te jagen. "Israël heeft het goede verstoten", Hoséa 8:3); er is geen gedaante van godsdienst meer te zien: zij hebben het huis des gebeds de rug toegekeerd en zijn naar de speelholen gegaan. Zij jagen niet langer het hemelse Koninkrijk na. Hoe komt dat?

- a. Door het ontbreken van een bovennatuurlijk beginsel der genade. De tak die niet uit een wortel groeit, moet immers wel afsterven. Wat voortkomt uit een beginsel van leven, blijft, zoals de polsslag, maar wat slechts ontstaat uit een kunstmatige oorsprong, houdt op te bewegen, als de bron leeg is. De godsdienst van de hui-chelaar is kunstmatig, niet levend. Hij handelt uit een uitwendige oorsprong van toejuiching of voordeel en als dat voorbij is, houden z'n uitgangen naar de hemel op.
- b. Door ongeloof. "Een boos ongelovig hart, om af te wijken van den levenden God", Hebréeën 3:12. "Omdat zij in God niet geloofden", Psalm 78:22. "Want zij kwamen alweder", vers 41. ("Zij keerden weer terug", Engelse vertaling). Zondaren koesteren harde gedachten van God: zij denken dat ze wel bidden en naar een preek horen kunnen, maar er toch niet beter van worden, Maleáchi 3:14. Zij betwijfelen of God hun uiteindelijk het Koninkrijk wel zal geven. Daarom keren zij zich af en werpen de dienst des Heeren van zich. Zij wantrouwen Gods liefde en daarom is het geen wonder, dat zij Zijn dienst verlaten. Ongeloof is de wortel van afval.
- c. Men laat na het hemelse Koninkrijk na te jagen, uit één of andere heimelijke lust die men in de ziel voedt, wellicht een zinnelijke lust of hebzucht. Démas zei de godsdienst vaarwel uit liefde tot de wereld en werd later priester in een afgodstempel. Eén van de eigen discipelen van Christus werd verstrikt door een zilveren aas. Hebzucht veroorzaakt, dat men verrader wordt van een goede zaak en schipbreuk lijdt aan een goede consciëntie. Als er in de ziel ook maar één ongedode lust overblijft, brengt deze een bittere vrucht van schande of afval voort.
- d. Men laat na het hemelse Koninkrijk na te jagen uit vreesachtigheid. Als men volhardt in de godsdienst, kan men wel eens zijn voordelige positie verliezen, ja

misschien wel z'n leven. "De oorzaak waarom de kameleon zich in zoveel verschillende kleuren vertoont, is vanwege buitengewone angst", zegt Aristoteles. Als vleselijke angst de overhand heeft, verandert men daardoor zijn godsdienst net zo snel als de kameleon zijn kleur. Toen velen van de Joden die vurige volgelingen van Jezus waren, de zwaarden en de stokken zagen, verlieten zij Hem. Wat Sálomo gezegd heeft van de luiaard, is ook waar van de lafaard; hij zegt: "Er is een leeuw buiten", Spreuken 22:13. Hij ziet het gevaar vóór zich; hij zou wel in de weg van het hemelse Koninkrijk willen gaan, maar er is een leeuw op de weg. Hoe droevig is dit! "Zo iemand zich onttrekt, in het Grieks: als hij wegsliipt, net als een soldaat uit zijn dienst, Mijn ziel heeft in hem geen behagen", Hebreëen 10:38.

### **Derde nuttig gebruik, tot beproeving.**

Laten wij ons onderzoeken, of wij naar dit Koninkrijk zullen gaan als wij sterven. De hemel wordt immers "een bereid Koninkrijk" genoemd, Mattheüs 25:34.

Hoe kunnen wij weten, of dit Koninkrijk voor ons bereid is? Als wij daarvoor bereid worden. En hoe kan men dat weten? Als wij hemelsgezinde mensen zijn. Een wereldsgezind hart is evenmin geschikt voor de hemel als een aardkluit om een ster te zijn. Er is in zo'n hart niets van Christus of genade. Het zou wel een wonder zijn, als men een parel in een goudmijn vond en het is een even groot wonder, als men Christus, de Parel van grote waarde, zou vinden in een aardsgezind hart. Zullen wij naar het hemelse Koninkrijk gaan? Zijn wij wel hemelsgezind?

1. Zijn wij hemelsgezind in onze overdenkingen? Zijn onze gedachten wel bezig met dit Koninkrijk? Komen wij wel eens op de berg Pisga om daar een vergezicht van de heerlijkheid te hebben? Gedachten zijn evenals reizigers; Davids gedachten gingen vaak hemelwaarts, Psalm 139:17. Is onze geest hemelwaarts gericht? "Gaaf rondom Sion en omringt haar; telt haar torens; zet uw hart op haar vesting", Psalm 48:13, 14. Wandelen wij zo in de geest op de hemelse berg en bezien daar welk een heerlijke staat het daar is? Tellen wij de torens van dat Koninkrijk? Als een christen zijn gedachten op God en de heerlijkheid vestigt, treedt hij als het ware op de grenzen van het hemelse Koninkrijk en gluuft hij binnen het voorhang. Zoals Mozes een gezicht van Kanaän had, hoewel hij er niet binnenging, zo heeft de hemelsgezinde christen een gezicht van de hemel, al is hij er nog niet binnengegaan.

2. Zijn wij hemelsgezind in onze genegenheden? Richten wij onze begeerten op dat hemelse Koninkrijk?, Kolossenzen 3:2. Als wij hemelsgezind zijn, verachten wij alle dingen hier beneden, in vergelijking met het Koninkrijk Gods. Dan beschouwen wij de wereld slechts als een mooie gevangenis. Wij kunnen dan ook niet zo verliefd zijn op onze banden, al waren ze van goud: ons hart is in de hemel. Een vreemdeling kan in het buitenland verkeren om sommen geld die men hem schuldig is, te innen, maar hij verlangt om weer bij zijn eigen volk en koninkrijk te zijn. Zo zijn wij hier ook een tijd als in een vreemd land, maar wij verlangen vooral naar het hemelse Koninkrijk, waar wij eeuwig zullen blijven. De wereld is de tijdelijke verblijfplaats van een heilige, niet zijn lust en zijn leven. Is het met ons ook zo? Zijn wij, evenals de aartsvaders vanouds, begerig naar een beter vaderland?, Hebreëen 11:16. Dat is de aard van een ware heilige, zijn genegenheden zijn op Gods Koninkrijk gevestigd: hij heeft zijn anker in de hemel geworpen en hij wordt daarheen gevoerd door de zeilen van verlangen.

3. Zijn wij hemels in onze gesprekken? Na Zijn opstanding sprak Christus van de dingen aangaande het Koninkrijk Gods, Handelingen 1:3. Beluistert men in uw gesprekken de taal van het hemelse Kanaän? "Alsdan spreken, die den HEERE vrezen, een ieder tot zijn naaste", Maleáchi 3:16. Rieken uw gesprekken als u ergens op bezoek bent, naar de hemel? Velen zijn er die zeggen dat zij hopen zalig te worden, maar men hoort hen nooit over het hemelse Koninkrijk spreken. Wellicht wel over hun koopwaar of geneesmiddelen, of over een goede koop die men gedaan heeft, maar niets over het Koninkrijk. Kan men wel samen op reis zijn en geen woord spreken over de plaats waar men heenreist? Zijt u een reiziger naar de hemel en spreekt u nooit met een woord over het Koninkrijk waar u naartoe reist? Hierdoor worden velen ontdekt, dat zij niet behoren tot degenen die naar de hemel reizen, want men zal van hen nooit een goed woord horen. *Verba sunt speculum mentis*. Woorden vormen de spiegel van de geest; zij tonen ons hoe het hart gesteld is, zegt Bernardus.

4. Zijn wij hemelsgezind in ons doen en laten? Is ons in- en uitgaan en ons bezig zijn op de hemel gericht? Drijven wij handel op het hemelse Koninkrijk door het geloof? Iemand kan in een zekere plaats wonen en handel drijven op een andere plaats. Hij kan in Ierland wonen en handel drijven op West-Indië. Zo moeten wij handel drijven op het hemelse Koninkrijk. Wie geen handel drijft op de hemel in zijn leven, zal nooit naar de hemel gaan bij zijn sterven. Zenden wij wel veel zuchten en hunkeringen op naar de hemel? Zenden wij daarheen het schip van het gebed uit, dat zegeningen van daar meebrengt? Is onze gemeenschap met de Vader en Zijn Zoon Jezus? 1 Johannes 1:3; Filippenzen 3:20.

5. Is ons leven hemelwaarts gericht? Leven wij alsof wij de Heere met lichamelijke ogen gezien hadden? Wedijveren wij met de engelen in heiligheid en volgen wij hen hierin na? Benaarstigen wij ons om het leven van Christus in ons na te volgen? 1 Johannes 2:6. Bij de inwoners van Macedonië was het de gewoonte, dat men op de verjaardag van Alexander zijn portret, omlijst met parels en diamanten, om de hals droeg. Dragen wij Christus' beeld bij ons en gelijken wij op Hem in een hemelsgezinde wandel?

Nu, als wij op deze wijze hemelsgezind zijn, zullen wij, als wij sterven, naar het hemelse Koninkrijk gaan. Er is voorzeker een goede reden dat wij zó hemelsgezind zijn in gedachten, genegenheden en in onze wandel, als wij overwegen dat het hoofddoel waarom God ons een ziel heeft gegeven, is dat wij zouden bedenken de dingen van het hemelse Koninkrijk. Onze ziel is van edele afkomst, zij is verwant aan de engelen, een spiegel van de Drie-eenheid, zoals Plato zei. Welnu, is het dan wel reëel te bedenken dat God in ons zo'n ziel zou hebben geblazen om enkel zinnelijke voorwerpen na te jagen? Zijn de sterren zo schitterend gemaakt om alleen maar de stralen naar de aarde te zenden? Zijn die onsterfelijke zielen alleen geschapen om vergankelijke vermaken na te jagen? Als dat het enige doel van onze schepping was geweest, om te eten en te drinken en omgang te hebben met aardse voorwerpen, dan zou een minder goede ziel ons van dienst hebben kunnen zijn: dan zou een ziel met enkel gevoel goed genoeg voor ons zijn geweest. Waarom zou het dan nodig zijn, dat onze ziel redelijk en geestelijk zou zijn, om enkel dat werk te verrichten, dat ook een dier kan doen?

Er is een goede reden, dat wij hemelsgezind behoren te zijn in gedachten, genegenheden en in onze wandel, als wij bedenken wat een gezegend Koninkrijk de hemel is. Het gaat alles ver te boven. Aardse koninkrijken verdienen nauwelijks de

benaming "hutten", vergeleken met dit Koninkrijk. Wij lezen van een engel die uit de hemel kwam en die zijn rechtersvoet zette op de zee en zijn linkersvoet op de aarde, Openbaring 10:2.

Als wij slechts eenmaal in het hemelse Koninkrijk geweest zouden zijn en daar de allesovertreffende heerlijkheid gezien hadden, wat zouden wij dan wel in heilige verachting, met één voet de aarde kunnen vertreden en met de andere voet de zee. Daarboven zijn beken van wellusten, Psalm 36:9, paarden poorten, fonkelende kronen, witte klederen en moesten die ons hart niet hemelsgezind maken? Het is een hemels Koninkrijk en alleen diegenen komen daarin die hemelsgezind zijn.

#### **Vierde nuttig gebruik, vermaning voor ieder in 't algemeen.**

1. Als er nu zo'n heerlijk Koninkrijk is, geloof dan deze voorname waarheid. De Socinianen loochenen ze. De rabbi's zeggen, dat het voornaamste twistpunt tussen Kaïn en Abel ging over de toekomstige wereld. Abel geloofde daarin, Kaïn loochende het. Het moest wel als met een punt van een diamant op ons hart gegrift worden, dat er een gezegend Koninkrijk aanstaande is. "Immers is er vrucht voor den rechtvaardige", Psalm 58:12. Laten wij daaraan niet twijfelen door ongeloof. Twijfelen aan grondwaarheden is de naaste weg om ze te loochenen. Ongeloof trekt de pilaren van de godsdienst omver, evenals Simson deed met de afgodstempel. Wees er toch van verzekerd, dat er een toekomstig Koninkrijk der heerlijkheid is. Wie dit ontkent, snijdt een hoofdartikel van de geloofsbelijdenis af: "het eeuwige leven."

2. Als er nu zo'n gezegend, toekomstig Koninkrijk der heerlijkheid is, laten wij er dan voor waken, dat ons dit Koninkrijk ontgaat. Laten wij vrezen, dat wij de hemel zullen missen, omdat hetgeen wij hebben, te kort is. Als wij lichamelijk beven, is dat vaak een ziekte; het beven in de ziel is genade. Deze vrees is niet een ongelovige vrees of wantrouwen, die de ziel ontmoedigt, want zo'n vrees schrikt terug van de godsdienst, zij snijdt de zenuw van werkzaamheden door. Maar heilige vrees dat wij het hemelse Koninkrijk niet zullen ontvangen, is een vrees die tot ijver aanspoort, die ons opwekt de middelen te gebruiken en die ons aanmoedigt, opdat wij niet teleurgesteld worden in onze hoop. "Noach, bevreesd geworden zijnde, heeft de ark toebereid", Hebr. 11:7. Deze vrees is een wekker om slapende christenen te doen ontwaken. Die behoedt tegen valse gerustheid. Zij is een spoorslag voor een trage van hart. Wie bevreesd is dat hij niet aan het eind van zijn reis zal komen, rijdt des te sneller. Deze vermaning om te vrezen dat wij niet het Koninkrijk zullen bereiken, is inderdaad zeer noodzakelijk, als wij de volgende twee zaken bedenken:

a. Er zijn er zovelen die al zoveel passen op de weg ten hemel schijnen gedaan te hebben en die er toch niet gekomen zijn. "Gij zijt niet verre van het Koninkrijk Gods", Markus 12:34, en toch was hij nog niet ver genoeg.

Vraag. *Hoeveel stappen kan men wel doen op weg naar het Koninkrijk Gods en er toch niet ingaan?*

- Men kan met burgerlijkheid versierd zijn; men kan zedelijk rechtschapen zijn, men kan voorzichtig, rechtvaardig en matig zijn; men kan een blanco strafblad hebben, wat allemaal goed is, maar niet voldoende om iemand in de hemel te brengen.
- Men kan naar buiten een schitterende belijdenis vertonen en toch niet in het Koninkrijk aanlanden. De schriftgeleerden en Farizeeën gingen heel ver; zij zaten op de stoel van Mozes, ze waren uitleggers van de wet; zij baden, gaven aalmoezen, waren zeer strikt in het onderhouden van de sabbat; als iemand een

doorn in zijn voet gekregen had, zou hij die op de sabbatdag er niet uitgehaald hebben, uit vrees dat hij de sabbat zou ontheiligen. Zij waren uitwendig zo vroom in de dienst des Heeren, dat de Joden dachten, dat als er maar twee uit de hele wereld naar de hemel zouden gaan, de één een schriftgeleerde en de ander een farizeeër zou zijn. Maar de mantel van hun belijdenis was niet gevoerd met oprechtheid. Zij deden dit allemaal om de toejuiching van mensen en kwamen daarom nooit in de hemel. "Want Ik zeg u: Tenzij uw gerechtigheid overvloediger zij dan der schriftgeleerden en der farizeeën, dat gij in het Koninkrijk der hemelen geenszins zult ingaan", Matthéüs 5:20.

- Iemand kan wel geregeld de middelen der genade waarnemen en toch niet in het Koninkrijk ingaan. Het is een mooi gezicht, als men mensen ziet "komen vliegen als duiven tot de vensters van Gods huis"; het is goed om aan de weg te liggen waar Christus voorbijgaat. Toch moet u niet boos zijn, als ik zeg, dat iemand een hoorder van het Woord kan zijn en toch de heerlijkheid niet zal ontvangen. Herodes hoorde Johannes de Doper gaarne, maar toch heeft hij Johannes onthoofd in plaats van zijn zonde te onthoofden. De hoorders bij de profeet Ezechiël kwamen met evenveel genoegen naar zijn prediking horen als iemand naar een muziekstuk zou luisteren. "Gij zijt hun als een lied der minne, als een die schoon van stem is of die wél speelt; daarom horen zij uw woorden, maar zij doen ze niet", Ezechiël 33:32. Wat heeft het voor zin zijn plicht te horen, maar niet te doen? Dat is net alsof een dokter een goed recept voorschrijft, maar de patiënt wil het niet innemen.

- Iemand kan wel wat verontrust worden over zijn zonde en erover schreien, maar toch niet in het hemelse Koninkrijk aanlanden.

*Hoe komt dat?* Dan worden de tranen van een zondaar uitgeperst door het oordeel van God, zoals water door het vuur wordt uitgedreven uit een destilleerinstallatie. Deze bekommring over de zonde is voorbijgaand, die gaat weer snel over. Net als sommigen die zeeziek worden als ze op zee zijn, maar als zij aan land gekomen zijn, zijn ze weer beter. Zo kunnen huichelaars ook "preekziek" zijn, maar deze bekommring is niet blijvend, de vlaag van ziekte is zo weer over. Zo'n zondaar schreit, maar gaat ook door met zondigen. Zijn zonden versmoren niet in zijn tranen. Iemand kan goede begeerten hebben en toch niet in het Koninkrijk komen. "Mijn ziel sterve den dood der oprechten", Numeri 23:10.

*Wat ontbreekt in deze begeerten?* Het zijn begeerten van een luiaard. Van iemand die wel de hemel wil hebben, maar er geen moeite voor wil doen. Net als iemand die zou zeggen dat hij water wil hebben, maar die niet de emmer in de put wil neerlaten. "De begeerte des luiaards zal hem doden, want zijn handen weigeren te werken", Spreuken 21:25. Zo'n zondaar wil wel barmhartigheid, maar geen genade. Hij begeert Christus als Zaligmaker, maar niet als de Heilige. Hij begeert Christus slechts als "brug" om hem naar de hemel te voeren. Zulke begeerten kunnen zelfs wel gevonden worden onder degenen die verloren gaan. Iemand kan wel zijn zonden nalaten, zijn vloeken, dronkenschap, onreinheid en toch niet in het Koninkrijk aanlanden. Hij kan grove zonden wel nalaten en toch geen afkeer hebben van hartszonde, van hoogmoed, ongeloof en van de eerste opwellingen van boosheid en wellust. Hoewel hij de stroom afdamt, laat hij de fontein ongemoeid. Hoewel hij de takken snoeit en afhakt, raakt hij niet tot aan de wortel. Hoewel hij zonden nalaat uit vrees voor de hel, of omdat het schande en armoede met zich meebrengt, toch heeft hij de zonde nog lief. Het is net als bij een slang die haar vel afwerpt, maar haar gif behoudt. "Zij verlangen, een ieder met zijn ziel, naar hun ongerechtigheid", Hoséa 4:8. Men laat de zonden maar gedeeltelijk na; hoewel

men de ene zonde nalaat, leeft men in een andere zonde. Herodes verbeterde zich heel wat. "Hij deed veel dingen", Markus 6:20, maar hij leefde in de zonde van incest. Sommigen laten dronkenschap na en leven in hebzucht; zij onthouden zich van vloeken en leven in de zonde van lasteren. Dat is maar een gedeeltelijke reformatie en derhalve zal men niet in het Koninkrijk der heerlijkheid ingaan.

Zo ziet men, dat er zijn die vele stappen op weg naar de hemel gegaan zijn en die er toch nooit komen.

Sommigen zijn in hun belijdenis zover gekomen, dat zij er op vertrouwd hebben dat hun zielsstaat goed was en dat zij naar het hemelse Koninkrijk zouden gaan en toch zijn ze er niet gekomen. "Namelijk nadat de Heere des huizes zal opgestaan zijn en de deur zal gesloten hebben, en gij zult beginnen buiten te staan en aan de deur te kloppen, zeggende: Heere, Heere, doe ons open", Lukas 13:25. Wat waren die er zeker van, dat zij zalig zouden worden! Zij verzochten niet binnengelaten te worden, maar zij klopten, alsof zij er niet aan twijfelden, dat zij in de hemel toegelaten zouden worden. Toch zegt Christus tot dezulken: "Ik ken u niet vanwaar gij zijt; wijkt van Mij af, alle gij werkers der ongerechtigheid." Daarom vrees en beef, opdat niet één van ons dit hemelse Koninkrijk zal missen.

b. Deze vrees is noodzakelijk, als wij bedenken wat een verlies het is het hemelse Koninkrijk te missen. Al de tranen van de hel zijn niet voldoende om het verlies van de hemel te bewenen. Zij die het hemelse Koninkrijk verliezen, missen Gods lieflijke tegenwoordigheid, de verrukkelijke aanblik en de glimlach van Zijn heerlijk Aangezicht. Gods tegenwoordigheid is de diamant in de ring van de heerlijkheid. "Verzadiging der vreugde is bij Uw aangezicht", Psalm 16:11. Als God immers de Fontein is van alle gelukzaligheid, dan is gescheiden van Hem te zijn de bron van alle ellende. Zij die het hemelse Koninkrijk zullen missen, missen ook het gezelschap van de engelen en wat is er aangenamer muziek dan hen in koor God te horen loven? Men mist dan ook alle schatten, witte klederen, de schitterende kroon en men heeft alle hoop verloren! "Wier hoop zal afgesneden zijn", Job 8:14) (Engelse vertaling). Hun hoop is geen anker, maar een spinnenweb. Als de uitgestelde hoop het hart al krenkt, wat zal dan de teleurgestelde hoop zijn? Spreuken 13:12. Men mist dan ook het doel van zijn leven. Waarom zijn wij geschapen, anders dan om op een troon der heerlijkheid geplaatst te worden? Welnu, als men dat mist, mist men het doel van het leven - het is dan als zou een engel in een worm veranderen.

*Er zijn vele verzwarende omstandigheden bij het verlies van dit hemelse Koninkrijk.*

- (1) Ten eerste zullen de ogen van de goddelozen geopend worden om hun verlies te zien. Nu bekommert men zich niet over het verlies van Gods gunst, omdat men de waarde daarvan niet kent. Iemand die een dure diamant verliest, maar die slechts aangezien heeft voor een gewone steen, bekommert zich niet zo erg om dit verlies. Maar als hij te weten komt wat voor juweel hij verloren heeft, beklaagt hij dat wel. Als iemands hart nooit gebroken is bij het gezicht van zijn zonden, zal dat breken als hij straks zijn gemis zal zien. Toen de vrouw van Pinehas hoorde dat de ark vermist werd, riep ze uit: "De eer is weggevoerd", 1 Samuël 4:21. Als de zondaar zal zien wat hij straks mist, dat hij de zaligheid niet zal zien, dat hij het hemelse Koninkrijk niet ontvangt, dan zal hij in grote angst en wanhoop uitroepen: "De eer, de eeuwige heerlijkheid is weggevoerd".
- (2) Een tweede verzwaring bij het verlies van dit Koninkrijk zal zijn, dat het eigen geweten van de zondaar hem verwijten zal maken. Dit is de worm die nooit sterft,

een zelfbeschuldigend gemoed, Markus 9:44. Dan zullen de zondaren beseffen, dat zij best op weg hadden kunnen zijn naar dit Koninkrijk; dat er een mogelijkheid van zalig worden voor hen was; dat de poort van de hemel, hoewel nauw, toch open stond; dat zij de middelen der genade gehad hebben; dat het jubeljaar van het Evangelie voor hun oren is uitgeroepen; dat God geroepen heeft, maar zij geweigerd hebben; dat Jezus Christus hun een pleister van Zijn eigen bloed heeft aangeboden om hen te genezen, maar dat zij die met voeten vertreden hebben; dat de Heilige Geest aan de deur van hun hart gestaan heeft, kloppend en tot hen roepend om Christus en de hemel aan te nemen, maar dat zij de Heilige Geest afgewezen hebben en deze Duif hebben weggezonden; en dat zij nu door hun eigen dwaasheid en halsstarrigheid het hemelse Koninkrijk missen. Een zelfbeschuldigende consciëntie zal vreselijk zijn, die zal zijn als een venijnige worm die aan het hart knaagt.

- (3) Een derde verzwarende bij het verlies van de hemel zal zijn, als men anderen ziet die wel het Koninkrijk verkregen hebben. Het geluk van de gezaligden zal dan een doorn in het oog zijn. "Aldaar zal zijn wening en knersing der tanden, wanneer gij zult zien Abraham en Izak en Jakob en al de profeten in het Koninkrijk Gods, maar ulieden buitengeworpen", Lukas 13:28. Als de goddelozen degenen die zij gehaat en veracht hebben, verhoogd zullen zien in het Koninkrijk en hen zullen zien blinken in klederen der heerlijkheid en zijzelf moeten het Koninkrijk missen, dan zal dat een dolksteek in het hart zijn en het zal hun de tanden doen knarsen van nijd.
- (4) Een vierde verzwarende is, dat dit verlies van het hemelse Koninkrijk vergezeld gaat met een straf van gevoel. Iemand die een te korte sprong naar de oever maakt, valt in de rivier: degenen die niet in de hemel aankomen, vallen in de poel van vuur en sulfer. "De goddelozen zullen terugkeren naar de hel toe", Psalm 9:18; en wat is dat vreselijk! Als het al zo pijnlijk is als hier een vonk van Gods toorn op het geweten valt, wat moet het dan wel niet zijn als er bergen van Gods toorn op de ziel geworpen worden? "Wie kent de sterkte van Uw toorn?", Psalm 90:11. De engel heeft nauwelijks zijn fiool uitgegoten, of er volgde een of ander wee. Als de bittere fiolen van Gods toorn uitgegoten worden, volgt de verdoemenis. De rijke man riep uit: "Ik lijd smarten in deze vlam", Lukas 16:24. In de hel is geen druppel ontferming. In het offer der ijveringen werd geen olie en ook geen wierook gebruikt, Numeri 5:15. In de hel is geen olie der barmhartigheid om het lijden der verdoemden te verzachten en geen wierook des gebeds om Gods toorn te stillen.
- (5) Een vijfde verzwarende bij het verlies van dit Koninkrijk zal zijn, als men bedenkt op welke gemakkelijke en redelijke voorwaarden men dit Koninkrijk had kunnen verkrijgen. Als God immers onmogelijkheden had gevraagd om aan het recht in eigen persoon te voldoen, dan had de zaak anders gelegen. Maar wat God geëist heeft, was redelijk en dat was hun ten goede; dat was Christus als Heere en Bruidegom te aanvaarden en afstand te doen van hetgeen hun ondergang zou zijn. Dat waren de billijke voorwaarden waarop men het hemelse Koninkrijk had kunnen genieten. Welnu, de hemel te missen, die op zulke gemakkelijke voorwaarden verkregen had kunnen worden, zal een schrijnende verzwarende zijn. Het zal het hart van een zondaar doen scheuren van woede en smart, als hij bedenkt hoe gemakkelijk hij het gemis van het hemelse Koninkrijk had kunnen voorkomen.
- (6) Het zal een verzwarende van het verlies van de hemel zijn, als zondaars bedenken hoe actief zij geweest zijn in datgene wat hun het Koninkrijk deed missen. Wat een zelfbedrog! Wat hebben ze moeite gedaan om de Geest te weerstaan en de

consciëntie te smoren. Ze hebben gezondigd tot ze buiten adem waren. "Zij maken zich moede met verkeerdelijk te handelen", Jeremía 9:5. Wat zijn ze door moeilijkheden heengegaan! Wat hebben ze veel uitgestaan voor hun zonden. Wat een schaamte en moeite. Wat is de dronkaard ziek geweest van de drank. Wat heeft de overspeler soms pijn in zijn lichaam gehad. Wat heeft men littekens van zonden meegedragen! Wat heeft men gevaren geriskeerd voor hun lusten! Men heeft Gods toorn eraan gewaagd en ook de wetten van het land. O, wat zal dat het gemis van de hemel verzwaren! Wat zal hen dat zichzelf doen vervloeken, als zij bedenken hoeveel moeite zij genomen hebben om het geluk te verliezen. Wat zal dat hun geweten doorsteken als zij bedenken dat, als zij zoveel moeite hadden genomen om ten hemel te gaan als zij genomen hebben om naar de hel te gaan, zij de hemel niet hadden gemist. Het zal een verzwarende zaak zijn bij het verlies van dit Koninkrijk, dat dit onherroepelijk zal zijn: als men eenmaal de hemel mist, kan dat nooit meer goed gemaakt worden. Aardse verliezen kunnen weer hersteld worden. Als iemand zijn gezondheid verliest, kan hij hersteld worden door medicijnen. Als iemand uit zijn koninkrijk verdreven wordt, kan hij toch weer teruggebracht worden, zoals dat het geval was met Nebukadnézar: "Mijn glans kwam weder op mij, en ik werd in mijn koninkrijk bevestigd", Daniël 4:36.

Koning Hendrik VI werd als koning afgezet en ook weer hersteld. Maar voor degenen die eenmaal de hemel missen, kan dat nooit meer goedge maakt worden. Na miljoenen jaren zijn ze nog even ver van de heerlijkheid vandaan als in 't begin.

Zo ziet u, hoe noodzakelijk deze vermaning is, dat wij behoren te vrezen opdat ons dit hemelse Koninkrijk toch niet ontgaat.

*Vraag. Wat moeten wij doen, opdat wij dit Koninkrijk der heerlijkheid niet missen zullen?*

*Antwoord.* Pas toch op voor die dingen waardoor u de hemel zult missen.

1. Hoedt u voor geestelijke luiheid. Vele christenen rusten op hun lauweren. Zij zijn niet bereid zich teveel in te spannen. Van Israël staat geschreven: "Zij versmaadden ook het gewenste land", Psalm 106:24. Kanaän was een lusthof, een type van de hemel. Maar, helaas, sommige van de Joden vonden dat het hun een heleboel moeite en gevaar zou kosten om het te verkrijgen en die wilden het maar liever zonder doen. "Zij versmaadden het gewenste land. "Ik heb van zekere Spanjaarden gelezen, die daar wonen waar een grote voorraad vis aanwezig is, maar die zó lui zijn, dat ze geen moeite spaarden om die te vangen, maar ze van hun burens kopen. Zulke zondige luiheid is op z'n ergst, als het Koninkrijk der hemelen aan mensen wordt aangeboden, terwijl men er zich niet voor wil inspannen. Men heeft alleen wat flauwe wensen en verlangens: "O, had ik dit Koninkrijk!" Zij zijn net als iemand die wilbraad begeert, maar er niet op jagen wil. "De ziel des luiaards is begerig, doch er is niets", Spreuken 13:4. Men zou tevreden zijn het hemelse Koninkrijk te ontvangen, als het als een rijpe vijg in hun mond zou vallen, maar men heeft geen zin ervoor te strijden. O, pas toch op voor geestelijke luiheid. God heeft de hemel geenszins gemaakt tot een bijenkorf voor darren, luiakken. Wij kunnen in de wereld niets verkrijgen zonder arbeid en denken wij dan zó wél de hemel te verkrijgen? Heidenen zullen in het oordeel opstaan tegen veel christenen. Wat hebben die zich ingespannen tijdens de Olympische Spelen, als zij in hun loopbanen slechts liepen voor een kroon van olijftakjes of mirtetakjes, met goud bezet! En staan wij dan stil als wij moeten lopen voor een Koninkrijk? "Luiheid doet in diepen slaap vallen", Spreuken 19:15. Luiheid is de

slaap van de ziel. Menigeeen verliest het hemelse Koninkrijk, als hij bevangen is met die diepe slaap van luiheid.

2. Pas op voor ongeloof! Ongeloof heeft Israël uit Kanaän gehouden. "En wij zien, dat zij niet hebben kunnen ingaan vanwege hun ongeloof", Hebreëen 3:19. En dit houdt velen buiten de hemel. Ongeloof is een vijand van de zaligheid, het is een verdoemelijke zonde; het fluistert ons aldus toe: "Waartoe toch al die moeite voor het hemelse Koninkrijk? Je kunt net zo goed stilzitten; je kunt misschien dichtbij de hemel komen, maar dan ben je er toch nog buiten." "Doch zij zeggen: Het is buiten hoop", Jeremia 18: 12. Ongeloof vernietigt de hoop; en als u deze zenuw doorsnijdt, gaat een christen maar kreupel in de godsdienst, als hij nog gaat. Ongeloof wekt wantrouwende gedachten jegens God op. Het stelt Hem voor als een strenge Rechter. Het maakt menige ziel moedeloos en houdt ze af van de plichten. Hoedt u toch voor ongeloof; geloof de beloften. "De HEERE is goed, der ziele die Hem zoekt", Klaagliederen 3:25; voor degene die Hem ernstig zoekt, zal Hij zowel het hart als de hemel openen. God laat degenen die Hem begeren, niet aan zichzelf over. Doe wat u kunt en God zal u helpen. Terwijl u de zeilen van uw werkzaamheden uitspreidt, zal Gods Geest erin blazen en u spoedig naar het hemelse Koninkrijk voeren.

3. Als u het hemelse Koninkrijk niet wilt mislopen, pas er dan voor op, dat u u niet voorstelt dat de weg gemakkelijker is dan in werkelijkheid. Alsof het slechts een zucht zou zijn of: "Heere, ontferm U mijner. "Men gaat niet ten hemel met één sprong; men kan niet vanuit de schoot van Delila in Abrahams schoot springen. De zondaar "is dood door de misdaden en de zonden", Efëze 2:1. Is het voor een dode gemakkelijk zichzelf het leven weer te geven? Is de wedergeboorte een gemakkelijke zaak? Zijn er in deze nieuwe geboorte geen weeën? Noemt de Schrift het leven van een christen niet een strijd en een loopbaan? En denkt u dat dit gemakkelijk is? De weg naar het Koninkrijk is niet gemakkelijk, maar wij kunnen wel gemakkelijk een vergissing ten aanzien van de weg maken.

4. Als u het hemelse Koninkrijk niet wilt mislopen, pas dan toch op voor uitstel en talmen. Uitstel is gevaarlijk. Een veel voorkomend zelfbedrog is: "Ik wil wel aan de hemel denken, maar nu nog niet. Als ik een eigen vermogen zal hebben en oud geworden ben, dan zal ik naar de hemel gaan vragen." Maar plotseling wordt men verrast door de dood en men komt niet in de hemel. Uitstel maakt dat de zonde sterker wordt, het verhardt het hart en het maakt dat de duivel de mens nog vollediger in zijn bezit krijgt. Pas toch op, dat u het niet uitstelt en voor u uitschuift om het Koninkrijk der hemelen te zoeken tot het te laat is. Caesar, die het uitstelde om een brief - die hem tot hand gesteld werd - te lezen, werd in de zaal van de senaat gedood. Bedenk hoe kort uw leven is; het is als een waskaars die spoedig uitgeblazen wordt. *Animantis cujusque vita in fuga est*. Het leven van iedere levende vliegt voorbij. Het lichaam is als een vat gevuld met lucht: een ziekte steekt er een lek in en de dood haalt de lucht eruit. Stel de zaak van de zaligheid geen dag langer uit. Soms slaat de dood toe en geeft vooraf geen waarschuwing.

5. Als u niet buiten het hemelse Koninkrijk wil blijven, pas dan op voor vooroordeel. Velen hebben vooroordelen tegen de godsdienst en op deze rots slaat hun ziel te pletter. Men koestert vooroordelen tegen de Persoon van Christus, tegen Zijn waarheid, Zijn volgelingen, Zijn wegen. Men koestert vooroordelen tegen Zijn Persoon. "Zij werden aan Hem geërgerd", Matthëus 13:57. Wat is er toch in Christus,

waarom men aan Hem geërgerd zou zijn? Hij is toch "de Parel van grote waarde", Mattheüs 13:46. Ergert men zich aan parels en diamanten? Christus is het Wonder van schoonheid. "Schoner dan de mensenkinderen", Psalm 45:3. Is er iets in schoonheid om zich daaraan te ergeren? Christus is het Toonbeeld van barmhartigheid, Hebreeën 2:17. Waarom zou iemand zich moeten ergeren aan barmhartigheid? Christus is de Verlosser. Waarom zou een gevangen slaaf zich moeten ergeren aan degene die met een som geld komt om hem vrij te kopen? Het vooroordeel dat men jegens Christus koestert, komt van het ingewortelde verderf des harten. Het oog dat pijn doet, kan het licht van de zon niet verdragen; de schuld daarvan ligt niet bij de zon, maar bij het zere oog. Er zijn twee dingen in Christus waarom men een vooroordeel tegen Hem heeft.

- a. Zijn geringheid. De Joden verwachtten een vorst als hun Messias, maar Christus is niet met uitwendige pracht en praal gekomen. Zijn Koninkrijk was niet van deze wereld. De sterren die in de helderste banen gezet zijn, worden het minste gezien. Christus, Die de heldere Morgenster is, werd niet veel gezien. Zijn Godheid was verborgen in de verduisterde lantaarn van Zijn mensheid. Allen die de mens Christus gezien hebben, zagen niet de Messias. De Joden stootten zich aan de geringheid van Zijn Persoon.
- b. Men koestert ook vooroordelen tegen Christus om Zijn gestrengheid. Men beschouwt Hem als streng en Zijn wetten als te strikt. "Laat ons Hun banden verscheuren en Hun touwen van ons werpen", Psalm 2:3. Hoewel de wetten van Christus voor een gelovige niet zwaarder zijn dan de vleugels van een vogel, zijn ze voor de goddelozen toch een juk; en men wil niet graag gebonden zijn en daarom haat men Christus. Hoewel men voorgeeft dat men Hem als Zaligmaker liefheeft, haat men Hem als de Heilige.

Men koestert ook vooroordelen tegen de waarheid van Christus.

- a. Vanwege zelfverloochening. Een mens moet zijn eigengerechtigheid verloochenen, Filippienzen 3:9. Men wil immers zo graag de hoop van zijn zaligheid op de stam van zijn eigengerechtigheid inenten.
- b. Men moet ook van zijn ongerechtigheid afstand doen. De Schrift geeft geen vrijbrief tot zondigen. Zij leert ons alle "goddeloosheid en wereldse begeerlijkheden te verzaken", Titus 2:12. Wij moeten ons afscheiden van die zonden die ons genot en voordeel aanbrengen.
- c. Tegen het vergeven van beledigingen ons aangedaan, Markus 11:25. Tegen deze waarheden heeft men vooroordelen. Men kan nog eerder de vergeving van de Heere missen dan dat men anderen vergeeft.

Men heeft ook vooroordelen tegen de volgelingen van Christus.

- a. Tegen het feit dat er maar weinig zijn. Er zijn er, in vergelijking, maar weinigen die Christus omhelzen, maar waarom zou men zich daaraan ergeren? Men ergert zich toch ook niet aan parels en edelstenen omdat er zo weinig zijn?
- b. Men koestert een vooroordeel tegen hun armoede. Velen die Christus' livrei dragen, zijn gering naar de wereld, maar waarom zou dit ergernis geven? Christus heeft betere goederen dan deze om Zijn volgelingen te schenken, zoals de zalving der heiligen, de witte keursteen, het verborgen manna en de kroon der heerlijkheid. Niet al de volgelingen van Christus zijn gering door armoede. Abraham was zowel rijk in goud en zilver als in geloof. AL worden niet veel edelen geroepen, toch wel enkelen. "Van de Griekse eerlijke vrouwen geloofden

niet weinige", Handelingen 17:12. Constantijn en Theodosius waren Godvrezende keizers. Zodat deze steen des aanstoets is weggenomen.

- c. Men heeft vooroordelen vanwege schanddaden. Sommige van Christus' volgelingen bedrijven zonden onder het mom van vroomheid, wat vooroordelen oproept tegen de godsdienst. Maar heeft Christus of Zijn Evangelie ooit zoiets geleerd? De wetten die Hij voorschrijft, zijn heilig. Waarom moet men slecht van de Meester denken, omdat enkele van Zijn dienaren slecht blijken te zijn? Men koestert vooroordelen tegen de wegen van Christus. Daarin wordt men aan lijden blootgesteld. "Hij neme zijn kruis op en volg Mij", Mattheüs 16:24.
- d. Velen stoten zich aan het kruis. Er zijn, naar het zeggen van Tertullianus, *delicatuli, fluwelen christenen, die van hun gemak houden*. Die willen wel Christus naar de berg Tabor volgen, om Hem van gedaante veranderd te zien, maar niet naar de heuvel Golgotha, om met Hem te lijden. Maar ach, wat betekent verdrukking tegenover de heerlijkheid die daarop volgt! Het gewicht der heerlijkheid maakt de verdrukking licht. *Adimant caput, non coronam*. "Laat men ons het hoofd wegnemen, maar niet de kroon." O, pas toch op voor vooroordeel; het is altijd al een struikelblok geweest op de weg naar de hemel en men is daardoor het Koninkrijk misgelopen.

6. Als u het hemelse Koninkrijk niet wilt ontgaan, pas er dan voor op om u iets aan te matigen. Men veronderstelt vaak dat alles wel is en men aanvaardt het als een onbetwistbare stelregel dat men ten hemel gaat. De duivel heeft zulke mensen opium gegeven om over hen een diepe slaap van gerustheid te brengen. De zondaar die zich zoiets aanmatigt, is als een leviathan, onbevreesd. Hij leeft zo slecht als de slechtste en hoopt toch, dat hij zalig zal worden als de beste. Hij zegent zichzelf en zegt, dat hij vrede zal hebben, al gaat hij door met zondigen, Deuteronomium 29:19. Alsof iemand vergif zou drinken en toch niet bang zou zijn voor zijn gezondheid. Maar waar komt deze onbeschaamde hoop vandaan? Zeer zeker uit een waandenkbeeld dat God geheel barmhartigheid is. Het is wel waar dat God barmhartig is, maar Hij is ook rechtvaardig. "Die de weldadigheid (barmhartigheid, Engelse vertaling) bewaart aan vele duizenden, maar Die den schuldige geenszins onschuldig houdt", Exodus 34:7. Als een koning liet afkondigen dat alleen diegenen gratie zouden ontvangen die tot hem zouden komen om zich aan hem te onderwerpen, zou dan iemand die toch nog volhardt in zijn opstand, het voordeel van de gratie mogen opeisen? Hoopt gij op barmhartigheid die uw wapens niet wilt neerleggen, maar die volhardt in uw opstand tegen de hemel? Niemand mocht de ark aanraken dan de priesters: niemand mag de ark van Gods genade aanraken dan heilige, afgezonderde personen. Aanmatiging is de grote zielenverslinder. Duizenden hebben de hemel misgelopen door de vergrotende bril van aanmatiging op te zetten.

7. Als u het hemelse Koninkrijk niet wilt missen, hoedt u dan voor het genot en vermaak van het vlees. Onnozele vermaken verharden het hart. Vele mensen kunnen geen ernstige gedachten verdragen, maar ze zijn wel erg gesteld op komedies en romans; ze "verspelen" hun zaligheid. *Homilies capiuntur voluptate, ut pisces hamo*. "Mensen vangt men met vermaak, zoals vis met de haak", zegt Cicero. Vermaak is het verzoete aas waarin men bijt, maar er zit een haak onder. "Zij heffen op met de trommel en de harp, en zij verblijden zich op het geluid des orgels", Job 21:12. "Die daar liggen op elpenbenen bedsteden; die op het geklank der luit kwinkeleren; die wijn uit schalen drinken", Amos 6:4, 5, 6. Het vermaak van de wereld houdt velen terug van het genot van het paradijs. Wat is het een schande, dat de ziel, dat koninklijk

schepsel, dat de scepter zwaait over het verstand en verwant is aan de engelen, verslaafd is aan zondig vermaak! Beard heeft het in zijn toneelstuk over iemand die zijn kamer rijk versierd had met prachtige schilderijen, die zeer aangename muziek had en de meest zeldzame mooie dingen. Hij had verder al de lekkernijen en zeldzame confituren die bij de chocolaterie te koop zijn, om zijn zinnelijke lusten te bevredigen en hij zwoer: *dat hij een week lang als een god wilde leven, al zou hij er zeker van zijn, dat hij de dag daarna in de hel veroordeeld zou worden.*

Diodorus Siculus merkt op, dat de honden van Sicilië de reuk van de hazen kwijtraken, als ze tussen de geurende bloemen jagen. Zo zijn er velen die het hemelse Koninkrijk verliezen door de zoete vermaken van de wereld na te jagen. Theophylactus zegt dat het één van de ergste gezichten is, als men een zondaar lachend naar de hel ziet gaan.

8. Als u het hemelse Koninkrijk niet wilt mislopen, hoedt u dan voor wereldsgezindheid. Een hebzuchtige geest is als een mestvaalt, zij verstikt goede genegenheden, evenals de aarde vuur uitdooft. De wereld was voor die jongeling een hinderpaal om Christus te volgen. Hij ging bedroefd weg, wat de Zaligmaker deze woorden ontlokte: "Hoe zwaarlijk zullen degenen die goed hebben, in het Koninkrijk Gods ingaan!", Lukas 18:24. *Divitiae saeculi sunt laquei diaboli.* "De rijkdommen van de wereld zijn de strikken van de duivel", Bernardus. Rijkdom is een gouden valstrik. Als iemand een steile rots moest beklimmen en er waren gewichten aan zijn benen gebonden, zou hem dat in zijn klimmen hinderen. Zo zullen te veel gouden gewichten ons hinderen, als wij de steile rots die ten hemel leidt, moeten beklimmen. "Zij zijn verward in het land; die woestijn heeft hen besloten", Exodus 14:3. Zo kan ook wel van velen gezegd worden: zij zijn verward in aardse bezigheden, de wereld heeft hen ingesloten. De wereld is geen vriend van de genade. Hoe meer het kind zuigt, hoe zwakker de moeder is. Hoe meer de wereld zuigt en uittrekt, hoe zwakker de genade is. "Hebt de wereld niet lief", 1 Johannes 2:15. Als iemand het monopolie had van alle rijkdommen van de wereld, als hij in staat was al het goud uit het westelijke halfrond te halen en al de specerijen uit het oostelijke halfrond en hij zou zijn rijkdommen tot de sterrenhemel kunnen opstapelen, dan zou toch zijn hart nog niet vervuld zijn. Hebzucht is een droge waterzucht. Jozua kon de zon in haar loop stil doen staan, maar hij kon Achan niet stuiten in zijn hebzuchtige jacht naar de gouden tong. Wiens hart in zijn geldkist is gesloten, zal buiten de hemel gesloten worden. Sommige schepen die rotsen hebben kunnen ontwijken, zijn op het strand geworpen. Zo hebben velen grove zonden ontlopen, maar zijn op het gouden strand van de wereld neergeworpen.

9. Als u het hemelse Koninkrijk niet wilt mislopen, pas dan toch op om niet aan enige zonde toe te geven. Eén molensteen doet net zo goed zinken als meer molenstenen. In één zonde te leven veroordeelt net zo goed als in meer zonden te leven. *Ubi regnat peccatum, non potest regnare Dei regnum.* "Waar de zonde heerst, kan het rijk Gods niet heersen", Hieronymus. Als er één zonde heerst, zal dat u weerhouden van het heersen in het hemelse Koninkrijk. Pas vooral op voor vermetele zonden, *vastare conscientiam*, die de consciëntie verwoesten, zegt Tertullianus. En verder voor de zonde van uw natuurlijke gesteldheid, uw lievelingszonde, zegt Augustinus. "Ik wachtte mij voor mijn ongerechtigheid", Psalm 18:24, voor die zonde, waartoe mijn hart mij het snelst zou verlokken, zodat ik mij daarmee zou strelen. Zoals er in een bijenkorf maar één voornaamste bij is, zo is er in het hart één meester-zonde. O, pas daarvoor op! Hoe kan men die zonde kennen? Die zonde waarvoor iemand de pijn der bestraffing niet kan verdragen, is de boezemzonde. Herodes kon niet verdragen, dat

iemand zich bemoeide met zijn incest; daarvoor gold: raak me niet aan. Men kan het wel hebben, als geprotesteerd wordt tegen bepaalde zonden, maar als de predikant zijn vinger legt op de zere plek en een speciale zonde aansnijdt, dan schiet het oog vuur, dan is men woedend en spuwt men het gif van boosheid uit. De zonde waarnaar het hart van iemand het meest uitgaat en waardoor hij het gemakkelijkst wordt meege-sleept, is de Delíla, de boezemzonde. De één wordt overheerst door wellust, de ander door wereldgelijkvormigheid. Het is droevig als iemand zó betoverd wordt door een lievelingszonde, dat als men hem de vraag stelt, niet alleen de helft van het Koninkrijk eraan te geven, maar het hele Koninkrijk der hemelen, hij er geheel afstand van doet om deze lust te bevredigen. Die zonde waardoor iemand het meest beroerd wordt en die hem in een uur van ziekte en nood het meest in het aangezicht vliegt, is de zonde waaraan hij zich heeft overgegeven, het is zijn karakterzonde. Toen de broers van Jozef in het nauw kwamen, kwam de zonde van het verkopen van hun broer in hun gedachten. "Voorwaar, wij zijn schuldig aan onzen broeder", Genesis 42:21. Zo is het ook, als iemand op het ziekbed ligt en zijn consciëntie getuigt: Gij zijt schuldig aan die en die zonde, de zonde van laster en onreinheid, dan leest de consciëntie zo iemand een droeve les en benauwt hem het meest over die ene zonde; en dat is de karakter-zonde. De zonde waarvan iemand het minst geneigd is afstand te doen, is zijn lievelingszonde. Van al zijn zonen kon Jakob het moeilijkst afscheid nemen van Benjamin. "Nu zult gij Benjamin wegnemen!", Genesis 42:35. Zo zegt een zondaar eveneens: die en die zonde heb ik nagelaten, maar moet Benjamin ook nog weg? Moet ik afstand doen van deze zonde, waarin ik zoveel genot vind? Dat gaat me tot harte. Het gaat net als bij een kasteel dat verschillende sterkten heeft: de eerste en tweede sterkte daarvan zijn al overgegeven; maar als het op het hoofdkasteel aankomt, zal de kasteelheer liever vechten en sneuvelen dan zich overgeven. Zo kan iemand toelaten, dat veel vaan zijn zonden afgebroken worden, maar als men aan die ene komt, is dat net als het innemen van een kasteel, dan zal hij nooit toegeven om er afstand van te doen. Dat is dan zeker de meester-zonde! Waak vooral tegen deze zonde! De kracht van de zonde ligt juist in die lievelingszonde, die evenals vecht dat over het hart gaat, de dood met zich meebrengt. Ik heb van een vorst gelezen die, toen hij door de vijand achtervolgd werd, de gouden kroon van zijn hoofd weggooide, opdat hij des te sneller zou kunnen lopen. Zo moet de zonde die u als een gouden kroon gedragen hebt, weggeworpen worden, opdat u des te sneller naar het hemelse Koninkrijk kunt lopen. O, als u de heerlijkheid niet wilt missen, dood dan de lievelingszonde. Zet die, evenals Uriah, in de voorste linie van de strijd, opdat ze gedood worde. Door dit rechteroog uit te rukken zult u des te beter zien om naar de hemel te gaan.

10. Als u niet het hemelse Koninkrijk wilt mislopen, pas dan op voor ongeregelde hartstochten. Menig schip is in een storm vergaan en menige ziel is verloren gegaan in een storm van ongeregelde hartstochten. Elk lid van het lichaam is met zonde besmet, evenals elke tak van de alsem bitter is, maar "de tong is vol dodelijk venijn", Jakobus 3:8.

Er zijn er die in hun drift er niet om geven wat ze zeggen. Ze veroordelen, lasteren anderen en wensen hun allerlei kwaad toe. Hoe kan Christus in het hart zijn, als de duivel bezit van de tong heeft? *Brevis insania*; woede brengt het verstand in beroering, het is een korte razernij. Jona vaart, in een driftbui, uit tegen de Heere. "Billijk is mijn toorn ontstoken tot dood toe", Jona 4:9. Wel, boos zijn op de Heere en jezelf daarin nog rechtvaardigen ook! "Billijk is mijn toorn ontstoken", de man was niet goed bij zijn verstand. Drift maakt ongeschikt voor het gebed! "Ik wil dan, dat de mannen bidden in alle plaatsen, opheffende heilige handen zonder toorn en twisting", 1

Timótheüs 2:8. Wie bidt met een boos hart, kan zijn handen wel in het gebed opheffen, maar hij heft geen heilige handen op. Als water heet wordt, kookt het weldra over; zo ook, als het hart verhit is door boosheid, loopt het weldra over in heftige, hartstochtelijke taal. Er zijn er die in hun drift anderen vloeken. Laten degenen wier tong van drift in brand raakt, zich ervoor hoeden dat zij niet eenmaal in de hel een druppel water begeren om hun tong te koelen. O, als u het hemelse Koninkrijk niet wilt mislopen, pas dan op dat u u niet laat gaan door onbeteugelde hartstochten. Sommigen zeggen, dat woorden maar wind zijn, maar dan wel zo'n wind die hen naar de hel kan blazen.

11. Als u het hemelse Koninkrijk niet wilt mislopen, pas dan op dat u niet teveel toegeeft aan zinnelijke begeerte. "Verzorgt het vlees niet tot begeerlijkheden", Romeinen 13:14. Het Griekse Woord "*pronoian poiein*", verzorgen, betekent eigenlijk "verzorgers voor het vlees zijn." "Welker god is de buik", Filippenzen 3:19. De keel is een glibberige plaats. Judas ontving de duivel in de bete en dikwijls glijdt de duivel mee in de drank. Overdaad in spijs en drank benevelt de geest, verstikt goede genegenheden en wekt de zinnelijke lust op. Menigeen delft zijn eigen graf met z'n tanden! De heiden, Seneca, kon zeggen: *Magnus sum et ad majora natus quam ut sim corporis mei mancipium*. "Ik ben groot en tot groter dingen geboren dan slaaf te zijn van mijn lichaam." Hij was van een te hoge geboorte dan slaaf te zijn van zijn lichaam. Het lichaam verwennen en de ziel verwaarlozen is hetzelfde als zijn slaaf eten geven en z'n vrouw laten verhongeren. Neem zoveel voedsel om de natuur kracht te geven, maar niet tot oververzadiging. Overdaad in geoorloofde dingen heeft menigeen het hemelse Koninkrijk doen missen.

Een bij kan wel een beetje honing uit de bloem zuigen, maar zet haar in een vat met honing en ze zal verdrinken! God staat toe, dat wij met mate het schepsel gebruiken, maar overdaad slokt de mens op tot zijn verderf.

12. Als u niet het hemelse Koninkrijk wilt missen, waak dan tegen onrecht in uw handelingen. Bedrog bestaat in twee dingen:

- Koopwaar zó mengen, alsof men slechte en goede tarwe dooreen zou mengen en dat verkopen voor zuivere tarwe; dat is bedrog. "Uw wijn is vermengd met water", Jesaja 1:22.
- Te weinig in een maat geven. "Verkleinende de efa", Amos 8:5. De efa was een maat die de Joden bij de verkoop van goederen gebruikten. Zij verkleinden de efa, zij gaven niet een volle maat. Het zou te wensen zijn, dat dit niet de zonde van velen is. "In des koopmans hand is een bedriegelijke weegschaal", Hoséa 12:8. Kunnen zij die geen recht doen, wel heilig zijn? "Zou Ik rein zijn met een goddeloze weegschaal?", Micha 6:11. Is diegene oprecht van hart die valse gewichten gebruikt? Velen kunnen nooit in de hemel komen vanwege het bedriegen.

13. Als u het hemelse Koninkrijk niet wilt missen, pas dan op voor verkeerd gezelschap. Door te kopen en te verkopen hebben wij noodzakelijk omgang met mensen, of anders zouden we, zoals de apostel zegt) wel uit de wereld moeten gaan, 1 Korinthe 5:10, maar kies toch niet met opzet het gezelschap van goddelozen. "Maar nu heb ik u geschreven, dat gij u niet zult vermengen", 1 Korinthe 5:11. Verenig u toch niet met het gezelschap van de goddelozen en wees ook niet al te familiair met hen. De goddelozen haten God en "Zoudt gij die den HEERE haten, liefhebben?", 2 Kronieken 19:2. Een christen is, krachtens zijn eed van trouw aan God bij de doop,

verplicht geen intieme omgang te hebben met degenen die gezworen vijanden van de Heere zijn; dat zou geen goed getuigenis van hem zijn. Wat moeten de duiven van Christus bij de roofvogels doen? Wat hebben maagden bij hoeren te zoeken? Het gezelschap van de goddelozen is heel besmettelijk, dat is net alsof men zich voegt bij hen die melaats zijn. "Maar zij vermengden zich met de heidenen, en leerden derzelver werken", Psalm 106:35. Als men blanke wapens bij roestige legt, zullen de blanke wapens de roestige niet schoon maken, maar de roestige zullen wel de blanke bederven. Zij die een godsdienstige opvoeding gehad hebben en enige neiging tot het goede hebben, zullen wellicht schade oplopen, als ze onder goddelozen terecht komen. Slechten zullen eerder de goeden bederven dan dat de goeden de slechten tot bekering brengen. Farao leerde Jozef zweren, maar Jozef leerde Farao niet bidden. In verkeerd gezelschap zit een vreemde aantrekkingskracht om de beste neigingen te verknoeien en te bederven; goede genegenheden verstikken daar. Gooi een vuurbal in de sneeuw en hij is weldra gedooft. In het gezelschap van goddelozen gaat de warmte van vurige genegenheden verloren. Als wij familiale contacten onderhouden met goddelozen, zullen ze ons van nauwgezette Godsvrucht afhouden en zal dat onze vrijheid en ware genot belemmeren. "Deze sekte wordt overal tegengesproken", Handelingen 28: 22. Daardoor zal iemand wiens blik tevoren naar de hemel gewend was, ontmoedigd worden en van lieverlede van het goede vervallen. Er komt sluipsgewijs een afkeer van zijn vorige godsdienstige levenskoers over hem; hij denkt dan dat hij al te rechtvaardig was, strenger dan nodig was. Een verborgen genoeg tot het verkeerde sijpelt zijn hart binnen. Hij begint dwaze, schunnige praat wel aardig te vinden; hij kan het aanhoren, dat de godsdienst wordt tegengesproken en hij zwijgt, ja het bevalt hem wel; hij gaat van ijdelheid houden en vindt vermaak in de zonde. Hij is langzamerhand zó anders geworden en lijkt zoveel op het gezelschap waar hij mee omgaat, dat hij nu een afkeer en een weerzin gaat krijgen van zijn vorige sobere levenswijze. Hij is nu de vromen slechtgezind, is veranderd in een spottende Ismaël, een levende duivel; en tenslotte wordt hij minstens zo'n erg kind der hel als dit genadeloze gespuis, waarmee hij omging. En wat is het einde van dit alles? Een smet op zijn naam, een mot in zijn bezittingen en een worm in zijn consciëntie. O, als u het hemelse Koninkrijk niet wilt ontlopen, pas dan toch op voor verkeerd gezelschap. Verkeerd gezelschap is de pest en het bederf voor de jeugd van tegenwoordig. Degenen die aanvankelijk overhielden naar een sobere levenswijze, worden, doordat ze bij goddelozen verkeren, geheel vertrouwd met hen, tot ze uiteindelijk elkaar gezelschap houden in de hel.

14. Als u het hemelse Koninkrijk niet wilt missen, pas dan op voor vleselijke overleggingen. Het vlees is de verrader in ons binnenste. Als de vijand binnen de muren van een kasteel is terechtgekomen, is er een groot gevaar dat het ingenomen zal worden. Het vlees is een vijand die van binnen zit. Het is een slechte raadgever. Het zegt: "Er is een leeuw op de weg." Het ontraadt nauwgezetheid in de godsdienst. Het zegt, net als Petrus, tegen Christus: "Dat zal U geenszins geschieden." Het zegt, net als judas: "Waartoe al dit verlies?" "Waar is al dit bidden voor nodig? Waarom verspilt u al uw krachten en geestvermogens in de godsdienst? Waartoe al dit verlies?" Het vlees roept luide om gemak en genot. Hoevelen zijn er die het hemelse Koninkrijk misgelopen hebben, omdat ze het vlees geraadpleegd hebben.

15. Als u de hemel niet wilt missen, pas dan op voor vleselijke betrekkingen. Onze vrienden naar het vlees zijn vaak hinderpalen op weg naar de hemel. Zij zullen tegen ons zeggen: "Godsdienst is vaak zo bekrompen en zonderling." Zelfs de vrouw van

uw schoot kan een verleidster zijn. De vrouw van Job was dat. "Houdt gij nog vast aan uw oprechtheid? Zegen God en sterf", Job 2:9. "Wat zegt u, nog steeds bidden? Wat hebt u eraan, als u God dient? Job, wat voor loon hebt u daarvan? Wat kunt u nu anders laten zien in de dienst van de Heere dan zweren en etterbuilen? En houdt u dan nog aan uw oprechtheid vast? Werp de dienst des Heeren van u; zeg de godsdienst vaarwel." Hier is dus een verzoeking die hem door zijn vrouw wordt aangedaan. De vrouw was gemaakt uit een rib, de duivel veranderde die rib in een pijl en zou daarmee Job door het hart geschoten hebben, maar zijn geloof doofde deze vurige pijl uit.

Pas toch op voor vleselijke betrekkingen. Wij lezen dat sommigen van de verwanten van Christus Hem vasthielden en Hem wilden verhinderen, toen Hij wilde gaan preken. "Zij zeiden: Hij is buiten Zijn zinnen", Markus 3:21. Onze verwanten kunnen ons soms in de weg staan, als wij naar de hemel wensen te gaan en terwijl zij alle ijver beoordelen als onbezonnenheid, willen zij ons verhinderen om zalig te worden. Spira had zulke vleselijke verwanten, want toen hij hun advies had gevraagd of hij in zijn protestantse overtuiging zou volharden, overreedden zij hem om te herroepen; en toen hij dan ook zijn vorig geloof had afgezworen, verviel hij in een verschrikkelijke, depressieve gemoedstoestand. Ook Galeacius, de markies van Vico, ondervond dat zijn vleselijke verwanten een geweldig struikelblok op zijn weg vormden en wat kostte het hem veel moeite om door hun verzoeking heen te breken! Pas toch op voor een valstrik in uw schoot!

Een goed gezegde van Hiëronymus is: "Als mijn vader mij zou overreden om Christus te verloochenen, als mijn moeder mij haar borst zou tonen die mij melk gaf, als mijn vrouw mij zou verlokken met haar omhelzingen, zou ik ze allemaal verlaten en naar Christus vluchten."

16. Als u het hemelse Koninkrijk niet wilt missen, pas dan op voor afvallen. Waak tegen afval. Wie het in de loopbaan niet volhoudt, mist de prijs. Wie aan het geloof schipbreuk lijdt, kan niet in de haven der heerlijkheid aankomen. Wij leven thans in de tijd van het vallende blad. Mensen vallen af van de vroomheid die zij schenen te bezitten. Sommigen vervallen tot dwaling, anderen tot ondeugd. Sommigen raken aan de drank, anderen gaan dobbelen, weer anderen hoereren. De mantel van hun belijdenis is zowaar van hen afgevallen. Het is vreselijk, als men afvalt na een hoopvol begin. "De afvallige", aldus Tertullianus, "schijnt God en de satan in de weegschalen te leggen en als hij de dienst van beiden gewogen heeft, prefereert hij de dienst van de duivel en roept hem uit tot de beste meester. In dit opzicht maakt hij Christus openlijk te schande, Hebrëen 6:6. Dat is tenslotte toch droevig!, Hebrëen 10:38. Als u de heerlijkheid niet wilt mislopen, waak dan tegen afval. Wie afvalt, moet wel buiten het Koninkrijk blijven.

*Vraag. Maar, wat moeten wij dan wel doen?*

1. Als wij dit hemelse Koninkrijk niet willen missen, laten wij dan veel zelfverloochening beoefenen. "Zo iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf", Matthëüs 16:24. Wie ten hemel wil gaan, moet zijn eigengerechtigheid verloochenen. Cavendum eat a propria justitia. Wij moeten eigengerechtigheid schuwen. "En in Hem gevonden worde, niet hebbende mijn rechtvaardigheid, die uit de wet is", Filippenzen 3:9. De spin weeft een web uit haar eigen ingewanden; zo wil een huichelaar graag een web van zaligheid uit zijn eigengerechtigheid spinnen. Wij moeten in het stuk van de rechtvaardigmaking zelfs onze burgerlijkheid verloochenen.

Burgerlijkheid is een goede staf om ermee onder de mensen te wandelen, maar het is een slechte ladder om ermee ten hemel te klimmen. In het stuk van de rechtvaardigmaking moeten wij ook onze heilige werken verloochenen. Ach, wat zijn onze plichten doortrokken van de zonde. Leg goud in het vuur en er komt schuim af; zo zijn ook onze beste gouden werkzaamheden met ongeloof vermengd. Verloochen uw eigengerechtigheid; neem uw plichten waar, maar vertrouw enkel op Christus. De duif bij Noach gebruikte haar vleugels om te vliegen, maar vertrouwde zich aan de ark toe voor veiligheid. Laat uw ijver zien in de plichten, maar stel er niet uw vertrouwen op. Zelfverloochening is de weg tot het Koninkrijk. Men komt slechts in de hemel door deze nauwe poort van zelfverloochening.

2. Het tweede middel om het Koninkrijk te kunnen verkrijgen, is ernstige overdenking. De meeste mensen komen niet in de hemel, omdat zij nooit ernstige overdenkingen hebben. Wij moeten dikwijls overdenken wat voor Koninkrijk de hemel is. Het wordt wel "een bereid Koninkrijk" genoemd, Matthéüs 25:34, wat impliceert dat het iets zeldzaams en iets voortreffelijks is. De Heere heeft in Zijn Koninkrijk zulke zaken bereid "die het oog niet heeft gezien en het oor niet heeft gehoord", 1 Korinthe 2:9. De hemel gaat alles te boven.

In 't bijzonder zijn er in dit hemelse Koninkrijk twee zaken: een statig paleis en een koninklijk feestmaal.

- Het statig paleis is groot en heeft verschillende verdiepingen. De afmetingen ervan zijn twaalfduizend stadiën, of zoals het in sommige Griekse handschriften luidt: twaalf maal twaalfduizend stadiën, een eindig getal voor een oneindig; geen calculator kan deze stadiën berekenen, Openbaring 21:15. Hoewel er een ontelbare schare van heiligen en engelen in de hemel zal zijn, toch is er oneindig veel ruimte om hen te bevatten. Het paleis van dit Koninkrijk is doorzichtig als glas; het wordt met licht beschenen en dit licht is lieflijk. De hel is een donkere kerker, maar het paleis hier Boven is met licht versierd, Kolossenzen 1:12. Er schijnen zulke luisterrijke stralen van de Heere af, die een schittering en glans verspreiden door de derde hemel. Dit paleis van het Koninkrijk heeft een goede ligging met betrekking tot zuivere lucht en een lieflijk uitzicht. Daar vindt men de beste lucht, welriekend gemaakt met de beste reuk van de zalven van Christus en daar is het lieflijkste uitzicht op de heldere Morgenster. Het paleis is vol rijkdom en weelde. Het heeft paarden poorten, Openbaring 21:21. Het is verfraaid met witte kleden en kronen der heerlijkheid. Daar raakt nooit iets in verval en de bewoners sterven er nooit. "Zij zullen heersen in alle eeuwigheid", Openbaring 22:5.
- Daar wordt ook een koninklijk feestmaal gehouden. Dat heet "het avondmaal van de bruiloft des Lams", Openbaring 19:9. Bullinger en Gregorius verstonden dit van het vorstelijke avondmaal, dat in het hemelse Koninkrijk wordt aangericht. Het zal een luisterrijk feestmaal zijn tot ere van de Aanrichter. De ogen van de verheerlijkte heiligen zullen verzadigd zijn van het zien van Gods schoonheid en hun harten zullen vol zijn van Zijn liefde. Het zal een heerlijk feestmaal zijn, wat betreft het genot en de heilige vreugde. Wat zal daar een vreugde klinken uit de lofliederen en overwinningsliederen van de verheerlijkte heiligen. Heiligen en engelen zullen samengesnoerd zijn in een onafscheidelijke vereniging in liefde en zij zullen elkaar lieflijk omhelzen. Het zal een koninklijk feestmaal zijn, waar geen oververzadiging zal zijn, omdat er steeds een verse gang wordt opgediend. Ernstig te overdenken hoe het zal zijn in het Koninkrijk der hemelen, zou een middel kunnen zijn om onze werkzaamheden op te wekken om dat na te jagen. Wat is anders de oorzaak dat men reizen maakt naar Indië, dan de overweging dat men daar

goud en specerijen kan halen? Als wij een blik zouden kunnen slaan op de heerlijkheid des hemels en daarover zouden mediteren, zouden wij weldra daarheen reizen en niet ophouden tot wij in het hemelse Koninkrijk zouden aanlanden. Wat zal het u smarten, als u moet verloren gaan en dan bedenken, dat u niet in de hemel zijt gekomen omdat u zich niet meer moeite hebt getroost.

De profeet Elísa gebod de koning van Israël zesmaal op de grond te slaan, maar hij sloeg slechts driemaal en hield toen op, 2 Koningen 13:19. Hij verspeelde daardoor veel overwinningen. Zo zal het ook zijn, als iemand als volgt moet denken: ik heb wel wat gedaan aan godsdienst, maar niet genoeg. Ik heb gebeden, maar het was zo koud. Ik heb geen kolen op de wierook gelegd. Ik heb het Woord gehoord, maar heb er niet over gemediteerd; ik heb het niet herkauwd. Ik heb maar driemaal geslagen, terwijl ik het zesmaal had moeten doen. Als ik me wat meer moeite getroost had, was ik gelukkig geweest, maar ik heb het hemelse Koninkrijk gemist, doordat ik tekort gekomen ben. Deze gedachte, hoe vreselijk het zal zijn de hemel te missen omdat wij ons niet meer ingespannen hebben, moest wel een middel zijn om onze trage harten aan te sporen en ons des te ijveriger te doen zijn dit Koninkrijk te verkrijgen.

3. Het derde middel om dit Koninkrijk te verkrijgen, is een dagelijks gebedsleven erop na te houden. "Maar ik was steeds in het gebed", Psalm 109:4. Het gebed doet de genegenheden ontvlammen en oliet de wielen van de werkzaamheden. Het vindt ingang bij de Heere, het opent Zijn ingewanden en Hij ontsluit daarop de hemel. Allen die in de hemel zijn gekomen, zijn daar op hun knieën naartoe gekropen. De heiligen die nu in de hemel zijn, zijn mannen des gebeds geweest. Daniël bad drie tijden daags, Jakob worstelde met God in het gebed en hij overmocht als een vorst. Het gebed moet vurig zijn, anders is het, naar het zeggen van Luther, *thuribulum sine prunis*, een gouden wierookvat zonder vuur. O, loop de Heere achterna met gebeden en tranen. Zeg evenals Jakob tot de Engel: "Ik zal U niet laten gaan, tenzij dat Gij mij zegent", Genesis 32:26. Luther zegt: *vincit Invincibilem*; "Het gebed overwint de Onoverwinnelijke." Elia heeft door gebeden de hemel geopend: door vurig en aanhoudend gebed wordt de hemel voor ons geopend.

4. Als u het hemelse Koninkrijk wilt beërven, heb dan de hemel lief. Liefde maakt dat iemand alle middelen gebruikt om in het genot van het geliefde voorwerp te komen. Wat is degene die de wereld liefheeft, toch actief! Hij zal zijn slaap en rust ervoor onderbreken. Wat waagt iemand die eer liefheeft, er al niet aan, om die te bereiken. Hij zal door bloed naar de troon zwemmen. Jakob had Rachel lief en wat wilde hij er niet voor doen om haar te krijgen, al moest hij zelfs tweemaal zeven jaar dienen als een knecht. Liefde drijft iemand met geweld uit naar het geliefde voorwerp. Liefde voert een christen, net als de vleugels van een vogel en als de zeilen van een schip, met volle vaart naar de hemel. De hemel is een plaats van rust en vreugde, het is het paradijs en wilt u dat niet liefhebben? Heb liefde tot de hemel en u zult die niet mislopen. Liefde breekt door alle tegenstand heen; zij neemt de hemel in met geweld. Al is de liefde nog zo werkzaam, ze wordt nooit moe. Het is net als de staf van een mirteboom in de hand van een reiziger: die maakt hem fris en levendig in zijn loop en bewaart hem voor vermoeidheid.

5. Als u het hemelse Koninkrijk wilt beërven, maak dan werk van uw godsdienst. Wat iemand als bijzaak beschouwt, iets wat bijkomstig is, daar zal hij niet veel aandacht

aan schenken. Als wij ooit de hemel wensen te beërven, moeten wij dat als ons hoogste belang beschouwen. Andere zaken hebben slechts betrekking op ons tijdelijk levensonderhoud, maar dit betreft onze zaligheid. Wij melken werk van onze godsdienst, als wij ons geheel aan de dienst des Heeren wijden, Psalm 139:18b.

Dan achten wij dát de beste uren die wij met de Heere doorbrengen. Wij geven dan de Heere het innigste van onze genegenheden, het beste van onze tijd en onze krachten. Wij drijven dan elke dag handel op de hemel en wij zijn als een koopman die de Parel van grote waarde zoekt. Wie niet zijn aandacht aan zijn handel geeft, verkrijgt geen vermogen. Wie de godsdienst niet voor zijn voornaamste bezigheid houdt, zal nooit de hemel beërven.

6. Als u het hemelse Koninkrijk wilt beërven, verbind dan uw hart aan de Heere door heilige geloften. Beloof de Heere, dat u door Zijn genade, nog inniger met de zaken van de hemel zult bezig zijn dan ooit tevoren. "O God, op mij zijn Uw geloften", Psalm 56:13. Een gelofte verbindt de belover aan zijn plicht; hij beschouwt het voor zich als een verplichting, krachtens zijn gelofte, om de Heere aan te kleven. Als bijen in een sterke wind vliegen, verzwaren zij zich met kleine steentjes, zodat ze niet wegdrijven; zo moeten wij ons ook met krachtige geloften versterken, zodat wij niet van God afgedreven worden door de gewelddadige wind van verzoeking. Ongetwijfeld mag een christen zo'n gelofte doen, omdat de grond daarvan zedelijk goed is: hij belooft niets anders dan wat hij verplicht is te doen krachtens zijn doopbelofte, namelijk om in nauwer gemeenschap met de Heere te wandelen en de hemel nog vuriger na te jagen.

7. Als u het Koninkrijk wilt beërven, grijp dan alle tijden en gelegenheden aan tot welzijn van uw ziel. "Den tijd uitkopende", Efése 5:16. De gelegenheid is het beste van uw tijd; de tijd der genade nuttig gebruiken laat zien hoeveel de zaligheid ons waard is. De zeeman die de gelegen tijd, als de wind waait, waarneemt, komt in de haven. Door de gelegenheid waar te nemen, terwijl wij de middelen der genade nog hebben, en als dan de wind des Geestes waait, kunnen wij aanlanden in het hemelse Koninkrijk. Wij weten niet hoe lang wij nog het genot hebben van het Evangelie. De tijd der genade komt, evenals de duif bij Noach, met een olijftak in haar bekje, maar spoedig stijgt ze op en vliegt van ons weg. Al is de tijd der genade een aangename tijd, ze is ook vlug voorbij. God kan de gouden kandelaar van ons wegnemen, zoals Hij gedaan heeft in de gemeenten van Klein-Azië. Wij zien al vele droeve symptomen daarvan: "De grauwigheid is op hem verspreid", Hoséa 7:9. Laten wij daarom acht nemen op de gelegen tijd, die wij thans hebben. Wie in de zaaitijd slaapt, zal in de oogsttijd bedelen.

7. Als u het hemelse Koninkrijk wilt ingaan, moet u dagelijks de wacht houden. "En hetgeen Ik u zeg, dat zeg Ik allen: Waakt". Markus 13:37. Velen hebben de hemel gemist, omdat ze te weinig gewaakt hebben. Ons hart is zo geneigd ons tot zonde te verlokken en de duivel ligt met zijn verzoeking op de loer. Wij moeten elke dag een schildwacht uitzetten en de wacht houden in onze ziel. "Ik stond op mijn wacht", Hábakuk 2:1. Wij moeten waken over onze ogen. "Ik heb een verbond gemaakt met mijn ogen", Job 31:1. Heel veel zonden komen door het oog naar binnen. Toen Eva zag, dat de boom goed was tot spijs en een lust was voor het oog, nam zij van zijn vrucht, Genesis 3:6. Eerst keek zij, toen begeerde zij. Als het oog een onrein voorwerp aanziet, zet dat het hart in vuur en vlam. De duivel klautert vaak naar binnen door het raam van het oog.

- Houd de wacht over uw ogen!
- Waak over uw oren. Veel vergif wordt door het oor in ons overgebracht. Laat onze oren open zijn naar de Heere en gesloten voor de zonde.
- Waak over uw hart! Wij wachten ons voor verdachte personen. "Arglistig is het hart", Jeremia 17:9. Houd de wacht over uw hart.
  - Als u bezig zijt met heilige zaken, is het geneigd af te zwerven naar ijdele dingen. Hieronymus zegt: *aut per porticum deambulo aut de foenore computo*; "Als ik in gebed ben, loop ik óf in een museum óf ik ben aan het rekenen."
  - Houd de wacht over uw hart, als u in gezelschap zijt. De basilisk vergiftigt de kruiden waar hij over ademt; zo is ook de adem van de goddelozen besmettelijk. Ja, houd de wacht over uw hart, als u in goed gezelschap bent. Degenen die wat goeds in zich hebben, kunnen toch wel net te licht zijn en lichtzinnig zijn in hun gesprekken. Dus, als er geen schuim omhoog borrelt, kan er toch wel teveel van zijn. De duivel is listig; hij kan net zo goed in een duif kruipen, zoals hij eenmaal in de slang kroop. De satan heeft zelfs Christus verzocht door middel van een apostel.
  - Houd de wacht over uw hart in voorspoed. Dan zijt u in gevaar hoogmoedig te worden. Hoe hoger het water van de Theems stijgt, hoe hoger een boot wordt opgeheven: hoe verder het vermogen van iemand stijgt, hoe hoger het hart in hoogmoed rijst. In voorspoed loopt u niet alleen het gevaar God te vergeten, maar zelfs de verzenen tegen Hem op te heffen. "Als Jeschurun vet werd, zo sloeg hij achteruit", Deuteronomium 32:15. Het is moeilijk een volle beker zonder morsen te dragen en ook om omvangrijke, welvarende bezittingen te hebben zonder daarmee te zondigen. *Turpi fregerunt saecula luxu divitiae molles*. "Rijkdommen waar wij gemakkelijk aan komen, hebben onze eeuw verdorven door onbehoorlijke luxe", zegt Seneca. Zoals Simson in slaap gevallen is in de schoot van Delfla, zo zijn er velen zó vast in slaap gevallen in de schoot van voorspoed, dat zij niet eerder wakker zijn geworden dan toen zij in de hel vielen.
  - Houd de wacht over uw hart na heilige oefeningen. Toen Christus gebeden en gevast had, verzocht de duivel Hem, Mattheüs 4:3. Nadat wij in het gebed met de satan gestreden hebben, zijn wij geneigd gerust te worden en onze geestelijke wapenrusting af te leggen en dan valt de duivel ons weer aan en verwondt ons.  
O, als u ten hemel wilt gaan, sta dan altijd op uw wachttoren; zet een schildwacht uit, houd zorgvuldig de wacht in uw ziel. Wie zou niet willen waken, als het om een Koninkrijk gaat!

9. Als u in het hemelse Koninkrijk wilt aanlanden, verkrijg dan de volgende drie genadegaven, die u daar ongetwijfeld zullen brengen.

- a. Kennis van God en Goddelijke zaken. Men gaat niet blindelings naar de hemel. Bij de schepping was licht het eerste dat geschapen werd en zo is het ook in de herschepping. Kennis is de vuurkolom, die ons voorgaat en ons pad verlicht naar het hemelse Koninkrijk. Licht moet ons voeren tot "de erve der heiligen in het licht", Kolossenzen 1:12.
- b. Geloof. Het einde van het geloof is de zaligheid. "Verkrijgende het einde uws geloofs, namelijk de zaligheid der zielen", 1 Petrus 1:9. Wie gelooft, gaat zó zeker naar de hemel, alsof hij reeds in de hemel was, Handelingen 16:31. Het geloof grijpt Christus aan en kan iemand de hemel ontgaan, die Christus aangrijpt? Het geloof verenigt zich met Christus en zullen de leden niet daar zijn waar het Hoofd

is? Niet allen hebben dezelfde mate des geloofs. Wij moeten onderscheid maken tussen de dadelijke geloofsoefening en de wekerende daad van vertrouwen en verzekering. Toch geeft het minste zaadje en de kleinste vonk van het geloof ongetwijfeld een recht op het hemelse Koninkrijk. Ik word gerechtvaardigd omdat ik geloof, niet omdat ik wéét dat ik geloof.

- c. Liefde tot God. De hemel is bereid voor degenen die God liefhebben, 1 Korinthe 2:9. Liefde is de ziel van gehoorzaamheid, de toetssteen van oprechtheid. Doordat wij God liefhebben, kunnen wij weten dat Hij ons liefheeft, 1 Johannes 4:19. En degenen die God liefheeft, zal Hij aan Zijn borst leggen.

In zijn toespraak bij de begrafenis van Theodosius voert Ambrosius de engelen in, die over zijn uitgaande ziel zweven en gereed staan die naar de hemel te brengen; zij vragen hem, wat de genade was die hij op aarde het meest in praktijk gebracht had. Theodosius' ziel antwoordde: "*Dilexi, Dilexi*", "Ik heb liefgehad, ik heb liefgehad." Dan wordt zijn ziel direct door een escorte van engelen overgebracht naar de heerlijkheid. Liefde is een heilig vuur, dat in het hart wordt ontstoken; de Godvrezende ziel stijgt in de vlammen van dat vuur naar de hemel.

10. Als wij dit hemelse Koninkrijk willen beërven, laat ons dan staan naar oprechtheid. "Die oprecht wandelt, zal behouden worden", Spreuken 28:18. De oprechte christen kan wel in gebreke blijven wat betreft de mate van genade, maar hij zal nooit buiten het Koninkrijk blijven. De Heere wil vele gebreken over het hoofd zien, als het hart maar oprecht is, Numeri 23:21. Echt goud, al is het licht, heeft toch enig bijmengsel. "Gij hebt lust tot waarheid in het binnenste", Psalm 51:8. Oprechtheid is de saus die al onze daden kruidt en hen smakelijk maakt. Het is een bestanddeel in elke genade; het wordt genoemd "ongeveinsd geloof" en "lief hebben in onverderfelijkheid" (*liefde in oprechtheid*, Engelse vertaling, 2 Timótheüs 1:5 en Efëze 6:24).

Een munt is niet gangbaar, als het stempel van de koning ontbreekt en genade is niet echt, als het stempel van oprechtheid er niet op staat. Schoonschijnende plichten, die verzuurd zijn door huichelarij worden afgewezen, terwijl grote gebreken, die toch verzoet zijn met oprechtheid, aangenomen worden. Als er iets in de wereld is dat ons in de hemel zal brengen, is het oprechtheid. Oprechtheid geeft de eenvoudigheid des harten aan. "In wiens geest geen bedrog is", Psalm 32:2. Hoe eenvoudiger de diamant is, hoe kostbaarder. Oprechtheid is er al, als wij God met ons hart dienen, als wij niet alleen Hem aanbidden, maar Hem liefhebben. Kain bracht wel een offer, maar zijn hart lag er niet in. De Heere verlustigt Zich in een offerande die op het altaar van het hart ontbrandt. Hoewel een oprecht christen twee beginselen in zich heeft, vlees en geest, is hij toch niet dubbelhartig; zijn hart is geheel voor de Heere. Er is oprechtheid, als wij in alles wat wij doen, alleen God bedoelen. De eer des Heeren is meer waard dan de zaligheid van alle zielen der mensen. Hoewel een oprecht christen in zijn plichten veel tekort komt, heeft hij toch het goede doel voor ogen. Zoals de plant *heliotropium* meedraait met de beweging van de zon, zo zijn de daden van iemand die God vreest, alle gericht op de eer des Heeren.

11. Als wij het hemelse Koninkrijk willen beërven, laten wij ons dan met alle ijver aan onze plichten houden. Wat betekent een dode vorm zonder kracht? "Zo dan, omdat gij lauw zijt, en noch koud noch heet, Ik zal u uit Mijn mond spuwen", Openbaring 3:16. Vurigheid brengt leven in de plichten. "Zijt vurig van geest. Dient den Heere", Romeinen 12:11. In het Grieks staat "zeontes", "overkokend". "Christus bad des te ernstiger", Lukas 22:44. Als het vuur in het gouden wierookvat dreigde uit te gaan,

moest Aäron meer kolen bij de wierook leggen. Zo is ook bidden met toewijding meer kolen bij de wierook leggen! Formaliteit brengt ons niet in de hemel, maar vurigheid. De formalist is net als Efraïm, een koek die niet omgekeerd is, aan de ene kant gebakken en aan de andere kant nog deeg. Wat het uitwendige van de dienst des Heeren betreft, schijnt hij heet te zijn, maar wat de geestelijkheid van de dienst des Heeren betreft, is hij koud. O, als u het hemelse Koninkrijk wilt beërven, laat dan uw hart met vurigheid uw plichten waarnemen. Elia werd ten hemel opgenomen in een vurige wagen: als gij ten hemel wilt gaan, moet u daarheen gebracht worden in de vurige wagen van ijver. Het Koninkrijk der hemelen wordt ingenomen met geweld.

12. Als wij in het hemelse Koninkrijk willen aanlanden, laten wij dan de werkingen van Gods Geest in ons hart voeden. De zeeman kan wel zijn zeilen hijsen, maar het schip kan zonder een windvlaag niet de haven bereiken. Zo kunnen wij wel de zeilen van onze werkzaamheden uitzetten, maar wij kunnen de haven der heerlijkheid niet bereiken zonder de noorden- en zuidenwind van Gods Geest. Wat komt het er daarom voor ons toch vooral op aan, dat wij veel gebruik maken van de werkingen des Geestes - een aandrang tot het gebed, opwellingen van berouw. "Als gij hoort het geruis van een gang in de toppen der moerbeziënbomen, dan rep u; want alsdan is de HEERE voor uw aangezicht uitgegaan", 2 Samuël 5:24.

Zo ook, als wij in ons binnenste een geluid waarnemen, een verborgen ingeving die ons tot goede plichten aandringt, dan moeten wij ons daartoe zetten. Terwijl de Geest in ons werkt, moeten wij met de Geest werken. Menigeen heeft twistingen van de Geest in zich; Hij werkt goede bewegingen in hun hart en heilige oogmerken, maar men laat na deze goede bewegingen op te volgen en de Geest wordt bedroefd en als Hij bedroefd wordt, trekt Hij Zijn bijstand terug en als die bijstand weg is, komt men niet in de hemel. O, maak toch veel werk van de bewegingen des Geestes; het gaat er maar om, hoeveel uw zaligheid u waard is.

De Geest des Heeren wordt vergeleken met vuur, Handelingen 2:3. Als wij zo attent zijn om de vonk aan te blazen, kan er een vuur ontstaan om onze genegenheden te ontvlammen en om onze voeten tot een licht te zijn op de weg des vredes. Als wij de Geest uitblussen door Zijn bewegingen te negeren, of tegen te staan, snijden wij zelf de mogelijkheid van zalig worden af. De Geest van God heeft een trekkende kracht, Hooglied 1:4. De gezegende Geest werkt door aantrekking, net als de magneet het ijzer aantrekt. In de prediking van het Woord trekt de Geest het hart ten hemel in heilige begeerten en ontboezemingen. Welnu, als de Geest ons zó begint te trekken, laten wij er dan voor oppassen, dat wij niet tegengesteld trekken, opdat het niet tot ons verderf leide, Hebreeën 10:39. Doe als Noach, die, toen de duif naar de ark kwam gevlogen, zijn hand uitstak en haar in de ark opnam. Zo ook, als de lieflijke Duif van Gods Geest naar uw hart komt gevlogen en een gezegende aandrang in haar mond meebrengt als een olijftak des vredes, o neem deze Duif dan in de ark.

Onthaal de Geest in uw hart en Hij zal u ten hemel leiden.

*Vraag. Hoe kunnen wij de bewegingen van de Geest onderscheiden van valse werkingen?*

Antwoord. De bewegingen van de Geest zijn altijd in overeenstemming met het Woord. Het Woord dringt aan op heiligheid, de Geest ook. De Geest spoort tot niets anders aan dan wat het Woord aanwijst. Waar het getij van het Woord heenloopt, daarheen waait ook de wind des Geestes.

13. Wij beërven het hemelse Koninkrijk door middel van gelijkmatige, blijmoedige gehoorzaamheid. Gehoorzaamheid is de weg waarlangs wij ten hemel reizen. Velen zeggen dat zij God liefhebben, maar zij weigeren Hem te gehoorzamen. Heeft iemand de persoon van een vorst lief, als hij zijn bevelen licht acht?

- De gehoorzaamheid moet gelijkmatig zijn. "Dan zou ik niet beschaamd worden (Hebreeuws: "ik zal niet blozen") wanneer ik merken zou op al Uw geboden", Psalm 119:6. Zoals de zon langs alle tekenen van de dierenriem gaat, zo moeten wij alle plichten van de godsdienst doorlopen. Als iemand honderd mijl moet gaan en hij gaat er negenennegentig en stopt dan, dan komt hij niet in de plaats waar hij naartoe reist. Als wij, evenals Herodes, vele dingen doen die God gebiedt, toch zullen we, als wij sterven en één plicht geheel nalaten, niet in de hemel aanlanden. Bijvoorbeeld, als iemand consciëntieus de plichten van de eerste tafel schijnt waar te nemen en niet de plichten van de tweede tafel; als hij godsdienstig schijnt te zijn, maar niet rechtvaardig, dan is hij een overtreder en loopt gevaar de hemel mis te lopen. Evenals de naald steeds wijst waarheen de magneet trekt, zo beweegt zich een nieuw hart in de richting waarheen het Woord trekt.
- De gehoorzaamheid moet ook blijmoedig zijn. "Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen; en Uw wet is in het midden Mijns ingewands", Psalm 40:9. Die gehoorzaamheid is het aangenaamst die blijmoedig is, evenals de zoetste honing die is die spontaan uit de honingraat drupt. God neemt de wil wel aan zonder de daad, maar nooit de daad zonder de wil. "Twee vrouwen kwamen voort, en wind was in haar vleugelen", Zacharia 5:9. Vleugels geven snelheid aan, maar de wind in de vleugels wijst op grote snelheid; en dit is een zinnebeeld van de vaardigheid en blijmoedigheid, die er in gehoorzaamheid moet zijn. Wij gaan ten hemel langs de weg van gehoorzaamheid.

14. Als wij dit Koninkrijk willen beërven, moeten wij veel omgang hebben met de gelovigen. Het ene jeneverkooltje zal het andere aansteken en in vlam zetten. Zo zal ook, als het hart dodig en koud is, de omgang met gelovigen een middel zijn om het te verwarmen. "Alsdan spreken, die den HEERE vrezen, een ieder tot zijn naaste", Maleáchi 3:16. Bolton zei: "Christenen moeten nooit bij elkaar komen zonder te spreken over hun samenkomst in de hemel." De ene christen kan door gebed en samenspreking de ander zeer tot steun zijn en hem een bemoediging geven op weg naar de hemel. De oude Latimer werd zeer versterkt en vertroost, toen hij de geloofsbelijdenis van Bilney hoorde.

Wij lezen dat, toen Mozes' handen zwaar werden en hij dreigde ze te laten zakken, Aäron en Hur ze ondersteunden, Exodus 17:12. Als een christen onder de verzoeking dreigt te bezwijken en de handen des geloofs laat zakken, wordt hij vaak versterkt door met andere christenen te spreken; en zo worden zijn handen ondersteund. Het grote nut van een heilige samenspreking is, dat wij met elkaar kunnen overleggen en elkaar advies geven. Chrysostomus zei: "Als iemand die maar één hoofd heeft om hem te adviseren, er honderd hoofden van zou kunnen maken, zou hij heel wijs zijn. Maar elke individuele christen heeft dit voordeel, als hij omgang heeft met andere gelovigen, zodat er zoveel hoofden zijn om hem raad te geven, hoe te handelen in dit en dat geval of in die en die nood."

De gelovigen kunnen, als zij met andere christenen samenspreken, zeggen: "Was ons hart niet brandende in ons?" In onze geloofsbelijdenis staat dat er gemeenschap der heiligen is, maar zij is veel te weinig in beoefening. Mensen reizen gewoonlijk het snelst in gezelschap. Zo reizen wij het snelst ten hemel in gezelschap van de heiligen.

15. Als wij dit hemelse Koninkrijk willen bereiken, laten wij dan gewillig zijn en ons aan de voorwaarden houden die Christus stelt. Sommigen willen een koopje hebben en wel wat bieden voor het hemelse Koninkrijk; zij willen grove zonden vermijden, naar de kerk gaan en hun gebeden doen en toch met dit alles willen zij niet beantwoorden aan de prijs die de Heere vraagt. Zij willen niet strijden tegen de afgod van eigengerechtigheid en alleen tot Christus vluchten als tot de hoornen van het altaar. Zij willen hun boezemzonde niet opgeven, zij willen God niet dienen op geestelijke wijze, met ijver en vurigheid der ziel, Johannes 4:24. Zij willen hun vijanden niet vergeven, zij willen geen afstand doen van hun vleselijke voorrechten om Christus' wil. Zij zouden het hemelse Koninkrijk wel willen hebben, maar zij hebben de prijs er niet voor over. Als u dit Koninkrijk wilt ontvangen, ga het dan met Christus niet op een akkoordje gooien of afdingen van de prijs, maar aanvaard de voorwaarden die Hij stelt. Zeg: "Heere, ik ben gewillig dit hemelse Koninkrijk te ontvangen, wat het mij dan ook koste. Ik ben bereid mijn rechteroog uit te trekken en van alles afstand te doen ter wille van het Koninkrijk. Hier is een blanco papier dat ik U ter hand stel, Heere; zet er Uw eigen voorwaarden op en ik zal ze onderschrijven."

16. Als wij het hemelse Koninkrijk willen beërven, laten wij dan de heilige instellingen waardoor God zielen ten hemel leidt, waarnemen. "Indien dezen in het schip niet blijven, gij kunt niet behouden worden", Handelingen 27:31. Er zijn er die uit het schip van Gods ordinantiën willen springen en de Heere alleen weet waarheen zij dan springen. Maar tenzij gij in het schip van de instellingen blijft, gij kunt niet behouden worden. Als u ten hemel wilt gaan, neem dan vooral de prediking van het Woord waar. Onze eerste voorouders verloren het paradijs door het gehoor, daar ze luisterden naar de slang en door het gehoor, het horen van het Woord, komen wij weer in de hemel. "Hoor en uw ziel zal leven", Jesaja 55:3.

Soms laat de Heere onder de prediking van het Woord de heilige olie in het oor druppen en dat maakt het hart week en heiligt het. Het gepredikte Woord wordt "de bediening des Geestes" genoemd, omdat de Geest des Heeren van dit middel gebruik maakt om zielen te bekeren, 2 Korinthe 3:8. Als het gepredikte Woord niet zijn uitwerking op mensen heeft, dan zal niets helpen: geen oordelen, geen wonderen, nee, al zou iemand uit de doden opstaan, dan nog niet, Lukas 16:31.

Stel dat een verheerlijkte heilige uit de hemel zou komen en een lichaam aannemen en u zou vertellen over al de heerlijkheid in de hemel en over de vreugde van de gezaligden en zó u trachten te brengen tot het geloof; echter als de prediking van het Woord u niet in de hemel brengt, dan zou zeker ook niet de welsprekendheid van één die uit de doden zou opstaan, het teweeg brengen.

In de hemel zijn de genademiddelen niet meer nodig, maar wel zolang wij hier beneden leven. De lamp heeft olie nodig, maar de ster heeft niets nodig. Terwijl de gelovigen hier hun brandende lamp van genade hebben, is het nodig dat de olie van de genademiddelen voortdurend op hen drupt. Maar deze olie zal niet meer nodig zijn, als zij sterren in de hemel zijn. Als u denkt naar de hemel te gaan, wees dan ras om te horen: want het geloof is uit het gehoor, Romeinen 10: 14, 17.

Petrus liet het net van de verkondiging van het Woord neer en in één trek ving hij drieduizend zielen. Als u wilt dat de deur van de hemel voor u geopend zal worden, waak dan aan de posten van de deur der wijsheid.

17. Als u in de hemel wilt aanlanden, houd dan dit Koninkrijk altijd in het oog. Onze gezegende Heere zag op de vreugde die Hem voorgesteld was. Mozes "zag op de

vergelding des loons", Hebr. 11:26. Laat dit Koninkrijk toch veel in uw gedachten zijn. *Mediteren* is ook een middel om ons te helpen naar de hemel te reizen.

Vraag. *Hoe is dat dan een hulp?*

Antwoord. Het is een middel om te voorkomen dat we zondigen. Er is geen zwaard als dit om de zenuw van de verzoeking door te snijden. Het is bijna onmogelijk om moedwillig te zondigen met levendige gedachten van en een levende hoop op de hemel. Israël richtte een gouden kalf op en diende dat, toen Mozes uit het gezicht verdwenen was. Zo richten de mensen hun lusten als afgoden op, als het hemelse Koninkrijk uit het gezicht is en uit hun gedachten. Mediteren over de hemel bant de zonde uit. Wie over het gewicht der heerlijkheid denkt, verwerpt het gewicht der zonde. Mediteren over het hemelse Koninkrijk zou de gehoorzaamheid kunnen opwekken en verlevendigen.

Dan zouden wij denken, dat wij nooit genoeg kunnen bidden en nooit genoeg de Heere kunnen liefhebben, Die zo'n Koninkrijk voor ons bereid heeft. Immensum gloria calcar habet. "De heerlijkheid heeft een oneindige stimulans in zich." Paulus had de hemel in het oog, hij was daarheen al eens opgetrokken geweest en wat maakte dat ijverig voor de Heere!, 1 Korinthe 16:10. Dit oliet de wielen van de gehoorzaamheid. Het zou ons de heiligheid doen najagen, omdat alleen zodanigen in dit Koninkrijk worden toegelaten. Alleen de reinen van hart zullen God zien, Matth. 5:8. Heiligheid is de taal van de hemel, het is de enige munt die daar gangbaar is. Als wij dit bedenken, zou ons dit moeten aanzetten, om "onszelven te reinigen van alle besmetting des vleses en des geestes, voleindigende de heiligmaking in de vreze Gods", 2 Korinthe 7:1.

18. Het laatste middel om het hemelse Koninkrijk te verkrijgen, is de volharding in heiligmaking. "Zijt getrouw tot den dood, en Ik zal u geven de kroon des levens", Openbaring 2:10. Voor christenen geldt: *non initia set fines laudantur*; niet het begin, maar het einde wordt beloond.

Vraag. *Is er zoiets als volharding om in de hemel te komen?*

Antwoord. Dat iemand het volhoudt om in het Koninkrijk te komen, is een wonder, als wij het volgende bedenken.

- (1) Wat is er een wereld van verdorvenheid met de genade vermengd. De genade dreigt verstikt te worden, zoals kolen dreigen gedooft te worden onder hun eigen as. Het is een wonder dat de genade, evenals een vonk in een zee, niet uitgeblust wordt. Het is een wonder, dat de zonde de genade niet geheel bedekt, zoals een voedster soms op een kind kan liggen, zodat het sterft.
- (2) De onverzoenlijke haat van satan. Hij is afgunstig, dat wij het Koninkrijk zullen verkrijgen, terwijl hij zelf buitengeworpen is. Het grieft hem zeer, als hij ziet dat een deel stof en as tot een heldere ster in de heerlijkheid wordt, terwijl hij zelf een engel der duisternis is. Hij zal alle machten der hel mobiliseren om ons te verhinderen het Koninkrijk binnen te gaan. Hij spuwt zijn vergif uit, schiet zijn vurige pijlen af, verwekt een storm van vervolging; ja hij verkrijgt de overhand op sommigen. "En zie, er was een grote rode draak, en zijn staart trok het derde deel der sterren en wierp die op de aarde", Openbaring 12:3, 4. Met deze rode draak wordt het heidense keizerrijk bedoeld. Welnu, als zijn staart er zoveel op de aarde geworpen heeft, is het een wonder dat er nog sterren in hun loop vast blijven.
- (3) De verleiding des rijkdoms. De rijke jongeling in het Evangelie was heel ver gekomen, maar hij had rijke bezittingen en deze gouden gewichten beletten hem

het Koninkrijk binnen te gaan, Lukas 18:23. Jónathan achtervolgde de vijand in de strijd, tot hij bij een honingraat kwam, toen bleef hij staan, 1 Samuël 14:27. Velen zijn al een heel eind op weg naar de hemel, totdat zij de zoetheid van de wereld smaken; en als zij bij die honingraat gekomen zijn, staan ze stil en gaan niet verder. "Het gewin van geld is het verlies van de ziel." Zij die de rots van grove zonden konden ontwijken, zijn op het gouden strand geworpen. Wat is het daarom een wonder, dat er één het volhoudt tot hij in het Koninkrijk gekomen is.

- (4) Het is een wonder dat er één het volhoudt in de genade en het niet moe wordt in zijn loopbaan naar de hemel, als men bedenkt hoe moeilijk het werk van een christen is. Hij heeft geen tijd om werkeloos te zijn, hij moet óf waken óf strijden. Ja, hij moet die plichten doen die voor het oog van het redelijk verstand tegenstrijdig schijnen te zijn. Als hij de ene plicht verricht, schijnt hij tegen de andere in te gaan. Hij moet in het gebed tot God naderen met een heilige vrijmoedigheid en toch moet hij Hem dienen met vreze. Hij moet treuren over de zonde en toch zich verheugen. Hij moet tevreden zijn en toch ijveren, 1 Korinthe 12:31. Hij moet de goddeloosheid der mensen verachten en toch hun gezag eerbiedigen. Wat is dat moeilijk werk! Het is een wonder dat er één gelovige in het hemelse Koninkrijk aanlandt.
- (5) Ik zou daar nog aan toe kunnen voegen de verkeerde voorbeelden om ons heen, die zo'n aantrekkingskracht hebben, dat wij wel kunnen zeggen dat de duivelen onder ons zijn gekomen in de gedaante van mensen. Wat een wonder is het dan dat er één ziel volhardt, tot hij in het hemelse Koninkrijk aankomt. Maar hoe groot het wonder ook is, er bestaat zeker een volharding.

De volharding van een gelovige rust op drie onbeweeglijke pilaren.

- a. Op Gods eeuwige liefde. Wij zijn ongestadig in onze liefde tot God, maar Hij is niet zó in Zijn liefde tot ons. "Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde", met een liefde der eeuwigheid, Jeremia 31:3. Gods liefde tot de uitverkorenen is niet als de liefde van een koning tot zijn gunsteling, die als ze op een hoogtepunt is, spoedig weer afneemt. Maar Gods liefde duurt tot in eeuwigheid. Hij kan wel eens in verlating brengen, maar Hij ontfermt niet. Hij kan Zijn liefde wel eens veranderen in fronsen, maar niet in haat. Hij kan wel in Zijn voorzienigheid veranderen, maar niet in Zijn besluit. Als eenmaal het zonlicht van Gods verkiezende liefde in de ziel is opgegaan, zal het nooit meer helemaal ondergaan.
- b. De volharding van een gelovige rust op het verbond der genade. Dat is een vast, onwankelbaar verbond, zoals men kan lezen in de woorden van de lieflijke zanger van Israël: "Hij heeft mij een eeuwig verbond gesteld, dat in alles wel geordineerd en bewaard is", 2 Samuël 23:5. Het is een lieflijk verbond, waarin God onze God wil zijn; dat is het pit en merg van alle zegeningen. Het is ook een zeker verbond, dat Hij Zijn vrees in ons hart wil leggen en dat wij nooit van Hem zullen afwijken, Jeremia 32:40. Dit verbond is onschendbaar, het kan niet verbroken worden. De zonde kan wel de vrede van dit verbond opschorten, maar zij kan niet de band van het verbond verbreken.
- c. De derde pilaar, waarop de volharding rust is de mystieke eenheid. De gelovigen zijn ingelijfd in Christus, zij zijn aan Hem verbonden als leden aan het Hoofd, door de zenuw en band des geloofs, zodat zij er niet van losgemaakt kunnen worden, Efése 5:23. Wat eenmaal gezegd werd van het natuurlijke lichaam van Christus, is even waar van Zijn mystiek lichaam. "Geen been van Hem zal verbroken worden", Johannes 19:36. Evenals het

onmogelijk is het zuurdeeg van het meel te scheiden, als het eenmaal vermengd is, zo onmogelijk is het ook, als Christus en de gelovigen eenmaal verenigd zijn, dat zij ooit door de macht van dood of hel gescheiden kunnen worden. Hoe kan Christus ooit één lid van Zijn lichaam verliezen en toch volmaakt zijn? U ziet dus, op welke sterke pilaren de volharding der heiligen rust!

Vraag. *Hoe houdt een christen het dan vol tot hij in het Koninkrijk komt? Hoe volhardt hij?*

1. *Auxilio Spiritus*; door de hulp van de Heilige Geest. De Heere houdt een christen staande, zodat hij volhardt door de kracht en de sterke invloed van Zijn Geest. De Geest onderhoudt het wezen, het zaad der genade. Hij blaast de vonken der genade aan tot een heilige vlam. *Spiritus est Vicarius Christi*. "De Geest is de Vicaris van Christus", Tertullianus. Hij is de Plaatsvervanger en Gevolmachtigde van Christus. Hij is elke dag aan het werk in het hart van een gelovige, om genade in oefening te brengen en te doen uitgroeien tot volharding. De Geest behoudt en polijst de vaten der barmhartigheid en maakt ze geschikt voor de heerlijkheid.
2. Christus maakt door Zijn voorbidding, dat een gelovige volhardt en onderhoudt hem, tot hij in het hemelse Koninkrijk aanlandt. Hij is zowel Voorspraak als Borg. Hij bidt, opdat de gelovigen veilig in het Koninkrijk mogen aankomen. "Waarom Hij ook volkomenlijk kan zaligmaken; also Hij altijd leeft om voor hen te bidden"(Hebreeë 7:25. Dat gebed dat Hij voor Petrus op aarde deed, bidt Hij nu in de hemel voor de gelovigen, dat hun geloof niet zal ophouden en dat zij bij Hem mogen zijn, waar Hij is, Lukas 22:32; Johannes 17:24. Voorwaar, als Hij bidt dat zij bij Hem in Zijn Koninkrijk mogen zijn, dan kunnen zij op weg daarheen niet omkomen. Het gebed van Christus heeft een gezegende uitwerking. Als de gebeden van de gelovigen al zo'n kracht en overwinnend vermogen hebben, zoals bij Jakob, die een machtige invloed op de Heere had en als een vorst overmocht en als Elia, die door het gebed de hemel ontsloot; als dus de gebeden van de gelovigen al zoveel kracht doen bij de Heere, wat moet dan het gebed van Christus wel niet doen? Hoe kunnen de kinderen van zulke gebeden verloren gaan? Hoe kunnen die het Koninkrijk mislopen, als Hij voor hen bidt, Die niet alleen Priester is, maar ook de Zoon. Bovendien, waar Hij als Mens om bidt, daartoe heeft Hij als God de macht om het te geven.

Tegenwerping. Maar me dunkt, ik hoor sommige christenen zeggen: *"Als men alleen het Koninkrijk beërft na volharding, dan vrezen wij dat wij daar niet komen."*

Antwoord. Zij vrezen dat zij onderweg zullen bezwijken en dat de zwakke benen van hun geloof hen nooit in het hemelse Koninkrijk zullen brengen. Inderdaad, als u in uw eigen kracht staande moest blijven, zoudt u zeker afvallen. Een tak die geen wortel heeft om op te groeien, verdort en sterft af. Maar gij groeit op de wortel van Christus, Die dagelijks een levende invloed van Zich doet uitgaan om u te versterken. Al bent u dan zwak van hoofd en zwak in de genade, toch hebt u niet te vrezen, dat u de hemel zult missen, want:

- (1) God heeft een belofte gegeven voor zulke zwakke gelovigen. Wat is een gekrookt riet anders dan een zinnebeeld van een zwak geloof? Toch is hieraan een belofte vermaakt. "Het gekrookte riet zal Hij niet verbreken", Matthéüs 12:20. De Heere heeft beloofd de zwakke christen van zo veel genade te voorzien, als hij nodig heeft om in de hemel te komen. Behalve de twee penningen die de barmhartige Samaritaan achterliet om de genezing van de gewonde man te bekostigen,

beloofde hij alles te betalen wat daarboven nog nodig was, Lukas 10:35. Zo geeft Christus niet alleen een weinig genade voor direct, maar Hij verbindt Zich ook voor hetgeen nog meer nodig is, zodat Hij zoveel genade zal schenken als een gelovige nodig heeft om in de hemel te komen. "De Heere zal genade en ere geven", Psalm 84:12, dat wil zeggen: telkens een verse voorraad genade, tot wij volmaakt zijn in heerlijkheid.

- (2) De Heere heeft de meeste zorg over Zijn zwakke kinderen, die vrezen dat zij het nooit zullen volhouden tot zij in het Koninkrijk komen. Zorgt een moeder niet het meest voor een zwak kind? "Hij zal de lammeren in Zijn armen vergaderen en in Zijn schoot dragen", Jesaja 40:11. Als u denkt, dat u zo zwak bent dat u het nooit zult volhouden om in de hemel te komen, dan zult u in de armen van de Almachtige gedragen worden. Hij zal de lammeren in Zijn armen vergaderen. Christus, de Leeuw uit de stam van Juda, gaat voor Zijn volk uit en Zijn macht is hun achterhoede, zodat niemand van hen bezwijkt of sterft in hun loop naar de hemel.

*Vraag. Wat zijn bemoedigingen om christenen te doen volharden om in het hemelse Koninkrijk te komen?*

- (1) Het is een grote eer voor een christen, als hij niet alleen de waarheid belijdt, maar de waarheid vasthoudt tot hij in de hemel komt. Als de genade uitgroeit tot volharding en als, met de gemeente van Thyatire, onze laatste werken meer zijn dan de eerste, is dat een ereteken, Openbaring 2:19. Het is prijzenswaardig als men ziet, dat de glans van gouden deugden ligt op grijze haren. De voortreffelijkheid van een zaak ligt in de voltooiing. Waarin komt de voortreffelijkheid van een gebouw uit? Niet daarin dat de eerste steen gelegd wordt, maar als het voltooid wordt. Zo komt de schoonheid en voortreffelijkheid van een christen uit, als zijn geloof is voltooid, als zijn werk af is en hij veilig in de hemel is aangeland.
- (2) Gij die al vorderingen gemaakt hebt in de godsdienst, moet niet veel mijlen meer gaan voor u in het hemelse Koninkrijk bent aangekomen. "Want de zaligheid is ons nu nader dan toen wij eerst geloofd hebben", Romeinen 13:11. Gij die grijze haren hebt, uw groene boom is veranderd in een amandelboom; gij zijt al dicht bij de hemel. u moet nog maar een klein stukje verder en u zult uw voeten binnen de poort van de hemel zetten.

O, heb daarom goede moed om vol te houden; uw zaligheid is nader dan toen u eerst begon te geloven. Onze ijver moet groter zijn, nu onze zaligheid nader is. Als iemand bijna aan het eind van de loopbaan is, zal hij het dan opgeven en bezwijken? Zal hij niet al zijn krachten verzamelen en ieder lid inspannen, opdat hij de prijs moge bemachtigen? Onze zaligheid is nu nader, het Koninkrijk is als het ware in zicht; hoe moesten wij nu al onze krachten inspannen, opdat wij de kroon der heerlijkheid moge behalen!

Toen dr. Taylor als martelaar werd weggeleid, zei hij: "Ik moet nog maar twee overstapjes nemen en dan ben ik in het huis van mijn Vader." Aangezien de weg ten hemel bergopwaarts voert, moet u toch de steile rots van doding beklimmen. Hoewel er doornen in de weg zijn, hebt u toch al het grootste deel afgelegd en bent u maar op een afstand van enkele dagen meer van het Koninkrijk en zult u dan niet volharden?

Christen, houd moed, strijd de goede strijd des geloofs, jaag de heiligmaking na. Eerlang zult u uw wapenrusting afleggen en al uw vermoeiende reizen beëindigen en de kroon der overwinning ontvangen. Uw zaligheid is nu nader, u zijt maar op

een kleine afstand meer van het Koninkrijk, daarom volhard, u zult weldra promoveren en uw graad van heerlijkheid behalen.

De gezegende belofte die aan de volharding verbonden is, is een bemoediging. Die belofte is de kroon des levens, Openbaring 2:10. De dood is een worm die knaagt aan de kronen van vorsten, maar zie hier een kroon des levens, een onverwelkelijke kroon, 1 Petrus 5:4. "Die overwint en die Mijn werken tot het einde toe bewaart, Ik zal hem de Morgenster geven", Openbaring 2:26, 28. De morgenster is helderder dan alle andere. Met deze Morgenster wordt Christus bedoeld, alsof Christus gezegd heeft: "Ik zal hem die volhardt, iets van Mijn schoonheid geven. Ik zal enkele van Mijn luisterrijke stralen op hem doen vallen. Hij zal in heerlijkheid Mij benaderen, zoals de morgenster de zon benadert in glans." Zal dat ons niet verlevendigen en ons doen volharden? wij zullen het Koninkrijk ontvangen en ook datgene wat nog beter is dan een Koninkrijk, namelijk een heldere morgenster.

*Vraag. Wat zijn de middelen die tot volharding strekken, of wat zullen wij doen, zodat wij het mogen volhouden tot in het Koninkrijk?*

1. Begin uw godsdienst op goede gronden, niet in een opwelling of op grond van een gemoedsaandoening, of om een werelds oogmerk. Maar wees welbewust, weeg de zaken goed af. "Want wie van u, willende een toren bouwen, zit niet eerst neder en overrekenet de kosten?", Lukas 14:28. Overdenk bij uzelf wat de godsdienst u moet gaan kosten. Het moet u zoveel kosten, dat u van uw zonden afscheid neemt en het kan u zelfs uw leven kosten. Overweeg of het Koninkrijk wel opweegt tegen uw verdrukkingen. Weeg de zaken goed en doe dan uw keus. "Ik heb verkoren den weg der waarheid", Psalm 119:30. Waarom vallen er anders zoveel af, dan omdat zij nooit gaan zitten om de kosten te overrekenen?
2. Als wij het willen volhouden, totdat wij in het Koninkrijk zijn, laten wij dan de genade des geloofs levendig houden. "Gij staat door het geloof", 2 Korinthe 1:24. Het geloof slaat, net als de knots van Hercules, alle tegenstand terneer; het is een overwinnende genade. Hoe komt het, dat het geloof zo sterk is? Het geloof haalt de kracht van Christus in de ziel, Filippenzen 4:13. Een kapitein kan zijn soldaten wapenen geven, maar geen kracht. Het geloof maakt gebruik van Christus' kracht en verkrijgt kracht uit de belofte. Zoals een kind kracht ontvangt als het de borst zuigt, zo krijgt het geloof kracht als het de borst der belofte zuigt. Vandaar is het geloof zo'n wonderwerkende genade en maakt het een christen bekwaam om te volharden.
3. Als u het wilt volhouden tot in het Koninkrijk, houd dan de voorbeelden voor ogen van die edele, heldhaftige gelovigen, die volhard hebben tot in het Koninkrijk. "Het leven wordt geleefd door voorbeelden." Voorbeelden hebben meer invloed op ons dan bevelen. "Aan Zijn gang heeft mijn voet vastgehouden", Job 23:11. Hoewel er op de weg van de godsdienst stenen en doornen zijn, toch heeft mijn voet Zijn gang vastgehouden. Ik ben op de weg niet bezwiken en ben niet van de weg afgeweken. Daniël hield zich aan zijn godsdienst en wilde zijn gebedsleven niet onderbreken, al wist hij dat het geschrift tegen hem was getekend en dat een gebed hem het leven kon kosten, Daniël 6:10.

De gezegende martelaren hebben dwars door hun lijden volhard, tot zij in het Koninkrijk waren gekomen. Saunders, die heilige man zei: "Welkom is het kruis van Christus. Mijn Zaligmaker is voor mij begonnen met een bittere drinkbeker en zal ik mijn beker niet opheffen tot Zijn eer?" Een andere martelaar zei, terwijl hij de staak kuste: "Ik zal mijn leven niet verliezen, maar ik zal het verwisselen voor

een beter leven. In plaats van kolen zal ik paarden krijgen." Wat was er in die gelovigen een geest van dapperheid! Laten wij uit hun dapperheid volharding leren. Als een soldaat zijn generaal dapper ziet strijden, wordt hij door diens voorbeeld opgewekt en verkrijgt hij nieuwe moed.

4. Laten wij een vurig gebed tot God daaraan toevoegen, of Hij ons in staat wil stellen te volharden tot in het hemelse Koninkrijk. "Ondersteun mij, zo zal ik behouden zijn", Psalm 119:117. Laten we het toch niet wagen in onze eigen kracht. Toen Petrus op het water tot Christus riep: "Heere, behoud mij!", vatte Christus hem bij de hand, Matthéüs 14:30. Toen hij op zijn eigen kracht begon te vertrouwen, liet Christus hem vallen. O, bid God om ondersteunende genade. Het kind is veilig, als de verpleegster het in de armen houdt. Zo zijn wij veilig in de armen van Christus. Laten wij bidden, of de Heere Zijn vrees in ons hart wil leggen, zodat wij niet van Hem afwijken. En ook dat gebed van Cyprianus: *Domine, quod coepisti perfice, ne in portu naufragium accadat*. "Heere, voltooi toch wat U in mij begonnen bent, opdat ik geen schipbreuk lijde, als ik bijna in de haven ben."

### **Vijfde nuttig gebruik, tot aansporing.**

Laat ik hier een aantal krachtige drangredenen of geestelijke argumenten opsommen, om u al uw krachten te doen inspannen om dit gezegende Koninkrijk te beërven.

1. De grote opdracht waarmee de Heere ons in de wereld gezonden heeft, is om ons voor te bereiden voor dit hemelse Koninkrijk. "Zoekt eerst het Koninkrijk Gods", Matthéüs 6:33. Eerst, namelijk, wat de tijd betreft, vóór alle dingen en ook het eerst in uw genegenheden, zoek het boven alle dingen. Er wordt zeer veel zorg besteed om zich te verzekeren van aardse goederen, Matthéüs 6:25. Als men mensen ziet werken voor aardse zaken als mieren in een molshoop, zou ons dat doen denken, dat dit de enige opdracht is waarvoor ze hier gekomen zijn. Maar ach, wat betekent dit alles tegenover het hemelse Koninkrijk? Ik heb eens van een vrome pelgrim, die naar Jeruzalem reisde, gelezen, dat hij zei, toen hij door verscheidene steden reisde waar hij statige gebouwen, allerlei goederen en monumenten zag: "Ik moet hier niet blijven, dit is Jeruzalem niet." Zo ook moeten wij als wij aardse dingen genieten, vrede hebben en overvloed, zodat onze perskuipen overlopen van nieuwe wijn, tegen onszelf zeggen: Dit is niet het Koninkrijk waar wij naar zoeken, dit is de hemel niet. Het is wijs, als wij steeds aan onze plicht denken. Het zal toch vreselijk zijn, als iemand op zijn doodsbed zal gewaar worden, dat hij zich beziggehouden heeft met beuzelachtige dingen, dat hij met veren heeft gespeeld en de voornaamste zaak waarvoor hij in de wereld gekomen is, heeft verwaarloosd.

2. Het hemelse Koninkrijk zoeken zal uiteindelijk door iedereen beoordeeld worden als zeer verstandig. Degenen die nu het meest onachtzaam zijn ten opzichte van hun ziel, zullen, eer zij sterven, wensen dat zij meer aan de eeuwigheid gedacht hadden. Als de consciëntie ontwaakt en men tot zichzelf begint te komen, wat zou men dan al niet willen geven voor het hemelse Koninkrijk! Wat zou het gelukkig zijn, als men nu van dezelfde gedachte zou zijn als op het doodsbed. Bij de dood zal het oordeel van de mensen anders zijn. Degenen die de zaken van de godsdienst het meest veracht en gekleineerd hebben, zullen dan wensen dat hun tijd en gedachten bezet zouden zijn geweest met de voortreffelijke zaken van de heerlijkheid. Bij de dood zullen de ogen van de mensen geopend worden en zullen zij hun dwaasheid zien, als het te laat is. Alle mensen, zelfs de slechtsten, zullen uiteindelijk wensen dat zij bezorgd waren

geweest om het hemelse Koninkrijk. Waarom zouden wij dan nu niet doen wat allen zullen wensen dat ze gedaan hadden, als ze gaan sterven?

3. Dit hemelse Koninkrijk verdient onze uiterste inspanning en ijver. Het is heerlijk en boven alles verheven. Stel dat aardse koninkrijken nog prachtiger waren dan ze zijn, dat hun fundamenteën van goud waren en hun muren van parels, hun ramen van saffier, dan zijn ze nog niet te vergelijken met het hemelse Koninkrijk. Als de straten van het hemelse Koninkrijk al versierd zijn met zoveel helderschijnende lichten en schitterende sterren, wat moet het Koninkrijk zelf dan wel zijn? "Het is nog niet geopenbaard, wat wij zijn zullen", 1 Johannes 3:2. Dit Koninkrijk overtreft ons geloof. Hoe verheven en heerlijk is die plaats waar de alleen zalige Heere Zich openbaart in Zijn onmetelijke heerlijkheid, oneindig verheven boven de bevatting der engelen! Het hemelse Koninkrijk is een plaats van eer. Daar hoort men roemrijke overwinningsliederen en ziet men fonkelende kronen. In andere Koninkrijken is slechts één koning, maar hier zijn allen koning, Openbaring 1:6. Iedere verheerlijkte heilige heeft deel aan dezelfde heerlijkheid als Christus. "Ik heb hun de heerlijkheid gegeven, die Gij Mij gegeven hebt" Johannes 17:22. Dit Koninkrijk is een plaats van vreugde. "Ga in, in de vreugde uws heren", Matthéüs 25:21. Een voortdurende liefdesblik in Gods aangezicht te zien, gekroond te zijn met onsterfelijkheid, als de engelen Gods te zijn, eeuwig te drinken uit de beken van wellust, dit alles zal in vervoering van vreugde brengen. Voorwaar, het verdient onze uiterste inspanning om dit Koninkrijk na te jagen en ons ervan te verzekeren.

Toen Julius Caesar met zijn leger Rome naderde en toen hij hoorde dat de senaat en de mensen eruit weggevlucht waren, zei hij: "Wie niet wil vechten voor deze stad, voor welke stad zullen die wel vechten?" Als wij geen moeite willen doen voor het hemelse Koninkrijk, voor welk koninkrijk zullen wij ons dan inspannen? De taal van de verspieders in Richteren 18 tot hun broeders was: "Wij hebben dat land gezien en zie, het is zeer goed; zoudt gij dan stil zijn? Wees niet lui om te trekken, dat gij henen inkomt om dat land in erfelijke bezitting te nemen", Richteren 18:9. Wij hebben een levendige beschrijving van de heerlijkheid van de hemel, wij erkennen dat het Koninkrijk zeer goed is; waarom zitten wij dan stil? Waarom leggen wij niet onze uiterste kracht en ijver aan de dag voor dit Koninkrijk? De ijver van anderen in het zoeken van aardse rijken beschaamt ons in onze koudheid en onverschilligheid in het najagen van het hemelse Koninkrijk.

4. De tijd om zich te verzekeren van het hemelse Koninkrijk is heel kort en onzeker. Pas op, dat de tijd u niet ontglipt, eer u zich voorbereid hebt op het Koninkrijk. De tijd schrijdt snel voort: het zal niet lang meer duren vóór het zilveren koord wordt ontketend en de gulden schaal in stukken gestoten wordt, Prediker 12:6. De schedel waarin de hersenen opgesloten liggen, is een schaal die spoedig verbroken zal worden. Onze ziel is in het lichaam, zoals een vogeltje in een eierschaal die weldra breekt en de vogel vliegt eruit. Als de schaal van het lichaam gebroken is, vliegt de ziel de eeuwigheid binnen. Wij weten niet, of wij de volgende zondag nog leven. Voor wij de klok horen die oproept voor de volgende kerkdienst, kan onze doods-klok wel luiden. Ons leven loopt uit als een snelle stroom in de oceaan van de eeuwigheid.

Broeders, als nu onze tijd zo kort is en zo snel voorbij gaat, als de kaars van ons leven zo spoedig opgebrand is, of misschien door een gewelddadige dood wordt uitgeblazen, wat moesten wij dan al onze kracht inspannen en hulp van de hemel inroepen, dat wij het Koninkrijk der heerlijkheid mogen beërven! Als de tijd zo kort is, waarom verkwisten wij die dan met dingen van zo weinig gewicht en verwaarlozen

het ene nodige, namelijk het hemelse Koninkrijk? Iemand die een groot werk te doen heeft en er maar één dag voor heeft, moet hard werken. Wij hebben een groot werk te doen, wij spannen ons in voor een Koninkrijk en helaas zijn wij er niet zeker van of wij een dag hebben om te werken. Wat is het daarom nodig, dat wij voortmaken en wat wij te doen hebben voor de hemel, dat wij dat uit alle macht doen.

5. Laten we, om onze ijver op te wekken, bedenken, dat wij geen enkele verontschuldiging hebben, als wij het hemelse Koninkrijk zullen missen. Wie hebben er zoveel hulpmiddelen om in de hemel te komen gehad als wij? De Indianen die goudmijnen bezitten, hebben niet zoveel voorrechten met het oog op de heerlijkheid als wij. Zij hebben wel het licht van de zon, de maan en de sterren en het licht van de rede, maar dat is niet genoeg om hen voor te lichten naar de hemel. Wij hebben het licht van het Evangelie in onze streken gehad; wij zijn tot de hemel verheven door middel van de genademiddelen; wij hebben het Woord gehoord, tijdig en ontijdig. De genademiddelen zijn de pijpen van het heiligdom, die de gouden olie van genade in de ziel gieten; zij vormen de ladder waarlangs wij opklimmen kunnen naar het hemelse Koninkrijk.

"Want wat groot volk is er, hetwelk de goden zo nabij zijn als de HEERE onze God, zo dikwijls als wij Hem aanroepen?", Deuteronomium 4:7. Ons is hel en hemel voorgehouden, wij hebben van vrienden raad gekregen, waarschuwingen, het goede voorbeeld; verder de bewerking en beademing van de Heilige Geest. Wat moesten al deze aansporingen onze pas doen versnellen ten hemel! Moest niet dat schip snel naar de haven varen dat het getij van de genademiddelen en de wind des Geestes mee heeft om het voort te drijven? Voorwaar, als wij door verwaarlozing het hemelse Koninkrijk zullen missen, zullen wij het niet goed kunnen praten, wij zullen dan even ver van verontschuldiging af zijn als van de zaligheid.

6. U kunt niet teveel doen voor het hemelse Koninkrijk. u kunt nooit teveel bidden, nooit teveel de sabbat heiligen of teveel liefde tot de Heere hebben. In wereldse aangelegenheden kan iemand te hard werken, hij kan zich dood werken, maar u behoeft niet bevreesd te zijn dat u te hard werkt om in de hemel te komen. *In virtute non est verendum ne quid nimium sit.* "Als men goed doet, behoeft men niet bevreesd te zijn voor teveel", zegt Seneca.

De wereld is geneigd de kinderen van God te veroordelen, dat ze te ijverig zouden zijn en zich te veel in de godsdienst zouden inspannen. Iemand kan wel in de wereld teveel opgaan, hij kan teveel haast maken om rijk te worden. Een veerman kan teveel passagiers in zijn boot nemen, zodat die zinkt. Zo kan iemand zoveel goud en zilver vergaderen, dat hij daardoor in het verderf wegzinkt, 1 Timótheüs 6:9.

Wij kunnen echter niet te ernstig en ijverig zijn ten aanzien van het hemelse Koninkrijk. Hier behoeft men niet bevreesd te zijn voor teveel. Als wij alles doen wat wij kunnen, komen wij nog niet toe aan de gulden regel die van ons geëist wordt en ook niet aan het gouden voorbeeld van Christus. Als ons geloof op z'n hoogst staat, zoals de zon op de middaghoogte, is er toch nog gebrek in ons geloof, zodat al onze werkzaamheden voor het Koninkrijk nog maar al te gering zijn, 1 Thessalonicenzen 3:1. Als een christen zijn best heeft gedaan, heeft hij nog zonden die hij wenst te bewenen.

7. U kunt de staat van uw ziel of u genade hebt of niet, beoordelen aan de ernst waarmee u het hemelse Koninkrijk najaagt. Genade begiftigt iemand met een ijverige geest; genade ligt niet stil in de ziel, het is geen slapende hebbelijkheid, maar zij

maakt een christen als de serafijnen, vlug en vaardig in hemelse bewegingen. Zij maakt hem als vuur, brandend in liefde tot God en hoe meer men Hem liefheeft, hoe meer men zich voortspoedt naar de hemel, waar men Hem volmaakt zal genieten. Hoop is een werkzame genade, ze wordt een "levende hoop" genoemd, 1 Petrus 1:3. Ze is net als de veer in een horloge; hoop brengt al de raderen van de ziel in beweging. De landman zaait zijn zaad op hoop van een oogst. De soldaat vecht op hoop van overwinning. En een ware hoop op de heerlijkheid doet een christen die met alle geweld najagen.

Hier is dus een geestelijke toetssteen, waaraan wij onze genade kunnen toetsen. Als wij de zalving van de Geest hebben, zal dat de wielen van onze werkzaamheden smeren en ons levendig maken in het najagen van het hemelse Koninkrijk. Nauwelijks had Paulus genade in zich ontvangen, of er staat: "Zie, hij bidt", Handelingen 9:11. Door Godgeleerden worden de genegenheden "de voeten van de ziel" genoemd. Als deze voeten zich niet hemelwaarts bewegen, is dat omdat er geen leven in zit.

8. Uw werkzaamheden betreffende de hemel zijn niet ijdel. Misschien denkt u dat u de Heere tevergeefs gediend hebt, maar weet dat uw moeite niet voor niets is geweest. Het zaad wordt in de aarde geworpen en het sterft, maar eindelijk brengt het toch een overvloedige oogst voort. Zo schijnt het wel, dat uw arbeid vruchteloos is, maar uiteindelijk voert die u tot het Koninkrijk. Wie zou niet een uur lang willen werken, als hij voor dat ene uur werken zijn leven lang koning zou worden? Laat ik u nog zeggen, dat hoe meer werkzaamheden u aan de dag gelegd hebt voor het hemelse Koninkrijk, hoe hoger trap van heerlijkheid u zult verkrijgen. Zoals er trappen zijn in de helse pijnen, zo zijn er trappen in de heerlijkheid in de hemel, Mattheüs 23:14. Zoals de ene ster in heerlijkheid verschilt van de andere, zo ook de ene heilige van de andere, 1 Korinthe 15:41. Hoewel ieder vat der barmhartigheid vol zal zijn, toch kan het ene meer bevatten dan het andere. Degenen die meer werk voor de Heere gedaan hebben, zullen meer heerlijkheid ontvangen in het hemelse Koninkrijk. Als wij gestorven heiligen tot ons uit de hemel zouden kunnen horen spreken, zouden zij zeker op de volgende wijze spreken: "Als wij een ogenblik de hemel moesten verlaten en weer op aarde moesten leven, zouden wij de Heere duizendmaal meer dienen dan wij gedaan hebben. Wij zouden met meer levendigheid bidden en met meer ijver werkzaam zijn, want nu zien wij hoe meer onze arbeid is geweest, hoe groter ons loon in de hemel is."

9. Terwijl wij werkzaam zijn voor het Koninkrijk, zal de Heere ons ondersteunen. "Ik zal Mijn Geest geven in het binnenste van u; en Ik zal maken, dat gij in Mijn inzettingen zult wandelen", Ezechiël 36:27. Die belofte geeft ons moed en Gods Geest maakt ons bekwaam. Een heer geeft zijn knecht opdracht tot werken, maar hij kan hem geen kracht geven om te werken, maar de Heere zegt wat onze taak is en geeft ons ook kracht. "Geef Uw knecht Uw sterkte, Psalm 86:16. God geeft ons niet alleen een kroon, als wij de loopbaan beëindigd hebben, maar Hij geeft ons ook benen om te lopen. Hij geeft blijvende en onderhoudende genade. "Het gebod beveelt en de genade ondersteunt." De Geest, Die ons in het werk voor de hemel ondersteunt, maakt het gemakkelijk. Als de magneet het ijzer aantrekt, is het voor het ijzer niet moeilijk om in beweging te komen. Als Gods Geest het hart trekt, beweegt het gemakkelijk en gewillig hemelwaarts.

10. Hoe meer inspanning wij ons getroost hebben met betrekking tot de hemel, hoe aangener de hemel zal zijn, als wij daar gekomen zijn. Het is zoals bij een tuinder:

als hij bomen geënt heeft of bloemen in zijn tuin geplant heeft, is het voor hem een genoegen, als hij zijn oog over zijn werk laat gaan. Zo zullen wij ook, als wij in de hemel zijn, onze vorige ijver en ernst voor het Koninkrijk overdenken wat de hemel nog aangenamer voor ons doet zijn en wat onze vreugde zal vermeerderen. Als een christen dan bedenkt: *die en die dag heb ik doorgebracht in het onderzoeken van mijn hart; die en die dag heb ik over mijn zonde geweend; terwijl anderen opgingen in hun vermaken, was ik in het gebed; ben ik dan iets tekort gekomen door mijn Godsvrucht? Mijn tranen zijn afgewist en de wijn uit het paradijs maakt mijn hart vrolijk. Ik verlustig mij nu in Hem, Die mijn ziel liefheeft. Ik ben nu in het bezit van het Koninkrijk. Mijn arbeid is gedaan, maar mijn blijdschap blijft voortduren.*

11. Als u uzelf nu niet inspant voor het hemelse Koninkrijk, zal er na de dood voor uw ziel niets meer baten. Nu is het de enige geschikte tijd om te werken en als deze tijd verloren gaat, is het Koninkrijk verspeeld. "Alles, wat uw hand vindt om te doen, doe dat met uw macht; want er is geen werk, noch verzinning, noch wetenschap, noch wijsheid in het graf, waar gij heengaat", Prediker 9:10.

Een gezegde van Karel V was: "Ik heb mijn schatten uitgegeven, maar die kan ik weer terugverdienen; ik heb mijn gezondheid verloren, maar die kan weer terugkomen, maar ik heb heel veel dappere soldaten verloren en die kan ik nooit meer terugkrijgen." Zo kan men nog andere tijdelijke zegeningen verliezen en toch weer terugkrijgen, maar als de levenstijd, waarin u werkzaam moest zijn voor de hemel eenmaal voorbij is, is dat onherstelbaar. u kunt nooit weer een tijd krijgen ten behoeve van uw ziel.

12. Er is behalve dit hemelse Koninkrijk niets anders dat ons zekerheid kan verschaffen. Wij kunnen niet zeker zijn van ons leven. *Quis scit an adjiciant hodiernae crastina vitiae tempora di superi?* "Wie weet of de goden hier boven nog een morgen zullen toevoegen aan het leven van vandaag?", zegt Horatius. Als wij uitademen, weten wij niet of wij weer zullen inademen. Hoevelen worden plotseling weggenomen! Wij kunnen ook geen staat maken op rijkdom; het is onzeker of wij die zullen verkrijgen. De wereld lijkt op een loterij, waarin niemand zeker weet of hij een prijs zal krijgen. En als wij rijkdom krijgen, zijn wij er niet zeker van of wij die zullen behouden. "Want het zal zich gewisselijk vleugelen maken", Spreuken 23:5. De ervaring bevestigt de waarheid hiervan.

Velen die een overvloed van bezittingen hebben gehad, zijn door brand of door verliezen op zee als een spons uitgeknepen en zijn al hun goed kwijtgeraakt. En als men zijn goederen een tijd mag houden, zal de dood hen van alles beroven. Als het geweer van de dood afgaat, vervliegt het bezit. "Het is openbaar dat wij ook niet kunnen iets daaruit dragen", 1 Timótheüs 6:7. Zodat wij van niets hier beneden zeker kunnen zijn, maar wij kunnen wel zekerheid hebben van het hemelse Koninkrijk. "Maar voor dengene, die gerechtigheid zaait, is trouwe loon", Spreuken 11:18. Wie genade heeft ontvangen, komt zeker in de hemel, want hij heeft een beginsel van de hemel in zich. Een gelovige heeft een bewijs voor de hemel. "Het geloof is een bewijs der zaken die men niet ziet", Hebreeën 11:1. Hij heeft een onderpand van de heerlijkheid. "Die het onderpand des Geestes in onze harten gegeven heeft", 2 Korinthe 1:22. Een onderpand is een deel van de gehele som. Hij heeft een zekere hoop. "Welke (hoop) wij hebben als een anker der ziel", Hebreeën 6:19. Dit anker wordt uitgeworpen in Gods belofte. "In de hope des eeuwigen levens, welke God, Die niet liegen kan, beloofd heeft", Titus 1:2. Zodat hierin een grote bemoediging ligt om zich in te spannen voor de hemel, en ook dat wij zeker kunnen zijn van dit Koninkrijk.

13. Het hemelse Koninkrijk kan men niet verkrijgen zonder arbeid. "De weg van de aarde naar de hemel is niet gemakkelijk." Een boot kan men evenmin aan land krijgen zonder te roeien, als wij in de hemel kunnen komen zonder arbeid. Wij kunnen in de wereld niets verkrijgen zonder arbeid en denken wij dan dat dit ten aanzien van de hemel wel kan? Als iemand al wil graven voor kiezel, dan toch zeker wel voor goud. "Ik jaag naar het wit", Filippenzen 3:14. Met de poort van de hemel gaat het niet als met de ijzeren poort die vanzelf voor Petrus openging, Handelingen 12:10. Met de hemel gaat het niet zoals met de rijpe vijgen, die in de mond van de eter vallen, Nahum 3:12. Neen, er moet moeite voor gedaan worden! Twee dingen zijn voor een christen vereist: een wakend oog en een werkende hand.

Wij moeten, net als Hannibal op weg naar Rome, ons een weg banen naar het hemelse Koninkrijk, door moeilijkheden heen. Wij moeten de krans der heerlijkheid door inspanning gewinnen, voor wij die met triomf kunnen dragen. God heeft deze wet uitgevaardigd, dat niemand van de boom in het Paradijs zal eten dan in het zweet zijns aanschijns. Hoe durft iemand dan de ijver van een christen te veroordelen? Hoe durft men te zeggen, dat men meer moeite voor de hemel doet dan nodig is? God heeft gezegd: "strijd", als op leven en dood, "strijd de goede strijd des geloofs" en dan zegt men nog: "ge zijt te nauwgezet". Maar wie moeten wij nu geloven, een heilig God, Die ons beveelt te strijden, of een goddeloze atheïst, die zegt dat wij teveel strijden?

14. Aangezien er al zoveel van onze tijd verspild is, moesten wij liever des te harder arbeiden voor het hemelse Koninkrijk. Wie op school zijn tijd heeft verbeuzeld en dikwijls heeft gespijbeld, behoort zeker nog harder zich in te spannen om de nodige kennis te F vergaderen en wie in het begin van zijn reis geslapen heeft en gelanterfant moet zeker 's avonds harder rijden, anders komt hij niet in de plaats waar hij naar toe reist. Sommigen zijn nog in hun jeugdijaren, anderen in de bloei van hun leven, weer anderen hebben al grijze haren, de amandelboom bloeit bij hen al en toch is men misschien, wat zijn ziel en zaligheid betreft, zeer achteloos geweest. Tijd die niet nuttig besteed is, heeft men niet geleefd, maar verloren laten gaan. Als er hier zijn, die hun gouden uren verbeuzeld hebben, dan zijn ze niet alleen luie dienstknechten, maar verkwisters. Zij moesten nu zeker de tijd uitkopen en uit alle macht voortgaan naar het hemelse Koninkrijk. "Want het is ons genoeg, dat wij den voorgaanden tijd des levens der heidenen wil volbracht hebben", 1 Petrus 4:3. Het moge ons genoeg zijn dat wij al zoveel tijd verspild hebben, laten wij nu des te harder arbeiden. Wie als een slak gekropen heeft, moet nu zeker als een arend vliegen naar het Paradijs Gods. Als u in het eerste deel van uw leven als een wilg geweest bent, onvruchtbaar in het goede, wees dan in het laatste deel als een "paradijs van granaatappelen, met edele vruchten", Hooglied 4:13. Maak vroegere nalatigheid goed met toekomstige ijver.

15. Wat is een luie gesteldheid van de ziel ongepast en lelijk! "Ik zal bezoeking doen over de mannen, die stijf geworden zijn op hun droesem" (Hebr. "gestremd op hun droesem", Zefánja 1:12. Op zijn droesem rusten is een symbool van een doffe, werkloze ziel. De slak werd om zijn langzame beweging tot de onreine dieren gerekend, Leviticus 11:30. "Een luiaard verbergt de hand in den boezem", Spreuken 19:24): hij is niet van plan die eruit te trekken, zelfs niet om een kroon te bemachtigen. *On capit porta illa caelestis torpore languidos*. "De poort van de hemel laat niet diegene toe die traag en lui zijn", zegt Brugensis.

Zelfs de duivel kan men niet van ledigheid beschuldigen. Hij "gaat om", 1 Petrus 5:8. Een ledige ziel gaat in de wereld door voor een "nul" en de Heere schrijft geen

"nullen" in het boek des levens. De hemel is geen bijenkorf voor darren. Een luiaard is vatbaar voor verzoeking. Als een vogel stil op een tak zit, loopt hij gevaar geschoten te worden; als iemand in ledigheid stil zit, schiet de duivel hem neer met verzoeking. Staand water stinkt. Heidenen zullen in het oordeel opstaan tegen trage christenen. Wat hebben heidenen zich ingespannen in de Olympische Spelen! Zij hebben slechts gerend om een krans van bloemen of olijftakken en zitten wij dan stil, als wij voor een Koninkrijk moeten lopen? Hoe kan iemand die nooit werkt, loon verwachten, of een kroon als men niet strijdt? *Inertia animae somnus*. Luiheid is de slaap van de ziel. Als iemand in een diepe slaap van luiheid is verzonken, loopt hij de zaligheid mis.

16. Heilige werkzaamheid en ijver sieren een christen. *Labor splendore decoratur*. "Werken wordt bekroond met eer", zegt Cicero. Hoe voortreffelijker iets is, hoe actiever. De zon is een heerlijk schepsel, zij is altijd in beweging en doorloopt haar baan. Vuur is het zuiverste element, maar ook het actiefste, het vonkt en vlamt altijd. De engelen zijn de edelste schepselen, zij worden voorgesteld door cherubim met uitgespreide vleugels. Hoe werkzamer wij zijn voor de hemel, hoe meer roem ervan uitgaat en hoe meer wij op de engelen gelijken. De feniks vliegt met een kroontje op z'n kop, zo heeft ook een ijverige ziel haar kroon; haar werk is haar ereteken.

17. Het is genade dat er een mogelijkheid is om zalig te worden en dat wij, mede door onze werkzaamheden, het Koninkrijk kunnen beërven. Door onze val in Adam hebben wij de hemel verbeurd. Waarom zou God met ons niet net zo gehandeld kunnen hebben als met de gevallen engelen? Die hadden nauwelijks gezondigd, of zij werden uit de hemel verdreven, om daar nooit meer in te komen. Wij mogen wel met de apostel zeggen: "Zie dan de goedertierenheid en de gestrengheid Gods", Romeinen 11:22.

De afvallige engelen ervaren de gestrengheid Gods door hen voor eeuwig in de hel te werpen; wij zien de goedertierenheid Gods daarin dat Hij ons de mogelijkheid van zalig worden biedt, zodat er een Koninkrijk voor ons gereed ligt, als wij er slechts de moeite voor doen. Wat zou dat onze ijver moeten opwekken en aanscherpen, dat wij in de mogelijkheid van zaligworden verkeren en dat wij een eeuwig gewicht der heerlijkheid kunnen ontvangen, als wij daartoe tevens doen wat wij kunnen.

18. Onze werkzaamheden voor het hemelse Koninkrijk zijn gering en voorbijgaand. Zij duren niet zo lang, zij houden op als ons leven eindigt. Het is maar een ogenblik en wij kunnen stoppen met werken voor een weinig werk zullen wij dan een eeuwige rust hebben. Wie zou het erg vinden door wat water te waden, als hij zeker wist, dat hij zodra hij aan land komt, gekroond zou worden? Christenen, dat dit u moge aanmoedigen; u hebt nog maar een beetje moeite te doen, nog enkele tranen te schreien, nog enkele sabbatten te houden en ziedaar, een eeuwige vergelding des loons. Wat betekenen enkele tranen vergeleken bij een kroon, enkele minuten van de tijd bij een eeuwige heerlijkheid?

19. Wat wordt er gestreden om aardse koninkrijken, die verderfelijk zijn en onderhevig aan veranderingen. Met welk een dapperheid en vurigheid vervolgden de soldaten van Hannibal hun tocht over de Alpen en over steile rotsen en kampten de soldaten van Caesar met honger en koude. Men verbreekt er wetten en eden om en men zwemt zelfs door bloed naar een kroon. Waagt men dit allemaal om er op aarde beter van te worden en zullen wij dan ons niet meer inspannen voor het hemelse

Koninkrijk? Dat is een Koninkrijk dat onbewegelijk is, Hebreëen 12:28; een Koninkrijk waar het onvergelijkelijk schoon is, waar men onbesmette eer en onvermengde vreugde heeft. Een Koninkrijk waar niets aanwezig is wat wij weg zouden willen hebben en waar niets ontbreekt wat wij zouden willen genieten. Voorwaar, als er maar een vonkje van genade of ware edelmoedigheid in ons binnenste is, zullen wij niet toestaan dat anderen ons voorbijstreven. Wij zullen niet toelaten, dat zij zich meer inspannen voor aardse eerbewijzen dan wij voor die voortreffelijke heerlijkheid, die al onze begeerten zal bekronen.

20. Wat doen sommige mensen veel moeite om in de hel te komen; zullen wij ons dan niet meer moeite getroosten om in de hemel te komen? "Zij maken zich moede met verkeerdelijk te handelen", Jeremia 9:5. Zondaren sloven zich uit in dienst van de duivel. Wat doen sommigen veel moeite om hun onreine lusten te bevredigen! Zij verkwisten hun goed, de schandelijke tekenen van de zonde zijn aan hen te zien; zij bezoeken het hoerenhuis, al staat dat naast de hel. "Haar huis zijn wegen des grafs" (is de weg naar de hel, Engelse vertaling, Spreuken 7:27).

Wat doen anderen moeite om te vervolgen. Men heeft het gemunt op heiligheid! Er wordt van Antiochus Epiphanes verhaald, dat hij meer vermoeiende marsen maakte en zich aan groter gevaren blootstelde om de Joden lastig te vallen en te bestrijden dan iemand van zijn voorgangers om overwinningen te behalen. De duivel blaast de hoorn en men rijdt zo snel mogelijk naar de hel, alsof men bang is dat de hel vol zou zijn vóór men daar aankomt. Wat was Judas actief, toen de satan in hem gevaren was! Hij ging naar de hogepriesters, van hen naar de bende soldaten en met hen terug naar de hof en hij hield niet op, vóór hij Christus verraden had. Wat waren de afgodische Joden ijverig! Ze waren zo vurig gebrand op hun zonde, dat zij hun zonen en dochteren aan hun afgoden opofferden, Jeremia 32:35. Als men al deze moeite voor de hel doet, zullen wij dan geen moeite doen voor het hemelse Koninkrijk? Er is niets wat de goddelozen aanmoedigt om te zondigen, zij hebben al de dreigementen van God als een vlammend zwaard tegen zich. O, laat men nooit zeggen, dat degenen die de duivel dienen, actiever zijn dan zij die Christus dienen; dat de dienaars van de duivel hem die hen slechts met vuur en zwavel beloont, beter dienen, dan wij de Heere dienen, Die ons beloont met een Koninkrijk!

21. De arbeid die wij verrichten voor de hemel, is een arbeid vol genoeg, Spreuken 3:17. Iemand kan zich tot zwetens toe ontspannen, zich vermoeien met jagen, maar hij heeft er plezier in, wat alles veraangenaamt. "Want ik heb een vermaak in de wet Gods naar den inwendigen mens", Romeinen 7:22. Niet alleen is het hemelse Koninkrijk een genot, maar ook de weg erheen. Wat vindt een begenadigde ziel een genoeg in het gebed! "Ik zal hen verheugen in Mijn bedehuis", Jesaja 56:7. Als een christen weent, drupt er met de tranen ook blijdschap. Als hij aan God denkt, heeft hij soms zulke opwekkingen van de Geest en als het ware zo'n gedaanteverandering van de ziel, dat hij al half denkt dat hij in de hemel is. "Mijn ziel zou als met smeer en vettigheid verzadigd worden, en mijn mond zou roemen met vrolijk zingende lippen. Als ik Uwer gedenk op mijn legerstede", Psalm 63:6, 7. Het werk van een christen voor de hemel is net als het werk van een bruidegom op de morgen van de trouwdag: hij trekt de kleren aan die hij wil dragen om met zijn bruid te trouwen. Zo trekken wij in alle godsdienstplichten de kleren aan waarmee wij met Christus in het huwelijk zullen treden in de heerlijkheid. O, wat ligt er een troost en inwendige vrede in een nauwgezette wandel met de Heere!

"En het werk der gerechtigheid zal vrede zijn", Jesaja 32:17. De Heere dienen is als het plukken van kruiden en bloemen, waarmee wel wat arbeid gemoeid is, maar het genoeg belooft die arbeid. Arbeiden voor de hemel is als het graven in een goudmijn: het graven kost inspanning, maar er is genot in het winnen van goud! O, laten wij ons dan inspannen voor het hemelse Koninkrijk; het is een vermakelijke arbeid.

Een christen zou voor de prachtigste muziek geen afstand willen doen van zijn vreugde; hij zou het anker der hoop niet willen inruilen voor een kroon van goud. Met recht zei David: "In het houden van die is grote loon", Psalm 19:12, niet alleen ná het houden van Uw bevelen, maar in het houden zelf. Een christen heeft zowel de lentebloemen als de oogst: inwendige vreugde in het dienen van de Heere is als de lentebloemen, de volle oogst is uiteindelijk in het Koninkrijk der heerlijkheid.

22. Wat zijn de heiligen in vorige tijden ijverig geweest! Zij dachten dat zij nooit genoeg konden doen voor de hemel; zij konden de Heere nooit genoeg dienen, Hem nooit genoeg liefhebben. *Minus te amavi Domine*. "Heere, ik heb U te weinig liefgehad", zegt Augustinus. Wat een moeite heeft Paulus gedaan voor het hemelse Koninkrijk. "Strekkende mij tot hetgeen dat voor is", Filippenzen 3:14. Het Griekse woord voor "strekkende mij tot", betekent de hals uitrekken; een beeldspraak ontleend aan lopers, die elk lid inspannen en zich uitstrekken om de prijs te bemachtigen. Anna, de profetes, "week niet uit den tempel, met vasten en bidden God dienende nacht en dag", Lukas 2:37. Basilius de Grote raakte aan het eind van zijn lichaamskrachten door veel arbeid en waken. "Laten pijnbank, uitrekkingen en allerlei martelingen over me heen komen", zei Ignatius, "als ik Christus maar mag gewinnen." De ijver en moed van de heiligen van vroeger dagen, die nu met heerlijkheid gekroond zijn, moesten onze ijver opwekken, opdat wij eindelijk met hen in het hemelse Koninkrijk mogen neerzitten.

23. Hoe meer wij ons inspannen voor de hemel, hoe welkomer de dood voor ons zal zijn. Wat is het toch, dat men zo afkerig is van sterven? Men is net als een huurder, die niet uit zijn huis wil komen voor de gerechtsdienaars hem eruit trekt. Men wil niet graag over de dood horen. Waarom toch? Omdat hun geweten hen beschuldigt, dat zij weinig of geen moeite gedaan hebben om in de hemel te komen. Zij hebben geslapen, toen zij hadden moeten werken en nu zijn ze bang dat de dood hen als gevangenen naar de hel zal voeren. Maar wie zijn tijd heeft besteed om God te dienen, kan de dood getroost tegemoet zien. Het hemelse heeft hem helemaal in beslag genomen en nu zal hij in de hemel opgenomen worden. Hij heeft tevoren al handel gedreven op de hemel en nu zal hij daar gaan wonen. "Ik heb begeerte om ontbonden te worden en met Christus te zijn", Filippenzen 1:23. Paulus had zich geheel aan de dienst van God gegeven en nu wist hij, dat er een kroon voor hem weggelegd was en hij verlangde om die in bezit te nemen.

Zo heb ik u drieëntwintig argumenten gegeven om u te overreden uw uiterste ijver aan de dag te leggen om het hemelse Koninkrijk te beërven. O, dat ze in uw aller hart geschreven werden, als met de punt van een diamant. Laat mij u verzoeken onmiddellijk deze werkzaamheden voor de hemel te beginnen, omdat uitstel in deze zaak gevaarlijk is. "Ik heb gehaast en niet vertraagd Uw geboden te onderhouden", Psalm 119:60. Vele mensen zijn wel overtuigd van de noodzaak het Koninkrijk der heerlijkheid te zoeken, maar ze zeggen net als degenen in Haggai 1:2: "De tijd is (nog) niet gekomen." Zij wachten en stellen maar uit tot hun tijd is weggeleden en zo-

doende lopen zij het hemelse Koninkrijk mis. Pas toch op voor dit bedrog; uitstel maakt dat de zonde krachtiger wordt, verhardt het hart en maakt dat de duivel iemand nog vollediger in zijn bezit krijgt. "De zaak des konings is haastig", 1 Samuël 21:8; zo heeft ook de zaak van uw zaligheid haast. Stel het geen uur langer uit. *Volat ambigu mobilis alis hora*. "Het voorbij snellende uur vliegt met ongestadige vleugels." Welke zekerheid hebt u, dat u nog een dag leeft? Hebt u een garantie voor een bepaalde levensduur? Waarom staat u dan niet dadelijk op uit uw bed van zorgeloosheid en wendt al uw kracht en energie aan, opdat het Koninkrijk der heerlijkheid in uw bezit mag komen?

Moeten niet de zaken van het hoogste belang eerst gedaan worden? Iemands bezit op naam stellen en het recht op zijn land zeker stellen wordt niet uitgesteld, maar allereerst gedaan. Welk belang is er zo groot als het behoud van uw ziel en het verkrijgen van het Koninkrijk? Hoor daarom heden de stem des Heeren; bedenken nu nog de dingen der eeuwigheid: Zorg ervoor dat u nu uw aanspraak op de hemel opklaart, eer de dood uw vonnis het aan het licht brengt. Wat is het onverstandig om de zwaarste last op het zwakste paard te leggen! Zo is het ook, als u de zware last van bekering op u legt, als u door ziekte verzwakt bent, als de handen beven, de lip trilt en het hart verflauwt. O, word tijdig wijs, bereid u nu voor op het Koninkrijk. Als iemand zijn reis naar de hemel begint als de doodsstorm komt, is het duizend tegen één of hij lijdt eeuwig schipbreuk.

### **Zesde nuttig gebruik, tot vermaning voor degenen die een goede hoop hebben door genade.**

U die erfgenaam zijt van dit Koninkrijk, laat ik u met de volgende zes zaken vermanen.

1. Probeer dikwijls een gezicht op dit hemelse Koninkrijk te hebben. Klim op de hemelse berg, maak als het ware elke dag een wandeling in de hemel door middel van heilige overdenking. "Gaaf rondom Sion, telt haar torens; zet uw hart op haar vesting", Psalm 48:13, 14. Merk toch op wat voor heerlijk Koninkrijk de hemel is; ga haar torens tellen, beschouw de paleizen van het hemelse Jeruzalem. Christen, toon aan uw hart de paarlen poorten, de specerijbedden, de druiventrossen, die in het paradijs Gods groeien. Zeg: "O, mijn ziel, al deze heerlijkheid is voor u, het is uws Vaders welbehagen u dit Koninkrijk te geven."

Overdenkingen van de hemel zijn vol vreugde en verrukking. Als de mensen van de wereld zich zo kunnen verlustigen, als zij hun buidels geld en hun korenvelden bezien, zullen dan de erfgenamen der belofte zich nog niet meer verlustigen in het beschouwen van het hemelse Koninkrijk? De ernstige overdenking van het Koninkrijk der heerlijkheid zou de volgende drie uitwerkingen hebben.

a. Het zou alle wereldse pracht doen verbleken en verdonkeren. Voor degenen die op de top van de Alpen staan, schijnen de grote steden in Campania maar klein voor het oog; zo is het ook, als wij maar konden kijken door de verreiker des geloofs en een gezicht hebben van de heerlijkheid van de hemel: wat zouden dan alle andere dingen er klein en gering uitzien. Mozes achtte de eerbetuigingen aan het hof van Farao maar gering, aangezien hij een oog had op de vergelding des loons, Hebr. 11:26. Toen Paulus een gezicht van de heerlijkheid had en Johannes in de geest werd opgetrokken en het heilige Jeruzalem zag nederdalen uit de hemel, met de heerlijkheid Gods daarin, wat zag voor hen daarna de wereld eruit als in een zonsverduistering!

- b. De overdenking van het hemelse Koninkrijk zou zeer tot bevordering van de heiligmaking in ons zijn. De hemel is een heilige plaats: "een onbevleekelijke erfenis", 1 Petrus 1:4. Hij wordt beschreven als zijnde van doorzichtig glas, om de zuiverheid ervan aan te geven, Openbaring 21:21. Door een beschouwing van de hemel worden wij aangespoord om heiligheid na te streven, omdat niemand anders dan zij die heilig zijn, in dat Koninkrijk worden toegelaten. De hemel is niet zoals de ark van Noach, waarin reine en onreine dieren kwamen. Alleen de reinen van hart zullen God zien, Matthéüs 5:8.
- c. De overdenking van het hemelse Koninkrijk zou een spoorslag zijn om ons te bejiveren. *Immensum gloria calcar habet*. De heerlijkheid geeft een oneindige stimulans. "Altijd overvloedig zijnde in het werk des Heeren, als die weet, dat uw arbeid niet ijdel is in den Heere", 1 Korinthe 15:58. Als de roeier de haven in zicht heeft, hanteert hij de riemen krachtiger; en als wij een gezicht hebben van de heerlijkheid, moesten wij veel in het gebed zijn, veel aalmoezen geven en waken. Het moest onze plichten vleugels geven en de lamp van onze godsvrucht helderder doen branden.

2. Als u hoop hebt op dit Koninkrijk, wees dan tevreden, al hebt u maar weinig in de wereld. Tevredenheid is iets zeldzaams, het is een juweeltje dat maar door weinig christenen gedragen wordt. Maar als u een gegronde hoop op de hemel hebt, kan dat tevredenheid in uw hart teweegbrengen. Wat geeft het, al hebt u hier maar weinig in bezit, als u een Koninkrijk in het vooruitzicht hebt. Als u een schatting moest maken van iemands bezit, hoe zou u dat berekenen? Aan de hand van wat hij in huis heeft of aan het land dat hij bezit? Misschien heeft hij weinig geld of juwelen in huis, maar hij is iemand met land, daarin ligt zijn bezit.

Een gelovige heeft maar weinig olie in de fles en meel in de kruik, maar hij is iemand die land heeft, hij heeft recht op een Koninkrijk en zou dat hem niet tevreden stellen? Als iemand die hier woont, een groot landgoed overzee geërfd zou hebben en hij misschien op dit ogenblik niet meer geld had dan net voldoende om zijn reis te betalen, dan is hij toch tevreden? Hij weet, dat hij geld genoeg heeft, als hij op zijn landgoed aangekomen is. Zo hebt u, die een gelovige bent, een Koninkrijk geërfd en al hebt u weinig in de beurs, als u maar genoeg hebt om uw reis te betalen, genoeg om uw kosten op weg naar de hemel te betalen, dan is het voldoende. De Heere heeft u genade gegeven; de eerstelingen van de oogst en Hij zal u ook de heerlijkheid geven, dat is de volle oogst en zou dit u niet tevreden moeten maken?

3. Als u hoop hebt op dit gezegend Koninkrijk, bid dan dikwijls om de komst ervan. Zeg: "*Uw Koninkrijk kome*". Alleen gelovigen kunnen van harte bidden om de spoedige komst van het Koninkrijk der heerlijkheid.

- Mensen waar nooit het Koninkrijk der genade is opgericht in hun hart, kunnen niet bidden dat het Koninkrijk van Christus in heerlijkheid moge komen. Kunnen gevangenen die schuldig zijn, wensen dat de rechtszitting zal beginnen?
- Zij die liefhebbers van de wereld zijn, kunnen ook niet van harte bidden dat het Koninkrijk van Christus in heerlijkheid moge komen. Zij hebben het paradijs reeds gevonden, zij zijn al in hun koninkrijk; hier is hun hemel en zij willen van geen andere horen. Zij zijn dezelfde mening toegedaan als degene die zei, dat als hij maar kardinaal in Parijs mocht blijven, hij zijn aandeel in het paradijs er wel voor wilde afstaan.
- Zij die het Koninkrijk der genade tegenstaan, kunnen niet van harte bidden dat het Koninkrijk van Christus in heerlijkheid moge komen. Zij breken de wetten ervan,

die toch de scepter van dit Koninkrijk zijn. Zij hebben het gemunt op degenen die de naam van Christus dragen en Hem dienen. Die kunnen toch zeker niet bidden, dat het Koninkrijk van Christus in heerlijkheid moge komen, want dan zal Christus hen oordelen en als ze wel dit gebed uitspreken, zijn het huichelaars, die niet menen wat ze zeggen.

Maar u, bij wie het Koninkrijk der genade in het hart is opgericht, bid veel of het Koninkrijk der heerlijkheid spoedig moge komen. Bid: "*Uw Koninkrijk kome*".

Als dit Koninkrijk komt, zult u Christus zien in al Zijn geborduurde klederen der heerlijkheid; Hij zal tienduizend maal helderder schitteren dan de zon in zijn volle middagloed. Als het Koninkrijk van Christus komt, zullen de heiligen die in het stof rusten, opgewekt worden in eer en aan het heerlijk lichaam van Christus gelijkvormig worden. Dan zal uw ziel fonkelen van heiligheid als een diamant. Dan zult u nooit meer een zondige gedachte hebben; u zult zo heilig zijn als de engelen. U zult zo heilig zijn, als u gewenst hebt en zo heilig, als God u wilde hebben. Dan zult u in een nog betere staat zijn, dan in de staat der rechtheid. Adam is wel als een heerlijk schepsel geschapen, maar veranderlijk; een heldere ster, maar die kon vallen. Maar in het hemelse Koninkrijk is de gelukzaligheid onveranderlijk. Als het Koninkrijk der heerlijkheid van Christus komt, bent u van al uw vijanden verlost, evenals Mozes zei: "De Egyptenaars, die gij heden gezien hebt, zult gij niet weder zien in der eeuwigheid", Exodus 14:13. Zo zult u de vijanden, die op de rug geploegd hebben van Gods kinderen en hun voren diep getogen hebben, nooit meer zien, als Christus zal komen in Zijn heerlijkheid. Al de vijanden van Christus "zullen onder Zijn voeten gelegd worden", 1 Korinthe 15:25. Voor de goddelozen verdaan zullen worden, zullen de heiligen hen oordelen. "Weet gij niet, dat de heiligen de wereld oordelen zullen?", 1 Korinthe 6:2.

Het zal de goddelozen door het hart snijden, dat degenen die zij vroeger bespot en geselsd hebben, nu als rechters over hen zullen gesteld zijn en met Christus zullen instemmen in Zijn rechtsspraak. O, wat moogt u daarom toch wel bidden of het Koninkrijk der heerlijkheid spoedig moge komen. "*Uw Koninkrijk kome*".

4. Als u een goede hoop hebt op dit gezegende Koninkrijk, laat dan de uitdrukking daarvan in uw gezicht te zien zijn, heb een hoopvolle, opgewekte gemoedstemming. Kunt u aanspraak maken op een Koninkrijk en dan treurig zijn? "Wij roemen in de hoop der heerlijkheid Gods", Romeinen 5:2. Christenen, de bazuin zal weldra klinken, er is een eeuwig jubeljaar aanstaande, waarin bevrijding van zonde wordt afgekondigd; uw kroningsdag komt er aan. Het is slechts een kwestie van het afleggen van uw klederen en uw hoofd neerleggen op een peluw van stof en u zult op de troon gezet worden in het Koninkrijk en bekleed worden met de geborduurde klederen der heerlijkheid. Vraagt dit alles niet om een opgewekte geest? Opgewektheid is een sieraad van de godsdienst. Het is de zielsgesteldheid die Christus liefheeft. "Indien gij Mij liefhadt, zo zoudt gij u verblijden", Johannes 14:28. Het is de oorzaak dat velen eraan twifelen of de hemel wel zo aangenaam is, als men ziet dat degenen die daarheen op weg zijn, er droevig uitzien. Wat verblijdt zich een erfgenaam in de hoop op de erfenis! Wie anders moet er verblijd zijn dan een gelovige, die erfgenaam is van het Koninkrijk en van zulk een Koninkrijk, dat geen oog heeft gezien? Als het vlees moedeloos begint te worden, laat dan het geloof het hoofd opheffen en een heilig gejuich en vreugde in de ziel tot stand brengen.

5. Laten de gelovigen verlangen om in dat gezegende Koninkrijk te zijn. Verlangt een prins die in de vreemde reist, er niet naar om in zijn eigen land te zijn om gekroond te worden? Een bruid verlangt naar de huwelijksdag. "De Geest en de bruid zeggen: *Kom! Ja, kom, Heere Jezus!*" Openbaring 22:17, 20. Voorwaar, onze onwilligheid om daarheen te gaan toont ons, óf de zwakheid van ons geloof in het hemelse Koninkrijk, óf de kracht van ons ongeloof of wij er wel deel aan hebben. Als onze aanspraak op de hemel duidelijker was, zouden wij lijdzaamheid nodig hebben om tevreden te zijn hier nog langer te blijven. Nogmaals, onze onwilligheid om daarheen te gaan maakt duidelijk dat wij de wereld te veel liefhebben en Christus te weinig. Liefde, zo zegt Aristoteles, verlangt naar vereniging. Als wij Christus liefhadden zoals het zou moeten zijn, zouden wij verlangen om met Hem verenigd te worden in heerlijkheid, waar wij volmaakt zullen liefhebben. Laten wij ons vernederen, omdat wij zo onwillig zijn daarheen te gaan. Laten wij ons beijveren om tot die Godvruchtige zielsgesteldheid van Paulus te komen: "Hebbende begeerte om ontbonden te worden en met Christus te zijn", Filippenzen 1:23.

We zijn gevangen in een lichaam der zonde moesten wij niet verlangen om die adder af te schudden? Wij zijn in Mesech en in de tenten van Kedar, in een plaats waar wij zien dat God onteerd wordt. Moesten wij niet verlangen om onze reispas te krijgen en te vertrekken? Wij verkeren in een tranendal. Is het niet beter in het Koninkrijk te zijn? Hier hebben wij te strijden met satan. Moesten wij niet verlangen om van het bloedige slagveld weggeroepen te worden, waar de kogels der verzoeking zo dicht vliegen, opdat wij de kroon der overwinning verkrijgen zouden?

O, gelovigen, hijg toch naar het hemelse Koninkrijk. Hoewel wij gewillig moeten zijn nog te blijven om te dienen, moeten wij toch vurig verlangen om ons altijd te koesteren in het licht van Gods aangezicht. Denk toch eens wat het zal zijn, om altijd met de Heere te zijn! Is er elders een lieflijker glimlach of omhelzing dan die van Hem? Is er ergens een bed dat zachter is dan Christus' borst? Is er ooit zo'n blijdschap als dan wanneer de gouden banier van Christus' liefde over ons wordt uitgespreid? Is er groter eer dan met Christus te zitten in Zijn troon? Openbaring 3:21. O, verlang dan toch naar het hemelse Koninkrijk!

6. Wacht op dit Koninkrijk der heerlijkheid. Daarmee is niet in strijd en is het niet ongepast naar de hemel te verlangen, maar wacht erop! Verlang ernaar omdat het een Koninkrijk is, maar wacht op uws Vaders welbehagen. God zou dit Koninkrijk direct kunnen schenken, maar Hij acht het goed dat wij er een poosje op zullen wachten.

- a. Als wij het hemelse Koninkrijk zouden ontvangen, zodra er genade in ons is gewerkt, dan zou God veel van Zijn eer verliezen. Waar zou dan voor ons het leven door het geloof blijven, wat toch de genade is die de voornaamste eer aan God toebrengt? Romeinen 5:20. Waar zouden wij dan blijven met het lijden voor God, wat een middel is om Hem te verheerlijken, waartoe de engelen in de hemel niet in staat zijn? Waar zouden dan onze werkzaamheden blijven in het dienen van de Heere? Zouden wij God ons een Koninkrijk willen laten geven, terwijl wij niets voor Hem doen eer wij daar komen? Zouden wij rust willen hebben eer wij arbeiden, een kroon vóór wij overwinnen? Dat zou onoprecht zijn. Paulus was tevreden een poos buiten de hemel te blijven, opdat hij een middel mocht zijn anderen daarheen te leiden., Filippenzen 1:24.
- b. Terwijl wij wachten tot het Koninkrijk komt, vermeedert onze genade. Elke plicht die wij Godvruchtig verrichten, voegt een parel toe aan onze kroon. Begeren wij, dat onze klederen in de heerlijkheid nog meer zullen schitteren? Laten wij dan wachten en werken. Hoe langer wij wachten voor wij het kapitaal krijgen, hoe

hoger de rente zal zijn. Zoals de landman wacht op het uitspruiten van het zaad, wacht zo ook op de oogst der heerlijkheid. Er zijn er die weken moeten wachten aan het hof, dat is uw wachtenstijd. Christus zegt, dat men altijd bidden moet en niet vertragen, Lukas 18:1. Wacht ook zo en vertraag niet. Wordt niet moedeloos, in het hemelse Koninkrijk zal het wachten vergoed worden. "Op Uwe zaligheid wacht ik, Heere", zei de stervende patriarch, Genesis 49:18.

### **Zevende nuttig gebruik, tot vertroosting van Gods volk.**

1. In al hun lijden. De ware heilige is, zoals Luther zegt, *haeres crucis*, een erfgenaam van het kruis. Verdrukking is zijn dieet-drink, maar dat bewaart hem voor bezwijken, zodat zijn lijden hem tot het Koninkrijk brengt. "De hoop op het hemelse Koninkrijk moet onze moeiten verzachten en verzoeten", zegt Basilius. "Indien wij verdragen (*lijden*, Engelse vertaling) wij zullen ook met Hem heersen", 2 Timothéüs 2:12. De strijd duurt maar kort, maar er volgt een eeuwige overwinning. Deze lichte verdrukking brengt een "eeuwig gewicht der heerlijkheid" voort, 2 Korinthe 4:17. Hoe zwaarder kostbare voorwerpen zijn, hoe meer ze waard zijn; hoe meer gewicht aan goud in een kroon bijvoorbeeld, hoe meer die waard is. Als deze heerlijkheid slechts voor een tijd was, zou dat de vreugde des hemels zeer temperen en zelfs vergallen, maar deze heerlijkheid duurt zo lang als de eeuwigheid. God zal daar als een diepe zee van zaligheid zijn en de verheerlijkte heiligen zullen zich eeuwig in die oceaan mogen baden. Eén dag de kroon dragen zal overvloedig al het lijden van de heiligen vergoeden; des te meer nog als zij "in alle eeuwigheid zullen heersen", Openbaring 22:5. O, laat dit ons tot steun zijn onder alle ellende en lijden in dit leven. Wat is er een groot verschil tussen het lijden van een gelovige en zijn beloning! "Het lijden dezes tegenwoordigen tijds is niet te waarden (is niet waard om vergeleken te worden met, Engelse vertaling) tegen de heerlijkheid, die aan ons zal geopenbaard worden", Romeinen 8:18. In plaats van enkele tranen, beken van wellusten; in plaats van treuren, witte klederen. Dit deed de eerste christenen vrolijk zijn in gevangenissen en martelingen omhelzen als zovele kronen. AL drinken wij dan nu uit een beker met alsem, er zit suiker op de bodem om het te verzoeten. "Het is Uws Vaders welbehagen ulieden het Koninkrijk te geven."
2. Troost bij het sterven. Wat de verschrikkingen des doods voor Gods kinderen wegneemt, is dat zij het Koninkrijk binnengaan. Geen wonder als goddelozen verschrikt en ontsteld zijn, als de dood nadert, want die sterven onverzoend. De dood voert hen naar de gevangenis, waar zij eeuwig moeten blijven, zonder garantie van bevrijding. Maar waarom moet iemand van Gods kinderen verschrikt zijn en doodsbang bij de gedachte aan het sterven? Wat kan de dood hun toch kwaad doen, als die hen naar een heerlijk Koninkrijk voert? Het geloof geeft het recht op de hemel, de dood brengt de hemel in het bezit. Laat dit een blijde tijding als tegenweer zijn om de vreze des doods te verdrijven. Hilarion, die gezegende man riep uit: *Egredere anima, egredere quid times?* "Ga voort, mijn ziel, ga voort, waarom vreest u nog?" Laat hén vrezen voor de dood die niet vrezen voor de zonde, maar laat Gods kinderen niet al te bekommerd zijn, als zij het grimmige gelaat van deze bode zien, die hen aan het einde van hun verdriet brengt en hun vreugde doet beginnen.  
De dood behoort u toe, het is een deel van de inventaris van de gelovige, 1 Korinthe 3:22. Is een prins bang om een smalle zee over te steken, als hij

gekroond zal worden, zodra hij aan land komt? De dood zal voor de heiligen een suppoost zijn om hen in de tegenwoordigheid van de Koning der ere te brengen. Deze gedachte bedekt het akelige gezicht van de dood met leliën en rozen en maakt dat het vriendelijk staat. De dood voert ons tot de kroon der heerlijkheid, die niet verwelkt. De dag des doods is voor een gelovige beter dan de dag dat hij geboren werd. De dood is de ingang in de zalige eeuwigheid. Vrees niet voor de dood, maar laat uw hart liever verlevendigd worden, als u bedenkt dat de ratelende wielen van deze doodskoets u alleen maar thuis zullen brengen in het eeuwige Koninkrijk.

## HOOFDSTUK IV

### DE DERDE BEDE

"UW WIL GESCHIEDE GELIJK IN DEN HEMEL, ALZO OOK OP DE AARDE."

Vraag 103. *Waar bidden wij om in de derde bede?*

Antwoord. *In de derde bede, welke luidt: Uw wil geschiede, gelijk in den hemel, also ook op de aarde, Matth. 6;10 bidden wij, dat God door Zijn genade ons wil bekwamen en gewillig maken om Zijn wil te kennen, te gehoorzamen en ons in alles te onderwerpen, Psalm 67; Psalm 119:36; Matth. 26:39; 2 Sam. 15:25; Job 1:21; gelijk de engelen in de hemel doen, Psalm 103:20, 21.*

Wij zijn nu gekomen aan de derde bede: "Uw wil geschiede gelijk in den hemel, also ook op de aarde". Deze bede bestaat uit twee delen: de zaak zelf, "het geschieden van Gods wil" en de wijze waarop, "gelijk in den hemel".

Vraag. *Wat wordt bedoeld met Gods wil?*

Er is tweeërlei wil.

- a. *Voluntas decreti*. De verborgen wil van God, of de wil van Zijn besluit. Wij bidden niet of Gods verborgen wil door ons moge geschieden. Deze verborgen wil kunnen wij niet weten, die ligt opgesloten in Gods boezem en noch mens noch engel heeft de sleutel om die te openen.
- b. *Voluntas revelata*. Gods geopenbaarde wil. Deze wil staat geschreven in de Heilige Schrift, die een verklaring is van Gods wil en waarin ontdekt wordt, wat Hij wil dat wij zullen doen met betrekking tot onze zaligheid.

Waarom bidden wij in deze woorden: "*Uw wil geschiede*"?

Wij bidden daarin om twee dingen:

- A. Om dadelijke gehoorzaamheid; dat wij metterdaad Gods wil mogen doen volgens hetgeen Hij ons beveelt.
- B. Om lijdelijke gehoorzaamheid; dat wij ons geduldig mogen onderwerpen aan Gods wil, in alles wat Hij ons oplegt.

A. Wij bidden dat wij Gods wil metterdaad mogen doen, al Zijn geboden onderschrijven, in Jezus geloven, wat de voornaamste genade is, en een heilig leven leiden. Zo is Augustinus' uitleg van deze bede: *Nobis a Deo precamur obedientiam. "Wij bidden, dat wij Gods wil metterdaad mogen gehoorzamen."* Dat is het summum van alle godsdienst, de twee tafels samengevat, het doen van de wil Gods. "Uw wil geschiede". Wij moeten wel Zijn wil kennen, voor wij die kunnen doen. De kennis is het oog, dat de voet der gehoorzaamheid moet richten. In Athene stond een altaar, "aan den onbekenden God", Handelingen 17:23. Het is net zo erg het blinde aan God op te offeren als het dode. Kennis is de vuurkolom om in de praktijk licht te geven, maar al is kennis vereist, toch is het kennen van Gods wil niet genoeg, zonder het doen. Als iemand de hele dogmatiek in zijn hoofd zou hebben, als hij alle kennis had en als toch de gehoorzaamheid ontbrak, dan was zijn kennis gebrekkig en zou die hem niet in de hemel brengen, 1 Korinthe 13:2. Gods wil kennen, kan maken dat men

iemand bewondert; maar het doen van de wil maakt iemand zalig. Gods wil kennen zonder die te doen zal ons niet de kroon der gelukzaligheid geven.

- (1) Het louter kennen van Gods wil werkt niets uit, het maakt het hart niet beter. Kennis alleen is als de zon in de winter, die geen hitte geeft en geen invloed uitoefent. Zij verwarmt de genegenheden niet en reinigt de consciëntie niet. Judas was een groot licht, hij kende Gods wil, maar hij was een verrader.
- (2) Gods wil te kennen zonder die te doen, zal de zaak nog erger maken. De hel zal daardoor des te heter zijn. "De dienstknecht, welke geweten heeft den wil zijns heren", en die niet gedaan heeft, "zal met vele slagen geslagen worden", Lukas 12:47. De kennis van menigeen is een fakkel om hem voor te lichten naar de hel. Gij die de wil van God kent, maar die niet doet, waarin gaat gij een hypocriet te boven? Ja, waarin gaat gij de duivel te boven, die zich verandert in een engel des lichts? Het is niet juist om zulke mensen christenen te noemen die wel kenners van Gods wil zijn, maar geen daders. Het is onjuist iemand handelaar te noemen die nooit in de handel gewerkt heeft; zo is het ook onjuist iemand christen te noemen die nooit in zijn godsdienst werkzaamheden gehad heeft. Laten wij toch niet rusten in de kennis van Gods wil. Laat het toch van ons niet gezegd worden, zoals Plutarchus van de Grieken verhaalt: "Zij wisten wel wat goed was, maar ze deden het niet."

Laten wij gezet zijn op het doen van Gods wil. "Uw wil geschiede". Waarom is het doen van Gods wil vereist?

1. Omdat het billijk is. De Heere mag rechtvaardig Zijn aanspraak op onze gehoorzaamheid laten gelden. Hij is onze Maker, wij hebben van Hem ons bestaan en het is immers rechtvaardig dat wij de wil doen van Hem, door Wiens machtwoord wij geschapen zijn. God is ook onze Weldoener. Het is niet meer dan billijk, als Hij ons levensonderhoud geeft, dat wij dan Hem onderdanig zijn.
2. Het voornaamste doel dat de Heere met Zijn woord heeft, is ons tot daders van Zijn wil te maken.
  - a. Al Gods koninklijke bevelen en voorschriften dienen om ons tot het doen van Zijn wil te brengen. Waarom behoefde de Heere anders de moeite te nemen om ons een kopie van Zijn wet te geven en het met dit doel met Zijn eigen vinger op te schrijven? Het Woord van God is niet alleen een regel tot kennis, maar tot plicht. "Te dezen dage gebiedt u de HEERE uw God deze inzettingen en rechten te doen; houd dan en doe dezelve met uw ganse hart en met uw ganse ziel", Deuteronomium 26:16. Als gij uw kinderen vertelt wat uw voornemen is, dan is het dat ze niet alleen mogen weten wat u wilt, maar dat ze dat ook doen. God geeft ons Zijn Woord, zoals een onderwijzer zijn leerlingen een voorbeeld geeft om na te schrijven. Hij geeft het als Zijn wil en testament, opdat wij executeurs zouden zijn om toe te zien of het uitgevoerd wordt.
  - b. Het doel van al Gods beloften is om ons uit te lokken Zijn wil te doen. De beloften zijn magneten tot gehoorzaamheid. "Een zegen, wanneer gij horen zult", Deuteronomium 11:27); zoals een vader zijn zoon geld geeft als lokaas tot gehoorzaamheid. "Indien gij der stem des HEEREN uws Gods vlijtiglijk zult gehoorzamen, waarnemende te doen al Zijn geboden, ..., zo zal de HEERE uw God u hoog zetten boven alle volken der aarde. Gezegend zult gij zijn in de stad en gezegend zult gij zijn in het veld", Deuteronomium 28:1, 3. De beloften zijn een koninklijk privilege, gebaseerd op gehoorzaamheid.

- c. Het waarschuwendende deel van het Woord, de bedreigingen van de Heere, staat daar als de engel met het vlammend zwaard om ons van de zonde af te schrikken en om van ons daders van Gods wil te maken. "Maar den vloek, zo gij niet horen zult", Deuteronomium 11:28. God zal de harige schedel verslaan van degenen die in hun schulden wandelen, Psalm 68:22. Mensen worden in dit leven vaak door deze dreigementen aangegrepen; zij worden ten voorbeeld gesteld en in banden gehouden om anderen van ongehoorzaamheid terug te doen schrikken.
- d. Al de wegen van Gods voorzienigheid dienen om ons te bewegen Zijn wil te doen. Zoals Hij al de jaargetijden gebruikt voor de oogst, zo zijn al Zijn verschillende wegen in de voorzienigheid bedoeld om de oogst van gehoorzaamheid binnen te brengen.
- e. Er staat, dat verdrukkingen gezonden worden om ons te bewegen Gods wil te doen. "En als Hij hem (Manasse) benauwde, bad hij het aangezicht des HEEREN, zijns Gods, ernstiglijk aan en vernederde zich", 2 Kronieken 33:12. De roede spreekt deze taal: "Wees daders van Gods wil." Verdrukking wordt wel een oven genoemd. De oven doet het metaal smelten en daarna wordt het in een nieuwe vorm gegoten. Gods oven is bedoeld om ons te doen smelten en ons te modelleren tot gehoorzaamheid.
- f. Gods ontfermingen zijn bedoeld ons te bewegen om Zijn wil te doen. "Ik bid u dan, broeders, door de ontfermingen Gods, dat gij uw lichamen stelt tot een levende, offerande, welke is uw redelijke godsdienst", Romeinen 12:1. Lichaam staat bij wijze van beeldspraak voor de hele mens; als de ziel niet eveneens aan God wordt opgedragen als het lichaam, zou het geen redelijke godsdienst kunnen zijn. Daarom zegt de apostel: "Ik bid u, door de ontfermingen Gods, dat gij uw lichamen stelt tot een levende offerande." Ontferming vormt de sterkste verbintenis tot de plicht. "Ik trok hen met mensenzelen", dat wil zeggen, met gouden koorden van Mijn ontferming, Hoséa 11:4.
- g. In één woord, alles wat in de wet of in het evangelie geschreven is, moet daartoe strekken dat wij daders van Gods wil zullen zijn. "Uw wil geschiede".

3. Als wij de wil van God doen, bewijzen wij daarmee dat wij oprecht zijn. Zoals Christus in een ander verband zei: "De werken, die Ik doe, die getuigen van Mij", Johannes 10:25. Het gaat niet om al onze gulden woorden, zelfs al zouden wij kunnen spreken als engelen, maar om onze werken; het doen van Gods wil legt getuigenis af van onze oprechtheid. Wij beoordelen de gezondheid van iemands lichaam niet aan zijn hoogrode kleur, maar aan zijn polsslag, waar het bloed vooral beweegt. Zo wordt de zuiverheid van een christen niet beoordeeld aan zijn belijdenis, maar het oordeel van een christen wordt afgemeten aan zijn werkdadige gehoorzaamheid, het doen van de wil van God. Dat is het beste bewijs en de beste getuige als blijk voor de hemel.

4. Gods wil te doen is tot bevordering van het evangelie. Het is de diamant die in iemands godsdienst fonkelt. Anderen kunnen niet zien wat het geloof in het hart is, maar als men ziet dat wij op aarde Gods wil doen, veroorzaakt dit dat men eerbied krijgt voor de godsdienst en dat men er voor gewonnen wordt. Julianus schrijft in één van zijn brieven aan Arsacius: "dat de christelijke godsdienst zozeer bloeide door de heiligheid en gehoorzaamheid van haar belijders."

5. Als wij Gods wil doen, tonen wij daarmee onze liefde tot Christus. "Die Mijn geboden heeft en dezelve bewaart, die is het die Mij liefheeft", Johannes 14:21. Wat is groter liefde tot Christus dan Zijn wil te doen, al doorkruist die onze wil? Ieder wil wel geacht worden Christus lief te hebben, maar hoe zal dit anders bekend worden dan hierdoor? Doet gij Zijn wil op aarde? *Neque principem veneramus, si odio ejus leges habemus*. "Wij eren de koning niet, als wij een hekel hebben aan zijn wetten", zegt Isidorus. Het heeft geen waarde als iemand zegt dat hij Christus als Persoon liefheeft, terwijl hij Zijn geboden veracht.

Het is een groot kwaad, als men Gods wil op aarde niet doet. Het is zondig. Dan handelen wij tegen ons gebed; wij bidden: "Uw wil geschiede" en toch gehoorzamen wij Zijn wil niet. Wij weerspreken dan ons eigen gebed. Wij handelen in strijd met onze doopbelofte. Wij hebben immers beloofd onder de banier van de Heere te strijden, onder Zijn scepter te buigen en deze belofte hebben wij dikwijls vernieuwd in het Heilig Avondmaal. Als wij Gods wil op aarde niet doen, zijn wij meinedigen en God zal een aanklacht tegen ons indienen wegens meined.

Gods wil op aarde niet doen is dwaas, omdat wij het toch niet tegen de Heere kunnen volhouden. Als wij Hem niet gehoorzamen, kunnen wij niet voor Hem bestaan. "Zijn wij sterker dan Hij?", 1 Korinthe 10:22. "Hebt gij een arm gelijk God?", Job 40:4. Kunt u het tegen Gods arm volhouden? God tegenstaan is net alsof een kind zou vechten met een aartsengel, alsof een hoop doornstruiken zich in slagorde zou stellen tegen het vuur. Gods wil niet doen is dwaas, omdat wij, als wij Zijn wil niet doen, de wil van de duivel doen. Is het geen dwaasheid een vijand te behagen de wil te doen van hem die onze ondergang zoekt?

Vraag. *Maar zijn er die zó dwaas zijn, dat zij de wil van de duivel doen?*

Antwoord. Ja, zeker! "Gij zijt uit den vader den duivel, en wilt de begeerten uws vaders doen", Johannes 8:44. Als iemand een leugen vertelt, doet hij dan niet de wil van de duivel? "Ananías, waarom heeft de satan uw hart vervuld, dat gij den Heiligen Geest liegen zoudt?", Handelingen 5:3. Gods wil niet doen is gevaarlijk! (Praemunire) Hij komt ons dan tegen met geestelijke wapenen. Als Gods wil door ons niet wordt gedaan, zal Hij ons Zijn wil opleggen; als wij Zijn wil niet gehoorzamen in het gebod, zullen wij die gehoorzamen in de straf. De Heere Jezus zal geopenbaard worden van de hemel, met de engelen Zijner kracht. Met vlammend vuur wraak doende over degenen die het Evangelie niet gehoorzaam zijn, 2 Thessalonicenzen 1:7, 8. Wij moeten óf Zijn wil doen, óf eronder lijden.

6. Gods wil doen is tot ons welzijn. Het maakt dat wij er zelf belang bij hebben. Net als een koning die, als hij een onderdaan beveelt in een goudmijn te gaan delven, hem al het goud schenkt dat hij opgraaft. God beveelt ons Zijn wil te doen en dat is voor ons bestwil. "Nu dan, Israël, wat eist de HEERE uw God van u dan den HEERE uw God te vrezen; om te houden de geboden des HEEREN, die ik u heden gebied, u ten goede", Deuteronomium 10:12, 13. Het is Gods wil dat wij ons bekeren zullen en dat is ons ten goede, want bekering brengt vergeving der zonden met zich mee. "Betert u dan en bekeert u, opdat uw zonden mogen uitgewist worden", Handelingen 3:19. Het is Gods wil dat wij geloven en waarom anders dan dat wij bekroond zullen worden met de zaligheid? "Die geloofd zal hebben ... zal zalig worden", Markus 16:16. Wat God van ons wil, is niet zozeer onze plicht, maar ons voorrecht. Hij beveelt ons Zijn stem te gehoorzamen en dat komt ons zeer zeker ten goede. "Hoort naar Mijn stem, zo zal Ik u tot een God zijn", Jeremia 7:23. Ik zal u niet slechts Mijn engelen als lijfwacht

geven, maar Mijzelf als uw erfdeel. Mijn Geest geef Ik u om u te heiligen. Mijn liefde geef Ik u om u te troosten, Mijn genade om u te zaligen. "Ik zal u tot een God zijn."

7. Gods wil doen is een eer voor ons. Iemand vindt het immers een eer, als een koning hem vraagt iets voor hem te doen. De engelen achten het hun hoogste eer om in de hemel Gods wil te doen. *Servire Deo regnare est*. God dienen is heersen. *Non onerant nos, sed ornant*. "Zij zijn ons niet tot last, maar tot sieraad", Salvianus. Met welk een vreugde roeiden de roeiers de boot waarin Caesar zat! Het was een eer dat men in die schuit mocht meehelpen. Als men verwaardigd wordt Gods wil te doen, is dat het hoogste ereken, dat een sterfelijk schepsel kan hebben. De geboden van Christus zijn ons niet tot last, maar tot sieraad.

8. Gods wil op aarde doen maakt ons Christus gelijkvormig en aan Hem verwant. Het maakt ons Christus gelijkvormig. Is het niet juist ons gebed dat wij Christus gelijkvormig mogen worden? Jezus Christus heeft de wil van Zijn Vader gedaan. "Want Ik ben uit den hemel nedergedaald, niet opdat Ik Mijn wil zou doen, maar den wil Desgenen Die Mij gezonden heeft", Johannes 6:38. Zoals God, de Vader, en Christus één in wezen zijn, hebben Zij ook maar één wil. De wil van Christus was geheel verslonden in de wil van Zijn Vader. "Mijn spijze is, dat Ik doe den wil Desgenen Die Mij gezonden heeft", Johannes 4:34. Door Gods wil op aarde te doen gelijken wij op Christus, ja zijn wij aan Hem verwant en zijn wij van het koninklijke bloed des hemels. Alexander noemde zich een familielid van de goden. Maar wat een eer is het familie van Christus te zijn! "Want zo wie den wil Mijns Vaders doet, Die in de hemelen is, dezelve is Mijn broeder en zuster en moeder", Matthéüs 12:50. Is Sálomo van zijn troon opgestaan om zijn moeder te begroeten en haar op een stoel bij hem te laten zitten?, 1 Koningen 2:19. Zulke eer zal Christus ook geven aan degenen, die Gods wil doen; Hij zal hen begroeten als Zijn verwanten en zal hen op een eretoon zetten in het hemelse paleis.

9. Gods wil doen op aarde brengt vrede met zich mee voor leven en voor sterven.

- a. Voor het leven. "In het houden van die (de rechten des HEEREN) is grote loon", Psalm 19:12. Niet alleen ná het houden, maar ook in het houden ervan. Als wij een nauwgezette wandel in gehoorzaamheid aan God hebben, brengt dat een verborgen vreugde in de ziel met zich mee; en hoe vaardig en vrolijk bewegen zich de raderen van de ziel, als zij gesmeerd worden met de olie der vreugde!
- b. Vrede bij het sterven. Toen Hizkia dacht, dat hij ging sterven, wat gaf hem toen vertroosting? Dat hij de wil van God gedaan had. "Och HEERE, gedenk toch, dat ik voor uw aangezicht in waarheid en met een volkomen hart gewandeld en wat goed in Uw ogen is, gedaan heb", Jesaja 38:3. Het was de wens van Augustinus dat hij een gemakkelijke dood mocht hebben, zonder veel pijn. Als er iets is wat onze doodspeluw zacht maakt, is dat het feit dat wij getracht hebben Gods wil op aarde te doen. Hebt u ooit vanaf een sterfbed een uitroep gehoord, dat men teveel Gods wil heeft gedaan? Nee! Is het niet, dat men Gods wil niet meer gedaan heeft, dat men zo tekort geschoten is in zijn gehoorzaamheid? Als u Gods wil gedaan hebt, zal dat zowel uw troost als uw kroon zijn.

10. Als wij geen daders van Gods wil zijn, zullen wij beschouwd worden als verachters van Zijn wil. God moge zeggen wat Hij wil en toch gaat men door in de zonde; dat is God verachten. "Waarom lastert (*veracht*, Engelse vertaling) de goddeloze God?", Psalm 10:13. God verachten is nog erger dan rebelleren. De

stammen van Israël rebelleerden tegen Rehábeam, omdat hij hun juk zwaarder maakte, 1 Koningen 12:16. Maar God verachten is nog erger: het is Hem minachten; het is een smaad op Hem werpen en Hem in het aangezicht beledigen. En een belediging zal Hem het zwaard uit de schede doen trekken.

Vraag. *Op welke wijze behoren wij Gods wil te doen, zodat wij Hem aangenaam zijn?*

Antwoord. De wijze waarop men Gods wil doet, is het voornaamste. De geleerden zeggen: "De wijze waarop iets gedaan wordt, is net zo goed in de eis begrepen als de zaak zelf." Als iemand een huis bouwt en het staat de eigenaar niet aan, het is niet naar zijn zin, dan vindt hij dat al de kosten tevergeefs gemaakt zijn. Zo is het ook, als wij Gods wil niet op de rechte wijze doen: dan aanvaardt Hij het niet. Wij moeten niet alleen doen wát Hij voorschrijft, maar zoáls Hij het voorschrijft. Hierin bestaat nu de levende godsdienst. Het is daarom maar de grote vraag op welke wijze wij Gods wil doen, opdat wij Hem aangenaam moge zijn.

1. Wij doen Gods wil op een aanvaardbare wijze, als wij onze plichten geestelijk verrichten. "Wij die God in den Geest dienen", Filippenzen 3:3. God in de Geest dienen is onze plichten doen uit een inwendig beginsel. De Farizeeën waren heel stipt in het uitwendige van de godsdienst. Wat waren ze ijverig in het uitwendig onderhouden van de sabbat, zodat zij zelfs Christus beschuldigden dat Hij de sabbat brak. Maar dit alles was slechts uitwendige gehoorzaamheid; er was niets geestelijks bij. Wij doen Gods wil op een aanvaardbare wijze, als wij Hem dienen uit een vernieuwd beginsel der genade. Een wilde appelboom kan wel evengoed dragen als een tamme, maar het is niet zulk goed fruit als van de andere, omdat het niet voortkomt uit een zoete wortel. Zo kan een onbekeerd iemand net zoveel uitwendige gehoorzaamheid betrachten als een kind van God; hij kan evenveel bidden, evenveel horen, maar zijn gehoorzaamheid is wrang en zuur, omdat die niet voortkomt uit de zoete en lieflijke wortel van genade. Het inwendig beginsel van gehoorzaamheid is geloof; daarom wordt het genoemd "de gehoorzaamheid des geloofs", Romeinen 16:26. Maar waarom moet die zilverdraad van het geloof door het hele werk der gehoorzaamheid lopen? Omdat het geloof in elke plicht op Christus ziet, het raakt de zoom van Zijn kleet aan en om Christus' wil worden zowel de persoon als het offer aangenomen, Efése 1:6.
2. Wij doen Gods wil op een aanvaardbare wijze, als wij Zijn wil boven die van alle anderen stellen. Als God een zaak wil en een mens wil het tegengestelde, moeten wij niet de wil van de mens gehoorzamen, maar die van God. "Oordeelt gij, of het recht is voor God, ulieden meer te horen dan God", Handelingen 4:19. God heeft gezegd: "Gij zult u geen gesneden beeld maken." Koning Nebukadnézar heeft een gouden beeld opgericht om dat te aanbidden; maar de drie jongelingen, of liever de helden, besloten dat ze Gods wil boven alles zouden laten gaan en dat zij die zouden gehoorzamen, al was het zelfs met het verlies van hun leven. "U zij bekend, o koning, dat wij uw goden niet zullen eren, noch het gouden beeld, dat gij hebt opgericht, zullen aanbidden", Daniël 3:18.
3. Wij doen Gods wil op een aanvaardbare wijze, als wij die doen, zoals die in de hemel gedaan wordt, dat wil zeggen, zoals de engelen die doen. Gods wil doen zoals de engelen *similitudinem notat, non aequalitatem*; "geeft onze gelijkenis aan met hen, niet onze gelijkheid", zegt Brugensis. Dit wijst ons er te meer op, dat wij op hen moeten gelijken en hen ons ten voorbeeld stellen. Hoewel wij de engelen

niet gelijk kunnen zijn in het doen van Gods wil, moeten wij hen toch nabootsen. Een kind kan niet zo mooi schrijven als het voorbeeld en toch schrijft het dat na.

(1) Wij doen Gods wil zoals de engelen in de hemel, als wij het naar de regel doen, zonder daarvan af te wijken; als wij onze weg gaan in overeenstemming met de goddelijke instellingen en niet volgens de besluiten van concilies of tradities van mensen. Engelen doen niets dan wat hun bevolen is; zij gaan niet mee met allerlei ceremoniën. Evenals er in het land geschreven wetten zijn, die voor ons bindend zijn, zo is de Heilige Schrift Gods geschreven regel, die wij nauwkeurig moeten opvolgen. Zoals het horloge gelijkgezet wordt met de zonnewijzer, zo is onze gehoorzaamheid pas goed, als zij gelijk loopt met de zonnewijzer van het Woord. Als onze gehoorzaamheid niet naar de regel van het Woord is, doen wij niet Gods wil, maar onze eigen wil; dat is eigenwillige godsdienst. De HEERE wilde dat Mozes de tabernakel zou maken volgens het voorbeeld, Exodus 25:40. Als Mozes iets daaruit weggelaten had, of er iets aan toegevoegd had, zou dat de HEERE vertoornd hebben. Als we iets van eigen vinding met de dienst van God vermengen, wijken wij van het voorbeeld af, ja gaan wij er tegenin. De dienst des HEEREN is Zijn oogappel, waar Hij heel teer over is en er is niets waartegen Hij Zijn ongenoegen meer heeft getoond dan tegen het vervalsen van Zijn dienst. Hoe zwaar heeft hij Nadab en Abihu gestraft voor het brengen van vreemd vuur op het altaar, dat wil zeggen zulk vuur, dat God niet voor het altaar had afgezonderd, Leviticus 10:2. Al wat niet door de Heere is ingesteld, is het brengen van vreemd vuur op het altaar.

Velen hebben een vreemde hunkering naar bijgeloof: men houdt veel van opsmuk in de godsdienst, men is meer gesteld op praal in de godsdienst dan dat men voor een zuivere godsdienst is; dit kan de Heere niet behagen. Alsof de Heere niet wijs genoeg zou zijn om de wijze waarop Hij gediend wil worden te bepalen, is de mens zo vermetel om het zelf voor te schrijven. Menselijke vindingen in de heilige instellingen inbrengen is onze eigen wil doen, niet Gods wil. Hij zal dan zeggen: "Wie heeft zulks van uw hand geëist?", Jesaja 1:12. Wij doen Gods wil zoals die geschiedt in de hemel, als wij die volgens de regel doen, als wij Zijn instellingen eerbiedigen en die wijze van Zijn dienst, waarop het stempel van de goddelijke autoriteit staat.

(2) Wij doen Gods wil zoals de engelen in de hemel die doen, als wij die geheel doen en daarvan niets aflaten; als wij de hele wil van God doen. De engelen in de hemel doen alles wat God beveelt; zij laten niets na van wat Hij wil. "Looft den HEERE, Zijn engelen, die Zijn Woord doet", Psalm 103:20. Als God een engel zendt naar de maagd Maria, gaat deze op Gods bevel. Als Hij Zijn engelen een opdracht geeft om Zijn kinderen te dienen, gehoorzamen zij, Hebreeën 1:14. Het past niet bij de gehoorzaamheid der engelen, dat zij ook maar de minste jota van Gods wil ongedaan laten. Gods wil doen zoals de engelen, is Zijn hele wil doen. "Al wat in Gods Naam gedaan wordt, wordt onveranderd gedaan." Dat was de opdracht des HEEREN aan Israël: "Opdat gij gedenkt en doet al Mijn geboden", Numeri 15:40. Van David staat vermeld: "Ik heb gevonden David, ... een man naar Mijn hart, die al Mijn wil zal doen" (Grieks: *al Mijn willen*, Handelingen 13:22).

Ieder gebod heeft dezelfde autoriteit; en als wij Gods wil oprecht doen, doen wij die in alles gelijk. Dan gehoorzamen wij elk onderdeel van Zijn wil; dan nemen wij de eerste en tweede tafel samen. Voorwaar, wij zijn aan God, onze Vader onbeperkte gehoorzaamheid verschuldigd! De roomsen zeggen dat wij dat aan onze moeder, de kerk, schuldig zijn. Onze genegenheid moet naar elk gebod uitgaan, zoals de naald daarheen beweegt waar de magneet haar maar trekt. Velen doen Gods wil maar half;

zij plukken uit de godsdienst en kiezen daaruit wat zij willen; in sommige delen schikken zij zich naar Gods wil, maar in andere weer niet, net als een kreupel paard die zijn benen op de grond zet, maar er één ontziet. Wie een luit bespeelt, moet alle snaren aanslaan, anders bederft hij de hele muziek. Gods geboden kunnen vergeleken worden met een tiensnarige luit. Wij moeten in elk gebod Zijn wil doen, iedere snaar aanslaan, anders kunnen wij geen goed geluid in de godsdienst maken.

Van een das is één poot korter dan de andere; zo komen huichelaars in bepaalde plichten ook tekort, vergeleken met andere. Sommige bidden wel, maar geven geen aalmoezen. Sommige horen het Woord, maar vergeven niet hun vijanden; anderen ontvangen wel het sacrament, maar doen geen wedervergelding. Hoe kunnen degenen die niet oprecht zijn, heilig zijn? Huichelaars hebben een schone belijdenis, maar als het erop aankomt om hun Izak op te offeren, de geliefkoosde zonde te kruisigen of afstand te doen van een deel van hun goed om Christus' wil, dan staan ze stil en zeggen, net als Naman: "De HEERE vergeve toch uw knecht in deze zaak", 2 Koningen 5:18.

Dit is verre van het doen van Gods wil zoals de engelen die doen. God houdt niet van hen die Zijn wil maar half doen. Als uw knecht slechts een deel van het werk dat u hem opgedragen hebt, zou doen, en niet alles, hoe zou u dat vinden?

*Vraag. Maar wie is toch in staat de hele wil van God te doen?*

Antwoord. Hoewel wij niet Zijn hele wil kunnen doen, volgens de wet, kunnen wij dit wel "evangelisch" doen. Dat is:

- a. Als wij erover treuren, dat wij Gods wil niet beter kunnen doen. Als wij in gebreke blijven, treuren wij daarover, Romeinen 7:24.
- b. Als het de begeerte van onze ziel is de ganse wil van God te doen. "Och, dat mijn wegen gericht werden, om Uw inzettingen te bewaren!", Psalm 119:5. Wat een kind van God aan kracht tekort komt, maakt hij goed in begeerte. "In grote zaken is het voldoende de wil daartoe gehad te hebben."
- c. Als wij, zover het mogelijk is, de ganse wil van God trachten te doen. Als een vader zijn kind gebiedt een last op te tillen en het kind is daartoe niet in staat, maar het probeert het en doet zijn best, dan aanvaardt de vader dit alsof het is gedaan. Zo ons best doen is de wil van God evangelisch doen. Hij neemt het gunstig op; al is het niet tot volle tevredenheid, Hij aanvaardt het toch.

(3) Wij doen Gods wil zoals die door de engelen in de hemel gedaan wordt, als wij die oprecht doen, zonder vals voorwendsel. Gods wil oprecht doen bestaat in twee dingen.

- Ten eerste: Gods wil doen louter uit hoogachting voor Zijn gebod. Het offeren van Izak was voor Abraham tegen vlees en bloed. De zoon van zijn liefde offeren, de zoon van de belofte en door geen andere hand dan van de vader, was een moeilijke opdracht. Maar omdat de HEERE het bevolen had en louter uit hoogachting voor het gebod, gehoorzaamde Abraham. Dat is Gods wil oprecht doen, als wij, hoewel wij voor het tegenwoordige geen vreugde of vertroosting in de plicht gevoelen, toch gehoorzamen, omdat God het beveelt. Niet de troost, maar het gebod is de grond van de plicht. Zo doen de engelen Gods wil in de hemel. Zijn bevel is het gewicht dat de raderen van hun gehoorzaamheid in beweging zet.
- Ten tweede, Gods wil oprecht doen is deze louter doen met het oog op Zijn eer. De Farizeeën deden de wil van God door aalmoezen te geven, maar wat een dode vlieg in de zelf was, was dat zij niet Zijn eer op het oog hadden, maar ijdele eer; zij trompetten voor zichzelf. Jehu deed de wil van God door de aanbidders van Baäl om te brengen en God had hem daartoe het bevel gegeven. Maar omdat hij j

eerder op het oog had zichzelf in het koninkrijk te bevestigen dan ' de eer van God te bedoelen, beschouwde de Heere dit niet minder ó dan moord en zei, dat Hij het bloed van Jizreël over het huis van Jehu zou bezoeken, Hoséa 1:4. Laten wij in onze gehoorzaamheid r toch letten op onze oogmerken. Al komen wij dan tekort, laten wij toch een goed oogmerk hebben. Wij kunnen Gods wil wel doen, maar toch niet met een volkomen hart. "Amázia deed dat recht was in de ogen des HEEREN, doch niet met een volkomen hart", 2 Kronieken 25:2. Wat hij deed, was zakelijk goed, maar zijn oogmerk was niet goed en een daad die geen goed oogmerk heeft, heeft ook geen goed uiteinde. Hij doet Gods wil goed en oprecht wiens oogmerk is God te verheerlijken en Zijn Naam op aarde te verheffen. Bij een begenadigde ziel staat de Heere in het middelpunt. Het is net als bij Joab, die toen hij Rabba had ingenomen, David liet halen, opdat deze de eer van de overwinning zou mogen hebben; zo is het ook als een begenadigde ziel een of andere plicht gedaan heeft, dan begeert hij dat God de eer van dat alles moge ontvangen, 2 Samuël 12:27, 28. "Opdat God in allen geprezen worde" (in alle dingen, Engelse vertaling, 1 Petrus 4:11. Wij doen Gods wil zoals de engelen, als wij niet alleen voor Zijn eer uitkomen, maar Zijn eer ook in alles bedoelen. Van de engelen staat geschreven, dat zij hun kronen voor de troon wierpen, Openbaring 4:10. Kronen zijn symbolen van de hoogste eer, maar die legden de engelen aan de voeten van de Heere, om daarmee aan te geven dat zij de eer van alles wat zij voor Hem doen, Hem toeschrijven.

(4) Wij doen Gods wil zoals die door de engelen in de hemel wordt gedaan, als wij die gewillig doen, zonder te klagen. Het is de lust van de engelen bezig te zijn in de dienst des Heeren. God te dienen is hun hemel. Zij dalen gewillig af vanuit de hemel naar de aarde, als zij boodschappen van de Heere brengen en blijde tijdingen aan de Kerk. Omdat de hemel een plaats is van veel vreugde, zouden de engelen die niet één minuut willen verlaten, ware het niet, dat zij er zo'n genoeg in hebben Gods wil te doen. Als wij Gods wil gewillig doen, gelijken wij op de engelen. "En gij, mijn zoon Sálomo, ken den God uws vaders en dien Hem met een volkomen hart en een willige ziel", 1 Kronieken 28:9. Gods volk wordt een gewillig volk genoemd, Hebreeuws: een volk van gewilligheid. Zij brengen de Heere een gewillig offer; hoewel zij Hem niet volmaakt kunnen dienen, dienen zij Hem wel gewillig, Psalm 110:3. Als een huichelaar het goede kan doen, heeft hij er toch geen zin in; hij vindt geen genoeg in de plichten; hij doet het eerder uit vrees voor de hel dan uit liefde tot God. Als hij Gods wil doet, gaat dat in tegen zijn eigen wil. "Een onwillige brengt geen goed teweeg."

Kaïn offerde wel, maar met tegenzin; zijn godsdienst was eerder een taak dan een opoffering, eerder een straf dan een overgave. Hij deed Gods wil, maar tegen zijn eigen wil in. In elke plicht moeten wij gedragen worden op de vleugelen van genoeg. In Israël moest men de trompetten blazen, als men brandoffers offerde, Numeri 10:10. Dit gebeurde om hun blijdschap en vrolijkheid in de dienst des Heeren aan te geven. Wij moeten Gods Woord lezen en horen met blijdschap. "Als Uw woorden gevonden zijn, zo heb ik ze opgegeten, en Uw woord is mij geweest tot vreugde en tot blijdschap mijns harten", Jeremia 15:16. Een Godvrezende ziel gaat naar het Woord als naar een feest, of zoals men gewoonlijk met genoeg naar muziek luistert. Sleidanus verhaalt, dat de protestanten in Frankrijk een kerk hadden die zij "paradijs" noemden, omdat zij, als zij in Gods huis waren, meenden dat zij in het paradijs waren. De gelovigen verzamelen zich als duiven bij de vensters van Gods

huis. "Wie zijn dezen, die daar komen gevlogen, als duiven tot haar vensters?", Jesaja 60:8.

Niet dat een waarlijk bekeerd iemand altijd in dezelfde opgewekte gemoedsstemming van gehoorzaamheid verkeert; soms bevindt hij zich in een ongestalte en matheid van de ziel, maar deze matheid is zijn last. Hij is vermoeid van zijn matheid. Hij bidt, schreit, gebruikt alle middelen om zijn levendigheid en vrijheid in de dienst des Heeren, die hij gewoonlijk had, weer terug te krijgen. Gods wil op een aanvaardbare wijze doen, is die gewillig doen. Blijdschap in de plicht is beter dan de plicht zelf. Een musicus wordt niet geprezen, omdat hij lang heeft gespeeld, maar omdat hij het goed gedaan heeft. Het gaat er niet om hoeveel wij doen, maar hoeveel wij met lust doen. "Hoe lief heb ik Uw wet!", Psalm 119:97. Liefde is net als muskus tussen linnen, dat daar een goede reuk verspreidt. Liefde maakt de gehoorzaamheid welriekend en doet die als wierook ten hemel opstijgen. Dat is Gods wil doen zoals de engelen in de hemel die doen. Die zijn vol van vreugde als zij God loven; er staat van hen dat zij een citer in de handen hebben om hun vrolijkheid aan te geven in de dienst des Heeren, Openbaring 15:2.

(5) Wij doen Gods wil zoals de engelen in de hemel, als wij die met vurigheid doen, zonder te vertragen. "Zijt vurig van geest. Dient den Heere", Romeinen 12:11); een beeldspraak, ontleend aan water als het opborrelt en overkookt. Zo moeten onze genegenheden ijverig en vurig overlopen. De engelen dienen God zo vurig en intens, dat zij serafijnen genoemd worden, van een Hebreeuws woord dat branden betekent, om aan te geven, dat zij in vuur en vlam staan. Zij branden van liefde en ijver, als zij Gods wil doen, Psalm 104:4. Genade verandert een heilige in een seraf. Aäron moest vurige kolen op de wierook leggen, Leviticus 16:12. Wierook was een symbool van het gebed, vurige kolen van ijver, om aan te geven dat het vuur van de ijver bij de wierook van het gebed gevoegd moet worden. Vormelijkheid doet de plicht verwijnen. Lijkt dat op de engelen, als wij de Heere traag en koud dienen? Plicht zonder vurigheid is als een offerande zonder vuur. Wij behoren in een vurige wagen van godsvrucht naar de hemel te varen.

(6) Wij doen Gods wil zoals de engelen in de hemel, als wij Hem in elke dienst het beste geven. "Van al uw gaven zult gij alle heoffer des HEEREN offeren; van al het beste van die", Numeri 18:29. "In het heiligdom zult gij het drankoffer des sterken dranks den HEERE offeren", Numeri 28:7. De Joden mochten de HEERE geen wijn offeren die dun of gemengd was, maar sterke wijn, om aan te geven dat wij God het beste moeten geven wat Hij beveelt, het vurigste van onze genegenheden. Als de bruid een beker wijn had die nog sappiger en meer gekruid was, dan moest Christus daarvan drinken. "Ik zou U van specerijwijn te drinken geven, en van het sap van mijn granaatappelen", Hooglied 8:2. Zo doen de engelen in de hemel Gods wil; zij dienen Hem op de beste wijze, zij brengen Hem serafijnachtige, hooggestemde lofprijzingen toe. Wie God lief heeft, geeft Hem ook het innigste van zijn gehoorzaamheid. God eiste het vet van al de offeranden op als iets wat Hem toekwam, Leviticus 3:16.

Huichelaren bekommeren er zich niet om wat zij in de godsdienst de Heere opofferen. Zij denken Hem met van alles af te kunnen schepen, zij spenderen niet veel kosten aan hun plichten. "Kaïn bracht van de vrucht des lands", Genesis 4:3. De Heilige Geest nam notitie van het offer van Abel, dat het kostelijk was. "Hij bracht van de eerstgeborenen zijner schapen en van hun vet", Genesis 4:4. Als Hij over Kaïns offer spreekt, zegt Hij alleen: "Hij bracht van de vrucht des lands."

Wij doen Gods wil op een rechte wijze, als wij Hem "vettigheden" offeren, Hem het beste toewijden. Keizer Domitianus wilde niet, dat zijn beeld in hout of steen zou gegraveerd worden, maar in goud. God wil het beste hebben wat wij bezitten - gouden gaven.

(7) Wij doen Gods wil zoals de engelen in de hemel, als wij die vlug en vaardig doen. De engelen redeneren en discussiëren niet over een zaak, maar zodra zij hun opdracht en last ontvangen van God, gehoorzamen zij direct. Om te tonen hoe vlug zij zijn om Gods wil uit te voeren, worden de cherubijnen, die de engelen voorstellen, beschreven als wezens met vleugelen. "De man Gabriël (dat was een engel, dien ik in het begin in een gezicht gezien had, kwam snel en gevlogen", Daniël 9:21. Op deze wijze moeten wij Gods wil doen, als de engelen. Zodra de Heere maar een woord spreekt, moeten wij begerig zijn te gehoorzamen.

Wat duurt het, helaas, soms lang eer wij ons hart meekrijgen in een plicht! Christus is bereidwilliger naar het kruis gegaan dan wij naar de troon der genade. Wat hebben wij vaak veel tegenredenen en excuses! Is dat Gods wil doen zoals de engelen in de hemel die doen? O, laten wij toch die traagheid om tot de plichten te gaan, van ons afschudden, zoals Paulus de adder van zich geschud heeft. *Nescit tarda molimina Spiritus Sancti gratia*. "De genade van de Heilige Geest kent geenszins trage inspanning". "Zie, twee vrouwen kwamen voort, en wind was in haar vleugelen", Zacharia 5:9. Vleugelen betekenen snelheid, maar wind in de vleugelen grote snelheid. Zo'n vaardigheid behoort er in onze gehoorzaamheid te zijn. Zodra Christus aan Petrus het bevel gaf zijn net neer te laten, liet hij het ook neer en u weet welke goede uitwerking dat had, Lukas 5:4. Van degenen die tot Christus gebracht zouden worden, staat geprofeteerd: "Zo haast als hun oor van mij hoorde, hebben zij mij gehoorzaamd", Psalm 18:45.

(8) Wij doen Gods wil zoals de engelen in de hemel, als wij die aanhoudend doen. De engelen zijn nooit moe om Gods wil te doen, zij dienen Hem dag en nacht, Openbaring 7:15. Zo moeten wij hen nadoen. "Welgelukzalig is hij, die te allen tijde gerechtigheid doet", Psalm 106:3. "De kroon van gehoorzaamheid is standvastigheid. Gerechtigheid bestaat niet in het werk te beginnen, maar het te voltooien", zegt Cyprianus. Onze gehoorzaamheid moet zijn als het vuur op het altaar, dat constant bleef branden, Leviticus 6:13.

Huichelaren geven het weldra op om God te dienen. Zij zijn net als de chrysoliet, die 's morgens een goudgele kleur heeft, heel helder om naar te kijken, maar tegen de avond wordt hij dof en verliest zijn pracht.

Wij moeten volhouden Gods wil te doen, omdat wij een groot verlies zullen lijden, als wij het niet doen. We zullen onze eer verliezen. "Opdat niemand uw kroon neme", Openbaring 3:11, wat betekent dat de gemeente van Filadélfia haar kroon - dat is haar eer en goede naam - zou verliezen, als zij naliet te gehoorzamen. Afval brengt schande voort. Judas werd van apostel verrader, wat een grote oneer was. Als wij nalaten te gehoorzamen, verliezen wij daarbij alles wat al gedaan is. Net alsof iemand met zilver borduurt en dan alle steken eruit haalt. Al iemands gebeden zijn dan verloren, al de sabbatten die hij gehouden heeft zijn verloren, hij ontrafelt al zijn goede werken. "Al zijn gerechtigheden, die hij gedaan heeft, zullen niet gedacht worden", Ezechiël 18:24. Hij maakt alles wat hij verricht heeft, ongedaan. Net alsof iemand een bijzonder mooie tekening met zijn potlood heeft gemaakt en daarna met zijn gom komt en het alles weer uitwist. Het is ook een verlies van zijn ziel en zaligheid!

Men kan aardig op weg naar de hemel zijn, maar men laat na Gods wil te doen en men loopt de uitnemende heerlijkheid mis en daalt dieper neer in de verdoemenis. "Want het ware hun beter, dat zij den weg der gerechtigheid niet gekend hadden, dan dat zij dien gekend hebbende, weder afkeren van het heilige gebod", 2 Petrus 2: 21. Laten wij daarom volharden in het doen van Gods wil. Standvastigheid is de kroon op het hoofd van gehoorzaamheid.

### **Eerste nuttig gebruik tot lering.**

1. Leer hieruit onze onmacht. Wij hebben geen aangeboren kracht om Gods wil te doen. Waarom zou het nodig zijn om te bidden: "Uw wil geschiede", als wij zelf de kracht hadden om die te doen? Ik vraag me af, waarom aanhangers van de vrije wil deze bede ook bidden!
2. Als wij Gods wil op aarde moeten doen zoals die door de engelen in de hemel gedaan wordt, zie dan eens de dwaasheid van degenen die een ander voorbeeld opvolgen. Die doen meestentijds wat hun burenen doen: als zij op de sabbat ijdele praat doen, als zij nu en dan eens vloeken, dan doen ze dat omdat hun burenen dat ook gewoon zijn. Maar wij moeten Gods wil doen zoals de engelen in de hemel. Wij moeten de engelen ons tot voorbeeld stellen en niet onze burenen. Als onze burenen de wil van de duivel doen, moeten wij dat dan ook doen? Als onze burenen naar de hel gaan, zullen wij daar dan ook heengaan om hen gezelschap te houden?
3. Zie hier ook wat ons naar de hemel kan doen verlangen, waar wij Gods wil volmaakt zullen doen als de engelen. Helaas, wat zijn wij hier gebrekkig in onze gehoorzaamheid! Wat komen wij veel tekort! Wij kunnen geen voorbeeld van heiligheid naschrijven, zonder te vlekken. Onze heilige zaken vertonen vlekken, net als de maan, die als hij helder schijnt, toch een donkere vlek in zich heeft. Maar in de hemel zullen wij Gods wil volmaakt doen, zoals de engelen nu in de heerlijkheid.

### **Tweede nuttig gebruik, van bestraffing.**

1. Hier zijn te bestraffen degenen die Gods wil niet doen. Zij hebben wel kennis aan Gods wil, maar hoewel zij die kennen, zij doen die niet. Zij weten wel wat God wil dat zij niet zullen doen. Zij weten, dat zij niet moeten vloeken en zweren. "Zweert ganselijk niet", Matthéüs 5:34. "Want het land treurt vanwege den vloek", Jeremia 23:10. En toch, al bidden ze: "Uw Naam worde geheiligt", ontheiligen zij die door vloeken te uiten die als een serie kogels naar de hemel gericht zijn. Zij weten dat zij zich moeten onthouden van ontucht en onreinheid, toch kunnen ze niet anders als in de haak van de duivel bijten, als hij het aas van vleselijkheid daaraan gedaan heeft, Judas:7. Zij weten wat God wil dat hun praktijk zou moeten zijn, maar zij laten de dingen na die zij zouden moeten doen. Zij weten dat het Gods wil is, dat zij in hun beloften waar moeten zijn, in hun handelingen rechtvaardig, in hun relaties oprecht, maar zij doen tiet niet. Zij weten dat zij de Heilige Schrift moeten lezen, het Woord van God moeten raadplegen; maar de Bijbel hangt als een roestige wapenrusting ergens op en wordt zelden gebruikt. Zij kijken vaker naar een stel kaarten dan naar de Bijbel. Zij weten dat hun huizen kweekplaatsen van godsvrucht moeten zijn, toch is daar geen godsdienst te vinden. Zij laten hun huis niet doortrokken zijn van de zoete geur van het gebed. Wat zijn dat toch huichelaars, die in de kerk bidden, hun ogen opheffen naar de hemel en zeggen: "Uw wil geschiede", terwijl zij zich in 't geheel niet bekommeren om Gods wil te doen! Wat is dit anders dan een oorlogsverklaring tegen de hemel. "Wederspanning is een zonde der toverij", 1 Samuël 15:23.

2. Hier worden diegenen bestraft die Gods wil niet op een rechte, aanvaardbare wijze doen. Zij doen niet de gehele wil van God. Zij willen Hem wel in sommige dingen gehoorzamen, maar niet in andere, net als een knecht die wel wat van uw werk doet dat u hem opgedragen hebt, maar niet alles. Jehu roeide de afgoderij van Baäl uit, maar liet de gouden kalveren van Jeróbeam staan, 2 Koningen 10:28, 29. Er zijn er die zich wel aan de geboden van de tweede tafel willen houden, maar niet aan die van de eerste tafel. Anderen spreken over hoge dingen, alsof hun tong met een kool van Gods altaar is aangeraakt, maar zij leven in ijdelheid, zonder te werken, van wie de apostel aldus klaagt: "Want wij horen, dat sommigen onder u ongeregeld wandelen, niet werkende, maar ijdele dingen doende", 2 Thessalonicenzen 3:11. Een leven des geloofs moet samengaan met het uitoefenen van iemands beroep. Het is zondig, als men niet de gehele wil van God doet. Zulken doen ook niet Gods wil met ijver en opgewektheid. Zij leggen geen vurige kolen op de wierook; zij brengen wel hun offer, maar niet met hun hart. Dit is verre van het doen van Gods wil zoals de engelen. Hoe kan God behagen scheppen in ons dienen op een wijze alsof wij Hem niet dienden? Hoe kan God acht slaan op onze plichten, als wijzelf er niet eens acht op slaan?

#### **Derde nuttig gebruik, tot beproeving.**

Laten wij al onze werkzaamheden onderzoeken, of zij wel overeenkomstig Gods wil zijn. De wil van God is de norm en de maatstaf; het is de "zonnewijzer" waarnaar wij al onze daden moeten richten. Wie niet werkt volgens richtlijnen of maten, is geen goede arbeider. Zo kan iemand ook geen christen zijn die niet wandelt volgens de richtlijn van Gods wil. Laten wij onze werkzaamheden onderzoeken, of zij in lijn liggen met, in overeenstemming zijn met Gods wil. Zijn onze gesprekken overeenkomstig Zijn wil? Zijn onze woorden aangenaam, met de geur van genade besprengd? Is ons uiterlijk naar Gods wil? "Desgelijks ook dat de vrouwen in, matigheid zichzelf versieren", 1 Timótheüs 2:9, niet weelderig en opzichtig om anderen te verlokken. Is ons dieet naar Gods wil? Leggen wij ons de gouden teugel van matigheid op en nemen wij slechts zoveel als de natuur behoeft, liever dan die te overladen? Teveel olie dooft de lamp. Is onze gehele houding en ons gedrag naar Gods wil? Zijn wij een voorbeeld van voorzichtigheid en vroomheid? Houden wij de eer en het aanzien van de godsdienst hoog en schijnen wij als lichten in de wereld? Wij bidden: "Uw wil geschiede, gelijk in den hemel". Zijn wij ook zo als onze voorbeelden daar? Zouden de engelen ook zó handelen, als zij op aarde waren? Zou Jezus Christus ook zo handelen? Anderen voor Christus gewinnen, dat maakt gelovigen van het goede soort. Als wij onze gebeden beleven en als onze werkzaamheden een kopie zijn van Gods wil.

#### **Vierde nuttig gebruik, van vermaning.**

Laten wij daders zijn van Gods wil, "Uw wil geschiede". Het is wijsheid Gods wil te doen. "Behoudt ze dan en doet ze; want dat zal uw wijsheid en uw verstand zijn", Deuteronomium 4:6. Verder is het tot ons welzijn. Gaat niet altijd ellende gepaard met het doen van onze eigen wil en geluk met het doen van Gods wil?

1. Ellende gaat altijd gepaard met het doen van onze eigen wil. Onze eerste ouders lieten na Gods wil te doen en voerden hun eigen wil uit, door te eten van de verboden vrucht. En wat is daaruit voortgekomen? Die vrucht bevatte een bittere pit; zij haalden er een vloek mee over zichzelf en over al hun nakomelingen.

Koning Saul liet na Gods wil te doen en deed zijn eigen wil. Hij spaarde Agag en de beste schapen en wat was de uitkomst? Dat hij immers zijn koninkrijk verloor.

2. Geluk en voorspoed gaan altijd samen met het doen van Gods wil. Jozef gehoorzaamde Gods wil door te weigeren bij de vrouw van zijn heer te liggen en werd dit niet zijn verhoging? God verhief hem tot de tweede in het koninkrijk. Daniël deed Gods wil tegen het gebod van de koning; hij boog zijn knieën om tot God te bidden en heeft God er niet voor gezorgd, dat heel Perzië de knie voor Daniël boog?
3. De manier om onze eigen wens te verkrijgen is Gods wil te doen. Wensen wij een zegen over onze bezittingen? Laten wij dan Gods wil doen. "Indien gij der stem des HEEREN uws Gods vlijtiglijk zult gehoorzamen, waarnemende te doen al Zijn geboden die ik u heden gebied, zo zal de HEERE uw God u hoog zetten boven alle volken der aarde. Gezegend zult gij zijn in de stad en gezegend zult gij zijn in het veld", Deuteronomium 28:1, 3. Dat is de manier om een goede oogst te verkrijgen. Wensen wij een zegen voor onze ziel? Laten wij Gods wil doen. "Hoort naar Mijn stem, zo zal Ik u tot een God zijn", Jeremia 7:23. Ik zal Mijzelf aan u vermaken als uw eeuwige erfenis. Mijn genade zal voor u zijn om u te heiligen, Mijn barmhartigheid zal voor u zijn om u te behouden. u ziet, dat u er niets bij verliest als u Gods wil doet. Het is de manier om uw eigen wens te verkrijgen. Laat de Heere Zijn wil verkrijgen door Hem te gehoorzamen en gij zult uw wens verkrijgen door behouden te worden.

Vraag. *Hoe zullen wij toch Gods wil recht doen?*

1. Zorg dat u zuivere kennis verkrijgt. Wij moeten eerst Zijn wil kennen vóór wij die kunnen doen. Kennis is het oog om de voet van gehoorzaamheid te richten. De roomsen maken onkunde de moeder van de vroomheid, maar Christus maakt onkunde de moeder van de dwaling. "Gij dwaalt, niet wetende de Schriften", Matthéüs 22:29. Wij moeten Gods wil kennen vóór wij die recht kunnen doen. Genegenheid zonder kennis is als een vurig paard, maar het heeft geen ogen.
2. Als wij Gods wil op de rechte wijze wensen te doen, laten wij dan zelfverloochening beoefenen. Wij zullen nooit Gods wil doen, tenzij wij onze eigen wil verloochenen. Zijn wil en onze wil zijn net als de wind en het getij als zij tegengesteld zijn. Hij wil het ene, wij het andere; Hij roept ons op om aan de wereld gekruisigd te zijn en van nature hebben wij de wereld lief. Hij roept ons op om onze vijanden te vergeven en van nature dragen wij haat in ons hart om. Zijn wil en de onze zijn tegengesteld en wij zullen Zijn wil nooit volbrengen, tenzij wij onze eigen wil kunnen kruisigen.
3. Laten wij toch nederig van hart worden. Hoogmoed is de bron van ongehoorzaamheid. "Wie is de HEERE, Wiens stem ik gehoorzamen zou?", Exodus 5:2. Een hoogmoedig persoon acht het beneden zijn waardigheid om voor Gods wil te buigen. Wees daarom nederig. De nederige ziel zegt: "Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal?" Die geeft de Heere, als het ware, een blanco papier in handen en verzoekt Hem daarop te schrijven wat Hij wil en hij zal dat ondertekenen.
4. Smeek de Heere om genade en kracht om Zijn wil te doen. "Leer mij Uw welbehagen (*Uw wil*, Engelse vertaling) doen", Psalm 143: 10. Alsof David wilde zeggen: HEERE, ik hoef niet te leren mijn eigen wil te doen, die kan ik vlug genoeg doen, maar leer mij Uw wil te doen. En wat het gebed vleugels kan verschaffen, is Gods genadige belofte: "En Ik zal Mijn Geest geven in het binnenste van u; en Ik zal maken, dat gij in Mijn inzettingen zult wandelen", Ezechiël 36:27. Als de magneet het ijzer aantrekt, is het voor het ijzer niet moeilijk

te bewegen. Als Gods Geest ons bekwaamt, is het niet moeilijk, maar eerder een genot om Gods wil te doen.

B. Wij bidden of wij genade mogen ontvangen om ons geduldig aan Gods wil te onderwerpen, in hetgeen Hij ons oplegt. We moeten de bede zowel verstaan in de zin van het verdragen van Gods wil als het doen van Gods wil; aldus Maldonet en de meest kundige uitleggers. Een ware christen behoort, als hij in de Voorzienigheid onder enig onheil verkeert, stil te liggen aan Gods voeten en te zeggen: "Uw wil geschiede".

Vraag. *Wat is geduldige onderwerping aan Gods wil niet?*

Antwoord. Er is iets wat op lijdzaamheid lijkt, maar het niet is: als iemand iets verdraagt waaraan hij toch niets kan verhelpen. Dan aanvaardt men verdrukking als zijn noodlot, iets wat hem nu eenmaal moet overkomen. Daarom verdraagt hij maar wat hij toch niet kan ontlopen. Dat is eerder noodlot dan lijdzaamheid.

Vraag. *Wat gaat gepaard met geduldige onderwerping aan Gods wil?*

1. Een christen kan in diep gevoelde verdrukking verkeren en toch zich geduldig onderwerpen aan Gods wil. Wij moeten niet stoïcijns zijn, ongevoelig en onbekommerd onder Gods handelingen, zoals de zonen van Deucalion die, volgens de dichters, uit steen verwekt waren. Christus had zeker gevoel, toen Hij grote druppelen bloed zweette, maar er was toch onderwerping aan Gods wil. "Doch niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt", Matthéüs 26:39. Ons wordt bevolen onszelf te vernederen onder Gods hand, wat wij niet kunnen doen, tenzij wij daar gevoel van hebben, 1 Petrus 5:6.
2. Een christen kan wel schreien onder een verdrukking en toch geduldig zich onderwerpen aan Gods wil. De Heere verbiedt de tranen niet: het is zelfs een zonde, als men "zonder natuurlijke aandoeningen is", Romeinen 1:31. Genade maakt het hart week. Droefheid die onderdrukt wordt, is verstikkend voor het hart. Tranen geven lucht aan het verdriet; verdriet wordt in tranen uitgestort. Jozef weende over zijn dode vader. Toen men Job in één keer veel onheilsboodschappen bracht, scheurde hij wel zijn mantel als uitdrukking van smart, maar hij trok niet in toorn zijn haar uit z'n hoofd. Droefheid over wereldse zaken, wat die dan ook zijn, moet niet onmatig zijn. Een ader kan teveel bloed verliezen. Het water stijgt te hoog, als het de oever overstroomt.
3. Een christen kan wel klagen in zijn verdrukking en toch onderworpen zijn aan Gods wil. "Ik riep met mijn stem tot den HEERE, ... Ik stortte mijn klacht uit voor Zijn aangezicht", Psalm 142:2, 3. Wij mogen, als wij onderdrukt worden, de Heere wel vertellen hoe het met ons gesteld is en van Hem begeren het ongelijk dat ons aangedaan wordt, in Zijn boek te schrijven. Zal een kind niet bij zijn vader klagen, als men het onrecht aandoet? Heilig klagen kan samengaan met geduldige onderwerping aan Gods wil. Maar al mogen wij onze klacht bij God brengen, wij mogen niet klagen over God.

Vraag. *Wat is onverenigbaar met geduldige onderwerping aan Gods wil?*

1. Ontevredenheid met de voorzienigheid. In ontevredenheid zit een mengsel van verdriet en boosheid en deze beide moeten wel een storm van woede in het hart doen rijzen. Als de Heere de appel van ons oog heeft aangeraakt en ons geslagen heeft in hetgeen wij liefhadden, dan zijn wij geraakt en gemelijk en dan keuren wij

Hem geen blik waardig. "Waarom zijt gij ontstoken?", Genesis 4:6, als een koppige vogel die nijdig is en die zijn eigen vleugels tegen de kooi slaat.

2. Murmureren kan niet samengaan met onderwerping aan Gods wil. Murmureren is het toppunt van ongeduld, het is een zekere opstand in de ziel tegen God. "En het volk sprak tegen God", Numeri 21:5. Als een wolk van verdriet zich samenpakt in de ziel en die drupt niet alleen in tranen, maar er komen hagelstenen uit, morrende woorden tegen de Heere, dan is dat verre van geduldige onderwerping aan Zijn wil. Als water heet is, borrelt het schuim naar boven; als het hart verhit is van boosheid tegen God, dan borrelt het murmureren omhoog. Murmureringen die opwellen:

- a. Uit hoogmoed. Men denkt dan, dat men een betere behandeling van de Heere verdient en als dat omhoog begint te komen, spuwt men vergif.
- b. Uit wantrouwen. Men gelooft niet, dat de Heere zoetigheid uit vergif kan doen komen, of het goede uit al hun moeiten en daarom murmureert men. "Zij geloofden Zijn woord niet. Maar zij murmureerden", Psalm 106:24, 25. Men murmureert over Gods voorzienigheid, omdat men Zijn beloften niet gelooft. De Heere heeft veel geduld moeten hebben om deze zonde te verdragen, Numeri 14:27. Dit is verre van onderwerping aan Gods wil.

3. Beroering in de geest kan niet samengaan met rustige onderwerping aan Gods wil. Bijvoorbeeld, wanneer iemand zegt: "Ik ben zo geheel in de greep van mijn ellende, dat ik niet weet, hoe ik eruit komen moet. Mijn hoofd en mijn hart zijn er zó door ingenomen, dat ik niet in staat ben te bidden." Als de snaren van een luit in de war zitten, kan de luit geen goed geluid voortbrengen. Als de geest van een christen verslagen en beroerd is, kan hij ook geen welluidende klanken in zijn hart voor de Heere voortbrengen. Als men in beroering des geestes is, is men net als een leger dat op de vlucht slaat: de één loopt hierheen, de ander daarheen, alles is in de war. Zo is het ook, als een christen in zijn gemoed wordt opgejaagd: dan vliegen zijn gedachten verward heen en weer, alsof het een verloren zaak was; hetgeen niet kan bestaan met geduldige onderwerping aan Gods wil.

4. Zichzelf verontschuldigen kan niet samengaan met onderwerping aan Gods wil. Als bijvoorbeeld iemand, in plaats van zich te vernederen onder Gods hand, zichzelf rechtvaardigt. Een trotse zondaar is geneigd zich te verdedigen en staat klaar om de Heere te beschuldigen van onrecht, wat hetzelfde is als zouden wij de zon betichten van duisternis. Dit is verre van onderwerping aan Gods wil. De Heere sloeg de wonderboom van Jona en hij kwam hevig voor zichzelf op. "Billijk is mijn toorn ontstoken, ten dode toe", Jona 4:9. Wat! Boos zijn op de Heere en zich ook nog rechtvaardigen? "Billijk is mijn toorn ontstoken!" Het was wel vreemd, dat dit uit de mond van een profeet kwam en het was verre van het gebed dat Christus ons geleerd heeft: "Uw wil geschiede".

Vraag. *Wat is geduldige onderwerping aan Gods wil?*

Antwoord. Het is, door genade, die gestalte der ziel waarin een christen vergenoegd is zich aan Gods beschikking over te geven en in Zijn wijs beleid te berusten. "Hij is de HEERE, Hij doe wat goed is in Zijn ogen", 1 Samuël 3:18. "De wil des Heeren geschiede", Handelingen 21:14. Om dit nog verder te illustreren, zal ik u laten zien waar deze onderwerping aan de wil van God in bestaat. Die bestaat hoofdzakelijk in drie dingen:

1. Gods hand erkennen, God opmerken in de verdrukking. "Want uit het stof komt het verdriet niet voort", Job 5:6; het komt niet bij geval. Job zag de HEERE in

alles wat hem overkwam. "De HEERE heeft genomen", Job 1:21. Hij klaagt niet over de Chaldeeën, of over de invloed van de planeten; hij ziet verder dan de tweede oorzaken, hij ziet de HEERE in de verdrukking. "De HEERE heeft genomen." Er kan geen onderwerping aan Gods wil zijn, tenzij er een erkenning is van Zijn hand.

2. Geduldige onderwerping aan Gods wil bestaat in God te rechtvaardigen. "Mijn God, ik roep, maar Gij antwoordt niet", Gij houdt U als doof in mijn verdrukking. "Doch Gij zijt heilig", Psalm 22:3, 4. God is heilig en rechtvaardig, niet alleen als Hij de goddelozen straft, maar ook als Hij de rechtvaardigen smart aandoet. Hoewel Hij alsem in onze beker doet, verklaren wij Hem toch vrij en roepen Zijn gerechtigheid uit. Toen Mauritius, de keizer, zag dat men zijn zoon voor zijn ogen doodde, riep hij uit: "Rechtvaardig zijt Gij, o God, in al Uw wegen." Wij rechtvaardigen dan God en belijden dat Hij ons niet straft naar onze verdienste, Ezra 9:13.
3. Geduldige onderwerping aan Gods wil bestaat in het aanvaarden van de straf. "En zij dan aan de straf hunner ongerechtigheid een welgevallen hebbende", Leviticus 26:41. De straf aanvaarden is alles wat God doet, goedkeuren. Wie de straf aanvaardt, zegt: "De roede des HEEREN is recht." Die kust de roede, ja, dankt God dat Hij zo'n genadige strengheid heeft gebruikt en hem liever heeft verdrukt dan dat Hij hem laat verloren gaan. Geduldige onderwerping aan Gods wil in verdrukking brengt heel veel wijsheid en godsvrucht aan het licht. De bekwaamheid van een loods komt het beste tot uiting in een storm en ook de genade van een christen in de storm der verdrukking. Onderwerping aan Gods wil is ons het meest nodig, terwijl wij op dit benedenrond verkeren. In de hemel zal evenmin lijdzaamheid nodig zijn, als er sterrenlicht nodig is terwijl de zon schijnt. In de hemel zal alles vol vreugde zijn en waarom is er dan nog lijdzaamheid nodig? Er is geen lijdzaamheid nodig om een kroon van goud te dragen, maar zolang wij hier in het tranendal verblijven, is geduldige onderwerping aan Gods wil zeer noodzakelijk. "Gij hebt lijdzaamheid van node", Hebréeën 10:36. De Heere legt soms een zware verdrukking op ons. "Uw hand is op mij neergedaald", Psalm 38:3. Het woord voor "verdrukking" betekent in het oorspronkelijke: "gesmolten worden". God brengt soms Zijn volk in de smeltoven. Hij legt soms verschillende verdrukkingen op hen. "Hij vermenigvuldigt mijn wonden", Job 9:17. De Heere schiet verschillende soorten pijlen af.
  - a. Soms verdrukt de Heere door armoede. Die weduwe had niets meer dan een kruik met olie, 2 Koningen 4:2. Armoede is een zware verzoeking. Zijn bezittingen te zien verminderen, zodat men bijna niets overhoudt, is moeilijk voor vlees en bloed. "Noemt mij niet Naómi, noemt mij Mara, ... Vol toog ik weg, maar ledig heeft mij de HEERE doen wederkeren", Ruth 1:20, 21. Zoiets stelt bloot aan verachting. Toen de verloren zoon arm was, schaamde zich zijn broeder om hem te aanvaarden. "Deze uw zoon". Hij zei niet: deze mijn broeder, maar: "deze uw zoon". Hij achtte het beneden zich, hem broeder te noemen, Lukas 15:30. Als het hert aangeschoten is en het bloedt, stoten de overige van de kudde het uit. Als God de pijl van armoede op iemand afschiet, zijn de anderen ook zo geneigd hem weg te stoten. Toen Terentius arm was geworden, verstootte zijn vriend Scipio hem. De dichters beweren dat de muzen, Jupiters dochters, geen minnaars hadden, omdat zij geen bruidsschat hadden.

- b. De Heere verdrukt soms, doordat men wordt belasterd. Degenen in wie het licht der genade schijnt, kunnen wel eens in hun goede naam worden verduisterd. De eerste christenen werden belasterd, als zouden zij schuldig zijn aan incest, aldus Tertullianus. Luther werd een verkondiger van rebellie genoemd. David noemt versmaadheid hartverbrekend, Psalm 69:21. De Heere laat dikwijls Zijn kinderen daarmee geoefend worden. Men kan op een parel vuil werpen en de namen die in het boek des Levens zijn geschreven, kunnen wel besmeurd worden. Oprechtheid behoedt voor de hel, maar niet voor laster.
- c. De Heere verdrukt soms door dierbare verwanten weg te nemen. "Mensenkind, zie, Ik zal den lust uwer ogen van u wegnemen door een plage", Ezechiël 24:16. Dan is het alsof een lid van het lichaam uitgetrokken wordt. Hij kan een lievelingskind wegnemen: Jakobs leven was zeer nauw verbonden aan Benjamin, Genesis 44:30. Wat echter nog erger is dan het verlies van kinderen, is als zij voortdurend levende kruisen zijn; daar waar ouders honing verwachtten, alsem te vinden! Wat is er pijnlijker voor een Godvrezende ouder dan een kind dat de God van zijn vader verwerpt. Een bijtend middel op het lichaam aangebracht, kan wel goed werken, maar een slechte zoon is een bijtmiddel aan het hart. Zo'n ongehoorzame zoon had David, die een samenzwering pleegde en die niet alleen de kroon van zijn vader had willen nemen, maar ook zijn leven.
- d. De Heere verdrukt soms door ziekte in het lichaam. Ziekte neemt de troost van het leven weg en doet iemand vaak in doodsnood verkeren. De Heere beproeft Zijn volk met verschillende verdrukkingen, zodat het noodzakelijk is dat men zich geduldig aan Zijn wil onderwerpt. Iemand op wie verschillende kogels afgeschoten worden, heeft een harnas nodig en als verschillende verdrukkingen over ons komen, hebben wij ook geduld nodig als een beschermende wapenrusting. De Heere laat soms de verdrukking lang duren, Psalm 74:9. Net als bij ziekten, waarvan er sommige chronisch zijn, die verschillende jaren achtereen in het lichaam huizen. Zo is het ook met verdrukkingen; het behaagt de Heere vele van Zijn dierbare kinderen te oefenen met chronische verdrukkingen, die lange tijd op hen blijven. In al deze gevallen hebben wij lijdzaamheid nodig en onderworpenheid van geest aan Gods wil.

### **Eerste nuttig gebruik, tot bestraffing.**

Hier worden zij bestraft die nog niet dit deel van het gebed des Heeren hebben geleerd: "Uw wil geschiede". Zij hebben het alleen opgezegd, maar niet leren beoefenen. Als de zaken niet overeenkomen met hun inzicht, als de wind der voorzienigheid haaks staat op het tij van hun wil, zijn ze ontevreden en gemelijk. Waar is nu de onderwerping aan de wil van God?

Ontevreden te zijn over Gods handelingen, als die ons niet aanstaan, is dat aan Gods voeten liggen en in Zijn wil berusten? Het is een heel slechte geestesgesteldheid en de Heere kan ons rechtvaardig daarvoor straffen door ons onze eigen wil te laten opvolgen. Rachel riep uit: "Geef mij kinderen, of indien niet, zo ben ik dood", Genesis 30:1. De Heere liet het toe en zij kreeg kinderen, maar het kostte haar het leven, Genesis 35:18. Israël was niet tevreden met het manna, maar zij wilden kwakkels hebben en de HEERE strafte hen door hen hun zin te geven. "Toen voer een wind uit van den HEERE, en raapte kwakkelen van de zee. Dat vlees was nog tussen hun tanden, eer het gekauwd was, zo ontstak de toorn des HEEREN tegen het volk en de

HEERE sloeg het volk met een zeer grote plaag", Numeri 11:31, 33. Zij hadden beter geen kwakkelen kunnen hebben dan er zo'n zure saus overheen te krijgen.

Menigeen heeft aanhoudend om het leven van een kind gesmeekt; men kon zijn wil niet met Gods wil verenigen door het eens met Hem te zijn, om het kind af te staan; en de Heere heeft hen gestraft door hen hun zin te geven, want het kind is blijven leven en is hun tot last geworden. Daar hun wil haaks stond op Gods wil, is hun kind voor hen een kruis geworden.

### **Tweede nuttig gebruik, tot vermaning.**

Wij vermanen u om, met wat voor moeite de Heere ons ook oefent, die te dragen met een kalm gemoed, *aequo animo ferre*, onze wil aan die van Hem te onderwerpen en te zeggen: "Uw wil geschiede".

Wat is nu het beste: dat de Heere Zijn wil ons oplegt, of dat wij onze wil aan Hem onderwerpen? Zeg net als Eli: "Hij is de HEERE, Hij doe wat goed is in Zijn ogen", of als David: "Zie, hier ben ik, Hij doe mij, zoals het in Zijn ogen goed is", 1 Samuël 3:18; 2 Samuël 15:26. Een gezegde van Harpulas was: *Placet mihi quod regi placet*. "Datgene behaagt mij wat de koning behaagt." Zo behoren wij ook te zeggen: "Wat God behaagt, behaagt ons." "Uw wil geschiede". Er zijn er die nog niet deze kunst om zich aan de Heere te onderwerpen, geleerd hebben. Voorwaar, wie geen lijdzaamheid heeft in verdrukking, is als een soldaat in de strijd die geen wapenrusting heeft.

Vraag. *Wanneer onderwerpen wij ons niet aan Gods wil in verdrukking, zoals het behoort?*

1. Als wij harde gedachten van Hem hebben en als ons hart tegen Hem begint op te staan.
2. Als wij zo in beroering zijn vanwege onze tegenwoordige verdrukking, dat wij niet in staat zijn onze plicht te doen. Wij kunnen dan treuren als duiven, maar niet bidden of de Heere loven. Wij zijn dan zo ontsteld, dat wij niet in staat zijn om naar goede raad te luisteren. "Zij hoorden naar Mozes niet, vanwege de benauwdheid des geestes", Exodus 6:8. Israël was zo vol van droefheid vanwege hun lasten, dat zij niet letten op hetgeen Mozes sprak, hoewel hij met een boodschap van de HEERE tot hen kwam. "Zij hoorden naar Mozes niet vanwege de benauwdheid des geestes".
3. Wij onderwerpen ons niet aan de wil des Heeren zoals het behoort, als wij ons met slinkse middelen van, ie verdrukking proberen te ontslaan. Velen die zich van de moeite willen ontdoen, storten zich in de zonde. Als de Heere hen gebonden heeft met de koorden van verdrukking, gaan zij tot de duivel om hun banden los te krijgen. Het is beter in de verdrukking te blijven dan ons eruit te zondigen. O, laten wij toch leren onder Gods wil te buigen in alle drukkende voorzienigheden.

Vraag. *Maar hoe zullen wij ertoe komen om met lijdzaamheid ons te onderwerpen aan Gods wil in alle gebeurtenissen, die in Zijn voorzienigheid over ons komen en zeggen: "Uw wil geschiede"?*

De middelen die leiden tot een stille berusting in Gods wil onder verdrukking zijn:

1. Verstandige beschouwing van de zaken. "Ten dage des tegenspoeds, zie toe", Prediker 7:14. Als een zaak ons terneerdrukt of haaks staat op ons wensen, gingen wij dan maar rustig zitten en alles overwegen en in de weegschaal van ons oordeel leggen, dat zou zeer tot kalmering van ons gemoed leiden en tot onderwerping van onze wil aan de Heere. Alles overwegen zou net zo werken als de harp van David, namelijk de boze geest van weerspanningheid en ontevredenheid tot bedaren brengen.

Vraag. *Maar wat moeten wij overwegen?*

Wat ons onderworpen moet maken aan de Heere in de verdrukking, zodat wij zeggen: "Uw wil geschiede", is:

- (1) Te overwegen dat wij in de tegenwoordige staat des levens onderworpen zijn aan verdrukking, zoals het leven van een zeeman onderworpen is aan stormen. *Ferre quam sortem omnes patiuntur nemo recusat.* "Niemand ontkomt aan het lot dat allen ondergaan." "De mens wordt tot moeite geboren", Job 5:7); *Ea lege nati sumus*; hij is er de rechtmatige erfgenaam van. Hij komt in de wereld met een schreeuw en verlaat de wereld met een zucht. In die toestand worden wij geboren. De wereld is een plaats waar veel alsem groeit. "Hij heeft mij met bitterheden verzadigd, Hij heeft mij met alsem dronken gemaakt", Klaagliederen 3:15. Moeiten stijgen op als vonken uit een oven. Verdrukkingen zijn een deel van de doornen die de aarde na de vloek voortbrengt. Wij zouden evengoed kunnen menen de loop van de zon in zijn snelle beweging stop te zetten als moeite en verdriet te doen ophouden. De overweging dat het leven blootgesteld is aan duisternissen en lijden, moet ons met lijdzaamheid doen zeggen: "Uw wil geschiede". Zal een zeeman boos zijn, dat hij stormen op zee meemaakt?
- (2) Bedenk dat God bijzonder Zijn hand heeft in de beschikking van alle gebeurtenissen. Job had de HEERE in het oog in zijn verdrukking. "De HEERE heeft genomen", Job 1:21. Hij klaagde niet over de Sabeeërs, of over de beïnvloeding van planeten. Hij blikte achter alle tweede oorzaken; hij zag de HEERE in die verdrukking en dat veroorzaakte, dat hij blijmoedig mocht buigen. Hij zei: "De Naam des HEEREN zij geloofd." Christus zag over judas en Pilatus heen op Gods bepaalde raad, waardoor Hij overgeleverd werd om gekruisigd te worden, Handelingen 4:27, 28. Dit deed Hem zeggen: "Vader, niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt", Matthéüs 26:39. Het is te vergeefs om met de instrumenten te twisten: goddelozen zijn slechts een roede in Gods hand. "Wee den Assyriër, die de roede Mijns toorns is", Jesaja 10:5. Wie de verdrukking ook aanbrengt, de Heere zendt die. Dit te bedenken moest ons doen zeggen: "Uw wil geschiede". Want wat de Heere doet, daar heeft Hij een reden voor. Wij lezen van een rad in een rad, Ezechiël 1:16. Het buitenste rad, dat alles in beweging brengt, is de voorzienigheid; het rad in dit rad is Gods besluit. Als dit geloofd wordt, zou dat het hart stil maken. Zullen wij opstandig zijn tegen hetgeen de Heere doet? Wij zouden dan evengoed kunnen twisten met de werken der schepping als met de werken der voorzienigheid.
- (3) Bedenk dat er een noodzaak bestaat voor verdrukking. "Nu een weinig tijds, zo het nodig is) bedroefd zijnde", 1 Petrus 1:6. Het is nodig dat sommige dingen onder de pekel worden gehouden. Verdrukkingen zijn om verschillende redenen nodig:
  - a. Om ons nederig te houden. Vaak is er geen andere manier om het hart nederig te houden dan door het nederig te maken. Toen Manasse verdrukt werd, vernederde hij zich zeer, 2 Kronieken 33: 12. Kastijding is een bijtmiddel om het trotse vlees te verteren. "Gedenk aan mijn ellende; aan den alsem en gal. Mijn ziel bukt zich neder in mij", Klaagliederen 3:19, 20.
  - b. Het is nodig dat er verdrukking komt; want als de Heere ons soms niet in de druk brengt, hoe zou dan Zijn macht gezien kunnen worden door ons uit de druk te halen? Als Israël niet in Egypte in de oven was geweest, had de Heere Zijn heerlijkheid in hun verlossing gemist.

- c. Als er geen verdrukkingen waren, zou menig deel van de Heilige Schrift niet vervuld kunnen worden. De Heere heeft beloofd ons te ondersteunen, als wij verdrukkingen moeten verdragen, Psalm 37:24, 39. Hoe zouden wij Zijn ondersteuning in moeite kunnen ondervinden, als wij niet soms in verdrukking komen? De Heere heeft beloofd ons blijdschap te geven in verdrukking, Job 16:20. Hoe zouden wij deze honing van vreugde kunnen smaken, als wij niet soms in verdrukking verkeren?  
Nogmaals, Hij heeft beloofd de tranen van onze ogen af te wissen, Jesaja 25:8. Hoe zou Hij in de hemel onze tranen kunnen afwissen, als wij niet een traan zouden storten? Zodat het in verschillende opzichten absoluut noodzakelijk is, dat wij in de druk komen. Zullen wij ons dan niet stil onderwerpen en zeggen: "Heere, ik zie dat dit nodig is"? "Uw wil geschiede".
- (4) Bedenk, dat alles wat wij over ons voelen komen, datgene is wat wij zelf over ons gebracht hebben. Wij hebben de Heere een roede in de hand gegeven om ons te kastijden. Christen, de Heere legt u het kruis op, maar het is uw eigen maaksel. Als iemands akker vol onkruid staat, is dat wat hij zelf gezaaid heeft. Als u een bittere beker van verdrukking oogst, is dat iets wat u zelf gezaaid hebt. De touwen die u knellen, hebt u zelf gevlochten. *Memento adsum qui feci*. "Ik zelf heb ze hier gemaakt." Als kinderen onrijp fruit eten, hebben zij het aan zichzelf te wijten als zij ziek worden. Als wij de verboden vrucht eten, is het geen wonder, of wij voelen de krampen ervan. De zonde is een Trojaans paard, waardoor een leger verdrukkingen ons overvalt. "Een stem verkondigt, ellende. Uw weg en, uw boosheid", Jeremia 4:14, 18. Als wij door de zonde bij God in de schuld komen te staan, is het geen wonder, als Hij de verdrukking als een gerechtsdienaar ons achterna zendt om ons te arresteren. Dit moest ons tot lijdzame onderwerping aan God brengen in verdrukking en zeggen: "Uw wil geschiede". Wij hebben geen reden om over God te klagen; het is niets anders dan hetgeen wij met onze zonden verdiend hebben. "Doet gij u dit niet zelven?", Jeremia 2: 17. Hoewel de Heere het kruis ons oplegt, is het toch van ons eigen maaksel. Laten wij dan met Micha zeggen: "Ik zal des HEEREN gramschap dragen, want ik heb tegen Hem gezondigd", Micha 7:9.
- (5) Bedenk, dat God bezig is ons te beproeven en te louteren. "O God; Gij hebt ons gelouterd, gelijk men het zilver loutert, .... Gij hadt een engen band om onze lendenen gelegd", Psalm 66:10, 11. Als er geen verdrukking was, hoe zou de Heere dan gelegenheid hebben mensen te louteren? Huichelaars kunnen de Heere wel dienen als zij "in een plezierjacht zitten", zij kunnen God wel dienen in voorspoed. Maar als wij in tijden van gevaar dichtbij Hem blijven, als wij Hem kunnen vertrouwen in het donker en Hem liefhebben als Hij ons niet toelacht en toch zeggen: "Uw wil geschiede", dat is een proeve van oprechtheid. De Heere beproeft ons enkel en zal ons dat deren? Is goud er slechter door, als het gelouterd wordt?
- (6) Bedenk dat de Heere in al onze kruisen nog goedheid voor ons legt. Zoals er geen nacht zo donker was, of Israël had een vuurkolom om hen te verlichten, zo is er ook geen toestand zo duister, of wij kunnen nog wel iets zien van het licht der vertroosting. David kon zingen van goedertierenheid en recht, Psalm 101:1. Het moest onze wil blijmoedig doen buigen onder Gods wil, als wij bedenken dat in

elke weg der voorzienigheid wij de voetstappen van goedertierenheid kunnen opmerken.

Er is zelfs goedertierenheid in de verdrukking, als de Heere uiterst liefdeloos schijnt te handelen.

1. Daarin is goedheid waar liefde in is. Gods roede en Zijn liefde kunnen samengaan. "Want dien de Heere liefheeft, kastijdt Hij", Hebreëen 12:6. Net als toen Abraham zijn hand ophief om te offeren, had Izak hem lief. Zo ook als de Heere Zijn volk in de druk brengt en hun uitwendige zegeningen van hen schijnt af te nemen, heeft Hij hen toch lief. De landman heeft veel op met zijn wijnstok, als hij die snoeit en doet "bloeden". Zullen wij ons dan niet aan de Heere onderwerpen? Zullen wij murmureren over iets waar goedheid in zit, wat in liefde tot ons komt? De chirurg bindt de patiënt vast om hem te opereren, maar iemand die wijs is, zal daar niets tegen hebben, omdat hij het doet om hem te genezen.

2. Er is goedertierenheid in de verdrukking, aangezien God met ons handelt als met kinderen. "Indien gij de kastijding verdraagt, zo gedraagt God Zich jegens u als zonen" (handelt met u als zonen, Engelse vertaling, Hebreëen 12:7. De Heere heeft één Zoon zonder zonde, maar geen zonen zonder striemen. Verdrukking is een onderscheidingsteken van aanneming. *Dei sigillum*. "Het is Gods zegel, waarmee Hij ons als de Zijnen merkt", Tertullianus. Toen Munster, die Godvrezende man, ziek lag, vroegen zijn vrienden hem hoe het met hem was. Hij wees op zijn zweren en zei: "Dit zijn de juwelen, waarmee de Heere Zijn kinderen bezet." Zullen wij dan niet zeggen: "Uw wil geschiede"? "Heere, er is nog goedertierenheid in het kruis, Gij behandelt ons als kinderen." De tuchtroede is bedoeld om ons bekwaam te maken voor de erfenis.

3. In Zijn goedheid heeft de Heere in al onze druk ons een belofte nagelaten, zodat in de duisterste wegen der voorzienigheid die belofte als een regenboog in de wolken verschijnt. Juist dan hebben wij Gods belofte vóór ons. "In de benauwdheid zal Ik bij hem zijn", Psalm 91:15. Het kan toch niet slecht gaan met iemand die God voor zich heeft. Ik zal met hem zijn, om hem te ondersteunen, te heiligen en iedere verdrukking te verzachten. Ik zou liever in een gevangenis zijn in Gods gemeenschap dan zonder dat in een paleis. Wij hebben ook de belofte, dat Hij niet meer ons zal opleggen dan Hij ons in staat stelt om te dragen, 1 Korinthe 10:13. Hij zal ons niet beproeven boven vermogen; dan zal Hij óf het juk lichter maken, óf ons geloof sterker. Moet dit ons niet onze wil doen onderwerpen aan Zijn wil, als de verdrukkingen zoveel goedertierenheid behelzen? In al onze beproevingen heeft Hij ons beloften nagelaten, die als manna in de woestijn zijn.

4. Het is een grote goedheid, dat al onze moeiten die ons overkomen, profijtelijk voor ons zijn. "Deze kastijdt ons tot ons nut", Hebreëen 12:10.

Vraag. *Welk nut is er dan in verdrukkingen?*

a. Verdrukkingen tuchtigen, wij leren erdoor. Zij zijn de school van het kruis, de school van het licht. Vele psalmen hebben het opschrijft: "Maschil", een psalm tot onderwijzing. Zo staat er op de verdrukking ook "Maschil", een verdrukking tot lering. "Hoort de roede", Micha 6:9. Luther heeft gezegd, dat hij nooit goed sommige psalmen kon verstaan, totdat hij in de druk verkeerde. Gideon nam "doornen der woestijn en distelen, en deed het den lieden van Sukkoth door

dezelve verstaan", Richteren 8:16. De Heere onderwijst ons met de doornen en distelen der verdrukking.

- b. Verdrukking laat ons meer van ons eigen hart zien. Water in een glazen fles ziet er helder uit, maar zet het eens op het vuur en het schuim borrelt omhoog. Zo is het ook, als God ons in het vuur brengt: dan borrelt de verdorvenheid naar boven, die wij tevoren niet gewaar geworden zijn. Scherpe beproevingsen zijn voor de ziel als stortregens voor huizen; wij weten niet dat er gaten in het huis zitten, totdat de regenbui komt. Dan zien wij dat het hier en daar doorlekt. Zo weten wij ook niet welke ongedode lusten er in de ziel huizen, totdat de storm der verdrukking komt. Dan vinden wij daar ongeloof, ongeduld, vleselijke verschrikking, die er op verschillende plaatsen neerdrupt. Verdrukking is een heilige ogenzalf, die ons gezichtsvermogen verheldert: de roede brengt wijsheid aan. \* Verdrukking brengt die zonden in herinnering die wij in het graf van vergetelheid hadden begraven. De broers van Jozef werden twintig jaar lang niet gekweld wegens de zonde van het verkopen van hun broer. Maar toen zij in Egypte kwamen en in het nauw gebracht werden, kwam hun zonde weer in hun gedachten en hun hart sloeg hen daarover. "Toen zeiden zij de een tot den ander: Voorwaar, wij zijn schuldig aan onzen broeder", Genesis 42:21. Als iemand in nood komt, komt zijn zonde weer vers in het geheugen. Het geweten houdt een herdenkingspreek over al de boosheden die in iemands leven gepasseerd zijn: het verspillen van zijn kostbare tijd, zijn ontheiliging van de rustdag, zijn geringschatting van het Woord komen weer alle in zijn gedachten en men gaat, als Petrus, naar buiten en weent bitterlijk. Zó brengt de roede wijsheid teweeg, toont de verborgen boosheid van het hart en brengt vroegere zonden in herinnering.
- c. Er is nut in de verdrukking, daar de geest des gebeds erdoor wordt opgewekt. De rechtvaardigen worden verdrukt, opdat zij in hun verdrukkingen zullen bidden. Jona lag in het schip te slapen, maar in het ingewand van de vis bad hij. Wellicht hebben wij in een tijd van voorspoed en gezondheid op een koude, vormelijke wijze gebeden; wij hebben geen vuur op het reukaltaar gelegd. Wij hebben toen nauwelijks nagedacht in onze gebeden en hoe zou God er dan acht op kunnen slaan? De Heere zendt ons daarom een of ander kruis om ons op te wekken Hem weer aan te grijpen. Toen Jakob vanwege zijn broer bevreesd was voor zijn leven, worstelde hij met God en weende in het gebed en wilde Hem niet laten gaan, tenzij Hij hem zegende, Hoséa 12:4. Met vele van Gods kinderen is het net zo gesteld als met degenen die vroeger in ons land de zweetziekte hadden; het was een slaapziekte en als men in slaap viel, stierf men. Daarom werden zij, om hen wakker te houden, met rozemarijntakken geslagen. Zo gebruikt de Heere de verdrukking als een rozemarijntak om te voorkomen dat wij inslapen en om in ons een geest des gebeds op te wekken. "Zij hebben hun stil gebed uitgestort, als Uw tuchtiging over hen was", Jesaja 26:16); nu drong hun gebed door de hemelen heen. In tijden van moeite en zorg bidden wij met gevoel en wij bidden nooit zo vurig als wanneer wij met gevoel bidden; en is dat niet tot ons nut?
- d. Verdrukking is tot ons nut, daar het een middel is om onze zonden uit te zuiveren. "Daarom zal daardoor de ongerechtigheid van Jakob verzoend (*uitgezuiverd*, Engelse vertaling) worden", Jesaja 27:9. Verdrukking is het geneesmiddel van God om de schadelijke luimen te verdrijven; het geneest de etterbui van hoogmoed, de koorts van boze lusten en is dat niet tot ons nut? Verdrukking is Gods vijl waarmee Hij onze roest verwijderd, Zijn vlegel om het kaf eraf te slaan. Het water der verdrukking is niet om ons te verdrinken, maar om onze vlekken af te wassen. Het heeft zijn nut als wij onder de zwarte roede liggen, aangezien wij

hierdoor ernstiger worden en ijveriger worden om onze bewijzen voor de hemel op te klaren. In tijden van voorspoed, toen "de rots oliebekken uitgoot", Job 29: 6, waren wij zorgeloos om onze aanspraak op de heerlijkheid te weten te komen, althans om die voor ons op te klaren. Als velen geen betere garantie hebben voor hun land dan zij hebben voor hun zaligheid, waren zij er slecht aan toe. Maar als er een ure van beproeving komt, beginnen wij naar onze geestelijke kenmerken te zoeken en na te gaan, hoe de zaken tussen God en onze ziel staan. En is dat niet tot ons nut, als wij ons aandeel aan Christus klaarder zien dan ooit tevoren?

- e. Verdrukking is tot ons nut, daar het een middel is om ons meer van de wereld los te maken. De wereld blijkt dikwijls niet alleen een spinnenweb te zijn, maar het ei van een basilisk. Schadelijke wereldse aangelegenheden zijn een grote verlokking, ze zijn: *retinacula wpei*, "een ketting van hoop", Tertullianus. Zij hinderen ons in onze doortocht naar de hemel. Als men een klok te strak opwindt, staat hij stil. Zo ook, als het hart teveel aan de wereld vastzit, staat het stil voor hemelse zaken. De verdrukkingen blazen de terugtocht om ons af te manen van het onmatig najagen van aardse dingen. Als dingen bevroren zijn en aan elkaar vastzitten, is het enige middel om hen van elkaar te scheiden het vuur. Zo ook als het hart aan de wereld vastzit, heeft de Heere geen beter middel om ze van elkaar te scheiden dan door het vuur van verdrukking.
- f. Verdrukking is tot ons nut, daar het loutert. Het voert ons tot een hogere mate van heiligheid. "Deze kastijdt ons tot ons nut, opdat wij Zijner heiligheid zouden deelachtig worden", Hebreëen 12: 10. Door te schuren gaan de vaten der barmhartigheid blinken. Zoals men water giet op linnengoed, als men het wil laten bleken, zo giet de Heere het water der verdrukking op ons om onze ziel te reinigen. De bladeren en de wortel van de vijgenboom zijn bitter, maar de vrucht is zoet. Zo zijn verdrukkingen op zichzelf bitter, maar zij brengen de zoete vruchten van gerechtigheid voort, Hebreëen 12: 11. Dit moest ons doen buigen voor God en zeggen: "Uw wil geschiede".

5. Er is goedertierenheid in de verdrukking, aangezien er geen toestand zo slecht is, of het zou nog erger kunnen zijn. Als het schemerig is, zou het nog donkerder kunnen worden. De Heere maakt ons kruis niet zo zwaar als Hij wel zou kunnen: "Hij wekte Zijn ganse grimmigheid niet op", Psalm 78:38. Hij slaat niet zoveel nagels in ons juk en doet niet zoveel alssem in onze beker als Hij wel zou kunnen. Kastijdt de Heere u in uw lichaam? Hij zou u ook een knagend geweten kunnen geven. Houdt Hij u kort? Hij zou u ook kunnen uithouwen. De Heere zou onze boeien zwaarder kunnen maken. Hebt u een hete koorts? Hij zou u ook in de poel des vuurs hebben kunnen werpen. Gebruikt de Heere het snoeimes om u te snoeien, Hij zou ook Zijn bijl kunnen nemen en u afhouden. "De wateren raakten tot aan de enkelen." Komen de wateren van verdrukking tot de enkelen? De Heere zou hen hoger kunnen doen rijzen, ja Hij zou u in de wateren kunnen doen verdrinken. De Heere gebruikt de roede, terwijl Hij de schorpioen had kunnen gebruiken.

6. Er is goedertierenheid in de verdrukking, aangezien uw geval niet zo erg is als dat van anderen, die altijd tussen hoop en vrees leven en hun jaren doorbrengen met zuchten, Psalm 31:11. Hebt gij een geringe aanval van koorts? Anderen kermen onder niersteen of een beklemming. Moet gij de toorn van mensen verdragen? Anderen moeten de toorn van God dragen. Gij hebt slechts één enkele beproeving; anderen hebben er verschillende bij elkaar. De Heere schiet op u slechts één pijl, op anderen schiet Hij een regen van pijlen. Is daar geen goedertierenheid in? Wij zijn zo geneigd

te zeggen, dat niemand zo heeft geleden als wij. Was Lázarus er niet erger aan toe, die zo vol zweren was dat de honden medelijden met hem hadden en zijn zweren likten? Ja, was Christus er niet veel erger aan toe, Die in armoede leefde en stierf als een gevloekte? Moet ons dit niet doen zeggen: "Uw wil geschiede"? Het is goedertierenheid, dat God niet zo streng met ons handelt als met anderen.

7. Er is goedertierenheid in de verdrukking, aangezien het voor ons, als wij tot de Heere behoren, de hele hel is. Sommigen hebben twee hellen: zij lijden in hun lichaam en in hun geweten, dat is één hel; en de volgende hel die er aankomt, is het onuitblusselijk vuur. Judas had tweemaal een hel, maar Gods kind maar eenmaal. Voor Lázarus was de hele hel hier; hij was vol zweren, maar hij kreeg een geleide van engelen die hem, toen hij stierf, naar de hemel voerden. Zeg dan: "Wel, als dit het ergste is dat ik moet lijden, als dit mijn hele hel is, zal ik in lijdzaamheid berusten." "Uw wil geschiede".

8. Er is goedertierenheid in, aangezien God genadig ondersteunt in de verdrukking. Als Hij met de ene hand slaat, ondersteunt Hij met de andere. "Van onder eeuwige armen", Deuteronomium 33:27. Er is niet de minste beproeving, of, indien de Heere ons zou verlaten en ons met Zijn genade niet zou ondersteunen, wij zouden eronder ineenskrimpen als onder de toornige blik van een machtig persoon, uit vrees voor straf. Petrus schrok van de stem van een dienstmaagd, Matthéüs 26:69. O, wat is het dan toch een weldaad dat Christus ons versterkt en, als het ware, het zwaarste deel van het kruis met ons draagt!

Iemand zei eens: "Ik heb geen grote opwellingen van blijdschap tijdens mijn ziekte, maar ik dank God, dat ik lieflijke ondersteuning heb." Zou dit ons niet tot onderwerping van Gods wipmoeten brengen en ons doen zeggen: Wel, als U zo goed zijt ons te ondersteunen in de verdrukking, zodat wij niet bezwijken, leg ons dan maar in een wijnpers zoals U behaagt: "Uw wil geschiede".

9. Er is goedertierenheid in de verdrukking, aangezien deze preventief werkt. De Heere wil met die slagen van Hem de één of andere zonde voorkómen. De doorn in Paulus' vlees was er om te voorkomen dat hij zich zou verheffen in hoogmoed, 2 Korinthe 12:7. Soms wordt verdrukking gezonden als straf op de zonde, op andere tijden om de zonde te voorkomen. Voorspoed stelt ons bloot aan veel kwaad: het is moeilijk een volle beker te dragen zonder te morsen en een groot vermogen te hebben zonder te zondigen.

Gods kinderen weten niet hoeveel ze te danken hebben aan hun verdrukking. Zij hadden in een of ander schandaal kunnen vervallen, als God niet een doornheg langs hun weg geplaatst had om hen tegen te houden. Wat is dat een goedheid! De Heere laat ons in lijden komen om te voorkomen dat wij in strikken vallen. Zeg derhalve: Heere, doe wat goed is in Uw ogen. "Uw wil geschiede". De Heere wil door verdrukking zelfs het eeuwige oordeel voorkomen. Wij worden in de wereld getuchtigd, "opdat wij met de wereld niet zouden veroordeeld worden", 1 Korinthe 11:32. Als iemand in de doornen valt, kan hij bewaard worden om in de rivier te vallen. Zo laat God ons in de doornen der verdrukking vallen, opdat wij niet wegzinken in het verderf. Het is een grote gunst als een mindere straf wordt toegediend, om een grotere te voorkomen. Is het geen barmhartigheid van een rechter, als hij een gevangene een lichte straf oplegt en zodoende zijn leven redt?

Zo is het ook, als de Heere ons een lichte verdrukking oplegt en ons daardoor behoudt van de toekomstige toorn. Zoals Pilatus zei: "Zo zal ik Hem dan kastijden en loslaten",

Lukas 23:16. Zo kastijdt de Heere Zijn kinderen en laat hen dan los, bevrijdt hen van de eeuwige pijn.

Wat betekent de druppel verdriet die de Godzaligen moeten proeven, vergeleken met die zee van toorn, die de goddelozen zullen drinken tot in alle eeuwigheid? O, wat is hierin goedertierenheid! Moest ons dat niet doen zeggen: "Uw wil geschiede"?

10. Er is goedertierenheid in de verdrukking, aangezien de voorzienigheid des Heeren niet ongemengd is. In de toorn gedenkt Hij des ontfermens, Hábakuk 3:2. Het is niet geheel pure gal, maar er is honing mee gemengd. Asers schoenen waren van ijzer en koper, maar hij doopte zijn voet in de olie, Deuteronomium 23:24, 25. Verdrukking is de koperen schoen, maar God zorgt dat de voet in de olie gedoopt wordt. Zoals de schilder de donkere tinten mengt met lichte kleuren, zo mengt de wijze God donkere en lichte kleuren, kruisen en zegeningen. Het lichaam verkeert bijvoorbeeld in de druk, maar van binnen is er vrede in de consciëntie.

Jozef werd naar Egypte verkocht en in de gevangenis gezet; dat was de donkere zijde van de wolk. Job verloor alles wat hij bezat, zijn huid was bedekt met zweren en etterbuilen; dat was een droeve ervaring. Maar de Heere gaf van de hemel een getuigenis van Jobs oprechtheid en verdubbelde later zijn bezittingen. "De HEERE vermeerderde al hetgeen Job gehad had tot dubbel zoveel", Job 42:10); daar was Gods goedheid over Job. God verwisselt de werken van Zijn voorzienigheid en zullen wij ons niet onderwerpen en zeggen: Heere, als U zo goed zijt, zoveel lichte kleuren met mijn donkere achtergrond te mengen: "Uw wil geschiede".

11. Er is goedertierenheid in de verdrukking, aangezien de Heere Zijn slagen matigt. "Ik zal u kastijden met mate" (Jeremía 30:11. De Heere zal in de dag van Zijn oostenwind Zijn onstuimige wind inhouden, Jesaja 27:8.

De dokter die de ernst en de gesteldheid van de patiënt kent, zal niet te sterke medicijnen voor het lichaam geven; en ook zal hij niet één gram teveel geven.

Zo kent de Heere ook onze gesteldheid, Hij zal ons niet overmatig verdrukken. Hij zal de snaren van de viool niet te strak spannen, opdat ze niet breken.

En is in dit alles geen goedertierenheid? Moest dit ons hart niet brengen tot onderwerping? Heere, als U zoveel zachtheid gebruikt en ons kastijdt met mate, "Uw wil geschiede".

12. Er is goedertierenheid in de verdrukking, aangezien de Heere die dikwijls verzoet met Zijn goddelijke vertroosting. "Die ons vertroost in al onze verdrukking", 2 Korinthe 1:4. Na een bittere drank geeft Hij een suikerklontje. De Heere vertroost in de verdrukking:

a. Gedeeltelijk door Zijn Woord. "Dit is mijn troost in mijn ellende, want Uw toezegging heeft mij levend gemaakt", Psalm 119:50. De beloften van het Woord zijn een winkel van hartsterkingen.

b. De Heere vertroost door Zijn Geest. Philips, de landgraaf van Hessen, zei: *se divinas martyrum consolationes sensisse*; dat hij in zijn ellende de goddelijke vertroosting van de martelaren voelde. David kende zijn pelgrimsliederen en Paulus zijn gevangenislofzangen, Psalm 119:54; Handelingen 16:25. Zo verzoet de Heere onze alsem met suiker en doet ons druiven van doornen plukken.

Sommige van Gods kinderen hebben zulke hooggaande blijdschap in de verdrukking gehad, dat zij liever hun lijden droegen dan dat zij hun vertroosting moesten missen. O, wat is er veel goedertierenheid in het kruis! Er is een honingraat in het ingewand van deze leeuw. Moest ons dit niet blijmoedig doen

onderwerpen aan Gods wil, als Hij het juk voert met vertroosting en ons honing geeft aan het uiteinde van de roede?

13. Er is goedertierenheid in de verdrukking, aangezien de Heere die beperkt en verkort. Hij zal dit niet te lang op iemand laten liggen. "Want Ik zal niet eeuwiglijk twisten, want de geest zou van voor Mijn aangezicht overstelpt worden", Jesaja 57:16. De Heere zal Zijn volk een toezegging van rust geven en het jubeljaar laten uitroepen. De goddelozen mogen dan ploegen op de rug van de kinderen Gods, maar de Heere zal hun touwen afhouden, Psalm 129:3, 4. De goudsmid zal zijn goud geen ogenblik langer in de oven laten liggen dan tot het gezuiverd is. De goddelozen moeten een zee van toorn drinken, maar de Godzaligen krijgen slechts een beker van verdrukking en de Heere zal zeggen: "Laat deze beker voorbijgaan", Jesaja 51:17. De verdrukking kan worden vergeleken met de vorst die weer opbreekt en dan komen de lentebloemen er aan. "Droefenis en zuchtiging zullen wegvlieden", Jesaja 35:10. Verdrukking heeft een angel in zich, maar toch ook een vleugel: droefenis zal wegvliegen. Deze zondvloed zal weer opdrogen. Als er nu zoveel goedertierenheid in het kruis is en de Heere doet de moeite ophouden, zeg dan: "Uw wil geschiede".

14. Er is goedertierenheid in de verdrukking, aangezien het een middel is om ons gelukzalig te maken. "Zie, gelukzalig is de mens, denwelken God straft", Job 5:17. Voor vlees en bloed lijkt het vreemd dat de verdrukking ons gelukzalig maakt. Toen Mozes de brandende braambos zag die niet verteerde, zei hij: "Ik zal mij nu daarheen wenden en bezien dat grote gezicht", Exodus 3:3. Zo is hier ook een vreemd gezicht: iemand die verdrukt wordt en toch gelukzalig is. De wereld acht diegenen gelukkig die aan de druk ontkomen, maar gelukzalig is de man die God straft.

*Vraag. Hoe werken verdrukkingen mee tot onze gelukzaligheid?*

Antwoord. Als die een middel zijn om ons nader tot God te brengen. De magneet van voorspoed trekt ons niet zo dicht op de Heere aan als de touwen van verdrukking. Toen de verloren zoon door gebrek in het nauw kwam, zei hij: "Ik zal opstaan en tot mijn vader gaan", Lukas 15:18.

Zoals de zondvloed de duif naar de ark dreef, doen de vloed van verdriet ons naar Christus vluchten.

Verdrukkingen maken ons gelukzalig, daar zij een veilige geleide zijn naar de heerlijkheid. De storm drijft het schip naar de haven. Gezegende stormen die de ziel in de hemelse haven drijven! Is het niet beter om door verdrukking naar de heerlijkheid te gaan, dan door vermaak naar de plaats der ellende?

Niet dat de verdrukking de heerlijkheid verdient, maar zij bereidt ons daartoe voor. Geen enkel kruis is verdienstelijk behalve dat wat Christus droeg. Bedenk, o christen, waar verdrukking toe leidt! Het voert naar het paradijs, waar de beken der wellusten altijd stromen. Zou ons dit niet blijmoedig moeten doen onderwerpen aan Gods wil, zeggende: "Heere, als er zoveel goedertierenheid in de verdrukking is, als alles wat U ons aandoet, is om ons gelukzalig te maken, Uw wil geschiede."

(7) Bedenk dat het Gods gewone weg is voor Zijn kinderen een bittere medicijn te reserveren en hen te oefenen met grote beproevingen. Verdrukking is het betreden pad waarop al de heiligen gaan. De levende stenen in het geestelijk gebouw worden allemaal behouden en glad gemaakt. De lelie van Christus groeit onder de doornen.

"En ook allen, die Godzaliglijk willen leven in Christus Jezus, die zullen vervolgd worden", 2 Timótheus 3:12. Het is teveel voor een christen om twee hemels te hebben; dat zou meer zijn dan Christus Zelf gehad heeft.

Het is altijd al het lot van de kinderen Gods geweest zware beproevingen te ondergaan. Het was het lot van de profeten: "Mijne broeders, neemt tot een voorbeeld des lijdens, de profeten", Jakobus 5:10. Het was het lot van de apostelen: want Petrus werd met zijn hoofd naar beneden gekruisigd, Jakobus werd onthoofd door Herodus, Johannes werd verbannen naar het eiland Patmos, de apostel Thomas werd met een speer doorstoken, Matthias, die in Judas' plaats tot apostel werd gekozen, werd doodgestenigd en, Lukas, de evangelist, werd opgehangen aan een olijfbom. Die heiligen, die voor de wereld niet waardig waren, gingen onder de roede door, Hebreeën 11:38. Het Koninkrijk van Christus is liet Koninkrijk van het kruis. Degenen die de Heere van plan is van de hel te verlossen, spaart Hij niet voor het kruis. De overweging van deze dingen moest ons gemoed in de druk tot kalmte brengen en het moest ons doen zeggen: "Uw wil geschiede". Denken wij soms, dat de Heere de loop van Zijn voorzienigheid voor ons verandert? Waarom zouden wij meer dan anderen naar verschoning van moeite en zorg uitzien? Waarom zouden wij denken dat onze weg alleen maar op rozen en viooltjes zou gaan, terwijl profeten en apostelen door de doornen naar de hemel zijn gegaan?

(8) Bedenk, christen, dat hetgeen de Heere reeds voor u gedaan heeft, u tevreden moest doen zijn om alles van Zijn hand te ondergaan en te zeggen: "Uw wil geschiede".

- a. Hij heeft u als Zijn kind aangenomen. David achtte het geen kleine eer de schoonzoon van de koning te worden, 1 Samuël 18: 18. Maar wat een eer is het, als u uw stamboom uit de hemel kunt afleiden, als u uit God geboren zijt! Waarom zijt u dan bedroefd en murmureert u onder elk licht kruis? Of zoals Jónadab tegen Amnon zei: "Waarom zijt gij, zo mager, gij koningszoon?", 2 Samuël 13:4. Waarom zijt gij, die de zoon of dochter zijt van de Koning des hemels, over deze geringe zaken zo ontsteld?
- b. Wat! De zoon van de koning, en dan er zo mager uitzien! Laat dit toch uw geest tot rust brengen en uw wil onder Gods wil, dat Hij u die eer heeft waardig gekeurd; Hij heeft u tot Zijn zoon en erfgenaam gemaakt en zal het Koninkrijk aan u vermaken.
- c. De Heere heeft u Christus gegeven. Christus is een Magazijn van alle hemelse schatten, een Parel van grote waarde om u rijk te maken, een Boom des levens om u te verlevendigen, Hij is de Bron van alle zegeningen. Waarom bent u dan ontevreden onder uw aardse kruisen? Die kunnen niet zo bitter zijn als Christus zoet is! Seneca zei eens tegen Polybius: "Waarom klaagt u over een hard lot, terwijl het met Caesar toch goed gaat? Is Caesar niet uw vriend?" Zo ook hier: Is Christus niet uw Vriend? Wie een goudmijn in zijn akker heeft, kan nooit arm zijn en ook niet wie de onnaspeurlijke rijkdommen van Christus heeft. Zeg dan: "Heere, Uw wil geschiede." Al heb ik dan een kruis, ik heb Christus erbij. Het kruis moge me doen wenen, maar Christus wist alle tranen af, Openbaring 7:17.
- d. De Heere heeft u genade gegeven. Genade is het rijke borduursel, het eigen werk van de Heilige Geest, het is de zalving der heiligen, 1 Johannes 2:27. De genadegaven zijn een parelsnoer om u mee te versieren en een bed van specerijen, dat een zoete reuk voor de Heere geeft. Genade is een onderscheidende zegen; Christus gaf Judas Zijn beurs, maar niet Zijn Geest. Zou dit niet het hart in verdrukking kunnen stillen en ons doen zeggen: "Uw wil geschiede"? Heere, Gij hebt mij die parel gegeven die U alleen aan de uitverkorenen schenkt; genade is het zegel van Uw liefde, zij is zowel voedsel als hartsterking, zij is een eersteling van de heerlijkheid.

(9) Bedenk, als de Heere aan iemand van Zijn kinderen de grootste genade wil schenken, dat Hij die dan in de laagte, in de verdrukking brengt. Hij schijnt dan geheel tegen verstand en rede in te gaan, want als Hij Zich voorneemt ons ten hoogste te verhogen, brengt Hij ons in de diepste diepte. Evenals Mozes' hand melaats was, vóór hij er wonderen mee verrichtte en de baarmoeder van Sara onvruchtbaar was, vóór zij de zoon der belofte voortbracht. De Heere brengt ons in de laagte, vóór Hij ons verhoogt, zoals het water een zeer lage ebbstand kent vóór er een springtij komt. Dit is in tijdelijke zin waar. Toen de Heere Israël naar Kanaän zou brengen, een land vloeiende van melk en honing, leidde Hij hen eerst door de zee en door de woestijn. Toen Hij Zich had voorgenomen Jozef te verhogen, zodat hij de tweede in het koninkrijk zou zijn, wierp Hij hem eerst in de gevangenis en "zijn persoon kwam in de ijzers" (*zijn ziel kwam in de ijzers*, Hebreeuws, Psalm 105:18) Hij laat het gewoonlijk het donkerst worden vóór de morgenster van verlossing verschijnt. Het is ook waar in geestelijke zin. Als de Heere van plan is een ziel in geestelijke vertroosting op te heffen, legt Hij deze eerst in de diepte, in de verlating, Jesaja 12:1. Net als de schilder, die eerst de donkere kleuren aanbrengt en dan de gouden kleur erop brengt. Zo legt de Heere de ziel eerst in de duisternis van de verlating en dan komt Hij met Zijn gouden tinten van blijdschap en troost. Moest ons dit niet blijmoedig ons doen onderwerpen en zeggen: "Uw wil geschiede"? Nu brengt de Heere mij in de druk, wellicht staat Hij gereed om me te verhogen en is voornemens mij een grotere weldaad te schenken, dan ik me realiseer.

(10) Bedenk hoe voortreffelijk deze zielsgesteldheid is om aan Gods voeten te liggen en te zeggen: "Uw wil geschiede". Een ziel, die in Gods wil verslonden is, vertoont een verscheidenheid van genadegaven. Zoals de heilige zalfolie van verscheidene welriekende specerijen was gemaakt: mirre, kaneel en kassie, zo is er in deze lieflijke gestalte van de ziel, het onderworpen zijn aan Gods wil in verdrukking, een mengsel van verschillende genadegaven, Exodus 30:23. Voornamelijk bestaat deze samenstelling uit drie genadegaven: geloof, liefde en ootmoed.

- a. Geloof. Het geloof gelooft dat de Heere alles in Zijn barmhartigheid doet, dat de verdrukking er is om de een of andere zonde te doden, of om de een of andere genade te oefenen; dat de Heere uit liefde en getrouwheid kastijdt, Psalm 119:75. Dit te geloven maakt, dat men zich onderwerpt aan Gods wil.
- b. Liefde. De liefde denkt geen kwaad, 1 Korinthe 13:5. Zij neemt alles wat de Heere doet in gunstige zin op, zij koestert goede gedachten van de Heere en maakt dat men zich onderwerpt. Laat de rechtvaardige God mij slaan, zegt de liefde, het zal weldadigheid zijn. Ja, het zal een voortreffelijke zalfolie zijn; het zal mijn hoofd niet breken.
- c. Ootmoed. De nederige ziel ziet op haar zonden en hoe vaak zij de Heere vertoornd heeft. Zij zegt niet dat haar verdrukkingen groot zijn, maar haar zonden. Zij ligt in de laagte aan Gods voeten en zegt: "Ik zal des HEEREN gramschap dragen, want ik heb tegen Hem gezondigd", Micha 7:9.

Derhalve is een onderworpen gestalte van het hart vol van genade, het is een samenbundeling van verschillende genadegaven. Het behaagt de Heere, als Hij zoveel genadegaven tegelijk in lieflijke oefening ziet. Hij zegt van zo'n christen, zoals David van het zwaard van Goliath: "Er is zijns gelijke niet; geef het mij", 1 Samuël 21:9.

Wie zó zijn instemming betuigt met de wil des Heeren en zegt: "Uw wil geschiede", vertoont daarmee niet alleen een verscheidenheid van genadegaven, maar de kracht van de genade.

Het vraagt een heel sterk lichaam om guur weer te verdragen en daardoor toch niet in kracht af te nemen. Zo toont men een meer dan gewone kracht van genade te hebben, als men zware beproevingen doorstaat en toch niet bezwijkt of eronder murmureert.

Gij die zeggen kunt, dat u uw wil onder Gods wil hebt mogen brengen - als Gods wil en uw wil zó overeenstemmen als een kopie met het origineel - laat ik u dan verzekeren, dat u menig christen, die misschien op het gebied van kennis meer uitblinkt dan gij, overtreft. Tevreden te zijn zich aan God over te geven, geheel te zijn zoals de Heere dat wil, is een bewijs van een edele, heldhaftige ziel.

Men verhaalt van de arend, dat hij niet is als andere vogels, die als zij honger hebben lawaai maken, zoals bijvoorbeeld de raven om voedsel schreeuwen. Maar de arend hoort men nooit geluid maken, al heeft hij geen eten, vanwege zijn edele, grootse aard. Hij gaat andere vogels te boven en heeft een aard overeenkomstig zijn natuur. Zo is het ook een bewijs van een uitmuntende grootheid van geest, dat een christen, wat voor kruis hem ook in de voorzienigheid overkomt, niet schreeuwt en huilt als anderen, maar stil is en gerust aan Gods voeten nederligt. In zo'n ziel is een grote, krachtige genade aanwezig, ja een hoge mate van genade. Als de genade triomfeert, is het niet zo moeilijk om te zeggen: "Uw wil geschiede", maar als de genade betwist wordt en met kruisen en beproevingen te doen heeft en dan te zeggen: "Uw wil geschiede", dat is inderdaad iets heerlijks en een voorbereiding tot de kroon der ere.

(11) Bedenk dat men er gewoonlijk beter aan toe is in tegenspoed dan in voorspoed; buig daarom onder Gods wil. Een toestand van voorspoed is niet altijd zo veilig. Weliswaar is het aangener voor ons vlees en iedereen begeert de lichtzijde, waar de zon van voorspoed schijnt, maar dat is niet altijd het beste. In een tijd van voorspoed is er een *plus oneris*, een zwaarder last te dragen. Velen zien op de schittering en glans van voorspoed, maar niet op de lasten.

- a. Dan is er de last van de zorg. Daarom noemt de Heere rijkdom "zorgvuldigheden", Lukas 8:14. Een roos heeft doornen en rijkdom ook. Wij achten degenen gelukkig die zich versieren met kleding van zijde en goud, maar wij zien niet de moeiten en zorgen die daarmee gepaard gaan. Een schoen kan wel een zilveren veter hebben, maar toch aan de voet knellen. Menigeen die naar zijn dagelijkse arbeid gaat, leidt een tevredener leven dan degene die jaarlijks zijn duizenden ontvangt. Onrustbarende zorg is de *malus genius*, de boze geest die een rijke achtervolgt. Als zijn kist vol goud is, is zijn hart vol zorg om dat nog te vermeerderen, of wat hij bezit veilig te bewaren. Hij is soms ook vol zorg aan wie hij het zal nalaten. Veel bezittingen zijn, net als een lang slepend kleed, meer tot last dan gemak.
- b. Als men voorspoed heeft met zijn goed, heeft men de last van verantwoording. Wie een hoge positie heeft, heeft een grotere verantwoordelijkheid jegens God dan anderen. "Een iegelijk wien veel gegeven is, van dien zal veel geëist worden", Lukas 12:48. Hoe meer talenten gouds iemand zijn toevertrouwd, hoe meer men te verantwoorden heeft; hoe meer inkomen, hoe groter de afrekening. De Heere zal zeggen: "Ik heb u veel bezittingen gegeven, wat hebt u ermee gedaan? Hoe hebt u die tot Mijn eer gebruikt?" Ik heb van Filips, de koning van Spanje, gelezen dat hij vlak voor zijn sterven zei: "O, was ik maar nooit koning geweest. O, had ik maar een afgezonderd burgerlijk leven geleid. Dit is de gehele vrucht van mijn koningschap: het heeft mijn verantwoordelijkheid zwaarder gemaakt." Welnu, kan dat ons hart niet in een nederige, tegengestelde gestalte brengen en ons doen zeggen: "Heere, Uw wil geschiede. Daar Gij mij een kleiner deel van het aardse goed gegeven hebt, heb ik ook een lichter pak van zorg en een minder zware verantwoordelijkheid.

- c. In een toestand van voorspoed *plus peiculli*, schuilt meer gevaar. Degenen die op een top van eer staan, lopen meer het gevaar van vallen. Zij staan bloot aan vele verzoeken, hun tafel is hun vaak tot een valstrik. Heliogabalus liet vijvers met zoet water maken om zich te baden; miljoenen zijn al verdronken in de zoete wateren van plezier en vermaak. Een groot zeil doet het schip kapseizen: hoevelen zijn er die, doordat ze een te groot zeil van voorspoed hebben, hun ziel hebben laten omkomen. Het moet wel een sterk hoofd zijn, dat koppige wijn kan verdragen; diegene moet wel veel wijsheid en genade hebben, die het in een hoge positie kan uithouden. Het is moeilijk een volle beker te dragen zonder morsen en overvloedige bezittingen te hebben zonder te zondigen. Agur vreesde dat hij, als hij overvloed had, de HEERE zou verloochenen en zeggen: "Wie is de HEERE?", Spreuken 30:9. Voorspoed kweekt hoogmoed. De kinderen van Korach stonden in een hogere positie dan de rest van de Levieten: zij deden dienst in de tabernakel bij de allerheiligste verrichtingen; zij hadden het eerste lot. Maar zoals ze in eer verheven werden boven andere van de Levieten, verhieven ze zich ook in hoogmoed, Numeri 4:4; Jozua 21:10; Numeri 16:3. Als het water in de Theems opkomt, gaat het schip ook omhoog. Zo is het ook, als de bezittingen toenemen: dan verheft zich menig hart in hoogmoed. Voorspoed kweekt eveneens zorgeloosheid. Simson viel in slaap in de schoot van Delila; zo vallen mensen in slaap in de schoot van gerustheid en overvloed. Het gouden zand van de wereld is drijfzand. "Hoe bezwaarlijk zullen degenen die goed hebben, in het Koninkrijk Gods ingaan", Lukas 18:24. Als wij dit bedenken, moesten wij in tegenspoed ons aan de Heere onderwerpen en zeggen: "Uw wil geschiede". De Heere ziet wat het beste voor ons is. Als wij minder bezittingen hebben, lopen we minder gevaar. Als wij niet die ereplaats hebben die anderen krijgen, hebben wij ook niet hun verzoeken.

(12) Bedenk dat het een goed teken is, dat de tegenwoordige verdrukking geheiligd wordt, als wij ervaren dat onze wil in Gods wil verslonden is. De verdrukking is geheiligd, als het doel waartoe deze gezonden wordt, bereikt is. Het doel waartoe de Heere de verdrukking zendt, is om onze geest tot rust te brengen, de wil te onderwerpen en die in overeenstemming te brengen met Gods wil. Als dit bereikt is, heeft de verdrukking het doel bereikt waartoe ze gezonden werd. Dan is ze geheiligd en dan zal het niet lang meer duren of ze wordt weggenomen. Als de zweer genezen is, wordt de pijnlijke pleister verwijderd.

(13) Bedenk hoe onwaardig het voor een christen is om weerbarstig te zijn, zich niet te onderwerpen en zijn wil niet in overeenstemming te doen zijn met Gods wil.

- a. Het is de geestesgesteldheid van een christen onwaardig. De geestesgesteldheid van een christen is als die van een duif, zachtmoedig, bezadigd, die zich wil onderwerpen aan Gods besturing. "Niet mijn wil, maar Uw wil geschiede." De geest van een christen is niet gemelijk, maar nederig; niet begerig, maar tevreden. Zie eens het voorbeeld van een christelijke geest in Paulus: "En ik weet vernederd te worden, ik weet ook overvloed te hebben", Filippenzen 4:12. Hij kon zowel verhoogd worden als vernederd, naardat de Heere het goed achtte. Hij kon in elke wind der voorzienigheid varen, of het nu een gunstige wind was of een ruwe storm, zijn wil was verslonden in Gods wil. Een geestesgesteldheid die daar haaks op staat en zich niet wil onderwerpen aan de Heere, is de christen onwaardig. Hij doet dan net als een vogel die, omdat hij opgesloten is en niet in de open lucht kan vliegen, met z'n vleugels tegen de kooi slaat.

- b. Een weerbarstige gestalte, waarin men zich niet wil onderwerpen aan Gods wil, is een christelijke belijdenis onwaardig. Een christen belijdt, dat hij door het geloof leeft en dan toch morren onder zijn toestand? Het geloof leeft niet alleen bij brood; het voedt zich met beloften, het maakt toekomstige heerlijkheid tegenwoordig, het ziet alles in God. Als de vijgenboom niet bloeit, kan het geloof zich verheugen in de God des heils, Hábakuk 3:17, 18. Als wij in beroering zijn over onze tegenwoordige toestand, omdat die gering en nederig is, getuigt dat van zwak geloof. Voorwaar, dat is een zwak geloof of geen geloof dat krukken nodig heeft om het te ondersteunen. O, schaamt u om uzelf gelovige te noemen, als u niet op God kunt vertrouwen en in Zijn wil berusten bij het gemis van uitwendige zegeningen.
  - c. Een weerbarstige geest te hebben, die zich niet onderwerpt en zich niet kan overgeven aan Gods wil, is onwaardig tegenover de hoge waardigheid die de Heere op een christen heeft gelegd. Hij is immers een rijke erfgenaam, verheven boven alle schepselen die God geschapen heeft, uitgezonderd de engelen. Ja, in dat opzicht, dat zijn natuur "der goddelijke natuur deelachtig geworden is", is hij zelfs boven de engelen verheven. O, wat is het dan beneden zijn waardigheid, als hij, bij gebrek aan enige aardse zegeningen, opstandig is en geneigd is met God te twisten! Is het een koningszoon niet onwaardig, als hij ontevreden is en tegen zijn koninklijke vader opstaat omdat hij niet een bepaalde bloem mag plukken? Een christen is gehuwd met Christus. Wat! Getrouwd met Christus en toch opstandig en onwillig om te buigen? Hebt u niet genoeg aan Hem, zoals Elkana tegen Hanna zei: "Ben ik u niet beter dan tien zonen?" Is Christus niet beter dan duizend aardse zegeningen? *Omnia bona in summo bono*. "Alle goede dingen zijn In Hem als het hoogste Goed." Het is een kleinering van Christus, dat Zijn bruid opstandig zou zijn als zij pasklaar gemaakt wordt voor de kroon des hemels.
  - d. Opstandig zijn en van een onbuigzame geest zijn past niet bij de gebeden van een christen. Hij bidt: "Uw wil geschiede". Het is Gods wil dat hem zulke moeiten overkomen, of het nu ziekte, verlies van goederen, of kruisen in kinderen is, God heeft het besloten en zo beschikt. Waarom is er dan geen onderwerping? Waarom zijn wij ontevreden over hetgeen waar wij om bidden? Latimer zegt, als hij spreekt over Petrus die zijn Meester verloochende, dat hij het gebed: "Uw Naam worde geheiligd" vergeten was. Zo vergeten wij ook dikwijls onze gebeden, ja weerspreken die zelfs, als wij bidden: "Uw wil geschiede". Welnu, als het een christen zo onwaardig is om niet onderworpen te zijn aan de Heere, moesten wij dan ons niet beijveren onze wil in overeenstemming te brengen met Gods wil en zeggen: "Heere, laat mij de godsdienst toch niet in diskrediet brengen, laat mij toch niet iets doen wat een christen onwaardig is."
14. Bedenk dat opstand en onbuigzaamheid jegens de wil des Heeren heel zondig is.
- a. In de aard der zaak is dit al een zonde. Murmureren tegen de Heere als Zijn wil indruist tegen de onze, getuigt van veel goddeloosheid. De apostel Judas heeft het over goddelozen en opdat wij beter zullen weten wie dat zijn, karakteriseert hij ze als volgt: "Dezen zijn murmureerders", vers 15, 16. Sommigen denken misschien dat ze niet zo goddeloos zijn als anderen, omdat ze nietvloeken, niet dronken zijn, maar ze kunnen evengoed goddeloos zijn door te murmureren. Er zijn niet slechts goddeloze dronkaards, maar ook goddeloze murmureerders: ja, dit is het toppunt van goddeloosheid, het is rebellie. Korach en zijn gezelschap murmureerden tegen God en merk op, hoe de HEERE dit heeft opgenomen. "Breng den staf van Aäron weder vóór de getuigenis in bewaring, tot een teken voor de wederspannige

kinderen" (*de rebellen*, Engelse vertaling, Numeri 17:10. Murmureren en rebelleren is bij de HEERE één en hetzelfde. "Dit zijn de wateren van Meriba, daar de kinderen Israëls met de HEERE om getwist hebben", Numeri 20:13. Hoe twistten ze met de HEERE? Zij murmureerden over Zijn voorzienigheid, vers 3. Wat! Wilt u tegen God rebelleren? Het is voor een knecht een schande om met zijn meester te twisten, maar wat is het dan wel voor een schepsel om met zijn Maker te twisten!

- b. Twisten over Gods voorzienigheid en zich niet willen onderwerpen aan Zijn wil is ook een zonde die volgt uit de oorsprong; die ontstaat uit hoogmoed. Dit was de verleiding van de duivel: "Gij zult als God wezen", Genesis 3:5. Iemand die hoogmoedig is, maakt zichzelf tot een god, die acht het beneden zijn waardigheid als iets tegen zijn wil indruist. Hij acht zich beter dan een ander; daarom maakt hij aanmerkingen op Gods wijsheid, dat hij niet boven anderen verheven is.
- c. Twisten met en zich niet onderwerpen aan Gods wil brengt ook andere zonden met zich mee. Het gaat gepaard met zondige opwellingen in het hart. Boze gedachten rijzen op. Wij gaan hard van de Heere denken, alsof Hij ons onrecht aangedaan heeft, alsof wij van Hem een betere behandeling verdiend hadden. Driften beginnen op te rijzen, het hart gaat inwendig tegen de Heere morren. De gebeurtenissen druisten in tegen Jona's wil en de hartstochten begonnen in hem op te bruisen. "Zijn toorn ontstak", Jona 4:1. Jonas gemoed begon net als de zee te woelen en werd onstuimig.  
Onbuigzaamheid van de wil gaat gepaard met ondankbaarheid, omdat wij, als wij in één zaak verdrukt worden, al de weldaden die wij hebben, vergeten. Wij gaan met de Heere net eender om als de weduwe van Zarfat met de profeet: de profeet Elia was voor haar het middel geweest om haar in het leven te behouden in de hongersnood, maar zodra haar kind stierf, twistte ze met de profeet: "Wat heb ik met u te doen, gij man Gods? Zijt gij bij mij ingekomen, om mijn zoon te doden?", 1 Koningen 17:18. Zo kunnen wij ook tevreden zijn als wij zegeningen uit Gods hand ontvangen, maar zodra Hij maar in het minst tegen onze wil ingaat, zijn wij geraakt en geneigd in drift tegen Hem uit te varen.
- d. Murmureren en zich niet onderwerpen aan Gods wil heeft ook kwade gevolgen. Het maakt ons onbekwaam tot onze plicht. Het is niet best als wij in een storm moeten varen en het is verkeerd als wij moeten bidden met storm en onrust in het hart. Het is maar goed, dat zulke gebeden schipbreuk lijden. Onbuigzaamheid van gemoed kan ons wel onbekwaam maken om ons redelijk verstand te gebruiken. Jona was ontevreden omdat hij zijn zin niet kreeg; de Heere liet de wonderboom verdorren en in zijn hart welde de boosheid tegen de Heere op en in zijn drift sprak hij niet minder dan onzin en godslastering: "Billijk is mijn toorn ontstoken, ten dode toe", Jona 4:9. Voorwaar, hij wist niet eens goed wat hij zei. Wat? Boos zijn op de Heere en zelfs willen sterven van boosheid? Hij sprak alsof hij zijn verstand verloren was. Derhalve is onbuigzaamheid in de wil zondig, zowel wat betreft de aard der zaak als wat ermee gepaard gaat en de gevolgen. Moesten wij daarom niet onze eigen wil doden en die in alles onder de Heere brengen, zeggende: "Uw wil geschiede"?

(15) Bedenk dat het zich niet onderwerpen aan Gods wil zeer onverstandig is: wij winnen er niets bij, het maakt onze last niet lichter, maar maakt die eerder zwaarder. Hoe meer het kind zich tegen de ouder verzet, hoe meer slaag het krijgt. Zo is het ook, als wij ons tegen de Heere verzetten en wij ons niet willen onderwerpen aan Zijn wil: dan krijgen wij alleen maar meer klappen. In plaats dat de banden van verdrukking

daardoor los worden, maken wij het ernaar, dat de Heere ze vaster maakt. Laten wij ons dan onderwerpen en zeggen: "Heere, Uw wil geschiede." Waarom zou ik mijn moeite door ongeduld rekken en mijn kruis nog zwaarder maken? Wat heeft Israël zich op de hals gehaald door hun weerspanningheid? Zij waren geen elf dagen meer van Kanaän verwijderd en toen begonnen zij te murmureren en de Heere liet hen veertig jaar langer in de woestijn rondlopen.

(16) Bedenk dat als men zich niet onderwerpt aan Gods wil in de verdrukking, dit iemand blootstelt aan vele verzoeken. Waar het hart in ontevredenheid zich aan de Heere ergert, is het voor de satan goed vissen in die troebele wateren. Hij spoort ontevreden mensen gewoonlijk aan om slinkse middelen te gebruiken. De vrouw van Job ergerde zich, zo ver was zij van heilige onderwerping vandaan, en weldra spoorde ze haar man aan om God te vloeken. "Zegen God en sterf", Job 2:9. Wat is anders de reden dat sommigen toverij zijn gaan plegen en zichzelf aan de duivel hebben overgegeven, dan uit nijd en ontevredenheid, omdat zij hun zin niet gekregen hebben? Anderen die beproefd zijn met armoede en die niet hun wens verkregen hebben om op dezelfde voet te leven als anderen, hebben de hand aan zichzelf geslagen. O, wat zijn mensen met een ontevreden geest blootgesteld aan verzoeken! "Dat is goed viswater voor mij", zegt satan.

(17) Bedenk hoever een niet onderworpen gemoedsgesteldheid verwijderd is van die zielsgestalte die de Heere in de verdrukking van ons vraagt! Hij wil dat wij onze ziel bezitten in lijdzaamheid, Lukas 21:19. Het Griekse woord voor lijdzaamheid betekent het uithouden onder een last zonder te verflauwen of gemelijk te worden. Maar is weerspanningheid onder verdrukking en twisten met de wil des Heeren christelijke lijdzaamheid? De Heere wil, dat wij ons in verdrukking verblijden! "Acht het voor grote vreugde, wanneer gij in velerlei verzoeken (dat is *verdrukkingen*) valt", Jakobus 1:2; acht het voor vreugde, wees daarin als de vogels die zingen in de winter. "Het Woord aangenomen hebbende in veel verdrukking, met blijdschap des Heiligen Geestes", 1 Thessalonicenzen 1:6. Paulus kon van vreugde opspringen in zijn banden en zingen met de voeten in de stok, Handelingen 16:25. Hoe ver is een ontevreden ziel van deze gesteldheid verwijderd! Wie niet geleerd heeft zich te onderwerpen, is er ver vandaan zich te verheugen in de verdrukking.

(18) Bedenk wat anders het verschil is in de verdrukking tussen iemand die God vreest en een goddeloze dan dit, dat een Godvrezend iemand zich onderwerpt aan Gods wil en de goddeloze niet. Een goddeloze ergert zich en kookt van woede en is als een wilde stier in een net. In verdrukking lastert hij God. "En de mensen werden verhit met grote hitte, en lasterden den Naam van God", Openbaring 16:9. Gooi een steen in het vuur en hij vliegt u in het gezicht; zo vliegen steenachtige harten de Heere in het aangezicht. Hoe meer men over materiaal dat verrot is, wrijft, hoe meer het verbrokkelt of scheurt. Als de Heere de zondaar in de druk brengt, verscheurt hij in boosheid zichzelf, maar een Godvrezend iemand onderwerpt zich gedwee aan Zijn wil. Hij zal zeggen: "Zal ik de drinkbeker niet drinken die mijn Vader mij gegeven heeft?" Als specerijen verpulverd worden, verspreiden ze een aangename welriekende geur. Zo is het ook, als de Heere Zijn kinderen kneust: dan verspreiden ze de aangename reuk van lijdzaamheid. Servulus, een heilige man, is lange tijd bezocht geweest met verlamming, toch sprak hij gewoonlijk: "Laat de Heere geprezen worden."

O, laten wij toch zeggen: "Uw wil geschiede"; laten wij datgene wat de Heere ons rechtvaardig oplegt, met lijdzaamheid dragen, want hoe moeten wij anders onze genade tonen? Welk verschil is er anders in de verdrukking tussen ons en de goddelozen?

(19) Bedenk dat als men zich niet onderwerpt aan Gods wil in Zijn voorzienigheid, men Hem ten zeerste tot toorn verwekt. Kunnen wij Hem meer vertoornen dan met Hem te twisten en Hem in Zijn wil tegen te staan? Koningen hebben niet graag dat hun wil wordt tegengestaan, hoewel zij onrechtvaardig kunnen zijn. Hoe zwaar zal de Heere het dan wel opnemen, als wij Zijn rechtvaardige wil betwisten? Dat is een zonde die Hij niet kan dulden. "Hoe lang zal Ik bij deze boze vergadering zijn, die tegen Mij zijn murmurende?", Numeri 14:27. Kan de Heere niet met recht zeggen: "Hoe lang zal Ik deze goddeloze verdragen, die, als er maar iets voor hem verkeerd valt, tegen Mij murmureert?" "Zeg tot hen: Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de HEERE, indien Ik zo niet doe gelijk als gij in Mijn oren gesproken hebt!", Numeri 14:28. De Heere zweert zelfs een eed tegen een murmureerder: "Zo waarachtig als Ik leef"; en wat zal Hij doen, Die leeft? "Uw dode lichamen zullen in deze woestijn vallen", Numeri 14: 29. U ziet hier hoe een ontevreden, twistzieke geest tegen de Heere Hem tot toorn verwekt. Het kan mensen het leven kosten, ja hun ziel. De Heere heeft zelfs vurige slangen gezonden onder het volk, wegens hun murmuringen, 1 Korinthe 10:10. Hij kan nog iets ergers zenden dan vurige slangen, Hij kan het helse vuur zenden.

(20) Bedenk hoeveel de Heere verdraagt van ons en zullen wij niet tevreden zijn iets wat uit Zijn hand komt, te verdragen? Het geduld van de engelen zou uitgeput raken, als zij ons één dag moesten verdragen. "De Heere is lankmoedig over ons", 2 Petrus 3:9. Hoe dikwijls zondigen wij met onze ogen door een nijldige, onheilige blik, of met onze tong door een lichtvaardig oordeel uit te spreken, maar de Heere ziet vele beledigingen door de vingers en heeft geduld met ons! Als de Heere ons elke keer als wij in overtreding zijn, zou straffen, dan zou Hij elke dag Zijn zwaard wel moeten trekken. Zal Hij zoveel van onze kant verdragen en kunnen wij niets verdragen wat van Hem komt? Zal Hij met ons geduld hebben en zullen wij onverdraagzaam jegens Hem zijn? Zal Hij zachtmoedig zijn en zullen wij murmureren? Zal Hij onze zonden moeten verdragen en zullen wij niet geduldig zijn onder Zijn slagen? O, laten wij toch zeggen: "Uw wil geschiede". "O, Heere, U hebt het meeste moeten verdragen, U hebt van mij meer moeten dulden dan ik van U kan verdragen."

(21) Bedenk dat, als wij ons onderwerpen aan Gods wil in verdrukking, dit de hoop van de duivel verijdelt en zijn plan totaal in de war stuurt. Het oogmerk van de duivel in al onze verdrukkingen is ons te doen zondigen. De reden waarom de satan Job sloeg in zijn lichaam en in zijn bezittingen, was om hem in zijn gemoed in verslagenheid te brengen en hem tot toorn te verwekken. Hij hoopte, dat Job ontevreden zou zijn geworden en in een vlaag van woede niet alleen zijn geboortedag zou hebben vervloekt, maar ook zijn God zou vloeken. Maar job, die aan Gods voeten mocht liggen en Hem zelfs in de verdrukking mocht loven, verijdelde satans hoop en maakte dat zijn boze opzet geheel mislukte. Als Job had gemurmureerd, zou hij satan een genoeg gedaan hebben. Als hij in vuur en vlam was gevlogen en als de vonken van zijn woede in het rond waren gevlogen, dan had de duivel zich gewarmd bij het vuur van Jobs toorn, maar Job onderwierp zich in stilheid en loofde God. Zodoende werd satans plan verijdeld en miste hij zijn doel. De duivel bedriegt ons zo vaak; de beste

manier om hem te misleiden is zich stil aan God te onderwerpen in alle dingen, zeggende: "Uw wil geschiede".

(22) Bedenk dat voor degenen die God vrezen, de aard van de verdrukking totaal veranderd is. Voor een goddeloze is het een vloek, de staf is voor hem veranderd in een slang; de verdrukking is voor hem slechts een gevolg van Gods misnoegen, het begin van de smart. Maar voor een gelovige is de aard van de verdrukking totaal veranderd, door goddelijke "scheikunde" is die veranderd in een zegen. Het is net als geneutraliseerd vergif, dat tot medicijn wordt. Het is voor hen een teken van liefde, een onderscheidingsteken van hun aanneming, een voorbereiding tot de heerlijkheid. Zou ons dit niet moeten doen zeggen: "Uw wil geschiede"? Het gif is uit de verdrukking; die is niet schadelijk, maar heilzaam. Dit heeft de kinderen Gods niet alleen lijdzaam gemaakt in de verdrukking, maar het heeft dankstof teweeggebracht. Als bellen van een torenklok in het vuur hebben gelegen, geven zij daarna een aangenaam geluid. Zo roepen de kinderen van God, als zij in het vuur van verdrukking geweest zijn, Gods lof luide uit. "Het is mij goed, dat ik verdrukt ben geweest", Psalm 119:71. "De Naam des HEEREN zij geloofd", Job 1:21.

(23) Bedenk hoeveel goede dingen wij van de Heere ontvangen en zullen wij dan niet tevreden zijn ook enkele kwade dingen te ontvangen? "Zouden wij het goede van God ontvangen en het kwade niet ontvangen?", Job 2:10. In het Hebreeuws staat: "Zullen wij goed van God ontvangen en niet kwaad?" Dit moge ons doen zeggen: "Uw wil geschiede". Hoeveel zegeningen hebben wij uit Gods milddadige hand ontvangen? Wij hebben wonderbaarlijk veel genadeweldaden ontvangen. Wat een sparende, voorkomende, verlossende genade hebben wij ontvangen! De honingraat van genade heeft voortdurend voor ons gevloeid. Zijn goedertierenheden zijn elke morgen nieuw, Klaagliederen 3:23. De weldaden komen even regelmatig binnen als het getij, ja, hoeveel getijden van weldaden zien wij in één dag!

Wij eten nooit, of het is genade dat elk stukje ons wordt toebedeeld; wij drinken nooit, of het is uit de gouden beker van genade; wij gaan er nooit op uit, of wij krijgen uit genade een engelenwacht mee. Wij gaan nooit naar bed, of door genade worden de gordijnen van beschutting dicht om ons heen getrokken. Zullen wij dan zoveel goede dingen uit Gods hand ontvangen en zullen wij het kwade niet ontvangen? Onze weldaden overtreffen verre onze verdrukkingen; tegen één verdrukking hebben wij wel duizend weldaden. O, laten wij ons dan aan God onderwerpen en zeggen: "Uw wil geschiede". De zee van Gods goedertierenheid moet toch wel enkele druppelen van verdrukking verslinden.

(24) Bedenk dat de gelijkvormigheid van onze wil met de wil des Heeren in de verdrukking veel eer aan het Evangelie teweegbrengt. Een christen die zich niet onderwerpt, brengt schande over de godsdienst; alsof het daardoor niet mogelijk zou zijn een onstuimige geest tot onderwerping te brengen. Het is maar een zwak medicijn dat geen kwade dampen kan uitzuiveren en het is voorwaar maar een zwak Evangelie dat onze ontevredenheid niet de baas kan en de doding van onze wil niet kan tot stand brengen.

Zich niet onderwerpen is een schande, maar een blijmoedige berusting in Gods wil zet een erekroon op het hoofd van de godsdienst. Zij laat de kracht van het Evangelie zien, die de driften tot bedaren kan brengen en onze wil kan doen verslinden in Gods wil. Daarom wordt lijdzame onderwerping in de Heilige Schrift als een sierlijke genade aangemerkt. "Hier is de lijdzaamheid der heiligen", Openbaring 14:12.

(25) Denk aan het voorbeeld van de Heere Jezus, hoe gewillig en onderworpen Hij was jegens Zijn Vader. Hij, Die ons geleerd heeft te bidden: "Uw wil geschiede", had het Zelf geleerd. De wil van Christus stemde volmaakt overeen met de wil van Zijn Vader. Het was de wil van Zijn Vader, dat Hij zou sterven voor onze zonden en "Hij heeft het kruis verdragen", Hebréeën 12:2. Het was een smartelijke, smadelijke, vervloekte dood. Hij heeft zelfs de helse pijnen onverminderd geleden en Hij heeft Zich gewillig onderworpen. "Hij deed Zijn mond niet open." Hij heeft wel Zijn zijde laten openen, toen het bloed eruit stroomde, maar Hij opende Zijn mond niet in klachten. Zijn wil was geheel opgelost in de wil van Zijn Vader, Jesaja 53:7. "Den drinkbeker, dien Mij de Vader gegeven heeft, zal Ik dien niet drinken?", Johannes 18:11. Welnu, hoe meer onze wil onderworpen is aan Gods wil in de verdrukking, hoe dichter wij het voorbeeld van Christus naderen. Is het niet ons gebed, dat wij Christus gelijkvormig mogen zijn? Door heilige onderwerping volgen wij Hem na. Zijn wil was verslonden in de wil van Zijn Vader.

(26) Bedenk dat als wij onze wil aan God onderwerpen, wij dan in de weg zijn om onze wens te verkrijgen. Ieder is immers blij zijn wens te verkrijgen. De weg om onze wens te verkrijgen is zich te onderwerpen. De Heere handelt met ons als wij met tegenstribbelende kinderen. Als wij tegenstaan en twisten, geeft Hij ons niets, maar als wij ons onderwerpen en zeggen: "Uw wil geschiede", deelt Hij ons weldaden mee. De weg om onze wens te verkrijgen is zich aan Zijn wil te onderwerpen. David bracht zijn wil onder die van de Heere. "Zie, hier ben ik, Hij doe mij zoals het in Zijn ogen goed is", 2 Samuël 15:26. Nadat hij zijn wil had onderworpen, kreeg hij zijn zin. De Heere bracht hem terug tot de ark en zette hem weer op zijn troon, 2 Samuël 19. Menig ouder van wie een lief kind ziek geweest is, heeft het gezond terug ontvangen, toen men er gewillig afstand van kon doen. Men verliest er niets mee als men zijn wil aan God onderwerpt. Dit behaagt de Heere en het is de enige weg om onze wens te verkrijgen.

(27) Bedenk dat wij, als wij sterven, onze ziel blijmoediger aan de Heere kunnen overgeven, als wij in ons leven onze wil aan Hem hebben onderworpen. Onze gezegende Zaligmaker heeft altijd Zijn wil aan God onderworpen. Tussen God, de Vader en Christus bestond maar één wil. Daar Christus tijdens Zijn leven Zijn wil altijd aan Zijn Vader heeft onderworpen, gaf Hij Hem bij Zijn sterven blijmoedig Zijn ziel over: "Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn geest", Lukas 23:46. U die uw wil aan God onderwerpt, mag in het uur van uw sterven uw ziel getroost aan Hem opdragen.

II. Het tweede middel om onze wil in verdrukking onder Gods wil te brengen is Zijn wil te bepeinzen.

1. Het is een soevereine wil. De Heere heeft een soeverein recht en zeggenschap over Zijn schepselen om met hen te doen naar Zijn welgevallen. Iemand mag toch met het zijne doen wat hij wil? "Of is het mij niet geoorloofd te doen met het mijne, wat ik wil?", Matthéüs 20:15. Iemand mag zijn eigen hout snoeien zo hij zelf wil. Gods soevereiniteit mag onderwerping eisen; Hij mag met ons doen wat Hij goed acht. Hij is aan geen enkel schepsel verantwoording schuldig over hetgeen Hij doet. "Want Hij antwoordt niet van al Zijn daden", Job 33:13. Wie zal de Heere tot verantwoording moeten roepen? Wie is hoger dan de Allerhoogste?, Prediker 5:7. Welk mens of welke engel durft God voor de rechter te dagen? Hij antwoordt immers niet van al Zijn daden! De Heere zal wel rekenschap vragen van ons

gedrag jegens Hem, maar Hij zal geen rekenschap geven van Zijn handelingen met ons. Hij heeft een volkomen recht op ons. Dit te bedenken, dat Hij een soevereine wil heeft en met ons doen kan wat Hem behaagt, moet toch alle ontevredenheid tot zwijgen brengen en alle onstuimige driften tot kalmte brengen.

2. Gods wil is wijs. Hij weet wat medewerkt ten goede voor Zijn volk; daarom onderwerp u. "De HEERE is een God des gericht", Jesaja 30:18, dat wil zeggen: Hij is bekwaam te beoordelen wat het beste voor ons is. Berust daarom in Zijn wijsheid en onderwerp u aan Zijn wil. Wij berusten in de wijsheid van een dokter; wij vinden het goed dat hij bloed van ons prikt, omdat hij oordeelkundig is en weet wat het meest bevordelijk is voor onze gezondheid. Als de stuurman bekwaam is, zegt de passagier toch: "Laat hem maar z'n gang gaan, hij weet het beste hoe hij het schip moet sturen." Zullen wij dan niet berusten in Gods wijsheid? Als wij maar zouden bepeinen hoe wijs Hij alle gebeurtenissen bestuurt en hoe Hij ons vaak naar de hemel voert door tegenwind, zou dat ons gemoed zeer zeker stillen en ons doen zeggen: "Uw wil geschiede". Gods wil wordt door wijsheid bestuurd. Als Hij toch eens ons onze zin gaf, dan zouden wij onszelf verderven. Als Hij ons zelf ons deel liet uitkiezen, zouden wij het slechtste deel kiezen. Lot koos Sódóm, omdat die vlakte goed bevochtigd werd en omdat die was als de hof des HEEREN, maar God regende er vuur op uit de hemel, Genesis 13:10; Genesis 19:24.
3. Gods wil is rechtvaardig. "Zou de Rechter der ganse aarde geen recht doen?", Genesis 18:25. Gods wil is *regula et mensura*; regel en maatstaf, het is de regel van het recht. De wil van mensen is verdorven en derhalve ongeschikt om wetten naar te richten. Maar Gods wil is een heilige, onfeilbare wil, die onderwerping van ons mag vragen, Psalm 97:2. De Heere moge dan tegen onze wil ingaan, maar Hij doet ons geen onrecht. Hij moge dan gestreng zijn, maar niet onrechtvaardig. Derhalve moeten wij het zeil strijken en zeggen: *fiat voluntas*, "Uw wil moet doorgaan".
4. Gods wil is goed en genadig. Hij bevordert ons welzijn: als het Zijn wil is om ons te verdrukken, zal Hij ons uiteindelijk doen zeggen: het was goed voor ons verdrukt te zijn geweest. Zijn vlegel zal alleen het kaf bij ons eraf slaan. Wat tegen onze wil is, zal ons niet zonder nut zijn. Laten wij toch bepeinen, wat een goede wil de wil des Heeren is; dan zullen wij zeggen: "Uw wil geschiede".
5. Gods wil is onweerstaanbaar. Wij kunnen ons er wel tegen verzetten, maar wij kunnen die niet verhinderen. De aanrollende golf kan een schip dat in volle vaart is, niet tegenhouden. Zo kunnen wij doordat zich onze wil tegen God verzet ook niet Zijn wil in de uitvoering tegenhouden. "Wie heeft Zijn wil wederstaar?", Romeinen 9:19. Wie kan de beweging van de zon in zijn volle loop tot staan brengen? Wie kan de voortgang van Gods wil verhinderen? Daarom is het tevergeefs tegen God te strijden. Zijn wil zal geschieden: er is geen andere weg om Hem te overwinnen, dan aan Zijn voeten te liggen.

III. Het derde middel om zich te onderwerpen aan de Heere in verdrukking is genade in het hart te ontvangen. Alle regels en hulpmiddelen in de wereld zullen maar weinig goed doen, tenzij genade is uitgestort. De bal moet bij bowlen een goede ronding hebben, anders rolt hij niet zoals wij willen. Zo zal de wil zich niet aan de Heere onderwerpen, tenzij Hij de ziel door genade een nieuwe richting geeft, die de wil

overbuigt. Genade vernieuwt de wil en die moet vernieuwd worden vóór zij zich onderwerpt. Genade leert zichzelf verloochenen en wij kunnen nooit onze wil tot onderwerping brengen, tenzij wij die verloochenen.

IV Een vierde middel is om zich te benaastigen zijn aandeel aan het verbond opgeklaard te krijgen, te weten te komen dat God onze God is. "Deze God is onze God", Psalm 48:15. Hij wiens geloof opwast tot verzekering en die kan zeggen dat God zijn God is, zal zeker zeggen: "Uw wil geschiede". Een goddeloze zal misschien zeggen: "God heeft mij deze verdrukking opgelegd en ik kan er ook niets aan doen", maar een gelovige zegt: "Mijn God heeft het gedaan en ik zal me onderwerpen." Wie God zijn God kan noemen, weet dat de Heere hem liefheeft zoals Hij Christus liefheeft en dat Hij voornemens is hem zalig te maken. Daarom zal hij, evenals Paulus, een welbehagen hebben in smaadheden, 2 Korinthe 12:10. Bij elke tegenspoed in de voorzienigheid zal hij kneedbaar zijn voor de Heere, evenals de was zacht is, als het zegel er ingedrukt wordt.

V Nog een middel om zich in verdrukking aait de Heere te onderwerpen is een nederige geest te ontvangen. Een hoogmoedig mens zal nooit voor God bukken, hij zal eerder breken dan buigen. Maar als het hart nederig is, is de wil buigzaam. Wat was er een groot verschil tussen Farao en Eli! Farao riep uit: "Wie is de HEERE, Wiens stem ik gehoorzamen zou?", Exodus 5:2. Maar Eli zei: "Hij is de HEERE, Hij doe wat goed is in Zijn ogen", 1 Samuël 3:18. Let toch op het verschil tussen een hart, dat opgezwollen is van trots en dat, wat buigt in ootmoed. Farao zei: "Wie is de HEERE?" Eli zei: "Hij is de HEERE". Een nederige ziel heeft een diep gevoel van zonde, die ziet hoe hij God tot toorn heeft verwekt. Die verwondert zich erover, dat hij nog niet in de hel ligt. Daarom, wat de Heere hem ook oplegt, hij weet dat het minder is dan hij verdiend heeft, wat hem doet zeggen: "Heere, Uw wil geschiede." O, tracht toch in een nederige gestalte te komen. De wil is nooit buigzaam, tenzij het hart nederig is.

VI. Nog een middel is het hart los te maken van de dingen die beneden zijn. Gekruisigd te zijn aan de wereld. Waar komt immers anders de koppigheid bij kinderen vandaan dan als men hun speelgoed wegneemt! Als wij de dingen van de wereld liefhebben en de Heere neemt die van ons weg, dan worden wij weerspanning en onderwerpen ons niet aan Zijn wil. Jona was buitengewoon blij met de wonderboom, maar toen de Heere die sloeg, werd hij opstandig en omdat de Heere zijn wonderboom liet doodgaan, zei hij: "Laat mij ook maar sterven", Jona 4:8. Wie een liefhebber der wereld is, kan nooit dit gebed: "Uw wil geschiede" van harte bidden. Diens hart kookt van boosheid tegen God en als hem de wereld ontvalt, is zijn geduld ook uit. Dat onze genegenheden tot ondermaanse dingen toch gedood mogen worden.

VII. Verder is ook een middel om onze wil aan Gods wil te onderwerpen een gegronde overtuiging te hebben dat onze zonde vergeven is. *Feri Domine, ferī quia peccata mea condonata sunt*. "Sla, Heere, sla maar waar U wilt", zei Luther, "want mijn zonden zijn vergeven." Vergeving van zonden is één van de grootste zegeningen. Heeft God mijn zonde vergeven? Dan kan ik alles dragen; dan zal ik niet murmureren, maar aanbidden. Dan zal ik niet klagen over de zwaarte der verdrukking, maar de Heere danken, dat Hij de last der zonde heeft weggenomen. De ziel die vergeving

heeft ontvangen, bidt het gebed: "Uw wil geschiede" van harte. Heere, gebruik Uw snoeimes maar, als U maar niet komt met Uw bloedige bijl om me uit te houwen.

VIII. Een ander middel om onze wil aan Gods wil te onderwerpen is niet zozeer naar de donkere zijde van de wolk te kijken, als wel naar de lichte zijde.

Dat wil zeggen: laten wij niet zozeer op de pijnlijke zijde van de verdrukking zien, als wel op het goede daarin. Het is niet goed alleen maar op het smartelijke te staren, evenals het voor zere ogen niet goed is teveel in het vuur te kijken. Maar wij moeten ook op het goede in de verdrukking zien. Simson keek niet alleen naar het dode aas van de leeuw, maar naar de honing die daarin lag. "Toen week hij af om het aas van de leeuw te bezien en zie, een bijenzwerm was in het lichaam van den leeuw, met honig", Richteren 14:8. Verdrukking is de verschrikkende leeuw, maar zie toch hoeveel honing erin zit. Het vernedert, loutert en het vervult met Gods vertroosting; er is honing in het ingewand van de leeuw. Als wij slechts op het nut van verdrukkingen konden zien, dan zou weerbarstigheid veranderd worden in onderworpenheid en wij zouden zeggen: "Uw wil geschiede".

IX. Een volgend middel is: laten wij God bidden of Hij onze geest tot kalmte wil brengen en onze wil overwinnen. Het is niet eenvoudig om zich aan de Heere te onderwerpen in verdrukking. Er zijn dan opwellingen van onverenigdheid in het hart; laat ons daarom bidden, of wij met lijdzaamheid mogen dragen wat de Heere ons rechtvaardig oplegt. Het gebed is het beste kalmeringsmiddel tegen ongeduld. Het brengt in het hart teweeg, wat Christus aan de zee deed toen die onstuimig was: Hij bestrafte de wind en daar werd grote stilte. Dus, als de driften oprijzen en de wil geneigd is tegen God op te staan, brengt het gebed een genadige kalmte in de ziel teweeg. Het gebed doet in het hart wat een spons doet aan een kogel: als die heet is, koelt hij hem af.

X. Nog een middel om ons te onderwerpen aan Gods wil in verdrukking is een goede uitleg geven aan Gods handelingen en aan alles wat Hij doet, de beste bedoeling verbinden. Wij zijn zo geneigd Gods handelingen verkeerd op te vatten, er een verkeerde uitlegging aan te geven, zoals Israël deed. "Waarom toch hebt gijlieden de gemeente des HEEREN in deze woestijn gebracht, dat wij daar sterven zouden?", Numeri 20:4. Als God verdrukking over ons heeft laten komen, zeggen wij: het is omdat Hij ons haat en van plan is ons te verderven. En zulke harde gedachten van de Heere veroorzaken, dat wij gemelijk en opstandig worden. O, laten wij toch een gunstige en oprechte uitleg geven aan Gods voorzienigheid. Brengt de Heere ons in verdrukking? Zeg dan: misschien is Hij van plan ons daarin genade te bewijzen. Hij wil ons beproeven, of wij Hem ook in de verdrukking liefhebben. Hij is bezig de een of andere zonde in ons te doden, of de een of andere genade te oefenen. Hij slaat in het lichaam, opdat Hij de ziel moge behouden. Als wij zulke goede bedoelingen aan Gods handelingen zouden kunnen verbinden, dan zouden wij zeggen: "Uw wil geschiede". "De rechtvaardige sla mij, het zal weldadigheid zijn; en hij bestraffe mij, het zal olie des hoofds zijn, het zal mijn hoofd niet breken", Psalm 141:5.

XI. Het laatste middel om u te onderwerpen aan de Heere in verdrukking is te geloven, dat de tegenwoordige toestand voor u de beste is. Wij zijn geen bekwame rechters. Wij stellen ons voor, dat het beter is gemak en overvloed te hebben en dat uit de rots oliebekken moeten vloeien, maar de Heere acht verdrukking het beste. Hij ziet, dat onze ziel het beste tiert bij het allernoodzakelijkste. Het vallen van het blad is de

springbron van onze genade. Als wij slechts konden geloven, dat die toestand voor ons het beste is die de Heere voor ons uitkiest, dan zou het twisten spoedig eindigen en wij zouden stil zitten en tevreden zijn met hetgeen Hij doet en zeggen: "Uw wil geschiede".

## HOOFDSTUK V

### DE VIERDE BEDE

#### "GEEF ONS HEDEN ONS DAGELIJKS BROOD."

Vraag 104. *Waar bidden wij om in de vierde bede.*

Antwoord. *In de vierde bede, welke is: Geef ons heden ons dagelijks brood, Matth. 6:11, bidden wij, dat wij van Gods milde giften een behoorlijk gedeelte der dingen van dit leven verkrijgen en met dezelve Zijn zegen genieten mogen, Spr. 30:8, 9; Gen. 28:20.*

Over deze bede merken wij twee zaken op: de plaats en de inhoud.

A. Wij bidden: "Uw Naam worde geheiligd. Uw Koninkrijk kome. Uw wil geschiede"; vóór wij vragen: "*Geef ons heden ons dagelijks brood*".

De eer van God moet voor alle dingen zwaarder wegen; die moet voorafgaan aan onze voornaamste belangen. Christus liet als mens de eer van Zijn Vader boven die van Hem gaan. "Ik eer Mijn Vader, .... Ik zoek Mijn eer niet", Lukas 8:49, 50. De eer van God is datgene wat Hem het meest dierbaar is, het is de appel van Zijn oog; daarin ligt al Zijn rijkdom. Zoals Micha zei: "Wat heb ik nu meer?", Richteren 18:24, zo mag ik wel zeggen met betrekking tot Gods eer: wat heeft Hij nu meer? Zijn eer en heerlijkheid is de schitterendste parel aan Zijn kroon, waarvan Hij geen afstand zal doen. "Mijn eer zal Ik aan geen ander geven", Jesaja 42:8.

Gods eer is meer waard dan de hemel, meer waard dan de zaligheid van alle zielen der mensen. Beter kunnen koninkrijken worden omvergeworpen, beter kunnen engelen en mensen worden vernietigd, dan dat God enig deel van Zijn heerlijkheid verliest.

Wij moeten Gods eer boven onze voornaamste belangen stellen. Maar vóór wij Gods eer verkiezen boven onze persoonlijke belangen, moeten wij wederom geboren zijn.

De natuurlijke mens zoekt zijn eigen aardse belangen boven Gods eer. Hij is "uit de aarde, aards", Johannes 3:31. Laat zo iemand vrede hebben en een goed beroep, laat uit de rots oliebekken voor hem vloeien en laat het met Gods eer gaan zoals het wil, hij trekt er zich niets van aan. Een worm kan niet vliegen en zingen als een leeuwerik, zo kan een natuurlijk mens, wiens hart aan de aarde gehecht is, God niet aanbidden of Zijn eer bevorderen, zoals iemand doet die door genade is opgericht.

Nuttig gebruik, tot beproeving.

1. Stellen wij Gods eer boven onze persoonlijke belangen? *Minus te amat qui aliquid tecum amat, quod non propter te amat.* "Hij heeft U te weinig lief, die iets evenveel liefheeft als U, die het niet liefheeft om Uwentwil", zegt Augustinus. Stellen wij Gods eer boven onze eigen goede naam? "De goede naam houdt gelijke tred met het leven." Een goede naam is een parel, die hooggewaardeerd wordt, als kostelijke zalf verspreidt die een welriekende reuk. Maar Gods eer moet ons dierbaarder zijn dan een goede naam of toejuiching van mensen. Wij moeten het er voor over hebben, dat op onze goede naam getrapt wordt, opdat Gods eer hoog verheven mag worden. De apostelen waren verblijd, "dat zij waren waardig geacht geweest om Zijns Naams wil smaadheid te lijden", Handelingen 5:41; dat zij zoveel genade hadden ontvangen om onteerd te worden om Christus' wil.

2. Stellen wij Gods eer boven onze betrekkingen? Onze betrekkingen zijn ons dierbaar, zij zijn eigen vlees en bloed; maar Gods eer moet ons dierbaarder zijn.

"Indien iemand tot Mij komt, en niet haat zijn vader en moeder, die kan Mijn discipel niet zijn", Lukas 14:26. *Odium in suos is pietas in Deum*. Hier is: "het haten van zijn eigen verwanten een blijk van toewijding aan God." Hiëronymus zegt: "Als mijn vrienden mij zouden overhalen om Christus te verloochenen, als mijn vrouw daarvoor aan mijn hals zou hangen en mijn moeder mij haar borsten zou tonen die mij gezoogd hebben, dan zou ik ze allen vertreden en tot Christus vluchten."

3. Wij moeten de eer van God boven ons bezit stellen. Goud is slechts blinkend stof: Gods eer moet ons zwaarder wegen. Als het hierom gaat, mag ik mijn eigen voordeel niet behouden, als Gods eer wordt verdonkerd. Ik moet liever schade lijden in mijn bezittingen, dan dat Gods eer eronder lijdt, Hebreeën 10:34.

4. Wij moeten Gods eer stellen boven ons leven. "Zij hebben hun leven niet liefgehad tot den dood toe", Openbaring 12:11. Ignatius noemde zijn boeien zijn geestelijke juwelen, hij droeg die als een parelsnoer. Gordius, de martelaar, zei: "Als u iets van mijn lijden afdoet, is dat verlies voor mij." Dit getuigt van genade, die tot een hoge trap gegroeid is. Wie anders dan een ziel die brandt van liefde tot God, kan de Heere ten hoogste verheffen op Zijn troon en Hem stellen boven alle persoonlijke belangen?

B. De tweede zaak in deze bede is de inhoud ervan.

"Geef ons heden ons dagelijks brood". De bede komt hierop neer, of de Heere ons een zodanig deel wil geven van uitwendige zaken als Hij het beste voor ons acht. Het is precies zoals in het gebed van Agur: "Voed mij met het brood van het mij bescheiden deel", Spreuken 30:8, geef mij teerkost op de weg genoeg om mijn kosten te betalen tot ik in de hemel ben en dat is voldoende.

Laat ik de woorden verklaren: "*Geef ons heden ons dagelijks brood*".

- De goede dingen in dit leven zijn gaven van God. Hij is de Gever van al onze zegeningen. "Geef ons". Niet alleen het geloof, maar het voedsel is ook de gift van God. Niet alleen de dagelijkse genade is van de Heere, maar ook het dagelijks brood. Elke goede zaak komt van God. "Alle goede gave, is van boven, van den Vader der lichten afkomende", Dakobus 1:17.
  - Wijsheid is een gave van God. "Zijn God onderricht hem", Jesaja 28:26. Rijkdom is een gave van God. "Ik zal u rijkdom geven", 2 Kronieken 1:12. Vrede is een gave van God. "Die uw landpalen in vrede stelt", Psalm 147:14. Gezondheid, de bloem van het leven, is een gave van God. "Ik zal u de gezondheid doen rijzen", Jeremia 30:17. Regen is een gave van God. "Die de regen geeft op de aarde", Job 5:10. Dit alles komt van God; Hij laat het koren groeien en het kruid wassen.
1. Let toch eens op hoe arm en behoeftig wij zijn. Wij leven allemaal van aalmoezen en vrije giften - "Geef ons heden". Alles wat wij hebben, komt uit de hand van Gods koninklijke milddadigheid. Wij hebben niet anders dan hetgeen Hij ons geeft uit Zijn voorraadschuur; wij kunnen geen stukje brood krijgen, of het is van God. De duivel heeft onze eerste ouders overreed, dat zij door ongehoorzaam te zijn aan de Heere als God zouden zijn, Genesis 3:5, maar wij kunnen nu zien welke aanzienlijke goden wij zijn, zodat wij geen stukje brood bezitten om te eten, tenzij God het ons geeft. Dat is een vernederend denkbeeld!
  2. Is alles een gift? Dan behoren wij elke weldaad van God te begeren in het gebed. "Geef ons heden ...". De boom van zegeningen zal zijn vrucht niet laten vallen, tenzij wij daaraan schudden met de hand van het gebed. Wat wij ook bezitten, als het niet gekomen is langs de weg van het gebed, is het niet gekomen in de weg der

liefde, dan is het, net als de kwakkelen aan de Israëlieten, in toorn aan ons gegeven.

3. Als alles gave is, dan hebben wij het niet verdiend deze aalmoezen komen ons niet zomaar toe. Moeten wij tot God gaan voor elke weldaad, wat zijn diegenen dan goddeloos die, als zij het nodig hebben, in plaats van eten aan de Heere vragen, tot de duivel gaan en met hem gemene zaak maken en als die hen aan levensonderhoud helpt, zij hem dan hun ziel toevertrouwen! Men kan beter honger lijden dan naar de duivel gaan om proviand. Ik zou wensen dat er in onze eeuw geen waren die hieraan schuldig zijn, die als zij gebrek hebben, slinkse middelen gebruiken om in hun levensonderhoud te voorzien. Zij doen aan zwarte kunst, het orakel van de duivel en hun einde zal vreselijk zijn, evenals dat van Saul, van wie geschreven staat, dat de HEERE hem gedood heeft, omdat hij een boze geest geraadpleegd had.
4. Als alles gave is, is het geen verplichting en kunnen wij niet tegen de Heere zeggen wat die schuldeiser zei: "Betaal mij wat gij schuldig zijt", Matthéüs 18:28. Wie kan de Heere tot zijn schuldenaar maken, of enige daad laten verrichten van verplichting of verdienste? Alles wat wij van God ontvangen, is gift; wij kunnen Hem niets geven, of Hij heeft het ons eerst gegeven. "Want het is alles van U en wij geven het U uit Uw hand", 1 Kronieken 29:14. David en zijn volk offerden goud en zilver voor de bouw van Gods huis, maar zij gaven niets anders dan hetgeen de HEERE hun eerst gegeven had. "Wij geven het U uit Uw hand." Als wij God liefhebben, is Hij het, Die ons een hart heeft gegeven om Hem lief te hebben. Als wij Hem loven, geeft Hij ons zowel het orgaan, de tong, als de juiste toon. Als wij anderen aalmoezen geven, heeft Hij ons eerst aalmoezen gegeven, zodat wij wel mogen zeggen: "Wij geven het, Heere, U uit Uw hand."
5. Is alles gave, wat is dan de leer van de verdienstelijkheid van goede werken dwaasheid. Wat was dat van die monnik hoogmoedige taal, die zei: *Redde mihi Vitam Eternam quam debes*; "Geef mij, Heere, het eeuwige leven, dat Gij mij schuldig zijt." Wij verdienen nog geen stukje brood, veel minder een kroon der heerlijkheid. Als alles een gave is, dan is verdienste ten enenmale uitgesloten.
6. Als alles gave is, let dan op Gods goedheid. Er is in ons niets wat Gods goedheid kan verdienen of daaraan kan beantwoorden. En toch is de mildheid van Zijn natuur zodanig, dat Hij ons rijkelijk van alles voorziet en ons voedt met het vette der tarwe. Pindarus zegt, dat de mensen in Rhodes van mening waren dat Jupiter goud liet regenen op de stad. God heeft gouden zegeningen op ons doen regenen, Hij heeft een gevende hand.

Merk op dat er drie dingen zijn in Zijn gaven:

- Ten eerste, Hij wordt niet moe van het geven; de fonteinen van zegeningen werken steeds. Hij heeft niet alleen zegeningen beschikbaar gesteld in vorige tijden, maar Hij geeft ons nu ook gaven; zoals de zon de wereld niet slechts verrijkt met het morgenlicht, maar ook licht overhoudt voor de middag. De honingraat van Gods milddadigheid drupt nog steeds.
- Ten tweede, Hij heeft blijdschap in het geven. "Hij heeft lust aan goedertierenheid", Micha 7:18. Zoals een moeder met genoegen het kind de borst geeft, zo heeft de Heere gaarne, dat wij de borst van zegen in onze mond nemen.
- Ten derde, God geeft zelfs aan Zijn vijanden. Wie stuurt er nu aan zijn vijanden wat zij nodig hebben? De mensen zetten een net uit voor hun vijanden, maar God richt een tafel voor hen aan. De dauw valt zowel op een distel als op een roos; de dauw van Gods milddadigheid valt zelfs op de slechtsten. De Heere legt zelfs

brood in de monden, die tegen Hem worden opengedaan. O, die koninklijke milddadigheid van de Heere! "Gods goedertierenheid duurt toch den gansen dag", Psalm 52:3. Hij werpt parels voor zwijnen van zondaren en voedt hen elke dag.

7. Als alles gave is, merk dan toch de afschuwelijke ondankbaarheid van mensen die tegen hun Gever zondigen! De Heere voedt hen en zij strijden tegen Hem; Hij geeft hun brood en zij beledigen Hem. Wat is dat onwaardig! Zouden wij geen schande uitroepen over iemand die een vriend heeft, die hem altijd geld toestopt en dat deze hem toch zou verraden en onrecht aandoen? Zo ondankbaar handelen zondaren met de Heere: zij vergeten niet alleen Zijn zegeningen, maar misbruiken ze. "Als Ik hen verzadigd heb, zo bedrijven zij overspel", Jeremia 5:7. O, wat is het vreselijk tegen een milddadig God te zondigen - de handen weg te slaan die ons lenigen. Hoevelen maken van Gods zegeningen een pijl en schieten daarmee op Hem! Hij geeft hun verstand en zij dienen er de duivel mee. Hij geeft hun kracht en zij verteren die bij de hoeren. Hij geeft hun brood om te eten en zij slaan achteruit tegen Hem. "Als nu Jeshurun vet werd, zo sloeg hij achteruit", Deuteronomium 32:15. Ze zijn net als Absalom, die, zodra zijn vader hem had gekust, een samenzwering tegen hem opzette, 2 Samuël 15:10. Ze zijn net als een muilnier, dat het moederdier trapt, nadat zij het melk heeft gegeven. Gods zegeningen zullen tegen diegenen getuigen die tegen hun Gever zondigen en Gods koninklijke genadegaven misbruiken. Wat is er zachter dan olie, maar wat is er heter als zij verhit wordt? Wat is er aangenamer dan zegeningen, maar wat is er vreselijker als men ze misbruikt? Dan veranderen ze in een vloek.
8. Als God ons alles geeft, laat dan die gaven ons tot dankbaarheid stemmen. Hij is immers de Oorsprong en Gever van al onze zegeningen en Hem komt al onze erkentelijkheid toe. "Naar de plaats waar de beken heengaan, derwaarts gaande keren zij weder", Prediker 1:7. Al onze gaven komen van de Heere en onze lof moet tot Hem wederkeren. Wij zijn zo geneigd aan ons eigen net te roken en alles wat wij hebben, aan onze eigen tweede oorzaken toe te schrijven, Habakuk 1:16. Wij schrijven het toe aan onze bekwaamheid en ijver. God is echter de Gever; Hij geeft het dagelijks brood, Psalm 136:25. Hij geeft ook rijkdom. "Hij is het, Die u kracht geeft om vermogen te verkrijgen", Deuteronomium 8:18. Of wij schrijven vaak de lof toe aan tweede oorzaken en vergeten de Heere. Als vrienden een nalatenschap schenken, zien wij op naar hen en bewonderen hen, maar wij aanbidden niet de Heere, Die de grote Gever is; alsof iemand de huisknecht zou bedanken en nooit aandacht zou schenken aan de heer des huizes, die in alles voorzien heeft. O, als de Heere toch alles geeft, ons gezichtsvermogen, ons voedsel, onze kleding, laten wij dan Hem de hoogste lof toebrengen; laat de Heere toch niets tekortkomen, als Hij Zijn zegeningen heeft gegeven. Dankzegging is een loffelijker deel van de dienst des Heeren. Ons gebrek kan ons doen bidden, de behoefte kan ons om dagelijks brood doen smeken, maar de Heere lofprijzingen toebrengen getuigt van een hart vol oprechtheid en genade. In het bidden handelen wij als een mens, in het loven als een engel.  
Zaaït de Heere het zaad van zegeningen, laat dan dankbaarheid de vrucht zijn die wij Hem toebrengen. Wij worden wel tempels van God genoemd waar moet de lof des Heeren anders klinken dan in Zijn tempel?, 1 Korinthe 3:16. "Ik zal den HEERE prijzen in mijn leven, ik zal mijn God psalmzingen, terwijl ik nog ben", Psalm 146:2. De Heere geeft ons dagelijks brood, laten wij Hem dagelijks prijzen. Dankbaarheid jegens onze Gever is de beste gedragslijn, daar verliezen wij niets

bij. Dankbaar zijn voor de ene zegening is de weg om meer te krijgen. Musici laten het liefst hun trompet klinken waar de beste akoestiek is en de Heere schenkt Zijn zegeningen het liefst waar de beste weerklank van lofprijzing is. De varren onzer lippen offeren is niet genoeg, maar wij moeten onze dankbaarheid tonen, door de gaven die God ons heeft gegeven nuttig te besteden en als het ware ze tot goed gebruik aan te wenden. De Heere geeft ons bezittingen en wij behoren Hem te eren van ons goed, Spreuken 3:9. Hij geeft ons de staf des broods en wij besteden de kracht, die wij daardoor ontvangen, in Zijn dienst. Dat is nu dankbaar zijn en laat ons nederig zijn, opdat wij zó dankbaar mogen zijn. Hoogmoed stremt de loop der dankbaarheid. Een hoogmoedig iemand zal nooit dankbaar zijn; hij beschouwt alles wat hij heeft als iets wat hijzelf tot stand gebracht en verdiend heeft.

Laten wij toch inzien, dat alles wat wij hebben, Gods gave is en hoe onwaardig wij zijn om de minste gunst te ontvangen. Dit zal ons veel tot lofprijzing en dankbaarheid brengen; dan zullen wij zilveren trompetten zijn, die Gods lof uitbazuinen.

1. Zo leiden wij van het woord: "Geef" af, dat de goede dingen in dit leven gaven van God zijn. Hij is er de Bron en Gever van; en het is dus niet ongeoorloofd om te bidden om tijdelijke zaken. Wij mogen bidden om dagelijks brood. "Voed mij met het brood mijns bescheiden deels", Spreuken 30:8. Wij mogen om gezondheid bidden. "Genees mij, HEERE, want mijn beenderen zijn verschrikt", Psalm 6:3. Aangezien deze dingen in zichzelf goed zijn, zijn ze ook tot ons nut. Ze zijn even noodzakelijk om het leven geriefelijk te doen zijn als de olie nodig is om te voorkomen dat de lamp uitgaat.

Laat ik echter twee dingen daarbij voegen:

(1) Er is een groot verschil tussen het vragen om tijdelijke zaken of om geestelijke.

Als wij om geestelijke zaken bidden, moeten wij absoluut zijn. Als wij bidden om vergeving van zonde en om de gunst des Heeren, of om de heiligende genadegaven van de Geest, die onmisbaar nodig zijn tot zaligheid, mogen wij er niet in berusten als wij die nog missen. Maar als wij om tijdelijke zaken bidden, moeten onze gebeden beperkt zijn. Dan moeten wij onder voorwaarde vragen, zover God het nuttig voor ons acht. Hij ziet wel eens redenen om ons tijdelijke zaken te onthouden: als dat valstrikken zouden zijn en ons hart van Hem zouden aftrekken. Daarom moeten wij om deze zaken bidden met onderwerping aan Gods wil. Het was juist de zonde van Israël, dat zij in hun begeerte naar tijdelijke zaken zo absoluut in hun eis waren: het goddelijk menu stond hun niet aan, ze moesten lekkernijen hebben. "Wie zal ons vlees te eten geven?", Numeri 11:18. De HEERE had hun manna gegeven, Hij voedde hen op een wonderlijke wijze uit de hemel, maar hun wellustige mond begeerde meer: zij moesten kwakkelen hebben. De HEERE gaf hen hun zin, maar ze kregen een zure saus over hun kwakkelen. "Hun spijze was nog in hun mond, als Gods toorn tegen hen opging, en hen doodde", Psalm 78:30, 31. Rachel was ook opdringerig in haar begeerte naar een kind: "Geef mij kinderen, of indien niet, zo ben ik dood." De HEERE gaf haar een kind, maar het was een Benoni, een zoon der smart; het kostte haar het leven, toen zij hem tot wereld bracht, Genesis 30:1; Genesis 35:18. Wij moeten, als wij om uitwendige zaken bidden, ons onderwerpen aan Gods wil; anders komen ze tot ons in toorn.

(2) Als wij bidden om zaken die tot dit leven behoren, moeten wij tijdelijke dingen begeren met een geestelijk doel. Wij moeten deze zaken begeren om ons tot hulp te zijn op onze reis naar de hemel. Als wij om gezondheid bidden, moet het zo

zijn, dat wij die gave van de gezondheid aanwenden tot eer van God om beter in staat te zijn Hem te dienen.

Als wij bidden om rijkdom van goederen, moet dat met een heilig doel zijn; dat wij bewaard mogen worden voor de verzoeken waaraan armoede ons gewoonlijk blootstelt en dat wij beter in staat zullen zijn om het gouden zaad van liefdadigheid uit te strooien en degenen die gebrek hebben te verlichten. Om tijdelijke zaken moeten wij bidden met een geestelijk doel. Hanna bad om een kind, maar met dat doel, dat haar kind aan God gewijd zou mogen worden. "HEERE der heirscharen, zo Gij, mijner gedenkt en, geeft aan uw dienstmaagd een mannelijk zaad, zo zal ik dat den HEERE geven al de dagen zijns levens", 1 Samuël 1:11.

Velen bidden om uitwendige zaken om slechts hun zinnelijke lusten te bevredigen, evenals de raven om voedsel schreeuwen, Psalm 147:9. Om uitwendige zaken bidden louter tot bevrediging van de natuur is eerder roepen als raven dan als christenen.

Wij moeten in onze gebeden een hoger doel nastreven; wij moeten ons op de hemel richten, als wij om aardse dingen vragen. Als wij moeten bidden om tijdelijke zaken met een geestelijk doel, opdat wij beter in staat zijn God te dienen, wat zijn dan diegenen goddeloos die om tijdelijke zegeningen bidden, opdat zij nog beter in staat zijn tegen God te zondigen! "Gij bidt, opdat gij het in uw wellusten doorbrengen zoudt" Jakobus 4:3. Iemand is bijvoorbeeld ziek en hij bidt om gezondheid, opdat hij weer bij de drinkers en de hoeren kan verkeren; weer een ander bidt om bezittingen; hij wil niet alleen zijn buik vullen, maar ook zijn schuren en hij wil rijk wezen om een naam te maken of opdat hij, nu hij meer macht achter de hand heeft, nog vollediger zich kan wreken aan zijn vijanden. Het is beide goddeloosheid en onbeschaamdheid om God te bidden, of Hij ons tijdelijke goederen wil geven, opdat wij des te beter de duivel kunnen dienen.

Als wij om tijdelijke zaken moeten bidden, hoeveel te meer behoren wij dan om geestelijke te bidden. Als wij om brood moeten bidden, hoeveel te meer behoren wij dan om het Brood des levens te bidden; of om olie, hoeveel te meer dan om de olie der vreugde. Als wij bidden om onze honger te stillen, hoeveel te meer behoren wij dan te bidden of onze ziel gered mag worden.

Want ach, als God onze gebeden zou verhoren en ons die tijdelijke zaken zou geven en niet meer, wat zou het ons baten? Wat zou het zijn, als wij wel voedsel hadden, maar geen genade? Wat baat het ons als onze rug bedekt is, maar onze ziel is naakt? Als wij een Zuiderland zouden hebben, maar de levende fonteinen van Christus' bloed zouden missen, wat zou dat ons tot troost zijn? O, laten wij daarom ernstig geestelijke zegeningen begeren. Heere, voed me niet alleen, maar heilig me; geef mij liever een hart vol genade dan een huis vol goud. Als wij om dagelijks brood moeten bidden, de dingen van dit leven, moeten wij dan niet veel meer bidden om de dingen van het toekomstige leven?

Tegenwerping. Sommigen zeggen misschien: *wij hebben al bezittingen; waarom is het dan nodig dat wij nog bidden: "Geef ons heden ons dagelijks brood"?*

Antwoord. Stel dat wij een overvloed van goed hebben, toch is de bede: "Geef ons heden ons dagelijks brood" nodig om een tweërlei reden:

1. Opdat wij een zegen over ons voedsel mogen hebben en over alles wat wij mogen genieten. "Ik zal haar kost rijkelijk zegenen", Psalm 132:15. "De mens zal bij brood alleen niet leven, maar bij alle woord, dat door den mond Gods uitgaat", Matthéüs 4:4. Wat is dat anders dan een zegenend woord! Al hebben wij het brood

dan in onze hand, toch ligt de zegen in Gods hand en die moet uit Zijn hand gehaald worden door gebed. Welnu, daarom mogen rijken wel bidden: "Geef ons heden ons brood; laat het met Uw zegen veraangenaamd worden." Als God de zegen zou inhouden, zou niets wat wij bezitten ons tot nut zijn. Onze kleding zou ons niet verwarmen, ons eten zou ons niet voeden. "Hij gaf hen hun begeerte, maar Hij zond aan hun zielen een magerheid", Psalm 106:15, dat wil zeggen: zij kwijnden weg en hun spijs voedde hen niet. Als God Zijn zegen onthield, zou wat wij eten in schadelijke vochten veranderen en onze dood verhaasten. Als God onze rijkdom niet zegent, doet die ons meer kwaad dan goed. "Rijkdom bewaard van zijn bezitters, tot hun eigen kwaad", Prediker 5:12. Dus, aangenomen dat wij volop goederen hebben, toch is het nodig dat wij bidden: "Geef ons heden ons dagelijks brood", laten wij een zegen mogen ontvangen over hetgeen wij hebben.

2. Al hebben wij bezittingen, het is toch nodig dat wij bidden: "Geef", opdat wij hiermee aan de Heere verbonden blijven om deze zegeningen voor ons te bestendigen. Wat kan er immers veel verlies geleden worden! Hoevelen hebben koren in hun schuur gehad en plotseling is er brand uitgebroken en alles is verteerd! Hoevelen hebben verliezen op zee geleden en hun bezittingen zijn geheel vergaan. "Vol toog ik weg, maar ledig heeft mij de HEERE doen wederkeren", Ruth 1:21. Daarom, al hebben wij bezittingen, het is toch nodig dat wij bidden: "Geef ons". "Heere, geef ons dat wij deze zegeningen mogen behouden, opdat ze, voordat wij er erg in hebben, zich geen vleugelen maken en van ons vliegen." Tot zover het eerste woord in de bede: "Geef".

Ten tweede: "ons". "Geef ons".

Vraag. *Waarom bidden wij: "Geef ons", in het meervoud? Waarom staat er niet: "Geef mij"?*

Antwoord. Om te tonen dat het gebed een openbaar karakter moet hebben. Wij moeten niet alleen voor onszelf bidden, maar ook voor anderen. Zowel Gods wet als de wet der liefde verbindt ons daartoe; wij moeten onze naasten liefhebben als onszelf. Daarom moeten wij zowel voor hen als voor onszelf bidden. Iedere ware christen heeft een gevoel van medelijden met de noden en ellenden van anderen en hij bidt, of God Zijn milde hand ook tot hen wil uitstrekken. In 't bijzonder bidt een christen voor de heiligen. "Biddende te allen tijde, voor al de heiligen", Efëze 6:18. Dat zijn de kinderen van hetzelfde huisgezin.

### **Eerste nuttig gebruik.**

Als het gebed een openbaar karakter moet hebben, worden mensen met een bekrompen geest, die alleen maar zich bewegen in hun eigen kring, bestraft. Die kijken alleen maar naar zichzelf en bekommeren zich niet om de zaak van anderen. Zij nemen anderen niet mee in hun gebeden. Als zij maar dagelijks brood hebben, gaat het hen niet aan dat anderen honger lijden. Als zij maar kleding hebben, gaat het hen niet aan dat anderen naakt zijn.

Christus heeft ons geleerd ook voor anderen te bidden en te zeggen: "Geef ons". Maar egoïstische mensen sluiten zich op in zichzelf, zoals de slak in zijn huis en zij uiten in hun gebed nooit een woord voor anderen. Zulke mensen hebben geen medegevoel of medelijden; zij zijn net als judas, wiens ingewanden uitgestort zijn.

### **Tweede nuttig gebruik.**

Laten wij evenzeer voor anderen bidden als voor onszelf. Een ware christen doet anderen even goed als zichzelf. Spinnen werken alleen voor zichzelf, maar bijen ten

goede van anderen. Hoe voortreffelijker iets is, hoe meer het ten goede werkzaam is voor anderen. Fonteinën verfrissen anderen met hun kristallijnen stromen; de zon verlicht anderen met haar gouden stralen. Hoe meer een christen met genade versierd is, hoe meer hij de hemel zal bestormen met zijn gebeden voor anderen. Als wij leden van het verborgen lichaam zijn, kan het niet anders, of wij hebben gevoel voor de noden van anderen en dit medelijden zal ons voor hen doen bidden. David had in zijn gebed ook een openbare bedoeling: "Heere, doe de goeden wèl", Psalm 125:4. Hoewel hij Psalm 51 begint met een gebed voor zichzelf: "Wees mij genadig, o God", vers 1, eindigt hij deze psalm met een gebed voor anderen: "Doe wel bij Sion naar Uw welbehagen", vers 20.

### **Derde nuttig gebruik.**

Voor degenen die God vrezen en maar gering zijn in de wereld, is het een troostvolle zaak, dat zij de gebeden van Gods volk mee hebben, die niet alleen bidden om de vermeerdering van hun geloof, maar ook bidden om voedsel, of de Heere hun dagelijks brood wil geven. Iemand die verschillende effecten heeft uitstaan, heeft een goede kans om rijk te worden. Zo verkeren zij wellicht ook in een goede gelegenheid om gezegend te worden, die de gebeden van de heiligen in verschillende delen van de wereld mee hebben.

Het derde woord in deze bede is: "heden".

Wij bidden niet: Geef ons brood voor een maand of een jaar, maar voor een dag. "Geef ons *heden*".

Vraag. *Is het dan niet geoorloofd om voor het toekomende wat weg te leggen? Zegt de apostel niet, dat degene die niet voor zijn gezin zorgt, "erger is dan een ongelovige"?*

Antwoord. Zeker is het geoorloofd wat weg te leggen voor het nageslacht; maar onze Zaligmaker heeft ons wel leren bidden: "Geef ons heden ons dagelijks brood", om twee redenen:

1. Opdat wij niet angstig bezorgd zouden zijn voor de toekomst. Wij moeten niet onze hersenen pijnigen of ons kwellen om een groot vermogen aan te leggen. Als wij bij de dag leven, als wij maar genoeg hebben om voor het tegenwoordige rond te komen, moet dat ons genoeg zijn. "Geef ons heden". "Zijt dan niet bezorgd tegen de morgen", Matthéüs 6:34. De HEERE heeft Israël in de woestijn gevoed met manna en Hij heeft hen van de hand in de tand doen leven. Steeds was al hun manna op; en als iemand hun gevraagd had, waar zij de volgende morgen hun ontbijt vandaan moesten halen, zouden zij gezegd hebben: "Onze zorg is slechts voor deze dag: de HEERE zal het manna dat wij nodig hebben, laten regenen. Als wij vandaag maar brood hebben, laten wij dan niet Gods voorzienigheid wantrouwen voor de toekomst."
2. Onze Zaligmaker wil hebben dat wij bidden: "Geef ons heden ons dagelijks brood", om ons te leren zó elke dag te leven alsof dat onze laatste was. Wij moeten niet bidden: Geef ons morgen brood, omdat wij niet weten of wij morgen nog wel leven; maar: "Heere, geef het ons heden", het kan immers wel de laatste dag zijn dat we leven en dan hebben wij het niet meer nodig. Als wij slechts voor een dag om brood bidden, dan hebt gij die veel goederen hebt, reden tot dankbaarheid. Gij hebt meer dan u vraagt; gij bidt slechts om brood voor één dag en de Heere heeft u genoeg gegeven om heel uw leven toe te komen. Wat dient u toch een milddadig God. Twee dingen behoren rijke mensen dankbaar te stemmen: *God geeft hun meer dan zij verdienen; én Hij geeft hun meer dan zij vragen.*

De vierde zaak in deze bede is: "ons brood".

Vraag. *Waarom wordt het genoemd: "ons brood", terwijl het niet van ons, maar van God is?*

1. Wij moeten dit in een voorwaardelijke zin opvatten: het is ons brood, dat door eerlijke vlijt verkregen is. Er zijn twee soorten "brood" die eigenlijk niet "ons brood" genoemd kunnen worden: het "brood van ledigheid" en het "brood van geweld".

- Het brood van ledigheid. "Het brood der luiheid eet zij niet", Spreuken 31:27. Iemand die lui is, leeft op andermans kosten. "Zijn handen weigeren te werken", Spreuken 21:25. Wij moeten niet als de darren doen, die de honing eten die andere bijen in de korf gebracht hebben. Als wij het brood der luiheid eten, is het niet ons eigen brood. "Er zijn sommigen, die ongeregeld wandelen, niet werkende, .... De zodanigen bevelen en vermanen wij, dat zij met stilheid werkende, hun eigen brood eten", 2 Thessalonicenzen 3:11, 12. De apostel geeft dus deze aanduiding, dat degenen die ledig zijn, niet hun eigen brood eten.
- Het brood van geweld. Wij kunnen niet datgene "ons brood" noemen wat met geweld van anderen is afgenomen. Hetgeen door diefstal of fraude verworven is, of op een andere wijze is afgeperst, is niet "ons brood", het behoort een ander toe. Wie een roofvogel is, die het brood van de weduwe of van de halfwees neemt, eet brood dat niet het zijne is en hij kan er ook geen zegen over vragen. Kan hij de Heere vragen datgene te zegenen wat hij onrechtvaardig verkregen heeft?

2. Het wordt "ons brood" genoemd krachtens het recht dat wij erop verkregen hebben. Er is een tweërlei recht op brood.

- Ten eerste, een geestelijk recht. In en door Christus hebben wij een recht op het geschapene en mogen wij het "ons brood" noemen. In zoverre wij gelovigen zijn, hebben wij het beste recht op aardse goederen, wij bezitten alles in ons Hoofd. "Alles is uwe", krachtens welk recht? "Gij zijt van Christus", 1 Korinthe 3:23.
- Ten tweede, een burgerlijk recht, wat ons wettelijk toekomt. Als men de mensen het burgerlijk recht op hun bezittingen ontnemt en alles gemeenschappelijk maakt, opent dat de deur voor anarchie en verwarring. Let toch eens op het voorrecht van de gelovigen. Zij hebben zowel een geestelijk als een burgerlijk recht op hetgeen zij bezitten. Zij die "onze Vader" kunnen zeggen, kunnen ook "ons brood" zeggen. Ongelovigen, die een wettig recht hebben op hetgeen zij bezitten, hebben echter geen verbondsrecht. Zij hebben alles in de voorzienigheid, maar niet krachtens de belofte; onder Gods toelating, maar niet in Zijn liefde. Ongelovigen zijn in Gods oog niet minder dan mensen die het zich wederrechtelijk toe-eigenen. Alles wat zij hebben, hun geld en hun land, is net als stof die bij de manufacturier gehaald is waar niet voor betaald is. Maar het heerlijk voorrecht van gelovigen is, dat zij kunnen zeggen: "ons brood".  
Aangezien zij van Christus zijn, is alles het hunne. O, hoe zoet is ieder stukje brood, gedoopt in Christus' bloed! Hoe heerlijk smaakt die spijs, die een onderpand, is van meer! Het meel in de kruik is een eersteling van onze engelspijs in het paradijs. Het is het voorrecht van de kinderen Gods, dat zij een recht hebben op de aarde en op de hemel.

De vijfde en laatste zaak in deze bede is hetgeen waar wij om vragen: "dagelijks brood".

Vraag. *Wat wordt bedoeld met brood?*

Antwoord. Brood staat hier, als deel voor het geheel, voor alle tijdelijke zegeningen van dit leven: voedsel, brandstof, kleding, enz. *Quicquid nobis conducit ad bene esse.*

"Wat maar dienstbaar kan zijn voor ons welzijn" zegt Augustinus. Wat maar kan dienen tot noodzakelijk onderhoud of sober genot. Leer toch tevreden te zijn met het rantsoen dat de Heere geeft. Als wij brood hebben en de beschikking over uitwendige zaken, laten wij dan tevreden daarin berusten. Wij bidden om brood: "Geef ons heden ons dagelijks brood", wij bidden niet om overbodige luxe en ook niet om kwartels of wildbraad, maar om brood tot onderhoud van het leven. Al hebben wij dan niet zoveel als anderen, niet zo'n rijke oogst, niet zo'n groot bezit, maar als wij dan maar de staf des broods hebben om ons voor omkomen te bewaren, laten wij dan tevreden zijn. De meeste mensen handelen hier verkeerd. Hoewel zij bidden of God hun brood zou willen geven, zoveel als Hij voor hen nodig acht, toch zijn ze niet tevreden met Zijn gave, maar verlangen zeer hebzuchtig naar meer en roepen met de dochters van de bloedzuiger: "Geef, geef", Spreuken 30:15. Dit is een ondeugd, die van nature in ons wortelt.

Velen bidden het eerste deel van het gebed van Agur: "Armoede geef mij niet", maar weinigen bidden zijn laatste deel: "rijkdom geef mij niet", Spreuken 30:8. Die zijn niet tevreden met "dagelijks brood", maar zij hebben de droge waterzucht van begeerlijkheid; zij hunkeren altijd naar meer. "Die zijn ziel wijd opendoet als het graf, en gelijk de dood is, die niet zat wordt", Hábakuk 2:5. Er zijn, aldus Agur, vier dingen die nooit zeggen: "het is genoeg": het graf, de gesloten baarmoeder, de aarde en het vuur. En ik mag er wel een vijfde aan toevoegen: het hart van iemand die hebzuchtig is, Spreuken 30:15. Degenen die niet tevreden zijn met het dagelijks brood, maar onverzadigbaar dorsten naar meer, zullen wel door de omheining van Gods gebod breken; wie rijkdom wil verwerven, zal niet voor een zonde stil blijven staan. *Cui nihil satis est, eidem nihil turpe*. "Iemand voor wie niets genoeg is, houdt niets voor schande", zegt Tacitus. Daarom wordt hebzucht wel de wortel van ondeugd genoemd. "De wortel van alle kwaad", 1 Timótheüs 6:10. "O, vervloekte gouddorst, waarheen drijft u toch de harten van mensen." Het Griekse woord voor hebzucht, *pleonexia*, betekent een onmatige begeerte om bijeen te vergaderen. Hebzucht is niet alleen het onrechtvaardig verwerven van rijkdom, maar ook het onmatig liefhebben daarvan, hetgeen een sleutel is om de deur tot allerlei zonde te openen. Het veroorzaakt:

- diefstal. De hebzuchtige geest van Achan deed hem de gouden tong stelen, die zijn ziel van de HEERE afscheidde, Jozua 7:21.
- Het voert tot verraad. Wat deed Judas Christus verraden? De dertig zilveren penningen, Matthéüs 26:15.
- Het brengt moord teweeg. Het was de onmatige begeerte tot de wijngaard, die Achab voerde tot de samenzwering om Naboth te doden, 1 Koningen 21:3.
- Het is de wortel van meened. De mensen zullen geldgierig zijn en dan volgt daarop: onverzoenlijken (contractverbrekers, Engelse vertaling, 2 Timothéüs 3:2, 3. Liefde tot geld voert mensen tot het afleggen van een valse eed en tot het breken van een rechte eed.
- Het is de bron van afval. "Démas heeft mij verlaten, hebbende de tegenwoordige wereld liefgekreken", 2 Timothéüs 4:10. Hij verliet niet alleen het gezelschap van Paulus, maar deed ook afstand van zijn leer. Volgens Dorotheüs is Démas later priester in een afgodstempel geworden.
- Hebzucht maakt van mensen afgodendienaars. "Gierigheid, welke is afgodendienst", Kolossenzen 3:5. Al aanbidt een hebzuchtig iemand geen gesneden beelden in de kerk, hij zal toch het gesneden beeld van zijn geld aanbidden.
- Hebzucht maakt dat men zich aan de duivel overgeeft. Paus Sylvester II verkocht zijn ziel aan de duivel voor het pausdom. Hebzuchtige mensen denken niet aan de

bede: "Geef ons heden ons dagelijks brood". Zij zijn niet tevreden met hetgeen voor de natuur genoeg is, maar zij zijn onverzadigbaar in hun begeerten. O, laten wij ons toch hoeden voor deze droge waterzucht. "Zijt vergenoegd met het tegenwoordige", Hebrëen 13:5. "De natuur is met weinig tevreden", Seneca.

Nuttig gebruiken.

Laten wij de volgende zaken overwegen, opdat wij tevreden mogen zijn met het "dagelijks brood", hetgeen de Heere in Zijn voorzienigheid ons beschikt en niet hebzuchtig zijn of murmureren:

1. God kan het weinige zegenen! "Hij zal uw brood en uw water zegenen", Exodus 23:25. Een zegen legt zoetigheid in het kleinste stukje brood, het is als suiker in wijn. "Ik zal haar kost rijkelijk zegenen", Psalm 132:15. Daniël en zijn drie vrienden aten van het gezaaide, hetgeen rauwe kost was en toch zagen ze er beter uit dan degenen die de spijs van de koning aten, Daniël 1:12, 13. Waar kwam dat door? De HEERE legde een meer dan gewone zegen in dit gezaaide. Zijn zegen had een betere uitwerking dan het wildbraad van de koning. Een stuk brood in Gods liefde is engelspijs.

2. De Heere, Die ons deel beschikt, weet welke hoeveelheid uitwendige zaken het beste voor ons is. Voor sommigen kan een kleiner aandeel geschikter zijn; brood kan wel beter zijn dan lekkernijen. Niet iedereen kan een hoge positie verdragen, evenmin als een zwak hoofd koppige wijn kan verdragen. Heeft iemand wel een groter deel van het wereldse goed? De Heere ziet, dat zo één een dergelijke staat beter kan hebben; hij kan zijn zaken met oordeel van onderscheid regelen, wat een ander misschien niet kan. Naardat hij grote bezittingen heeft, heeft hij ook een groot hart om goed te doen, wat een ander misschien niet heeft. Dit moest ons tevreden stellen met een kariger menu. Wij moeten berusten in Gods wijsheid; Hij ziet wat voor elk het beste is. Wat goed is voor de één, kan wel slecht zijn voor de ander.

3. Als men tevreden is met het dagelijks brood, al is dat minder dan anderen hebben, toont men daarin veel genade. Alle genadegaven zijn werkzaam in een tevreden ziel. Zoals de heilige zelf bereid werd uit verschillende specerijen, mirre, kaneel en kassie, Exodus 30:23, zo bevat tevredenheid een mengsel van verschillende genadegaven. Daarin is geloof. Een christen gelooft, dat God alles voor zijn bestwil doet. Daarin is liefde, die geen kwaad denkt, maar alles wat God doet, goed opneemt. Daarin is lijdzaamheid, die zich blijmoedig onderwerpt aan hetgeen de Heere in Zijn wijsheid beschikt. Het behaagt de Heere zeer, als Hij zoveel genadegaven tegelijk zo lieflijk in oefening ziet, als zovele schitterende sterren die in een sterrenbeeld fonkelen.

4. Tevreden zijn met dagelijks brood, al is het karig, behoedt ons voor veel verzoeken, waarin ontevreden mensen kunnen vallen. Als de duivel iemand ziet met precies zo'n gesteldheid als Israël, dat niet tevreden was met het manna, maar dat kwakkelen moest hebben, zegt hij: "Hier heb ik goed viswater voor mij." Satan verzoekt vaak ontevreden mensen tot murmureren en tot het gebruik van onwettige middelen, liegen en bedriegen. En wie zijn goed vermeerdert door slinkse middelen, vult zijn kussen met doornen, zodat zijn hoofd heel onrustig zal liggen, als hij komt te sterven. Als u vrij wilt zijn van de verzoeken waaraan ontevredenheid blootstelt, wees dan tevreden met hetgeen u hebt, dank de Heere voor het "dagelijks brood".

5. Wat is het een zeldzaam en voortreffelijk iets, als men tevreden is met het "dagelijks brood", al is het wat grof en al is het maar weinig. AL heeft een christen alleen maar levensonderhoud, een weinig meel in de kruik, toch heeft hij datgene waarmee hij tevreden is. Wat hij niet in de kast heeft, heeft hij in de belofte. De betebroods die hij heeft, heeft hij in Gods liefde en die saus maakt dat het zoet smaakt. Het beetje olie in de fles is een onderpand van de kostelijke spijs die hij zal hebben in het Koninkrijk Gods en dat doet hem tevreden zijn. Wat is dat een zeldzaam, wonderlijk iets! Het is geen wonder tevreden te zijn in de hemel, als wij aan de bron vertoeven en alles hebben wat wij begeren; maar tevreden te zijn als de Heere ons kort houdt en wij maar net ons "dagelijks brood" hebben, dat is inderdaad een wonder. Als de genade bekroond wordt, is het geen wonder als wij tevreden zijn; maar als de genade te strijden heeft met moeilijkheden, dan is tevreden zijn iets voortreffelijks en verdient de erekrans.

6. Om ons tevreden te doen zijn met het "dagelijks brood", al besnoeit ons de Heere in ons rantsoen, denk dan met ernst aan het gevaar dat er is, als wij in een toestand van weelde en welvaren verkeren. Er zijn er die niet tevreden zijn met het "dagelijks brood", maar die graag willen dat hun schuren vol zijn en het zilver zich ophoopt als stof, wat echter een strik voor hen blijkt te zijn. "Die rijk willen worden, vallen in, den strik", 1 Timótheüs 6:9. Hoogmoed, ledigheid en wellust zijn drie wormen, die nog al eens voortkomen uit overvloed. Voorspoed maakt dikwijls het oor doof voor de Heere. "Ik sprak u aan in uw groten voorspoed, maar gij zeidet: Ik zal niet horen", Jeremía 22:21. Onschuldige vermaken verharderen het hart. Hoe vetter het lichaam is, hoe minder bloed er is in de aderen en hoe minder geestkracht er is. Zo ook: hoe groter overvloed in het uitwendige, hoe minder vroomheid er vaak is. Voorspoed heeft z'n honing, maar ook z'n angel; net als bij volle maan worden er velen waanzinnig door. De weiden van welvaart zijn vet en men eet er tot walgens toe. Angstige bezorgdheid is de boze geest, die de rijke steeds achtervolgt en hem niet met rust zal laten. Als zijn kisten vol geld zijn, is zijn hart vol zorg wat hij ermee zal doen, of hoe hij het nog zal vermeederen, of hoe hij veilig moet bewaren wat hij verworven heeft. Zonneschijn is aangenaam, maar soms verzengend.

Moest het ons niet tevreden doen zijn met hetgeen de Heere ons als rantsoen geeft, als wij maar ons dagelijks brood hebben en geen lekkernijen? Denk toch aan het gevaar van voorspoed! Een rijk gedekte tafel kan wel een uitgezette valstrik zijn! Velen zijn door gouden gewichten in de hel verzonken. Een veerman kan alle passagiers aan boord nemen om zijn inkomen te verhogen, maar het kan de boot wel eens doen zinken. "Die rijk willen worden, vallen, in vele dwaze en schadelijke begeerlijkheden, welke de mensen doen verzinken in verderf en ondergang", 1 Timothéüs 6:9. Het gouden zand van de wereld is drijfzand, zodat wij ons dagelijks brood, al is het slechts karig, met tevredenheid moeten nemen. Immers, als wij een geringer deel hebben, hebben wij minder valstrikken; als wij niet zo'n hoge positie hebben, lopen wij minder gevaar. Naarmate wij de ruime voorzieningen van de wereld missen, missen wij ook de verzoeken.

7. Als de Heere ons rantsoen karig houdt, als Hij ons minder tijdelijke goederen geeft, maakt Hij het goed in het geestelijke: Hij geeft ons dan de Parel van grote waarde en de zalving der heiligen. De Parel van grote waarde, de Heere Jezus, is het wezen van alle goed. Als God ons Christus geeft, is dat meer dan dat Hij ons de hele wereld had gegeven. Hij kan meer werelden scheppen, maar Hij heeft maar één Christus weg te

schenken: Hij is zo'n Goudmijn, dat de engelen niet tot op de bodem kunnen delven, Efése 3:8.

Van Christus kunnen wij ontvangen rechtvaardigmaking, aanneming tot kinderen en de kroon der heerlijkheid. Luther zegt: "De zee van de barmhartigheid Gods in het geven van Christus moest al onze noden verslinden." De Heere heeft ons ook gezalfd met genadegaven, de heilige zalving van Zijn Geest. Genade is het zaad Gods, een bloesem der eeuwigheid. Genadegaven zijn de afdrukken van de Goddelijke natuur; het zijn sterren die ons licht geven, specerijen die ons welriekend maken, diamanten die ons rijk maken. En als God nu de verborgen mens des harten met deze heilige juwelen versierd heeft, mag het ons zeker wel tevreden stemmen, al hebben wij het maar schraal en nog zo sober. God heeft Zijn volk betere dingen gegeven dan koren en most. Hij heeft hun datgene gegeven wat Hij nooit in toorn kan geven en wat niet gevolgd kan worden door verwerping en zij mogen wel met David zeggen: "De snoeren zijn mij in lieflijke plaatsen gevallen; ja, een schone erfenis is mij geworden", Psalm 16:6.

Dídimus was een blinde, maar hij leefde heel heilig. Anthony vroeg hem of hij niet bedroefd was om het gemis van het gezicht van zijn ogen, en hij *zei dat hij inderdaad bedroefd was*.

Anthony antwoordde: *"Waarom bent u dan bedroefd? U moet missen wat vliegen en vogels hebben, maar u hebt wel datgene wat de engelen ook hebben."*

Zo zeg ik tegen christenen: al heeft God u niet een volle beurs gegeven, Hij heeft u wel Zijn Geest gegeven. Als u moet missen wat rijken hebben, heeft God u datgene gegeven wat de engelen bezitten en bent u daarmee niet tevreden?

8. Als u maar dagelijks brood genoeg hebt, voldoende voor de natuur, wees dan tevreden. Bedenk dat het niet altijd overvloed is, wat het leven aangenaam maakt; de grootte van de kooi doet de vogel niet zingen. Een goed bestaan kan tevredenheid met zich meebrengen; als men meer heeft, kan dat minder tevreden doen zijn. Eén staf kan een wandelaar van dienst zijn, maar een bundel staven zal hem tot last zijn. Een groot bezit kan als een lang slepend kleed zijn, meer tot last dan tot gemak. Velen die een groot inkomen hebben en veel geldmiddelen, hebben in hun leven niet zoveel vol-doening als sommigen die hard moeten werken.

9. Als u minder "dagelijks brood" hebt, hebt u van minder rekenschap te geven. De rijkdom en eer van deze wereld maken, net als de alchemie, een groot vertoon en verblinden met hun schittering de ogen van de mensen, maar men beseft niet dat men een grote verantwoording voor God moet afleggen. "Geef rekenschap van uw rentmeesterschap", Lukas 16:2. Wat voor goed hebt u met uw bezit gedaan? Hebt ge, als een goede rentmeester, met uw gouden talenten gehandeld tot eer van de Heere? Hebt u de Heere geëerd met uw goed? Hoe groter de inkomsten, hoe groter de verantwoordelijkheid. Laat het ons gerust stellen en laten wij tevreden zijn, dat als wij maar weinig "dagelijks brood" hebben, wij minder te verantwoorden hebben.

10. Gij die de beschikking hebt over maar weinig uitwendig goed, mag wel tevreden zijn, als u bedenkt hoeveel u tegemoet ziet hiernamaals. De Heere houdt de beste wijn voor het laatst. Wat betekent het dan, al hebt u nu maar een zeer karig inkomen en al moet u van de hand in de tand leven? u verwacht immers een eeuwige beloning, witte klederen, een schitterende kroon en beken van wellusten. Een kind is tevreden, al geeft zijn vader hem slechts nu en dan wat geld, als hij maar het vooruitzicht heeft, dat zijn vader al zijn land uiteindelijk op zijn naam zal schrijven. Zo is het ook als de

Heere u thans maar weinig geeft, dan mag u toch die heerlijkheid tegemoet zien, die geen oog gezien heeft. De wereld is maar een grote herberg. Als God u genoeg geeft om uw kosten in uw herberg te betalen, mag u tevreden zijn; u zult genoeg bezitten, als u in uw eigen land zult aangekomen zijn. Hoe kunnen wij tevreden zijn, al houdt de Heere ons kort in het uitwendige, al hebben wij maar weinig "dagelijks brood" en nog schamel ook?

1. Denk bij uzelf, dat er zijn die nóg armoediger zijn geweest en die toch beter waren dan u. Jakob, een heilige patriarch, is over de Jordaän gegaan met zijn staf en leefde lange tijd in armoedige omstandigheden. Hij had de wolken als zijn dak en een steen als zijn hoofdpeluw. Mozes die wel rijk had kunnen zijn, naar sommige geschiedschrijvers zeggen, daar Farao's dochter hem als haar zoon adopteerde, omdat koning Farao geen erfgenamen had en Mozes dus hoogstwaarschijnlijk de troonopvolger was, heeft toch afstand gedaan van de eretitels van het hof en in welke armoedige, geringe omstandigheden kwam hij terecht, toen hij bij Jethro, zijn schoonvader kwam! Musculus, zeer vermaard om zijn geleerdheid en vroomheid, kwam in zeer benarde omstandigheden terecht; zelfs moest hij graven in een stadsgracht en had nauwelijks genoeg "dagelijks brood", maar hij was toch tevreden. Ja, Christus, Die de Erfgenaam van alles is, is om onzentwil arm geworden, 2 Korinthe 8:9. Laten al deze voorbeelden ons tevreden doen zijn.
2. Laten wij ons benaarstigen om ons aandeel aan God ten opzichte van onze ziel opgeklaard te krijgen. Wie zeggen kan: "Mijn God", heeft genoeg om zijn hart in de geringste omstandigheden tot rust te brengen. Wat kan iemand ontbreken, als hij El-Shaddai, de algenoegzame God tot zijn deel heeft? Al laten de lagere wellingen hem in de steek, dan heeft hij toch nog de hogere wellingen. Al schiet ons rantsoen tekort, dan is immers ons aandeel aan God een steunpilaar voor ons en dan mogen we, met David, ons sterken in de Heere, onze God.

## HOOFDSTUK VI

### DE VIJFDE BEDE

#### "EN VERGEEF ONS ONZE SCHULDEN, GELIJK OOK WIJ VERGEVEN ONZEN SCHULDENAREN"

Vraag. *Waar bidden wij om in de vijfde bede?*

Antwoord. *In de vijfde bede, welke is: En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren, Matth. 6:12, bidden wij dat God om Christus wil, al onze zonden mildelijk wil kwijtschelden, Ps. 51:2, 3, 8, 10; Dan. 9:17-19, om hetwelk wij bemoedigd worden te vaardiger te bidden, omdat wij door Zijn genade bekwaam gemaakt. Om anderen van harte te vergeven, Luk. 11:4; Matth. 18:35.*

Voor ik over deze woorden in 't bijzonder ga spreken, merk ik het volgende op.

**I. Dat in dit gebed slechts één bede staat voor het lichamelijke: "Geef ons heden ons dagelijks brood", maar er staan twee beden voor de ziel: "Vergeef ons onze zonden" en: "leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den boze." Merk daaruit op, dat wij meer zorg voor onze ziel moeten hebben dan voor ons lichaam; meer bezorgd moeten zijn om genade te ontvangen dan dagelijks brood en begeriger moeten zijn dat onze ziel wordt gered dan dat ons lichaam gevoed wordt. Onder de wet was het gewicht van het heiligdom tweemaal zo zwaar als het algemeen geldende gewicht, om daarmee te symboliseren dat geestelijke zaken voor ons van veel groter gewicht moeten zijn dan aardse. De voortreffelijkheid van de ziel mag wel onze voornaamste zorg er voor opwekken.**

- a. De ziel is een onstoffelijk wezen; het is een hemelse vonk, door Gods adem aangestoken. Het is het meer edele, geestelijke deel van de mens; het is van de natuur der engelen, het heeft enige zwakke gelijkvormigheid aan God. Het lichaam is het meer nederig deel, het is slechts het kabinet, alhoewel het wonderbaarlijk gemaakt is, maar de ziel is de parel. Die is nauw verwant aan de engelen; *capax beatitudinis*, zij is geschikt om gemeenschap met God te hebben in de heerlijkheid.
- b. De ziel is onsterfelijk, zij "blaast nooit de adem uit." Zij kan zonder het lichaam werkzaam zijn. Hoewel het lichaam tot stof vergaat, blijft de ziel leven, Lukas 12:4. Het wezen van de ziel is eeuwig; zij heeft een begin, maar geen einde. Als de ziel derhalve zo edel en waardig is, moet er toch zeker meer zorg aan besteed worden dan aan het lichaam. Vandaar dat we maar één bede doen voor het lichaam, maar twee beden voor de ziel.

Eerste nuttigheid.

Zij zijn te bestraffen die meer zorg besteden aan hun lichaam dan aan hun ziel. Het lichaam is slechts het redeloze deel en toch besteden zij daar meer zorg aan.

- a. Door hun lichaam meer op te tooien dan hun ziel. Zij trekken de beste kleren aan, zijn uitgedost met het duurste gewaad, maar zij geven er niet om hoe naakt hun ziel is en dat die niet bekleed is. Zij trachten niet de juwelen der genade te verkrijgen om de inwendige mens te versieren.
- b. Door hun lichaam meer te voeden dan hun ziel. Zij schaffen van alles voor het vlees aan, zodat het wel voorzien is, zij houden zich aan het beste dieet, maar zij

laten hun ziel verhongeren; net als iemand die zijn havik eten geeft maar zijn kind laat sterven van de honger. Het lichaam moet in een staatsie-zetel zitten, maar van de ziel, die vorstelijke grootheid, maken zij een slaaf die boodschappen voor de duivel moet doen.

Tweede nuttigheid.

*Omnia si perdas, animam servare memento.* "Laten we toch meer zorg hebben voor onze ziel!" Als ge alles verliest, vergeet dan niet uw ziel te behouden. Als het goed gaat met de ziel, zal het ook goed gaan met het lichaam. Als er genade in de ziel mag zijn, zal het lichaam verheerlijkt worden, want dan zal het eenmaal blinken als het lichaam van Christus. Daarom is het wijs om voornamelijk voor de ziel te zorgen, omdat wij, als de ziel behouden wordt, zeker zijn van de gelukzaligheid van het lichaam. Wij kunnen de zorg voor onze ziel niet beter tonen dan alle goede gelegenheden ten beste van de ziel aan te wenden, zoals lezen, bidden, horen van het Woord en mediteren. O, zorg toch, dat ge de voornaamste gelegenheden waarneemt; laten we vooral voor onze ziel zorgen! Het verlies van de ziel zou immers fataal zijn. Andere verliezen kunnen wel weer goed gemaakt worden. Als iemand zijn gezondheid verliest, kan hij wel weer herstellen; als hij zijn bezittingen verliest, kan dat wel weer goed komen, maar als hij zijn ziel verliest, is dat verlies onherstelbaar. De koopman die het erop waagt, alles wat hij heeft in één schip te laden, is totaal geruïneerd als dat vergaat.

II. Zodra Christus had gezegd: "Geef ons heden ons dagelijks brood", voegt Hij er aan toe: "En vergeef ons." Hij verbindt de bede van vergeving van zonde onmiddellijk aan die van het dagelijks brood om ons duidelijk te maken dat, al is het dat wij dagelijks brood hebben, alles toch niets is zonder vergeving van zonde.

Als onze zonden niet vergeven zijn, kunnen we maar weinig genot hebben van ons voedsel. Net als iemand die ter dood veroordeeld is, maar weinig genot kan hebben van de spijs die men hem in de gevangenis brengt, omdat hij geen gratie krijgt. Zo zal het ons, al hebben wij dagelijks brood, ook geen goed doen, tenzij onze zonde vergeven is. Wat hebben we eraan, al konden we manna ontvangen, dat engelspijs genoemd werd en al zouden oliebekken uit de rots vloeien; dan is dit alles niets tenzij onze zonde is weggedaan.

Toen Christus had gezegd: "Geef ons heden *ons dagelijks brood*", voegde Hij er dadelijk aan toe: "En vergeef ons *onze zonden*." Dagelijks brood moge dan onze honger stillen, maar vergeving van zonde stilt het geweten.

Eerste nuttigheid.

Hier wordt de dwaasheid veroordeeld van de meeste mensen die, als ze maar dagelijks brood hebben, de kostelijkheden van dit leven, niets verder wensen. Zij zijn niet begerig naar de vergeving der zonde. Als zij maar datgene hebben wat hen verzadigt, zoeken zij niet naar hetgeen hen zal kronen. Ach, ge kunt wel dagelijks brood hebben en toch verloren gaan. De rijke man uit het Evangelie had wel dagelijks brood, ja hij had zelfs lekkernijen, hij leefde "allen dag vrolijk en prachtig", maar "hij hief zijn ogen op in de hel", Lukas 16:19, 23.

Tweede nuttigheid.

Laten wij bidden, of de Heere ons niet alleen ons deel in dit leven wil geven, of Hij ons niet wil laten gaan met alleen dagelijks brood, maar dat Hij ons vergeving van zonde wil schenken. Dit is namelijk de saus, die ons dagelijks brood des te heerlijker

doet smaken. Een gezegde van Luther is: *valde protestatussum me nolle sic satiari ab illo*. "Ik heb nadrukkelijk erop aangedrongen, of de Heere me toch niet zou willen laten gaan met enkel een uitwendige zegen."

Wees toch niet tevreden met hetgeen u gemeen hebt met de redeloze schepselen, de hond of de olifant, om slechts uw honger gestild te krijgen, maar tracht, behalve dagelijks brood, ook vergeving van zonde te krijgen. Eén druppel van Christus' bloed, of één kruimel vergevende genade is oneindig meer waard dan alle genot onder de zon. Dagelijks brood kan ons slechts geriefelijk doen leven, maar vergeving van zonde zal ons getroost doen sterven.

Nu kom ik tot de woorden van de bede: "*Vergeef ons onze schulden*", enz. Hier wordt voor zonde een bepaald woord gebruikt, namelijk schuld; verder hebben we de belijdenis van de schuld: onze schulden; en een gebed: "vergeef ons"; verder een voorwaarde waarop wij vergeving verlangen: "gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren."

#### **A. De eerste zaak is het woord gebruikt voor zonde, namelijk schuld.**

Wat hier schulden genoemd worden, worden in Lukas 11:4 zonden genoemd: "Vergeef ons onze zonden." Dus, zonde is schuld en elke zondaar is een schuldenaar. Zonde wordt vergeleken met een schuld van tienduizend talenten, Matthéüs 18:24.

Vraag. *Waarom wordt zonde schuld genoemd?*

Antwoord. Omdat die er zoveel op lijkt.

- a. Een schuld ontstaat, als men een som geld niet betaald heeft of als men niet betaald wat men schuldig is. Wij zijn de Heere nauwgezette gehoorzaamheid verschuldigd en als wij niet nakomen wat wij verplicht zijn, zijn wij schuldig.
- b. Voor het geval iemand weigert te betalen, wordt de schuldenaar gevangen genomen. Zo zijn wij ook door onze zonde schuldig geworden en worden blootgesteld aan Gods veroordelende vloek. Hoewel Hij een zondaar tijdelijk uitstel verleent, blijft toch de eeuwige dood op hem rusten, als zijn schuld niet vergeven wordt.

Vraag. *In welke opzichten is zonde de ergste schuld?*

1. Omdat wij niets hebben om te betalen. Als wij onze schuld zouden kunnen betalen, waarom zou het dan nog nodig zijn om te bidden: "Vergeef ons?" Wij kunnen ook niet zeggen als diegene in het Evangelie: "Heb maar geduld en ik zal u alles betalen"; wij kunnen de hoofdsom niet betalen en ook de rente niet. Adam heeft ons allen bankroet gemaakt. In de staat der rechtheid bezat Adam een voorraad oorspronkelijke gerechtigheid om daarmee in de wereld te beginnen; hij kon persoonlijk volmaakte gehoorzaamheid voor de Heere opbrengen. Maar door zijn zonde is hij geheel aan lager wal geraakt en heeft hij al zijn nakomelingen tot de bedelstaf gebracht. Wij hebben niets meer om te betalen; al onze godsdienstplichten zijn vermengd met zonde en derhalve kunnen wij God met geen geldige munt betalen.

2. Zonde is de ergste schuld, omdat die begaan is tegen een oneindige Majesteit. Een overtreding tegen de persoon van de koning is een misdaad van hoogverraad; dat vergroot en verzwaart de misdaad. Zonde onteert God en is dus een oneindig zware overtreding. De theologen zeggen: *omne peccatum contra conscientiam est quasi deicidium*. "Elke bekende zonde tast de Godheid aan." De zondaar zou niet alleen God

van de troon willen hebben, maar Hem zelfs God-af maken, hetgeen zijn schuld oneindig groot maakt.

3. Zonde is de ergste schuld omdat het geen enkelvoudige, maar veelvoudige schuld is. Vergeef ons "onze schulden"; wij stapelen schuld op schuld. "Want kwaden, tot zonder getal toe, hebben mij omgeven", Psalm 40:13. Wij zouden evengoed de druppels water in de zee kunnen optellen als al onze geestelijke schulden; wij kunnen niet zeggen hoeveel wij schuldig zijn. Iemand kan wel zijn geldelijke schulden weten, maar hij kan niet zijn geestelijke schulden tellen.

Elke ijdele gedachte is een zonde. "De gedachte der dwaasheid is zonde", Spreuken 24:9. En wat hebben we zwermen ijdele gedachten in ons. De eerste opwelling van verdorvenheid is een zonde, al groeit deze niet uit tot een uitwendige daad. Derhalve: Wie kan zijn afdwalingen verstaan? Wij weten niet eens, hoeveel wij de Heere schuldig zijn.

4. Zonde is de ergste schuld omdat die in tweeërlei opzicht niet te verontschuldigen is.

- a. Men kan deze schuld nooit ontkennen. Andere schulden kan men nog wel ontkennen. Als bijvoorbeeld het geld niet in bijzijn van getuigen betaald is, of als de schuldeiser de schuldbekentenis kwijt is, dan kan de schuldenaar zeggen dat hij hem niets schuldig is. Maar men kan niet de schuld der zonde ontkennen! Als wij zeggen dat we geen zonde hebben, kan God de schuld aanwijzen. "Ik zal het [de zondeschuld] ordentelijk voor uw ogen stellen", Psalm 50:21. De Heere schrijft onze schulden in Zijn gedenkboek; Zijn boek en het boek van het geweten komen precies met elkaar overeen; zodat de schuld niet ontkend kan worden.
- b. Men kan deze schuld niet van zich afschuiven. Andere schulden kan men nog van zich afschuiven. Wij kunnen wel vrienden krijgen die ze betalen, maar geen mens of engel kan deze schuld voor ons betalen. Als al de engelen in de hemel geld bijeen zouden brengen, konden ze nog niet één van onze schulden betalen. Voor andere schulden kan men nog wel een vrijgeleide krijgen, zodat niemand zo'n persoon kan aanroeren of vervolgen; maar wie zal ons een vrijgeleide geven tegen Gods rechtvaardigheid? "Er is niemand die uit Uw hand verlosse", Job 10:7. Weliswaar wendt de paus voor, dat zijn absolutie een vrijgeleide voor de mens is en dat Gods recht zo iemand niet zal vervolgen, maar dat is valsheid in geschrifte en zal voor Gods rechterstoel geen pleitgrond kunnen zijn. Andere schulden kunnen, als de schuldenaar in de gevangenis sterft, niet meer gevorderd worden: de dood bevrijdt zo iemand van de schuld, maar als wij sterven terwijl wij nog in de schuld staan bij de Heere, weet Hij wel deze te vorderen. Zo lang wij een ziel hebben waarop de Heere beslag kan leggen, zal Hij Zijn schuldvordering niet laten gaan. Niet de dood van de schuldenaar, maar de dood van de Borg betaalt de schuld van de zondaar. Als het om andere schulden gaat, kan iemand voor de schuldeiser vluchten, het land verlaten en naar den vreemde gaan en de schuldeiser kan hem niet vinden, maar voor God kunnen wij niet vluchten. Hij weet al Zijn schuldenaars wel te vinden. "Waar zou ik heenvlieden voor Uw aangezicht? Nam ik vleugelen des dageraads, woonde ik aan het uiterste der zee, ook dáár, zou Uw rechterhand mij houden", Psalm 139:7, 9, 10.

5. Zonde is de ergste schuld, omdat het de mens, als er niet betaald wordt, naar een ergere gevangenis voert dan enige gevangenis op aarde, ja, naar een vurige gevangenis; en de zondaar wordt daar aan ergere ketenen gelegd, ketenen der duisternis, waar hij eeuwig onder de toorn gebonden is.

Vraag. *Waaraan hebben wij de naam van slechte schuldenaars te wijten?*

- (1) Een slechte schuldenaar wordt niet graag ter verantwoording geroepen. Er komt echter een dag dat God Zijn schuldenaren ter verantwoording zal roepen. "Zo dan een iegelijk van ons zal voor zichzelf Gode rekenschap geven", Romeinen 14:12. Maar wij verbeuzelen de tijd en horen niet graag van de oordeelsdag spreken. Wij hebben niet graag dat predikanten ons herinneren aan onze schulden of van de dag van afrekening spreken. Wat zal dat voor een zelfverzekerd zondaar een ontzettend woord zijn: geef rekenschap van uw rentmeesterschap!
- (2) Een slechte schuldenaar is onwillig om zijn schuld te bekennen, hij wil het maar uitstellen of de schuld verkleinen; derhalve zijn wij gauwer geneigd de zonde te verbloemen dan te bekennen. Wat was het moeilijk Saul tot bekentenis te brengen. "Ik heb immers naar de stem des HEEREN gehoord, het volk nu heeft genomen van den roof", 1 Samuël 15:20, 21. Hij verontschuldigt zich eerder dan zijn zonde te bekennen.
- (3) Een slechte schuldenaar is geneigd zijn schuldeiser te haten. Schuldenaars zouden graag willen dat hun schuldeiser dood was. Zo haten goddelozen van nature de Heere, omdat zij wel weten dat Hij een rechtvaardig Rechter is en hen ter verantwoording zal roepen. In het Grieks worden zij "God-haters" genoemd. Een schuldenaar ziet niet graag zijn schuldeiser.

### **Eerste nuttigheid.**

Diegenen worden bestraft die wel een hekel hebben aan schulden maken, maar die de zonde niet tellen, hetgeen toch de grootste schuld is. Zij gebruiken de middelen niet om van de zonde vandaan te blijven, maar storten zich nog verder in de schuld voor God. Wij zouden het toch vreemd vinden als tegen iemand een bevel tot inhechtenisneming was uitgevaardigd, of als er een vonnis over hem gevelde was om beslag te leggen op zijn lichaam en zijn bezit, dat zo iemand dan totaal onbekommerd zou zijn en er geen acht op zou slaan. De Heere zendt een dagvaarding uit tegen een zondaar, ja menige dagvaarding vanwege vloeken, dronkenschap, zondagsontheiliging en toch eet en drinkt de zondaar gewoon en is er rustig onder, alsof hij niet schuldig was. Wat heeft satan de mens toch een bedwelmend middel gegeven!

### **Tweede nuttigheid.**

Als zonde schuld is, laten we er dan door vernederd worden. Schuld is een pijnlijke benaming, zegt Ambrosius. Mensen die schuld hebben, schamen zich; zij houden zich schuil en worden niet graag gezien. Een schuldenaar is steeds bang dat hij gearresteerd zal worden. *Canis latrat et cor palpitat*. "Als er een hond blaft, bonst zijn hart al." O, laten wij beschaamd zijn en beven, wij, die zo diep in de schuld staan bij de Heere. Toen een Romein in zijn schulden stierf, stuurde keizer Augustus iemand erheen om zijn kussen te kopen, omdat hij, volgens zijn zeggen, hoopte dat het kussen waarop iemand met zoveel schuld zich rustig kon neerleggen, een kracht bevatte om hem te doen slapen. Hoe kunnen wij, die zoveel geestelijke schuld op ons geladen hebben, er rustig onder zijn, tenzij wij enige hoop hebben dat de schuld is kwijtgescholden?

### **B. De tweede zaak in deze bede is de schuldbelijdenis.**

Laten we onze schuld belijden. Laten we bekennen, dat wij bij God in de schuld staan en dat we verdienen dat Hij ons naar de wet zal oordelen en ons in de gevangenis der hel zal werpen. Als we onze schuld belijden, geven we God de eer. "Mijn zoon, geef

toch den HEERE, den God van Israël, de eer en doe voor Hem belijdenis", Jozua 7:19. Beken toch dat God rechtvaardig zou zijn, als Hij op alles wat wij bezitten, beslag zou leggen. Als wij onze schuld belijden, zal God die vergeven. "Indien wij onze zonden belijden, Hij is getrouw en rechtvaardig, dat Hij ons de zonden vergeve", 1 Johannes 1:9. Doe toch belijdenis van uw schuld en de HEERE zal die uit Zijn boek uitwissen. "Ik zeide: Ik zal belijdenis van mijn overtredingen doen voor den HEERE; en Gij vergaaf de ongerechtigheid mijner zonde", Psalm 32:5.

Laten we niet alleen onze schuld belijden, maar laten we ons benaarsstigen om onze geestelijke schuld betaald te krijgen door Christus, de Borg. Zeg: "Heere, heb geduld met mij en Christus zal U alles betalen. Hij heeft een oneindige prijs opgewogen." In het verbond der werken was het niet toegestaan tot een borg te gaan, daar werd persoonlijke gehoorzaamheid geëist. Maar onder het Evangelie hebben we dit voorrecht wel; daar hebben we het hoge gerechtshof om ontheffing te krijgen. Als wij niets hebben om te betalen, wil God een Borg aanvaarden. Geloof in het bloed van Christus en de schuld is betaald.

Vervolgens moeten we de bede: "Vergeef ons onze schulden" en de voorwaarde: "Gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren" bezien. Het vergeven van anderen door ons is niet de oorzaak dat de Heere ons vergeeft, maar het is een voorwaarde: laten we dat na, dan zal Hij ons ook niet vergeven.

### **C. Wij zullen eerst de bede overwegen: "Vergeef ons onze schulden"**

Dat is een beminnelijk gebed. Onkundigen zouden zeggen: "Wie zal ons het goede doen zien?", Psalm 4:7, waarmee zij bedoelen een goede pacht of een goede koop. Maar de Zaligmaker leert ons om edeler zaken bidden en wil ons een vaster goed geven, namelijk de vergeving der zonde. Vergeving van zonde is de voornaamste zegen, het is één van de eerste weldaden die God geeft. "Dan zal Ik rein water op u sprengen", dat wil zeggen: u vergeving schenken, Ezechiël 36:25. Als de Heere de zonde vergeeft, is er niets meer in de weg om alles aan de ziel te doen: Hij neemt die aan, heiligt de ziel en kroont ze.

Vraag. *Wat is vergeving van zonde eigenlijk?*

Antwoord. Dan gaat de Heere de overtreding voorbij; streept de rekening door en scheldt ons alles kwijt, Micha 7:18.

1. De natuur van de vergeving der zonde zal nog duidelijker blijken, als we enkele Schriftplaatsen ontvouwen en daar enkele stellingen poneren.

- a. De zonde vergeven is de ongerechtigheid wegnemen. "En waarom vergeeft Gij niet mijn overtreding?", Job 7:21. In het Hebreeuws staat er: "van mij afnemen". Het is beeldspraak, genomen; van iemand die een zware last draagt, die dreigt eronder te bezwijken en dan komt er een ander, die de last van hem afneemt. Zo neemt God, als de zware last van de zonde op ons drukt en Hij die zonde vergeeft, die last van onze consciëntie weg en legt die op Christus. "De HEERE heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen", Jesaja 53:6.
- b. De zonde vergeven is die bedekken. "Gij hebt al hun zonden bedekt", Psalm 85:3. Dit werd uitgebeeld door middel van het verzoendeksel dat op de ark lag, om daarmee uit te drukken dat God de zonde bedekt door Christus. God bedekt de zonde niet in antinomiaanse zin, als zou Hij ze niet zien, maar Hij bedekt ze zó, dat Hij ze niet zal toerekenen.

- c. De zonde vergeven is ze uitwissen. "Ik, Ik ben het, Die uw overtredingen uitdelg", Jesaja 43:25. Het Hebreeuwse woord, uitwissen, verwijst naar een schuldeiser die, als de schuldenaar hem heeft betaald, de schuld uitwist en hem een kwitantie geeft. Zo wist de Heere, als Hij de zonde vergeeft, ook de schuld uit; Hij streept die door met de rode lijnen van Christus' bloed en schraapt die zo uit het schuldboek.
- d. De zonde vergeven is voor de Heere die verdrijven als een wolk. "Ik heb uw overtredingen uitgedelgd als een dikke wolk", Jesaja 44:22 (Engelse vertaling). De zonde is als een scheidingmakende wolk, die uiteengedreven wordt, zodat het licht van Zijn Aangezicht door kan breken.
- e. De zonde vergeven is voor de Heere die in de diepte der zee werpen, wat inhoudt dat ze zó bedolven worden dat ze niet meer te zien zijn en dat ze voor ons niet meer in het oordeel zullen oprijzen. "Gij zult al hun zonden in de diepten der zee werpen", Micha 7:19. De Heere zal ze erin werpen, niet zoals kurk dat weer naar boven komt, maar als lood dat naar de bodem zinkt.

2. De natuur van de vergeving zal verder duidelijk worden, als wij enkele stellingen daarover poneren.

- a. Elke zonde verdient de dood en behoeft derhalve vergeving. De roomsen maken onderscheid tussen doodzonden en vergeeflijke zonde. Sommige zijn heimelijke zonden, ze komen onvoorziens in ons op, zoals ijdele gedachten, plotselinge opwellingen van toorn en wraak, waarvan Bellarminus zegt dat ze volgens hun natuur vergeeflijk zijn. Het is wel waar, dat in één opzicht de grootste zonden vergeeflijk zijn, dat wil zeggen dat God ze kan vergeven, maar de minste zonde is krachtens haar natuur niet vergeeflijk, maar verdient de verdoemenis. Wij lezen van de begeerlijkheid van het vlees en de werken van het vlees, Romeinen 13:14);, Galaten 5:19. De begeerten van het vlees zijn evengoed zondig als de werken van het vlees. Wat een overtreding van de wet is, verdient de verdoemenis. En de eerste opwellingen van verdorvenheden zijn een verbreking van de koninklijke wet en verdienen derhalve de verdoemenis, Romeinen 7:7; Spreuken 24:9. Dus de minste zonde is een doodzonde en behoeft vergeving.
- b. Alleen God is het, Die de zonde vergeeft. De zonde vergeven is één van de koninklijke privileges, één van de bloemen van Gods kroon. "Wie kan de zonden vergeven dan alleen God?", Markus 2:7. Het behoort alleen aan God toe de zonden te vergeven; de schuldeiser kan slechts de schuld kwijtschelden. De zonde is een oneindig grote overtreding en geen eindige machthebber kan een oneindig grote overtreding vergeven. Niemand kan de zonde wegnemen, of hij moet ook in staat zijn genade mee te delen, want met de vergeving gaat het meedelen van genade samen, volgens Aquino. Maar niemand kan genade meedelen, daarom kan ook niemand de zonde vergeven. Wie de straf kan kwijtschelden, kan alleen de zonde vergeven; en het is alleen Gods privilege de zonde te vergeven. Maar een christen is verplicht zijn broeder te vergeven. "Vergevende de een den ander", Kolossenzen 3:13. Bij alle zonden tegen de tweede tafel van de wet moeten we twee dingen onderscheiden: ongehoorzaamheid tegen God en onrecht of krenking van een mens. Wat men verplicht is te vergeven is het onrecht onszelf aangedaan, maar het onrecht dat de Heere is aangedaan, kan een mens niet vergeven. De mens kan wel een overtreding vergeven die hemzelf is aangedaan, maar niet een overtreding tegen de Heere. De Heilige Schrift spreekt over een macht die gegeven wordt aan evangeliedienaren om de zonde te vergeven: "Zo gij iemands zonden vergeeft,

dien worden ze vergeven", Johannes 20:23. Evangeliedienaren kunnen de zonde niet op hun gezag vergeven, zodat daardoor de vergeving volgt, maar enkel door hun verkondiging. Zij hebben een bijzonder ambt en gezag om de beloften van vergeving der zonde toe te passen aan de gebrokenen van hart. Als een evangeliedienaar iemand ziet die vanwege zijn zonden verootmoedigd is, maar die bevreesd is, dat de Heere hem de zonde niet vergeven heeft en die door droefheid dreigt verslonden te worden, dan mag de dienaar, om het geweten van zo iemand te stillen, in de naam des Heeren hem verkondigen, dat zijn zonde vergeven is. Hij vergeeft hem de zonde niet op eigen gezag, maar spreekt de vergeving der zonde over iemand uit als een gezant in de naam van Christus. Evenals onder de wet de priester een melaatse rein verklaarde die door de Heere was genezen, zo vergeeft de Heere krachtens Zijn recht de zonde en de evangeliedienaar verkondigt die vergeving aan de boetvaardige zondaar. De macht om in eigen naam en gezag de zonde te vergeven, is nooit aan enig sterfelijk mens gegeven. Een koning kan wel het leven van iemand sparen, maar hij kan niet zijn zonde vergeven. Pauselijke aflaten zijn evenmin van waarde, als nieten in een loterij: ze zijn nergens goed voor dan om verscheurd te worden.

- c. Vergeving van zonde is louter een daad van Gods vrije genade. Er zijn daden van God die Zijn macht openbaren, zoals het scheppen en regeren van de wereld; andere daden tonen Zijn rechtvaardigheid, zoals het straffen van degenen die schuldig zijn; weer andere openbaren Zijn vrije genade, zoals het vergeven van zondaren. "Ik, Ik ben het, Die uw overtredingen uitdelg om Mijnentwil", Jesaja 43:25. Hij vergeeft zoals een schuldeiser vrijwillig een schuldenaar de schuld kwijtscheldt. "Mij is barmhartigheid geschied", 1 Timótheüs 1:16. Ik ben geheel besprengd met barmhartigheid. Als de Heere een zonde vergeeft, betaalt Hij niet een schuld, maar schenkt een legaat. Vergeving is iets wat uit Gods ingewanden van barmhartigheid gesponnen wordt, wij kunnen niets doen om die te verdienen; onze gebeden, onze tranen en onze goede werken kunnen ook de vergeving niet kopen. Toen Simon de Tovenaar de gave van de Heilige Geest voor geld wilde kopen, zei Petrus: "Uw geld zij met u ten verderve", Handelingen 8:20. Dus als mensen denken, dat men de vergeving der zonde kan kopen met plichten en aalmoezen, laat dan hun geld met hen ten verderve gaan. Vergeving is een daad van Gods vrije genade, waarin Hij de banier der liefde ontplooit. Hierdoor worden de zegetekenen van Gods eer opgeheven en dit is de oorzaak van de triomf van de heiligen in de hemel, dat de Heere Zich over hen ontfermde en de gouden scepter van Zijn liefde in het vergeven van hun zonde hun toereikte, toen er in hen geen waardigheid was, toen zij in hun bloed lagen te wentelen. Vergeving is een gouden draad, gesponnen uit de ingewanden van vrije genade.
- d. Vergeving van zonde geschiedt door het bloed van Christus. Vrije genade is de inwendig bewegende oorzaak. Het bloed van Christus is de uitwendige oorzaak, waardoor de vergeving verdiend is. "In Welken wij hebben de verlossing door Zijn bloed", Efeze 1:7. Elke pardonbrief is verzegeld met het bloed van Christus. De schuld der zonde was oneindig groot en niets anders dan dit bloed, dat van oneindige waardij is, kan de vergeving tot stand brengen. Maar als Christus dus Zijn bloed als de prijs voor de schuldvergeving heeftgegeven, hoe kunnen wij dan zeggen dat God de zonde uit vrije genade vergeeft? Als het door koping is, hoe kan het dan uit genade zijn? Het was Gods vrije genade, die een weg van verzoening heeft gevonden door een Middelaar. Ja, Gods liefde is nog meer tot

openbaring gekomen door Christus voor ons te laten sterven dan als Hij ons zou hebben vergeven zonder enige voldoening te eisen. Het was vrije genade, waardoor God bewogen werd de prijs die voor onze zonden betaald werd te aanvaarden. Het was vrije genade, dat God een Borg aanvaardde, dat de één heeft gezondigd en de Ander zou lijden. Zodat de vergeving der zonde vrije genade is, hoewel die door Christus' bloed is gekocht.

- e. In het vergeven van zonde scheldt God de schuld en de straf kwijt. In het kwijtschelden van de schuld is ook de straf kwijtgescholden. Schuld behelst namelijk verplichting tot straf, schuld roept om recht. Als God de zonde vergeeft, scheldt Hij de zondaar ook de straf kwijt. Hij schijnt dan tegen zo iemand te zeggen: "Hoewel ge in de handen van Mijn justitie gevallen bent en gij verdient te sterven, toch zal Ik de straf van u wegnemen; wat u ook opgelegd zult krijgen, ge zult ervan ontslagen worden." Als de Heere een ziel pardon geeft, handelt Hij er niet mee op een zuiver wraakoefenende wijze; Hij houdt de uitvoering van het recht tegen.
- f. Krachtens het pardon zal God de zonde niet meer gedenken. "Hun zonden en hun overtredingen zal Ik geenszins meer gedenken", Hebréeën 8:12. Hij vaardigt een generaal pardon uit, Hij zal vorige ondankbaarheid niet meer verwijten. Als ge vreest dat de Heere uw zonden, nadat ze vergeven zijn, weer zal gedenken, kijk dan eens in deze acte van kwijtschelding: "Hun overtredingen zal Ik geenszins meer gedenken." Daarom staat er van de Heere geschreven, dat Hij onze zonden uitdelgt. Iemand die een schuld in een boek heeft doorgestreept, eist die niet weer op. Als de Heere iemand de schuld vergeeft, is Zijn vorig misnoegen voorbij. "Mijn toorn is van hem gekeerd", Hoséa 14:5.

*Vraag. Maar is God nog wel eens toornig op degenen die Hij vergeven heeft?*

Antwoord. Hoewel een kind van God, nadat zijn zonde vergeven is, zich het Vaderlijk ongenoegen op de hals kan halen, is toch Zijn rechterlijke toorn van hem afgewend. Hoewel Hij de roede op hem kan doen neerkomen, heeft Hij toch de vloek weggenomen. Kastijding kan Gods kinderen overkomen, maar niet verwoesting. "Mijn goedertierenheid zal Ik van hem niet wegnemen", Psalm 89:34.

g. De zonde wordt niet vergeven vóór men berouw heeft en zich bekeert. Daarom worden die twee samengenomen: "bekering en vergeving der zonden", Lukas 24:47. "Heere, geef mij bekering en daarna vergeving van zonden", Fulgentius. De bekering bevat drie hoofdbestanddelen, die alle aan de vergeving moeten vooraf gaan. Dat zijn berouw, belijdenis en bekering.

- Berouw, of een gebroken hart. "Zij allen zullen zijn gelijk de duiven der dalen, kermende, een ieder om zijn ongerechtigheid", Ezechiël 7:16. Dit berouw of het scheuren van het hart wordt soms uitgedrukt door het slaan op de borst, Lukas 18:13; soms door het uittrekken van het haar, Ezra 9:3; en soms door het doornatten van de bedstede met tranen, Psalm 6:7. Maar alle verootmoediging is nog geen berouw. Sommigen wenden alleen droefheid over de zonde voor en krijgen zodoende geen vergeving; zoals Achab zich vernederde, wiens kleren wel gescheurd waren, maar niet zijn hart.

*Vraag. Wat is dan dat berouw en die droefheid die voorafgaat aan de vergeving der zonde?*

Antwoord. Het is een heilige droefheid, het is het treuren over de zonde, over de zonde als zonde en omdat ze God onteert en de ziel bevlekt. Al zou er geen lijden op volgen, toch zou de ware boetvaardige over zijn zonde treuren. "Mijn zonde is steeds voor mij", Psalm 51:5. Dit berouw gaat aan de vergeving vooraf. "Ik heb berouw gehad, ik heb op de heup geklopt. Is niet Efraïm Mij een dierbare zoon? Mijn ingewand rommelt over hem; Ik zal Mij zijner zekerlijk ontfermen", Jeremia 31:19, 20. Efraïm was bekommerd over zijn zonde en Gods ingewand rommelde over Efraïm. De vrouw uit het Evangelie stond wenende achter Jezus' voeten en de vergeving volgde. "Daarom zeg Ik u: Haar zonden zijn haar vergeven, die vele waren", Lukas 7:47. Het zegel wordt in de was gedrukt als deze zacht is; de Heere verzegelt de vergeving der zonden op harten die gesmolten zijn.

- Het tweede bestanddeel in de bekering is belijdenis. "Tegen U, U alleen, heb ik gezondigd", Psalm 51:6. Dit is geen oorbiecht, die de roomsen tot een sacrament gemaakt hebben en die beweren, dat zonder het belijden van alle zonden in de oren van de priester niemand vergeving kan krijgen. De Heilige Schrift kent dit niet en wij lezen ook niet dat een algemeen concilie ooit tot de oorbiecht heeft besloten, behalve dan het Lateraans concilie, dat ongeveer twaalfhonderd jaar na Christus gehouden werd.

Vraag. *Maar zegt de Schrift niet: "Belijdt elkander de misdaden?", Jakobus 5:16.*

Antwoord. Dwaas genoeg wordt dit aangevoerd als de oorbiecht, want daardoor moet de priester belijdenis doen aan het volk en het volk aan de priester. De betekenis van die Schriftplaats is, dat men in geval van openbare ergernis of persoonlijk onrecht dit dient te belijden tegenover anderen, maar vooral moet men het voor God belijden, Die de beledigde Partij is. "Tegen U, U alleen, heb ik gezondigd", Psalm 51:6. Belijdenis geeft lucht aan de droefheid; die moet vrijwillig zijn zonder dwang, oprecht zonder iets achter te houden, hartelijk zonder huichelarij; het hart moet er geheel in meegaan. Dit baant de weg tot vergeving. "Ik zeide: Ik zal belijdenis van mijn overtredingen doen voor den HEERE; en Gij vergaaf de ongerechtigheid mijner zonde", Psalm 32:5. Toen de tollenaar en de moordenaar belijdenis van hun zonden deden, kregen zij vergeving. De tollenaar sloeg uit berouw op zijn borst en zei: "O God, wees mij zondaar genadig", dat was de belijdenis; hij ging gerechtvaardigd heen, dat was de vergeving. De moordenaar zei: "Wij toch rechtvaardiglijk", dat was zijn belijdenis; en Christus vergaf hem eer hij stierf: "Heden zult gij met Mij in het paradijs zijn", Lukas 23:43. Deze woorden van Christus zullen wellicht de aanleiding geweest zijn tot het gezegde van Augustinus: "Belijdenis sluit de mond van de hel en opent de poort van het paradijs."

- Het derde bestanddeel in de bekering is het zich afscheiden van de zonde. "Wij hebben gezondigd", dat was de belijdenis. "Zij deden de vreemde goden uit hun midden weg", dit was de bekering, Richteren 10:15, 16. Het moet wel een totale afkering van de zonde zijn. "Werpt van u weg al uw overtredingen", Ezechiël 18:31. Ge zoudt niet graag willen dat de Heere slechts enkele van uw zonden zou vergeven. Zoudt gij willen, dat de Heere ze allemaal zou vergeven en wilt gij ze dan niet allemaal verlaten? Wie één opstandeling verbergt, is een verrader van de kroon; wie in één bekende zonde leeft, is een huichelaar en verrader. Er moet niet alleen een zich afkeren zijn van de zonde, maar een wederkeren tot God. Daarom wordt dit genoemd: "De bekering tot God", Handelingen 20: 21. Het hart is dan op God gericht als de naald op de Noordpool. De verloren zoon verliet niet alleen zijn

hoeren, maar hij stond op en ging tot zijn vader, Lukas 15:18. Zo'n bekering is de naaste weg tot vergeving. "De goddeloze verlate zijn weg, en hij bekere zich tot den HEERE, want Hij vergeeft menigvuldiglijk", Jesaja 55:7. Een koning zal een opstandeling die openlijk voortgaat in zijn vijandschap, niet vergeven. Derhalve gaat de bekering aan de vergeving vooraf. Wie zich nooit hebben bekeerd, hebben geen grond van hoop dat hun zonden vergeven zijn. Niet dat de bekering de vergeving der zonde verdient. Van de bekering voldoening maken is rooms. Bekering behaagt de Heere, maar zij is geen voldoening voor Hem. "Het bloed van Christus moet zelfs onze tranen wassen." Bekering is de voorwaarde, niet de oorzaak. De Heere zal geen vergeving schenken om de bekering, maar ook niet zonder de bekering. Hij verzegelt zijn pardonbrief op weke harten. Bekering doet ons de vergeving te meer op prijs stellen. Wie schreeuwt onder gebroken beenderen, zal de weldaad dat ze weer gezet worden, te meer waarderen. Zo is het ook, als er niets in de ziel is dan wolken van droefheid en de Heere komt er met vergeving, wat zoveel is als het plaatsnemen van een regenboog in de wolk om de ziel mee te delen dat de vloed van Gods toorn haar niet zal overstromen; o, wat is er dan bij het gezicht van die regenboog een blijdschap! Dan brandt de ziel van liefde tot God.

- g. De grootste zonden komen in aanmerking voor vergeving. Incest, sodomie, overspel, diefstal, moord, die tot de grootste zonden behoren, kunnen vergeven worden. Paulus was een godslasteraar en had zodoende tegen de eerste tafel van de wet gezondigd; een vervolger en had dus ook tegen de tweede tafel van de wet gezondigd en toch is hem barmhartigheid geschied, 1 Timótheüs 1:13. Zachéus, een afperser, Maria Magdaléna, een onzedelijke vrouw, uit wie zeven duivels uitgeworpen werden, Manasse, die het bloed door de straten deed stromen, hebben allen vergeving ontvangen. Sommige van de Joden die de hand gehad hadden in de kruisiging van Christus, hebben vergeving ontvangen. De Heere delgt niet slechts de nevel uit, maar de dikke nevel, zonden uit boos opzet zowel als zonden uit zwakheid, Jesaja 44:22. Die koning in de gelijkenis schold tienduizend talenten die zijn schuldenaar hem schuldig was, kwijt, Matthéüs 18:27. Een talent woog drieduizend sikkels, tienduizend talenten bevatten bijna twaalf ton goud. Dat was een symbool, dat de Heere grote zonden vergeeft. "Al waren uw zonden als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw", Jesaja 1:18. Scharlaken betekent in het Grieks "tweemaal ingedompeld" en met geen menselijke middelen kan de verf er weer uitgewassen worden. Al zijn uw zonden als een scharlaken verf, Gods genade kan ze afwassen, evenals de zee zowel grote rotsblokken als kleine zandkorrels bedekt. Dit noem ik, opdat zondaren niet zouden wanhopen. De Heere beschouwt het als een eer voor Hem grote zonden te vergeven, waarbij barmhartigheid en liefde om de voorrang strijden.

"Doch de genade onzes Heeren is zeer overvloedig geweest", 1 Timótheüs 1:14, zij is buitensporig geweest, ze vloeide over, als de Nijl. Wij moeten de Heere niet aan onszelf afmeten. Zijn genade gaat onze zonden zoveel te boven als de hemel de aarde, Jesaja 55:9. Als grote zonden niet vergeven konden worden, zou men niet moeten prediken tot grote zondaren; maar het Evangelie moet aan allen verkondigd worden. Als die geen vergeving konden krijgen, zou dat tot oneer van Christus' bloed zijn; alsof de wond groter zou zijn dan de pleister.

- h. De Heere heeft van grote zondaars eerst "gebroken vaten" gemaakt; Hij heeft hun hart verbroken vanwege de zonde en daarna heeft Hij "gouden vaten" van hen

gemaakt: Hij heeft ze gevuld met de gouden olie van vergevende genade. Dit moge grote zondaren bemoedigen om weder te keren en zich te bekeren. Weliswaar is de zonde tegen de Heilige Geest onvergeeflijk, niet omdat er in God geen genade genoeg is om die zonde te vergeven, maar omdat degene die ze bedreven heeft, geen vergeving wil hebben. Zo iemand veracht de Heere, versmaadt Zijn genade, verwerpt het krachtige middel van Christus' bloed en vertreedt het; zo iemand werpt de zaligheid van zich. Als een arme zondaar op zichzelf ziet en op zijn schuld en vervolgens op Gods rechtvaardigheid en heiligheid ziet, zinkt hij ontsteld terneer. Maar er is hier zo iets als een kurk voor een net om hem voor wanhoop te bewaren: als hij slechts zijn zonde wil nalaten en tot Christus komen, zal de genade zijn pardonbrief verzegelen.

- i. Als God een zondaar vergeving schenkt, vergeeft Hij al zijn zonden. "Ik zal vergeven al hun ongerechtigheden", Jeremia 33:8. "Al uw misdaden u vergevende", Kolossenzen 2:13. Het verzoendeksel, dat de vergeving der zonden uitbeeldde, bedekte de gehele ark om te tonen dat de Heere al onze overtredingen bedekt. Hij laat er niet één op de rekening staan; Hij neemt niet Zijn pen en schrijft vijftig in plaats van tachtig zonden, maar Hij wist alle zonden uit. "Die al uw ongerechtigheden vergeeft", Psalm 103:3. Als ik zeg dat de Heere alle zonden vergeeft, versta ik dat van de zonden uit het verleden, want zonden die nog gedaan zullen worden, worden niet vergeven, tenzij er berouw over is. Weliswaar heeft de Heere besloten die ook te vergeven, want als Hij één zonde vergeeft, zal Hij te zijner tijd alle zonden vergeven, maar toekomstige zonden worden niet metterdaad vergeven, tenzij men er berouw over heeft. Het is dwaasheid als we denken dat een zonde vergeven zou worden vóór die bedreven is. Als alle verleden en toekomstige zonden in één keer vergeven worden, waarom is het dan nog nodig om te bidden om vergeving van zonde? Het heeft immers geen zin om te bidden om vergeving voor iets wat al vergeven is. De opvatting dat toekomstige zonden evengoed als verleden zonden al vergeven zijn, neemt de voorbeding van Christus weg en maakt die nutteloos. Hij is een Voorspraak, Die tussentreedt voor de dagelijkse zonden, 1 Johannes 2:1.

*Vraag. Maar als de zonde al vergeven is vóór ze bedreven is, waarom is Zijn dagelijkse voorbede dan nog nodig? Waar heb ik dan een Voorspraak voor nodig, als de zonde al vergeven is vóór ze is bedreven?*

Dus, hoewel de Heere alle verleden zonden aan een gelovige vergeeft, worden echter toekomstige zonden pas vergeven, als hij daarover opnieuw berouw heeft.

- j. Geloof moet noodzakelijk voorafgaan aan de vergeving. Aan onze zijde moet er geloof zijn vóór er vergeving is van Gods kant. "Dezen geven getuigenis al de profeten, dat een iegelijk die in Hem gelooft, vergeving der zonden ontvangen zal door Zijn Naam", Handelingen 10:43. Zodat het geloof noodzakelijk moet voorafgaan aan de vergeving. Er zijn twee daden van het geloof: Christus aannemen en op Hem vertrouwen; Zijn voorwaarden aanvaarden en op Zijn verdiensten vertrouwen. En wie deze beide niet beoefent, kan geen vergeving ontvangen. Wie Christus niet aanneemt, kan Zijn Persoon niet ontvangen. Wie niet op Hem vertrouwt, kan geen nut van Zijn bloed ontvangen. Zodat er dus zonder geloof geen vergeving is.

- k. Hoewel rechtvaardiging en heiliging niet hetzelfde zijn, schenkt de Heere nooit een zondaar vergeving, of Hij heiligt hem ook. Rechtvaardiging en heiliging zijn niet hetzelfde. Rechtvaardiging geschiedt buiten ons, heiliging in ons. De ene wordt door recht toegerekend, de andere door recht meegedeeld. De rechtvaardiging is altijd gelijk; de heiliging verschilt in trap en mate. In de heiliging wordt meer ontvangen of minder. De één is meer geheiligd dan de ander, maar de één is niet meer gerechtvaardigd dan de ander. De één heeft meer genade dan de ander, maar hij is evengoed een gelovige als de ander. De rechtvaardiging is wat inhoud betreft volmaakt, namelijk de gerechtigheid van Christus, maar onze heiligmaking is onvolmaakt, Gods kinderen vertonen altijd smetten, Deuteronomium 32:5. Onze genade is niet ongemengd, onze plichten zijn bevlekt. Dus rechtvaardiging en heiliging zijn niet hetzelfde en toch zijn ze, ondanks dit, niet van elkaar te scheiden. De Heere vergeeft en rechtvaardigt een zondaar nooit, of Hij heiligt hem ook. "Maar gij zijt geheiligd, maar gij zijt gerechtvaardigd", 1 Korinthe 6:11. "Deze is het, Die gekomen is door water en bloed, namelijk Jezus, de Christus", 1 Johannes 5:6. Christus komt tot de ziel met bloed, wat vergeving beduidt en met water, wat heiliging betekent. Laat niemand zeggen dat hij vergeving heeft ontvangen, als hij niet geheiligd is. Dit voer ik aan tegen de antinomianen, die spreken over vergeving van hun zonden en dat zij deel aan Christus hebben, maar die toch onbekeerd blijven en in de grofste zonden leven. Vergeving en genezing gaan samen! "Ik schep de vrucht der lippen, vrede", Jesaja 57:19. Vrede is de vrucht van de vergeving en dan volgt er: "En Ik zal hen genezen." Waar de Heere vergeeft, reinigt Hij ook. Net zoals er bij de inhuldiging van koningen naast de kroon ook de olie is om te zalven, kroont de Heere iemand met vergeving en geeft hem ook de olie der genade om hem te heiligen. "Ik zal hem geven een witten keursteen, en op den keursteen een nieuwen naam", Openbaring 2:17. Een "witte keursteen" betekent de kwijschelding van schuld; en een "nieuwe naam" op die steen betekent de heiligmaking.

Als God iemand vergeving zou schenken en hem niet zou heiligen, zou dat schande over Hem brengen. Dan zou Hij mensen liefhebben en in hen behagen hebben als zij in de zonde leefden, wat lijnrecht indruist tegen Zijn heilige natuur. Als God vergeving zou schenken en ons niet zou heiligen, zou Hij geen eer van ons kunnen ontvangen. Gods volk wordt geformeerd om Zijn lof te verkondigen; maar als Hij ons vergeving zou schenken en ons niet heiligen zou, hoe konden we Zijn lof dan verkondigen?, Jesaja 43:21. Hoe zouden we Hem dan de eer kunnen geven? Wat voor eer kan de Heere ontvangen van een trots, onwetend, goddeloos hart? Als de Heere zou vergeven en niet heiligen, dan zou datgene in de hemel komen wat verontreinigt; maar daar zal niet iets inkomen wat ontreinigt, Openbaring 21:27. Dan zou de Heere de erfenis aan mensen vermaken, vóórdát zij er bekwaam voor waren. "Die ons bekwaam gemaakt heeft om deel te hebben in de erve", Kolossenzen 1:12. Waar is dat anders door dan door de Goddelijke zalving? Zodat wie van de Heere vergeving ontvangt, die vernieuwt Hij ook. Laat niemand zeggen dat zijn zonden vergeven zijn, die in zijn hart geen werk van heiligmaking daarmee verbonden vindt.

- l. Daar waar God de zonde vergeeft, rekent Hij de gerechtigheid toe. Deze gerechtigheid van Christus is een heelpleister op Gods wet, zij brengt een volmaakte voldoening aan tegenover de verbreking van de wet. Deze gerechtigheid brengt Gods gunst met zich mee. De Heere moet ons wel liefhebben, als Hij ons in het kleed van Zijn Zoon ziet, waarmee we zowel bedekt als versierd

zijn. In dit smetteloze kleet van Christus blinken we boven de engelen uit. Zij hebben slechts schepsels-gerechtigheid, maar dit is de gerechtigheid van God Zelf. "Opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem", 2 Korinthe 5:21. O, wat is de vergeving der zonde derhalve toch een zegen! Met de vergeving der zonde is de toerekening van gerechtigheid verbonden.

- m. Zij wier zonden vergeven zijn, moeten echter niet nalaten te bidden om vergeving. "Vergeef ons onze overtredingen." Gelovigen die vergeving ontvangen hebben, moeten toch nog voortdurend om vergeving verzoeken. Toen Nathan tegen David gezegd had: "De HEERE heeft ook uw zonde weggenomen", 2 Samuël 12:13), dichtte David een boetepsalm ter vergeving van zijn zonde. Na de vergeving steekt de zonde weer de kop op. Het is ermee als met Simsons haar, dat, al was het afgeknipt, toch weer groeide. Wij zondigen dagelijks en moeten net zo goed om dagelijkse vergeving vragen als om dagelijks brood. Bovendien moge de vergeving der zonde voor een christen nog zo zeker zijn, of hij begeert er een nog duidelijker bewijs van.
- n. De volle kwijtschelding van alle schulden wordt pas op de oordeelsdag uitgesproken. De oordeelsdag wordt wel de tijd der verkoeling genoemd, wanneer de zonde volledig uitgedelgd zal worden, Handelingen 3:19. Nu delgt de Heere de schuld wel echt uit, maar dán zal het meer publiekelijk gedaan worden. Dan zal God de heiligen openlijk vrijspreken voor mensen en engelen. Hun gelukzaligheid is pas volmaakt op de oordeelsdag, omdat dan de vergeving van hun zonde plechtig uitgesproken zal worden en daar zullen de overwinningsliederen van de hemelse heirscharen klinken.  
Op die dag zal het inderdaad waar zijn, dat God geen zonde in Zijn kinderen ziet. Zij zullen zo rein zijn als de engelen. Dan zal de Kerk voorgesteld worden zonder vlek of rimpel, Efeze 5:27. De Kerk zal even vrij zijn van vlekken als van schuld. De satan zal ze niet meer kunnen beschuldigen. Christus zal laten zien, dat de schuld uit het boek is doorgehaald met Zijn bloed. Daarom bidt de Kerk om de komst van Christus ten oordeel. De bruid zegt: "Kom, Heere Jezus"; steek de lampen aan en ontsteek daarna de wierook, Openbaring 22:20.

### **Eerste nuttigheid, ter onderrichting.**

1. Uit het woord "vergeef" leren wij, dat als de schuld der zonde op geen andere wijze wordt kwijtgescholden dan door vergeving, wij zelf er niet aan kunnen voldoen. Onder andere vervloekte opvattingen van de roomse kerk is er één die leert, dat de mens het vermogen heeft voor de zonde te voldoen. *Het concilie van Trente* heeft staande gehouden dat God voldaan kan worden als wij de straf ondergaan, die door de censuur van de priester ons wordt opgelegd; en verder, dat wij goede werken van onszelf hebben, waardoor wij voor het onrecht dat wij God aangedaan hebben, kunnen voldoen. Uit deze opvattingen kunnen wij beoordelen wat de roomse godsdienst is. Zij menen de schuld die zij bij God gemaakt hebben zelf te kunnen betalen, althans gedeeltelijk en zien er niet naar uit om die alle vergeven te krijgen. Maar waarom heeft Christus ons leren bidden: "Vergeef ons onze zonden", als wij zelf voor het onrecht dat wij God hebben aangedaan, kunnen voldoen? Deze leer berooft God van Zijn eer, Christus van Zijn verdienste en de ziel van de zaligheid. Ach, is hier de haarlok waarin de kracht lag, niet afgesneden? Zijn niet al onze werken met zonden besmet en kan de zonde voor de zonde voldoen? Deze leer maakt dat de mens zijn eigen zaligmaker is, wat dwaasheid is om dat te stellen, want kan de gehoorzaamheid

van een eindig schepsel voldoen voor een oneindige overtreding? Als zonde vergeven moet worden, volgt daar duidelijk uit, dat wij er zelf niet voor kunnen voldoen.

2. Uit het woord "ons"; "vergeef ons" leren wij, dat wij vooral voor onszelf vergeving moeten zoeken, want al moeten wij ook bidden om vergeving voor anderen, "Bidt voor elkander", Jakobus 5:16, toch moeten we in de eerste plaats vergeving afsmeaken voor onszelf. Immers, zal vergeving voor anderen ons tot nut zijn? Iedereen moet zich benaarsstigen een pardonbrief op zijn eigen naam te krijgen. Een kind kan wel vrij worden doordat zijn vader de vrijheid krijgt, maar hij kan geen vergeving krijgen omdat zijn vader vergeving heeft ontvangen; hij moet zelf vergeving krijgen. In dit opzicht is egoïsme geoorloofd; ieder staat hier voor zichzelf en moet voor zijn eigen zonden vergeving krijgen. "Vergeef ons".

3. Uit het woord "onze zonden"] leren wij, dat het rechtvaardig is dat de Heere ons straft. In de tekst staat "onze zonden"; wij worden niet gestraft voor de zonden van anderen, maar voor onze eigen zonden. *Nemo habet de proprio, nisi peccatum*. "Niemand heeft iets van zichzelf behalve zijn zonden", Augustinus. Er is niets wat wij zo met recht het onze kunnen noemen dan de zonde. Ons dagelijks brood hebben we van de Heere, onze dagelijkse zonde van onszelf. Zonden zijn daden van onszelf, een web uit ons gesponnen. Wat is de Heere derhalve rechtvaardig, als Hij ons straft. Wij zaaien dit zaad en de Heere laat ons maaïen wat we zaaien. "Om een iegelijk te geven, naar de vrucht zijner handelingen", Jeremia 17:10. Als wij gestraft worden, eten wij de vrucht van de tak die we zelf geënt hebben.

4. Leid uit het woord "zonden" af aan welk een menigte van zonden wij schuldig zijn. Wij bidden niet "vergeef ons onze zonde", alsof het slechts één enkele zonde was, maar "onze zonden", in het meervoud. Zo groot is het register van onze zonden, dat David uitroept: "Wie zou de afdwalingen verstaan?", Psalm 19:13. Onze zonden zijn zoveel als de druppels van de zee, als de atomen in de zon - ze gaan alle berekeningen te boven. De schulden die wij bij God hebben, kunnen we evenmin tellen als daaraan voldoen. Dit moest ons, als we bedenken hoe vol zwarte vlekken onze ziel is, zowel verootmoedigen als ons aanzetten de vergeving van onze zonden te zoeken.

Tweede nuttigheid, tot vermaning.

Laat ons benaarsstigen de vergeving van de zonde te verkrijgen, wat een hoofdwelddad is uit het verbond der genade. "Want Ik zal hun ongerechtigheden genadig zijn, en hun zonden en hun overtredingen zal Ik geenszins meer gedenken", Hebr. 8:12. Het is een welddad als wij voedsel krijgen, maar het is een grotere welddad als wij vergeving ontvangen. Aardse zaken zijn nog geen tekenen van Gods liefde: Hij kan wel het wildbraad geven, maar niet de zegen. Maar als Hij de vergeving der zonden verzegelt, geeft Hij daarmee ook Zijn liefde en de hemel. "Op zijn hoofd zet Gij een kroon van fijn goud", Psalm 21:4. Een kroon van goud is een welddad, maar als ge in Psalm 103 kijkt, zult u daar een nog grotere welddad aantreffen: "Die al uw ongerechtigheid vergeeft, Die u kroont met goedertierenheid", Psalm 103:3, 4.

Gekroond worden met vergeving en goedertierenheid is een veel grotere welddad dan dat men een kroon van louter goud op het hoofd zet. Het was een welddad toen Christus de geraakte genas, maar toen Christus tegen hem zei: "Uw zonden zijn u vergeven", was dat veel meer dan dat zijn verlamming genezen werd, Markus 2:5. Vergeving van zonde is het voornaamste wat we moeten najagen. Voorwaar, als het geweten eenmaal belast is met het gevoel van de zonde, is er niets beters waar iemand

naar zal dorsten dan naar vergeving. "Mijn zonde is steeds voor mij", Psalm 51:5. Dit deed David zo ernstig naar vergeving uitzien. "Wees mij genadig, o God, naar Uw goedertierenheid; delg mijn overtreding uit", Psalm 51:3. Als er iemand tot David was gekomen en hem gevraagd had: "Waar gaat uw smart over? Wat maakt u zo bekommerd? Is het de vrees voor de schande, die over u en uw vrouwen komen zal? Is het de vrees voor het zwaard, waar de Heere u mee gedreigd heeft, dat het niet van uw huis zal wijken?" dan zou hij gezegd hebben: "Neen, alleen mijn zonde smart mij zo". Mijn zonde is steeds voor mij. Als die door vergeving van mij zou weggenomen zijn, zou ik, al zou het zwaard in mijn huis rondgaan, wel weer vergenoegd zijn. Als de pijl van schuld in het geweten blijft steken, is niets zo begeerlijk, als dat die door vergeving er uitgetrokken wordt.

O, zoek derhalve vergeving van zonde! Ge kunt het misschien wel zonder stellen terwijl ge leeft, maar hoe zult ge zonder vergeving sterven? Zal er niet in de dood een angel zijn voor een zondaar die geen vergeving heeft? Hoe denkt u in de hemel aan te landen zonder vergeving? Zoals men bij sommige feestelijkheden niet toegelaten wordt, tenzij men een toegangsbewijs meebrengt, zo is er geen toegang tot de heilige plaats in de hemel, tenzij men dit toegangsbewijs "vergeving van zonde" kan tonen. Zal de Heere ooit diegenen kronen die Hij niet vergeven heeft? O, wees toch begerig naar vergevende genade.

Toen de Heere aan Abraham grote en omvangrijke beloften had gedaan, antwoordde Abraham: "Heere, Heere, wat zult Gij mij geven, daar ik zonder kinderen heenga?", Genesis 15:2. Zo ook, als de Heere u rijke weldaden heeft gegeven, al wat uw hart maar kan begeren, zeg dan tot Hem: "Heere, wat is dit alles, aangezien ik de vergeving nog mis. Laat toch mijn pardonbrief verzegeld worden met het bloed van Christus."

Een gevangene in de Tower is er slecht aan toe, ondanks zijn goede maaltijd, uitstekende verzorging en zijn zachte bed, waar hij op liggen kan, omdat hij, daar hij in staat van beschuldiging gesteld is, elke dag verwacht voor het gerecht te moeten verschijnen en bevreesd is, dat hij ter dood veroordeeld zal worden.

In zo'n toestand en nog erger is degene die zwemt in de vermaken van de wereld, maar wiens zonden niet vergeven zijn. Een schuldig geweten klaagt hem aan en hij vreest dat hij ter verantwoording geroepen zal worden en voor Gods rechterstoel zal veroordeeld worden. Gun daarom uw ogen geen slaap en uw oogleden geen sluimering vóór ge een welgegronde hoop hebt dat uw zonden uitgedelgd zijn. Vóór ik de vermaning zal aandringen om naar vergeving van zonde te zoeken, zal ik eerst een vraag opwerpen.

Als vergeving van zonde absoluut noodzakelijk is, wat is dan de reden waarom zo weinigen in de wereld die zoeken? Als ze gezondheid missen, dan gaan ze ter genezing naar de dokter; als zij rijkdom willen, gaan ze een reis naar India maken, maar als ze geen vergeving van zonde hebben, schijnen ze er onbekommerd onder en zoeken er niet naar.

Vraag. *Waar komt dit toch vandaan?*

- (1) Onachtzaamheid, oftewel geen belang er bij hebben. Zij slaan geen acht op hun geestelijke staat en maken ook niet de rekening op, om te zien hoe de zaken tussen God en hun ziel er bijstaan. "Mijn volk verstaat niet", Jesaja 1:3); zij overwegen niet eens, dat zij bij God in de schuld staan voor tienduizend talenten en dat God hen eerlang ter verantwoording zal roepen. "Zo dan een iegelijk van ons zal voor

zichzelfven Gode rekenschap geven", Romeinen 14:12. Maar men schuwt ernstig nadenken. "Mijn volk verstaat niet." Vandaar dat zij niet naar vergeving zoeken.

- (2) Men zoekt niet naar vergeving van zonde uit gebrek aan overtuiging. Weinigen zijn maar overtuigd welk een dodelijk kwaad de zonde is, dat het een puur extract van het kwaad is. De zonde verandert iemands eer in schande, zij brengt allerlei plagen in het lichaam en vloeken over de ziel teweeg. Er bestaat geen verachtelijker schepsel dan een hond, een slang of een padde, maar zij zijn in een betere staat dan een zondaar, tenzij zijn zonden vergeven zijn. Want als die dieren sterven, keren ze terug tot de aarde, maar iemand die zonder vergeving sterft, komt voor eeuwig in de helse pijnen. De mensen zijn hiervan niet overtuigd, maar zij spelen met de adder der zonde.
- (3) Men zoekt niet ernstig naar vergeving, omdat men andere dingen zoekt. Men zoekt de wereldse dingen op onmatige wijze. Toen Saul de ezelinnen zocht, dacht hij niet aan een koninkrijk. De wereld is een gouden strik. *Divitiae saeculi sunt laquei diaboli*. "De rijkdommen van de wereld zijn de strikken van de duivel", Bernardus. De gouden tong verhindert menigeen naar vergeving te zoeken. Predikanten roepen het volk luide toe: "Zorg toch dat ge verzekering krijgt van de vergeving der zonde." Maar als u naar iemand in een molen roept, wordt het stemgeluid verzwolgen door het lawaai van de molen, zodat de man het niet horen kan. Zo is het ook, als de molen van de bezigheid draait: deze maakt zoveel lawaai, dat de mensen de prediker niet kunnen horen, zelfs niet als hij zijn stem als een bazuin verheft en hun toeroept dat zij de zekerheid van hun vergeving moeten zoeken. Wie al zijn tijd in de wereld besteedt en geen acht slaat op vergeving, zal zich uiteindelijk beschuldigen van dwaasheid. U zou immers een gevangene zeer dwaas vinden die al zijn tijd bij de kok zou doorbrengen om zijn maaltijden klaar te maken en zich nooit zou bekommeren om vergeving te krijgen.
- (4) Men zoekt geen vergeving van zonde door een vermetele veronderstelling dat er toch genade is; men stelt zich voor, dat God één en al barmhartigheid is en dat Hij wel tolerant zal zijn, al doet men weinig of geen moeite om te vragen om vergeving. Het is wel waar dat God barmhartig is, maar Hij is toch ook rechtvaardig; Hij zal Zijn recht niet schenden als Hij Zijn barmhartigheid toont. Lees maar de volgende proclamatie: "HEERE, HEERE, God, barmhartig en genadig, Die den schuldige geenszins onschuldig houdt", Exodus 34:6, 7. Degenen die in hun zonden doorgaan en uit luiheid of moedwil niet de vergeving najagen, hoewel er een hele oceaan van genade bij de Heere is, zal niet één druppel genade ten deel vallen. Hij zal de schuldige geenszins onschuldig houden.
- (5) Men zoekt niet ernstig naar vergeving, omdat men hoopt onschuldig te zijn. Men vleit zichzelf in de zonde en omdat men al zolang gespaard is, denkt men dat de Heere daarom nooit met hen zal afrekenen. "Hij zegt in zijn hart: God heeft het vergeten; Hij heeft Zijn aangezicht verborgen, Hij ziet niet in eeuwigheid", Psalm 10:11. Atheïsten denken dat de Rechter óf blind óf vergeetachtig is, maar laat zondaren bedenken dat lankmoedigheid geen vergeving betekent. God heeft Sodom lange tijd verdragen, maar uiteindelijk heeft Hij vuur en zwavel op hen doen regenen. Het uitstel van een rechtszitting maakt de gevangene niet vrij! Hoe verder de Heere de slag uithaalt, hoe zwaarder deze tenslotte zal zijn, indien zondaars zich niet bekeren.

- (6) Men zoekt niet ernstig de vergeving, omdat men zich vergist. Men denkt dat het gemakkelijk is vergeving te krijgen; dat men zich slechts in het laatste uur hoeft te bekeren door een zucht of een "Heere, wees mij genadig" en dat de vergeving hen dan in de mond valt. Maar is het zo eenvoudig om zich te bekeren en vergeving te verkrijgen? Zeg mij, o zondaar, is wedergeboorte een gemakkelijke zaak? Zijn er geen weeën in deze nieuwe geboorte? Is doding van zonde gemakkelijk? Is het een kleinigheid het rechteroog uit te trekken? Is het gemakkelijk vanuit de schoot van Delila in de schoot van Abraham te springen? Dit is nu het sleepnet waarmee de duivel miljoenen naar de hel sleept, namelijk te denken dat bekering en vergeving van zonde gemakkelijk is.
- (7) Men zoekt niet naar vergeving uit wanhoop. O, zegt een moedeloze ziel, *het is tevergeefs dat ik naar vergeving uitzie; mijn zonden zijn zo vele en gruwelijk, dat de Heere mij zeker niet zal vergeven*. Doch zij zeggen: "Het is buiten hoop", Jeremia 18:12. *Mijn zonden zijn als geweldige bergen en kunnen die ooit in de zee geworpen worden?* Wanhoop snijdt de zenuw van de werkzaamheden door. Wie zal er middelen gebruiken die de hoop op een goede uitslag wegnemen? De duivel laat sommigen hun zonden zien door die zijde van de verrekijker die verkleint en dan lijken ze klein of helemaal nietig, maar anderen laat hij hun zonden zien door die zijde die vergroot en dat doet hen zó vrezen, dat ze wanhopen. Dit is een zonde die de ziel tot verderf voert. Judas' wanhoop was erger dan zijn verraad. Wanhoop maakt de kracht van Christus' bloed teniet. De sprake van de wanhoop is, dat het bloed van Christus geen vergeving van mijn zonde kan teweeg brengen. Zo ziet u waar het vandaan komt, dat men niet ernstiger de vergeving der zonden zoekt.

Nu ik deze vraag beantwoord heb, zal ik vervolgens de vermaning bij ieder van ons aandringen, om toch ernstig de vergeving van onze zonde na te jagen.

1. Het ware leven hangt voor ons af van de vergeving der zonde. In Romeinen 5:18 wordt ze "de rechtvaardigmaking des levens" genoemd. Welnu, als het ware leven voor ons in de vergeving der zonde gelegen is en wij zonder dat dood en verloren zijn, moet het dan niet boven alles onze zorg zijn, alles te doen om de vergeving der zonde te verkrijgen? "Want dat is geen vergeefs woord voor ulieden, maar het is uw leven", Deuteronomium 32:47. Als over iemand het doodsvonnissen is gevelde, zal hij alles in het werk stellen en al zijn vrienden inschakelen om de koning zo ver te brengen dat hij hem gratie verleent, omdat zijn leven ermee gemoeid is. Zo liggen wij ook vanwege onze zonden onder het oordeel der verdoemenis. Er is aan het hof één Vriend van Wie we gebruik mogen maken om gratie voor ons te verkrijgen, namelijk de Heere Jezus. Wat moesten we derhalve ernstig zijn om Hem voor ons als Voorspraak te verkrijgen bij de Vader, opdat Hij de verdiensten door Zijn bloed zou voorstellen aan de Vader, als de prijs voor de vergeving van onze zonden!
2. De zonde behelst datgene wat ons naar vergeving moest doen verlangen. De zonde is het enige wat de ziel in beroering brengt. Het is een last, de zonde ligt als een last op de schepping en als een last op het geweten, Romeinen 8:22; Psalm 38:5. Een onbekeerde gevoelt zijn zonde niet, hij is dood in zonden en misdaden; en al zou u duizend kilo op een dode leggen, hij voelt het niet. Maar op een ontwaakt geweten is de zonde een last. Als iemand ernstig denkt over de heerlijkheid en reinheid van die Majesteit, Die door de zonde beledigd is, over de kostbaarheid

van de ziel die door de zonde bezoedeld is en dat de zonde ons in gevaar brengt, de gelukzaligheid te missen, als hij denkt over de grootheid van de pijnen die de zonden verdienen, als men dit alles samenneemt, moet dit de zonde wel tot een last maken. En zouden we niet alles moeten doen om deze last verwijderd te krijgen door vergevende genade? De zonde is schuld: "Vergeef ons onze schulden", Matthéüs 6:12. Elke schuld die we hebben bij God, heeft Hij in Zijn boek geschreven. "Zie, het is voor Mijn aangezicht geschreven", Jesaja 65:6; en eenmaal zal Gods schuldboek geopend worden. "De boeken werden geopend", Openbaring 20:12. Zou dit ons niet naar vergeving moeten doen zoeken? Als toch de zonde zo'n schuld is, dat wij er eeuwig voor in de gevangenis der hel moeten liggen, als die schuld niet kwijtgescholden wordt, zouden we dan niet ernstig bij God moeten aanhouden om de schuld uit Zijn schuldboek te wissen met het bloed van Zijn Zoon? Er is geen andere weg om de Heere troostvol in het Aangezicht te zien dan onze schuld of betaald of kwijtgescholden te krijgen.

3. Niets dan vergeving kan een beroerde consciëntie stillen. Er is een groot verschil of we onze verbeelding strelen, óf dat ons geweten gestild is. Wereldse zaken kunnen onze verbeelding strelen, maar niet ons geweten stillen. Niets dan vergeving van zonden kan een beroerde ziel ontlasten. Het is vreemd welke uitvluchten men maakt om zijn gekweld geweten te stillen en hoeveel valse geneesmiddelen men gebruikt vóór men de goede weg tot genezing inslaat. Als het geweten beroerd is, probeert men of vrolijk gezelschap baat. Men kan bijvoorbeeld de onrust in het geweten wegdrinken; of misschien speelt men het weg door te kaarten; misschien moet het kastijden in de vastentijd het doen; misschien neemt een menigte bezigheden zoveel van de tijd in beslag, dat men geen tijd over heeft om het luid roepen en beschuldigen van het geweten te horen; maar wat zijn al deze pogingen nutteloos! De wond bloedt inwendig nog steeds, het hart beeft, de consciëntie brult en men heeft geen vrede. Waar komt dat vandaan? De oorzaak is, dat men niet de toevlucht neemt tot de genade Gods en tot het bloed van Christus om vergeving van de zonden, en daarom heeft men geen rust.

Stel voor dat iemand een doorn in zijn voet heeft, die hem steeds pijn bezorgt; laat hem daar zelf op strijken, of een verband erom doen en de voet warm houden, maar de pijn, de zwelling en het ongemak blijven, tenzij de doorn er uitgetrokken wordt. Dus als de doorn van de zonde in iemands geweten prikt, heeft hij geen rust vóór die er uitgehaald is. Als God de ongerechtigheid wegneemt, wordt de doorn er uitgetrokken. Hoe werd Davids hart uiteindelijk gerustgesteld toen de profeet Nathan hem zei: "De HEERE heeft ook uw zonde weggenomen", 2 Samuël 12:13. Wat moesten we derhalve alles doen om vergeving te krijgen! Eerder kunnen we geen rust in ons gemoed hebben. Niets dan vergeving der zonde, verzegeld met het bloed van de Verlosser, kan een gewonde geest tot rust brengen.

4. Vergeving van zonde is mogelijk, het is te verkrijgen. Onmogelijkheid neemt alle werkzaamheden weg; "Maar nu, er is hoop voor Israël dezen aangaande", Ezra 10:2. Voor de duivelen is er geen hoop meer; op hen ligt een doodvonnis dat onherroepelijk is. Maar voor ons is er hoop om vergeving te krijgen. "Maar bij U is vergeving", Psalm 130:4. Als er geen mogelijkheid was van vergeving van zonde, zouden we er niet om behoeven te bidden; maar er is altijd om gebeden. "Maar nu, o HEERE, neem toch de misdaad Uws knechts weg", 2 Samuël 24:10. En Christus beveelt ons erom te bidden: "Vergeef ons onze overtredingen."

Datgene is mogelijk wat God heeft beloofd, en God heeft vergeving van zonde op bekering beloofd. "De goddeloze verlate zijn weg, ...) en hij bekere zich tot den HEERE, zo zal Hij Zich zijner ontfermen, en tot onzen God, want Hij vergeeft menigvuldiglijk", Jesaja 55:7. In het Hebreeuws staat: Hij zal vermenigvuldigen tot vergeving. Datgene is mogelijk wat anderen hebben gekregen; en anderen hebben vergeving ontvangen; daarom is het verkrijgbaar, Psalm 32:5. "Gij hebt al mijn zonden achter Uw rug geworpen", Jesaja 38:17.

5. Vergeving van zonde is een uitgelezen, voortreffelijke zegen. Als de schuld in het boek doorgehaald wordt en God bevredigd is, is dat begerenswaardig; het mag onze werkzaamheden om dat te verkrijgen zeker wel opwekken. Dat het een zeldzame, alles overtreffende zegen is, blijkt uit drie bewijzen.

Ten eerste, als wij bedenken hoe deze zegening is verworven, namelijk door de Heere Jezus. Er zijn drie zaken met betrekking tot Christus die de voortreffelijkheid en kostbaarheid van de vergeving aantonen:

- a. Geen louter geschapen macht in de hemel of op aarde zou één zonde kunnen verzoenen of vergeving kunnen schenken, behalve Jezus Christus alleen. "Hij is een Verzoening voor onze zonden", 1 Johannes 2:2. Geen enkele verdienste kan vergeving afkopen. Paulus kon zich op minstens zoveel beroemen als wie ook: op zijn hoge afkomst, zijn geleerdheid, zijn wettische gerechtigheid; maar als het op de rechtvaardiging aankomt, verwerpt hij dat alles elf legt dat onder Christus' voeten om vertreden te worden. Geen engel, met al zijn heiligheid, zou de prijs kunnen opbrengen om één zonde te vergeven. "Wanneer een mens tegen den HEERE zondigt, wie zal voor hem bidden?", 1 Samuël 2:25. Welke engel zou zo vermetel durven zijn om zijn mond tegen de Heere te openen ten behoeve van een schuldige zondaar? Alleen Jezus Christus, Die God en Mens is, kon onderhandelen met Gods rechtvaardigheid en de vergeving verwerven.
- b. Christus Zelf kon de vergeving niet tot stand brengen zonder te sterven. Elke keer als iemands schuld vergeven wordt, is dat op grond van de bloedprijs. Het leven van Christus was een voorschrift van heiligheid en een voorbeeld van gehoorzaamheid. Hij heeft alle gerechtigheid vervuld, Matthéüs 3:15. Zeer zeker was zijn dadelijke gehoorzaamheid van grote waarde en verdienste, maar wat de waarde van de vergeving verhoogt, is dat zijn dadelijke gehoorzaamheid niet een volkomen vergeving voor ons zou hebben aangebracht zonder Zijn bloedstorting. Onze rechtvaardiging wordt daarom toegeschreven aan Zijn bloed. "Gerechtvaardigd door Zijn bloed", Romeinen 5:9. Christus heeft onze vergeving "uitgebloed". Veel wordt er toegeschreven aan Zijn voorbede, maar Zijn voorbede zou bij God niets vermocht hebben ten behoeve van de vergeving van één zonde, als Hij niet Zijn bloed had gestort. Het is opmerkelijk, dat als Christus door Johannes wordt beschreven als de Voorspraak voor Zijn Kerk, Hij dan voorgesteld wordt onder de gelijkenis van een Lam dat geslacht is, om aan te tonen dat Christus moest sterven en "geslacht worden" vóór Hij Voorspraak kon zijn, Openbaring 5:6.
- c. Door Zijn sterven zou Christus voor ons niet de vergeving hebben verworven, als Hij niet een vervloekte dood was gestorven. Hij droeg de vloek, Galaten 3:13. Alle smarten die Christus in Zijn ziel heeft gedragen, al de pijnen in Zijn lichaam zouden geen vergeving hebben kunnen tot stand brengen, tenzij Hij een vloek voor ons werd gemaakt. Hij moest vervloekt worden, vóór wij met vergeving gezegend konden worden.

Ten tweede, vergeving van zonde is een voortreffelijke zegen, als we bedenken welke heerlijke deugden God daarin doet uitblinken. Hij laat daarin Zijn oneindige macht zien. Toen Mozes bij de HEERE pleitte voor de vergeving van Israëls zonde, sprak hij als volgt: "Nu dan, laat toch de kracht des HEEREN groot worden" Numeri 14:17. Want als God de zonde vergeeft, is dat voor Hem een even groot werk als het scheppen van hemel en aarde, ja een groter werk. Toen Hij de wereld schiep, ontmoette Hij geen tegenstand; maar als Hij de zonde vergeeft, staat satan daartegen op en het hart staat ertegen op. De zondaar is roekeloos, hij minacht, ja tart zelfs de vergeving van zonde, tenzij de Heere door Zijn almachtige kracht hem van zijn zonde en zijn gevaar overtuigt en hem gewillig maakt de vergeving te aanvaarden. De Heere toont in de vergeving der zonde Zijn oneindige barmhartigheid. "Vergeef toch de ongerechtigheid dezès volks naar de grootte Uwer goedertierenheid", Numeri 14:19. Het is al genade als men uitstel krijgt, en als er al genade in is, als een zondaar nog gespaard wordt, wat is het dan een genade als hem de zonden vergeven worden. Dit is het pit en merg van genade. Het is oneindige genade van de Heere, als Hij zoveel beledigingen verdraagt, ja als Hij zoveel schuld van de rekening uitwist.

Ten derde, vergeving van zonde is een voortreffelijke zegen, aangezien daardoor een grond gelegd wordt voor andere weldaden. Vergeving is een hoofdweldaad. Ze baant de weg tot tijdelijke zegeningen. Ze brengt gezondheid met zich mee. Toen Christus tegen de geraakte zei: "Uw zonden zijn u vergeven", opende Hij ook de weg tot lichamelijk herstel. "Sta op, neem uw bed op en ga heen naar uw huis", Mattheüs 9:6. De vergeving der zonde opende de weg tot de genezing van zijn verlamming. Vergeving brengt voorspoed met zich mee, Jeremia 33:8, 9. Zij opent de weg tot geestelijke zegeningen. Vergeving van zonde komt nooit alleen, maar er gaan andere geestelijke zegeningen mee gepaard. Wie vergeving van de Heere ontvangt, die heiligt Hij, neemt hem als kind aan en kroont hem. Het is een omvangrijke weldaad, die de zilveren schakel van genade en de gouden schakel van heerlijkheid achter zich aantrekt. Het is een daad van hoge gunst. De Heere verzegelt de vergeving van een zondaar met een kus. Zouden wij dan niet, vóór alle dingen, zo'n grote zegen als de vergeving najagen?

6. Wat ons de vergeving van zonde kan doen najagen, is Gods gewilligheid om te vergeven. "Gij zijt een God, Die gereed staat om te vergeven", Nehemia 9:17, (Engelse vertaling) In het Hebreeuws staat: "Een God van vergevingen." Wij zijn zo geneigd verkeerde denkbèelden van God erop na te houden, dat Hij onverbiddelijk is en niet wil vergeven. "Ik kende u, dat gij een hard mens zijt", Mattheüs 25:24. Maar God is een zondevergevend God. "HEERE HEERE, God, barmhartig en genadig, Die de ongerechtigheid en overtredingen zonde vergeeft", Exodus 34:6, 7. Dit is Mijn Naam, zegt de HEERE; als gij wilt weten, hoe Ik genoemd wordt, zal Ik u Mijn Naam bekend maken: "De HEERE HEERE, God, barmhartig, Die de ongerechtigheid vergeeft". Een zeerover of een oproerling die weet dat er een bevel tot gevangenneming tegen hem is uitgegaan, zal niet thuiskomen, maar als hij hoort, dat de vorst vol ontferming is en dat er een aankondiging van gratie is als hij zich onderwerpt, zal dat voor hem een flinke aansporing zijn om zijn wapens neer te leggen en trouw aan zijn vorst te worden. Lees wat God aan berouwhebbende zondaars bekend maakt in Jeremia 3:12: "Ga heen en roep deze woorden uit tegen het noorden, en zeg: Bekeer u, gij afgekeerde Israëel, spreekt de HEERE, zo zal Ik Mijn toorn op ulieden niet doen vallen; want

Ik ben goedertieren." Gods barmhartigheid is een tedere barmhartigheid. Het Hebreeuwse woord voor barmhartigheid betekent "ingewanden". Gods barmhartigheid is vol medelijden, Hij is van een allerbeminnelijkste, vergevingsgezinde natuur. "Want Gij, HEERE, zijt goed en gaarne vergevende", Psalm 86:5. Het is niet natuurlijker dat de bij honing levert dan dat de Heere Zijn barmhartigheid toont.

Vraag. *Maar schijnt de Heere Zich niet te verlustigen in straffen of gestrengheid in Zijn daden? "Zo zal Ik in ulieder verderf lachen", Spreuken 1:26.*

Tegen wie zegt de HEERE dat? Zie maar vers 25: "En gij al Mijn raad verworpen en Mijn bestraffing niet gewild hebt." God verlustigt Zich in het verderf van degenen die Zijn raad verachten; maar Hij verblijdt Zich in een nederige boeteling die met zijn zonden breekt en om vergeving smeekt. "Hij heeft lust aan goedertierenheid", Micha 7:18. Want hoewel God zo vol ontferming is en gaarne vergeeft, toch strekt Zijn barmhartigheid zich niet tot allen uit. Hij vergeeft alleen degenen die verkoren zijn, en ik twijfel aan mijn verkiezing.

*Niemand kan zeggen dat hij niet verkoren is.* God heeft aan niemand persoonlijk geopenbaard dat hij een verworping is, uitgezonderd degene die de zonde tegen de Heilige Geest heeft bedreven, waarvan diegene ver verwijderd is die over zijn zonde treurt en naar vergeving zoekt. De gedachte dat wij niet uitverkoren zijn en dat er geen vergeving voor ons is, komt van satan en is een vergiftige pijl die hij afschiet. Hij is de aanklager: hij beschuldigt ons bij de Heere dat wij grote zondaars zijn; en hij beschuldigt de Heere bij ons, alsof Hij een tiran is, iemand die erop uit is om Zijn schepselen te verderven. Dat zijn satanische suggesties. Zeg maar: "Ga achter mij, satan."

Het is zondig, als iemand beweert dat hij niet uitverkoren is. Het zou hem kunnen afhouden van het gebruik der middelen, van gebed en bekering; het zou hem kunnen verharderen en hem wanhopig kunnen maken. Dring daarom niet door tot in de verborgenheden van de hemel. Bedenk wat de inwoners van Beth-Sémes overkwam toen zij in de ark keken, 1 Samuël 6:19. Weet dat we ons niet moeten laten leiden door Gods verborgen wil, maar door Zijn geopenbaarde wil.

Laten wij in Gods geopenbaarde wil inblikken en daar zullen we genoeg vinden om hoop te koesteren en om ons aan te moedigen tot de Heere te gaan om vergeving van onze zonden te vragen. Hij heeft in Zijn woord gezegd, dat Hij "rijk is in barmhartigheid", Efeze 2:4 en dat Hij geen lust heeft in het verderf van een zondaar, Ezechiël 18. *Jurat per essentiam.* "Hij heeft bij zijn Wezen gezworen", zegt Musculus. "Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zo Ik lust heb in den dood des goddelozen!", Ezechiël 33:11. Vandaar dat Hij lang wacht en het gericht telkens uitstelt om te zien of de zondaar zich bekeert en Hem om vergeving verzoekt. Laat daarom Gods tedere ontfermingen en Zijn kostelijke beloften ons aanmoedigen om Hem te zoeken tot vergeving van onze zonden.

7. Als men de vergeving der zonde niet ernstig zoekt, betekent dat een onuitsprekelijke ellende voor degenen die de vergeving juist zo nodig hebben. Een kwaaddoener moet er immers slecht voorstaan, als hij geen vergeving krijgt. De zondaar die zonder vergeving leeft en sterft, zal het grootste verlies en de grootste ontbering ondergaan. Is er enig geluk te vergelijken bij het genieten van God in de heerlijkheid? Dat is de vreugde der engelen, de kroon van de verheerlijkte heiligen. Maar de zondaar die geen vergeving heeft gekregen, zal Gods vriendelijk Aangezicht niet aanschouwen. Hij zal God als een Vijand ontmoeten, niet als een

Vriend. Hij zal een afschrikwekkend gezicht van God ontmoeten en niet een zaligend gezicht. Hij zal de zwarte roede zien en niet de genadetroon. Zonden die niet vergeven zijn, zijn als de engel met een vlamvend zwaard, die de toegang tot het paradijs versperde. Niet vergeven zonden sluiten de weg naar het hemelse Paradijs af. Wat is de toestand van die ziel naar die buiten de plaats van de gelukzaligheid, waar de Koning der Ere Zijn hofhouding heeft, wordt verbannen.

- (1) Een zondaar die geen vergeving heeft, heeft geen enkele aanspraak op een belofte. De beloften zijn de borsten die de zuivere melk van het woord bevatten, en die de ziel vervullen met kostelijke zoetheid. Het zijn de koninklijke rechten: maar wat heeft een vreemdeling van doen met de koninklijke rechten? Het was een duif die de olijftak had opgepikt; het is alleen een gelovige die plukken mag van de boom der belofte. Niemand heeft het recht zich te troosten met de belofte, tenzij aan de voorwaarde daarvan is voldaan. Hoe droevig is het, als we niet één belofte voor de hemel kunnen laten zien!
- (2) Een zondaar die geen vergeving heeft, loopt voortdurend het risico dat zijn beschuldigend geweten overluide begint te spreken. Een beschuldigend geweten is een hel in het klein. De tirannen van Sicilië konden geen erger kwelling uitdenken. Wij beven als we een leeuw horen brullen; maar wat verschrikkelijk is een schreeuwend geweten. Judas heeft zichzelf opgehangen om zijn geweten te stillen. Thans slaapt het geweten van een zondaar, of het is dichtgeschroeid, maar als de Heere het zal doen ontwaken, het zij door bezoeken of bij het sterven, wat zal de zondaar die geen vergeving heeft, dan verschrikt zijn. Als al zijn zonden voor ogen gesteld worden en in bloedige kleuren uitgeschreven worden, en als de worm van de consciëntie begint te knagen, o, wat zal het hart van een zondaar dan beven.
- (3) Al de vloeken van God gelden in volle kracht een zondaar die geen vergeving heeft. Zijn zegeningen zijn zelfs vervloekt. "Ik zal uw zegeningen vervloeken", Maleáchi 2:2. Zijn tafel is hem tot een strik; hij eet en drinkt een vloek. Hoe kon Dionysius toch genoeg vinden in zijn feestmaal, toen hij zich verbeeldde dat hij een uitgetrokken zwaard aan een zijden draad boven zijn hoofd zag hangen? Het is voldoende om het feestmaal van een zondaar te bederven, als een vloek als een uitgetrokken zwaard boven zijn hoofd hangt. Caesar verwonderde zich, toen hij één van zijn soldaten die een schuld had, zo vrolijk zag. Men zou toch verwonderd zijn, als iemand vrolijk zou kunnen zijn, als al Gods vloeken hem te wachten staan. Hij ziet die vloeken echter niet, maar hij is blinder dan de ezel van Bileam, die het uitgetrokken zwaard van de engel wel zag.
- (4) De zondaar die geen vergeving heeft, is er bij het sterven slecht aan toe. Luther heeft eens uitgesproken, dat er drie dingen waren waaraan hij zonder Christus niet durfde denken: aan zijn zonden, aan de dood en aan de oordeelsdag. De dood is voor iemand buiten Christus de "koning der verschikking." Evenals de profeet Ahía tegen de vrouw van Jeróbeam zei: "Ik ben tot u gezonden met een harde boodschap", 1 Koningen 14:6, zo wordt de dood tot een ziel die geen vergeving der zonde heeft, met een harde boodschap gezonden; de dood is de cipier van de Heere om hem gevangen te nemen. De dood is een voorbode van de verdoemenis. Hij neemt alle aardse geriefelijkheden weg, hij neemt alle zoete beten weg, men zal dan nooit meer wijn drinken uit bokalen, dan is alle vrolijkheid en muziek voorbij. "En de stem der citerspellers en der zangers en der fluiters en der bazuiners

zal niet meer in u gehoord worden", Openbaring 18:22. De zondaar zal dan tot in alle eeuwigheid niet meer de zinnelijke genietingen smaken; zijn honing zal veranderd worden in "gal en alsem", Job 20:14. Bij de dood zal er een einde komen aan alle uitstel van straf. Nu geeft de Heere de zondaar nog uitstel, Hij bespaart hem nog deze of gene aanval van ziekte, Hij geeft hem nog vele jaren respijt. De zondaar zou hebben kunnen sterven in dit of dat drinkgelag, maar de Heere heeft hem nog wat uitstel gegeven; Hij heeft de zilveren draad van geduld wonderlijk uitgerekt. Maar als de zondaar zonder bekering sterft en zonder vergeving der zonden, is de termijn van Gods geduld voorbij, dan moet hij persoonlijk voor de rechtvaardige God verschijnen om zijn vonnis in ontvangst te nemen, en daarna zal er niemand zijn die borg voor hem zal zijn, en hij zal ook niet meer van uitstel horen.

- (5) De zondaar die zonder vergeving sterft, moet naar de verdoemenis, dat is de tweede dood, een "dood die nooit sterft." De ziel die geen vergeving heeft gekregen, moet voor eeuwig de toorn van een zondewrekend God dragen. Zolang God Góð is, zolang zal de fiool van Zijn toorn op de verdoemde ziel druppen. Dit is een hopeloze toestand. Er is een tijd dat de zondaar niet geholpen wil worden; Christus en de zaligheid worden hem aangeboden, maar hij veracht die, hij wil niet geholpen worden. Maar binnenkort komt er een tijd dat hij niet geholpen kan worden; dan roept hij luide om ontferming: "*O, vergeef toch, vergeef toch!*", maar dan is het te laat, dan is de dag der genade voorbij. O, wat is het dan toch droevig, als men zonder vergeving der zonde leeft en sterft! Ge kunt gerust op zo iemand een grafsteen leggen met dit grafschrift erop: "*Het ware beter geweest dat hij nooit was geboren.*" Welnu, als de ellende van een staat zonder vergeving der zonde zo onuitsprekelijk groot is, wat moesten we dan ons benaastigen vergeving te verkrijgen, opdat we niet in zo'n vreselijke doolhof van vuur en zwavel verzwolgen worden tot in alle eeuwigheid.
- (6) Degenen die geen vergeving van zonde hebben, moeten zeker wel een troosteloos leven leiden. *Mors sine morte*; een levende dood. "En uw leven zal tegenover u hangen; en gij zult nacht en dag schrikken en zult van uw leven niet zeker zijn", Deuteronomium 28:66. Dus moet de zondaar wiens zonden niet vergeven zijn, wel een kloppend en bevend hart hebben; hij is bang voor elke struik die hij ziet. "Want de vrees heeft pijn", 1 Johannes 4:18. Het Griekse woord voor pijn: *kolasis*, wordt soms gebruikt voor de hel: vrees heeft iets van de hel in zich. Iemand die schuldig is, vreest bij elke stap die hij gaat, of hij toch niet gearresteerd zal worden. Zo vreest ook de zondaar wiens zonden niet vergeven zijn; hoe zou het zijn als vannacht de dood, die Gods brigadier is, hem zou arresteren! "En waarom vergeeft Gij niet mijn overtreding? Want nu zal ik in het stof liggen", Job 7:21. Alsof Job wilde zeggen: "Heere, ik zal binnenkort sterven, ik zal in het stof liggen; wat zal ik toch doen, als mijn zonden dan niet vergeven zijn?" Wat voor genoeg kan een ziel die geen vergeving heeft, nog in iets hebben? Toch zeker niet meer dan een gevangene die geen gratie krijgt, in eten of muziek!
- Laten we derhalve, na al deze krachtige drangredenen, alles in het werk stellen om de vergeving der zonde te verkrijgen.

Tegenwerping. *Maar ik heb geen moed om tot de Heere te gaan om vergeving, want ik ben die vergeving niet waardig; wie ben ik, dat de Heere zo'n gunst aan mij zou bewijzen?*

Antwoord. God vergeeft niet omdat wij het waardig zijn, maar omdat Hij genadig is. "HEERE HEERE, God, barmhartig en genadig", Exodus 34:6). Hij vergeeft uit goedertierenheid; daden van schuldvergeving zijn genadeweldaden. Wat was er voor waardigheid in Paulus vóór zijn bekering? Hij was een godslasteraar en dus zondigde hij tegen de eerste wetstafel; hij was een vervolger en dus zondigde hij tegen de tweede tafel van de wet; maar de vergeving van zijn zonden werd bezegeld uit vrije genade. "Maar mij is barmhartigheid geschied", ik ben met barmhartigheid overgoten (1 Timothéüs 1:13). Wat was er voor waardigheid in de Samaritaanse vrouw? Zij was onwetend (Johannes 4:22). Zij was onrein (Johannes 4:18). Zij was gemelijk en onfatsoenlijk, zij wilde Christus niet eens een beker koud water geven (vers 9), "Hoe begeert Gij, Die een Jood zijt, van mij te drinken, die een Samaritaanse vrouw ben?" Wat voor waardigheid was hier aanwezig? En toch wilde Christus dit alles over 't hoofd zien en vergaf haar ondankbaarheid; en al weigerde zij Hem water uit de bron, Hij gaf haar toch het water des levens. *Gratia non invenit dignos, sed facit.* "Vrije genade vindt ons niet waardig, maar maakt ons waardig." Daarom, ondanks dat we onwaardig zijn, zoek toch de Heere, opdat uw zonden vergeven mogen worden.

Tegenwerping. *Maar ik ben een groot zondaar geweest, God zal mij zeker niet vergeven!*

Antwoord. David voert dit als motief aan voor vergeving. "Vergeef mijn ongerechtigheid, want die is groot", Psalm 25:11). Als de Heere grote zonden vergeeft, doet Hij iets wat bij Hem past. Hoe ongeneeslijker de wond is, hoe meer de kracht van Christus' bloed tot heling uitblinkt. Maria Magdaléna, uit wie zeven duivelen werden uitgeworpen, was een grote zondares en toch heeft zij vergeving ontvangen. Toen sommige van de Joden die de hand gehad hadden in het kruisigen van Christus, berouw kregen, heeft hetzelfde bloed dat zij vergoten hadden, hun vergeving bezegeld. Beschouw de zonden óf zo vele als de zandkorrels aan de oevers van de zee óf zo zwaar als de rotsen aan zee, toch is er genade bij God genoeg om ze te vergeven. "Al waren uw zonden als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw", Jesaja 1:18. Scharlaken betekent (in het Grieks) tweemaal ondergedompeld; geen menselijk middel kan die verf er uitkrijgen, maar toch kan de Heere deze scharlaken kleur uitwassen. Niet één zonde is van de vergeving uitgesloten behalve die zonde die de vergeving veracht, de zonde tegen de Heilige Geest, Matthéüs 12:31.

Gooi daarom, o zondaar, het anker van uw hoop niet weg, maar wend u tot de Heere om vergeving. De grote oceaan heeft zijn begrenzing, maar Gods vergevende genade is onbepaald. Hij kan zowel grote als kleine zonden vergeven, zoals de zee evengoed grote rotsen als kleine zandkorrels kan bedekken. Er staat de vergeving der zonde niets in de weg dan het weigeren van de zondaar om erom te vragen.

Dat een groot zondaar niet behoeft te wanhopen aan vergeving, kunnen we uit de Heilige Schrift vernemen: "Ik, Ik ben het, Die uw overtredingen uitdelg", Jesaja 43:25. Als men naar de voorafgaande woorden kijkt, moet men zich wel verwonderen dat dit vers daarna komt. "Gij hebt Mij arbeid gemaakt met uw zonden, gij hebt Mij vermoeid met uw ongerechtigheden." En dan volgt er: "Ik, Ik ben het, Die uw overtredingen uitdelg." Men zou gedacht hebben, dat het als volgt zou luiden: "Gij hebt Mij vermoeid met uw ongerechtigheden; Ik, Ik ben het, Die uw overtredingen zal straffen." Maar de Heere komt op een milde, lieflijke toon: "Gij hebt Mij vermoeid met uw ongerechtigheden; Ik, Ik ben het, Die uw overtredingen uitdelg." Zodat de grootheid van onze zonden ons niet moet doen wanhopen om tot God te gaan om vergeving. Hoewel gij goddeloze daden verricht hebt, kan de Heere toch met Zijn ver-

gevende daad komen en zeggen: "Ik, Ik ben het, Die uw overtredingen uitdelg." De Heere beschouwt het als Zijn eer, als Hij de vrije genade in de schitterendste kleuren tentoonspreidt. "Waar de zonde meerder geworden is, daar is de genade veel meer overvloedig geweest", Romeinen 5:20.

Als de zonde boven mate wordt zondigende, wordt de vrije genade bovenmate heerlijk. Gods vergevende genade kan de zondaar overwinnen en over de zonde triomferen. Bedenk toch, o ziel die schier wanhoopt, dat er in de mens niet zo veel zonde is, als er genade in God is. De zonde van de mens, vergeleken met de genade van God, is slechts als een vonk in vergelijking met de oceaan; en wie twijfelt eraan of een vonk in een oceaan kan worden uitgeblust?

Maar ik ben weer in dezelfde zonden teruggevallen, en hoe kan ik de moed opbrengen om tot de Heere te gaan om vergeving voor die zonden, waarin ik meer dan eens gevallen ben? Ik weet dat de Novatianen stelden, dat na het terugvallen in de zonde er door de kerk geen vergeving mocht worden gegeven. Maar dat was ongetwijfeld een dwaling. Abraham heeft tweemaal dubbelzinnig gesproken; Lot heeft tweemaal incest gepleegd; Petrus heeft driemaal uit vrees gezondigd, maar zij hebben berouw gehad en hebben vergeving ontvangen.

Er is tweeërlei terugval in de zonde.

1. Een moedwillig terugvallen, als iemand, nadat hij zich plechtig aan de Heere heeft verbonden met een gelofte, een verbintenis met de zonde sluit en daar weer in terugvalt. "Ik heb de vreemden lief, en die zal ik nawandelen", Jeremia 2:25.
2. Er is een terugval als gevolg van zwakheid, als de neiging en het voornemen van iemands hart tegen de zonde is, maar als hij door het geweld van de verzoeking en het inhouden van Gods genade tegen zijn wil met de stroom wordt meegevoerd.

Welnu, hoewel moedwillig en herhaald terugvallen in de zonde uiterst gevaarlijk is, gewetensverwoestend werkt en de mens aan de rand van de eeuwige ondergang brengt, toch kan men, als het uit zwakheid is en men treurt erover, vergeving krijgen.

Iemand die God vreest, loopt de zonde als zijn generaal niet achterna, maar hij wordt er door gevangen geleid; en de Heere zal Zich ontfermen over een geboeide gevangene. Christus heeft ons bevolen een broeder die tegen ons heeft gezondigd zeventig maal zevenmaal te vergeven, Matthéüs 18:22. Als Hij ons beveelt dit te doen, hoe veel te meer zal Hij dan een zondaar die in de zonde teruggevallen is, vergeven, als hij weer tot inkeer komt. "Bekeer u, gij afgekeerde Israël (...), want Ik ben goedertieren, spreekt de HEERE", Jeremia 3:12. Men verdrinkt niet als men één of meerdere malen in een modderpoel valt, maar als men erin blijft liggen. Niet als men tijdelijk terugvalt in de zonde, maar als men onboetvaardig in de zonde blijft liggen, dát doet eeuwig omkomen. Maar de Heere eist zoveel berouwen verootmoediging voor Hij vergeving schenkt, dat ik vrees dat ik dat nooit zal bereiken.

Hij eist niet meer verootmoediging dan dat een ziel daardoor ontvankelijk gemaakt wordt voor genade. Menig christen denkt, dat hij niet genoeg verootmoedigd is om vergeving te ontvangen, omdat hij Gods fles niet zover gevuld heeft met tranen als anderen.

God handelt op onderscheiden wijzen; niet allen hebben evangelijke weeën in de nieuwe geboorte. Sommigen worden door de liefde ingewonnen: de inleving dat men Gods genade heeft veronachtzaamd, veroorzaakt dat er hartelijke tranen vloeien. Anderen zijn meer snode en verharde zondaren; de Heere handelt strenger met hen. Die ziel is genoeg vernederd om genade te ontvangen die tot een grondig gevoel van zonde is gebracht, die de noodzakelijkheid van een Zaligmaker ziet en Hem liefheeft als de Schoonste onder tienduizend. Wees daarom niet moedeloos, want als uw hart verbrijzeld is vanwege de zonde en ervan losgemaakt is, zal uw zonde uitgedelgd worden. Zodra Efraïm weende, begonnen Gods ingewanden te rommelen. "Mijn ingewand rommelt over hem; Ik zal Mij zijner zekerlijk ontfermen", Jeremia 31:20.

Laat ik u, nadat ik deze bezwaren beantwoord heb, smeken toch boven alles u te benaastigen om de vergeving der zonden te zoeken. Bedenk toch wat een grote weldaad het is: het is één van de kostelijkste parels in het kabinet van het genadeverbond. "Welgelukzalig is hij, wiens overtreding vergeven is", Psalm 32:1. In het Hebreeuws staat er "gelukzaligheid." Denk ook eens aan de weergaloze ellende van degenen wier zonden niet vergeven zijn. Degenen bij wie het bloed van het paaslam niet op de deurposten was gesprengd, werden door de engel omgebracht, Exodus 12. Zo zullen ook degenen op wie het bloed van Christus niet gesprengd is om de schuld der zonde af te wassen, in de poel des verderfs vallen. Als u naar vergeving wilt zoeken, stel het dan niet uit.

Velen zeggen dat zij vergeving wensen te ontvangen, maar zij talmen maar en stellen het zó lang uit tot het te laat is. Als de avondschaduw zich uitstrekt en de nacht des doods nadert, beginnen ze naar vergeving te zoeken. Dit is reeds de ondergang voor miljoenen geworden. Ze zijn wel van plan voor hun ziel te zorgen, maar ze wachten zó lang tot de tijd der genade voorbij is. O, haast u daarom om vergeving te verkrijgen! Denk toch aan de onzekerheid van het leven! Wat hebt u voor zekerheid, dat u nog een dag langer zult leven? *Quo longius defertur eo suavius laetatur*. "Het voorbij glijdende uur vliegt met onstandvastige vleugels." Ons leven is als een waskaars die snel kan worden uitgeblazen; het bestaat slechts uit enkele wegvliedende minuten. O, gij die stof en as zijt, ge moogt wel vrezen dat ge elk uur in het graf geblazen zult worden. Wat zal het zijn, als de dood komt om u te arresteren voor uw vergeving is bezegeld?

Plutarchus verhaalt van een zekere Archias, die men, terwijl hij aan een drinkgelag zat, een brief bezorgde met het verzoek deze te lezen, aangezien het over ernstige zaken ging. "Ik zal me morgen wel met ernstige zaken bezig houden", zei hij en in die nacht werd hij gedood.

U die zegt: "Morgen zal ik me bekeren, en dan zal ik vergeving ontvangen", u kunt wel plotseling gedood worden. Zoek daarom heden, terwijl het nog heden genaamd wordt, naar de vergeving der zonde. Nog een poosje en al de fonteinen van genade worden toegestopt. Dan zal er niet één druppel van Christus' bloed meer te verkrijgen zijn. Na de dood is er geen vergeving meer mogelijk.

### **Derde toepassing**

Laten we ons benaastigen om duidelijkheid te krijgen of onze zonden vergeven zijn. Iemands zonden kunnen vergeven zijn, terwijl hij het niet weet. Hij kan in het hof des hemels wel vergeving hebben ontvangen, terwijl hij het niet weet in het hof van het geweten. Davids zonde werd hem vergeven zodra hij berouw had. De HEERE zond de profeet Nathan om hem dat mee te delen, 2 Samuël 12:13. Maar David voelde daar de troost niet direct van, zoals blijkt uit de boetsalm die later werd gedicht. "Doe mij vreugde en blijdschap horen; verwerp mij niet van Uw Aangezicht", Psalm 51:10, 13. Vergeving te ontvangen is één zaak, maar het is nog wat anders die ook te gevoelen. Het bewijs van de vergeving kan een tijd lang wel achterwege blijven. Dit kan zijn oorzaak hebben in het volgende.

1. Door de kleinheid en zwakheid van het geloof. Vergeving van zonde is voor een christen zo'n bijzondere en oneindig grote weldaad, dat hij bij zichzelf nauwelijks kan vaststellen, dat God zo'n gunst aan hem verlenen wil. Het is net als er staat van de apostelen, toen Christus voor de eerste keer aan hen verscheen: "En toen zij

het van blijdschap nog niet geloofden en zich verwonderden", Lukas 24:41. Zo kan een ziel ook met zulk een verwondering getroffen worden, dat het wonder van de vergeving het geloof doet wankelen.

2. Iemand kan wel vergeving hebben ontvangen en het toch niet weten vanwege de kracht van de verzoeking. De satan beschuldigt Gods kinderen van zonde en zegt hun dat God hen niet liefheeft, en zouden zulke zondaren dan aan vergeving kunnen denken? Gelovigen worden vergeleken met gekrookt riet en hun verzoeken met winden, Matthéüs 12:20 en 7:25. Welnu, een riet wordt gemakkelijk door de wind heen en weer bewogen. De kinderen Gods worden door verzoeken geschud en al hebben ze dan vergeving, ze weten het toch niet. Job dacht in zijn verzoeking, dat de HEERE zijn vijand was en toch verkeerde hij toen in een verzoende staat, Job 16:9.

Vraag. *Waarom verbergt de Heere soms de bewijzen van de vergeving der zonde?*

Hoewel de Heere vergeving schenkt, kan Hij wel eens de gevoelige gewaarwording daarvan voor een tijd onthouden.

1. Omdat Hij het berouw nog dieper in ons wil hebben. Hij wil ons laten zien, hoe kwaad en bitter het is om tegen Hem te zondigen. Daarom moeten we nog wat langer vertoeven in de zilte tranen van berouw, vóór we het gevoel van de vergeving verkrijgen. Het duurde lang vóór Davids verbrijzelde beenderen weer gezet waren en zijn vergeving bezegeld was, opdat zijn hart nog boetvaardiger zou worden. Dit was het offer dat de Heere behaagde.
2. Hoewel God de zonde vergeven heeft, kan Hij de bekendmaking daarvan een tijd onthouden, om ons de vergeving op hoge prijs te doen stellen en die voor ons nog lieflijker te doen zijn, als zij komt. De moeite om een weldaad te verkrijgen verhoogt de waarde ervan. Als wij lang geworsteld hebben in het gebed om vergeving van zonde, maar de Heere onthoudt ons die en tenslotte komt zij na veel tranen en zuchten toch, dan waarderen we het te meer en dan is het nog aangenamer. *Quo longius defertur eo suavius laetatur*. "Hoe langer het uitstel, hoe zoeter de vreugde." Hoe langer de geboorte van een weldaad duurt, hoe welkomer de verlossing zal zijn.

Laten wij, echter, niet tevreden zijn zonder bewijs en gevoel van vergeving. Wie vergeving heeft ontvangen en het niet weet, is net als iemand aan wie land vermaakt is en het niet weet. Onze troost bestaat in de wetenschap van de vergeving. "Doe mij vreugde en blijdschap horen", Psalm 51:10. Het is voor de ziel een jubeljaar, als we in staat gesteld worden de vergeving van onze zonden te vernemen. Bij ons geweten als getuige voegt de Heere de getuigenis van Zijn Geest en in de mond van deze twee getuigen wordt onze blijdschap bevestigd. O, tracht toch het bewijs van de vergeving te verkrijgen.

*Hoe kunnen we weten dat onze zonden vergeven zijn?*

Antwoord. Wij moeten in deze zaak niet onze eigen rechter zijn. "Die op zijn hart vertrouwt, die is een zot", Spreuken 28:26. "Het hart is arglistig", Jeremía 17:9. Het is dom, als we een bedrieger vertrouwen. De Heere moet door Zijn Woord alleen oordelen of wij vergeving hebben of niet. Zoals onder de wet een melaatse niet zelf mocht beoordelen of hij rein was, maar de priester hem moest rein verklaren, Leviticus 13:37, zo moeten wij niet zelf oordelen dat wij vrij van de schuld der zonde zijn, maar of wij zodanigen zijn, die door het Woord van God vrij verklaard worden.

Vraag. *Hoe kunnen we dan uit het Woord weten, dat onze zonden vergeven zijn?*

1. De zondaar die vergeving heeft, weent veel. Het gevoel van Gods liefde versmelt zijn hart. Dat vrije genade op mij zou neerzien, dat zulke bloedrode zonden in het bloed van Christus zouden afgewassen worden, doet het hart smelten en de ogen druipen van tranen. Nooit heeft iemand zijn vergeving met droge ogen vernomen. "En staande achter Zijn voeten, wenende", Lukas 7:38. De tranen van Maria waren voor Christus kostelijker dan haar zalf. Haar ogen, die voorheen fonkelden van wellust, veranderden nu in een fontein; zij waste Christus' voeten met haar tranen. Zij was een ware boetvaardige en ontving vergeving. "Daarom zeg Ik u: Haar zonden zijn haar vergeven, die vele waren", Lukas 7:47. Vergeving van zonde vermurwt het hardste hart en maakt dat het stenen hart bloedt. Is het met ons ook zo? Zijn wij in tranen weggesmolten om onze zonden? God verzegelt Zijn vergeving aan gesmolten harten.

2. Wij kunnen weten of onze zonden vergeven zijn, als we de genade des geloofs bezitten. "Dezen geven getuigenis al de profeten, dat een iegelijk die in Hem gelooft, vergeving der zonden ontvangen zal door Zijn Naam", Handelingen 10:43. Zaligmakend geloof bevat twee zaken: a. verloochening van zichzelf en b. overgave.

- a. Verloochening van zichzelf. Dan verloochent men alle eigendunk; men wordt als uit zijn eigen graf gehaald; men wordt geheel van zichzelf ontledigd, Filippenzen 3:9. Men ziet, dat al zijn plichten maar als een gebroken riet zijn. Al zou men een zee van tranen kunnen schreien, al had men alle genade van mensen en engelen, dan zou dit niet de vergeving van zijn zonden kunnen teweegbrengen.
- b. Overgave. Geloof is toestemmen met vertrouwen. De ziel grijpt Christus aan zoals Adónia de hoornen van het altaar greep (1 Koningen 1:51. Geloof werpt zich in de stroom van Christus' bloed en zegt: "Als ik dan omkom, zo kom ik om." Als wij maar het minste greintje van dit kostelijk geloof hebben, hebben we iets als blijk van vergeving. Dit geloof is de Heere aangenaam, het behaagt Hem meer dan het offeren van tienduizend oliebeken, dan het doen van wonderen, dan het martelaarschap of de hoogste daad van gehoorzaamheid. Dit geloof brengt ons nuttigheid aan, het is het beste bewijs dat we van onze vergeving kunnen tonen. Zodra het geloof de hand ophoudt om Christus te ontvangen, tekent Christus onze pardonbrief.

3. De ziel die vergeving heeft, aanbidt God. "Wie is een God gelijk Gij, Die de ongerechtigheid vergeeft", Micha 7:18. O, dat de Heere ooit op mij heeft kunnen neerzien. Ik was een zondaar en niets dan een zondaar, maar toch heb ik genade gekregen. "Wie is een God gelijk Gij?" Ik heb de genade veracht en toch word ik door genade behouden. Christus is door mij gekruisigd en toch ontvang ik door Zijn kruis de kroon. De Heere heeft de vaandels van vrije genade ontplooid, Hij heeft Zijn genade boven mijn zonde verheven, ja, ondanks mijn zonde. Dit veroorzaakt aanbidding: "Wie is een God gelijk Gij?" Iemand die in de nacht over een smalle brug gaat en de volgende morgen het gevaar ziet waarin hij geweest is en hoe wonderlijk hij daaraan ontkomen is, is vervuld van verwondering. Zo is het ook, als de Heere iemand laat zien, hoe hij op het punt stond in de hel te vallen, hoe die kloof nu overbrugd is en al zijn zonden vergeven zijn, dan is zo iemand verwonderd en roept uit: "Wie is een God gelijk Gij, Die de ongerechtigheid vergeeft?" Dat de Heere de ene vergeving schenkt en de andere voorbijgaat, dat de ene aangenomen wordt en de andere verlaten, dat vervult de ziel met verbazing en verwondering.

4. Waar de Heere de zonde vergeeft, daar onderwerpt Hij ze ook. "Hij zal Zich onzer weder ontfermen; Hij zal onze ongerechtigheden dempen", Micha 7:19. Als iemands persoon gerechtvaardigd is, worden zijn lusten ook gedood. In de zonde is *vis imperatoria et damnatoria*, een heersende en veroordelende macht. De veroordelende macht wordt weggenomen, als de heersende macht wordt weggenomen. Wij kunnen weten dat onze zonden vergeven zijn, als zij onderworpen zijn. Als een boosdoener in de gevangenis zit, hoe kan hij dan weten, of zijn vorst hem gratie heeft gegeven? Als de cipier naar hem toekomt,

zijn ketenen en boeien van hem afdoet en hem uit de gevangenis laat, dan weet hij dat hij gratie heeft verkregen. Zo weten we ook of de Heere ons vergeven heeft, als de banden waarmee we aan de zonde verbonden waren, verbroken zijn en wij in vrijheid in de wegen des Heeren wandelen. "En ik zal wandelen in de ruimte", Psalm 119:45. Dat is een gezegend teken dat wij vergeving van zonde hebben. Degenen die gewassen zijn van de schuld in het bloed van Christus, zijn tot koningen gemaakt, Openbaring 1:6. Zij heersen als koningen over hun zonden.

5. Hij wiens zonden vergeven zijn, is vol van liefde tot God. Het hart van Maria Magdaléna brandde van liefde. "Haar zonden zijn haar vergeven, die vele waren; want zij heeft veel liefgehad", Lukas 7:47. Haar liefde was niet de oorzaak van haar vergeving, maar een bewijs daarvan. Een ziel die de vergeving der zonde heeft ontvangen, is een toonbeeld van genade; zo iemand vindt, dat hij God nooit genoeg lief kan hebben. Hij zou wel willen dat hij een kool van Gods altaar had om zijn hart van liefde te doen ontbranden. Hij zou willen dat hij vleugels als de cherubim had, zodat hij sneller kon vliegen in gehoorzaamheid. Een ziel die vergeving heeft, is krank van liefde. Wiens hart is als marmer, toegesloten door onboetvaardigheid, niet smeltend in liefde, geeft daarmee blijk dat zijn vergeving nog niet verzegeld is.

6. Waar de zonde vergeven is, is de natuur gereinigd. "Ik zal hunlieder afkering genezen, Ik zal hen vrijwilliglijk liefhebben", Hoséa 14:5. Iedereen is, van nature, vol schuld en vol smet. Als de Heere de schuld vergeeft, geneest Hij ook van de smet. "Die al uw ongerechtigheid vergeeft, Die al uw krankheden geneest", Psalm 103:3. Hierin overtreft de vergeving van de Heere de gratie van een koning. De koning kan wel een misdadiger vergeving schenken, maar hij kan diens hart niet veranderen; dat kan nog wel steeds een dievenhart zijn. Maar als de Heere vergeeft, vernieuwt Hij het hart. "En Ik zal u een nieuw hart geven", Ezechiël 36:26. Een ziel die vergeving heeft ontvangen, wordt versierd met heiligheid. "Deze is het, Die gekomen is door water en bloed", 1 Johannes 5:6. Als Christus met bloed komt om te rechtvaardigen, komt Hij ook met water om te heiligen. "Ik heb uw ongerechtigheid van u weggenomen en Ik zal u wisselklederen aandoen", Zacharia 3:4. Ik heb uw ongerechtigheid van u weggenomen, dat is de vergevende genade; en Ik zal u wisselklederen aandoen, dat is de heiligende genade. Laat niemand beweren dat zijn zonde is vergeven, die geen heiligende genade heeft. Velen zeggen, dat zij hopen dat ze vergeving hebben ontvangen, die echter nooit geheiligd zijn. Zij geloven in Christus, maar welk geloof is dat dan? Een vervloekt geloof, een hoerachtig geloof; het geloof van de duivelen is minstens zo goed.

7. Degenen die tot het getal van Gods kinderen behoren, hebben vergeving van zonde. "Troost, troost Mijn volk; en roept haar toe dat haar ongerechtigheid verzoend is", Jesaja 40:1, 2.

Vraag. *Hoe kunnen we weten dat we tot Gods uitverkoren volk behoren?*

Uit drie kenmerken:

- a. Gods volk is een nederig volk. De livrei die al het volk van Christus draagt, is ootmoed. "Zijt met de ootmoedigheid bekleed", 1 Petrus 5:5. Een gezicht van Gods heerlijkheid vernedert. Elía wond zijn gezicht in zijn mantel, toen de heerlijkheid des HEEREN voorbijging. "Nu ziet U mijn oog; daarom verfoei ik mij", Job 42: 5, 6. De sterren verdwijnen, als de zon verschijnt. Een gezicht van de zonde vernedert. In de spiegel van het woord zien degenen die God vrezen hun vlekken, en dat zijn vernederde smetten. "Ach", zegt de ziel, "ik kan niets mijn eigendom noemen dan zonden en gebreken." Een nederig zondaar is er beter aan toe dan een hoogmoedige engel.
- b. Gods volk is een gewillig volk. "Een volk der gewilligheden", Psalm 110:3. De liefde dringt hen. Zij dienen de Heere gewillig, uit een vrije keuze. Zij blijven voor geen enkele dienst staan; zij willen wel door een zee gaan en door een wildernis. Zij volgen het Lam, waar Het ook heengaat.
- c. Gods volk is een hemels volk. "Zij zijn niet van de wereld", Johannes 17:16. Gods volk heeft een hemelse beweging in de ziel, in tegenstelling tot de wereldlingen. Zij gebruiken de wereld als een dienstknecht, maar volgen de wereld niet als hun meester. "Onze wandel is in de hemelen", Filippenzen 3:20. Degenen die deze drie kenmerken van Gods volk hebben, hebben een goed getuigenis om hun vergeving te tonen. De vergeving der zonde behoort hun toe. "Troost, troost Mijn volk", zeg hun, dat hun ongerechtigheid vergeven is.

8. Wij hebben vergeving ontvangen, als we na vele stormen, een zoete, kalme vrede van binnen hebben. "Wij dan gerechtvaardigd zijnde, hebben vrede", Romeinen 5:1. Nadat menig bittere traan gestort is en na veel verbrokenheid van het hart, is het gemoed rustiger geworden, een liefelijke bedaardheid of een stil gezang is erop gevolgd; dit brengt de tijding dat God bevredigd is. Vóór die tijd beschuldigde het geweten, nu fluistert het inwendig vertroosting, hetgeen een gezegend teken is dat iemands zonden zijn vergeven.

Als de gerechtsdienaren de schuldenaar niet lastig vallen en arresteren, is dat een teken dat zijn schuld is afbetaald of kwijtgescholden. Als het geweten niet beroert of beschuldigt, maar op goede gronden vertroosting inluidt, is dat ook een teken dat de schuld is kwijtgescholden en de zonde vergeven.

9. De zonde is vergeven, als in ons hart geen bedrog is. "Welgelukzalig is hij, wiens overtreding vergeven is, dien de HEERE de ongerechtigheid niet toerekent, en in wiens geest geen bedrog is", Psalm 32:1, 2.

Vraag. *Wat betekent het zonder bedrog te zijn?*

Antwoord.

- (1) Iemand in wie geen bedrog is, heeft een eerlijk en open hart. Hij heeft geen geheimen, hij heeft geen dubbel hart, zijn hart is recht voor de Heere. Iemand kan wel een eerlijke daad verrichten, maar niet met een oprecht hart. "Amázia deed dat recht was in de ogen des HEEREN, doch niet met een volkomen hart", 2 Kronieken 25:2.
- (2) Een oprecht hart hebben tegenover God is Hem te dienen vanuit een oprecht beginsel, en dat is liefde; ook vanuit een rechte regel, het woord, tot een recht einde, de eer des Heeren.

- (3) Een hart waarin geen bedrog is, durft zich de minste zonde niet te veroorloven; dat vermijdt verborgen zonden. Zo iemand durft ook geen enkele zonde te verbergen, zoals Rachel de terafim van haar vader onder zich verborg, Genesis 31:34. Hij weet dat de Heere hem ziet, wat meer is dan dat mensen en engelen hem gadeslaan. Hij vermijdt ook de zonden, waarin hij zo gemakkelijk valt. "Maar ik was oprecht bij Hem, en ik wachtte mij voor mijn ongerechtigheid", Psalm 18:24. Zoals er in een bijenkorf een bij aan het hoofd is, zo is er in het hart een hoofdzonde. Een hart waarin geen bedrog is, neemt het offermes van de doding en haalt dat door de lievelingszonde.
- (4) Een hart waarin geen bedrog is, verlangt de hele zin en wil van God te kennen. Een ongezond hart vreest het licht, dat wil niet graag zijn plicht weten. Een oprechte ziel zegt: "Behalve wat ik zie, leer Gij mij" ("Wat ik niet zie, leer Gij mij", Engelse vertaling) *HEERE, toon mij, wat mijn plicht is, en waarin ik zondig. Laat mij niet zondigen vanwege gebrek aan licht. Wat ik niet weet, leert Gij mij dat.*
- (5) Een hart zonder bedrog is gelijkmatig in zijn godsdienst. Zo iemand beschouwt al Gods geboden gelijk. Hij maakt ernst met zijn plichten in het verborgene; hij bidt zowel tot de Heere in zijn binnenkamer als in de kerk. Toen Jakob alleen was, worstelde hij met de Engel, Genesis 32: 23, 24. Zo worstelt een christen als hij alleen is, met de Heere in het gebed en wil Hem niet laten gaan, tenzij Hij hem heeft gezegend. Hij verricht moeilijke plichten, waarin het hart en het wezen van de godsdienst liggen en die tegen vlees en bloed ingaan. Hij is veel bezig zichzelf te vernederen en zich te onderzoeken. Hij gebruikt liever de spiegel van het Woord om in zijn eigen hart te zien dan het vergrootglas van het oordeel om de gebreken van anderen te bespieden.
- (6) Wie geen bedrog in zijn hart heeft, is trouw ten opzichte van de dienst des Heeren. Het smart hem, als hij ziet dat het niet goed gaat met de kerk. Hoewel Nehemia de schenker van de koning was en hem de wijn overhandigde, was hij treurig omdat de heerlijkheid van Sion verdonkerd was, Nehemia 2:3. Het is net als bij die boom waarvan ik gelezen heb: als men één van zijn bladeren afsnijdt, schrompelen de andere in en hangen een tijd slap. Zo voelt een oprechte ziel zich in zijn eigen persoon aangetast, als Gods Kerk in verdrukking is. Hij verblijdt zich, als hij ziet dat de dienst van de Heere terrein wint, als hij ziet dat de waarheid triomfeert, dat de vreze des Heeren opkomt en dat de bloemen van Christus' kroon bloeien. Dat is een hart waarin geen bedrog is, het is trouw en oprecht ten opzichte van de dienst des Heeren.
- (7) Wie geen bedrog in zijn hart heeft, is oprecht in zijn handelingen. Zo oprecht als hij is in zijn woorden, zo is hij het ook in zijn handel. Hij maakt zowel ernst met de tweede tafel der wet als met de eerste. Hij is zowel een voorstander van rechtvaardigheid als van vroomheid. "Dat niemand zijn broeder vertrede noch bedriege in zijn handeling", 1 Thessalonicenzen 4:6. Een oprecht iemand is van mening dat men evenmin stelen mag als bedriegen. Zijn stelregel is anderen zó te behandelen, als men zelf behandeld zou willen worden (Matthéüs 7:12. Wie geen bedrog in zijn hart heeft, is trouw in zijn beloften; men kan evenzeer op zijn woorden aan als op zijn daden. Als hij wat belooft heeft, zal hij dat niet terugnemen, al is het in zijn nadeel en al doet hij zichzelf ermee te kort. De huichelaar neemt het niet zo nauw, die verbreekt zijn woord gemakkelijk. Die kan men evenmin aan zijn eden en beloften binden als men Simson kon binden met groene zelen (Richteren 16:7. Een oprechte ziel zegt met Jefta: "Ik heb mijn mond opengedaan tot den HEERE en ik zal niet kunnen teruggaan", Richteren 11:35.

Wie geen bedrog in zijn hart heeft, is trouw in zijn vriendschap. Hij is zoals hij zich voordoet. Zijn hart komt zó overeen met zijn tong als een goede zonnewijzer met de stand van de zon. Hij kan niet vleien en tegelijk haten, niet iemand prijzen en tegelijk veroordelen. Nagemaakte liefde is huichelarij. Het komt maar al teveel voor, dat men iemand met een kus verraaft. Joab vatte Amása bij zijn baard om hem te kussen, maar sloeg hem aan de vijfde rib dat hij stierf (2 Samuël 20:9, 10). Velen bedriegen een ander met zoete woorden. Een dokter beoordeelt de gezondheid van het lichaam aan de tong als die er goed uitziet, is het lichaam gezond, maar wij kunnen vriendschap niet aan de tong beoordelen. Woorden kunnen honingzoet zijn, terwijl in het hart de gal van boosheid is. Wie zich verraderlijk gedraagt jegens zijn vriend, diens hart is niet oprecht met de Heere.

Zo ziet u, wat een hart is waarin geen bedrog is en dat het een teken is dat de zonde vergeven is, als men zo'n hart heeft. De Heere zal de zonde niet toerekenen aan hem "in wiens geest geen bedrog is."

Wat is het een grote zegen, als de zonde niet wordt toegerekend! Als de zonde ons niet wordt toegerekend, is het alsof we geen zonde gehad hebben. Vergeven zonden worden beschouwd alsof ze niet bedreven waren. Deze zegen hoort bij een oprechte ziel. De Heere rekent de ongerechtigheid niet toe aan hem in wiens geest geen bedrog is.

10. Hij wiens zonden vergeven zijn, is ook bereid anderen te vergeven die tegen hem misdaan hebben. "Vergevende elkander, gelijkewijs ook God in Christus ulieden vergeven heeft", Efeze 4:32. Een huichelaar wil wel lezen, naar de kerk komen, aalmoezen geven, ziekenhuizen bouwen ..., maar hij kan niet vergeven dat hem onrecht aangedaan is. Hij wil het eerder zonder vergeving van de Heere doen dan dat hij zijn vijanden vergeeft. Iemand die vergeving heeft ontvangen, redeneert als volgt: "Is de Heere zo goed voor mij geweest dat Hij mijn zonden heeft vergeven en zal ik Hem hierin niet nadoen? Als Hij mij ponden heeft vergeven, zal ik dan geen penningen vergeven?"

Cramner heeft gezegd: nihil oblivisci solet praeter injurias. "Meestal vergeet men alles, behalve onrecht." Hij had een vergevingsgezinde geest en wilde blijken van liefde geven aan allen die hem beledigd hadden. Dat is net als de zon die, als hij zwarte dampen van de aarde heeft opgetrokken, ze terugzendt in milde regenbuien.

Aan deze toetssteen kunnen we ons beproeven, of onze zonden vergeven zijn. Wij behoeven niet ten hemel op te klimmen om te zien of onze zonden vergeven zijn, maar we behoeven slechts in ons hart te zien. Hebben wij een vergevingsgezinde geest? Kunnen wij beledigingen of onrecht vergeten en goed voor kwaad vergelden? Dit zou een goed teken zijn, dat wij van de Heere vergeving hebben ontvangen. Als al deze dingen in ons hart gewerkt zijn, zijn dat gezegende tekenen dat onze zonden vergeven zijn en zijn het goede getuigschriften voor de hemel.

#### **Vierde toepassing, van vertroosting**

Ik zal nu een doos met hartsterkende middelen openen en u enige heerlijke voorrechten tonen van een verzoende staat. Dit is een bijzondere genade, het is een gesloten fontein, waarvan het zegel voor niemand anders als voor de uitverkorenen is weggenomen. De onbekeerden mogen dan genade van uitstel hebben, maar een uitverkorene alleen heeft vergevende genade. Vergeving van zonde baant de weg tot duurzame blijdschap. "Troost, troost Mijn volk, zal ulieder God zeggen. Spreekt naar het hart van Jeruzalem", Jesaja 40:1, 2. In het Hebreeuws: "Spreekt tot haar hart." Wat

moest haar hart vervrolijken? "Roept haar toe, dat haar ongerechtigheid verzoend is." Als er iets haar zou troosten, dan wist de Heere wel dat het dat was. Toen Christus de geraakte wilde verblijden, zei Hij: "Zoon, wees welgemoed; uw zonden zijn u vergeven", Matthéüs 9:2. Het was voor hem een grotere troost dat zijn zonden vergeven werden dan dat zijn verlamming werd genezen. Dit deed David zijn beste kleren aantrekken en hij zalfde zich, 2 Samuël 12:20. Zijn kind was pas gestorven en de HEERE had hem laten weten: "het zwaard zal van uw huis niet wijken" en toch knapt hij zich nu op, trekt zijn beste kleren aan en zalft zich; vanwaar kwam dit dan? Hij had goed nieuws vernomen; de HEERE had door de profeet Nathan hem de vergeving meegedeeld. "De HEERE heeft ook uw zonde weggenomen", 2 Samuël 12:13. Dit moest zijn hart wel doen herleven en, als bewijs van vreugde, zalfde hij zich.

Philo zegt dat de mening van enkele filosofen is, dat er onder de hemelingen zo'n zoete harmonie is, dat als het geluid daarvan onze oren zou kunnen bereiken, het bij ons verwondering en verrukking zou verwekken. Voorwaar, wie vergeving van zonde heeft ontvangen, heeft zo'n goddelijke muziek in zijn ziel, dat dit hem vervult met een oneindige blijdschap. Toen Christus tegen Maria Magdaléna gezegd had: "Uw zonden zijn u vergeven", voegde Hij er dadelijk aan toe: "Ga heen in vrede", Lukas 7:50. Nu meer in het bijzonder.

1. De Heere ziet een zondaar die vergeving heeft ontvangen, als had hij nooit gezondigd. Als een schuldbekentenis wordt ingetrokken, maakt dat de schuld teniet; het is dan alsof het geld nooit is verschuldigd geweest. Zo maakt de vergeving der zonde dat de zonde er niet meer is. Waar de zonde is vergeven, is het alsof ze nooit is bedreven. D«s, zoals Rachel weende omdat haar kinderen er niet waren (Jeremia 31:15), mag een kind van God zich verheugen, omdat zijn zonden er niet zijn. De Heere ziet op hem, alsof hij nooit heeft gezondigd. Hoewel na de vergeving er zonde in hem overblijft, ziet de Heere kern toch niet aan als een zondaar, maar als een rechtvaardige.

2. Als de Heere de zonde heeft vergeven, vergeet Hij ze ook. "Ik zal hun ongerechtigheid vergeven en hunner zonden niet meer gedenken", Jeremia 31:34. Als een crediteur de schuld in zijn boek heeft doorgehaald, vraagt hij die weer niet op. De Heere rekent met een zondaar niet op juridische wijze. Als onze zonden op het hoofd van Christus, onze Borg, gelegd zijn, worden ze naar een land van vergetelheid weggevoerd.

3. De ziel die vergeving heeft ontvangen, is eeuwig bevrijd van de toorn Gods. Hoe vreselijk is de toorn van God! "Wie kent de sterkte Uws toorns?", Psalm 90:11. Als een sprankel van Gods toorn neerdaalt op iemands consciëntie, dan vervult Hij die met verschrikking; wat zal het dan zijn om altoos in die verzengende luchtstreek te verkeren, altijd op een bed vol vlammen te liggen!

Welnu, iedere ziel die vergeving heeft ontvangen, is bevrijd van deze wrekende toorn Gods. Hoewel hij de bittere beker van verdrukking misschien wel moet drinken, hij zal nooit de zee van Gods toorn drinken. "Veel meer dan, zijnde nu gerechtvaardigd door Zijn bloed, zullen wij door Hem behouden worden van den toorn", Romeinen 5:9. Zijn bloed heeft de vlammen van de hel geblust.

4. Als de zonde vergeven is, heeft de consciëntie geen macht meer om te beschuldigen. De consciëntie roept luid tegen de onverzoende zondaar, maar zij kan

degene die vergeving heeft ontvangen niet verschrikken of beschuldigen. De Heere heeft deze zondaar vrijgesproken. Als de schuldeiser de schuldenaar de schuld heeft kwijtgescholden, wat voor recht heeft een gerechtsdienaar dan nog om hem te arresteren? De waarheid komt hierop neer: als God vergeving heeft geschonken, vergeeft de consciëntie, als ze goed ingelicht is, ook. Als God eenmaal heeft gezegd: "Uw zonden zijn vergeven", dan zegt de consciëntie: "Ga in vrede."

Als de lucht helder is en daar woeden geen stormen, dan is de zee ook kalm. Zo is de consciëntie ook kalm en bedaard, als Boven alles helder is en de Heere met Zijn vergevende genade op de ziel schijnt.

5. Een ziel die vergeving heeft ontvangen, zal geen schade oplopen als hem iets overkomt. "U zal geen kwaad wedervaren", Psalm 91: 10, dat wil zeggen: geen kwaad dat verderf aanbrengt. Voor een onbekeerde is alles schadelijk. Goede dingen doen hem zelfs kwaad. Zelfs zijn zegeningen worden in vloeken veranderd. "Ik zal uw zegeningen vervloeken", Maleáchi 2:2. Rijkdom en voorspoed benadelen hem. Dat zijn geen gunsten, maar strikken; no *munera* but *insidiae*. Seneca. "Goud is een strik", Seneca. "Rijkdom van zijn bezitters bewaard tot hun eigen kwaad", Prediker 5:12. Net als het feestmaal van Haman, dat zijn begrafenis aankondigde. Genademiddelen brengen een zondaar nadeel: zij zijn "een reuke des doods", 2 Korinthe 2:16. Zelfs hartsterkingen zijn dodelijk. De beste zaken benadelen de goddeloze, maar de slechtste zaken die een verzoende ziel overkomen, beschadigen hem niet. De angel, het vergif, de vloek is eruit. Zijn ziel wordt niet meer beschadigd dan dat David Saul benadeelde, toen hij de slip van zijn mantel sneed.

6. Voor een verzoende ziel moet alles medewerken ten goede. Verdrukkingen als armoede, bestraffingen, vervolgingen brengen hem het goede. "Gijlieden wel, gij hebt kwaad tegen mij gedacht, doch God heeft dat ten goede gedacht", Genesis 50:20. Evenals de natuurelementen, al zijn ze tegengesteld in hun hoedanigheden, zodanig worden getemperd dat hun uitwerking ten goede van het heelal is, zo hebben de meest tegengestelde handelingen in de voorzienigheid een uitwerking ten goede voor een verzoende ziel.

Kastijding zuivert als een bijtmiddel de zonde uit. Het gezwel van de hoogmoed wordt erdoor genezen, ook de koorts van de begeerte en de waterzucht van de gierigheid. Het is een louterend vuur om de genade te reinigen en haar te doen fonkelen als goud. Voor een ziel die vergeving heeft ontvangen, is elke tegengestelde handeling in de voorzienigheid als de Euróklydon of tegenwind bij Paulus, waardoor Paulus, al brak het schip, toch op de gebroken stukken aan land werd gebracht, Handelingen 27.

7. Een ziel die vergeving heeft, is niet alleen bevrijd van de toorn, maar ook bekleed met waardigheid. Net als Jozef, die niet alleen uit de gevangenis werd bevrijd, maar verhoogd werd tot de tweede in het koninkrijk.

8. Een verzoende ziel is een gunsteling des hemels geworden. Een koning kan een verrader gratie geven, maar zal hem niet in zijn geheime raad opnemen. Maar degene wie de Heere vergeving schenkt, neemt Hij aan als Zijn gunsteling. Ik kan wel tot zo iemand zeggen wat de engel tot de maagd Maria zei: "Gij hebt genade bij God gevonden", Lukas 1:30. Vandaar dat er staat van degenen die vergeving ontvangen, dat zij gekroond worden met goedertierenheid, Psalm 103:3, 4. Wie vergeving van de Heere ontvangt, wordt door Hem gekroond. Aan wie de Heere de schuld kwijtscheldt, die neemt Hij op in een trouwverbond. "Ik ben goedertieren, Ik zal den toorn niet in

eeuwigheid behouden", Jeremia 3:12. Dit is vergeving. In het veertiende vers staat: "Ik heb u getrouwd". En wie pasklaar gemaakt is voor de kroon des hemels, is zo rijk als de engelen, zo rijk als de hemel iemand maar kan maken.

9. Als de zonde vergeven is, mogen wij in nederige vrijmoedigheid tot God in het gebed naderen. Schuld maakt dat we vrezen om tot God te gaan. Toen Adam had gezondigd, vreesde hij en verborg zich. Genesis 3:10. Schuld kortwiekt de vleugels van het gebed, het maakt dat het gezicht bloost van schaamte; maar vergeving wekt vertrouwen. Dan mogen we op God zien als de Vader der barmhartigheid, Die de gouden scepter toereikt. Wie gratie heeft ontvangen, kan met een gerust hart tot zijn vorst opzien.

10. Vergeving van zonde maakt onze godsdienstplichten aangenaam. De Heere neemt dan alles wat we doen gunstig op. Iemand die schuld heeft, doet niets wat de Heere aangenaam is. Zijn gebed wordt hem zelfs tot zonde, maar als de zonde vergeven is, neemt de Heere zijn offer aan. Wij lezen van Józua, toen hij voor de Engel des Heeren stond: "Józua was bekleed met vuile klederen", dat wil zeggen, dat hij aan verschillende zonden schuldig was. Dan zegt de HEERE: "Doet deze vuile klederen van hem weg. Zie, Ik heb uw ongerechtigheid van u weggenomen." En toen stond hij daar en diende voor het aangezicht van de HEERE en zijn dienstwerk werd aanvaard, Zacharia 3:3, 4.

11. Vergeving van zonde is de saus die alle gerieflijkheden van dit leven zoet maakt. Is het schuld die onze genoegens bitter maakt en alssem in onze beker schenkt, vergeving verzoet alles en is als suiker in wijn. Gezondheid en vergeving van zonde, bezittingen en vergeving geven samen het meeste genot. Vergeving van zonde geeft een geheiligd recht op ieder gerief en doet het heerlijk smaken. Evenals Naman tegen Gehazi zei: "Neem twee talenten", 2 Koningen 5:23, zo zegt de Heere tegen de verzoende ziel: "Neem twee talenten. Neem het wildbraad en neem de zegen erbij. Neem de olie in de kruik en neem Mijn liefde erbij." Het is opmerkelijk, dat Christus deze twee beden samenvoegt: "Geef ons heden ons dagelijks brood en vergeef ons onze schulden". Alsof Christus ons wilde leren: er is weinig genot in dagelijks brood, tenzij de zonde vergeven is. Vergeving maakt elk aards genot welriekend en laat er zoetheid in druppen.

12. Als de zonde vergeven is, zal de Heere ons nooit meer vroegere zonden verwijten. Toen de verloren zoon bij zijn vader thuiskwam, ontving de vader hem met een liefdevolle omhelzing en heeft nooit meer gesproken over zijn overdadig leven van voorheen, of over het verkwisten van zijn goed bij de hoeren. Zo zal de Heere ons ook niet vroegere zonden verwijten - neen, Hij zal ons geheel liefhebben. Wij zullen Zijn juwelen zijn en Hij zal ons op Zijn borst dragen. Nadat Christus verrezen was, is Hij eerst verschenen aan Maria Magdaléna, een boetvaardige zondares die vergeving had ontvangen, Markus 16:9. Zover was het er vandaan dat Hij haar verwijten maakte, dat Hij haar het eerst het bericht van Zijn opstanding bracht.

13. Vergeving van zonde is een steunpilaar bij het verlies van vrienden. Heeft God uw kind of uw man weggenomen, Hij heeft ook uw zonden weggenomen. Hij heeft u meer gegeven dan Hij van u weggenomen heeft. Hij heeft een bloem van u weggenomen, maar Hij heeft u een parel gegeven. Hij heeft u Christus en de Geest

gegeven en de eerstelingen van de heerlijkheid. Hij heeft u meer gegeven dan Hij van u weggenomen heeft.

14. Waar God de zonden vergeeft, schenkt Hij gerechtigheid. Vergeving van zonde gaat samen met het toerekenen van gerechtigheid. "Ik ben zeer vrolijk in den HEERE, ... den mantel der gerechtigheid heeft Hij mij omgedaan", Jesaja 61:10. Als een christen geen enkele troost kan vinden in zijn eigen gerechtigheid, die zo besmet en vermengd is met zonde, o, wat een troost kan hij dan putten uit Christus' gerechtigheid, die beter is dan de gerechtigheid van Adam. Adams gerechtigheid was veranderlijk. Maar stel dat die onveranderlijk was geweest, dan was het nog maar de gerechtigheid van een schepsel. Maar de gerechtigheid die hier wordt toegerekend, is de gerechtigheid van Hem, Die God is. "Opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem", 2 Korinthe 5:21. O, wat een gezegend voorrecht, als men in Gods oog zo rechtvaardig beschouwd wordt als Christus, aangezien de ziel dan bekleed is met Zijn gestikte mantel. Dat is de troost van ieder wiens zonde vergeven is; die bezit een volmaakte gerechtigheid. God zegt nu van zo iemand: "Geheel zijt gij schoon, Mijn vriendin, en er is geen gebrek aan u", Hooglied 4:7.

15. Een ziel die vergeving heeft, behoeft niet bang te zijn voor de dood. Wie met geloofsogen op de vergeving der zonde kan zien, kan de dood met vreugde tegemoet zien. Voor een verzoende ziel heeft de dood zijn prikkel verloren. Voor een zondaar die vergeving heeft ontvangen, is de dood als de gevangenneming van iemand, nadat zijn schuld al betaald is. Men moge hem gevangen nemen, maar Christus zal tonen dat de schuld in Zijn boek is uitgewist met Zijn bloed. Een verzoende ziel kan over de dood triomferen. "Dood, waar is uw prikkel? Hel, waar is uw overwinning?" 1 Korinthe 15:55. Wie vergeving heeft ontvangen, behoeft de dood niet te vrezen: *de dood is voor zo iemand niet de ondergang, maar de bevrijding*. Het is een dag van juichen en van vrijlating. Die verlost hem van al zijn zonden. Voor een ziel die vergeving heeft, komt de dood evenals de engel voor Petrus, die zijn zijde sloeg, zijn ketenen eraf deed vallen en hem uit de gevangenis leidde. De dood slaat zijn lichaam en de ketenen der zonde vallen eraf. De dood brengt een verzoende ziel een staat van rust; hij ontslaat hem van al zijn werken, Openbaring 14:13. Felix transitus a labore ad requiem, zegt Bernardus. "Zalig is de overgang van werk naar rust." De dood zal onze tranen dan afwissen, maar ook ons zweet. Hij zal een verzoende christen een goede dienst bewijzen, daarom vormt hij een gedeelte van zijn inventaris in 1 Korinthe 3:22; *zelfs de dood is uwe*. Hij is evenals de wagen om de oude Jakob op te halen, hij kwam met ratelende wielen, maar hij moest Jakob bij zijn zoon Jozef brengen. Zo kunnen de wielen van de doodswagen wel ratelen en lawaai maken, maar ze moeten een gelovige naar Christus bengen. Zolang een gelovige hier is, is hij uitwonend van de Heere, 2 Korinthe 5:6. Hij leeft dan ver van het hof en kan Hem, Die zijn ziel liefheeft, niet zien. Maar de dood geeft hem het gezicht op de Koning der Ere, Wiens tegenwoordigheid volheid en blijdschap geeft. Voor een verzoende ziel is de dood een doorgang naar het Koninkrijk. Hij brengt hem over naar de plaats van gelukzaligheid, waar hij de overwinningsliederen en lofprijzingen door een koor van engelen zal horen zingen.

Er is voor een ziel die vergeving heeft, geen reden om te vrezen voor de dood. Waarom moet hij vrezen wiens lichaam in de aarde begraven wordt en wiens zonden in Christus' wonden zijn begraven? Wat kan de dood hem nog beschadigen? Hij is slechts de veerman die hem overvaart naar het land der belofte. De dag des doods is

voor een verzoende ziel zijn hemelvaartsdag, zijn kroningsdag, waarop hij gekroond zal worden met die paradijsvreugde, die onuitsprekelijk is en vol heerlijkheid.

Dit zijn de rijke vertroostingën die een verzoende zondaar toebehoren. Wel mocht David van zo iemand verklaren: "Welgelukzalig is hij, wiens overtreding vergeven is", Psalm 32:1. Er is hier een veelvoud van zaligheden. Vergeving van zonde is als de eerste schakel van een ketting, die al de volgende schakels met zich mee trekt. Hij trekt bovengenoemde vijftien voorrechten achter zich aan, hij kroont met genade en heerlijkheid. Wie zou zich dan niet benaastigen om zijn zonde vergeven te krijgen? "Welgelukzalig is hij, wiens overtreding vergeven is, wiens zonde bedekt is."

### **Vijfde toepassing**

Thans volgen de plichten van degenen wier zonden vergeven zijn.

1. Moge lof en prijs veel uw bezigheid zijn. "Loof de HEERE, o, mijn ziel, Die al uw ongerechtigheid vergeeft." Heeft de Heere u bekroond met vergevende genade? Zet dan de kroon van uw lof op het hoofd van vrije genade. Vergeving van zonde is een onderscheidmakende genade, een parel die alleen aan de uitverkorenen wordt gehecht en die om lofprijzing vraagt. U dankt voor het "dagelijks brood" en zult ge het niet veel meer doen voor vergeving van zonde? U dankt voor herstel uit ziekte, maar wilt ge het niet doen voor de verlossing van de hel? De Heere heeft met de vergeving van uw zonden meer voor u gedaan dan Hij u een koninkrijk had gegeven. Dat u daarom nog dankbaarder moogt zijn; stelt u slechts een onverzoende staat voor ogen! Wat is het droevig als men de vergeving mist! Alle vloeken van de wet verheffen zich in volle kracht tegen zo iemand. Als de onverzoende zondaar sterft, valt hij dadelijk zowel in het graf als in de hel. Hij moet dan onder de verdoemden verblijven. En zal het u niet dankbaar stemmen, dat dit uw toestand niet is, maar dat u verlost bent "van de toekomstige toorn?"
2. Laat Gods vergevende liefde uw hart in liefde tot God ontbranden. Als God de vergeving vrij schenkt zonder enige verdienste van u, als Hij zoveel zonden vergeeft, als Hij u vergeeft en anderen voorbijgaat, als Hij u optrekt uit de algemene ellende van de mensheid, u die een klomp stof en zonde bent en van u een parel maakt die met hemelse heerlijkheid zal schitteren, zal dit u niet met veel liefde tot God vervullen? Als een koning uit drie gevangenen die verdienen gedood te worden er één gratie verleent en de andere twee aan de gestrengheid van de wet overgeeft, zal dan degene die gratie heeft verkregen, de vorst die zo vol ontferming jegens hem is geweest, niet liefhebben? Wat moest dan uw hart vertederd zijn in liefde tot God! De geleerden onderscheiden tweeërlei liefde: een liefde van milddadigheid - dat is Gods liefde tot ons als Hij vergeeft - en een liefde van verplichting - dat is onze liefde tot God bij wijze van vergelding. Wij moeten onze liefde tonen door God te aanbidden, door ons liefelijk in Hem te verblijden en door ons aan Hem te verbinden in een eeuwig verbond.
3. Laat het gevoel van Gods vergevende liefde u in het toekomstige meer behoedzaam en bevreesd maken voor de zonde. "Maar bij U is vergeving, opdat Gij gevreesd wordt", Psalm 130:4. O, vrees toch om tegen die God te zondigen, Die zo vergevingsgezind jegens u geweest is. Als een vriend ons een gunst heeft bewezen, zullen we niet onbeleefd tegen hem zijn, of misbruik maken van zijn liefde. Wat was Davids gemoed teder, nadat Nathan hem gezegd had: "De HEERE heeft ook uw zonde weggenomen." Wat was hij bevreesd zijn ziel nog meer te bevleken met bloedschuld. "Verlos mij van bloedschulden, o God", Psalm 51:16. Als we na de vergeving grove zonden begaan, verandert de Heere Zijn gedrag

jegens ons; dan verandert Hij Zijn glimlach in fronsen. Dan ligt men, evenals Jona, in de buik der hel. Dan valt Gods gramschap in het geweten als een druppel kokend lood in het oog. Dan zijn de beloften als een verzegelde fontein, er komt geen druppel vertroosting uit. O, christenen, herinnert u zich niet hoeveel het heeft gekost, vóór u uw vergeving hebt gekregen? Hoelang het geduurd heeft vóór uw verbrijzelde beenderen geheeld waren? En wilt ge u nu weer in de zonde wagen? Ge kunt dan wel in zo'n toestand komen, dat ge u afvraagt of ge nog wel een kind van God zijt. Al zal de Heere u niet verdoemen, hij kan u wel in dit leven iets van de hel doen ondervinden.

4. Als de Heere u een goede hoop heeft gegeven dat uw zonden vergeven zijn, wandel dan met blijdschap. "Wij roemen ook in God door onzen Heere Jezus Christus, door Welken wij nu de verzoening gekregen hebben", Romeinen 5:11. Wie zou zich anders moeten verheugen dan hij die de verzoening gekregen heeft? De Heere verblijdt Zich als Hij ons genade bewijst en zouden wij dan niet verheugd zijn als wij genade ontvangen? In de treurigste ogenblikken mag een verzoende ziel zich verheugen. Verdrukkingen werken hem mede ten goede. Elke tegenwind in de voorzienigheid zal hem dichter naar de haven der heerlijkheid blazen. Christen, de Heere heeft uw gevangenisboeien afgenomen en heeft u bekleed met de mantel der gerechtigheid en gekroond met goedertierenheid, en bent u dan toch nog treurende? "Wij roemen in de hoop der heerlijkheid Gods", Romeinen 5:2. Kunnen goddelozen nog blij zijn die slechts een kort uitstel hebben en dan naar de hel gaan, en kunnen zij wier volkomen vergeving is bezegeld, zich dan niet verheugen?
5. Heeft de Heere u vergeving geschonken? Doe dan alles wat u voor de Heere kunt doen. "Altijd overvloedig zijnde in het werk des Heeren", 1 Korinthe 15:58. Laat uw verstand bezig zijn om de dingen des Heeren te bepeinzen, laten uw handen voor Hem werken, laat uw tong het instrument van Zijn lof zijn. Toen Paulus de vergeving der zonde had ontvangen en hij kon zeggen "Mij is barmhartigheid geschied", 1 Timothéüs 1:16, was het als olie in de wielen; het maakte dat hij zich nog vaardiger bewoog in gehoorzaamheid. "Ik heb overvloediger gearbeid dan zij allen", 1 Korinthe 15:10. De gehoorzaamheid van Paulus bewoog zich niet langzaam zoals de zon op de zonnewijzer, maar snel, als de zon aan het firmament. Hij offerde zich op en werd verteerd in de dienst van Christus. De verzoende ziel meent dat ze nooit genoeg de Heere kan liefhebben of Hem genoeg kan dienen.

### **Zesde toepassing**

Enkele richtlijnen en aanwijzingen hoe wij de vergeving der zonden kunnen verkrijgen.

1. Wij moeten oppassen, dat we ons niet vergissen met betrekking tot de vergeving der zonde; bijvoorbeeld de misvatting, dat onze zonden vergeven zijn, terwijl dat niet zo is.

Vraag. *Vanwaar komt die vergissing?*

Door twee oorzaken:

- a. Omdat God barmhartig is. Dat God barmhartig is, laat zien dat de zonden van een mens vergeven kunnen worden. Maar er is een heel groot verschil tussen het feit dat de zonden kunnen vergeven worden en dat ze vergeven zijn. Uw zonden kunnen vergeven worden, maar dan zijn ze nog niet vergeven. God is wel barmhartig, maar voor wie is de Heere barmhartig? Niet voor de vermetele

zondaar, maar voor de boetvaardige zondaar. Degenen die in de zonde door blijven gaan, kunnen geen recht op de vergeving laten gelden. De barmhartigheid Gods is als de ark, die niemand mocht aanraken behalve de priesters. Niemand behalve degenen die geestelijke priesters zijn, die hun zonden opofferen, mag de ark van Gods barmhartigheid aanraken.

- b. Omdat Christus voor de zonden is gestorven, daarom kan men vergeving ontvangen. Dat Christus gestorven is tot vergeving der zonden, is waar, maar dat iedereen vergeving ontvangt, is niet waar, want dan zou Judas ook vergeving hebben gekregen. De vergeving is beperkt tot degenen die geloven. "Door Dezen een iegelijk die gelooft, gerechtvaardigd wordt", Handelingen 13:39, maar niet allen geloven. Er zijn er die het bloed van Christus onrein achten en het onder hun voeten vertreden, Hebreëën 10:29. Hoewel Christus gestorven is, verkrijgen niet allen de vergeving der zonde. Pas op voor deze gevaarlijke misvatting. Wie zal de vergeving nog najagen die meent dat hij die al bezit?
- c. Een andere vergissing is, dat de vergeving gemakkelijk te verkrijgen is, als zou het maar door een zucht zijn, of: Heere, wees mij genadig. Maar hoeveel heeft de vergeving gekost voor degenen die ze hebben verkregen! Hoe lang heeft het geduurd, eer Davids verbrijzelde beenderen geheel waren? Gelukkig zijn degenen die de vergeving der zonde verzegeld krijgen, al is het in het allerlaatste uur.

Vraag. Maar waarom denken de mensen, dat de vergeving der zonde zo gemakkelijk te verkrijgen is?

Antwoord.

Hun zonden zijn maar klein en daarom gemakkelijk te vergeven. De duivel houdt het kleinste uiteinde van het vergrootglas voor hun ogen. Maar er bestaan geen kleine zonden tegen de Heere. Waarom krijgt iemand die de koninklijke munten verkleint of zijn beeld schendt, de doodstraf, anders dan omdat hij de persoon van de koning onteerd heeft? Als men kleine zonden vermenigvuldigt, worden het grote, evenals wanneer men een kleine som vermenigvuldigt, het in de miljoenen loopt. Wat is geringer dan een zandkorrel, maar als het zand wordt opgehoopt, wat is dan zwaarder? Uw zonden hebben geen geringe prijs gekost! Bezie ze in de spiegel van Christus' lijden, Die Zijn heerlijkheid heeft bedekt, Zijn vreugde heeft afgelegd en Zijn ziel heeft uitgestort als een schuldoffer voor de minste zonde.

Kleine zonden zullen, als ze niet beweend worden, u evenzeer verdoemen als grotere. Er monden niet alleen grote rivieren in de zee uit, maar ook beekjes. Niet alleen worden mensen naar de hel gevoerd door grote zonden, maar ook door kleinere. Denk daarom niet, dat vergeving gemakkelijk is, omdat de zonde klein is. Pas hier op voor misvatting!

2. Het tweede middel om vergeving van zonde te verkrijgen, is *uzelf schuldig te kennen*. Kom tot de Heere als een veroordeeld mens. "Zij gordden koorden om hun hoofden en kwamen tot den koning van Israël", 1 Koningen 20:32. Laten we tot de Heere gaan in diepe vernedering. Zeg niet: "Heere, mijn hart is goed en mijn leven vlekkeloos." De Heere verfoeit dit. Leg u in het stof, bedek u, met een zak; zeg evenals de hoofdman over honderd: "Heere, ik ben niet waardig, dat Gij onder mijn dak zoudt inkomen", Matthéüs 8:8. Ik heb niet de minste glimlach van de hemel verdiend. Dat is de weg tot vergeving.

3. Het derde middel om de vergeving te verkrijgen is *een hartelijke schuldbelijdenis*. "Ik zeide: Ik zal belijdenis van mijn overtredingen doen voor den HEERE; en Gij vergaaf de ongerechtigheid mijner zonde", Psalm 32:5. Als wij willen dat de Heere onze zonden bedekt, dan moeten wij ze openleggen. "Indien wij onze zonden belijden, Hij is getrouw en rechtvaardig, dat Hij ons de zonden vergeve", 1 Johannes 1:9. Men zou gedacht kunnen hebben, dat er dit gestaan had: "Indien wij onze zonden belijden, Hij is genadig om ze te vergeven." Nee, er staat Hij is getrouw en rechtvaardig. Waarom rechtvaardig? Omdat Hij Zich door een belofte verbonden heeft om nederige belijders van schuld te vergeven. *Cum accusat excusat*. "Als wij onszelf beschuldigen, vergeeft de Heere ons", Tertullianus. Wij zijn zo geneigd onze zonden te verbergen, wat net zo'n grote dwaasheid is als dat iemand zijn ziekte voor de dokter verbergt. Maar als wij onze zonden door belijdenis voor de Heere openleggen, opent Hij voor ons Zijn barmhartigheid door ze te vergeven.

4. Nog een middel om vergeving te verkrijgen is ware bekering en berouw. Bkering en vergeving der zonde worden samen genoemd, Lukas 24:47. Er is een belofte, dat er een fontein geopend is om de schuld der zonde af te wassen, Zacharia 13:1. Maar zie eens wat ervoor staat: "Zij zullen Mij aanschouwen, Dien zij doorstoken hebben, en zij zullen over Hem rouwklagen", Zacharia 12:10. "Wast u, reinigt u", dat wil zeggen: wast u in het water der bekering en dan volgt een belofte van vergeving: "Al waren uw zonden als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw", Jesaja 1:16, 18. Het is gemakkelijk om wit te veranderen in scharlaken, maar niet zo gemakkelijk om scharlaken te veranderen in wit. Maar toch heeft de Heere beloofd op bekering, de scharlakenrode zondaar zo wit als melk te maken. Denk echter niet dat berouw de vergeving der zonde verdient, maar het is er de weg toe. Wij zetten ons zegel op was als hij gesmolten is, zo zet de Heere Zijn vergeving op gesmolten harten.

5. Het volgende middel om vergeving te verkrijgen is het geloof in het bloed van Christus. Het is het bloed van Christus dat de zonde afwast, Openbaring 1:5. Maar dit bloed zal de zonde niet afwassen, tenzij het toegepast wordt door het geloof. De apostel spreekt over de besprenging met het bloed van Christus, 1 Petrus 1:2. Velen zijn niet verzoend, al is het bloed van Christus gestort, omdat zij er niet mee besprengd zijn. Nu is het door het geloof dat het bloed van Christus op de ziel besprengd wordt, ter vergeving van de zonde. Zoals Thomas zijn hand stak in de zijde van Christus, Johannes 20:27, zo steekt het geloof de hand in Christus' wonden, neemt van het bloed en sprengt het op de consciëntie om de schuld af te wassen. Vandaar dat er in de Schrift staat, dat wij de vergeving der zonde verkrijgen door het geloof. "Door Dezen, een iegelijk die gelooft, gerechtvaardigd wordt", Handelingen 13:39. "Uw zonden zijn u vergeven", Lukas 7:48. Hoe kwam dat? "Uw geloof heeft u behouden", vers 50. O, laten we toch staan naar geloof. Christus is een verzoening om de zonde weg te nemen. Maar hoe? "Door het geloof in Zijn bloed", Romeinen 3:25.

6. Het laatste middel is veel in het gebed te zijn om de vergeving der zonde. "Neem weg alle ongerechtigheid", Hoséa 14:3. "De tollenaar sloeg op zijn borst, zeggende: O God, wees mij zondaar genadig", Lukas 18:13. En in de tekst staat: "Hij ging af gerechtvaardigd in zijn huis".

Velen bidden om gezondheid, rijkdom, kinderen, maar Christus heeft ons leren bidden: "Vergeef ons onze zonden". Smeek ernstig om vergeving, bedenk welk een schuld de zonde maakt. Zij legt ons onder de toorn Gods. Het ware beter dat duivels in uw huis rondwaarden dan dat er schuld in uw ziel huist. Wie een samenknoping van

ongerechtigheid is, moet wel in een gans bittere gal zijn, Handelingen 8:23. Een schuldige ziel draagt het merkteken van Kaïn; dat was een bevend hart en een siddering in zijn vlees. Schuld maakt de zondaar bang, of hij niet door elk voorval dat hem overkomt, gevangen genomen zal worden en voor het gericht gedaagd zal worden. Als schuld zo naar is en zulke beroeringen in de consciëntie teweegbrengt, wat moesten we dan ernstig bidden, of God de schuld wil wegnemen; ja, zo ernstig dat we ons voornemen geen afwijzing te aanvaarden.

Smeeek ernstig bij de Heere om vergeving, zoals iemand voor een rechter zou smeken om zijn leven. Val op uw knieën en zeg: "Heere, hoor toch naar één woord." De Heere kan dan zeggen: "Wat kunt u voor uzelf aanvoeren, opdat ge niet zoudt sterven?"

"Heere, ik kan maar weinig zeggen, maar ik stel U mijn Borg voor, Christus zal voor mij antwoorden. O, zie toch op dat bloed, dat betere dingen spreekt dan Abel. Christus is mijn Priester, Zijn bloed is mijn offerande, Zijn Goddelijke natuur is mijn altaar."

Zoals Rachab het scharlaken snoer aan het venster moest laten zien, opdat Jozua, als hij dat zag, haar niet zou ombrengen, toon de Heere zo ook het scharlaken snoer van Christus' bloed, want dat is de weg om genade te ontvangen, Jozua 2:18, 21; Jozua 6:22, 23.

De Heere zou kunnen zeggen: *"Waarom zou Ik u vergeving schenken? Ik heb op geen enkele wijze een verplichting aan u."*

"Maar Heere, vergeef mij, omdat U het beloofd hebt, ik beroep mij op Uw verbond."

Als iemand op het punt staat gedood te worden krachtens de wet, roept hij om de Bijbel. Doe ook zo en zeg: "Heere, laat mij het voorrecht uit de Bijbel hebben, in Uw Woord staat: De goddeloze verlate zijn weg, ... want Hij vergeeft menigvuldiglijk, Jesaja 55:7. Heere, ik heb mijn zonden nagelaten, laat mij daarom genade verkrijgen, ik pleit op de toezegging in de Bijbel."

*"Maar om wiens wil zal Ik vergeving schenken? Gij kunt het zelf niet verdienen."*

"Heere, om Uws Zelfs wil. Gij hebt gezegd, dat U de overtreding uitdelgt om Uws Zelfs wil, Jesaja 43:25. Het zal Uw kroon niet tekort doen. Uw genade zal erdoor uitblinken en al Uw overige deugden zullen daardoor zegevieren, als Gij mij zult vergeven." Smeeek zó tot de Heere in het gebed en neem u voor het niet op te geven, vóór uw vergeving bezegeld is. De Heere laat geen aanhoudend smekeling staan, Hij heeft lust in goedertierenheid. Chrysostomus zegt: Zoals een moeder verblijdt is dat de melk uit haar borsten gezogen wordt, zo verblijdt Zich de Heere, als Hij de zondaar de melk uit de borst der genade laat zuigen. Als deze middelen worden aangewend, zullen ze deze grote weldaad teweegbrengen, namelijk de vergeving der zonde.

#### **D. Het laatste deel van deze bede is de conditie: "GELIJK OOK WIJ VERGEVEN ONZE SCHULDENAREN"**

Het woord "gelijk" heeft niet de betekenis van gelijkheid, maar van vergelijking. Niet, dat wij even gelijk de Heere vergeven, maar wij doen het na. De grote plicht om anderen te vergeven is tegendraads, het is tegen vlees en bloed. De mensen vergeten gunstbewijzen, maar blijven denken aan beledigingen. Maar de plicht om te vergeven is noodzakelijk. Wij zijn niet gehouden een vijand te vertrouwen, maar we moeten hem wel vergeven. Wij zijn van nature zo geneigd om ons te wreken. "Wraak is zo zoet als honingdruppels", zegt Homerus. De heidense filosofen achtten wraak geoorloofd. *Ulcisci te lacessitus potes*. "Als iemand ons beledigt, mogen we ons wreken", Cicero. Maar wij vernemen uit Gods Woord betere dingen. "En wanneer gij staat om te bidden, vergeeft", Markus 11:25. "Zo iemand tegen iemand enige klacht heeft, gelijkewijs als Christus u vergeven heeft, doet ook gij alzo", Kolossenzen 3:13. Hoe kunnen wij anderen vergeven, terwijl de Heere alléén de zonde kan vergeven?

Elke overtreding van de tweede tafel behelst twee zaken: een zonde tegen de Heere en een overtreding tegen de naaste. Voor zover het een zonde tegen God is, kan Hij die alleen vergeven. Maar voor zover het een overtreding is tegen de naaste, kunnen wij die vergeven.

*Vraag. Wanneer vergeven wij anderen?*

Antwoord. Als wij strijden tegen elke gedachte om wraak te nemen. Als wij onze vijanden geen kwaad willen doen, maar hun het goede toewensen, bedroefd zijn over hun ellende, voor hen bidden, als wij ons met hen trachten te verzoenen en als wij bij alle gelegenheden ons bereid tonen hen te helpen. Dat is de vergeving van het Evangelie. Maar men heeft mij zeer beledigd en onteerd en als ik dat over mijn kant laat gaan, is dat een smet op mijn goede naam.

1. Als wij een belediging door de vingers zien zonder ons te wreken, is dat geen verdonkering van onze eer. De Schrift zegt van zo iemand: "Zijn sieraad is de overtreding voorbij te gaan", Spreuken 19:11. Het strekt meer tot eer, als men een belediging bedekt dan die te wreken. Wraak duidt op zwakheid. Een edele, heldhaftige geest ziet een onbetekenende belediging over het hoofd.
2. Stel dat iemands goede naam aangerand zou worden door hen aan wier oordeel wij geen waarde hechten; bedenk dan hoe dwaas het zou zijn de ander uit te dagen voor een duel. Het getuigt van weinig verstand als iemand zijn goede naam wil redden door zijn leven te verliezen en in de hel te storten om een held genoemd te worden.

*Vraag. Maar het onrecht dat hij mij aangedaan heeft, is zo groot!*

Antwoord. Maar als u hem niet vergeeft, is dat groter kwaad. Door u te beledigen heeft hij tegen een mens gezondigd, maar als u hem niet vergeeft, zondigt u tegen God.

*Vraag. Maar als ik één belediging vergeef, zal ik een aanleiding geven dat men het meer doet.*

Antwoord. Als gij, hoe meer beledigingen u treffen, des te meer vergeeft, zal het de genade te meer doen uitblinken. Dikwijls vergeven zal te meer toevoegen aan het gewicht der heerlijkheid. Als iemand zegt: "Ik tracht in andere genaden uit te munten, maar wat vergeven betreft, dat kan ik niet, daarin wens ik geëxcuseerd te worden",

wat komt er dan van de andere genaden terecht? De genadegaven zijn samengesnoerd waar er één is, daar zijn ze allemaal. Wie niet kan vergeven, diens genade is vals; zijn geloof is verbeelding, zijn godsvrucht is huichelarij.

*Vraag. Maar, wanneer iemand mij onrecht aangedaan heeft in mijn bezittingen, mag ik dan niet naar de rechter gaan om mijn recht te krijgen?*

Antwoord. Ja, wat hebben rechtbanken anders voor nut? De Heere heeft rechters aangesteld om rechtszaken te beoordelen en om ieder recht te doen. Naar de rechter gaan is te vergelijken met de oorlog verklaren. Als de rechtvaardige rechten van een volk worden aangetast, is het geoorloofd de oorlog te verklaren. Zo ook, als iemand zich vergrijpt aan een andermans goed, mag deze naar de rechter gaan om die terug te krijgen. Maar naar de rechter gaan moet het laatste zijn. Als geen verzoeken of arbitrages helpen, moet de rechter beslissen. Dit is echter geen wraak, het is niet de bedoeling de ander te kwetsen, maar om zijn eigen recht te halen. Dit kan gebeuren, terwijl men toch in vrede kan leven.

### **Eerste toepassing**

Hier moet men beschuldigen degenen die op wraak zinnen en die niet de minste onbeleefdheid kunnen verdragen. Zij zouden wel willen dat de Heere hen vergeeft, maar zij willen anderen niet vergeven. Zij willen wel bidden, naar de kerk komen, aalmoezen geven; maar het is bij hen zoals Christus zei: "Eén ding ontbreekt u", Markus 10:21.

Die missen een vergevingsgezinde geest, zij willen nog liever de vergeving van de Heere missen dan dat zij hun broeder vergeven willen. Wat is het droevig, dat mensen om elk gering verkeerd of ongepast woord de boosheid in hun hart laten opbruisen! Zouden er nog zoveel gevechten, arrestaties, moorden gebeuren, als de mensen de kunst van vergeven verstonden?

Wraak is de eigen zonde van de duivel. Hij is geen dronkaard of overspeler, maar deze oude slang is vol van het gif van haat. En wat zullen we zeggen van diegenen die een belijdenis van godsdienst erop nahouden, maar die in plaats van te vergeven anderen met wrok achtervolgen? Er is geprofeteerd: "De wolf zal met het lam verkeren", Jesaja 11:6. Maar wat zullen we zeggen, als zulken die belijden lammeren te zijn, wolven worden? Zij maken dat goddelozen de mond opendoen tegen de godsdienst en zeggen: deze mensen zijn net zo vol rancune als anderen. O, waar zijn toch de liefde en de barmhartigheid gebleven? Als de Zoon des mensen komt, zal Hij ook liefde op de aarde vinden? Ik vrees van weinig. Hoe kunnen degenen die haat en boosheid in hun hart koesteren en niet willen vergeven, toch bidden "Vergeef ons, gelijk wij anderen vergeven?" Of zij moeten deze bede weglaten, zoals Chrysostomus zegt dat sommigen in zijn dagen deden, óf zij moeten tegen zichzelf bidden.

### **Tweede toepassing**

Laten we er toch allen van overtuigd zijn, dat als we ooit de zaligheid hopen te verkrijgen, wij geringe beledigingen en onhoffelijkheden door de vingers moeten zien en dat we ons moeten benaastigen een vergevingsgezinde geest te hebben.

"Verdragende elkander en vergevende de een den ander", Kolossenzen 3:13.

1. Hierin gelijken we op de Heere. "Hij is gaarne vergevende", Psalm 86:5. Hij maakt van vijanden vrienden. Hij opent Zijn handen om diegenen te helpen die Hem tegenspreken. Het was hoogmoed in Adam om de Heere gelijk te willen zijn

in alwetendheid, maar het is geoorloofd de Heere gelijk te willen zijn in het vergeven van onze vijanden. Dat is een gemoedsgesteldheid waarin we op de Heere gelijken en wat is godsvrucht anders dan gelijkvormig worden aan God?

2. Vergeven is één van de duidelijkste blijken van genade. Als er genade in het hart komt, komt er in iemand, evenals bij Kaleb, een andere geest, Numeri 14:24. Er komt dan een gehele gedaanteverwisseling, het hart wordt zacht gemaakt en vervuld met liefde en oprechtheid. Zoals een ent die in een stam wordt ingesneden, deel krijgt aan de aard en het sap van die boom en dezelfde vrucht gaat voortbrengen, zo zal degene die voorheen gemelijk en kribbig van aard was, geneigd om zich te wreken, als hij ingeënt wordt in Christus, deel hebben aan de sappen van die hemelse Olijfboom en zoete, edele vruchten gaan voortbrengen. Hij is dan vol liefde tot zijn vijanden en vergeldt goed voor kwaad. Zoals de zon vele dichte, schadelijke dampen van de aarde omhoogtrekt en die teruggeeft als milde regenbuien, zo vergeldt iemand die genade in zijn hart heeft, de onvriendelijkheid van anderen met de liefelijke invloeden van liefde en barmhartigheid. "Zij vergelden mij kwaad voor goed. .... Mij aangaande, daarentegen, als zij krank waren, was een zak mijn kleed", Psalm 35:12, 13. Dat te laten zien is een goede getuigenis voor de hemel.
3. Het gezegende voorbeeld van de Heere Jezus leert het ons ook. Hij was van een vergevingsgezinde geest. Zijn vijanden beschimpten Hem, maar Hij had medelijden met hen. Hun woorden waren bitterder dan de gal en de alsem die zij Hem gaven, maar Zijn woorden waren zachter dan olie. Zij bespuwden Hem, doorboorden Hem met een speer en met nagels, maar Hij bad voor hen: "Vader, vergeef het hun." Hij weende over Zijn vijanden, Hij stortte tranen over hen die Zijn bloed hebben vergoten. Er is nooit zo'n voorbeeld van bewonderenswaardige beminnelijkheid geweest. Christus beveelt ons van Hem te leren, Mattheüs 11:29. Hij vraagt niet van ons om van Hem te leren wonderen te werken, maar Hij wil dat wij van Hem leren onze vijanden te vergeven. Als wij Christus' leven niet navolgen, kunnen wij ook niet door Zijn dood behouden worden.
4. Een onverzoenlijke geest die niet wil vergeven, is gevaarlijk. Die verhindert de vrucht van de genademiddelen; die is als een verstopping in het lichaam, die de groei ervan tegenhoudt. Een wraakzuchtige geest vergiftigt onze offeranden; onze gebeden worden dan tot zonde. Zal de Heere het gebed aannemen als het met dit vreemde vuur is vermengd? Als we tot het sacrament komen en geen naastenliefde hebben, is dat zonde; zodat de genademiddelen tot zonde worden. Wat zou het erg zijn, als alles wat we eten, in vergif zou veranderen. Maar haat vergiftigt de beker van het Avondmaal. Dan eet en drinkt men zich een oordeel. Judas zat met boosheid in zijn hart aan het Pascha. "En na de bete, toen voer de satan in hem", Johannes 13:27.
5. De Heere heeft Zijn genade aan die voorwaarde gebonden, dat als wij niet vergeven, Hij ons ook niet vergeeft. "Maar indien gij den mensen hun misdaden niet vergeeft, zo zal ook uw Vader uw misdaden niet vergeven", Matthéüs 6:15. Iemand kan evengoed naar de hel gaan omdat hij niet vergeven wil, als dat hij niet gelooft. Hoe kunnen degenen wier innerlijk onbewogen is en die onbarmhartig zijn tegenover hun broederen die tegen hem overtreden hebben, genade van de Heere verwachten? "Want een onbarmhartig oordeel zal gaan over degene die

geen barmhartigheid gedaan heeft", Jakobus 2:13. Iemand zei eens: "Ik kan niet vergeven, al moet ik naar de hel."

6. Er zijn voorbeelden van kinderen Gods, die van een vergevingsgezinde geest waren. Jozef heeft zijn broers vergeven, hoewel zij hem in een put hadden gestopt en hem hadden verkocht. "Nu dan, vreest niet! Ik zal u en uw kleine kinderen onderhouden", Genesis 50:21. Stéfanus bad voor zijn vervolgers. Mozes was van een vergevingsgezinde geest. Hoeveel hoon en beledigingen heeft hij verdragen! Het volk van Israël handelde liefdeloos met hem; zij murmureerden tegen hem bij de wateren van Mara, maar hij heeft voor hen gebeden. "Hij dan riep tot den HEERE; en de HEERE wees hem een hout; dat wierp hij in dat water; toen werd het water zoet", Exodus 15:25. Als zij gebrek aan water hadden, mopperden zij tegen hem. "Waartoe hebt gij ons nu uit Egypte doen optrekken, opdat gij, ons van dorst deedt sterven?", Exodus 17:3. Alsof zij wilden zeggen: "Als wij sterven, stellen wij u daarvoor verantwoordelijk." Dit zou genoeg geweest zijn om Mozes te doen roepen om vuur van de hemel over hen, maar hij zag deze belediging door de vingers. En om te laten zien dat hij het hun vergaf, was hij hun voorspraak en deed water voor hen uit de rots voortkomen, Exodus 17:4-6. De profeet Elísa gaf zijn vijanden een feestmaal; hij liet een maaltijd bereiden voor degenen die zijn graf hadden willen graven., 2 Koningen 6:23. Cranmer stond bekend als iemand die beledigingen vergaf. Toen Luther smalend over Calvijn had gesproken, zei deze: Etiamsi millies me diabolum vocet. *"Al noemt hij mij duizendmaal een duivel, toch heb ik hem lief en eer hem als een edele diens knecht van Christus."* Toen iemand een christen had gekwetst en hem oneer had aangedaan, door hem te vragen welke wonderen zijn Meester Christus had verricht, zei hij: "Hij heeft dit wonder verricht, dat al hebt u mij zo gekwetst, ik u kan vergeven en voor u kan bidden."
7. Vergeven en goed voor kwaad vergelden is de beste manier om het hart van een vijand te winnen en te doen smelten. Toen Saul uit boos opzet David had achtervolgd en hem als een veldhoen op de bergen had nagejaagd, wilde David hem geen kwaad doen, toen hij daartoe de mogelijkheid had. Davids goedheid verbrak het hart van Saul. "Is dit uw stem, mijn zoon David? Toen hief Saul zijn stem op en weende. En hij zeide: Gij zijt rechtvaardiger dan ik, want gij hebt mij goed vergolden", 1 Samuël 24:17, 18. Zulk vergeven is vurige kolen op het hoofd hopen, waardoor het hart van de vijand smelt., Romeinen 12:20. De edelste overwinning is een vijand te winnen zonder slag of stoot, maar hem te winnen met liefde. Toen men Filippus van Macedonië vertelde dat een zekere Nicanor hem in het openbaar had beschimpt, zond hij hem een groot geschenk in plaats van hem ter dood te brengen; dat maakte zo'n diepe indruk op de man en maakte zijn hart zó week, dat hij overal heenging om wat hij tegen de koning gesproken had, te herroepen en hij sprak zeer lovend over de goedheid van de koning.
8. Anderen vergeven is de weg om vergeving bij de Heere te verkrijgen en het is een blijk van die vergeving.
  - a. Het is de weg om vergeving te verkrijgen. "Want indien gij den mensen hun misdaden vergeeft, zo zal uw hemelse Vader ook u vergeven", Matthéüs 6:14. Maar men zou denken, dat iets anders eerder vergeving bij de Heere zou teweegbrengen dan dat wij anderen vergeven. Nee, er is waarlijk niet zoiets als dit wat de vergeving tot stand kan brengen, want alle andere godsdienstige

handelingen kunnen met zuurdesem vermengd zijn. De Heere heeft verboden dat men zuurdesem in een offer zou doen, Exodus 34:25. Men kan een aalmoes geven, maar daar kan wel het zuurdeeg van ijdele eer in zitten. De farizeeën lieten voor zich trompetten als zij een aalmoes gaven, om geprezen te worden, Matthéüs 6:2. Men kan zelfs zijn lichaam overgeven om verbrand te worden en toch kan daarin het zuurdeeg van valse ijver zitten. Maar als we anderen die ons beledigd hebben vergeven, kan daar geen zuurdeeg in zitten, daar kan men geen kwade bedoeling mee hebben. Het is een plicht die geheel geestelijk is, die verricht wordt louter uit liefde tot God. Vandaar dat de Heere daaraan eerder vergeving verbindt dan aan de beste en meest geruchtmakende werken van liefdadigheid, die in de wereld hoog geroemd worden.

- b. Het is ook een blijk dat God ons vergeven heeft. Het is niet de oorzaak dat God ons vergeving schenkt, maar het is er een bewijs van. Wij behoeven niet in de hemel op te klimmen om te zien of onze zonden vergeven zijn; laten we maar in ons hart zien, of wij anderen kunnen vergeven. Als we dat echt kunnen, behoeven we niet te twijfelen dat de Heere ook ons heeft vergeven. Anderen waarlijk liefhebben is een weerkaatsing van de liefde van God tot ons. O, laten we daarom door al deze argumenten overreed worden om anderen te vergeven. Christenen, hoeveel beledigingen heeft God bij ons door de vingers gezien! Onze zonden zijn ontelbaar en afschuwelijk. Is de Heere zo gewillig om onze vele zonden te vergeven en kunnen wij er dan niet enkele vergeven? Niemand kan ons hele leven ons niet zoveel onrecht aandoen als wij de Heere in één dag.

Vraag. *Maar hoe moeten wij vergeven?*

Antwoord. Zoals de Heere ons vergeeft.

1. Hartelijk. De Heere doet niet slechts alsóf Hij vergeeft, zodat onze zonden voor Hem blijven liggen, maar Hij vergeeft werkelijk, Hij vergeet ze ook, Jeremia 31:34. Dus wij moeten niet alleen zeggen dat we vergeven, maar we moeten het met het hart doen. "Indien gij niet van harte vergeeft", Matthéüs 18:35.
2. De Heere vergeeft volkomen; Hij vergeeft al onze zonden. Hij schrijft niet in plaats van tachtig, vijftig. "Die al uw ongerechtigheid vergeeft", Psalm 103:3. Huichelaars zien sommige beledigingen door de vingers, maar houden andere staande. Zouden wij willen dat de Heere zó met ons handelde, door sommige overtredingen te vergeven en ons voor de overige ter verantwoording te roepen?
3. De Heere vergeeft dikwijls. Wij maken telkens weer schuld, maar de Heere vergeeft menigvuldiglijk, Jesaja 55:7. Petrus stelt de vraag: "Heere, hoe menigmaal zal mijn broeder tegen mij zondigen en ik hem vergeven? Tot zevenmaal? Jezus zeide tot hem: Ik zeg u, niet zevenmaal, maar tot zeventig maal zevenmaal", Matthéüs 18:21, 22. Als uw broeder zegt: "Het spijt mij", moet u zeggen: "Ik vergeef het."

Vraag. *Maar dat is één van de moeilijkste plichten van de godsdienst; vlees en bloed kunnen dat niet, hoe kan ik dat bereiken?*

1. Laten we toch bedenken hoeveel onrecht en beledigingen wij de Heere al hebben aangedaan. Welk boekdeel kan onze afwijkingen bevatten? Onze zonden zijn meer dan de vonken in een oven.
2. Als wij willen vergeven, laten we dan ook Gods hand zien in alles wat de mensen ons aandoen of tegen ons zeggen. Als we maar hoger zouden zien dan de instrumenten, dan zou ons gemoed kalm worden en we zouden niet op wraak

zinnen. Simeï schold David uit en vloekte hem, maar David zag hogerop. "Laat hem geworden, dat hij vloekte, want de HEERE heeft het hem gezegd", 2 Samuël 16: 11. Wat was de oorzaak dat Christus, toen Hij gescholden werd, niet wederschold? Hij zag verder dan Judas en Pilatus, Hij zag dat Zijn Vader de bittere beker op Zijn hand zette. Zoals we op Gods hand moeten zien in al de beledigingen en onhoffelijkheden die mensen ons aandoen, zo moeten we ook geloven dat de Heere ons dit alles ten goede laat overkomen, als wij de Zijnen zijn. "Misschien zal de HEERE mij goed vergelden voor zijn vloek te dezen dage", 2 Samuël 16:12. *Quisquis detrahit famae meae addet mercedi meae*. "Wie mij beledigt, zal mijn loon vermeerderen", Augustinus. Wie mijn goede naam tekort doet en die licht acht, zal daardoor mijn kroon zwaarder maken. Wél mocht Stéfanus voor zijn vijanden bidden: "Heere, reken hun deze zonde niet toe!", Handelingen 7:60. Hij wist dat zij slechts zijn heerlijkheid in de hemel zouden vergroten. Elke steen die zijn vijanden gooiden, voegde een parel toe aan zijn kroon.

3. Leg een voorraad geloof aan. "En indien hij [uw broeder] zevenmaal daags tegen u zondigt, en zevenmaal daags tot u wederkeert, zeggende: Het is mij leed, zo zult gij hem vergeven", Lukas 17:4. De apostelen zeiden tegen de Heere: "Vermeerder ons het geloof", vers 5, alsof zij zeggen wilden: "Wij kunnen dit nooit doen zonder heel veel geloof; Heere, vermeerder ons geloof." Geloof dat de Heere u vergeven heeft en gij zult anderen vergeven. Geloof kan alleen aarde op beledigingen werpen en ze begraven in het graf van vergetelheid.
4. Bedenk hoe u soms anderen onrecht hebt aangedaan en is het niet rechtvaardig, dat de Heere u met dezelfde maat meet waarmee u anderen meet? Hebt ge anderen ook geen onrecht aangedaan; als het niet in hun goed is, dan toch wel in hun naam? Als ge geen vals getuigenis tegen hen hebt gesproken, dan hebt ge misschien toch wel onwaarheid van hen gesproken. Dit te bedenken kan veroorzaken dat christenen beledigingen in stilte bedekken.
5. Sta naar nederigheid des harten. Iemand die hoogmoedig is, vindt het een schande als hij een belediging moet ondergaan. Wat anders dan hoogmoed veroorzaakt zoveel ruzies en moorden? "Zijt met de ootmoedigheid bekleed", 1 Petrus 5:5. Wie nederig in eigen ogen is, zal het niet zo zwaar opnemen als iemand hem veracht. Hij weet dat er een dag komt dat er een opstanding zal zijn van alle personen en de Heere zal dan een Wreker voor hem zijn over zijn vijanden. "Zal dan God geen recht doen Zijn uitverkorenen?", Lukas 18:7. De nederige ziel laat al het onrecht hem aangedaan aan de Heere over, Die het zal vergelden. Hij heeft gezegd: "Mij komt de wraak toe", Romeinen 12:19.

### **Derde toepassing, tot vertroosting.**

Degenen die vergeven, zal de Heere vergeven. Gij hebt een goede reden om bij de Heere om vergeving te smeken. "Zie, ik ben bereid diegene te vergeven die mij geen genoegdoening geeft en wilt Gij mij niet vergeven, die voldoening gekregen heeft in Christus, mijn Borg?"

## HOOFDSTUK VII

### DE ZESDE BEDE

#### "EN LEID ONS NIET IN VERZOEKING, MAAR VERLOS ONS VAN DEN BOZE"

Vraag. *Waar bidden wij om in de zesde bede?*

Antwoord. *In de zesde bede, welke luidt: En leidt ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den boze, Matth. 6:13, bidden wij dat God ons bewaren wil van verzocht te worden tot zonde, Matth. 26:41, of ons ondersteune en verlosse, wanneer wij verzocht worden, 2 Kor. 12:7, 8.*

Deze bede bestaat uit twee delen.

- A. Ten eerste, er wordt iets afgebeden: "Leid ons niet in verzoeking".
- B. Ten tweede, er wordt iets verzocht: "Verlos ons van den boze".

#### A. "LEID ONS NIET IN VERZOEKING"

Vraag. *Leidt de Heere in verzoeking?*

Antwoord. God verzoekt niemand tot zonde! "Niemand, als hij verzocht wordt, zegge: Ik word van God verzocht. Want God kan niet verzocht worden met het kwade, en Hij Zelf verzoekt niemand", Jakobus 1:13. Hij laat de zonde toe, maar Hij werkt ze niet. Hij Die tot heiligheid aanspoort, kan toch niet tot zonde verleiden? De Heere verzoekt niet tot iets waarvan Hij een afkeer heeft. Welke koning zal zijn onderdanen verzoeken wetten te overtreden die hij zelf heeft vastgesteld?

Vraag. *Maar staat er niet geschreven: "God verzocht Abraham"?, Genesis 22:1.*

Verzoeken betekende daar niet meer dan beproeven. Hij beproefde Abrahams geloof, zoals een goudsmid goud beproeft in het vuur. Maar er is een heel groot verschil tussen het beproeven van de genade van Zijn volk en het opwekken van hun verdorvenheid. De Heere beproeft hun genade, maar Hij wekt niet hun verdorvenheid op. De zonden van de mens kan men echt niet toeschrijven aan God. God verzoekt geen mens.

Vraag. *Wat is dan de betekenis van: "Leid ons niet in verzoeking"?*

Antwoord. De betekenis is, of de Heere ons niet door de verzoeking wil laten overweldigen. Of wij niet aan de kracht van de verzoeking zullen worden overgegeven en zó tot zonde worden verleid.

Vraag. *Waar komen verzoekingenvandaan?*

- a. *Ab intra*; van binnenuit, uit onszelf. Het hart is de smidse van de zonde, de broedplaats van alle kwaad. Ons eigen hart is de grootste verleider. Ieder is een duivel voor zichzelf. "Een iegelijk wordt verzocht, als hij van zijn eigen begeerlijkheid afgetrokken en verlost wordt", Jakobus 1:14. Het hart is een echte lokeend.
- b. *Ab extra*; verzoekingenvan buitenaf, van de satan. Hij wordt de verzoeker genoemd, Matthéüs 4:3. Quisquis detrahit famae meae addet mercedi meae. Hij

ligt in een hinderlaag om ons kwaad te doen; hij staat gevechtssklaar. De duivel legt een reeks verzoeken aan om de burcht van onze genade op te blazen. Hij is nog niet definitief in de gevangenis geworpen, maar hij is als een gevangene onder borgtocht. De wereld is zijn rijksgedebiet, waar hij vast en zeker te vinden is bij alles wat we doen: lezen, bidden of mediteren. Wij treffen hem binnen aan, maar hoe hij daar gekomen is, weten we niet. Het is zeker dat hij bij ons is, maar onzeker hoe hij daar terechtgekomen is. "Het hele leven van een kind van God is een verzoeking", zegt Augustinus. Elía, die de hemel kon sluiten op zijn gebed, kon niet zijn hart afsluiten tegen de verzoeking. Dit is een grote kwelling voor een kind van God, evenals het een kwelling is voor een maagd, als ze dagelijks in haar kuisheid wordt aangerand. Hoe meer we tot het kwade verleid worden, hoe meer we gehinderd worden het goede te doen. Wij zijn steeds in groot gevaar vanwege de "overste der lucht" en we moeten dikwijls bidden: "Leid ons niet in verzoeking".

Opdat we beseffen mogen in welk gevaar we verkeren door de verzoeken van satan, dienen we te bedenken:

1. Zijn boosaardigheid in de verzoeking. Deze helse slang is opgezwollen van het vergif van boosheid. De satan benijdt het geluk van de mens. Een bonk stof zo dichtbij God te zien en zichzelf, eens een heerlijke engel, uit het hemelse paradijs geworpen, veroorzaakt dat hij de mens achtervolgt met een ingekankerde haat. "De duivel is tot u afgekomen, en heeft groten toorn", Openbaring 12:12. Als er iets is waarin deze helse geest zich kan verlustigen, dan is het wel zielen te verwoesten en hen in dezelfde verdoemenis te brengen als hijzelf. Deze boosaardigheid van satan in zijn verzoeken moet wel groot zijn, als we de volgende drie zaken bedenken:

- a. Dat de satan, hoewel hij zelf vol kwelling is, toch anderen verzoekt. Men zou denken, dat hij nauwelijks ergens anders over zou denken dan over zijn eigen ellende, en toch is zijn woede en haat zodanig dat hij anderen verzoekt, terwijl de Heere hem straft.
- b. Zijn boosaardigheid is groot, omdat hij verzoekt waar hij weet dat hij de overhand niet kan behalen. Hij zal toch zijn angel uitsteken, al kan hij niet beschadigen. Hij heeft zelfs Christus verzocht: "Indien Gij Gods Zoon zijt", Mattheüs 4:3. Hij wist maar al te goed, dat Christus zowel God als mens was en toch verzocht hij Hem. Zijn boosheid tegen Christus was zodanig, dat hij Hem openlijk uitdaagde, hoewel hij wist dat hij door Hem overwonnen zou worden. Hij verzoekt ook de uitverkorenen tot godslastering. Hij weet dat hij niet de overhand over hen kan krijgen en toch is zijn boosaardigheid zó groot, dat hij, al kan hij de vesting van hun hart niet door bestorming innemen, de stukken van zijn geschut tegen hen opstelt.
- c. Zijn boosaardigheid is groot, omdat, al weet hij dat het verzoeken van mensen tot zonde zijn eigen folteringen in de hel zal verzwaren, hij het toch niet zal nalaten. Elke verzoeking maakt zijn keten zwaarder en zijn vuur heter en toch verzoekt hij. Daarom is het nodig de Heere te bidden of Hij niet wil toelaten, dat de satan door zijn verzoeken de overhand krijgt, omdat hij zo'n boosaardige, wraakgierige geest is. "Leid ons niet in verzoeking".

2. Overdenk de woede van satan in het verzoeken. Hij "gaat om", 1 Petrus 5:8. Hij verspilt geen tijd. Hij die wil hebben dat wij ledig zijn, is zelf altijd druk bezig. Deze leeuw is altijd op jacht naar een prooi, hij omreist zee en land om een Jodengenoot te maken. Hij gaat rond niet als een pelgrim, maar als een spion. Hij kijkt uit waar hij de

vuurbal van de verzoeking kan binnengooien. Hij is een rusteloze geest; als wij hem afwijzen, zal hij ons niet laten gaan, maar hij zal weer met een verzoeking komen. Het is net als met Marcellus, een Romeinse kapitein, van wie Hannibal zegt dat hij nooit rustig was, of hij nu overwon of overwonnen werd.

De woede van de satan in het verzoeken kan men nog meer in 't bijzonder in het volgende zien.

- a. Als hij met te verzoeken maar het minste succes behaalt, gaat hij er tot het uiterste mee door. Als zijn voorstel tot zonde begint post te vatten, volgt hij dit op de voet en dringt aan tot de daad van de zonde. Toen hij Judas verzocht om Christus te verraden en hem daartoe geneigd vond, doordat hij begon te bijten aan het aas van de dertig zilverlingen, jaagde hij hem voort en liet hem niet meer los, voor hij zijn Heere en Meester verraden had. Toen hij Spira verzocht zijn godsdienst te verloochenen en toen hij zag dat hij begon te zwichten, volgde hij de verzoeking nauwgezet en liet hem niet meer los, voor hij hem zover kreeg, dat hij naar de pauselijke gezant in Venetië ging om daar zijn geloof in Christus af te zweren.
- b. De woede van satan in het verzoeken ziet men ook in de verscheidenheid van de verzoeken die hij aanwendt. Hij beperkt zich niet tot één soort verzoeking, hij heeft meer dan één strategie. Als hij merkt dat de ene verzoeking geen succes oplevert, komt hij met een andere. Als hij niet kan verzoeken tot zinnelijke lust, verzoekt hij tot hoogmoed. Als een verzoeking tot hebzucht geen succes heeft, verzoekt hij tot verkwisting. Als hij iemand niet door vrees tot wanhoop kan brengen, probeert hij of hij hem niet tot vermetelheid kan brengen. Als hij iemand niet tot goddeloosheid kan leiden, probeert hij of hij hem niet tot vormelijke godsdienst kan brengen. Als hij iemand niet tot slechtheid kan vervoeren, verzoekt hij hem tot dwaling. Hij verzoekt om de genademiddelen na te laten; hij wendt ook nieuwe openbaringen voor. Dwaling voert evenzeer tot de eeuwige ondergang als verdorvenheid; de ene doorschiet een mens, de andere vergiftigt hem. Derhalve is de ijver van satan om te verzoeken groot: hij keert elke steen ondersteboven. Hij gebruikt verschillende instrumenten in zijn werk. Als de ene verzoeking niet voldoet, maakt hij gebruik van een andere. Is het dan niet nodig dat we bidden: "Leid ons niet in verzoeking"?

3. Bedenk dat satan machtig is in zijn verzoeken. Hij wordt de "overste dezer wereld" genoemd, Johannes 14:30, de "sterk gewapende", Lukas 11:21 en de "grote, rode draak", Openbaring 12:3, 4, die met zijn staart het derde deel van de sterren neerwerpt. Hij is vol van kracht, aangezien hij een engel is. Hoewel hij zijn heiligheid verloren heeft, heeft hij toch niet zijn kracht verloren. Zijn kracht in het verzoeken kan men op verschillende wijzen merken.

- (1) Als een geest kan hij zichzelf aan de verbeelding meedelen en deze vergiftigen met boze gedachten. Zoals de Heilige Geest goede bewegingen ingeeft, zo werpt de duivel boze gedachten in. Hij gaf in het hart van Judas in om Christus te verraden, Johannes 13:2.
- (2) Hoewel de satan de wil niet kan dwingen, kan hij wel strelende zaken voorstellen aan de zintuigen, die een grote aantrekkingskracht hebben. Hij hield een "gouden tong" aan Achan voor en verlokte hem zó met dit gouden aas.
- (3) Hij kan de verdorvenheden van binnen opwekken en oppoken en in het hart een geneigdheid opwekken om de verzoeking te omhelzen. Zo heeft hij ook de verdorvenheid in het hart van David opgewekt en heeft hem aangepord om het volk te tellen, 1 Kronieken 21:1. Hij kan een vonkje begeerte aanblazen tot een vlam.

- (4) Daar hij een geest is, kan hij zijn verzoeken in onze geest overbrengen, zodat we niet gemakkelijk kunnen onderscheiden, of die van hem afkomstig zijn of van onszelf. De ene vogel kan de eieren van een andere uitbroeden, denkend dat het zijn eigen eieren zijn. Zo broeden wij dikwijls de ingevingen van de duivel uit, terwijl we denken dat ze uit ons eigen hart komen. Toen Petrus Christus wilde afhouden van Zijn lijden, dacht hij dat het voortkwam uit de goede genegenheid die hij tot zijn Meester had, terwijl hij weinig vermoedde dat de satan er een hand in had, Matthéüs 16:22. Welnu, als de duivel zo'n macht heeft om zijn verzoeken te injecteren, zodat we nauwelijks kunnen weten of die van hem zijn of van onszelf, dan zijn we in groot gevaar en is het hard nodig om te bidden of we niet in verzoeking geleid mogen worden.

Sommigen zouden graag de vraag voorleggen: *Hoe kunnen we te weten komen, wanneer een ingeving uit ons eigen hart voortkomt of wanneer die van de satan is?*

Antwoord. Naar het zeggen van Bernardus is het moeilijk onderscheid te maken tussen *morsum serpentis et morbum mentis*, de beet van een slang en de verdorvenheid van de geest, tussen de ingevingen die van de duivel afkomstig zijn en die in ons eigen hart uitgebreed worden. Maar mij dunkt, dat er drieërlei verschil is.

- Ten eerste. Die aandrang tot het kwade die uit eigen hart voortkomt, ontstaat meer geleidelijk en traspgevijs. De zonde is al een tijd in de gedachten beraamd, eer eraan toegegeven wordt. Maar gewoonlijk kunnen we een ingeving van de satan hieraan kennen, dat deze plotseling komt. Een verzoeking wordt vergeleken met een pijl, omdat deze plotseling afgeschoten wordt, Efeze 6:16. Davids volkstelling was een voorstel dat de duivel plotseling ingaf.
  - Ten tweede. De ingevingen tot het kwade die uit ons eigen hart voortkomen, zijn niet zo verschrikkelijk. Weinigen verschrikken van hun eigen kinderen, maar de ingevingen die van de satan komen, zijn afgrijselijker en verschrikkelijker, zoals een aandrang tot godslastering of zelfmoord. Vandaar dat verzoeken vergeleken worden met vurige pijlen, omdat ze als bliksemschichten de ziel ontstellen en verschrikken, Efeze 6:16.
  - Ten derde. Als boze gedachten in ons gemoed geworpen worden en wij er een afkeer van hebben en ervan walgen; als wij ertegen strijden en ons ervan afkeren zoals Mozes van de slang wegluchtte, dan blijkt daaruit dat ze niet de natuurlijke voortbrengselen van ons eigen hart zijn, maar dat de hand van Joab erin is, 2 Samuël 14:19. De satan heeft deze onreine lusten ons ingegeven.
- (5) De macht van de satan in het verzoeken blijkt uit de lange ervaring die hij in die kunst heeft verkregen. Hij is al bijna even lang verzoeker als dat hij engel is. Wie zijn er geschikter om te handelen dan zij die ervaring hebben? Wie is geschikter om een schip te sturen dan een oude, ervaren stuurman? De satan heeft veel ervaring opgedaan, doordat hij al zolang bedreven is in het bezig zijn met verzoeken. Nu hij zoveel ervaring heeft, weet hij welke verzoeken anderen verschalkt hebben en die de meeste kans van slagen hebben, zoals de vogelvanger die strikken spant waarmee andere vogels al gevangen zijn. Aangezien de satan zo'n macht heeft in het verzoeken, vergroot dat ons gevaar en is het nodig dat we bidden: "Leid ons niet in verzoeking".

4. Overdenk satans list in het verzoeken. Het Griekse woord voor "verzoeken" betekent misleiden. Als de satan verzoekt, gebruikt hij menig listige gedragslijn om te misleiden. Wij lezen van "de diepten des satans", Openbaring 2:24, van zijn gedachten en listen, 2 Korinthe 2:11, van zijn valstrikken en pijlen. Hij wordt "leeuw" genoemd om zijn wreedheid en "oude slang" om zijn sluwheid. Hij gebruikt in het verzoeken verschillende soorten listen.

#### Eerste list.

Hij neemt waar wat de natuurlijke gesteldheid en de geaardheid van iemand is. Hij valt bovenal op het karakter aan. Hij kent niet het hart van de mensen, maar hij kan wel hun pols voelen, hun karakter leren kennen en slaat dienovereenkomstig toe. Zoals een landman weet welk zaad geschikt is om in een bepaalde grond te zaaien, zo weet de satan, als hij uitgezocht heeft welk karakter iemand heeft, welke verzoeken geschikt zijn om in zo'n hart te zaaien. Waarheen het getij van iemands geaardheid loopt, daarheen waait ook de wind van de verzoeking. Een eierzuchtig persoon verzoekt satan met een kroon, een optimistisch iemand met schoonheid, een hebzuchtig persoon met een klomp goud. Hij verschaft smakelijke spijs, net waar de zondaar van houdt.

#### Tweede list.

Hij kiest de geschiktste tijd om te verzoeken. Zoals een handige hengelaar zijn hengel uitwerpt wanneer de vis het beste bijt, zo kan de duivel het beste tijdstip kiezen, waarin de verzoeking de beste kans van slagen heeft. Er zijn verschillende tijden waarin hij verzoekt.

1. Hij verzoekt ons in het prille begin, bij de aanvang van onze godsdienst, als wij nog maar net onszelf aan Christus hebben mogen overgeven. Hij zal nooit zijn eigen onderdanen lastig vallen, maar als wij door bekering uit zijn gevangenschap ontkomen zijn, zal hij ons met geweldige verzoeken achtervolgen. *Solet inter primordia conversionis acrius insurgere*. "Gewoonlijk valt hij feller aan na de eerste tekenen van bekering", zegt Bernardus. Toen de Israëlieten nog maar net uit Egypte vertrokken waren, achtervolgde Farao hen. Zodra Christus geboren was, gaf Herodes opdracht om Hem te doden. Zo ook, als het kind der genade nog maar pas geboren is, probeert de duivel het door middel van een verzoeking te wurgen. Als de eerste knoppen en bloesems van de genade beginnen te verschijnen, probeert de duivel de tedere knoppen te laten verstijven door de scherpe wind van verzoeking. In het begin van de bekering is de genade zó zwak en de verzoeking zó sterk, dat men zich moet afvragen, hoe een pas bekeerde er het leven afbrengt. De satan koestert een wrok tegen het nieuwe schepsel.
2. De duivel verzoekt, als hij ons ledig aantreft. Wij zaaien geen zaad op braakland, maar de satan zaait het meeste zaad in iemand die niets doet. Als een vogelvanger een vogel ziet neerstrijken en op een boom ziet zitten, schiet hij erop. Zo doet ook de satan: als hij merkt dat wij stilzitten, dan schiet hij zijn vurige pijlen van verzoeking op ons af. "En als de mensen sliepen, kwam zijn vijand en zaaide onkruid midden in de tarwe", Matthéüs 13:25. Zo zaait de satan ook zijn onkruid, als de mensen van luiheid in slaap gevallen zijn. Toen David ledig op het dak van zijn huis wandelde, stelde de satan hem een voorwerp van verzoeking voor ogen en hij had succes, 2 Samuël 11:2, 3.
3. Als iemand uitwendig in nood en behoeftige omstandigheden terechtkomt, verzoekt de duivel hem. Als Christus veertig dagen gevast heeft en honger heeft, komt de duivel en verzoekt Hem met de heerlijkheid van de wereld, Matthéüs 4:8.

Als de mondvoorraad opraakt, valt de satan aan met een verzoeking: "Wat, wilt ge liever van honger sterven dan stelen? Steek toch uw hand uit en pluk de verboden vrucht." Hoe vaak heeft hij met deze verzoeking succes! Hoevelen zien we er die, in plaats van te leven door het geloof, zichzelf weten te redden en die het wildbraad stelen, al verliezen ze daarbij de zegen.

4. De satan komt met zijn verzoeking na een genademiddel. Als wij het Woord gehoord hebben of gebeden hebben, of het sacrament gebruikt, dan werpt de satan de hengel der verzoeking naar binnen. Toen Christus had gevast en gebeden, kwam de verzoeker, Matthéüs 4:2, 3.

Waarom kiest de satan zijn gelegenheid om te verzoeken na een genademiddel? Wij zouden denken dat dit de meest nadelige tijd is als de ziel tot een hemelse gestalte is opgewekt.

- (1) Het is haat waardoor de satan erop afgaat. Genademiddelen die de vlam der genade in een kind des Heeren opwekken, veroorzaken woede bij de satan. Hij weet, dat we in elke godsdienstplicht ons tegen hem keren; in elk gebed zenden we een aanklacht tegen hem op naar de hemel. In het Heilig Avondmaal leggen we een eed af om onder Christus' banier tegen hem te strijden. Daarom is hij des te meer verwoed, spant zijn strikken en schiet zijn pijlen op ons af.
- (2) De satan verzoekt ons na een genademiddel, omdat hij denkt dat hij ons dan geruster zal aantreffen. Nadat we plechtig de Heere hebben aanbeden, zijn we geneigd wat onachtzaam te worden en de eerste nauwgezetheid na te laten, net als een soldaat die na een veldslag zijn wapenrusting aflegt. De satan wacht zijn tijd af. Hij doet evenals David bij de Amelekieten heeft gedaan, die, toen zij de buit binnen hadden, gerust waren en aten, dronken en dansten, hen overviel en hen versloeg, 1 Samuël 30:16, 17.
- (3) Als wij na het waarnemen van een genademiddel wat onachtzaam worden en ons teveel toegeven aan vleeselijke genoegens, valt de satan ons aan door verzoeken en vaak verschalkt hij ons dan. Na een stevig maal zijn wij geneigd slaperig te worden, zo ook als wij volop gespijzigd zijn door een geestelijk maal, zijn wij geneigd te gaan sluimeren en gerust te worden. Dan schiet satan zijn pijl van verzoeking af en treft ons tussen de gespen en het pantsier.
- (4) De satan verzoekt na openbaringen van Gods liefde. Zoals een zeerover die een schip aanvalt dat rijk beladen is, schiet de duivel op een ziel als hij met geestelijke vertroosting overladen is, om hem alles te ontroven. Hij benijdt een ziel die onthaald is op geestelijke vreugde. De veelervige rok van Jozef maakte dat zijn broeders hem benijdden en deed hun een samenzwering tegen hem smeden. Nadat David de goede tijding had gekregen dat zijn zonde vergeven was, wat hem vanzelf met vertroosting vervuld moet hebben, verzocht de satan hem tot een nieuwe zonde, namelijk het tellen van het volk en zodoende sijpelde al zijn troost weg en verdween.
- (5) De satan verzoekt als hij ons op z'n zwakst aantreft. Hij klimt over de omheining, waar die het laagst is; net zoals de zonen van Jakob de Sichemieten overvielen toen "zij in de smart waren" en geen weerstand konden bieden, Genesis 35:25.

Bij twee gelegenheden overvalt de satan ons in onze zwakheid.

- a. Als we alleen zijn, zoals hij bij Eva kwam, toen haar man er niet bij was en zij daardoor minder in staat was zijn verzoeking te weerstaan. Zijn tactiek

is zijn vergif toe te dienen als men alleen is, als er niemand bij is om het verraad te ontdekken. Hij handelt als een sluwe minnaar, die een dochter tracht over te halen als de ouders van huis zijn. Als men alleen is en niemand is in de nabijheid, dan komt de duivel om zo iemand over te halen door een verzoeking en hoopt hij dat de overeenkomst wordt gesloten.

- b. Als het uur van ons sterven nadert. Zoals de kraaien pikken in een arm schaap dat zwak en ziek is en nauwelijks zichzelf kan weren, zo pikt de duivel een kind van God, als hij in zwakheid op zijn sterfbed ligt, met een verzoeking. Hij bewaart zijn meest verwoede aanvallen tot het laatst. Het volk van Israël werd nooit zo hevig aangevallen als toen het gereed stond het beloofde land in bezit te nemen. Toen trokken al de koningen van Kanaän samen met hun legers tegen hen op. Zo is het ook, als Gods kinderen de wereld gaan verlaten en hun voeten zullen zetten in het hemelse Kanaän, dan valt de satan met verzoeken op hen aan. Dan vertelt hij hen, dat ze huichelaars zijn en dat al hun kenmerken vals zijn. Hij slaat de kinderen Gods als een lafaard, als zij neerliggen; als de dood het lichaam aantast, valt hij de ziel aan.

#### Derde list.

Als de satan verzoekt, doet hij een godsdienstig aas aan de haak. Hij kan het vaandel van Christus uitsteken en tot zonde verzoeken onder voorwendsel van vroomheid. Soms is hij een witte duivel en verandert zich in een engel des lichts. Celsus schreef een boek vol dwalingen en gaf het als titel: *Liber Veritatis; Het boek der waarheid*. Zo kan de satan ook zijn slechtste verzoeken op naam van de godsdienst schrijven. Hij kwam zelfs tot Christus met de Heilige Schrift in de mond: "Er staat geschreven". Zo komt hij tot menigeen om hen tot zonde te verleiden, onder het voorwendsel van godsdienst. Hij verleidt tot het kwade, opdat het goede eruit voort moge komen. Hij verzoekt de mensen tot zulke onverantwoordelijke daden, opdat ze bevoegdheid mogen verkrijgen om God des te meer de eer te geven. Hij verzoekt ze tegen hun consciëntie in bevordering te vragen, opdat ze in een positie komen waarin zij nog meer goed kunnen doen. Hij porde Herodes aan om Johannes de Doper te doden, zodat hij ervan weerhouden werd zijn eed te breken. Hij verleidt velen tot onderdrukking en afpersing en zegt hun, dat zij dat moeten doen om voor hun gezin te zorgen. Hij verzoekt velen een eind aan hun leven te maken, zodat zij niet langer tegen God behoeven te zondigen. Derhalve rolt hij zijn vergiftige pillen in de suiker. Wie zou hem verdenken, als hij als een Godgeleerde komt en de Heilige Schrift aanhaalt?

#### Vierde list.

De satan verzoekt geleidelijk tot zonde. De oude slang schuifelt stap voor stap naar binnen. Hij verzoekt eerst tot minder erge zonden, opdat hij zó tot ergere kan aandringen. Een kleine zonde kan de aanleiding zijn tot een grote misdaad, evenals een klein prikje in een slagader de aanleiding kan zijn tot een dodelijke kwaal. De satan verzocht David eerst om een onreine blik op Bathséba te werpen en die onreine blik veroorzaakte overspel en moord. Eerst verzoekt hij om zich bij het gezelschap van de goddelozen te voegen, dan een vriendschapsband aan te gaan en zo komt men geleidelijk in hetzelfde oordeel als de goddelozen. Het is een grote list van satan om eerst tot minder erge zonden te verleiden, want die verharden het hart en maken de mens geschikt om meer afschuwelijke en grove zonden te begaan.

Vijfde list. De tactiek van de satan is verzoeken te laten overbrengen aan ons door degenen die wij het minst verdenken.

1. *Door intieme vrienden.* Hij verzoekt ons wel door hen aan wie wij nauw verwant zijn. Hij verzocht Job bij volmacht: hij bracht een verzoeking tot hem via zijn vrouw. "Houdt gij nog vast aan uw oprechtheid?", Job 2:9. Alsof hij wilde zeggen: Job, gij ziet hoe de Heere, ondanks al uw godsdienst, met u handelt. Zijn hand heeft Hij ten kwade tegen u uitgestrekt. En bidt en schreit gij dan nog tot Hem? Werp alle godsdienst toch van u, word atheïst. "Zegen God en sterf." Zo maakte de satan gebruik van Jobs vrouw om dit werk te doen. De vrouw is uit een rib gemaakt en de satan maakte een boog van die rib, waarmee hij de pijl van verzoeking afschoot. Hij mikte op het hart, door de rib. De duivel staat vaak achter de schermen - hij wil dat men hem niet ziet als hij bezig is, maar port anderen aan om zijn werk te doen. Zoals de mens een gerechtsdienaar gebruikt om iemand te arresteren, zo maakt de satan gebruik van een volmacht om te verzoeken. Zoals hij eens in een slang gekropen is, zo kan hij ook in een naaste verwante kruipen.
2. Soms verzoekt hij door *godsdiensstige vrienden*. Hij blijft uit het zicht, zodat men zijn gespleten hoof niet ziet. Wie zou gedacht hebben, dat de duivel in Petrus te vinden was? Toen hij Christus wilde weerhouden van Zijn lijden, en zei: "Heere, wees U genadig", bespeurde Christus de satan in deze verzoeking. "Ga achter Mij, satanas". Als onze godsdiensstige vrienden ons zouden willen weerhouden om onze plicht te doen, legt de satan dit als een leugengeest in hun mond en wil ons door hen tot het verkeerde verleiden.

Zesde list.

De satan verzoekt sommige personen meer dan andere. Sommigen zijn net als nat buskruit; het vuur van de verzoeking ontvlamt niet zo gauw bij hen als bij anderen. De satan verzoekt het meest daar waar hij denkt dat zijn tactiek het gemakkelijkst succes heeft. Sommigen zijn ontvankelijker voor de ingevingen van de verzoeken, zoals een zegel gemakkelijker in zachte was wordt afgedrukt. De apostel spreekt over "vaten, tot het verderf toebereid", Romeinen 9:22; zo zijn er ook vaten die "toebereid" zijn voor verzoeking. Sommigen zuigen als een spons de verzoeken van de satan in. Er zijn vijf soorten mensen op wie satan het voor het meest gemunt heeft met zijn verzoeken.

1. *Onkundige mensen.* De duivel kan zulke mensen in elke strik voeren. Men kan een blinde overal heenleiden. De Heere heeft een wet gemaakt dat de Joden geen struikelblok op het pad van een blinde zouden leggen, Leviticus 19:14. De satan weet dat het gemakkelijk is om een verzoeking op het pad van een blinde te leggen, waardoor men zal struikelen en in de hel vallen. Toen de Syriërs met blindheid geslagen waren, kon de profeet Elísa hen in het vijandelijke land leiden waarheen hij wilde., 2 Koningen 6:20. Een vogel die blind is, wordt al gauw door een vogelvanger geschoten. Satan, de god dezer wereld, verblindt mensen en schiet dan op hen. Een onkundig mens kan de strikken van de duivel niet opmerken. De satan zegt tegen zo iemand, dat deze of gene daad geen zonde is, of maar een kleine zonde, en dat hij die best kan uitvoeren; hij hoeft daarna alleen maar spijt te hebben.
2. De satan verzoekt ongelovigen. *Tot welke zonde kan iemand die evenals Diagoras twijfelt of er wel een God is, of als weer anderen loochent dat er een hel is, al niet verleid worden? Zo iemand is als vloeibaar metaal dat de satan in elke vorm kan gieten;* hij kan hem met elke kleur verven. Een ongelovige blijft voor geen enkele

zonde staan, of het nu overdaad is of meened of onrecht. Paulus was voor niemand zo bevreesd als voor degenen die niet geloofden. "Opdat ik mag bevrijd worden van de ongehoorzamen in Judéa" (van degenen die niet geloven, Engelse vertaling), Romeinen 15:31.

3. De satan verzoekt *hoogmoedige personen*: over zulke mensen heeft hij meer macht. Niemand is in groter gevaar om in verzoeken te vallen dan degene die zo hoog staat in zijn eigen ogen. Toen Davids hart zich door hoogmoed verhief, porde de duivel hem aan het volk te tellen, 2 Samuël 24:2. *Celsae graviore casu decidunt turre, feriuntque summos fulmina montes*. "Hoge torens vallen met een heviger klap naar beneden, en de bliksem slaat in de toppen van de bergen in", zegt Horatius. De satan maakte gebruik van de hoogmoed van Haman, maar die werd hem tot schande.
4. *Zwaarmoedige mensen*. Melancholie is een atra bilis, een zwart humeur, die voornamelijk in de hersenen huist. Het gemoed wordt er somber door gestemd en het brengt het verstand in verwarring. De satan werkt veel op het humeur. Er zijn drie dingen in een zwaarmoedige geest die de duivel groot voordeel opleveren.
  - a. Zwaarmoedigheid maakt iemand ongeschikt voor zijn plicht; "zij trekt de wielen van de wagen", zwaarmoedigheid ontmoedigt een mens. Snaren van een luit die nat zijn, klinken niet helder. Zo is het ook als de geest droevig en zwaarmoedig gesteld is, dan is een christen niet in de stemming voor geestelijke werkzaamheden.
  - b. Zwaarmoedigheid kiest dikwijls de zijde van de satan, tegen God. De duivel maakt zo iemand wijs dat de Heere hem niet liefheeft, dat er voor hem geen genade is. Een zwaarmoedige ziel is geneigd dit ook te denken en leent zijn oor aan de leugens van de duivel.
  - c. Zwaarmoedigheid kweekt ontevredenheid en ontevredenheid is de oorzaak van veel zonden, zoals ondankbaarheid, ongeduld en het eindigt vaak in zelfmoord. Oordeel daarom wat een voordeel de satan behaalt op een zwaarmoedig persoon en hoe gemakkelijk hij bij hem succes heeft met zijn verzoeking! Een zwaarmoedig iemand verzoekt de duivel om hem te verzoeken!
5. *Mensen die ledig zijn*. De duivel weet wel werk te vinden voor degenen die ledig zijn. Hiëronymus gaf zijn vriend de volgende raad: Wees altijd goed bezig, opdat als de verzoeker komt, hij u in de wijngaard aan het werk zal vinden. Als de handen niet iets goeds doen, zal het hoofd kwaad beramen, Micha 2:1.

Zevende list. De satan geeft sommigen wat tijdelijke verlichting en schijnt een poosje niet te verzoeken, opdat hij later met nog meer succes terugkomt. Net als de Israëlieten, die net deden alsof zij door de mannen van Ai verslagen werden en vluchtten, maar het was een krijgslist om hen uit hun ommuurde steden te lokken en hen door middel van een hinderlaag in de val te laten lopen, Jozua 8:15. De duivel breekt soms het beleg op en doet net alsof hij vlucht, opdat hij een des te grotere overwinning mag behalen. Hij gaat een tijd weg, opdat hij zou terugkeren als hij een betere gelegenheid ziet. "Wanneer de onreine geest van den mens uitgevaren is, zo gaat hij door dorre plaatsen, zoekende rust; en die niet vindende, zegt hij: Ik zal wederkeren in mijn huis, daar ik uitgevaren ben", Lukas 11:24. Als de satan doet alsof hij op de vlucht gaat en een poos iemand niet verzoekt, is het gevolg dat zo'n persoon gerust wordt. Hij denkt dat hij veilig is en overwinnaar is geworden, terwijl de satan

plotseling weer aanvalt en hem verwondt. Net als iemand die wil springen, eerst een eindje terugloopt, zodat hij een grotere sprong kan maken, zo schijnt de satan zich terug te trekken en wat achteruit te gaan, opdat hij met een nog feller verzoeking terugkomt en met succes. Het is dus nodig dat we altijd waken en onze geestelijke wapenrusting dragen.

Achtste list. De oude slang trekt de mensen óf van het gebruik van de middelen af, óf maakt dat zij in het gebruik ervan geen voordeel hebben.

1. Hij tracht de mensen van de plicht af te houden, van bidden en horen, om hen te ontmoedigen en daarvoor heeft hij twee listen. Hij ontraadt hun de plichten te doen door hen hun onwaardigheid voor te stellen; dat zij niet waardig zijn om tot God te naderen of een teken van Zijn liefde of gunst te ontvangen. Zij zijn zo zondig en God is heilig. Hoe durven zij het dan te wagen hun onreine offerande aan de Heere voor te leggen? Dat wij zien dat wij onwaardig zijn, is goed en dat is een reden om ons te verootmoedigen, maar te denken dat we niet tot God behoren te naderen vanwege onwaardigheid, is een conclusie die van de duivel afkomstig is. De Heere zegt: "Kom, al zijt ge onwaardig." Door deze verzoeking houdt de duivel velen van de tafel des Heeren af.

"O", zegt hij, "dit is een plechtige instelling en daarvoor is veel heiligheid vereist; hoe durft u zo onwaardig te gaan? U zult onwaardig eten en drinken."

Dus, zoals Saul het volk weerhouden heeft om honing te eten, zo maakt de duivel door deze verzoeking velen bang om tot deze instelling te gaan, die zoeter is dan honing en honingzeem.

De satan probeert ook van de plichten af te raden, door te suggereren dat men er toch geen vrucht van heeft. Als men in het gebruik van de middelen op de Heere heeft gewacht en niet die troost heeft ervaren die men verlangde, dan ontmoedigt de satan zulke mensen en dringt tot een beslissing aan om alle godsdienst vaarwel te zeggen. Ze beginnen dan wel te zeggen zoals die goddeloze koning: "Wat zou ik verder op den HEERE wachten?", 2 Koningen 6:33. Toen Saul zag dat de HEERE hem niet antwoordde door gezichten en dromen, verzocht de satan hem zijn godsdienst na te laten en het bij de tovenares te Endor te zoeken, 1 Samuël 28:6. Als er geen antwoord op het gebed komt, dan zegt de satan: Laat het gebed dan toch na. Wie zaait er nu zaad waar toch geen oogst van komt? Zo redeneert de duivel door zijn listige logica een arme ziel uit zijn plichten. Maar als hij ziet dat hij op deze wijze geen succes heeft, om de mensen van het gebruik van de middelen af te houden, dan probeert hij het anders.

2. Dan zorgt hij ervoor dat ze geen voordeel van de middelen hebben. Door deze list heeft hij succes bij menigten belijders. De duivel staat, net als aan Jozua's rechterhand, om de mensen te weerstaan, Zacharia 3:1. Als hij ze niet beletten kan de middelen te gebruiken, zal hij hen zeker in het gebruik van de middelen hinderen, op twee manieren.

- a. Door afleiding, als men bezig is in de dienst des Heeren. Dit doet hij door ijdele voorwerpen in het voorstellingsvermogen te brengen of door influisteringen in het oor, zodat men nauwelijks beseft wat men doet.
- b. Hij hindert door de mensen aan te porren om de plichten op een verkeerde manier te doen.

- (1) Op een dode, vormelijke wijze, opdat ze er zo geen vrucht van hebben. De satan weet, dat als men de plichten oppervlakkig doet, men ze evengoed had

kunnen nalaten. Een gebed dat niet het hart doordringt, zal nooit doordringen tot in de hemel.

- (2) Hij port hen aan de plichten met een verkeerd doeleinde te verrichten. "Het einde bepaalt de werkzaamheid." De duivel laat hen scheel kijken en doet hen bij-oogmerken hebben in de plichten. "Gij zult niet zijn als de geveinsden; want die plegen gaarne, op de hoeken der straten staande, te bidden, opdat zij van de mensen mogen gezien worden", Matthéüs 6:5. Bidden is goed, maar bidden om van de mensen gezien te worden was een dode vlieg in de zalfpot. De olie van ijdele eer voedt hier de lamp; snode doeleinden bederven en besmetten onze heilige werkzaamheden. Dit is nu de tactiek van de satan: de plicht beletten of bederven; óf de mensen van het gebruik van de middelen af te houden, óf te maken dat zij die verkeerd gebruiken.

#### Negende list.

De satan kan de zonde zo'n kleur geven, dat ze de naam en het voorkomen van deugd heeft. Alcibiades hing een zeldzaam mooi geborduurde gordijn over een smerig portret van satyrs. Zo kan de satan de vuile afbeelding van de zonde bedekken met het denkbeeld van de deugd. Hij kan de mensen bedriegen met valse waar. Hij kan ze doen geloven dat aanmatiging geloof is, dat onmatige hartstocht ijver is, dat wraak zorgvuldig beleid is, dat hebzucht zuinigheid is en dat verkwisting een goede vorm van gastvrijheid is. "Kom, zie mijn ijver voor de HEERE", zei Jehu. De satan maakte hem wijs dat het een ijvervuur van de hemel was, terwijl het niets anders was dan het wildvuur van zijn eigen eierzucht; het was geen ijver, maar staatkunde. Het is een sluwe list van de satan iemand door een verzoeking te bedriegen en hem af te schepen met het dode kind in plaats van met het levende kind. Hij laat iemand geloven dat iets genade is, terwijl het zonde is, net zoals iemand die "vloeibare balsem" op een glas vergif schrijft. Als de satan in zijn verzoeken al deze sluwe listen gebruikt, zijn we dan niet in groot gevaar van deze overste der lucht? Is het dan niet nodig dat we steeds bidden: "Heere, laat toch niet toe dat we in verzoeking komen"?

Aangezien de slang Eva ook heeft bedrogen door zijn arglistigheid, laten wij ons toch niet laten bedriegen door zijn helse strikken en tactieken, 2 Korinthe 11:3. Hij is bedreven in het uitvinden van listen. Hij berokkent meer schade als een vos dan als een leeuw; zijn strikken zijn erger dan zijn pijlen. "Want zijn gedachten zijn ons niet onbekend", 2 Korinthe 2:11.

#### Tiende list.

Hij tracht ons te verstrikken door middel van geoorloofde dingen. "Wij komen om door geoorloofde dingen." Er wordt bij velen meer schade aangericht door geoorloofde dingen dan door ongeoorloofde, zoals er ook meer sterven van de wijn dan van vergif. Grove zonden schrikken af, maar hoeveel sterven van overdaad, door iets wat geoorloofd is, overmatig te gebruiken. Ontspanning is geoorloofd, eten en drinken is geoorloofd, maar velen zondigen hier door overmatig gebruik en hun tafel wordt hun tot een strik. Familiebetrekkingen hebben is geoorloofd, maar hoe dikwijls verzoekt de satan om hen meer lief te hebben dan geoorloofd is. Hoe dikwijls komt vrouw of kind in de plaats van de Heere te staan! Overmaat maakt dat geoorloofde zaken tot zonde worden.

#### Elfde list.

Hij maakt dat de plichten van onze algemene roeping en die van onze bijzondere roeping elkaar verdringen. Onze algemene roeping is God te dienen, onze bijzondere

roeping is onze wereldse bezigheden waar te nemen. Het is wijsheid in beide regelmaat te houden, zodat onze bijzondere roeping de tijd voor de dienst des Heeren niet opslokt en de dienst des Heeren onze ijver in het beroep niet belet. De list van de duivel is om christenen in één van beide te doen falen. Er zijn er die al hun tijd besteden aan het Woord te horen of te lezen onder voorwendsel dat men door het geloof leeft, terwijl ze geen beroep uitoefenen. Anderen houdt de satan af van de godsdienstplichten onder voorwendsel dat zij voor hun gezin moeten zorgen. Hij maakt hen zo bezorgd voor hun lichaam, dat zij hun ziel geheel verwaarlozen. De list van de oude slang is dat hij de mensen hun plichten laat verwaarlozen, óf van de eerste óf van de tweede tafel der wet.

#### Twaalfde list.

Hij stelt ware heiligheid verkeerd voor, zodat anderen er niet jaloers op gemaakt worden. Hij schildert het aanzien van de godsdienst af vol met schrammen en schijnbaar vol vlekken, opdat hij in het gemoed van mensen een vooroordeel zou tot stand brengen tegen de godsdienst. Hij stelt de godsdienst voor als iets zeer zwaarmoedigs en dat degene die toch de godsdienst aanhangt, alle vreugde uit zijn omgeving moet uitbannen, al spreekt de apostel dan ook over "blijdschap in het geloven", Romeinen 15:13. De satan suggereert dat godsdienst de mens blootstelt aan gevaar: hij toont hun het kruis, maar verbergt de kroon voor hen. Hij doet al z'n best om zoveel mogelijk de heiligheid in diskrediet te brengen, opdat hij de mens maar moge verzoeken daarvan af te zien. Hij belastert goede christenen en maakt hun goede naam slecht.

Degene die oprecht ijverig is, noemt hij een heethoofd en iemand die voor zijn partij strijdt. Iemand die lijdzaam is en beledigingen verdraagt zonder zich te wreken, stelt hij voor als een lafaard; iemand die nederig is als neerslachtig, iemand die hemelsgezind is noemt hij een dwaas. Hij laat dingen die men zien kan, doorgaan voor onzienlijke dingen en zo stelt hij de godsdienst verkeerd voor aan de wereld. Zoals Johannes Hus, die eerbiedwaardige man, beschilderd werd met rode duivels, zo schildert de satan heiligheid af in zo'n mismaakte, wanstaltige gedaante als maar enigszins mogelijk is, opdat hij door zo'n verzoeking de mensen van de echte gods-vreze zou afhouden en eerder er mee te laten spotten dan ze aan te hangen. De hand van Joab is hierin. De satan verzoekt de mensen tot atheïsme om alle godsdienst af te werpen.

#### Dertiende list.

De satan trekt mensen van de liefde voor de waarheid af, om hen de dwaling te doen aanhangen. "Dat zij de leugen zouden geloven", 2 Thessalonicenzen 2:11. Hij wordt in de Heilige Schrift niet alleen een onreine geest genoemd, maar een leugengeest. Als een onreine geest probeert hij de ziel te besmetten met begeerte en als een leugengeest tracht hij het verstand te bederven met dwaling. Dit alles is gevaarlijk, omdat vele dwalingen zodanig lijken op de waarheid als verguldsel voor echt goud wordt aangezien. Zo bedriegt de satan zielen. Hoewel de Heilige Schrijft kettters beschuldigt dat zij dwalingen invoeren, toch wordt daar de satan beschuldigd als de voornaamste uitvinder ervan. Kettters verspreiden de dwaling, maar de duivel is een leugengeest in hun mond.

De grote verzoeking van de satan is de mensen te doen geloven, dat gevaarlijke bedriegerijen kostelijke waarheden zijn. Op deze wijze verandert hij zich in een engel des lichts. Wat is anders de betekenis van het zaaien van onkruid tussen de tarwe door de satan dan het zaaien van dwaling in plaats van waarheid? Matthéüs 13:25. Hoe snel

zorgde de duivel ervoor, dat in de tijd van de apostelen de valse leer binnensloep! Dat het nodig was om besneden te worden, dat het aanbidden van engelen geoorloofd was en dat Christus niet in het vlees gekomen was, Handelingen 15:1; Kolossenzen 2:18; 1 Johannes 4:3. De duivel verzoekt door de mensen af te trekken tot dwalingen, omdat hij weet hoe dodelijk deze strik is en welk groot kwaad erdoor aangericht wordt.

- (1) Een dwaling is van dien aard dat zij zich snel verspreidt; ze wordt vergeleken met zuurdesem omdat dit het geheel doorzuurt, met de kanker omdat die voortwoekert, Matthéüs 16:11; 2 Timothéüs 2:17. Uit één dwaling komen er meer voort, evenals bij één kring in het water die zich uitbreidt tot meer kringen; een dwaling komt zelden alleen. Een dwaling gaat ook voort van de één op de ander. Zij is als de pest, die alles om zich heen besmet. Als de satan één persoon met een dwaling besmet, worden er meer besmet. De dwaling van Pelagius breidde zich pijlsnel uit naar Palestina, Afrika en Italië. De ariaanse dwaling was aanvankelijk maar een enkele vonk, maar uiteindelijk heeft die bijna de hele wereld in vuur en vlam gezet.
- (2) De duivel spant de strik van dwaling, omdat die verdeeldheid in een kerk brengt; en dat brengt schande en smaad over de zaak des Heeren. De duivel is uit op tweedracht. Tweedracht verstoort de vrede die Christus heeft nagelaten en de liefde die de band der volmaaktheid is. Door de verdeeldheid, veroorzaakt door dwalingen, is niet alleen het kleed van Christus gescheurd, maar Zijn lichaam. Wat een vijandschap en partijstrijd ontstaat er in kerken en families waar de dwaling binnensluipt. De vader staat er op tegen de zoon en de zoon tegen de vader. Wat is er als gevolg van dwalingen in de kerk veel bloed vergoten!
- (3) Het doel van de satan met het verwekken van dwalingen is de reformatie te beletten. Hij is nooit een vriend van reformatie geweest. In de eerste periode na de dagen van de apostelen wierp de slang water als een rivier uit haar mond achter de vrouw, wat een vloed van ketterijen was, opdat hij op die wijze de voortgang van het Evangelie zou beletten, Openbaring 12:12.
- (4) De satan verzoekt tot dwaling, omdat de dwaling de godsvrucht verslindt. De gnostieken waren, zoals Epiphanius opmerkt, niet alleen verdorven in hun oordeel, maar ook in hun zeden. Zij leidden een los leven. "Goddelozen, die de genade onzes Gods veranderen in ontuchtigheid", Judas:4. De familisten sloten zich later aan bij de Ranters en gaven zich over aan ondeugd en onzedelijkheid. Dit deden zij, terwijl zij er zich op beroemden dat zij de Geest hadden en volmaakt waren.
- (5) Het oogmerk van de duivel als hij door dwaling verleidt, is dat hij weet hoe schadelijk het is voor de ziel. Dwaling leidt evenzeer tot de eeuwige ondergang als goddeloosheid; vergif doodt net zo goed als een kogel. "Die verderfelijke ketterijen bedektelijk invoeren zullen", 2 Petrus 2:1. Als de satan dan zó listig is in het spannen van de strikken der dwaling om te verleiden, zou het dan niet nodig zijn de Heere te bidden of Hij ons niet in verzoeking wil laten leiden. Of Hij ons wijsheid wil geven om uit de strikken van dwaling te blijven. En als wij erin gelopen zijn, of Hij ons dan in staat wil stellen uit die strikken door bekering verlost te worden.

Veertiende list.

De satan betovert en verstrikt mensen door hen een aangenaam lokaas voor te houden, zoals rijkdom, plezier en eer van de wereld. "Al deze dingen zal ik u geven", Matthéüs 4:9. Hoevelen verleidt hij door middel van deze gouden appel? Hoogmoed, ledigheid en weelde zijn de drie wormen die bij zeer velen worden gekweekt. "Die rijk willen worden, vallen in verzoeking en in den strik", 1 Timótheüs 6:9. De satan doodt velen

door middel van deze zilveren pijlen. Hoevelen gieten zich vol met zinnelijk genot! De genoegens van de wereld vormen de grote krachtbron waardoor de satan de zielen van mensen stuk beukt. Zijn tactiek is hen tot de dood toe te amuseren en hen door genot naar de verdoemenis te voeren. Het vlees wil zo graag gestreeld worden en de satan behaalt succes met deze verzoeking; hij dompelt hen onder in de zoete wateren van genoegens. Degenen die overvloed hebben in de wereld, wandelen temidden van gouden strikken. Wat is het nodig dat wij in voorspoed waken over ons hart en bidden dat wij niet in verzoeking geleid worden! Het is net zo hard nodig voorzichtig te zijn om niet door voorspoed in gevaar gebracht te worden, als iemand voorzichtig moet zijn op een feestmaal waar vergiftige schotels aanwezig zijn.

#### Vijftiende list.

Als de satan verzoekt, dringt hij aan op noodzaak. Hij weet dat noodzaak in sommige gevallen vergoelijkend is en een excuus kan zijn voor de zonde. Een minder groot kwaad schijnt dan goed gepraat te kunnen worden om een groter kwaad te voorkomen. Net als bij Lot, die het aanbod deed zijn dochters aan de Sodomieten over te geven en wilde toestaan dat zij verontreinigd zouden worden, opdat hij de engelen zou kunnen behoeden die als vreemdelingen in zijn huis gekomen waren, Genesis 19:8. Ongetwijfeld had de satan zijn hand in deze verzoeking, die maakte dat Lot geloofde, dat de noodzaak van die daad een excuus zou zijn voor de zonde.

Zo voert een winkelier aan dat het nodig is ongeoorloofde winst te maken, anders kan hij niet rondkomen; weer een ander voert aan dat hij zich moet wreken, anders zal hij in zijn goede naam aangetast worden. Zo verleidt de satan mensen tot zonde door het argument van noodzaak aan te voeren. Hij zal zelfs de Heilige Schrijft aanhalen om te bewijzen dat in sommige buitengewone gevallen het noodzakelijk kan zijn iets te doen wat op andere tijden niet verdedigbaar is. Heeft David niet uit noodzakelijkheid "de toonbroden gegeten, die hem niet geoorloofd waren te eten, maar den priesters alleen?", Matthéüs 12:4. Wij lezen immers niet, dat hij daarover bestraft werd. "Welnu", zegt de satan, "waarom mag u dan niet in buitengewone gevallen een kleine overtreding begaan en de verboden vrucht nemen?"

O, pas op voor deze verzoeking! De gespleten klauw van de satan is hierin. Er is geen enkele garantie dat iets op zichzelf genomen niet zondig is: noodzaak rechtvaardigt geenszins goddeloosheid.

#### Zestiende list.

De satan brengt mensen tot aanmatiging. Aanmatiging is vertrouwen zonder voldoende grond. Ze is samengesteld uit twee ingrediënten: vermetelheid en gerustheid. Deze verzoeking is algemeen. Er is tweërlei aanmatiging:

- (1) Als mensen veronderstellen dat zij beter zijn dan in werkelijkheid; dat ze genade bezitten terwijl zij niets daarvan hebben. Ze willen geen goud aannemen op goed geloof, maar ze nemen wel genade op goed geloof. De dwaze maagden vermoedden dat zij olie in hun vaten hadden, terwijl dat niet zo was. Hier is de stelling van Epicharmus juist: "Wantrouw het bedrieglijke hart."
- (2) Als mensen aannemen dat de Heere genadig is en dat, hoewel zij niet zo goed zijn als men behoorde, God toch wel barmhartig is. Zij bezien Gods barmhartigheid door het vergrootglas van de aanmatiging. De satan stelt de mensen gerust in hun zonden; hij predikt hen: "Houd maar moed, vrees niet" en verleidt hen met gulden dromen. *Quam multi cum vana spe descendant ad inferos*. "Hoevelen varen met een ijdele hoop ter helle", Augustinus. Aanmatiging is het sleepnet van de satan, waarmee hij miljoenen naar de hel sleept. Door deze verzoeking leidt hij Gods

kinderen vaak tot zonde. Zij veroorloven zich vaak vrijheden op hun voorrechten of op de genade en wagen zich zo in gelegenheden tot zonde. Jósafat sloot een verbond van vriendschap met Achab en veronderstelde dat zijn genade een voldoende sterk tegenwicht vormde tegen de verkeerde invloeden, 2 Kronieken 18:3. De satan verzocht Petrus om op zijn eigen kracht te vertrouwen en toen de proef op de som kwam, leed hij de nederlaag en kwam er met schaamte en schande af. Het is daarom zo nodig dat we bidden, dat we niet in verzoeking geleid worden en met David mogen zeggen: "Houd uw knecht ook terug van trotsheden" ["van vermetele zonden", Engelse vertaling, Psalm 19:14.

#### Zeventiende list.

De satan voert zijn plannen tegen ons uit onder het voorwendsel van de beste vriendschap. Hij hult zijn lokaas in zilver en doopt zijn vergiftige pillen in de suiker, net als sommige hovelingen die de grootste liefde voorwenden, terwijl zij met de meest dodelijk haat bezet zijn. De satan legt zijn leeuwenhuid af en komt in schaapskleren. Hij wendt voorkomendheid en vriendschap voor en wil graag ons datgene aanraden wat voor ons bestwil zou kunnen dienen. Zo kwam hij ook tot Christus: "Zeg, dat deze stenen broden worden", Matthéüs 4:3. Alsof hij wilde zeggen: "Ik zie dat U honger hebt en hier is voor u geen tafel aangericht in de woestijn en aangezien ik met U te doen heb in Uw toestand, wil ik daarom graag dat U wat te eten krijgt. Verander stenen in brood, opdat Uw honger gestild moge worden." Maar Christus doorzag de verzoeking en Hij bracht de oude slang met het zwaard des Geestes een wond toe. Zo kwam de satan ook tot Eva en verzocht haar onder het mom van vriendschap. "Eet toch van de verboden vrucht", zei hij, "want de HEERE weet, dat ten dage als gij daarvan eet, gij als God zult zijn." Alsof hij wilde zeggen: "Ik tracht u alleen maar over te halen tot hetgeen u in een betere staat zal brengen dan nu; eet van deze boom en het zal u alwetend maken. Gij zult als God zijn." Wat was hij toch een vriendelijke duivel! Maar het was een subtiële verzoeking. Eva slikte gretig het aas in en verloor zichzelf en al haar nakomelingen. Laten we toch zijn bedrieglijke vleierijen vrezen. *Timeo Danaos et done farentes*. "Ik wantrouw de Grieken zelfs als zij geschenken brengen", zei iemand.

Achttiende list. De satan verzoekt de mensen tot zonde door hen te overreden dat zij zijn raad zullen opvolgen. Zulke mensen zijn net als degenen die een walgelijke ziekte hebben, maar die liever willen sterven dan het de dokter te vertellen. Het zou wijs zijn als men tot iets ergs verzocht wordt, zijn gemoed eens te luchten tegen de een of andere geëfende christen, wiens raad wel eens een goed tegengif zou kunnen zijn. Er schuilt gevaar in als men zoiets verbergt, net als het verborgen houden van een kwaal die dodelijk kan blijken te zijn. Wat is het toch nodig de bede te herhalen: "Leid ons niet in verzoeking".

Negentiende list. De satan maakt gebruik van geschikte instrumenten en middelen om zijn werk uit te voeren. Dat wil zeggen dat hij gebruik maakt van zulke personen die hoogstwaarschijnlijk het beste middel kunnen zijn om zijn plannen te steunen. Hij beraamt het plan voor een verzoeking, maakt alles klaar voor het werk en gebruikt anderen om het af te maken.

1. Hij maakt gebruik van hen die een voornaamse positie bekleden, mannen van naam. Hij weet dat, als hij die aan zijn zijde kan krijgen, zij anderen in zijn strikken kunnen meevoeren. Toen de oversten en de hoofden van de stammen, zich bij

Korach aansloten, trokken zij weldra een menigte met zich mee in de samenzwering, Numeri 16:2, 10.

2. Hij voert zijn plannen uit met behulp van mensen, met gaven en bekwaamheid, zulke mensen die, ware het mogelijk, zelfs de uitverkorenen zouden verleiden. Iemand moet al heel schrandere zijn om een ander zover te krijgen dat hij zijn eten zat is, maar de duivel kan gebruik maken van dwaalgeesten om de mensen zóver te krijgen dat zij de Goddelijke instellingen beu zijn, waarvan zij beleiden hebben dat zij er troost in gevonden hebben. Velen die eens heel trouw in Gods huis kwamen, worden door de listige instrumenten van de satan overgehaald dit na te laten en hun inwendig licht op te volgen. Een grote list van de duivel is om van zulke schrandere, sluwe mensen gebruik te maken, die geschikt kunnen zijn om tot het doel van zijn verzoeken te komen.
3. Hij maakt ook gebruik van slecht gezelschap als instrument tot zijn verzoeken, vooral om de jeugd tot zonde te verleiden. Eerst haalt men hen over om hun gezelschap op te zoeken, dan vriendschap aan te knopen, daarna met hen te drinken en van lieverlede hen tot uitpattingen te verleiden. Dat zijn de lokmiddelen van de duivel om anderen te verleiden.

Twintigste list.

De satan valt de ene genadegave meer aan dan de andere. Hij heeft het op sommige personen meer gemunt dan op andere, op de ene genade meer dan op de andere en als hij daarin succes heeft, weet hij dat dit hem voordeel oplevert. Als u vraagt op welke genadegave de satan het meest aanvalt, dan antwoord ik: de genade des geloofs. Zijn verzoeken zijn gericht op het opblazen van de burcht van ons geloof. *Fidei scutum percutit*. Hij mikt op het schild des geloofs. Waarom heeft Christus meer voor het geloof van Petrus gebeden dan voor enige andere genade?, Lukas 22:32. Omdat Hij zag dat zijn geloof het meest in gevaar was; de duivel had het op deze genade gemunt. Toen de satan Eva verzocht, trachtte hij ook haar geloof te verzwakken. "Is het ook, dat God gezegd heeft: Gijlieden zult niet eten van allen boom dezes hofs?", Genesis 3:1. De duivel wilde er haar van overreden, dat God de waarheid niet had gesproken. En toen hij haar eenmaal tot wantrouwen had gebracht, nam zij van de boom. Het wordt genoemd "het schild des geloofs", Efeze 6:16. Als de satan ons verzoekt, richt hij zich meestal op ons schild, hij valt ons geloof aan. Hoewel men waar geloof niet geheel kan verliezen, het kan toch wel erg verduisterd worden. Hoewel de duivel door zijn verzoeking het leven des geloofs niet kan wegnemen, hij kan wel de groei ervan beletten. Hij kan de genade niet uitroeien, maar hij kan die wel verzwakken.

Vraag. *Waarom valt de satan in zijn verzoeken vooral ons geloof aan?*

"Gij zult noch kleinen noch groten bestrijden, maar den koning van Israël alleen", 1 Koningen 22:31. Het geloof is de koning der genade, het is een koninklijke, vorstelijke genade, die de grootste en edelste daden tot stand brengt. Daarom strijdt de satan voornamelijk tegen deze genade. Ik zal u de strategie van de duivel laten zien, waarom hij het meest het geloof aanvalt.

1. Het is de genade die de satan het meeste kwaad doet; die biedt de meeste tegenstand tegen hem. "Denwelken wederstaat, vast zijnde in het geloof", 1 Petrus 5:9. Geen enkele genade wondt de kop van de satan meer dan het geloof. Het is zowel een schild als een zwaard, verdedigend en aanvallend. Het is een schild om het hoofd te behoeden en de vitale delen te beschermen. Het schild des geloofs voorkomt, dat de

vurige pijlen van de verzoeking ons doorboren. Het geloof is ook een zwaard dat de rode draak verwondt.

*Vraag. Hoe komt het dat het geloof zo sterk is, dat het de satan kan weerstaan en hem zelfs op de vlucht kan jagen?*

Antwoord. Omdat het geloof de kracht van Christus in de ziel brengt. De kracht van Simson lag in zijn haar, de onze ligt in Christus. Als een kind wordt aangevallen, loopt het naar zijn vader en roept hem om hulp. Als het geloof wordt aangevallen, loopt het tot Christus en roept tot Hem en overwint in Zijn kracht. Het geloof voorziet zichzelf van een voorraad beloften. De beloften zijn de wapenen van het geloof om mee te strijden. Zoals David met vijf steentjes in zijn slinger Goliath heeft verwond, 1 Samuël 17:4, zo legt het geloof de beloften als steentjes in zijn slinger. "Ik zal u niet begeven en Ik zal u niet verlaten", Hebreëen 13:5. "Het gekrookte riet zal Hij niet verbreken", Matthéüs 12:20. "Welke u niet zal laten verzocht worden boven hetgeen gij vermoogt", 1 Korinthe 10:13. "De God des vredes zal den satan haast onder uw voeten verpletteren", Romeinen 16:20. "Niemand kan ze rukken uit de hand Mijns Vaders", Johannes 10: 29. Dit zijn vijf beloften, die als vijf steentjes gelegd worden in de slinger van het geloof en daarmee kan een gelovige de rode draak wonden toebrengen. Daar het geloof nu zo'n genade is om de satan te weerstaan en te verwonden, wacht hij de gelegenheid af om op ons schild te beuken, al kan hij het niet breken.

2. De satan legt het 't meest op ons geloof aan en wil dat graag verzwakken en uitroeien, omdat het zo'n grote invloed uitoefent op alle andere genadegaven en die ook werkzaam maakt. Net als een rijke lakenfabrikant, die aan arme mensen een voorraad wol geeft en hen daarmee aan het spinnen zet, zo geeft het geloof stof aan al de andere genadegaven en maakt die daarmee werkzaam. Het geloof maakt de liefde werkzaam. "Het geloof, door de liefde werkende", Galaten 5:6. Als de ziel eenmaal Gods liefde gelooft, wordt die liefde tot de Heere aangewakkerd. Het vuur der liefde was voor de gelovige martelaren heter dan het vuur van de brandstapel.

Het geloof maakt ook het berouw gaande. Als de ziel gelooft dat er barmhartigheid te verkrijgen is, doet het de ogen tranen. "O", zegt de ziel, "dat ik toch tegen zo'n genadig God gezondigd heb!" Tranen van berouw druipen uit de ogen des geloofs. "En terstond de vader des kinds, roepende met tranen, zeide: Ik geloof, Heere, kom mijn ongelovigheid te hulp", Markus 9:24. Al kan de duivel ons geloof niet uitroeien, toch weet hij, als hij het maar kan verstoren, als hij de werkzaamheid van het geloof maar kan beletten en zelfs doen ophouden, dat dan al de andere genadegaven kreupel zijn en zelfs stilliggen. Als de veer in een horloge stilgelegd wordt, wordt de beweging van de raderen verhinderd. Als het geloof niet werkzaam is, zullen ook al de andere genadegaven stil liggen.

Eenentwintigste list.

De satan wekt op tot die onderdelen van de leer die aangenaam voor het vlees zijn. Hij weet dat het vlees graag gestreeld wordt, dat het schreeuwt om gemak en vrijheid en dat het geen juk kan verdragen, tenzij het gevoerd en zacht gemaakt is. Daarom legt hij het aas voor zijn verzoeking juist zó, dat hij het vlees streelt en dat z'n zin geeft. In het Woord staat: "Strijd ten bloede toe" om de heerlijkheid aan te doen, kruisig het vlees, neem het Koninkrijk der hemelen in door heilig geweld. De satan vleit het vlees om deze Schriftplaatsen te ontzenuwen en te verzwakken. Hij maakt de mens wijs, dat het niet nodig is zó nauwgezet te zijn of zoveel ijver en geweld aan de dag te leggen;

wat kalmer aan zal ook best gaan. Er is toch zeker ook een gemakkelijker weg naar de hemel. Het is niet nodig een gebroken hart over de zonde te hebben. Biecht ze maar op voor de priester, bid enkele rozenkransen, of zeg enkele Ave Maria's op en dat zal de vergeving teweegbrengen en de toegang tot het paradijs openen.

Of hij gaat op een andere manier te werk. Als hij ziet dat mensen terugschrikken voor het pausdom, dan wekt hij het zinnenstrelende antinomianisme op en zegt: "Waarvoor is al die moeite toch nodig? Waarvoor zijn al die tranen van berouw toch nodig, dit is allemaal wettisch. Waarvoor is het toch nodig om zo nauwgezet te zijn in uw gehoorzaamheid? Christus heeft immers alles voor u gedaan. U moet gebruik maken van uw christelijke vrijheid." Door deze verzoeking wordt menigeen meegevoerd; die leidt hen af van een nauwgezet leven. Wie tegen de goedkoopste prijzen verkoopt, heeft de meeste klanten. De duivel weet dat dit een goedkope en gemakkelijke leer is, die aangenaam is voor het vlees en hij twijfelt er niet aan, of hij heeft genoeg klanten.

Tweeëntwintigste list.

De verzoeken van de satan hebben betrekking op de heilige plichten. Zijn tactiek is óf iemand af te houden van de plichten, óf hem in de plichten moedeloos te maken, óf iemand te ver te laten gaan in de plichten.

1. Afhouden van de plicht. "Daarom hebben wij tot u willen komen, immers ik Paulus, eenmaal en andermaal, maar de satan heeft ons belet", 1 Thessalonicenzen 2:18. Zo zou men ook vele godsdienstplichten hebben willen verrichten, maar de satan heeft het verhinderd. De hand van Joab is daarin.

Er zijn drie plichten waarvan de duivel een vijand is en hij tracht ons daarvan af te houden.

- Ten eerste: *meditatie*. Hij wil liever dat iemand belijdt, bidt of hoort op een vormelijke wijze; dat doet hem geen kwaad en iemand die het zó doet, geen goed. Maar hij verzet zich tegen mediteren, daar dit een middel is om het hart erbij te betrekken en het ernstig te maken. Hij is wel bestand tegen een schot hagel, als u maar niet deze kogel, mediteren, gebruikt. Het deert hem niet hoeveel u hoort, of hoe weinig u mediteert. Mediteren is herkauwen; daardoor wordt het Woord verteerd en omgezet in voedsel. Het is de blaasbalg van de genegenheden. De duivel is daar een vijand van. Als Christus alleen in de woestijn is en Zich overgeeft aan heilige bespiegelingen, dan komt de satan en verzoekt Hem om dat te verhinderen. Hij zal dan wereldse bezigheden in het gemoed werpen, het een of ander om een mens af te houden van heilige overdenkingen.
- Ten tweede: *doding*. Die is ook zeer hard nodig. "Doodt dan uw leden die op de aarde zijn, onreinheid, schandelijke beweging", Kolossenzen 3:5. De satan laat nog wel toe dat men zich boos maakt om de zonde, de zonde vervangt door een andere, of de zonde in bedwang houdt, zodat deze een gevangene blijft die niet kan uitbreken, maar als het zover komt dat het leven van de zonde wordt ontnomen, dan beijvert hij zich om de arrestatie tegen te houden en de executie te beletten. Als de zonde wordt gedood, wordt de satan gekruisigd.
- Ten derde: *zelfonderzoek*. "Onderzoekt uzelf", een beeldspraak die ontleend is aan het doorboren van metaal om te zien of er goud binnenin zit. Zelfonderzoek is een geestelijke rechtbank in de ziel oprichten. De mens moet zijn hart zó doorzoeken naar zonde, als iemand die zijn huis doorzoekt om een verrader op te sporen, of zoals Israël naar zuurdesem zocht om dat te verbranden. De satan zal, zo mogelijk, de mensen door zijn verzoeken van deze plicht afhouden. Hij maakt hun wijs dat hun staat goed is en waarom is het dan nodig om de moeite te nemen zichzelf te onderzoeken? Hoewel de mensen hun geld niet aannemen op

goed geloof, maar het zullen onderzoeken aan een toetssteen, wil de satan hen overreden om hun genade wel op goed geloof te aanvaarden. Hij bracht de dwaze maagden tot de overtuiging dat zij genoeg olie in hun lamp hadden. Hij gebruikt nog een andere tactiek, namelijk de mensen de gebreken van anderen te laten zien, opdat zijzelf het zelfonderzoek nalaten zullen. Hij laat hen door een bril kijken om te zien wat in anderen verkeerd is, maar hij laat hen niet in een spiegel kijken om hun eigen gezicht te zien en wat in henzelf verkeerd is.;

2. Zijn tactiek is moedeloos te maken in de plichten. Als iemand heilige plichten heeft verricht, maakt hij hem wijs dat hij het als een huichelaar heeft gedaan. Hij dient God om loon, hij heeft snode bedoelingen. In zijn plichten is hij vaak afgeleid. Ze zijn doortrokken van hoogmoed. Hij heeft het blinde en kreupele geofferd en hoe kan hij dan een beloning van de Heere verwachten? Hij maakt een christen wijs, dat hij met zijn bidden de zonde heeft vermeerderd en probeert hem ontevreden te maken over zijn plichten, zodat hij niet meer weet of hij er goed aan doet wel of niet te bidden.

3. Als dit plan niet lukt, probeert hij een christen te ver te laten gaan in de plicht. Als hij hem niet van zijn plicht kan afhouden, zal hij hem er te ver in laten gaan. Vernedering met berouw over de zonde is een plicht, maar de satan wil hem er te ver in doen gaan. Hij zal zeggen: "U bent niet genoeg vernederd" en inderdaad vindt hij dat iemand nooit genoeg vernederd is, tenzij hij alle hoop verliest. Hij zou een christen zó ver in de wateren van berouw willen doen waden, dat hij in te diep water komt en in de afgrond van wanhoop verdrinkt. Dan komt hij als volgt tot de ziel: "Uw zonden zijn groot geweest en uw berouw moet evenredig zijn met de grootte van uw zonden. Is dit echter zo? Kunt u zeggen, dat uw droefheid even groot geweest is als uw zonden? U hebt vele jaren niet anders gedaan dan zonde bedrijven - en is een druppel berouw genoeg voor een zee van zonde? Neen, uw ziel moet nog meer vernederd worden en nog langer ingedompeld worden in de zilte wateren van berouw." Hij zou willen, dat een christen zich blind zou wenen en in een wanhopige gemoedsgestalte het anker der hoop zou wegwerpen.

Welnu, als iemand met deze verzoeking gekweld wordt, laat ik u dan zeggen dat dit puur bedrog van de satan is. Want berouw dat evenredig is met de zonde, is in dit leven niet te bereiken en de Heere eist dat ook niet. Christen, het is voor u voldoende, als u een evangelische droefheid hebt. Als u zó bedroefd bent, dat u de zonde als iets hatelijks ziet en Christus als dierbaar.

Als uw droefheid zodanig is dat u met de zonde breekt, als uw berouw uitloopt op afscheiding van de zonde, dan is men genoeg vernederd. Het goud ligt lang genoeg in de oven als het gezuiverd is van de driesem. Een christen ligt ook lang genoeg in verootmoediging als de liefde tot de zonde eruit is. Dan is men genoeg vernederd, zodat de Heere dit aanvaardt. Om Christus' wil aanvaardt de Heere dit berouw over de zonde. Laat daarom de verzoeking van de satan u niet tot wanhoop voeren. U ziet nu, wat voor sluwe vijand hij is om van de plicht af te houden, moedeloos te maken in de plicht of de mens te ver te laten gaan in de plicht, opdat hij hem op de rots van wanhoop te pletter zou laten lopen. Is het dan niet nodig, nu we zo'n sluwe vijand hebben, om te bidden: "Heere, leid ons niet in verzoeking"? Laten we, evenals de slang Eva verleide, toch niet verleid worden door deze helse schoonschijnende verleider.

Drieëntwintigste list.

De satan verleidt tot zonde door de hoop te geven dat men zich spoedig weer door berouw van de zonde zal afkeren. Een vogel vliegt gemakkelijk in de strik, maar het is niet zo eenvoudig om er weer uit te komen. Is het zo gemakkelijk om berouw te hebben? Zijn er dan geen weeën in de nieuwe geboorte? Is het zo eenvoudig om vanuit de schoot van Delila in de schoot van Abraham over te stappen? Hoevelen heeft de satan er al naar de hel geveleid door deze tactiek dat als men zondigt, men het weer door berouw goed kan maken! Ach, hebben wij berouw en bekering in onze macht? Een hangslot kan men vanzelf sluiten, maar men kan het niet openen zonder sleutel. Wij kunnen onszelf wel buiten God sluiten, maar wij kunnen de weg niet door bekering openen, tenzij Hij, Die de sleutel Davids in Zijn hand heeft, ons hart opent.

#### Vierentwintigste list.

De satan port ons aan om ontijdig iets goeds te doen. Berouw hebben over de zonde is een vereiste, de offeranden Gods zijn een verbroken hart, Psalm 51:19. Maar er is ook een tijd dat het niet zo gepast is. Als we na een uitzonderlijke verlossing die tot blijdschap oproept, in een droevige gemoedsstemming zijn en zitten te wenen, is dat ongepast. Er was een speciale tijd op het feest der loofhutten dat de Heere Zijn volk opriep vrolijk te zijn. "Zeven dagen zult gij den HEERE uw God feest houden, daarom zult gij immers vrolijk zijn", Deuteronomium 16:15. Welnu, als op die tijd de Israëlieten hun harpen aan de wilgen hadden gehangen en troosteloos zouden zijn geweest, zou het zeer ongepast zijn geweest, evenals treuren op een bruiloft. Als de Heere ons door Zijn voorzienigheid tot dankzegging oproept en wij gaan treurend neerzitten en net als Rachel weigeren getroost te worden, dan is dat een heel kwalijke zaak, het riekt naar ondankbaarheid. Dat is de verzoeking van de duivel; de hand van Joab is erin. Zich verblijden is een vereiste. "Lof betaamt den oprechten", Psalm 33:1. Maar als de Heere door middel van Zijn oordelen ons oproept om te wenen, dan zijn blijdschap en vrolijkheid ongepast. "En te dien dage zal de Heere, de HEERE der heirscharen, roepen tot geweën. Maar zie, er is vreugde en blijdschap", Jesaja 22:12, 13. Oecolampadius en andere geleerde schrijvers denken dat dit was in de tijd van koning Achaz, toen het teken van Gods toorn, als een gloeiende ster, verscheen. In die tijd zich aan vrolijkheid over te geven was zeer ongepast.

Het Woord lezen is onze plicht, maar de satan dringt soms de mensen ertoe aan als het ongepast is. Thuis lezen als Gods Woord gepreikt wordt, of het sacrament bediend wordt, is ongepast, ja zondig. Het is zoals Husai zei: "Deze raad is op dit maal niet goed", 2 Samuël 17:7.

Er was een zekere tijd bestemd voor het pascha, waarop de Joden hun offerande de HEERE moesten brengen, Numeri 9:2. Als het volk dan thuis de wet zou gelezen hebben ten tijde van het pascha, was dat niet gepast geweest; de HEERE zou dit als een verachting van het pascha gestraft hebben. Het is een sluwe verzoeking van de duivel om ons óf van de plicht af te houden, óf die aan te dringen als daar in 't geheel niet de tijd voor is. Godsdienstplichten, die niet op de juiste tijd gedaan worden, maar buiten de gestelde tijd, zijn gevaarlijk. Sneeuw en hagel zijn goed voor de grond als zij op tijd komen, maar in de oogsttijd als het graan rijp is, zou een hagelbui schade berokkenen.

#### Vijfentwintigste list.

De satan overreedt de mensen om de bekering en het wederkeren tot de Heere maar uit te stellen. Hij zegt, zoals er in Haggaï 1:2 staat: "De tijd is niet gekomen". Nu het jonge leven pas ontluikt, of nu men in de bloei van het leven is, is het nog te vroeg om zich te bekeren: "De tijd is nog niet gekomen". Deze verzoeking is een sleepnet van de

duivel, waarmee hij miljoenen naar de hel sleept; het is een gevaarlijke verzoeking. *Sin is dulce venenum*, "De zonde is zoet vergif", zegt Bernardus. Hoe langer vergif in het lichaam aanwezig is, hoe dodelijker. Dus door uitstel van bekering wordt de zonde krachtiger en het hart wordt harder. Hoe langer het vriest, hoe moeilijker het is om het ijs te breken. Hoe langer iemand verkilt in onboetvaardigheid, hoe moeilijker het zal worden zijn hart te breken. Als de zonde een vaste verblijfplaats heeft verkregen, wordt ze niet gemakkelijk eruit verdreven. Bovendien komt het gevaar van uitstel van bekering hierin ook uit, dat het leven onzeker is en plotseling kan afgelopen zijn. Wat voor zekerheid hebt u, dat u nog een dag langer zult leven? Het leven bestaat uit enkele wegvliegende minuten; het is als een waskaars die men gauw kan uitblazen. "Hoedanig is uw leven? Het is een damp", Jakobus 4:14. Het lichaam is als een vat, gevuld met wat adem; een ziekte maakt er een lek in en de dood laat de adem eruit lopen. Wat is het daarom gevaarlijk het wederkeren tot God met berouw maar uit te stellen en van zich af te schuiven! Velen die nu in de hel liggen, namen zich voor om zich te bekeren, maar ze werden verrast door de dood.

Zesentwintigste list.

Door verzoeken valt de satan de vrede van Gods kinderen aan en verzwakt die. Als hij hun genade niet kan uitroeien, zal hij hun vrede verstoren. Hij kan niet hebben dat de christen een goede dag heeft en als hij hem dan niet de hemel hiernamaals kan onthouden, zal hij hem de hemel op aarde onthouden. Behalve heiligheid is er niets dat een christen op zo'n hoge prijs stelt als vrede en rust in het gemoed. Dat is immers het wezen van het leven, een tros druiven onderweg. Welnu, de voornaamste tactiek van de satan is om de vrede van een christen te doen wankelen, opdat hij als hij ten hemel gaat, daarheen zal gaan door verschrikkingen en een overvloed van tranen. De satan werpt zijn vuurballen van verzoeken naar binnen om de vrede van de kinderen van God in brand te steken. Geestelijke vrede is zo'n groot goed, dat het geen wonder is dat de satan door zijn geraffineerde listen ons van die parel wil beroven. Geestelijke vrede is een teken van Gods gunst. Zoals Jozef een bijzondere blijk van de gunst van zijn vader had in de veelervige rok, zo hebben Gods kinderen een bijzonder teken van Zijn welbehagen tot hen, als Hij hun de veelervige rok van inwendige vrede schenkt.

Daarom is het geen wonder, dat de satan zo verwoed is op de vrede van Gods kinderen en dat hij dit kleed vol troost van hen wil afscheuren. De duivel brengt de wateren van de vrede van Gods kinderen in beroering, omdat hij daardoor hoopt meer voordeel op hen te behalen.

1. Door hun geest in verwarring te brengen, neemt hij "de wielen van hun wagen af", maakt hen ongeschikt voor de dienst des Heeren en brengt ziel en lichaam van slag zoals een muziekinstrument ontstemd is. Als droefheid in de geest overheerst, kan een christen aan niets anders denken dan aan zijn moeite. Dan is zijn gemoed vol twijfel, vrees en allerlei gissingen, zodat hij op iemand lijkt die psychisch ziek is en hij nauwelijks zichzelf is. Hij verzuimt dan de godsdienstplichten, of zijn gedachten zijn er niet bij als hij erin bezig is. Er is in 't bijzonder één plicht waartoe moedeloosheid en droefgeestigheid iemand ongeschikt maakt en dat is dankbaarheid. Dankbaarheid zijn wij aan God verschuldigd als hulde en vergelding voor Zijn goedheid. "Dat Zijn gunstgenoten van vreugde opspringen, .... De verheffingen Godes zullen in hun keel zijn", Psalm 149:5, 6. Maar als de satan de geest van een christen in verwarring heeft gebracht en zijn gemoed gevuld heeft met sombere, schier wanhopige gedachten, hoe kan hij dan dankbaar zijn? Satan

verheugt zich erin, als hij ziet dat zijn slinkse plan aanslaat. Door de rust van Gods kinderen te verstoren maakt hij ze ondankbaar.

2. Door het verstoren van de vrede van Gods kinderen legt de satan een struikelblok in de weg voor anderen. Daardoor schept hij een gelegenheid om de wegen des Heeren onaantrekkelijk te maken voor degenen die hun blik hemelwaarts richten. Hij houdt pas begineenden de verwarrende gedachten, de tranen en het zuchten voor van degenen die gewond van gemoed zijn, om hen af te schrikken van alle ernst in de godsdienst. Hij zal pasbeginners tegenwerpen: Ziet u niet hoe die treurende zielen zichzelf kwellen met zwaarmoedige gedachten en wilt u de aangename dingen en de vermaken van dit leven inruilen voor een voortdurend verblijf in het treurhuis? Wilt u zo'n godsdienst aanhangen die een schrik voor uzelf is en een last voor anderen? Kunt u een godsdienst beminnen die u gemakkelijk door ontsteltenis buiten uw zinnen kan brengen? Op deze wijze pleegt de duivel door de vrede van de kinderen van God te verstoren anderen die hun blik hemelwaarts gericht hebben, te ontmoedigen. Hij zal hen van het gebed afdrijven en van het horen naar elke zielontwakende preek door hen bevreesd te maken, dat zij in een sombere zwaarmoedige stemming zullen geraken en zo hun dagen in wanhoop zullen eindigen.
3. Door deze listige tactiek van de satan, namelijk het verstoren van de vrede van Gods kinderen en als hij hun doet geloven dat God hen niet liefheeft, behaalt hij soms zoveel succes dat hij hen aanzet om harde gedachten van de Heere te koesteren. Door de sombere bril van zwaarmoedigheid lijken Gods handelingen droevig en naargeestig. De satan verzoekt Gods kinderen tot onbehoorlijke gedachten van de Heere. Gedachten dat Hij alle ontferming heeft afgelegd en dat Hij vergeten heeft genadig te zijn en zo droevige conclusies te trekken, Psalm 77:8, 9, 10. "Ik stelde mij voor tot den morgenstond toe; gelijk een leeuw, alzo zal Hij mijn beenderen breken; van den dag tot den nacht zult Gij mij ten einde gebracht hebben", Jesaja 38:13. Door middel van zwaarmoedigheid brengt de duivel sombere duisternis in de ziel, zodat men begint te denken dat de Heere de fontein van genade heeft toegesloten en dat er geen hoop is. Daarop behaalt de satan nog verder voordeel op een beroerde geest. Soms zet hij zo iemand aan tot zondige wensen en vervloekingen van zichzelf, evenals job die in de ontsteltenis van zijn gemoed zijn geboortedag vervloekte, job 3:3. Hoewel hij zijn God niet vloekte, vervloekte hij wel zijn geboortedag.  
Zo ziet men welke voordelen de duivel behaalt als hij stormen verwekt en de vrede van Gods kinderen verstoort. Als de duivel enig genot kan hebben, is het wel als hij de kinderen Gods in beroering ziet: hun zuchten is muziek voor hem. Hij verkneukelt er zich in als hij ziet, dat zij zichzelf kwellen op de pijnbank van zwaarmoedigheid en bijna verdrinken in hun tranen. Als Gods kinderen onbehoorlijke gedachten van God koesteren, Zijn liefde in twijfel trekken, het genadewerk in hen ontkennen en beginnen te wensen dat ze nooit geboren waren, dan staat de satan klaar om in zijn handen te klappen en te juichen vanwege zijn overwinning.

*Vraag. Door welke listen en lagen verstoort de satan in zijn verzoeken de vrede van Gods kinderen?*

- Hij geeft heimelijk boze gedachten in, terwijl hij de christen doet geloven dat die uit zijn eigen hart komen. De beker werd in Benjamins zak gevonden, maar het

was Jozef die hem daarin gestopt had. Zo vindt een kind van God dikwijls atheïstische en godslasterlijke gedachten in zijn gemoed, maar de satan heeft die daarin gelegd. Zoals sommigen hun kinderen bij een ander voor de deur leggen, legt de satan zijn verzoeken voor onze deur, maar hij dicht ze ons toe. Daarna brengt dit ons in beroering en wij peinen over die gedachten alsof ze van onszelf zijn.

- De satan verstoort de vrede van de kinderen van God door hun zonden in zwarte kleuren af te schilderen om hen te verschrikken en hen aan te sporen er een eind aan te maken. Hij wordt wel genoemd de verklager der broederen, niet alleen omdat hij ze bij de Heere aanklaagt, maar ook omdat hij ze zelf beschuldigt. Hij zegt hun, dat zij aan zekere zonden schuldig zijn en dat zij huichelaars zijn, terwijl de zonden van een gelovige slechts laten blijken, dat de genade niet volmaakt is en niet, dat zo iemand geen genade heeft. Als de satan met deze verzoeken komt, houd hem dan deze Schriftplaats voor: "Het bloed van Jezus Christus, Zijn Zoon, reinigt ons van alle zonde", 1 Johannes 1:7.

Zevenentwintigste list.

Met schoonschijnende argumenten verzoekt de satan mensen zelfmoord te plegen, zelf een eind aan hun leven te maken. Deze verzoeking druist niet alleen in tegen de lering van de Heilige Schrift, maar de natuur schrikt er ook van terug om zijn eigen beul te zijn. Toch zijn dit boze listen van de satan, als hij velen weet te overreden de hand aan zichzelf te slaan, zoals de sterftelijsten laten zien.

- Hij verzoekt sommigen dit te doen met een consciënties vol angst en maakt hen wijs, dat deze, influisteringen in het geweten de hele hel zijn en dat de dood hun welkome rust zal geven.
- Anderen verzoekt hij om er een eind aan te maken, opdat ze niet langer zullen leven om tegen God te zondigen.
- Weer anderen verzoekt hij om er een eind aan te maken, opdat ze weldra het geluk mogen verkrijgen. Hij zegt hun dat de beste kinderen van God naar de hemel verlangen en hoe eerder zij daar zijn, hoe beter. Augustinus verhaalt van Cleombrotus, die toen hij Plato een college hoorde geven over de onsterfelijkheid van de ziel en de vreugde van de toekomstige wereld, zich van een steile berghelling wierp en zó zelfmoord pleegde.

Dit is een list van de satan; wij moeten niet ons uit de nood redden door de hand aan onszelf te slaan, maar wachten tot God een opening geeft. Laten wij bidden: "Leid ons niet in verzoeking". Denk steeds aan die Schriftplaats: "Gij zult niet doden", Exodus 20:13. *Clamitat in caelum vox sanguinis*. "De stem des bloeds roept ten hemel." Als we een ander niet mogen doden, dan zeker niet onszelf. Pas op voor ontevredenheid; dit opent niet zelden een deur tot zelfmoord.

Zo heb ik u zevenentwintig listen van de satan getoond in zijn verzoeken, opdat u hem des te beter leert kennen en hem zult mijden.

Er bestaat een verhaal van iemand die Luther zou hebben willen vergiftigen, maar een vriend zond Luther het portret van die man en waarschuwde hem voor die man op te passen als hij hem zou zien. Door dit middel wist Luther wie de moordenaar was en ontkwam uit zijn handen.

Zo heb ik u de listige streken van de satan in zijn verzoeken meegedeeld; ik heb u het portret getoond van hem die u wil vermoorden. Nu u van tevoren gewaarschuwd bent, verzoek ik u op te passen voor die moordenaar.

Laat ik uit deze listen van satan in zijn verzoeken drie gevolgtrekkingen maken.

1. Het mag ons wel eens een wonder heten, hoe er nog iemand behouden wordt. Wat is het een wonder dat de satan, die Abaddon, of de engel uit de afgrond, (Openbaring 9:11), die Apólyon, die zielenverslinder, niet de hele mensheid in het verderf brengt! Wat een wonder dat er behouden worden, dat noch de verborgen strikken van de satan op hen de overhand behalen, noch zijn vurige pijlen; dat noch de kop van de slang, noch de klauw van de leeuw hen vernietigt. Het zal zeker een zaak van verwondering zijn voor Gods kinderen als zij in de hemel komen, als men dan bedenkt op welk een zonderlinge wijze zij daar gekomen zijn. Dat zij, niettegenstaande al het geweld en het bedrog, de macht en de list van de hel, veilig aan de hemelpoort zijn aangekomen! Dit hebben zij te danken aan de veilige geleide van Christus, de Overste Leidsman der zaligheid. Michaël is te sterk voor de draak.
2. Is de satan zo listig? Zie dan, hoe nodig het is dat wij de Heere om wijsheid bidden om de strikken van de satan te onderkennen en om kracht om hem te weerstaan. Wij kunnen van onszelf niet staande blijven tegen de verzoeking; als dat wel zo was, zou het gebed niet nodig zijn: "Leid ons niet in verzoeking". Laten wij niet denken dat wij de duivel te slim af zijn of dat wij zijn listen en pijlen kunnen ontwijken. Als David en Petrus, die steunpilaren in Gods Kerk waren, door verzoeking gevallen zijn, hoe snel zouden zulke zwakke rietjes als wij zijn, omvergeblazen worden, als de Heere ons aan onszelf overliet! Neem de raad van Christus ter harte: "Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt", Matthéüs 26:41.
3. Let op wat het doel van al de listen van satan is, als hij ons verzoekt: opdat hij ons zou kunnen aanklagen. Hij beraamt een list, verlost de mens tot zonde en komt vervolgens met zijn aanklacht. Dat is net als dat iemand een ander dronken maakt en vervolgens bij de politie een aanklacht wegens dronkenschap tegen hem indient. De duivel is eerst verzoeker en daarna aanklager: eerst leugenaar en dan moordenaar.

Nadat ik de listen van de satan in de verzoeken heb aangewezen, zal ik twee vragen beantwoorden.

Eerste vraag:

*Waarom laat de Heere toe, dat Zijn kinderen door de verzoeken van de satan gebeukt worden?*

Antwoord. Hij laat dat toe om vele wijze en heilige doeleinden.

1. Hij laat hen verzocht worden om hen te beproeven. Het Hebreeuwse woord betekent zowel verzoeken als beproeven. Verzoeking is een toetssteen om te beproeven wat er in het hart is. De duivel verzoekt om te verleiden, maar de Heere laat ons verzocht worden om ons te beproeven. *Qui non tentatur, non probatur*. "Wie niet verzocht wordt, is niet beproefd", Augustinus.

God beproeft hierdoor onze oprechtheid. De oprechtheid bij Job werd ook beproefd door verzoeking. De duivel zei tegen de HEERE, dat Job een huichelaar was en dat hij Hem slechts om loon diende. Hij zei verder: "Tast aan alles wat hij heeft; [dat wil zeggen: laat mij toe dat ik hem verzoek, zo hij U niet in Uw aangezicht zal zegenen!]", Job 1:11. Welnu, de HEERE liet dan ook de duivel toe hem aan te tasten door verzoeking en toch bleef Job staande. Hij aanbad de HEERE en loofde God, vers 20, 21. Hier werd Jobs oprechtheid getoetst. Hevige verzoeken kwamen over hem, maar hij kwam als een gouden christen uit het vuur. Verzoeking is een toetssteen van oprechtheid. Door verzoeken beproeft de Heere onze liefde. De vrouw van

Tigranes toonde haar kuisheid en haar liefde tot haar man nooit zo duidelijk, als toen zij door Cyrus werd verzocht en niet bezweek. Zo kan men onze liefde tot de Heere zien, als wij een verzoeking het hoofd bieden en deze de rug toekeren. Hoewel daarbij de duivel listig als een slang komt en een gouden appel voorhoudt, zal men dan toch niet de verboden vrucht aanraken. Toen de duivel Christus alle koninkrijken der wereld toonde en hun heerlijkheid, was de liefde van Christus tot Zijn Vader zo groot, dat Hij die verzoeking verafschuwde. Ware liefde kan men niet omkopen. Als de pijlen van de duivel het vurigst zijn, is de liefde van een heilige tot de Heere het innigst.

Door verzoeken beproeft de Heere onze moed. "Want Efraïm is als een botte duif, zonder hart", Hoséa 7:11. Zo kan men het ook wel van velen zeggen, dat zij zonder hart zijn. Zij hebben niet de moed om een verzoeking te weerstaan. Nauwelijks is de satan met zijn verzoeken gekomen, of zij zwichten ervoor, net als een lafaard, die, zodra een dief hem nadert, zijn portemonnee afgeeft. Een dapper christen is hij die het zwaard des Geestes tegen de satan zwaait en die eerder wil sterven dan zich overgeven. De moed van de Romeinen werd nooit eerder zó gezien, dan toen zij door de inwoners van Carthago werden aangevallen. Zo ziet men de dappere geest van een kind van God nooit beter dan op het slagveld, als hij strijdt met de rode draak en door de kracht van het geloof de duivel op de vlucht drijft. *Fidei robur potest esse concussum, non excussum*. "Aan de kracht van het geloof kan wel geschud worden, maar die kan niet vernietigd worden", Tertullianus. Eén van de redenen waarom de Heere Zijn volk verzocht laat worden, is dat hun kracht op de proef gesteld wordt en hun oprechtheid, liefde en grootmoedigheid. Als de genade beproefd wordt, is dat tot roem van het Evangelie.

2. De Heere laat toe dat Zijn kinderen verzocht worden, opdat zij bewaard worden voor hoogmoed. *Quos non gula superavit*. "Wie vol is van eerezucht, heeft niet overwonnen", Cyprianus. Hoogmoed is eenmaal bij de engelen binnengeslopen; en ook bij de apostelen, toen zij erover twistten wie van hen de meeste was. Eveneens bij Petrus, toen hij zei: "Al werden zij ook allen aan U geërgerd, ik zal nimmermeer geërgerd worden", Matthéüs 26:33, alsof hij meer genade had ontvangen dan al de andere apostelen. Hoogmoed houdt de genade klein, zodat zij niet kan groeien. Als de milt opzwellt, kwijnen andere delen van het lichaam daaronder. Als hoogmoed toeneemt, verkommert de genade eronder. God wederstaat de hoogmoed en Hij laat soms toe, dat Zijn kinderen in verzoeking vallen opdat Hij hen nederig zal houden. "En opdat ik mij door de uitnemendheid der openbaringen niet zou verheffen, zo is mij gegeven een scherpe doorn in het vlees, namelijk een engel des satans, dat hij mij met vuisten slaan zou, opdat ik mij niet zou verheffen", 2 Korinthe 12:7. Toen Paulus door openbaringen hoog opgeheven werd, was hij in gevaar in hoogmoed zich te verheffen. Toen kwam de engel des satans om hem te slaan: dat was één of andere pijnlijke verzoeking om hem te vernederen. Die doorn in zijn vlees moest de blaas van hoogmoed doorprikken. Beter is een verzoeking die mij vernedert dan een plicht die mij hoogmoedig maakt. De Heere laat een christen liever een poosje in de handen van de duivel vallen dan dat hij hoogmoedig zou worden, zodat hij daardoor van de opzwellende van trots zou genezen worden.

3. De Heere laat Zijn kinderen verzocht worden, opdat zij beter in staat zullen zijn anderen die in dezelfde nood verkeren, te troosten en tot zulke vermoeide zielen een gepast woord te spreken. Paulus was getraind in de oefenschool van verzoeken en hij was in staat anderen bekend te maken met de list en strategieën van de satan, 2

Korinthe 2:11. Iemand die gereden heeft over een terrein waar drijfzand is, is het beste geschikt anderen langs die gevaarlijke route de weg te wijzen. Wie door de satan gebeukt is en de klauwen van die brullende leeuw gevoeld heeft, is ook het meest geschikt met iemand die verzocht wordt, om te gaan.

4. De Heere laat Zijn kinderen verzocht worden, opdat zij meer naar de hemel zouden verlangen, waar zij buiten schot zullen zijn en bevrijd van het gesis van de oude slang. De satan is nog niet definitief in de gevangenis geworpen, maar hij is als een gevangene onder borgtocht. Hij plaagt en kwelt de kinderen van God. Hij spant strikken en werpt zijn vuurballen naar binnen, maar dit alles doet Gods kinderen temeer verlangen om van hier heen te gaan en het doet hen bidden, of zij vleugelen van een duif zouden krijgen om weg te vliegen tot hun rust. De Heere liet toe, dat de Israëlieten door de Egyptenaren werden gekweld, opdat ze des te meer zouden verlangen naar Kanaän.

Eveneens bij Petrus, toen hij zei: "Al werden zij ook allen aan U geërgerd, ik zal nimmermeer geërgerd worden" (Matthéüs 26:33), alsof hij meer genade had ontvangen dan al de andere apostelen. Hoogmoed houdt de genade klein, zodat zij niet kan groeien. Als de milt opzwellt, kwijnen andere delen van het lichaam daaronder. Als hoogmoed toeneemt, verkommert de genade eronder. God weerstaat de hoogmoed en Hij laat soms toe, dat Zijn kinderen in verzoeking vallen opdat Hij hen nederig zal houden. "En opdat ik mij door de uitnemendheid der openbaringen niet zou verheffen, zo is mij gegeven een scherpe doorn in het vlees, namelijk een engel des satans, dat hij mij met vuisten slaan zou, opdat ik mij niet zou verheffen", 2 Korinthe 12:7. Toen Paulus door openbaringen hoog opgeheven werd, was hij in gevaar in hoogmoed zich te verheffen. Toen kwam de engel des satans om hem te slaan: dat was één of andere pijnlijke verzoeking om hem te vernederen. Die doorn in zijn vlees moest de blaas van hoogmoed doorprikken. Beter is een verzoeking die mij vernedert dan een plicht die mij hoogmoedig maakt. De Heere laat een christen liever een poosje in de handen van de duivel vallen dan dat hij hoogmoedig zou worden, zodat hij daardoor van de opzwellende trots zou genezen worden.

3. De Heere laat Zijn kinderen verzocht worden, opdat zij beter in staat zullen zijn anderen die in dezelfde nood verkeren, te troosten en tot zulke vermoeide zielen een gepast woord te spreken. Paulus was getraind in de oefenschool van verzoeking en hij was in staat anderen bekend te maken met de listen en strategieën van de satan, 2 Korinthe 2:11. Iemand die gereden heeft over een terrein waar drijfzand is, is het beste geschikt anderen langs die gevaarlijke route de weg te wijzen. Wie door de satan gebeukt is en de klauwen van die brullende leeuw gevoeld heeft, is ook het meest geschikt met iemand die verzocht wordt, om te gaan.

4. De Heere laat Zijn kinderen verzocht worden, opdat zij meer naar de hemel zouden verlangen, waar zij buiten schot zullen zijn en bevrijd van het gesis van de oude slang. De satan is nog niet definitief in de gevangenis geworpen, maar hij is als een gevangene onder borgtocht. Hij plaagt en kwelt de kinderen van God. Hij spant strikken en werpt zijn vuurballen naar binnen, maar dit alles doet Gods kinderen temeer verlangen om van hier heen te gaan en het doet hen bidden, of zij vleugelen van een duif zouden krijgen om weg te vliegen tot hun rust. De Heere liet toe, dat de Israëlieten door de Egyptenaren werden gekweld, opdat ze des te meer zouden verlangen naar Kanaän. De hemel is het centrum, een *centrum quietativum*, een centrum van rust: daar vliegen geen kogels van verzoeking rond. Een arend die hoog

in de lucht zweeft en neerstrijkt op de toppen van hoge bomen, heeft er geen last van een slangenbeet. Als de gelovigen boven in de hemel zijn gekomen, zullen zij ook niet meer door de oude slang gebeten worden. De duivel is buiten het hemelse paradijs geworpen. De hemel wordt vergeleken met een buitengewoon hoge berg, Openbaring 21:10. Die is zó hoog, dat de vurige pijlen van de satan de top niet kunnen bereiken. *Nullus ibi hostium metus, nullae insidiae daemonum*. "Daar is men niet in gevaar van vijanden; daar zijn geen strikken van de duivel" zegt Bernardus. De verzoeken hier beneden zijn bestemd om de kinderen van God te doen verlangen naar het signaal van de aftocht [de dood], dat hen van het slagveld roept waar de kogelregens van de verzoeken vliegen, opdat zij de kroon der overwinning mogen ontvangen.

Tweede vraag: *Welke rustpunten zijn er of welke ondersteuning voor zielen onder verzoeking?*

1. Dat het niet iets is wat ons alleen overkomt, maar dat het de ervaring is geweest van de uitnemendste kinderen van God. "Ulieden heeft geen verzoeking bevangen dan menselijke", 1 Korinthe 10:13, ja dan van de beste onder de mensen. De lammeren van Christus, die het merkteken van de verkiezing op zich hebben ontvangen, zijn altijd door de wereld aangevallen. Elia, die de hemel door gebed kon toesluiten, kon zijn hart niet toesluiten voor de verzoeking, 1 Koningen 19:4. Job werd verzocht om God te vloeken, Petrus om Christus te verloochenen en er is bijna nooit een kind van God naar de hemel gegaan, of hij is een leeuw op zijn weg tegengekomen. *Sortem quam omnes sancti patiuntur nemo recusat*. "Niemand ontkomt aan het lot dat al de heiligen doormaken." Zelfs Jezus Christus, hoewel Hij geen zonde had, was toch niet zonder verzoeken. Wij lezen van Zijn doop en daarna werd Hij "weggeleid in de woestijn, om verzocht te worden van den duivel" Matthéüs 4:1. Nauwelijks was Christus uit het doopwater gekomen, of Hij kwam in het vuur der verzoeking. Als de duivel Christus placht aan te vallen, dan is het geen wonder als hij ons aanvalt. In Christus was er geen zonde, geen buskruit voor het vuur van de duivel. Een verzoeking was voor Hem als een klis op een kristallen glas, die eraf glijdt; of als een vuurvonk op een marmeren pilaar, die er zich niet op vasthecht en toch was de satan zo vermetel om Hem te verzoeken. Het is toch wel tot troost, dat degenen die beter waren dan wij, ook met verzoeken te worstelen hadden.

2. Nog een steunpilaar die tot troost kan zijn voor een verzochte ziel, is dat verzoeken, die als een zware last zijn, blijf geven van genade. De satan verzoekt Góds kinderen niet omdat zij zonde in zich hebben, maar omdat er genade in hen is. Als zij geen genade hadden, zou hij hen niet lastig vallen, want waar hij eigenaar is, is alles in vrede, Lukas 11:21. Zijn verzoeken zijn erop gericht om de kinderen Gods van hun genade te beroven. Een dief zal niet op een leeg huis afgaan, maar daar waar hij vermoedt dat schatten zijn! Een zeerover zal geen leeg schip aanvallen, maar een schip dat vol is met specerijen en juwelen. Zo valt de duivel het meest op de kinderen van God aan, omdat hij denkt dat zij een grote schat van genade in hun hart hebben en daar wil hij hen van beroven. Waarom anders worden er veel knuppels in een boom gegooid dan omdat er veel vruchten aan hangen? De duivel lanceert zijn verzoeken op u, omdat hij ziet dat er veel genadevruchten aan u groeien. Al is het een kwelling als men verzocht wordt, het is wel een troost, als men bedenkt waarom men verzocht wordt.

3. Een andere steunpilaar die tot troost kan zijn, is dat *Christus zeer nabij is* en ons te hulp komt in al onze verzoeken. Let hierbij op twee zaken:

- a. *Nobis compatitur Christ.* We hebben het medelijden van Christus in onze verzoeken. Christus lijdt met ons mee. "Want wij hebben geen Hogepriester, Die niet kan medelijden hebben met onze zwakheden", Hebreëen 4:15. Jezus Christus heeft medelijden met ons; Hij voelt onze verzoeken zodanig alsof Hij er Zelf onder lijdt en ze in Zijn eigen ziel voelt. Zoals in een muziekinstrument al de snaren mee resoneren als er één aangeraakt wordt, zo zijn de ingewanden van Christus aangedaan als wij lijden. Wij kunnen niet lijden, of Hij is ook aangedaan. Als u zag dat een wolf uw kind zou verscheuren, zou u het dan ook niet voelen? U kunt het echter niet zó voelen, als Christus met Zijn verzochte kinderen meelijdt. Hij oefende medelijden toen Hij op aarde was en nog veel meer nu Hij verheerlijkt is.

Vraag. *Maar hoe kan dat samengaan met de heerlijkheid van Christus nu in de hemel, dat Hij medelijden heeft met onze verdrukkingen?*

Antwoord. Dit medelijden van Christus ontstaat niet uit zwakheid of hartstocht, maar uit de mystieke eenheid tussen Hem en Zijn leden. "Want die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan", Zacharia 2:8. Elke belediging die men één van Zijn kinderen aandoet, neemt Hij op alsof die Hem in de hemel wordt aangedaan. Elke verzoeking raakt Hem en Hij is aangedaan met medelijden over hen.

- b. *De hulp van Christus in verzoeking.* Evenals de barmhartige Samaritaan, die eerst met ontferming bewogen was over de gewonde man; - dat was medelijden - en daarna wijn en olie goot in de wonden; dat was hulp, Lukas 10:34, zo is Christus, als wij door de rode draak verwond zijn, eerst met ontferming bewogen en giet er daarna wijn en olie in. "Want in hetgeen Hij Zelf verzocht zijnde geleden heeft, kan Hij dengenen die verzocht worden, te hulp komen", Hebreëen 2:18. Het Griekse woord voor hulp (boethesia) betekent iemand te hulp snellen. Zo woedend is de satan en zo zwak is de mens, dat Christus, Die de Godmens is, hem te hulp snelt. Toen Petrus op het punt stond te zinken en riep: "Heere, behoud mij", stak Christus direct Zijn hand uit en greep hem. Als een arme ziel verzocht wordt en naar de hemel om hulp roept: "Heere, behoud mij", komt Christus er ook aan met Zijn hulpstroepen. Christus kent het Zelf. Onze Heere Jezus weet wat het is om verzocht te worden, daarom staat Hij gereed om degenen die verzocht worden, te hulp te komen. Men heeft opgemerkt dat vrouwen die zelf zwanger zijn geweest, beter mee kunnen voelen met anderen die in barensnood zijn, dan degenen die onvruchtbaar zijn. De Heere Jezus, Die Zelf door verzoeken en lijden smarten heeft geleden, staat ook dadelijk gereed medelijden te hebben met degenen die verzocht worden en hen te helpen.

Wat betreft de hulp die Christus biedt aan degenen die verzocht worden, beschouw daarbij twee zaken: Zijn bekwaamheid en Zijn vaardigheid om te helpen.

- "Hij kan dengenen die verzocht worden, te hulp komen" (Hebreëen 2:18). Hij wordt Michaël genoemd, wat betekent: "Wie is als God" (Openbaring 12:7). Hoewel de verzochte ziel zwak is, strijdt hij immers onder een goede Kapitein, de Leeuw uit de stam van Juda. Als een verzochte ziel in de strijd gewikkeld is, komt Christus te velde als zijn Helper. Michaël is voor de draak te sterk. Als de duivel het beleg slaat voor een verzoeking, kan Christus dit weer opbreken wanneer Hij wil. Hij kan door het kamp van de vijand heenbreken en de satan zodanig verslaan, dat hij nooit meer in staat is zijn troepen te herenigen. Jezus Christus heeft Zich aan de zijde van Gods volk geplaatst en wie zou een betere lijfwacht kunnen

verlangen dan deze Almachtige? Is Christus bekwaam degene die verzocht wordt, te hulp te komen, Hij zál hem ook zeker helpen!

- Zijn macht maakt Hem bekwaam, Zijn liefde maakt Hem gewillig, vanwege Zijn getrouwheid verbindt Hij Zich om de verzochte ziel te helpen. Het is een grote troost voor een ziel in verzoeking, dat hij een Zaligmaker heeft, Die hem te hulp komt. De Heere heeft de Israëlieten in de woestijn te midden van vurige slangen doorgeholpen. De rots die water voortbracht, het manna, de wolkkolom, de koperen slang, wat waren deze zaken anders dan tekenen van Gods ondersteuning voor arme zielen in de woestijn der verzoeking, waar zij gebeten worden door de duivel, die vurige slang? Toen men Alexander vroeg hoe hij toch zo gerust kon slapen, terwijl hij omringd was van vijanden, zei hij: "Antipater blijft wakker, die is altijd waakzaam." Zo waakt Jezus Christus, Die als een vurige muur om ons heen is, als de vijand die ons verzoekt, dichtbij is. Er ligt al heel veel ondersteuning voor degenen die verzocht worden, in de namen die aan Christus gegeven zijn. Kunnen de namen van de satan zo afschrikken, de namen van Christus kunnen zeer tot steun zijn.
  - De duivel wordt Apólyon genoemd, de verderver (Openbaring 9:11). Christus wordt Zaligmaker genoemd.
  - De duivel wordt de sterke genoemd (Matthéus 12:29). Christus wordt El Gibbor, sterke God genoemd (Jesaja 9:6).
  - De duivel wordt de verklager genoemd (Openbaring 12:10). Christus wordt de Voorspraak genoemd (1 Johannes 2:1).
  - De duivel wordt de verzoeker genoemd (Matthéus 4:3). Christus wordt de vertrooster genoemd (Lukas 2:25).
  - De duivel wordt de vorst der duisternis genoemd. Christus wordt de Zon der gerechtigheid genoemd. De duivel wordt de oude slang genoemd. Christus wordt de Koperen Slang genoemd, Die helen kan (Johannes 3:14).
 Zo bevatten zelfs de namen van Christus ondersteuning voor verzochte zielen.

*Vraag. Hoe helpt Christus degenen die verzocht worden?*

Antwoord. Hij helpt hen door Zijn Geest te zenden, Wiens werk het is die beloften hun te binnen te brengen die tot versterking zijn. "Hij zal u alles indachtig maken" (Johannes 14:26). De Geest voorziet ons van beloften als zovele wapens om tegen de oude slang te strijden. "De God des vredes zal den satan haast onder uw voeten verpletteren", Romeinen 16:20. "God zal u niet laten verzocht worden boven hetgeen gij vermoogt" (1 Korinthe 10:13). Het zaad der vrouw zal de kop van de slang vermorzelen, Genesis 3:15. In tijden van verzoeking zijn wij dikwijls als iemand wiens huis overvallen wordt, maar hij kan zijn wapens, zijn zwaard en zijn geweer, niet vinden. Maar in dat geval zendt Christus Zijn Geest en brengt de zaken die ons in onze strijd helpen ons in herinnering. De Geest van Christus doet voor degenen die verzocht worden, wat Aäron en Hur voor Mozes deden, toen zij een steen onder hem legden en zijn handen omhoog hielden; toen behaalde Israël de overwinning. De Geest brengt de beloften onder de hand des geloofs en dan overwint de christen de duivel, die geestelijke Amelekiet. De belofte is voor een ziel als het anker voor een schip, dat het in een storm overeind houdt. Christus komt degenen die verzocht worden, te hulp door "voor hen te bidden." Als de duivel verzoekt, bidt Christus. Het gebed dat Christus heeft opgezonden voor Petrus toen hij verzocht werd, geldt voor al Zijn kinderen.

"Heere", zei Christus, *"het is Mijn kind dat verzocht wordt; Vader, heb medelijden met hem."* Zie Lukas 22:32.

Als een arme ziel ligt te bloeden uit de wonden die de duivel hem heeft aangebracht, stelt Christus die wonden aan Zijn Vader voor en pleit op grond daarvan om ontferming. Hoe krachtig moet Zijn gebed wel zijn! Hij is immers de Geliefde des Vaders. Zie Johannes 11:42. Hij is zowel Hogepriester als Zoon. Zou God kunnen vergeten dat Christus Priester was, Hij kan niet vergeten dat Hij Zijn Zoon is. Bovendien bidt Christus om niets anders dan wat met de wil van Zijn Vader overeenkomt.

Als een koningszoon alleen verzoekt om hetgeen zijn vader gaarne geeft, zal zijn verzoek niet geweigerd worden. Christus komt Zijn volk te hulp, door de verzoeker van hen af te trekken. Als de schapen beginnen af te dwalen, laat de herder de hond op hen los om hen terug te brengen naar de kudde en dan roept hij de hond terug. Zo neemt God ook de verzoeker van hen weg. "Hij zal met de verzoeking ook de uitkomst geven", Hij zal een uitweg geven, 1 Korinthe 10:13. Hij zal de verzoeker schelden. "De HEERE schelde u, gij satan", Zacharia 3:2.

Het is geen geringe ondersteuning, als Christus de verzochte te hulp komt. Een moeder helpt haar kind het meest, als het ziek is. Dan gaat zij aan zijn bed zitten en brengt versterkende middelen mee. Zo is het ook, als een ziel het meest aangevallen wordt: dan zal hij het meest geholpen worden.

Tegenwerping. *"Maar ik heb Christus ondankbaar bejegend en ik heb tegen Zijn liefde gezondigd, dan zal Hij mij zeker niet te hulp komen, maar Hij zal mij laten omkomen in de strijd!"*

Antwoord. Christus is een barmhartig Hogepriester en zal u te hulp komen, ondanks uw gebreken. Jozef was een type van Christus. Zijn broers verkochten hem en "zijn persoon kwam in de ijzers". Toch vergat hij later, toen zijn broers in die hongersnood dreigden te sterven, hetgeen zij hem hadden aangedaan en hielp hen aan geld en koren. "Ik ben Jozef, uw broeder", zei hij. Zo zal Christus ook tot een verzochte ziel spreken: "Ik weet van uw ondankbaarheid, hoe u Mijn liefde hebt gewantrouwd en Mijn Geest beproefd. Maar Ik ben Jozef, Ik ben Jezus, daarom zal Ik u te hulp komen als u verzocht wordt"

4. Nog een steunpilaar is deze, dat de beste het meest verzocht kan worden. Een rijk beladen schip wordt nog al eens met geweld door zeerovers aangevallen. Degene die met veel geloof begiftigd is, kan door de duivel met zijn stukken geschut bestookt worden. Job, een uitmuntend heilige, werd geweldig aangevallen. De satan sloeg hem in zijn lichaam, opdat hij hem verzoeken zou om óf Gods voorzienigheid te betwijfelen, óf met Hem Zelf te twisten. Paulus was een uitverkoren vat, maar wat werd dit vat door verzoeken bestookt, 2 Korinthe 12:7.

Vraag. *Staat er niet geschreven: "Die uit God geboren is, de boze vat hem niet"? 1 Johannes 5:18.*

Antwoord. Hiermee wordt niet bedoeld dat de duivel zo iemand niet verzoekt, maar hij vat hem niet, dat wil zeggen: *tactu lethali*; niet met een dodelijke greep, zegt Cajetan. "Er is een zonde tot den dood", 1 Johannes 5:16. Welnu, de satan met al zijn verzoeken kan een kind van God niet "een zonde tot den dood" doen begaan. Zó kan hij hem niet aantasten!

5. Nog een steunpilaar is dat de satan met zijn verzoeken niet verder kan gaan dan de Heere hem toelaat. De macht van de verzoeker is beperkt. Een heel legioen duivelen kon niet één zwijn aantasten, tenzij Christus hen toeliet. De satan zou Petrus hebben willen ziften tot hij er alle genade uitgezeefd had, maar Christus wilde dat niet

toelaten. "Ik heb voor u gebeden". Christus heeft de duivel met een keten gebonden, Openbaring 20:1. Als satans macht evenredig was met zijn haat, dan zou er niet één ziel behouden worden. Maar hij is een geketende vijand. Het is tot troost, dat de satan geen haarbreed verder kan gaan dan God hem toelaat. Als een vijand een kind niet verder kon aanraken dan zijn vader zou aangeven, dan zou hij het kind niet veel leed kunnen doen.

6. Nog een steunpilaar is dat een verzoeking op zich niet schuldig stelt, maar het toegeven daaraan. Wij kunnen een verzoeking niet verhinderen. Als wij een verzoeking verafschuwen, is die ons tot last, niet tot zonde.

Wij lezen in de oudtestamentische wetten, dat als iemand een maagd verkracht had en zij geroepen had, zij onschuldig gerekend werd. Zo is het ook als de satan een christen aanvalt om hem te ontteren en deze roept en geeft niet aan de verzoeking toe, dan zal de Heere dat de duivel toerekenen. Het aanbrengen van het aas doet de vis geen kwaad, als de vis maar niet bijt.

7. Nog een steunpilaar is dat het geen teken is dat de Heere ons niet liefheeft, omdat wij verzocht worden. Een kind van God denkt vaak, dat de Heere hem niet liefheeft, omdat Hij hem door de duivel laat achtervolgen. Dat is echter een verkeerde gevolgtrekking. Werd Christus Zelf niet verzocht en toch klonk er een stem uit de hemel: "Deze is Mijn geliefde Zoon", Mattheüs 3:17. Satans verzoeking en Gods liefde kunnen samengaan. De goudsmid houdt van het goud in het vuur en de Heere heeft een kind van Hem lief, ook al wordt deze met vurige pijlen beschoten.

8. Nog een steunpilaar is dat de verzoeken van Christus tot onze troost zijn, als water op het vuur. Jezus Christus moet men beschouwen als een publiek Persoon, ons Hoofd, Die ons representeert in alles wat Hij deed, in Zijn bidden, in Zijn lijden. Toen Hij verzocht werd en de verzoeking doorstond, heeft Hij voor ons overwonnen. De overwinning die Christus op de satan behaalde, was om de uitverkorenen te tonen dat zij uiteindelijk de overwinning op de satan zullen behalen. Toen Christus de verzoeking van de satan afwees, was dat niet alleen om ons een voorbeeld van dapperheid te geven, maar een verzekering van de overwinning. Wij zijn reeds overwinnaars van de satan in ons Verbondshoofd en wij zullen uiteindelijk volkomen de overwinning behalen.

9. Nog weer een steunpilaar is dat de verzoeken van Gods kinderen niet boven hun krachten uitgaan. De harpser zal de snaren van zijn harp niet te ver uitrekken, opdat ze niet breken. "God is getrouw, Die u niet zal laten verzocht worden boven hetgeen gij vermoegt", 1 Korinthe 10:13. Hij zal onze kracht afmeten naar de slag. "Mijn genade is u genoeg", 2 Korinthe 12:9. Het fakkellicht van het geloof zal blijven branden, al waaien er allerlei winden van verzoeking.

10. Nog een steunpilaar is dat deze verzoeken veel goeds zullen teweegbrengen. Zij verlevendigen de Geest van het gebed in Gods kinderen. Daardoor bidden zij meer en inniger. Verzoeken zijn als een blaasbalg, zij blazen het gebed aan. De kinderen Gods kwamen misschien daarvoor wel tot God met een koud verzoek in het gebed - zij baden toen alsof zij niet baden. Verzoeken zijn *orationis flabellum*, een medicijn tegen gerustheid. Toen Paulus een engel des satans had die hem sloeg, werd hij ernstiger in het bidden. "Hierover heb ik den Heere driemaal gebeden", 2 Korinthe 12:8. De doorn in het vlees werkte als sporen in de zijden om het gebed in hem te ver-

levendigen. Als een hert door een pijl is aangeschoten, rent het sneller naar het water. Zo vlucht een ziel die door de vurige pijlen van een verzoeking wordt beschoten, sneller naar de troon der genade en bidt ernstig tot God, hetzij om de verzoeker van hem weg te nemen, óf om bijstand te vragen als hij verzocht wordt. God gebruikt de verzoeking tot zonde als een middel om de zonde te voorkomen! Hoe meer een christen verzocht wordt, hoe meer hij tegen de verzoeking worstelt. Hoe meer een kuise vrouw wordt aangevallen, hoe meer zij die pogingen verafschuwt. Hoe krachtiger de verzoeking voor Jozef werd, des te sterker was zijn verzet. Hoe meer pogingen een vijand doet om een kasteel te bestormen, hoe meer hij tegengestaan en afgeslagen wordt.

Verzoeken zijn voor iemand die God vreest, oorzaak van vermeerdering van zijn genade. *Unus Christianus temptatus mille*. "Een verzochte christen telt voor duizend", zei Luther. Zo iemand groeit nog meer in genade. Zoals een blaasbalg de vlam aanwakkert, zo doet de verzoeking de vlam der genade oplaaien. Door middel van deze verzoeken baant de Heere de weg tot troost. Nadat Christus verzocht was, kwamen de engelen en dienden Hem, Matthéüs 4:11. Toen Abraham gestreden had, bracht Melchizédek hem brood en wijn om zijn geest te verkwikken, Genesis 14:18. Zo zendt de Heere Zijn Geest om Zijn kinderen te troosten, als zij met de satan gestreden hebben. Luther zei dat verzoeken omhelzingen van Christus waren, omdat Hij Zich dan zeer lieflijk aan de ziel openbaart.

*Om degenen die verzocht worden, nog verder te vertroosten, zal ik twee bijzondere gevallen noemen.*

"Ik word verzocht tot vreselijke godslasteringen", zo zeggen sommigen.

Heeft de duivel Christus ook niet op deze wijze verzocht? "Al deze dingen zal ik U geven, indien Gij nedervallende mij zult aanbidden", Matthéüs 4:9. Kan er groter godslastering bedacht worden dan dat de God van hemel en aarde de duivel zou aanbidden? Toch werd Christus daartoe verzocht. Als godslasterlijke gedachten worden ingeworpen en u rilt daaronder, zodat het koude zweet u uitbreekt, dan zijn ze niet van u; de satan zal dat moeten verantwoorden. Laat hem die dat plan beraamt, daarvoor boeten.

"Maar mijn geval is nog erger", zeggen anderen. *"Ik ben ook verzocht geworden tot zulke zonden en ben bezwiken. De verzoeker heeft mij overwonnen."*

Ik geef toe, dat als de Heere Zijn genade inhoudt dat de kracht van verzoeking een kind van God kan overwinnen. David werd in het geval met Bathséba door de verzoeking overwonnen en ook in het tellen van het volk. In het hart is wel één deel, de genade, die trouw is aan Christus, maar dit kan soms overstemd worden door de verdorvenheid en dan zwicht een christen. Het is droevig als men zo voor de verzoeker bezwijkt. Maar laat toch een kind van God niet helemaal de moed verliezen door te zeggen dat het buiten hoop is. Laat ik wat balsem uit Gilead in deze gewonde ziel gieten.

1. Hoewel een christen door een verzoeking kan vallen, toch blijft het zaad Gods in hem. "Zijn zaad blijft in hem", 1 Johannes 3:9. "Aan genade wordt wel geschud, maar ze wordt niet uitgeroeid", Augustinus. Iemand kan door een val erg gekneusd zijn, maar dan is er toch nog leven in hem. Een christen die door de satan neergeslagen wordt, kan wel net eender terecht komen als de man die naar Jericho reisde, die onder de moordenaren viel en die men halfdood achterliet, Lukas 10:30, maar toch is er dan een levend beginsel van genade in hem. Zijn zaad blijft in hem.

2. Hoewel een kind van God *in praelio*, in een schermutseling overwonnen kan worden, *in bello* in de beslissende slag echter niet. Net als bij een leger, dat in een schermutseling het wel eens verliest, maar dat uiteindelijk toch de overwinning behaalt. Hoewel de satan een kind van God in een schermutseling kan verslaan door een verzoeking, toch zal de gelovige uiteindelijk overwinnen. Een kind van God kan wel neergeslagen worden, terwijl het toch niet overwonnen is. Hij kan zich wel wat moeten terugtrekken, terwijl hem de overwinning toch niet ontgaat.
3. De Heere beoordeelt Zijn kinderen niet aan één daad, maar aan de gestalte van het hart. Zoals Hij een goddeloze niet beoordeelt op één goede daad, zo oordeelt Hij iemand die God vreest, niet op één verkeerde daad. Een heilige kan wel overrompeld worden door een verzoeking, maar de Heere beoordeelt hem daar niet naar. Wie meet nu melk af, als ze kookt en omhoog komt? De Heere neemt de maat van een kind van God niet, als de duivel zijn driften doet oprijzen, maar Hij beoordeelt hem aan zijn geestelijke polsslag en aan de staat van zijn hart. Zo iemand wil graag de Heere vrezen en als hij faalt, weent hij daarover. De Heere ziet waar zijn hart naar uitgaat. Als dat zich verzet tegen de zonde, zal de Heere vergeving schenken.
4. De Heere zal ervoor zorgen, dat de val van een kind van God geestelijk voordeel oplevert.
  - God laat wel iemand die wedergeboren is, door een verzoeking vallen om hem waakzamer te maken. Misschien had zo iemand wel een losse levenswandel en werd zo tot zonde verlokkt, maar voortaan zal hij voorzichtiger en waakzamer worden in zijn levenswandel. De christen die gevallen is, is waakzamer. Hij zal wel oppassen, dat hij weer binnen het bereik van de keten van de duivel komt. Hij zal bang zijn en terugschrikken voor een gelegenheid tot zonde. Hij zal niet zonder geestelijke wapenrusting erop uitgaan en hij zal zijn wapenrusting biddend aandoen. Als een wild dier over de omheining komt en schade aan het graan aanbrengt, zal de boer zijn omheining sterker maken. Als de duivel met een verzoeking over de omheining komt en een christen lastig valt, zal deze ook zeker zijn omheining sterker maken en daarna waakzamer zijn tegen verzoeken.
  - De Heere laat Zijn kinderen wel eens vallen door verzoeken, opdat zij hun voortdurende afhankelijkheid van Hem zullen beseffen en tot Hem om kracht zullen gaan. Wij hebben, om staande te blijven tegen verzoeken, niet alleen blijblijvende genade nodig, maar ook ondersteunende genade, evenals voor een boot niet alleen de roeiriemen nodig zijn, maar ook de wind om tegen een sterke stroom in te gaan.
  - De Heere laat soms Zijn kinderen door een verzoeking vallen, opdat zij bij het zien van hun eigen zwakheid meer op Christus en de vrije genade mogen leunen, Hooglied 8:5. Door toe te laten dat Zijn kinderen door een verzoeking vallen, bevestigt de Heere hen nog meer in de genade. Zij verkrijgen kracht door hun val. Dichters beweren dat toen Antaeus, de reus, met Hercules worstelde, hij bij iedere val op de grond meer kracht kreeg. Zo krijgt een kind van God, als hij in een worsteling met de satan valt, meer geestelijke kracht. Petrus heeft nooit zoveel geloofskracht gehad als na zijn val in de zaal van de hogepriester. Wat was hij vurig in ijver en wat had hij stalen moed! Hij, die tevoren door de stem van een dienstmaagd uit het veld geslagen was, durft nu openlijk Christus te belijden voor oversten en raadsliden, Handelingen 2:14. Zoals een boom die heen en weer bewogen wordt, zich des te vaster wortelt, zo laat de Heere Zijn kinderen door de wind van verzoeking schudden, opdat zij daarna te meer in de genade bevestigd

mogen worden. Laat die christenen die de Heere heeft doen vallen door een verzoeking, hun anker niet wegwerpen of zich overgeven aan wanhoopsgedachten.

*Vraag. Zal het christenen niet zorgeloos maken of zij nu in de verzoeking vallen of niet, als de Heere toch te verzoeking tot hun voordeel kan doen uitlopen?*

Antwoord. Wij moeten wel onderscheid maken tussen het vallen uit zwakheid en uit moedwil. Als een soldaat vecht, maar hij deinst terug door gebrek aan kracht, dan zal de generaal van het leger medelijden met hem hebben en zijn wonden verbinden. Maar als hij met opzet terugdeinst en een verrader blijkt te zijn, moet hij geen genade verwachten. Als een christen strijd met de satan voert en hij wordt verslagen door gebrek aan kracht, zoals het bij Petrus was, dan zal de Heere Zich over hem ontfermen en hem als gevolg van zijn vallen goeddoen. Maar als hij moedwillig valt en zichzelf in verzoeking brengt, zoals in het geval van Judas, dan zal de Heere hem geen genade bewijzen, maar dan zal Hij de krijgstuicht over hem uitoefenen.

### **Nu blijven nog de nuttige gebruiken over**

#### **Eerste nuttig gebruik**

Besef toch in welk gevaar wij voortdurend zijn. De satan is een uitmuntende kunstenmaker, een knappe kop. Hij ligt in een hinderlaag om u te verstrikken. Hij is de verzoeker. Het is zijn lust en zijn leven de kinderen Gods te doen zondigen en hij is listig in zijn verzoeken. Hij heeft verschillende manieren en methoden om te verleiden.

1. Hij leidt een kind van God tot zonde door hem te doen vertrouwen op zijn geschonken genade. Hij laat hem geloven dat hij zo'n voorraad genade heeft, waarop hij gerust kan vertrouwen in alle verzoeken. Zo heeft hij ook Petrus verleid. Hij maakte dat hij op zijn genade vertrouwde. Hij had een zodanige kabel des geloofs en zulk sterk tuig, dat, al blies de wind van de verzoeking nog zo hevig, hij elke tegenwind wel te boven kon komen. "Of zij ook allen geërgerd werden, zo zal ik toch niet geërgerd worden", alsof hij meer genade had dan al de andere apostelen. Zo werd hij in verzoeking gebracht en viel in de strijd. Een mens kan van de genade een afgod maken. Ontvangen genade is zonder ondersteunende genade niet afdoende. Om een boot tegen de stroom in te voeren zijn niet alleen roeiriemen nodig, maar ook de kracht van de wind. Zo hebben wij niet alleen de geschonken genade nodig om ons door een krachtige verzoeking heen te helpen, maar ook de wind des Geestes.
2. De satan verzoekt tot zonde door de verlokkingen en bekeringen van de wereld. *Faenus pecuniae funus animae*. "Geldzucht is het verderf van de ziel." Eén van Christus' eigen discipelen werd met dit zilveren lokaas gevangen. Degenen die de duivel niet kan verleiden tot ondeugd, verderft hij met geld. "Al deze dingen zal Ik u geven", was zijn laatste verzoeking (Matthéüs 4:9). Achan werd ook verleid door een gouden tong. Sylvester II verkocht zijn ziel aan de duivel voor het pausdom.
3. De satan verzoekt tot zonde onder het mom en onder de schijn van het goede. Zijn verzoeken schijnen werkzaamheden van de genade te zijn.
  - a. Hij verzoekt mensen tot plichten van de godsdienst. U zult het misschien vreemd vinden, dat de satan u tot een plicht verzoekt, maar zo is het wel.

- Hij verzoekt de mensen tot plichten met een boos doel. Zo verzocht hij de Farizeeën om te bidden en aalmoezen te geven om van de mensen gezien te worden, Matthéüs 6:5. Bidden is een plicht, maar als men in het gebed met een schuin oog naar ijdele eer kijkt, verandert het gebed in zonde.
  - Hij verzoekt ook tot het doen van plichten, als het daarvoor de tijd niet is. "Mijn offerande, Mijn spijze voor Mijn vuuroffers zult gij waarnemen om Mij te offeren op zijn gezetten tijd", Numeri 28:2.
  - De satan verzoekt echter tot het doen van de plicht, als het niet de gezette tijd is. Hij verzoekt ons om het Woord thuis te lezen, als wij ons onder het gehoor van de prediking behoren te zetten. Hij verzoekt ons tot het doen van de ene plicht, opdat hij een andere zou verhinderen.
  - Sommigen verzoekt hij tot het doen van een plicht als een dekmantel voor de zonde. Hij verzoekt mensen om steeds bezig te zijn in de plichten, zodat ze ook wel kunnen zondigen en men hen dan minder verdacht houdt. Hij verzocht de Farizeeën om lange gebeden te doen, opdat zij met dit uiterlijk vertoon de huizen van de weduwen zouden kunnen opeten, Matthéüs 23:14. Wie zou iemand die zo dikwijls een Bijbel in zijn hand heeft, ervan verdenken dat hij valse gewichten gebruikt?
- b. Hij verzoekt mensen tot zonde onder een schijn van liefde tot Christus. U zult dit misschien vreemd vinden, maar er zit toch een kern van waarheid in. Menig godvrezend hart kan wel denken dat wat hij doet, uit liefde voor Christus is, terwijl hij al die tijd onder verzoeking verkeert. Toen Christus tegen Petrus zei, dat Hij in Jeruzalem moest gaan lijden, nam Petrus Hem apart en bestrafte Hem. "Heere, wees U genadig", (dat zij verre van U, Heere; Engelse vertaling) Matthéüs 16:22. Alsof hij wilde zeggen: Heere, U hebt niet zo'n smadelijke dood verdiend en dit zal U niet geschieden. Petrus zei dit, zo hij meende, uit liefde tot Christus, maar hij verkeerde onder een verzoeking. Wat zou er van ons zijn geworden, als Christus naar Petrus geluisterd had en niet had geleden? Precies eender, toen Christus de voeten van Zijn discipelen waste, was Petrus zó beleefd om te zeggen: "Gij zult mijn voeten niet wassen in der eeuwigheid", Johannes 13:8. Dit zei hij, naar hij meende, uit liefde en hoogachting voor Christus. Hij meende dat Christus te goed was om zijn voeten te wassen en daarom wilde hij Hem tegenhouden, maar het was een verzoeking. De duivel porde Petrus aan tot deze zondige bescheidenheid. Hij tastte hiermee zelfs de zaligheid van Petrus aan, aangezien Christus zei: "Indien Ik u niet was, gij hebt geen deel met Mij".
- Zo was het ook, toen de Samaritanen Christus niet wilden ontvangen en de discipelen Jakobus en Johannes zeiden: "Heere, wilt Gij dat wij zeggen, dat vuur van den hemel nederdale en dezen verslinde?", Lukas 9:54. Zij zeiden dit, naar zij meenden, uit liefde tot Christus. Zij wensten vuur om Zijn vijanden te verteren, maar zij verkeerden onder verzoeking. Het was geen ijver, maar het wilde vuur van hun eigen hartstochten. "Gij weet niet van hoedanigen geest gij zijt", zei Christus.
4. De satan verzoekt tot die zonde waartoe het hart van een mens van nature het meest geneigd is. Hij zal een beschaafd persoon niet tot een grove zonde verzoeken, waar zelfs het licht van de natuur voor terugschrikt. De satan zet iemand nooit een schotel voor die hij niet graag lust. Hij zal een beschaafd persoon tot hoogmoed verzoeken, tot vertrouwen op zijn eigen gerechtigheid,

zodat hij een zaligmaker van zijn burgerlijkheid maakt. Zoals de spin een web uit zijn eigen ingewanden spint, zal een burgerlijk iemand een web van zaligheid uit zijn eigen gerechtigheid spinnen.

Besef dan toch in welk gevaar wij verkeren, als de satan voortdurend een hinderlaag legt met zijn verzoeken! Besef ook dat de mens van zichzelf onbekwaam is om de verzoeking te weerstaan. Als hij zelf staande zou kunnen blijven tegen de verzoeking, zou het gebed "Leid ons niet in verzoeking" niet nodig zijn. Niemand heeft van zichzelf meer kracht een verzoeking te weerstaan, dan de Heere hem schenkt. "Ik weet, o HEERE, dat bij den mens zijn weg niet is", Jeremia 10: 23. Als Petrus, die toch ware genade bezat, en Adam, die volmaakt was, niet staande konden blijven in de verzoeking, veel minder kan dan iemand staande blijven met de kracht van de natuur; hiermee wordt de leer van de vrije wil ook weerlegd. Wat voor vrijheid van wil heeft iemand, als hij de minste verzoeking niet kan weerstaan? Er is hier ook stof tot verootmoediging, daar er in ons een zodanige neiging is om te zwichten voor een verzoeking. Wij zijn net zo geneigd een verzoeking in de zwelgen als een vis het aas inslikt. Als de duivel verzoekt tot hoogmoed, begeerte, nijd, wraak, wat zijn we dan een zinnebeeld van de satan en vallen zomaar in zijn strikken. Zoals een vrouw die een minnaar heeft en niet lang gevraagd hoeft te worden, maar al gauw haar toestemming geeft, zo tracht ook de satan ons over te halen door een verzoeking en weldra bezwijken we. Hij maakt vuur en wij zijn als droog buskruit dat ontvlamt bij de eerste vonk. Hij klopt door middel van een verzoeking en het is droevig als men bedenkt hoe gauw wij de deur voor hem opendoen, wat betekent dat dit hetzelfde is als de deur open te doen voor een dief.

Merk hieruit op dat het leven van een christen geen gemakkelijk leven is. Het is een leven van strijd: hij moet een Goliath op het slagveld tegemoet treden, iemand die gewapend is met macht en sluwheid en die zijn listen en pijlen gebruikt. Een christen moet voortdurend waken en strijden. De plannen van de satan voeren altijd de dood in het vaandel. "Zoekende wien hij zou mogen verslinden", 1 Petrus 5:8. Daarom is het nodig dat wij altijd onze wapens in de hand hebben.

Hoe weinigen denken eraan, dat hun leven een strijd is! Hoewel er een vijand te velde is, die altijd zijn strikken spant of zijn pijlen afschiet, toch staan ze niet op wacht en maken hun geestelijk geschut niet schietklaar. Zij doen hun sieraden aan en niet hun wapenrusting. "Zij heffen op met de trommel en de harp, en zij verblijden zich op het geluid des orgels", Job 21:12. Het lijkt er eerder op dat zij bij de muziek zijn dan dat ze in oorlog zijn. Velen slapen als een luiaard, terwijl zij tegen de satan moesten strijden en het is dan ook geen wonder, dat de duivel op hen schiet als hij ze slapend vindt.

#### Tweede nuttig gebruik

Diegenen zijn te bestraffen die wel bidden: "Leid ons niet in verzoeking" en toch zelf de verzoeking tegemoet lopen. Dat zijn degenen die naar toneelstukken gaan en naar verkleedpartijen en die het vlees najagen. Sommigen gaan wat trager naar de hel, maar degenen die zelf de verzoeking tegemoet lopen, gaan in galop naar de hel. Er zijn maar al teveel van zulke mensen in deze lichtzinnige eeuw, die de duivel verzoeken om hen te verzoeken, alsof zij van mening zijn dat ze niet vlug genoeg kunnen zondigen.

Derde nuttig gebruik.

Laten wij er toch naar staan, dat wij niet door verzoeken overwonnen worden.

Vraag. *Welke middelen moeten wij gebruiken, opdat de verzoeken van de satan op ons niet de overhand verkrijgen?*

1. Vermijd de eenzaamheid. Het is niet wijs, als wij een vijand bestrijden, om hem dan het voordeel van het terrein te geven. Wij geven de satan het voordeel van het terrein, als we alleen zijn. Eva werd aangevallen in afwezigheid van haar man. Een maagd wordt niet zo gauw aangerand in gezelschap. "Twee zijn beter dan één", Prediker 4:9. Zoek het gezelschap van de kinderen Gods, want dat is een goede remedie tegen verzoeken.

2. Als u niet wilt overwonnen worden door een verzoeking, pas er dan voor op, dat zwaarmoedigheid de overhand op u krijgt. Zwaarmoedigheid brengt atra bilis, verwarring in het verstand en stelt bloot aan verzoeken. Men noemt zwaarmoedigheid soms: *balneum diaboli*, "het bad van de duivel": in zo iemand baadt hij zich met genoeg. Zwaarmoedigheid hult de geest in het zwart, zij vult die met zulke naargeestige angsten, die vaak in zelfmoord eindigen.

3. Als u niet wilt overwonnen worden door een verzoeking, betracht dan soberheid. "Zijt nuchter want uw tegenpartij, de duivel, gaat rond", 1 Petrus 5:8. Soberheid bestaat in het matig gebruiken van aardse goederen. Een onmatige begeerte naar deze dingen leidt vaak in de strikken van de duivel. "Die rijk willen worden, vallen, in de strik", 1 Timótheüs 6:9. Wie rijkdom onmatig liefheeft, zal deze onrechtvaardig verkrijgen. Ahab wilde wel naar de wijngaard van Naboth door bloed gaan. Wie dronken van liefde tot de wereld is, is nooit vrij van verzoeking. Hij verwaarloost zijn ziel om een fortuin op te bouwen. *Quod non mortalia pectora cogis, aur sacra fames?* "O, vervloekte gouddorst, waartoe drijft deze al niet het hart van een mens!", Virgilius. Wees matig, pas op dat u niet dronken wordt van de liefde tot de wereld, opdat u niet in verzoeking valt.

4. Wees altijd op uw hoede, waak tegen de listen en sluwe streken van de satan. "Zijt nuchter en waakt; want uw tegenpartij, de duivel, gaat om...", 1 Petrus 5:8. Een christen moet waken en zich verweren. Hij moet uitkijken waar de satan een bres probeert te slaan, opletten welke genade hij het meest aantast, of tot welke zonde hij het meest verzoekt. "En hetgeen Ik u zeg, dat zeg Ik allen: Waakt", Markus 13:37. Waak over alle zintuigen: over het oog, het oor, het gevoel, want de satan kan daardoor binnensluipen. O, wat is geestelijk waken toch nodig! Is de satan op zijn hoede en zullen wij dan slaperig zijn? Staat hij op wacht om ons te verslinden en zullen wij dan niet waken om ons te bewaren? Laten wij nagaan tot welke zonde ons hart van nature het meeste geneigd is en laten we daartegen waken.

5. Pas op voor ledigheid. Da satan zaait het meeste zaad waar de grond braak ligt. Hiëronymus raadde zijn vriend aan altijd bezig te zijn, opdat, als de duivel eraan zou komen, hij hem in de wijngaard aan het werk zou vinden. Ledigheid lokt de duivel uit om te verzoeken. Een vogel die stil zit, wordt geschoten. Wie geen bezigheid heeft, zal nooit gebrek aan verzoeking hebben. Als iemand niets te doen heeft, dan brengt de duivel wel zoden aan de dijk en vindt werk genoeg voor hem.

6. Maak uw geval bekend aan een godvrezende vriend. Een slang in de boezem verbergen is niet de weg om veilig te zijn. Als de oude slang in uw binnenste door verzoeking terechtgekomen is, houd hem daar dan niet verborgen door zijn raad op te volgen. Als er een vonk op een rieten dak terechtkomt, is het niet wijs die daar te laten liggen, die kan het huis wel in brand steken. Houd de verzoeking niet verborgen. Geheimen bewaren is iets voor vertrouwde vrienden; wees echter niet zo'n grote vriend van de satan door zijn geheimen te verbergen. Maak uw verzoeken bekend; dat is de weg om het gebed en de raad van anderen te verkrijgen. Laat aan allen zien, dat u niet een trouw lid bent van de partij van de satan, door al zijn aanslagen te vertellen en zijn verraad openbaar te maken. Bovendien is het de weg om rust te krijgen, als u uw geval aan een geofend christen vertelt. Zoals aderlaten verlichting geeft, zo zal het openleggen van uw geval aan een vriend rust geven aan de ziel en de verzoeking zal dan niet zo hevig oprijzen.

7. Maak gebruik van het Woord. Dit noemt de apostel "het zwaard des Geestes", een geschikt wapen, waarmee we de verzoeker kunnen bestrijden, Efëze 6:17. Dit "zwaard des Geestes" is een *gladius anceps*, tweesnijdend zwaard: het doorwondt de vleselijke begeerte en het wondt de satan. Wie langs een weg reist waar geroofd wordt, zal zeker daar rijden met zijn zwaard aan zijn gordel. Wij zijn op reis naar de hemel en op deze weg is een dief die ons in elke plaats waar we komen, bestookt. Hij komt bij ons in de kerk, hij mist niet één preek, hij zal ons daar in verzoeking brengen. Soms tot slaperigheid: als er zijn die tijdens een preek slapen, wiegt de satan ze wel. Soms leidt hij onze aandacht af, zodat we niet luisteren. Soms verzoekt hij ons om de waarheid van wat we horen, te betwijfelen. In de winkel verzoekt hij ons om handigheid en list te gebruiken. "In des koopmans hand is een bedrieglijke weegschaal", Hoséa 12:8. Zo komen we de verzoeker overal tegen; daarom is het nodig, omdat deze dief ook onderweg is, dat wij met het zwaard aangegord rijden. Wij moeten het "zwaard des Geestes" bij ons hebben. Wij moeten vaardigheid hebben om dit zwaard te gebruiken en de moed hebben om het uit de schede te trekken en dan zal het de duivel op de vlucht drijven.

Toen de satan onze gezegende Zaligmaker verzocht tot wantrouwen en godslastering, gebruikte Hij ook het wapen van de Schrift: "Er staat geschreven." Drie keer bracht Hij de oude slang met dit zwaard een wonde toe. Christus zou met Zijn macht en gezag de overste van de lucht hebben kunnen bestraffen, zoals Hij de winden bestrafte, maar Hij stopte de mond van de duivel met de Schrift: "Er staat geschreven."

Onze eden en besluiten bereiken dat niet. Het wijwater van de paus of de bezweringen verdrijven de duivel niet. Maar laten wij het Woord van God tegen hem uitbrengen: dat is een bewijsgrond waarop hij geen antwoord heeft. Een gezegde van Luther luidt: "Mijn geest is erg ontsteld geweest, maar zodra ik maar houvast kreeg aan een of andere Schriftplaats en mij daarop kon verlaten als op mijn voornaamste ankergrond, verdwenen mijn verzoeken dadelijk." Er bestaat geen verzoeking, of er is een gepaste Schriftplaats om die te weerleggen! Als de satan verzoekt om de sabbat te ontheiligen, antwoord hem dan: "Er staat geschreven: gedenk de sabbat, dat gij die heiligt." Als hij verzoekt tot onreinheid, antwoord hem dan: "Hoereerders en overspelers zal God oordelen." Als hij verzoekt tot slaafse vrees, zeg dan: "Er staat geschreven: Vrees niet voor degenen die het lichaam doden en daarna niet meer kunnen doen."

Er is geen betere manier dan een verzoeking te weerleggen met de Heilige Schrift. De pijlen die wij op de duivel afschieten, moeten uit deze koker genomen worden. Vele

mensen missen dit zwaard des Geestes, die hebben geen Bijbel. Anderen maken er zelden gebruik van, maar laten het roesten. Zij kijken zelden in de Bijbel - geen wonder dat zij dus door verzoeken worden overwonnen. Wie zeer bedreven is in het Woord, is als iemand die een pleister gereed om op een wond te leggen, zodra die er is; en zodoende voorkomt hij het gevaar. O, bestudeer toch de Heilige Schrift en u zult de duivel te machtig af zijn; hij kan daar niet tegenop.

8. Laten wij nauwlettend acht geven op ons eigen hart, dat het ons niet tot zonde verlokt. De apostel zegt: "Maar een iegelijk wordt verzocht, als hij van zijn eigen begeerlijkheid afgetrokken en verlokt wordt", Jakobus 1:14. Ieder is een satan voor zichzelf!, Eernardus. Iedereen heeft een verzoeker in zijn eigen boezem. Een verrader binnen een kasteel is gevaarlijk. Het hart kan een verzoeking voortbrengen, al brengt de satan die niet verder ter wereld. Als de satan dood en begraven was, zou ons hart ons nog tot het kwade kunnen verleiden. Zoals de basis van alle ziekten in de lichaamsvochten ligt, zo ligt het zaad van alle zonde in de eerste begeerte. Let op uw hart!

9. Als u niet wilt overwonnen worden door een verzoeking, ontvlied dan de gelegenheid tot zonde. Gelegenheden tot zonde oefenen een grote kracht uit om de begeerte van binnen op te wekken. Wie zichzelf wil vrijwaren van besmetting, zal niet dichtbij een besmet huis komen. Zo ook, als u nuchter wilt blijven, vermijd dan het gezelschap van dronkaards. Toen Jozef door zijn meesteres verleid werd, vermeid hij de gelegenheid. De tekst luidt: "Hij hoorde 1 haar niet om bij haar te liggen en bij haar te zijn", Genesis 39:10. Als u niet door het pausdom wilt verstrikt worden, woon dan ook geen mis bij. De Nazireeër, die geen wijn mocht hebben, mocht ook geen druiven eten, wat onmatigheid tot gevolg zou kunnen hebben. Kom niet te dicht bij de grens van de verzoeking. Stel u voor, dat iemand een lichaam had van buskruit, dan zou hij niet dichtbij het minste vonkje vuur komen, opdat hij niet opgeblazen zou worden. Velen bidden wel: "Leid ons niet in verzoeking", maar zij lopen zelf de verzoeking tegemoet. 10. Als u niet wilt overwonnen worden door een verzoeking, maak dan gebruik van het geloof. "Bovenal aangenomen hebbende het schild des geloofs", Efëze 6:16. Geloof weert de vurige pijlen van de satan af, zodat ze niet schaden. "Denwelken wederstaat, vast zijnde in het geloof", 1 Petrus 5:9. Zeelieden nemen in een storm de toevlucht tot het anker, neem zo ook de toevlucht tot het anker van het geloof. Geloof brengt Christus met zich mee. Degenen die een duel aangaan, brengen hun secondanten mee in het strijdperk: zo brengt het geloof Christus mee als zijn Hulp.

Het verbergt ons in Christus en dan kan de duivel ons geen kwaad doen. Het kuiken is veilig voor roofvogels onder de vleugels van de hen en wij zijn veilig voor de verzoeker onder de vleugels van de Heere Jezus. Hoewel andere genadegaven nuttig zijn om de aanblazingen van de satan af te weren, is toch het geloof de overwinnende genade. Het grijpt Christus' verdiensten, Zijn waardij en Zijn kracht aan en zo is de christen de duivel te machtig af. Zoals de sterren verdwijnen als de zon verschijnt, zo verdwijnt de satan als het geloof verschijnt.

11. Als u niet door een verzoeking wilt overwonnen worden, wees dan veel in het gebed. Degenen die op besmette plaatsen lopen, hebben ontsmettingsmiddelen bij zich: het gebed is het beste tegenweer tegen verzoeking. Als de apostel vermaand heeft "de gehele wapenrusting aan te doen", voegt hij eraan toe: "Met alle bidding en smeking", Efëze 6:11, 18. *Reliqua arma parum prosunt*. Zonder het gebed zullen alle

andere wapenen van weinig nut zijn, zegt Zanchius. Christus schrijft dit middel voor: "Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt", Markus 14:38. Een christen haalt kracht uit de hemel door het gebed. Laten wij tot God om hulp roepen tegen de verzoeker, zoals Simson tot de hemel riep: "HEERE, HEERE, gedenk toch mijner en sterk mij toch alleenlijk ditmaal, o God, dat ik mij aan de Filistijnen wreke", Richteren 16:28. "En het huis viel op de vorsten en op al het volk", vs. 30. Het gebed is een zweep voor de duivel, het zwiept en striemt de duivel. De apostel beveelt ons: "Bidt zonder ophouden", 1 Thessalonicenzen 5:17.

Luther raadde een dame aan, als zij in verzoeking kwam, op haar knieën te vallen en te bidden. Het gebed *flagellum diaboli*, tempert de kracht van de verzoeking. Het is het beste wondermiddel dat we tegen de satan kunnen gebruiken.

Een verzoeking kan onze hiel vermorzelen, maar door het gebed kunnen wij de kop van de slang vermorzelen. Toen Paulus een engel des satans kreeg om hem te slaan, welk middel wendde hij toen aan? Hij begaf zich tot het gebed. "Hierover heb ik den Heere driemaal gebeden, opdat hij van mij zou wijken", 2 Korinthe 12:8. Als de satan vol woede aanvalt, laten wij dan vol vuur bidden.

12. Als u niet wilt overwonnen worden door een verzoeking, wees dan nederig bij uzelf. Zij die zich laten voorstaan op hun kracht, zijn dicht bij de val.

Pendleton zei dat zijn vet zou smelten in het vuur, maar in plaats dat zijn vet smolt, versmolt zijn hart en hij wendde zich van de waarheid af. Als mensen een hoge dunk van zichzelf krijgen, laat de Heere hen vallen, om de ballon van hoogmoed door te prikken. O, wees toch nederig! Zij die de meeste genade hebben, zullen het waarschijnlijk het beste uithouden in een verzoeking en de Heere geeft de nederigen meer genade, Jakobus 4:6. Pas toch op voor hoogmoed; een abces in het lichaam is niet gevaarlijker dan hoogmoed in de ziel. Plinius zegt dat de duiven trots zijn op hun veren en op het feit dat ze hoog kunnen vliegen, tot zij uiteindelijk zó hoog vliegen, dat zij een prooi van een valk worden. Als mensen hoog staan vanwege trots en zelfvertrouwen, worden zij ook een prooi van de verzoeker.

13. Als u niet door een verzoeking verstrikt wilt worden, ga dan niet in dispuut met de satan. Toen Eva over de zaak met de slang begon te redeneren, was de slang haar te machtig: de duivel disputeerde haar met zijn logica uit het paradijs. De satan kan de zonde verkleinen, mooi voordoen en zelfs maken dat ze op een deugd lijkt. Hij is voor ons een te listig drogredenaar om met hem te gaan redeneren. Disputeer niet met hem, maar bestrijd hem. Als u met hem gaat onderhandelen, geeft u het hem al half gewonnen.

14. Als wij niet graag overwonnen willen worden door een verzoeking, moeten wij ons aangorden met christelijke standvastigheid. Wij moeten een vijand verwachten die óf pijlen afschiet, óf strikken spant. Laten we daarom gewapend zijn met dapperheid. "Weest sterk en doet het, en de HEERE zal met den goede zijn", 2 Kronieken 19:11. Een lafaard heeft nog nooit een overwinning behaald. Laten wij, ter aanmoediging in onze strijd met de satan, bedenken:

- (1) Dat wij een goede Overste hebben, Die voor ons heengaat. Christus wordt de overste Leidsman van onze zaligheid genoemd, Hebreeën 2:10.
- (2) Dat wij goede wapenen hebben. Genade is een wapenrusting van Gods makelij, Efëze 6:11.
- (3) Dat de satan al gedeeltelijk verslagen is. Christus heeft hem zijn dodelijke wonde toegebracht aan het kruis, Kolossenzen 2:15.

- (4) Dat de satan een gebonden vijand is, zijn macht is beperkt! Hij kan onze wil niet dwingen. Eva klaagde dat de slang haar had bedrogen, niet gedwongen, Genesis 3:13. De satan is arglistig genoeg om te overreden, maar heeft geen macht om te dwingen. Hij kan wel overtuigen, maar niet overbuigen.
- (5) Dat hij een vervloekte vijand is en de vloek des HEEREN hem zal verteren. Gord u daarom aan met een geest van dapperheid en grootmoedigheid. Vrees de satan niet! Hij, Die in u is, is machtiger dan hij die tegen u is.

15. Als wij niet door een verzoeking willen overwonnen worden, laten wij dan de hulp van anderen inroepen. Als er een huis in brand staat, zou u dan geen hulp inroepen? De satan verzoekt u om u van uw ziel te beroven. Stel enkele van uw vrienden van uw geval in kennis en smee om hun raad en gebed. Wie weet, of de satan wordt uitgeworpen door de gezamenlijke gebeden van anderen? Wat is, in geval van verzoeken, de gemeenschap der heiligen buitengewoon bemoedigend.

16. Laten wij, indien we niet willen overwonnen worden door een verzoeking, gebruik maken van alle mogelijke bemoedigingen. Is de satan een brullende leeuw, Christus is de Leeuw uit de stam van Juda. Als de satan verzoekt, bid Christus! Is de satan een slang die bijt, Christus is de Koperen Slang, Die heelt. Als de strijd hevig is, zie dan op de kroon, Jakobus 1:12. Terwijl wij strijden, zal Christus ons ondersteunen en als wij de overwinning behalen, zal Hij ons kronen. Wat anders doet een soldaat volharden in een bloedig gevecht dan de hoop op een heerlijke uitkomst? Bedenk dat de Heere ons binnenkort van het slagveld zal roepen, waar zo'n dichte kogelregen van verzoeken vliegt en Hij zal een gouden krans van heerlijkheid op ons hoofd plaatsen. Wat zullen de zaken dan veranderd zijn! In plaats van strijden, zingen. In plaats van een helm, een hoofdsieraad. In plaats van een zwaard, een palmtak van overwinning. In plaats van een wapenrusting, witte klederen. In plaats van de schermutselingen met de satan, de kussingen en omhelzingen van de Zaligmaker. Deze eeuwige beloningen moesten ons weerhouden van te zwichten voor een verzoeking. Wie zou toch een kroon willen verliezen, door toe te geven aan een begeerte?

#### Vierde nuttig gebruik

Laat degenen die verzocht worden, zo wijs zijn een goed gebruik te maken van hun verzoeken. Evenals wij moeten trachten van onze verdrukkingen een nuttig gebruik te maken, zo ook van onze verzoeken. Wij moeten uit een verzoeking iets goeds halen, zoals Simson honing uit de leeuw haalde.

*Vraag. Wat voor goed kan er uit een verzoeking komen? Kan er enig goed uit voortkomen, als men door een vijand wordt belaagd? Kan er goed uit voortkomen, als men vurige pijlen op ons afschiet?*

Antwoord. Jawel! De Heere kan het zó maken, dat Zijn kinderen veel goed uit hun verzoeken verkrijgen. Hierdoor ziet een christen dat bederf in zijn hart dat hij nooit eerder gezien heeft. In een glas ziet water er zuiver uit, maar zet het op het vuur en het schuim borrelt omhoog. Zo ziet een christen in een verzoeking het schuim van de zonde, van driften en wantrouwen jegens God opborrelen. Hij meende, dat dit niet in zijn hart aanwezig was. Hierdoor ziet een christen ook beter de listen van de satan en is dan beter in staat om die te weerstaan. Paulus was in de oefenschool van verzoeking geweest en raakte daardoor kundig om de strategieën van de satan te doorzien. "Zijn gedachten zijn ons niet onbekend", 2 Korinthe 2:11. Hierdoor wordt een christen ook

nederiger. De Heere zal eerder Zijn kinderen in de handen van de duivel laten vallen, dan dat zij hoogmoedig worden. Verzoeken doen de hoogmoed de veren strijken. "En opdat ik mij door de uitnemendheid der openbaringen niet zou verheffen, zo is mij gegeven een scherpe doorn in het vlees", 2 Korinthe 12:7. Beter is een verzoeking die vernedert, dan een plicht die hoogmoedig maakt! Dus kan een christen veel goed uit een verzoeking verkrijgen. Dit deed Luther zeggen: "Drie dingen vormen een goede godgeleerde: gebed, verzoeking en meditatie."

### **Vijfde nuttig gebruik**

Sommigen hebben pijnlijke verzoeken en slagen van de satan ondergaan tot wellust, wraak en zelfmoord, maar de Heere heeft hen bijgestaan en kracht gegeven om op de verzoeker de overwinning te behalen.

1. Laten zij de Heere zeer dankbaar zijn. "Maar Gode zij dank, Die ons de overwinning geeft", 1 Korinthe 15:57. Loof voortdurend de Heere! Waarom zijn wij, meer dan anderen, bewaard voor het vallen in de zonde? Was het omdat de verzoeking niet zo sterk was? Neen, de satan heeft zijn pijlen met volle kracht afgeschoten. Lag de oorzaak dan in onze wil? Neen, zo'n gebroken schild zou de verzoeken van de satan nooit hebben kunnen overwinnen. Weet dat het vrije genade was, waardoor de verzoeker werd afgeslagen en ons met de zegetekenen er uit tevoorschijn deed komen. O, wees de Heere er toch dankbaar voor! Als u door een verzoeking overwonnen zou zijn, zou u wellicht een smet op de godsdienst geworpen hebben en de vijanden van God oorzaak van lasteren hebben gegeven, 2 Samuël 12:14. Als u overwonnen zou zijn, zou u wellicht terneerliggen met een gewonde geest en met David "brullen vanwege verbrijzelde beenderen." Nadat David bezweken was voor dé verzoeking, verkeerde hij driekwart jaar in een verschrikkelijke gemoedsgesteldheid en sommige godgeleerden denken, dat hij tot de dag van zijn dood nooit meer tot volle blijdschap is gekomen. O, wat hebben zij reden om staande op de berg Gerizim, God te loven, omdat zij op het slagveld op de satan de overhand verkregen hebben en meer dan overwinnaars geworden zijn! Zeg de psalmist na: "De HEERE zij geloofd, Die ons in hun tanden niet heeft overgegeven tot een roof", Psalm 124:6. Geloofd zij God, Die ons niet tot een prooi aan de satan, die brullende leeuw, heeft overgegeven. Als de Heere Zijn genade heeft laten voorafgaan, moeten wij Zijn lof laten volgen.
2. U, die verzocht zijt en als overwinnaar tevoorschijn bent gekomen, wees toch vol medelijden. Het medelijden met zielen die verzocht worden, laat uw godsvrucht blijken door uw medelijden. Ziet u dat de pijlen van de satan in hun zijde blijven steken, doe dan wat u kunt om die eruit te trekken. Deel hun uw ervaringen mee, vertel hun hoe de strik van de duivel voor u gebroken is en dat uw Zaligmaker uw Helper is geweest. De apostel heeft het over anderen terechtbrengen "met den geest der zachtmoedigheid", Galaten 6:1. Het Griekse woord voor "terechtbrengen" heeft betrekking op chirurgen die botten die uit de kom zijn, weer op hun plaats zetten. Als wij er dan ook zien die verzocht worden en de satan heeft, als het ware, hun beenderen ontwricht, tracht die dan weer op hun plaats te zetten met alle liefde, zachtmoedigheid en medelijden. Een woord op zijn pas gesproken kan een ziel die dreigt te bezwijken door een verzoeking, al opbeuren; daarmee kunt u, net als de barmhartige Samaritaan, olie en wijn in de wond laten druppen, Lukas 10:34. *Vir spiritualis consilia magis quam convicia mediatur.*

"Iemand die geestelijk is, denkt eerder aan raad dan aan bestraffing", zegt Augustinus.

3. Als u de overwinning op de satan hebt behaald, wees dan niet zelfverzekerd. Denk dan niet, dat u nooit meer door de verzoeker zult worden lastig gevallen. Hij is niet als de Syriërs, van wie geschreven staat: "Zo kwamen de benden der Syriërs niet meer in het land van Israël", 2 Koningen 6:23. Satan is een rusteloze vijand; als u hem afgeslagen hebt, zal hij een nieuwe aanval doen. Hannibal zei van Marcellus, een Romeinse overste, dat hij nooit stil zat, of hij nu een vijand versloeg of dat hij werd verslagen. Toen de satan het voor Christus moest verliezen, ging hij weg, maar voor een tijd, alsof hij zich voorgenomen had weer terug te komen, Lukas 4:13. Als wij de overhand over de satan verkregen hebben, zijn we geneigd gerust te worden, onze wapenrusting af te leggen en het waken na te laten. Als hij dit echter merkt, komt hij met een nieuwe verzoeking op ons af om ons te kwetsen. Hij doet hetzelfde met ons als David deed met de Amelekieten, toen zij de buit geroofd hadden lagen ze op de aarde, "etende en drinkende en dansende", 1 Samuël 30:16. Toen sloeg David hen, "en er ontkwam niet één man van hen", vs.17. Daarom moeten wij, als wij de verzoeker hebben overwonnen, net als de zeelieden doen bij een kalme zee, ons tuig herstellen, daar we niet weten hoe gauw er weer een storm kan komen. De satan kan wel voor een tijd zich terugtrekken, opdat hij later met nog meer geweld weer aanvalt. Hij kan wel een poos weggaan, en zeven andere geesten met zich meebrengen, Lukas 11:26. Wees daarom niet gerust, maar sta op uw wachttorens. Lig neer in uw wapenrusting, verwacht steeds weer een gevecht. Net als iemand die, in een korte verlichting van zijn pijn, zegt: "Ik kijk iedere dag uit of de aanval weer zal komen", zeg zo ook: "Ik let elke dag op, of de verzoeker terugkomt. Ik zal steeds een oorlogshouding aannemen." Als de satan van het slagveld is verdreven, is hij nog niet uit het hart verdreven; hij komt terug! Hij had niet zoveel hoop om de overwinning op Christus te behalen. Christus bracht hem drie dodelijke wonden toe en dwong hem zich terug te trekken en toch vertrok hij slechts "voor een tijd." Al kan de duivel niet de overhand over ons krijgen, hij weet wel dat hij ons kan lastigvallen. Al kan hij ons niet verderven, hij zal ons zeker beroeren. Daarom moeten wij, evenals een stuurman, ons kompas gereed houden en moeten wij steeds kunnen bepalen uit welke richting de storm van de verzoeking op ons afkomt. Als de verzoeker niet zo spoedig komt als wij verwacht hadden, zullen wij toch in een voordelige positie zijn als wij altijd paraat zijn door een verdedigende houding in te nemen.
4. Tenslotte, laten wij dikwijls dit gebed opzenden: "Leid ons niet in verzoeking." Als de satan ons verlokt tot een verzoeking, laten we er dan niet aan toegeven. Voor het geval dat een christen door zwakheid en niet met opzet voor een verzoeking bezwijkt, laat hem dan "zijn anker niet wegwerpen", maar laat hem zich hoeden voor wanhoop, wat erger is dan het vallen in de verzoeking zelf. Christen, laat uw ziel doordrenkt zijn van de zilte tranen van berouw en de Heere zal met u bevredigd zijn. Berouw is een braakmiddel voor de ziel. Christus had Petrus nog lief nadat hij Hem verloochend had en Hij zond het eerste bericht van Zijn opstanding aan hem. "Gaat heen, zegt Zijn discipelen, en Petrus." Het is een vergissing, als men denkt dat één zondige daad de aanwezige genade kan uitroeien. Gods barmhartigheid en de troost van een christen worden daardoor onrecht aangedaan, als men tot het hopeloze besluit komt dat iemands staat na het vallen in een verzoeking onherstelbaar is. Daarom, christen, als u met Petrus

gevallen bent, heb ook met Petrus berouw en dan zal de Heere klaar staan u vergeving te geven.

## B. "VERLOS ONS VAN DEN BOZE" (van het kwade, Engelse vertaling)

Er ligt in deze bede meer dan er in woorden wordt uitgedrukt. De zaak die wordt uitgedrukt is, *dat we bewaard mogen worden voor het kwade*. De zaak die hier verder bedoeld wordt, is *dat wij vorderingen mogen maken in Godsvrucht*. "Dat wij de goddeloosheid en de wereldse begeerlijkheden verzakende", dat is verlost te worden van het kwade; "matig en rechtvaardig en godzalig leven zouden", dat is de voortgang in Godsvrucht, Titus 2:12.

I. Als wij bidden: "Verlos ons van den boze", vragen wij of wij in 't algemeen verlost mogen worden van het kwaad van de zonde. Niet dat wij bidden of wij onmiddellijk van de aanwezigheid en van de inwonende zonde verlost worden, want dat kan niet in dit leven; wij kunnen deze adder niet van ons afschudden. Maar wij bidden of de Heere ons meer en meer wil verlossen van de macht en praktijk van de zonde, van de schandelijke daden der zonde, die een blaam werpen op het Evangelie. De zonde is het dodelijke kwaad waartegen wij bidden. Met welk penseel zal ik het mismaakte gezicht van de zonde afschilderen? De duivel zal gewoonlijk de zonde benoemen met de naam van deugd. Het is niet moeilijk fraaie kleuren op een zwart gezicht aan te brengen. Ik zal proberen u te tonen wat voor geweldig monster de zonde is, en dat er alle reden is om te bidden: "Verlos ons van den boze."

De zonde is, zoals de apostel zegt, bovenmate zondigend, Romeinen 7:13. De zonde is de essentie, het wezenlijkste extract van het kwaad. Ze wordt "een ban" (het vervloekte, Engelse vertaling) genoemd in Jozua 7:13. Dat de zonde het verfoeilijkste kwaad is, blijkt op verschillende manieren.

1. Beschouw de zonde in haar oorsprong.
2. Beschouw de zonde in haar natuur.
3. Beschouw de zonde, zoals ze door hen die God vrezen, wordt beoordeeld.
4. Beschouw de zonde in vergelijking met andere zaken.
5. Beschouw hoe de zonde alleen genezen kan worden.
6. Beschouw de zonde in haar verschrikkelijke gevolgen.

Als u dit alles zult beschouwd hebben, zult u begrijpen wat voor afschuwelijk kwaad de zonde is en dat wij alle reden hebben om te bidden: "Verlos ons van den boze."

1. Beschouw de zonde in haar *oorsprong*. Zij vindt haar oorsprong in de hel. De zonde stamt van de duivel, Johannes 8:44. Zij noemt de duivel vader. De zonde *is serpentis venenum*, het gif van de oude slang, zegt Augustinus, wat die in onze reine natuur heeft gespuwd.

2. Beschouw de zonde in haar natuur en men bemerkt het kwade. Zie waarmee de Heilige Schrift haar vergelijkt. Zij heeft daar een slechte naam.

- Zij wordt vergeleken met het uitbraaksel van honden, 2 Petrus 2:22;
- met een maanstondig kleeft, Jesaja 30:22, wat de meest onreine zaak was onder de wet, naar het zeggen van Hiëronymus.
- Zij wordt genoemd "de plaag des harten", 1 Koningen 8:38, de pest;
- zij wordt vergeleken met de kanker, 2 Timótheüs 2:17. Wij zouden ervan terug deinzen om met mensen die dergelijke kwalen hebben, te eten en te drinken.
- De zonde is in haar aard kwaad, omdat het een overtreding is tegen God.

- Zonde is een verbreking van Zijn Koninklijke wet. "De zonde is de ongerechtigheid", 1 Johannes 3:4.
- Het is hoogverraad tegen de hemel. Wat kan een groter belediging zijn voor een vorst dan zijn koninklijke bevelen te vertrappen? "Zij hebben Uw wet achter hun rug geworpen", Nehemia 9:26.
- De zonde is een belediging van de Heere, daar het "in tegenheid wandelen met de HEERE" is, Leviticus 26:40.
- Het Hebreeuwse woord voor zonde betekent "rebellie." Men slaat er God mee in het Aangezicht. "Want hij strekt tegen God zijn hand uit", Job 15:25. Wij behoren zelfs geen verkeerde gedachte tegen de Heere te laten opkomen, nog veel minder onze hand tegen Hem op te heffen. Maar een zondaar doet dit beide!
- De zonde is een Godsmoord begaan; zij zou niet alleen God willen onttroonen, maar Hem willen ontgoddelijken. Als het aan de zonde lag, zou God niet langer God zijn.
- De zonde is een daad van de hoogste ondankbaarheid jegens God. Hij onderhoudt een zondaar, beschermt hem tegen veel kwaad en hij vergeet echter niet alleen deze weldaden, maar misbruikt ze zelfs. "Ik heb haar het koren en den most en de olie gegeven, en haar het zilver en goud vermenigvuldigd, dat zij tot den Baäl gebruikt hebben", Hoséa 2:7. De Heere kan zeggen: "Ik heb u verstand, gezondheid en rijkdom gegeven, en u hebt het alles tegen Mij gebruikt." Een zondaar maakt een pijl van Gods weldaden en schiet daarmee naar Hem. "Is dit uw weldadigheid aan uw vriend?", 2 Samuël 16:17. Heeft de Heere u het leven gegeven om te zondigen? Heeft Hij u inkomsten gegeven om daarmee de duivel te dienen? O, wat is de zonde een ondankbaar iets! Ondankbaarheid verbeurt alle weldaden, zoals een koopman zijn goederen verbeurt als hij zijn invoerrechten niet betaalt.
- De zonde is in haar aard een kwaad, omdat het iets dwaas is. "Gij dwaas, in dezen nacht zal men uw ziel van u afeisen", Lukas 12:20. Is het niet dwaas, als men een kort huurcontract boven een erfenis verkiest? Een zondaar verkiest het vermaak in de zonde voor een tijd boven die "lieflijkheden die in Gods rechterhand zijn, eeuwiglijk", Psalm 16:11. Is het geen dwaasheid, als men een vijand behaagt?
- De zonde bevoordeelt satan. *Mortalium errores epulae sunt daemonum*; de duivel viert feest, als de mensen zondigen. Is het geen dwaasheid, als iemands ondergang zijn eigen schuld is, als hij zichzelf vergif toedient?
- Een zondaar heeft de hand in zijn eigen dood. "En dezen loeren op hun eigen bloed", Spreuken 1:18. Geen enkel schepsel heeft ooit moedwillig zichzelf gedood, behalve een mens.
- De zonde is iets wat bezoedelt, niet alleen besmettelijk, maar ook vervuilend. Zij is als roest op goud, als een vlek op iets schoons. Zonde wordt wel genoemd: "de besmetting des vleses en des geestes", 2 Korinthe 7:1. Zij maakt de ziel rood van schuld en zwart van vuiligheid. *Quanta foeditas vitiosae mentis!* "Wat is de stank van een verdorven gemoed groot!", Cicero.
- Het vuil van de zonde zit van binnen. Een vlek op het gezicht kan men gemakkelijk afvegen, maar als de lever en de longen vol vlekken zitten, is dat veel erger. De zonde heeft ook het geweten aangetast, Titus 1:15. Zij heeft alle vermogens bezoedeld - het verstand, het geheugen, de genegenheden; het is alsof al het bloed bedorven is. Onze heilige verrichtingen zijn erdoor besmeurd en bevlekt. Als onder de wet een melaatse het altaar aanraakte, zou het altaar

hem niet reinigen, maar hij zou het altaar verontreinigen. Dat is een zinnebeeld van de melaatsheid der zonde, die onze heilige verrichtingen bevlekt.

- De zonde is iets wat ons verlaagt, zij berooft ons van onze eer. "Daarna zal er een verachte in zijn staat staan", Daniël 11:21. Dit werd gezegd van Antiochus Epifanes, die koning was en wiens naam betekent "vermaarde", maar de zonde maakte hem veracht.
- De zonde werpt een smet op iemands naam. Er is niets dat de eer van iemand zó in schande verandert, als de zonde, Psalm 49:21.
- Zij maakt de mens als een beest. Het is nog erger op een beest te lijken dan een beest te zijn. Een beest te zijn is geen schande, maar voor een mens is het wel een schande op een beest te lijken. Zinnelijke lust maakt een mens beestachtig en toorn maakt hem duivels.
- De zonde is verslavend. Een zondaar is een slaaf, ook als hij vrijwillig zondigt. *Grave servitutis jegum*. "Het juk van slavernij is zwaar", Cicero. De zonde maakt de mensen tot slaven van de duivel. De satan verzoekt hen te zondigen en zij doen het. Hij verzocht Judas Christus te verraden en hij deed het. Hij verzocht Ananías een leugen te vertellen en hij deed het, Handelingen 5:3. Als iemand een zonde begaat, is hij een slaaf van de duivel, zijn loopjongen. Zij die de satan dienen, hebben zo'n slechte meester, dat zij bang zullen zijn hun loon te ontvangen.
- De zonde is iets walgelijks. "Tezamen zijn zij stinkende geworden", Psalm 14:3. De zonde is heel beledigend voor de Heere. Als hij die in Gods huis tot Hem wil bidden, in de zonde van onreinheid leeft, al was hij met al de specerijen van Arabië welriekend gemaakt, dan zouden zijn gebeden toch walgelijk zijn. "Het reukwerk is Mij een gruwel", Jesaja 1:13. Daarom "kent Hij den verhevene van verre", Psalm 138:6. Hij wil niet in de nabijheid komen van de stinkende zondaar, die zulke walgelijke dampen verspreidt.
- De zonde is vermoeiend, zij kost de mensen veel inspanning en moeite om hun boze plannen uit te voeren. "Zij maken zich moede met verkeerdelijk te handelen", Jeremia 9:5. De zonde straft zichzelf. Wat een moeite getroostte Judas zich toch om zijn verraad ten uitvoer te brengen. Hij ging naar de hogepriester, toen naar de bende soldaten en toen terug naar de hof! Welke moeite hebben de buskruitverraders genomen, door te graven door een dikke stenen muur! Wat een moeite om hun vaten buskruit neer te leggen en om vervolgens die te bedekken met ijzeren staven. Wat hebben zij zichzelf uitgesloofd in het slavenwerk van de zonde! Chrysostomus zegt, dat een deugd gemakkelijker te doen is dan een ondeugd. Het is gemakkelijker matig te zijn dan onmatig. Het is gemakkelijker de Heere te dienen dan de zonde na te lopen. Een goddeloze loopt zich in het zweet achter de ploeg van de duivel en spant zich uitermate in om zichzelf te verdoemen.
- De zonde brengt beroering. Wat verontreinigt, brengt ook verstoring. De zonde neemt de vrede in de ziel weg. "De goddelozen hebben geen vrede", Jesaja 57:21. Als iemand met onbeschaamdheid de zonde bedrijft, vult hij zijn kussen met doornen en zijn hoofd zal, als het sterven wordt, heel onrustig liggen. De zonde doet het hart beven. Toen Spira gezondigd had, was het in zijn geweten een hel; hij was zo verschrikkelijk benauwd, dat hij bekende Kain en Judas nog te benijden. Karel IX, die zich schuldig gemaakt had aan een bloedbad in Parijs, was later een schrikbeeld voor zichzelf. Hij schrok van elk geluid en kon zelfs niet verdragen dat hij zonder muziek uit zijn slaap werd wakker gemaakt.

- De zonde neemt de vrede uit de ziel weg. Toen Kain Abel doodde, doorstak hij met één slag de halve wereld, maar hij kon de worm in zijn eigen consciëntie niet doden.

Zo ziet u wat een kwaad de zonde in haar natuur is en hoe nodig het is dat wij bidden:  
*"Verlos ons van den boze."*

3. Beschouw de zonde zoals ze door hen die God vrezen, beoordeeld wordt en dan zal ze het allergrootste kwaad blijken te zijn. Het is zo'n groot kwaad dat Gods kinderen liever alles willen doen behalve zondigen. Mozes verkoos "liever met het volk van God kwalijk gehandeld te worden, dan voor een tijd de genieting der zonde te hebben", Hebreeën 11:25. De eerste christenen zeiden: *ad leonem potius quam lenonem*. "Liever voor de leeuwen dan naar het bordeel." Zij verkozen liever uitwendig door de leeuwen verscheurd te worden dan inwendig door zinnelijke lusten. Irenaeus werd naar een plaats vervoerd waar aan de ene kant een kruis stond en aan de andere kant een afgodsbeeld en men stelde hem voor de keus, óf voor de afgod te knielen óf aan het kruis gehecht te worden. Hij koos voor het laatste. Een wijze zal liever een scheur in zijn jas hebben dan in zijn vlees. Iemand die God vreest, zal liever uitwendig pijn lijden dan een wond in zijn geweten hebben.

Zo groot is het kwaad van de zonde, dat een kind van God niet zou willen zondigen voor het grootste gewin. Zij willen niet zondigen al zouden zij er een vermogen door verkrijgen - zelfs niet, al zouden zij er zeker van zijn Gods eer ermee te bevorderen.

Degenen die God vrezen, betuigen dat de zonde een groot kwaad is, daar zij in alle gevallen liever wensen te sterven dan te zondigen, opdat zij van de zonde bevrijd zouden zijn. Zij verlangen de vleselijke klederen uit te doen om de zonde af te leggen. Het is hun grootste smart dat zij met zoveel inwonende zonde gekweld worden, zoals de opwellingen van hoogmoed, begeerte en nijd.

Het was een wrede foltering van Mezentius, die een dode op een levende vastbond. Zo is bij een kind van God de verdorvenheid op de genade gebonden, een dode op een levende. Dat is wel zo verfoeilijk, dat een gelovige om geen andere reden liever wil sterven dan hierom dat de dood hem zal bevrijden van de zonde. De zonde heeft de dood in de wereld gebracht en de dood zal de zonde weer uit de wereld brengen.

4. Beschouw de zonde in vergelijking met andere zaken en zij zal het meest dodelijke kwaad blijken te zijn.

(1) Vergelijk ermee wat u wilt - verdrukkingen, dood of hel en nog is de zonde erger. Vergelijk de zonde eerst maar eens met verdrukking. Er zit meer kwaad in één druppel zonde dan in een zee van verdrukking. De zonde is de oorzaak van de verdrukking en de oorzaak is meer dan het gevolg. De zonde brengt allerlei onheil met zich mee: zij bergt ziekte, zwaard, hongersnood en allerlei oordelen in haar schoot. Zij doet de naam verrotten, zij verteert het bezit en verwoest het lichaam. Evenals de dichters beweerden, dat als de doos van Pandora geopend werd, hij de wereld met ziekten zou vervullen, zo was, toen Adam de doos van de oorspronkelijke gerechtigheid verbrak, het gevolg dat allerlei onheilen als straf in de wereld kwamen. Door de zonde kwam de hele wereld in vlam te staan. Zij wierp de engelen uit de hemel en Adam uit het paradijs. Zij is de oorzaak van opstanden, verdeeldheden en bloedstortingen. "O wee, gij zwaard des HEEREN, Hoe lang zult gij niet stil houden?", Jeremia 47:6. Het zwaard van Gods gerechtigheid ligt stil in de schede, totdat de zonde het eruit trekt en het tegen een volk gewet wordt. Zodat de zonde erger is dan de verdrukking, omdat zij er de oorzaak van is: en de oorzaak is meer dan het gevolg.

(2) De Heere is de Auteur van de verdrukking. "Zal er een kwaad in de stad zijn, dat de HEERE niet doet?", Amos 3:6. Hier wordt het kwaad der verdrukking bedoeld. De Heere heeft Zijn hand in de verdrukking, maar niet in de zonde. Hij is de Bewegende Oorzaak van elke daad in zoverre die natuurlijk is, maar niet in zoverre die zondig is. Wie een ijzeren instrument maakt, is er niet de oorzaak van dat er roest op komt, waardoor het bederft. Zo heeft de Heere onze ziel gemaakt, maar niet de roest en de kanker van de zonde, waardoor zij verdorven is geworden. "God is niet de Auteur van de zonde", Augustinus. De Heere kan evenmin het kwade doen als de zon in duisternis kan veranderen.

In dit opzicht is de zonde ook erger dan verdrukking. De Heere heeft een hand in de verdrukking, maar heeft geenszins een hand in de zonde.

(3) Verdrukking raakt alleen het lichaam en maakt dat ellendig, maar de zonde maakt de ziel ellendig. De ziel is het edelste deel. Zij is een diamant, in een aarden ring gezet. De ziel is in haar wezen voortreffelijk, een geestelijke, onsterfelijke substantie. De prijs die ervoor betaald is, is zeer kostelijk, zij is verlost door het bloed Gods, Handelingen 20:28. De ziel is meer waard dan een wereld. De wereld is van grover materiaal, de ziel is van een fijner samenstelling. In de wereld zien wij Gods vinger, in de ziel Gods beeld. Als de kostbare ziel in gevaar komt, is dat veel erger dan dat het lichaam in gevaar komt. Zonden doen de ziel geweld aan, Spreuken 8:36. De zonde werpt de juwelen van de ziel overboord. Verdrukking is slechts oppervlakkig; daardoor kan hoogstens liet leven worden weggenomen, maar door de zonde wordt de ziel opgeëist, Lukas 12:20. Het verlies van de ziel is onvergelijkelijk, dat kan nooit meer goed gemaakt worden.

Chrysostomus zegt: "De Heere heeft u twee ogen gegeven als u er één verliest, hebt u er nog één, maar u hebt maar één ziel en als die verloren gaat, kan dat nooit meer hersteld worden." Dus is de zonde erger dan verdrukking. Verdrukking kan alleen het lichaam aantasten, maar de zonde ruïneert de ziel. Zijn er dan geen genoegzame redenen dat wij dikwijls dit gebed zouden opzenden: "Verlos ons van den boze"?

(4) Verdrukkingen zijn tot ons nut. "Het is mij goed, dat ik verdrukt ben geweest", Psalm 119:71. Velen kunnen de Heere danken voor verdrukkingen. Verdrukkingen vernederen. "Gedenk aan mijn ellende en aan mijn ballingschap, aan den alsem en gal. Mijn ziel gedenkt er wel terdege aan, en zij bukt zich neder in mij", Klaagliederen 3:19, 20.

Verdrukkingen worden vergeleken met doornen en die moeten de ballon van hoogmoed doorprikken, Hoséa 2:5. Verdrukking is een school voor berouw. "Gij hebt mij getuchtigd, en ik ben getuchtigd geworden, Ik heb berouw gehad", Jeremia 31:18, 19. Als het vuur onder de distilleerketel wordt geplaatst, doet dit het water uit de openingen druppen. Zo doet het vuur van de verdrukking het water van berouw uit de ogen druppen. Verdrukking brengt ons nader tot God.

De magneet van de genade brengt ons niet zo dicht bij de Heere als de touwen van de verdrukking. Toen de verloren zoon gebrek begon te lijden, zei hij: "Ik zal opstaan en tot mijn vader gaan", Lukas 15:18. Verdrukkingen zijn voorbereidingen voor de heerlijkheid. "Want onze lichte verdrukking, werkt ons een gans zeer uitnemend eeuwig gewicht der heerlijkheid", 2 Korinthe 4:17. De schilder brengt geel op donkere kleuren. Zo legt de Heere eerst de donkere kleuren van verdrukking en daarna de gouden kleur der heerlijkheid. Dus is de verdrukking tot ons nut. Maar de zonde doet ons geen goed; zij onthoudt ons het goede. "Uw zonden weren dat goede van ulieden",

Jeremia 5:25. De zonde stremt de loop van Gods genade, zij jaagt de mens voort naar de ondergang. De verdrukking bij Manasse bracht hem tot verootmoediging, maar de verdrukking van Judas bracht hem tot wanhoop.

(5) Iemand kan verdrukking lijden en toch kan hij een geruste consciëntie hebben. De voeten van Paulus zaten in de stok en toch had hij het goede getuigenis van zijn geweten, 2 Korinthe 1:12. Men kan hoofdpijn hebben, terwijl het hart toch gezond is. De mens kan uitwendig verdrukt worden, terwijl de ziel toch "in de stilte kan wonen", Psalm 25:13. Engelse vertaling. De hagel kan neerkletteren op de dakpannen van het huis, terwijl daarbinnen muziek kan klinken. Temidden van pijn in het lichaam kan er inwendig vrede zijn. Zo kan dus in de verdrukking het geweten gerust zijn, maar als iemand een onbeschaamde, schandelijke zonde begaat, is het geweten in beroering. Als we de reinheid van het geweten bezoedelen, verliezen we de vrede van het geweten. Toen Spira gezondigd had en zijn geloof had afgezworen, was hij een verschrikking voor zichzelf, het was van binnen een hel bij hem. Keizer Tiberius voelde zulke knepen in zijn geweten, dat hij in de senaat zei *dat hij elke dag liep te sterven*.

(6) In de verdrukking kunnen we wel de liefde van God ervaren. Verdrukkingen zijn vaak tekenen van liefde. "Zo wie Ik lief heb, die bestraf en kastijd Ik", Openbaring 3:19. Verdrukkingen zijn scherpe pijlen, maar ze worden geschoten door de hand van een liefhebbende Vader. Als iemand een zak geld naar een ander zou gooien en dat zou de ander wat verwonden, zodat zijn huid wat zou zwellen, dan zou hij niet boos zijn, maar het als een teken van liefde beschouwen. Zo ook, als de Heere ons wat verwondt door een kastijding, is dat om ons te verrijken met de genade van Zijn Geest en dat alles is liefde. Maar als wij zondigen, houdt God Zijn liefde in. Dan is de zon met een wolk bedekt, dan straalt Hij niets anders uit dan toorn en ongenoegen. Toen David in de zaak van Uria gezondigd had, was "deze zaak die hij gedaan had, kwaad in de ogen des HEEREN", 2 Samuël 11:27.

(7) Er zijn, als men verdrukt wordt, vele dingen die ter bemoediging zijn. De Heere Zelf is met ons in de verdrukking. "In al hun benauwdheid was Hij benauwd", Jesaja 63:9. De Heere wil ons ook versterken in ons lijden. "Hij is hun Sterkte ten tijde van benauwdheid", Psalm 37:39. Of de Heere maakt onze last lichter, óf ons geloof sterker. Hij zal ons lijden vergoeden en belonen. "En zo wie zal verlaten hebben huizen, of akkers om Mijns Naams wil, die zal honderdvoud ontvangen en het eeuwige leven beërven", Matthéüs 19:29. Er zijn hier dus wel bemoedigingen, als men verdrukkingen lijdt, maar er is geen enkele bemoediging tot zondigen. De Heere heeft met een vlammend zwaard van dreigementen gezwaaid om ons van de zonde terug te doen schrikken. "Voorzeker zal God den kop Zijner vijanden verslaan; den harigen schedel desgenen, die in zijn schulden wandelt", Psalm 68:22. Een vliegende rol, vol vloeken, komt het huis van een zondaar binnen, Zacharia 5:4. Als iemand zondigt, is het risico voor hem. "Ik zal Mijn pijlen dronken maken van bloed", Deuteronomium 32:42. De Heere zal maken, dat de mens moe wordt van het zondigen of moe van het leven. Dus de zonde is erger dan verdrukking. Er zijn als men verdrukkingen lijdt, bemoedigingen, maar niet als men zondigt.

(8) Als iemand verdrukt wordt, lijdt hij alleen, maar als men openlijk zondigt, beschadigt men ook anderen. Men doet ook de onbekeerden kwaad. Als de ene zondigt, kan dat een steen op de weg voor een ander zijn, waarover hij kan struikelen

en in de hel vallen. O, wat is een schandelijke zonde een groot kwaad! Sommigen worden erdoor ontmoedigd, anderen verhard. Uw zonde kan de oorzaak zijn van de verdoemenis van een ander. Toen de priesters van de weg afweken, was dat de oorzaak dat anderen struikelden, Maleáchi 2:7, 8. Men doet dan ook de bekeerden kwaad. Door een openbare, schandelijke zonde kwetst men ook zwakke gelovigen en zo zondigt men tegen Christus, 1 Korinthe 8:12. Dus is de zonde erger dan verdrukking, omdat het anderen schade berokkent.

(9) De kinderen van God mogen zich onder verdrukking verheugen. "Het Woord aangenomen hebbende in veel verdrukking, met blijdschap des Heiligen Geestes", 1 Thessalonicenzen 1:6. "Gij hebt de roving uwer goederen met blijdschap aangenomen", Hebreëen 10:34. Aristoteles heeft het over een vogel die tussen de doornen leeft, en toch mooi zingt. Zo kan een kind van God zich verblijden in verdrukking. Paulus kende het zingen in de gevangenis. "Wij roemen ook in de verdrukkingen", Romeinen 5:3. Het Griekse woord betekent een uitbundige vreugde, een vreugde van roem en overwinning. De Heere giet dan dikwijls die Goddelijke vertroosting in de ziel die de kinderen van God doen roemen in verdrukkingen, zodat zij liever hun verdrukkingen hebben dan zonder die troost te zijn. De Heere verzoet de alsem met suiker, Romeinen 5:5.

U hebt de zon wel eens zien schijnen terwijl het regende: de kinderen van God hebben het licht van Gods aangezicht ervaren terwijl de verdrukkingen op hen neerdrupten. Zo kan men zich verblijden in de verdrukking, maar we kunnen ons nooit zó verblijden in de zonde. "Verblijd u niet, o Israël, tot opspringens toe, gelijk de volken; want gij hoereert van uw God af", Hoséa 9:1. De zonde moet een zaak van schaamte en droefheid zijn, maar niet van vreugde. Toen David gezondigd had door het volk te tellen, "sloeg zijn hart hem", 2 Samuël 24:10. Zoals een ader het bloed eruit laat als men hem open prikt, zo laat het geweten de blijdschap eruit verdwijnen als de zonde het heeft doorpriemd.

(10) Verdrukkingen verhogen iemand. "Wat is de mens, dat Gij hem groot acht, ...) en dat Gij hem bezoekt in elken morgenstond?", Job 7:17, 18. Dat betekent: dat Gij hem bezoekt met verdrukkingen.

*Vraag. Hoe verhogen verdrukkingen ons dan?*

1. In zover zij tekenen van het kinschap zijn. "Indien gij de kastijding verdraagt, zo gedraagt Zich God jegens u als zonen", Hebreëen 12:7. Elke afdruk van de roede is een teken van eer.
2. Aangezien het lijden van degenen die God vrezen, hun naam en achting in de wereld vergroot hebben. De vurigheid en standvastigheid van de martelaren in hun lijden hebben hun namen doen voortbestaan. O, wat muntte job uit in geduld! "Gij hebt de verdraagzaamheid van Job gehoord", Dakobus 5:11. Job, de lijder, heeft meer bekendheid gekregen dan Alexander, de overwinnaar.  
Dus verhogen verdrukkingen iemand, maar de zonde verhoogt iemand niet, maar maakt hem te schande. Toen de zonen van Eli gezondigd hadden en hun priesterschap hadden ontheiligd, veranderden zij hun eer in schande. In de tekst staat: "Zij hebben zich vervloekt gemaakt", 1 Samuël 3:13. De zonde werpt een onuitwisbare smet op iemands naam. "Maar wie met een vrouw overspel doet, plaag en schande zal hij vinden, en zijn smaad zal niet uitgewist worden", Spreuken 6:32, 33.

(11) Iemand kan doordat hij verdrukking lijdt, de godsdienst een goede naam bezorgen. De ijzeren keten van Paulus bezorgde het Evangelie een gouden keten. Lijden maakt het Evangelie geloofwaardig en helpt het ook verspreiden, maar als men zonde doet, brengt dat oneer en schande over de zaak des Heeren. Cyprianus vermeldt dat, als in de eerste tijd van het christendom een maagd die zich plechtig aan de godsdienst verbonden had, haar kuisheid verontreinigd had, er *dan totum excclisiae coeum erubescere*, schaamte en droefheid in heel de gemeente te zien was.

Als door enkelen schandelijke zonden bedreven zijn, legt dat een smaad op velen, zoals een stuk of vier koperen shillings in een som geld de rest ook verdacht maakt.

(12) Als iemands verdrukkingen uit een goede grond opkomen, als hij om Christus' wil lijdt, krijgt hij ook de gebeden van Gods volk. Het is geen klein voorrecht als er gebeden van velen voor iemand opgaan. Dat is net als een koopman die in verschillende schepen een deel van zijn goederen heeft. Lijdende kinderen van God delen rijkelijk in de gebeden van anderen. "Petrus dan werd in de gevangenis bewaard; maar van de gemeente werd een gedurig gebed tot God voor hem gedaan", Handelingen 12:5. Wat is groter geluk dan Gods beloften te hebben en de gebeden van de kinderen Gods!

Maar als iemand onbeschaamde en schandelijke zonden begaat, bezorgt hij Gods kinderen bittere tranen en ondervindt hun rechtvaardige veroordeling. Dan is hij een last voor allen die hem kennen, zoals David in een ander geval zegt: "Die mij op de straten zien, vlieden van mij weg", Psalm 31:12. Zo vluchten Gods kinderen van een schandelijke zondaar weg. Die is als een besmet persoon, iedereen schuwt hem en ontloopt hem.

(13) Verdrukkingen kunnen iemand alleen beschadigen zolang hij leeft, maar de zonde doet hem ook nog kwaad als hij dood is. Zoals iemands goede daden en aalmoezen nog goed doen als hij gestorven is, zo kunnen zijn zonden hem nog kwaad doen als hij dood is. Als een spin gedood wordt, kan zijn gif nog kwaad doen, zo kan het vergif van een slecht voorbeeld nog veel kwaad doen, als iemand al in het graf ligt. Verdrukking kan hoogstens maar zolang duren als iemand leeft, maar de zonde leeft en doet nog kwaad als hij al heengegaan is. Dus is de zonde veel erger dan verdrukking.

- De zonde is erger dan de dood. Aristoteles noemt de dood het verschrikkelijkste wat er is en Job noemt de dood "den koning der verschrikkingen", Job 18:14, maar de zonde is nog dodelijker dan de dood zelf.
- De dood, al is die pijnlijk, zou niet beschadigen als er geen zonde was; de zonde maakt die zo bitter en geeft hem zijn prikkel. "De prikkel nu des doods is de zonde", 1 Korinthe 15:56. Was er geen zonde, dan zou de dood, al zou hij dan nog kunnen doden, niet de vloek over ons kunnen brengen. De zonde maakt de pijl van de dood giftig, zodat die erger is dan de dood, omdat zij een prikkel in de dood aanbrengt.
- De dood brengt slechts de scheiding teweeg tussen lichaam en ziel, maar de zonde brengt, als er geen bekering volgt, de scheiding teweeg tussen God en de ziel. "Gijlieden hebt mijn goden, weggenomen, ... wat heb ik nu meer?", Richteren 18:24.
- De dood neemt slechts ons leven weg, maar de zonde neemt God van ons weg, zodat de zonde erger is dan de dood.
- De zonde is erger dan de hel. In de hel is de worm en het vuur, maar de zonde is erger. De Heere heeft ook de hel gemaakt, maar Hij heeft niet de zonde

geschapen; dat is een monster en maaksel van de duivel. De tormenten van de hel zijn alleen een zware last voor de zondaar, maar de zonde is een last voor de Heere. "Ik word onder u neergedrukt, zoals een wagen drukt, die vol garven is", Amos 2:13. In de helse tormenten zit iets goeds: daarin is de uitvoering van Gods rechtvaardigheid, in de hel is rechtvaardigheid. Maar de zonde is de meest onrechtvaardige zaak. Zij wil God beroven van Zijn eer, Christus van degenen die Hij gekocht heeft en de ziel van haar geluk, zodat zij erger is dan de hel.

5. Beschouw hoe de zonde alleen genezen kan worden. Het heeft veel gekost om de zonde weg te nemen; de schuld der zonde kon alleen weggenomen worden door het bloed van Christus. Hij, Die God was, moest sterven en een vloek voor ons gemaakt worden, voordat de zonde vergeven kon worden. Wat is de zonde afschuwelijk, zodat geen engel of aartsengel, en ook niet alle machten in de hemel de vergeving der zonde konden teweegbrengen, maar het bloed van Christus alleen! Als iemand een overtreding zou hebben begaan en alle edelen zouden voor hem voor de koning neerknielen, maar er kon geen vergeving tot stand gebracht worden, tenzij de zoon van de koning in staat van beschuldiging gesteld zou worden en voor zo iemand de doodstraf zou ondergaan, dan zouden allen denken, dat wat hiervan de oorzaak was, iets afschuwelijks was. Dat is hier nu ook het geval: de Zoon van God moest sterven om Gods recht te bevredigen vanwege onze zonden. O, die zielenstrijd en dat lijden van Christus!

- Wat Zijn lichaam betreft: Zijn hoofd werd gekroond met doornen, Hij werd in Zijn gezicht gespogen, Zijn zijde werd doorstoken met een speer, Zijn handen en voeten werden doornageld. *Totum pro vulnere corpus*. "Zijn hele lichaam was één wond!"
- Hij leed ook in Zijn ziel. "Mijn ziel is geheel bedroefd tot den dood toe", Matthéüs 26:38. Hij heeft een bittere beker gedronken, vermengd met de vloek, wat veroorzaakte dat Hij, hoewel Hij geheiligd was door de Geest, ondersteund werd door Zijn Godheid, vertroost werd door engelen, droppels bloed zweette en aan het kruis uitriep: "Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten." Dit alles geschiedde om onze zonden weg te nemen. Bezie de zonde in het bloed van Christus, en zij zal karmozijn van kleur blijken te zijn.

6. Beschouw de zonde in haar treurige gevolgen en zij zal het afschuwelijkste en allergrootste kwaad blijken te zijn. "De bezoldiging der zonde is de dood", Romeinen 6:23), dat is "de tweede dood", Openbaring 21:8. De metgezel van de zonde is schande en het loon van de zonde is de dood. Een goddeloze weet welk plezier de zonde kan geven, maar hij weet niet welke angel erin zit. De zonde is als een stekende schorpioen, zij sleept de hel achter zich aan. Deze helse kwelling bestaat in twee dingen.

- a. *Poena damni*. Een straf van verlies. "Gaaf weg van Mij", Matthéüs 7:23. Voor Absalom was het een groot verdriet, dat hij het aangezicht van de koning niet mocht zien. Maar wat zal het treurig en verschrikkelijk zijn Gods vriendelijk aangezicht te missen, van Zijn tegenwoordigheid weg gebannen te zijn, terwijl er in Zijn tegenwoordigheid alleen een volheid van vreugde is. "Dat woord: "Gaaf weg", is erger dan het vuur", zei Chrysostomus. Voorwaar, de zonde moet wel het grootste kwaad zijn, dat ons scheidt van het hoogste goed.
- b. *Poena sensus*. Een straf van gevoel. "Gaaf weg van Mij, gij vervloekten, in het eeuwige vuur, hetwelk den duivel en zijn engelen bereid is", Matthéüs 25:41. Wel, zondaren zouden misschien kunnen smeken: "Heere, als wij van U moeten

weggaan, laat ons dan toch Uw zegen ontvangen". "Neen, gaat weg, gij vervloekten." "Als wij dan van U moeten vertrekken, laat ons dan naar één of andere plaats van gemak of rust gaan." "Neen, gaat in het vuur." "Als wij dan in het vuur moeten gaan, laat het dan voor een korte tijd zijn, laat het vuur spoedig geblust worden." "Neen, gaat in het eeuwige vuur." "Als dat zo is, dat we daar moeten zijn, laten we dan in goed gezelschap zijn." "Neen, bij de duivel en zijn engelen."

O, wat is de zonde een groot kwaad! Al de pijnen in dit leven zijn slechts een *ludibrium et risus*, schijnvertoning, een spel vergeleken met de tormenten van de hel. Wat is immers een brandende koorts, vergeleken met het vuur van de hel! Het wordt genoemd "de gramschap van de Almachtige God", Openbaring 19:15. De almachtige God legt die straf op, daarom moet ze wel zwaar zijn. Een kind kan niet hard slaan, maar als een reus slaat, doodt hij iemand met één slag. Maar als de almachtige God de slag toebrengt, zal het ondragelijk zijn. De hel is de concentratie van alle ellende.

Het lichaam en de ziel, die samen gezondigd hebben, zullen samen pijn lijden; en er is aan die tormenten geen termijn gesteld. "Zij zullen den dood zoeken, en zullen dien niet vinden", Openbaring 9:6. "De rook van hun pijniging gaat op in alle eeuwigheid", Openbaring 14:11. Hier op aarde vonden de goddelozen een gebed te lang, een zondag te lang, maar wat zal het lang zijn eeuwig op een bed van vlammen te liggen. Dat woord eeuwig zou het hart doen breken. Dan is toch zeker de zonde het dodelijkste en afschuwelijkste kwaad.

7. Beschouw de zonde in haar oorsprong, in haar natuur, in het oordeel van de wijzen; beschouw haar vergelijkenderwijs, zij is erger dan verdrukking, dood en hel; beschouw haar hoe zij alleen genezen kan worden en in haar treurige gevolgen, zij brengt de eeuwige verdoemenis met zich mee.

Zijn er daarom geen genoegzame redenen, dat wij deze bede zouden bidden: "*Verlos ons van den boze*"?

### **Eerste nuttig gebruik, tot onderrichting.**

1. Is de zonde zo'n dodelijk, verderfelijk kwaad, het allerergste kwaad? Zie dan toch waarvan wij het meest moeten verlost worden en dat we daarom bidden en dat onze Zaligmaker met betrekking tot deze zaak ons heeft leren bidden: "*Verlos ons van den boze*". Huichelaars bidden meer tegen tijdelijk kwaad dan tegen geestelijk kwaad. Farao bad eerder om de plaag van de hagel en het onweer weg te krijgen dan dat zijn harde hart zou weggenomen worden, Exodus 9:28. De Israëlieten baden ernstiger "neem de slangen van ons weg", dan dat hun zonde zouden worden weggenomen, Numeri 21:7. Het gebed van een huichelaar is vleselijk: hij bidt eerder om van zijn doofheid en kreupelheid genezen te worden dan van zijn ongeloof; eerder dat God zijn pijn zou wegnemen dan zijn zonde.

Maar ons gebed moet zijn: "*Verlos ons van den boze*". Geestelijke gebeden zijn de beste. Hebt u een ziek lichaam? Bid dan toch maar meer dat de ziekte van uw ziel weggenomen mag worden dan die van uw lichaam. "Genees mijn ziel, want ik heb tegen U gezondigd", Psalm 41:5. De plaag van het hart is erger dan kanker in de borst. Hebt u een kind dat lichamelijk gehandicapt is, bid dan maar meer dat zijn onreinheid weggenomen wordt dan zijn handicap. Geestelijke gebeden zijn de Heere meer aangenaam en klinken als muziek in Zijn oren. Christus heeft ons hier geleerd tegen de zonde te bidden: "*Verlos ons van den boze*".

2. Als de zonde zo'n groot kwaad is, bewonder dan het wonderlijke geduld van God dat zondaren nog verdraagt. De zonde is een verbreking van Gods koninklijke wet, zij treft Hem in Zijn eer. Dat de Heere zondaren die Hem tergen verdraagt, toont Zijn bewonderenswaardige lankmoedigheid. Met recht mag Hij genoemd worden "de God der lijdzaamheid", Romeinen 15:5. Het geduld van de engelen zou uitgeput raken, als zij één dag de zonden van de mensen moesten verdragen, maar wat moet de Heere niet uitstaan! Hoeveel beledigingen en hoeveel onrecht moet Hij verdragen! Hij ziet al de gruwelen en goddeloosheden die door een volk begaan worden. "Omdat zij een dwaasheid deden in Israël en overspel bedreven, ...), en Ik ben Degene, Die het weet en een Getuige daarvan, spreekt de HEERE", Jeremia 29:23.

De Heere zou de mensen in hun zonden dodelijk kunnen treffen, maar Hij is geduldig en geeft hun uitstel. Me dunkt, ik zie het recht van God als een vlammend zwaard in Zijn hand, gereed om te slaan, maar lankmoedigheid komt voor de zondaar tussenbeide en zegt: "Heere, spaar hem nog wat langer." Me dunkt, ik hoor de engel tot God zeggen, evenals de koning van Israël tot de profeet: "Zal ik hen slaan? Zal ik hen slaan?", 2 Koningen 6:21. "Heere, hier is toch wel zo'n grote zondaar, zal ik hem slaan? Zal ik het hoofd van zo'n dronkaard afhouden, of van zo'n vloeker, of van zo'n onheiliger van de sabbat?" En Gods lankmoedigheid zegt, zoals de wijngaardenier: "Laat hem ook nog dit jaar staan", Lukas 13:8. O, dat oneindige geduld van de Heere, dat Hij zolang zondaren verdraagt!

"Zo wanneer iemand zijn vijand gevonden heeft, zal hij hem op een goeden weg laten gaan?", 1 Samuël 24:20. God vindt Zijn vijanden en toch laat Hij hen nog gaan, Hij wreekt Zich nog niet dadelijk op hen. Elke zonde heeft een stem die tot God roept om wraak, zoals het geroep van de zonde van Sódóm, Genesis 18:20. De Heere spaart de mensen nog, maar laten zondaren zich niet de vrijheid veroorloven te zondigen op Zijn lankmoedigheid. Lang uitstel is nog geen vergeving. Als men Gods lankmoedigheid misbruikt, laat dat de mensen des te minder ruimte om zich te verontschuldigen.

3. Als de zonde zo'n groot kwaad is, bestaat er geen kleine zonde. Er is geen klein verraad: elke zonde is een aanslag op Gods kroon en waardigheid en in dit opzicht kan men zeggen: "Is niet uw boosheid groot en uwer ongerechtigheid geen einde?", Job 22:5. De minste zonde is, naar het zeggen van de godgeleerden, een oneindige realiteit, omdat zij begaan is tegen een oneindige Majesteit. Er is niets wat de zonde kan wegnemen of er moet oneindigheid in zijn, want hoewel het lijden van Christus, als mens, niet oneindig was, toch heeft de Goddelijke natuur een oneindige waarde en verdienste in Zijn lijden gelegd. Er is geen zonde die klein is, en er is geen kleine hel voor de zonde. Zoals we geen van Gods weldaden klein moeten achten, omdat ze meer zijn dan wij verdienen, zo moeten we ook niet enige van onze zonden licht achten, omdat zij zwaarder zijn dan wij kunnen verantwoorden. De zonde die wij het lichtst achten, zal, zonder de toepassing van Christus' bloed, zwaar genoeg zijn om ons in het verderf te doen wegzinken.

4. Als de zonde zo'n groot kwaad is, weet dan waar alle persoonlijke of nationale ellenden vandaan komt. Die komt voort uit het kwaad der zonde. De zonde schiet omhoog; dat maakt ook dat de verwijderingen zo groot worden. De zonde is de Achan die ons beroert, zij is een ei van een basilisk, waaruit een vurige vliegende draak komt. Zij is de Phaeton, die volgens de beweringen van de dichters de wereld in vuur en vlam zet, als hij de zonnewagen bestuurt. Zij heeft een schadelijke invloed, evenals de

planeet Saturnus. Zij brengt ons in engten. "Toen zeide David tot God: Mij is zeer bange", 2 Samuël 24:14. "Als de wachters der velden zijn zij rondom tegen haar", Jeremia 4:17. Zoals paarden of herten in het veld zijn opgesloten tussen omheiningen en zo nauwgezet worden bewaakt dat ze er niet uit kunnen, zo was Jeruzalem zodanig ingesloten en bewaakt door vijanden die haar belegerden, dat er voor haar geen ontkoming was. Hoe kwam dat? "Dit is uw boosheid", vers 18. Al onze onheilen komen voort uit het kwaad der zonde. De touwen waarmee we strak zijn vastgebonden, hebben we zelf gevlochten. *Flagitium et flagellum sunt tanquam acus et filum*. "De straf volgt de goddeloosheid als de draad de naald." De zonde wekt al de stormen in de consciëntie op. Het zwaard van Gods gerechtigheid ligt stil tot de zonde het uit de schede trekt en God het gaat wetten tegen een volk.

5. Als de zonde zo'n groot kwaad is, wat is er dan weinig reden, voor wie dan ook, om er verzot op te zijn. Sommigen zijn zo dwaas dat ze er behagen in scheppen. De duivel kan de zonde zó koken en bereiden dat ze in de mond van de zondaar lekker smaakt. "Indien het kwaad in zijn mond zoet is", Job 20:12. De zonde is voor de verdorven natuur als spijs voor de smaak. Zij is als een feestmaal, waaraan men zich naar hartelust te goed doet. Maar er is weinig reden om daarop verzot te zijn. "Indien het kwaad in zijn mond zoet is, gal der adderen zal zij in het binnenste van hem zijn", Job 20:12, 14. De zonde liefhebben is een vijand liefkozen. De zonde veroorzaakt een worm in de consciëntie, een prikkel in de dood, een vuur in de hel. Zij is als die sprinkhanen in Openbaring 9:7 v.v. "Op hun hoofden waren als kronen, het goud gelijk. En zij hadden haar als haar der vrouwen, en hun tanden waren als tanden der leeuwen. En zij hadden staarten den schorpioenen gelijk, en er waren engels in hun staarten." Na het haar van de vrouwen volgen de engels van de schorpioenen.

6. Als de zonde zo'n groot kwaad is, wat moeten we dan zeggen van hen die de zonde licht achten, alsof er geen gevaar in zit. Alsof de Heere het niet ernstig meent, als Hij met straf dreigt tegen de zonde. Alsof de predikanten zinloos bezig zijn, als zij tegen de zonde prediken. Sommige mensen maken er geen punt van om een gebod te overtreden; zij maken er geen punt van om te liegen, te bedriegen of te lasteren. Zij maken er geen punt van om in de zonde van onreinheid te leven. Als men de zonde zou wegen in de weegschaal van het oordeel van sommigen, zou ze heel licht zijn. Maar wie zijn het die de zonde licht achten? Salomo heeft hen beschreven. "Elke dwaas zal de schuld verbloemen", Spreuken 14:9. *Stultus in vitia cito dilabitur*. "De dwaas valt heel snel in ondeugden", Isidorus. Wie anders dan dwazen achten datgene licht wat de Geest des Heeren bedroeft? Wie anders dan dwazen stoppen een adder in hun boezem? Wie anders dan dwazen lachen om hun eigen ellende en maken er een grapje van als zij zich met vergif voeden?

7. Als de zonde zo'n groot kwaad is, moet ik daaruit afleiden dat er geen goed door te verkrijgen is. Van deze doorn kunnen we geen druiven plukken. Als de zonde een dodelijk kwaad is, kunnen we er geen enkel nut uit verkrijgen. Niemand heeft ooit voorspoed kunnen behalen uit dit bedrijf. Atheïsten zeggen: "Het is tevergeefs God te dienen; want wat nuttigheid is het?", Maleáchi 3:14. Maar wij mogen met meer zekerheid zeggen: Wat nuttigheid is er in de zonde? "Wat vrucht dan hadt gij toen van die dingen, waarover gij u nu schaamt?", Romeinen 6:21. Wat is uw loon daarvoor? Wat hebt u door de zonde verkregen? Zij heeft schande als haar metgezel en de dood als haar loon. Wat voor nut heeft Achan gehad van zijn gouden tong? Mij dunkt, die tong heeft zijn ziel van God afgescheurd. Welk nut had Achab van de wijngaard die

hij onrechtvaardig had verkregen? De honden hebben zijn bloed gelikt, 1 Koningen 21:19.

Welk nut heeft Judas van zijn verraad gehad? Voor dertig zilverlingen heeft hij de Zaligmaker verkocht, en kocht daarmee zijn eigen verdoemenis. Al het voordeel dat de mensen door hun zonden verkrijgen, mogen ze wel aan hun ogen besteden, ja daar moeten zij het gebruiken om de zonde weer uit te wenen.

8. Als de zonde zo'n groot kwaad is, zie dan toch de dwaasheid van degenen die zich er toch aan wagen, vanwege het vermaak dat zij er in vinden. "Die een welbehagen hebben gehad in de ongerechtigheid", 2 Thessalonicenzen 2:12. Wat vermaak in de zonde betreft, dat is maar schijn. Het is slechts een aangename fantasie, een gouden droom. En bovendien is het ook nog een gemengd plezier, er is bitterheid in vermengd. "Ik heb mijn leger met mirre, aloë en kaneel welriekende gemaakt", zegt de hoer, Spreuken 7:17. Voor één aangenaam bestanddeel zijn hier twee bittere: kaneel is zoet, maar mirre en aloë zijn bitter. Het vermaak bij de hoer is gemengd. Die innerlijke vrees en de gewetenswroeging verbitteren het vermaak. Als er enig vermaak is in de zonde, dan geldt dat alleen voor het lichaam, het redeloze deel. De ziel wordt er geenszins door bevredigd. "Ziel, neem rust", Lukas 12:19. Het zou veel juister geweest zijn, als hij gezegd had: "Lichaam, neem rust." De ziel kan zich niet vergenoegen met zinnelijke dingen. Kortom, het vermaak in de zonde waar mensen over praten, is hun ziekte. Sommigen vinden het fijn om krijt en steenkool te eten, maar dat is hun ziekte. Zo ook, als mensen het hebben over het graag eten van de verboden vrucht, is dat vanwege de ziekte en ongesteldheid van hun ziel. "Zij stellen het bittere tot zoet", Jesaja 5:20. O, wat is het dwaas om voor een beker plezier een zee van toorn te moeten drinken! De zonde zal in het einde zo bitter zijn. "Zie den wijn niet aan, als hij zich rood vertoont, als hij in den beker zijn verve geeft. In zijn einde zal hij als een slang bijten", Spreuken 23:31, 32. De zonde zal blijken te zijn als de rol van Ezechiël, zoet in de mond, maar bitter in de buik. Vraag nu aan Kaïn, wat hij van zijn moord denkt! En aan Achan, wat hij nu denkt van zijn gouden tong? O, denk toch aan dat gezegde van Augustinus: *Momentaneum est quod delectat, aeternum quod cruciat*. "Het vermaak is voor een ogenblik, de pijn is eeuwig." Het vermaak in de zonde is spoedig verdwenen, maar de angel blijft.

9. Als de zonde zo'n groot kwaad is, wat is het dan wijs om er vandaan te blijven. "Van het kwade te wijken is het verstand", Job 28:28. Zondigen is dwaas, daarom is het wijs er vandaan te blijven. Sálomo zegt: "In de overtreding van een boze man is een strik", Spreuken 29:6. Is het niet wijs als men een strik ontwijkt? De zonde verleidt, zij heeft onze eerste ouders bedrogen. In plaats van als God te wezen, werden zij als de beesten die vergaan, Psalm 49:21. De zonde heeft allen die met haar van doen wilden hebben, bedrogen. Is het niet wijs om zo'n bedrieger te schuwen? De zonde komt met veel schone voorwendsels en zegt hoe zij al de zintuigen zal bevredigen met vermaak. "Maar", zegt een ziel die genade heeft, "de liefde van Christus is liefelijker, de vrede van de consciëntie is aangenamer. Wat betekent het vermaak in de zonde vergeleken met de liefelijkheden van het paradijs?"

Terecht mag men dus de kinderen van God wijze maagden noemen, omdat zij het bedrog in de zonde zien liggen en de strikken ontwijken. "Zie, de vreze des HEEREN is de wijsheid, en van het kwade te wijken is bet verstand", Job 28:28.

10. Als de zonde zo'n groot kwaad is, wat kan men dan al de middelen die aangewend worden om de mensen van de zonde vandaan te houden, goedkeuren en aanbevelen! Wat moesten we dan instemmen met de vermaningen en bestraffingen van de

predikanten! "Bestraf hen scherpelijk", Titus 1:13. Er staat "snijdend", een beeldspraak ontleend aan een chirurg, die een wond onderzoekt en al het wilde vlees wegsnijdt, opdat de patiënt weer gezond moge worden. Zo komt een dienstknecht des Heeren met een scherpe bestraffing, maar die is bedoeld om ons van de zonde te weerhouden en om onze ziel te behouden. *Si merito objurgaverit te aliguís, scito quia profuit*. "Als iemand u op de rechte wijze heeft bestraft, wees er dan van overtuigd dat het tot uw nut was", Seneca. Acht hen uw beste vrienden, die u willen afhouden van te zondigen tegen God.

Als iemand van plan zou zijn zichzelf door vergiftiging of verdrinking te doden, zou dat dan niet zijn vriend zijn die hem dit zou beletten? Alle bestraffingen van de predikanten zijn slechts bedoeld om u van de zonde te weerhouden en u te beletten uzelf te vermoorden. Dit alles is uit liefde. "Wij dan, wetende den schrik des Heeren, bewegen de mensen tot het geloof", 2 Korinthe 5:11. De meeste mensen zijn boos op degenen die hen van de zonde afmanen. "Zij haten in de poort degene, die bestraft", Amos 5:10. Wie is er nu boos op een arts als hij een bitter drankje voorschrijft, als hij toch merkt dat het gegeven is om het kwade vocht uit te drijven. Men bewijst de ziel van mensen barmhartigheid, als men hun de zonde aanzegt. Voorwaar, dat zijn priesters van de duivel die de mensen zien doorleven in de zonde, op weg om in de hel te vallen en hen nooit trachten tegen te houden door een bestraffing, ja zelfs hen in hun zonden stijven. De Heere heeft nooit predikers gegeven om valse spiegels te zijn, die ervoor zorgen dat lelijke gezichten er mooi uitzien. Die maken zich dan schuldig aan de zonden van anderen.

11. Als de zonde zo'n groot kwaad is, het ergste kwaad dat er bestaat, zie dan welk een slechte keuze diegenen maken die de zonde kiezen om aan de verdrukking te ontkomen. Dat is hetzelfde als dat iemand zijn vlees zou laten verwonden om zijn jas niet te scheuren. Elihu bracht een valse beschuldiging tegen Job uit: "Overmits gij ze in dezen verkoren hebt, uit oorzaak van de ellende" (De ongerechtigheid hebt u verkoren, liever dan ellende", Engelse vertaling, Job 36:21. Dat is een slechte keus. Voor verdrukking is nog een belofte, maar niet voor de zonde, 2 Samuël 22:28. Verdrukking is tot ons nut, maar de zonde niet; die brengt de hel en de verdoemenis over ons. Spira heeft liever de zonde gekozen dan de verdrukking, maar dat is hem duur komen te staan. Uiteindelijk heeft hij berouw gehad van zijn keus. Wie de zonde begaat om aan de verdrukking te ontkomen, is net als iemand die het hol van een leeuw inloopt om de steek van een mug te ontlopen.

12. Als de zonde zo'n groot kwaad is, moet het de grote zorg van een christen in dit leven zijn om van de zonde vandaan te blijven. "Verlos ons van den boze". Sommigen doen alle moeite om uit de ellende te blijven; zij houden liever hun huid heel dan de consciëntie zuiver. Maar onze voornaamste zorg moet zijn om van de zonde vandaan te blijven. Wat zijn we bezorgd om geen voedsel te gebruiken, waarvan de dokters ons zeggen dat het schadelijk voor ons is; we kunnen er bijvoorbeeld galsteen of jicht van krijgen. We moesten veel meer bezorgd zijn om niet van de verboden vrucht te eten, die de Goddelijke wraak over ons brengt. "Bewaar uzelf rein", 1 Timótheüs 5:22. De kinderen Gods hebben zich er altijd op toegelegd van de zonde vandaan te blijven. "Hoe zou ik dan dit een zo groot kwaad doen en zondigen tegen God!", Genesis 39:9. "Houd Uw knecht ook terug van trotsheden" (van onbeschaamde zonden, Engelse vertaling), Psalm 19:14. Een gezegde van Anselmus luidt: "Als de zonde aan de ene kant lag en de hel aan de andere kant, zou ik liever in de hel springen dan willens tegen God zondigen." O, wat is het een zegen als we weerhouden worden te zondigen.

Wij achten het een grote zegen als we bewaard worden voor de pest en voor brand, maar wat betekent dit in vergelijking met bewaard te worden voor de zonde!

13. Is de zonde zo'n groot kwaad? Dan zou het ons moeten doen verlangen naar de hemel, waar we volledig van de zonde verlost zullen zijn; niet alleen van de uitwendige daden, maar van de inwoning van de zonde. In de hemel zullen we dit gebed niet behoeven te bidden: "Verlos ons van den boze". Wat zal dat zalig zijn, als we nooit meer een ijdele gedachte zullen hebben. Dan zal de bruid van Christus *sine macula et ruga*, zonder vlek en rimpel zijn, Efése 5:27.

Nu is er nog een lijk vastgebonden aan de levende; wij kunnen geen enkele heilige plicht verrichten, of die is met zonde vermengd. Wij kunnen niet bidden zonder af te dwalen. Wij kunnen niet geloven zonder te twijfelen. Maar dan zal onze blanke ziel niet het minste zweempje van zonde meer kunnen bevatten, maar dan zullen we als de engelen Gods zijn. In de hemel zullen we niet meer verzocht worden tot zonde. De oude slang is uit het paradijs geworpen en zijn vurige pijlen zullen nooit meer zo dichtbij komen dat ze ons raken.

### **Tweede nuttig gebruik, van vermaning**

Eerst aan allen in het algemeen. Als de zonde zo'n geweldig groot kwaad is, wacht u dan toch voor de zonde, als uw ziel u lief is. Als u de verboden vrucht proeft, zal het u duur komen te staan. Het zal u bittere tranen kosten, het kan u de helse straf kosten. O, vlied daarom van de zonde.

1. Pas op voor zonden van nalatigheid, Matthéüs 23:23. Het is werkelijk even gevaarlijk zaken die bevolen zijn niet te doen, als verboden dingen wel te doen. Sommigen vinden het heel niet erg, als zij de Bijbel niet lezen. De Bijbel ligt als een roestige wapenrusting die men nooit gebruikt, aan de kant. Zij vinden het helemaal geen bezwaar het gebed in het gezin of in de binnenkamer na te laten. De Heere hoort verscheidene maanden niets van hen. Zij hebben niets dat zij voor Hem willen heiligen, zij voeden zich met een vloek. "Want alle schepsel wordt geheiligd door het gebed", 1 Timótheüs 4:4, 5. Een vogel, die velen kan beschamen, neemt nooit een druppel water of hij heft zijn oog op naar de hemel. O, pas toch op dat u geen enkele bekende plicht verwaarloost. Het gebed van een heilige man op zijn sterfbed was: "Heere, vergeef mijn zonden van nalatigheid."

2. Wacht u voor verborgen zonden. Sommigen leven wat ingetogener, zodat zij de zonde niet openlijk van de daken bedrijven, maar zij voeren de zonde uit onder een dekmantel, zij zondigen in het verborgen. Rachel wilde niet dat men de terafim van haar vader zou zien, maar zij legde ze onder zich en "zat op dezelve", Genesis 31:34. Velen zijn gewoon zich dronken te drinken of in onreinheid te leven, als zij het maar kunnen doen als niemand het ziet. Zij zijn net als iemand die zijn winkelramen toesluit en zijn bedrijf binnen voortzet. Als de zonde zo'n groot kwaad is, laat ik u dan heden waarschuwen niet in het verborgene te zondigen. Weet dat u nooit zo in het geheim kunt zondigen, of de twee getuigen, God en het geweten, zijn er altijd bij.

3. Wacht u voor uw boezemzonde, de zonde waartoe uw natuur en geaardheid het meeste geneigd is. Zoals er in een bijenkorf een bij is die de leiding neemt, zo is er in het hart een hoofdzonde. "Ik wachtte mij voor mijn ongerechtigheid", Psalm 18:24. Er is een of andere zonde waartoe men zich bijzonder aangetrokken voelt, de

lievelingszonde die in onze boezem ligt en die betovert het hart en voert het met zich mee! O, pas daar voor op.

- (1) Die zonde die iemand het meest koestert en waaraan alle andere zonden dienstbaar zijn, is de zonde waartoe men het meest geneigd is en die men het meest naar de ogen ziet. De lievelingszonde van de Farizeeën was ijdele eer, in alles wat zij deden voedden zij de zonde van hoogmoed. "Opdat zij van de mensen geëerd mogen worden", Matthéüs 6:2. Als zij aalmoezen gaven, lieten zij voor zich trompetten. Als een vreemdeling had gevraagd: "Waarom blaast men deze trompet?", zou het antwoord zijn geweest: "De Farizeeën gaan aalmoezen geven aan de armen." Hun lamp van liefdadigheid was gevuld met: de olie van ijdele eer, Matthéüs 23:5. Al hun werken deden zij om van de mensen gezien te worden. Hoogmoed was hun boezemzonde. Dikwijls is hebzucht een boezemzonde; alle andere zonden worden gedaan om deze te steunen. Waarom spreekt men dubbelzinnig, onderdrukt men anderen, pleegt men bedrog, neemt men steekpenningen aan, anders dan om zijn hebzucht te bevorderen?
- (2) De zonde waarover iemand niet graag bestraft wordt, is de lievelingszonde. Herodes kon niet verdragen, dat er tegen zijn incest getuigd werd. Als Johannes de Doper zich met deze zonde bemoeit, kost hem dit zijn hoofd.
- (3) Die zonde waardoor iemand het meest overheerst wordt en waardoor hij het gemakkelijkst gevangen genomen wordt, is de lievelingszonde van zijn ziel. Er zijn wel zonden die iemand gemakkelijker kan weigeren en afslaan, maar er is één zonde, die hij, als die gaat lokken, niet kan weigeren, maar waardoor hij overwonnen wordt, dat is de boezemzonde. De jongeling in het Evangelie had zo'n boezemzonde die hij niet kon weerstaan en dat was de liefde tot de wereld. Zijn zilver was hem dierbaarder dan de Zaligmaker. Het is droevig, als iemand door een lust zo betoverd is dat hij zelfs afstand doet van het Koninkrijk der hemelen om die lust te bevredigen.
- (4) De zonde waarvoor iemand argumenten aanvoert om die te verdedigen, is de lievelingszonde. Als men een pleidooi voert voor de zonde, is men de procureur van de duivel. Als het over de zonde van hebzucht gaat en wij verdedigen die, of als het gaat over opvliegende toorn en wij nemen het daarvoor op en zeggen, met Jona 4:9): "Billijk is mijn toorn ontstoken", dan is dat de boezemzonde.
- (5) Die zonde die iemand het meest bezwaart en hem in het aangezicht vliegt ten tijde van ziekte of nood, is de boezemzonde. Toen de broers van Jozef in het nauw kwamen, kwam de zonde van het verkopen van hun broer weer in hun herinnering, Genesis 45:3. Zo ook als iemand op het ziekbed ligt, dan spreekt zijn geweten: Weet u niet meer, dat u in die en die zonde geleefd hebt, en al bent u dikwijls gewaarschuwd, u die zonde toch niet wilde nalaten? Het geweten houdt een bedsermoen tegen de lievelingszonde.
- (6) De zonde waarvan iemand zeer ongaarne afstand doet, is de lievelingszonde. Jakob kon Benjamin het moeilijkst van al zijn zonen afstaan. "Jozef is er niet, en Simeon is er niet; nu zult ge Benjamin wegnemen!" Zo spreekt een zondaar ook: van die en die zonde heb ik afstand gedaan, maar moet Benjamin ook nog weg? Moet ik van die zonde waarin ik zo'n behagen schep, ook afstand doen? Dat gaat mij aan het hart. Dat is de Delila, de lievelingszonde. O, als de zonde zo'n dodelijk kwaad is, waag het dan toch niet om één of andere boezemzonde in leven te laten, die de gevaarlijkste van allemaal is, net als vocht dat over het hart komt en dodelijk is. Zo'n zonde laat maar één gat open waardoor het wilde beest naar bin-

nen komt. Als men in één lievelingszonde leeft, zet dat de deur open voor de satan om binnen te komen.

4. Pas op voor de zonden die verband houden met uw persoonlijk werk. Een beroep moet u hebben. In het paradijs bebouwde Adam de grond. De Heere heeft nooit een volmacht gegeven voor ledigheid. Maar elk beroep heeft wel Zijn valstrikken. Zoals er zijn die zondigen buiten het beroep, zo zondigen anderen in het beroep. Bedenk wat voor dodelijk kwaad de zonde is. Vermijd die zonden waaraan u in uw werk blootgesteld bent.

- Pas op voor alle fraude en intrige in uw bezigheden. "Alle dingen dan, die gij wilt, dat u de mensen zouden doen, doet gij hun ook also", Matthéüs 7:12.
- Pas op voor een bedrieglijke tong in het verkopen. De Heilige Schrift zegt van iemand die ten hemel gaat: "Die met zijn hart de waarheid spreekt", Psalm 15:2. Het is de gewoonte van velen dat ze zeggen, dat de waren hen goed aan staan en toch nemen zij er minder van. Dat is nauwelijks goed te praten.
- Pas op voor een bedrieglijke weegschaal. "In des koopmans hand is een bedrieglijke weegschaal", Hoséa 12:8. Als men zijn gewichten lichter maakt, zal men het zwaarder te verantwoorden hebben.
- Pas op dat u geen bedorven waren, goederen van een gemengde kwaliteit of vervalste goederen verkoopt. "Wij zullen het kaf van het koren verkopen", Amos 8:6. Men selecteert het beste graan eruit en verkoopt het mindere tegen dezelfde prijs als het beste. Als men ruwe stoffen met fijne vermengt en men verkoopt alles als het fijne stof, is dat niets minder dan bedrog, Jesaja 1:22.
- Pas op dat uw geweten niet te ruim wordt, door meer te nemen van goederen dan de waarde. "Daarom, wanneer gij aan uw naaste wat veilbaars verkopen of uit de hand uws naasten kopen zult, dat niemand de een de ander verdrukke", Leviticus 25:14. Een geoorloofde winst is toegestaan; toch mag de één zichzelf niet zodanig bevoordelen, dat de ander schade lijdt. Laat het motto van de koopman zijn: "Een ongerlijk geweten te hebben bij God en de mensen", Handelingen 24:16. Diegenen die de wereld gewint met verlies van zijn ziel, heeft een slechte portie.

5. Als de zonde zo'n dodelijk kwaad is, pas dan op voor de schijn des kwaads. Onthoud u niet alleen van het feitelijk kwaad, maar zelfs van de schijn des kwaads. Als iets niet helemaal zondig is, maar als het toch op zonde lijkt, vermijd het dan. Wie trouw aan zijn vorst is, weigert niet alleen iets te maken te hebben met verraad, maar hij zal ook oppassen voor iets wat op verraad lijkt. De meesteres van Jozef verzocht hem en hij vluchtte weg en wilde niet bij haar blijven, Genesis 39:12. Een schijn van het goede is te weinig en een schijn van het kwade is teveel. De schijn des kwaads is vaak een aanleiding tot het kwade. Dartel zijn is een schijn des kwaads en vaak is het de aanleiding tot het kwaad. De verboden vrucht aanraken is de aanleiding tot het proeven ervan. Gemaskerd dansen is dikwijls de aanleiding tot onreinheid. De schijn des kwaads kan een ander tot aanstoot zijn. "Doch gijlieden also tegen de broeders zondigende, en hun zwak geweten kwetsende, zondigt tegen Christus", 1 Korinthe 8:12. Als men tegen één van de leden van Christus zondigt, zondigt men tegen Christus Zelf.

*Vraag. Welke middelen zullen wij te baat nemen om ons te hoeden voor zondige daden?*

1. Als u bewaard wilt worden voor daadwerkelijke, ergerlijke zonden, tracht dan bezig te zijn in het doden van de erfzonde. Als ge niet wilt dat de takken uitbotten en gaan

bloeien, dood dan de wortel. Ik weet wel, dat de erfzonde in dit leven niet uitgeroeid kan worden, maar tracht haar wel te onderdrukken. Waarom breekt men immers uit in dadelijke zonden? Omdat men de hartenzonden niet doodt. Onderdruk de eerste opwellingen van hoogmoed, begeerte en drift. Ongedode erfzonde zal zo'n wortel van bitterheid blijken te zijn, die de vervloekte wortel van ergerlijke zonden zal doen uitspruiten.

2. Als u bewaard wilt worden voor dadelijke zonden, bedenk dan wat een afschuwelijk iets de zonde is. Bedenk bovenal wat u gehoord hebt, dat de zonde een vervloekt iets is (Jozua 7:13, Engelse vertaling). De zonde is iets afschuwelijks dat God haat. "Doet toch deze gruwelijke zaak niet, die Ik haat." De zonde is in wezen toverij, zij is het uitbraaksel van de duivel, zij wordt in Jakobus 1:21 *vuiligheid* genoemd. Als al het kwaad in de wereld samengebundeld werd en het pit en merg daarvan afgetrokken werd, kon dat niet zoiets vuils voortbrengen als de zonde. Een zondaar is zo afschuwelijk, dat de Heere ervan walgt als Hij hem maar ziet. "Mijn ziel walgde van hen", Zacharia 11:8.

Wat is hij die zich met gierigheid verontreinigt, anders dan een slang die het stof likt? Wat is iemand die zich met de begeerte van onreinheid besmet anders dan een zwijn met een mensenhoofd? Wat is iemand die zich verontreinigt met de zonde van hoogmoed anders dan een ballon die door de duivel is opgeblazen? Wat is iemand die zich verontreinigt met dronkenschap anders dan een beest dat de kolder heeft? Als we bedenken hoe afschuwelijk en laag de zonde is, zou dat een middel zijn om ons te bewaren voor de zonde.

3. Als u bewaard wilt worden voor dadelijke zonden, tracht dan de vreze des HEEREN in uw hart geplant te krijgen. "Door de vreze des HEEREN wijkt men af van het kwade", Spreuken 16:6. Dan zult ge, als ge vreest, waken: vrees is een teugel voor de zonde en een spoorslag tot heiligheid. Vrees bezet het hart met ontzag en dringt het tot goed gedrag. Door de vreze des HEEREN wijkt men af van het kwade. Toen keizerin Eudoxia Chrysostomus dreigde met verbanning, zei hij: "Vertel haar, dat ik voor niets bevreesd ben dan voor de zonde." Vrees is de deurwachter van de ziel. Zij staat aan de deur van de ziel als een portier en belet de zonde om binnen te komen. Alle zonde wordt bedreven uit gemis aan de vreze des HEEREN. "Welker mond is vol van vervloeking en bitterheid; hun voeten zijn snel om bloed te vergieten; er is geen vreze Gods voor hun ogen", Romeinen 3:14, 15, 18. Heilige vrees staat als een schildwacht en waakt altijd tegen gerustheid, trots en lichtzinnigheid. Vrees is de lijfwacht van een christen om hem te beschermen tegen de vurige pijlen van de verzoeking. *Si vis esse securus semper time*. "De enige manier om veilig te zijn, is altijd te vrezen."

4. Als wij bewaard willen worden voor dadelijke zonden, laten we dan zorgvuldig alle aanleidingen en gelegenheden tot zonde vermijden. Kom niet in verkeerd gezelschap. Wie niet melaats wil worden, zal geen besmet huis binnengaan. Houd de wacht over uw zintuigen, die ingangen voor de zonde kunnen zijn. Bewaak de twee poorten, het oog en het oor; let vooral op uw ogen. Er komt veel zonde binnen door het oog; het oog is dikwijls een invalspoort voor de zonde. De zonde ontvlamt in het oog; de eerste zonde in de wereld begon in het oog. "En de vrouw zag, dat die boom goed was tot spijze en dat hij een lust was voor de ogen, en zij nam van zijn vrucht en at", Genesis 3:6. Zien wekte de begeerte op! Onmatigheid begint in het oog. De wijn aanzien, als zij rood is, als ze haar kleur vertoont in het glas, veroorzaakt buitensporigheid in het

drinken, Spreuken 23:31. Hebzucht begint ook in het oog. "Want ik zag onder den roof een schoon sierlijk Babylonisch overkleed, en een gouden tong, ... en ik kreeg lust daartoe en nam ze", Jozua 7:21. Het vuur van de begeerte begint te ontvlammen in het oog. Toen David op het dak van zijn paleis wandelde, zag hij een vrouw die zich waste en zij was, aldus de tekst, "zeer schoon van aanzien", en hij zond boden naar haar, nam haar en verontreinigde zich met haar, 2 Samuël 11. O, let daarom toch op uw ogen! Job maakte een verbond met zijn ogen, Job 31:1. Als het oog eenmaal ontvlamd is, is het moeilijk om het nog langer tegen de zonde uit te houden. Als de buitenvertrekken door de vijand ingenomen zijn, is het gevaar groot dat het hele kasteel ingenomen zal worden.

5. Als u bewaard wilt worden voor grote dadelijke zonden, leg u dan toe op soberheid en matigheid. *Sobrii este*. "Zijt nuchteren", 1 Petrus 5:8. Ga onmatigheid in spijs en drank tegen, want de zonde dringt veelal door deze weg binnen. Door zinnelijk genot te bevredigen wordt de ziel die verwant is aan de engelen, de slaaf van dierlijke lusten. Velen drinken tot ze in een roes zijn, zo niet tot dronkenschap. Als men zich niet verloochent in zinnelijk genot, maakt men dat zijn geweten vol schuld is en de wereld vol schande. Als u bewaard wilt worden om in de zonde te vallen, bedwing dan uw vlees. Want waar heeft de Heere anders verstand en geweten voor gegeven dan om onmatige begeerten te beteugelen en te bedwingen?

6. Als u bewaard wilt worden voor dadelijke zonden, wees dan geestelijk voortdurend op uw hoede. Waak over uw gedachten. "Hoe lang zult gij de gedachten uwer ijdelheid in het binnenste van u laten vernachten?", Jeremia 4:14. De zonde begint in de gedachten. Eerst koestert men wraakgedachten en vervolgens doopt men zijn handen in bloed. Zet een wacht over uw gedachten. Waak over uw driften en begeerten. Het hart wordt zo licht door zijn eigen hartstochten verwoest, evenals een boot omslaat door zijn zeilen. Drift gaat over de grens van de rede heen, drift is een kortstondige razernij. Mozes bracht in drift iets "onbedachtelijk voort met zijn lippen", Psalm 106:33. De discipelen riepen in boosheid om vuur van de hemel. Iemand die zijn drift laat gaan, is als een schip in een storm, dat geen stuurman of zeilen heeft, maar dat aan de golven en de rotsen wordt overgegeven. Houd de wacht als er verzoeking over u komen. De satan ligt voortdurend op de loer en kijkt uit of hij ons tot zonde kan verleiden. De duivel staat altijd aangejord tot de strijd. Hij vist op onze ziel. Hij spant strikken óf hij schiet zijn pijlen. Daarom is het nodig hem in de gaten te houden, opdat we niet tot zonde verlok worden. De meeste zonden worden bedreven omdat men niet waakt.

7. Als u bewaard wilt worden voor het kwaad der zonde, raadpleeg dan het Woord van God. Tracht ervaren te zijn in de Schriften. "Ik heb Uw rede in mijn hart verborgen, opdat ik tegen U niet zondigen zou", Psalm 119:11. Het Woord is een tweesnijdend zwaard, om de begeerten van de mens door te snijden. Als de nevels en dampen van de zonde beginnen op te stijgen, laat dan slechts het licht van de Heilige Schrift in de ziel schijnen en daardoor worden ze verdreven. "Het woord van Christus wone rijkelijk in u", Kolossenzen 3:16. Alfons, koning van Arragon, heeft de Bijbel veertien keer doorgelezen. Het woord laat het verdoemelijke kwaad van de zonde zien. Het verschaft ons ook voorschriften, die als zovele recepten en middelen tegen de zonde zijn. Toen Christus tot zonde verzocht werd, sloeg Hij de verzoeker af en bracht hem driemaal een wonde toe met het zwaard des Geestes: "Er staat geschreven." Waarom leven de mensen in de zonde? Omdat zij óf het Woord niet lezen óf het niet geloven!

8. Als u bewaard wilt worden voor grote, onbeschaamde zonden, tracht dan uw hart verwarmd te krijgen met de liefde Gods. De liefde bevat grote kracht, zij is "sterker dan de dood." Zij verbreekt het verbond tussen het hart en de zonde. Er zijn twee zaken in God die de liefde opwekken.

- Zijn heerlijke schoonheid. Mozes begeerde er een glimp van te zien. "HEERE, toon mij Uw heerlijkheid."
- Zijn allesovertreffende liefde. Wat een wonderlijke liefde was het Zijn Schoonzoon te geven en deze Parel neer te leggen als losprijs voor onze verzoening! De heerlijke schoonheid van God en Zijn oneindig grote liefde trekken, als twee magneten, onze liefde naar God toe. En als wij Hem liefhebben, zullen we niet tegen Hem zondigen. Wie zijn vriend liefheeft, zal in geen geval iets doen wat hem ontstemt.

Ik heb gelezen dat vier mensen die elkaar ontmoetten, elkaar afvroegen wat hen toch wel weerhield om te zondigen. De ene zei: de vrees voor de hel; de tweede: de vreugde des hemels; de derde: de gruwelijkheid van de zonde; de vierde zei: *wat mij van de zonde weerhoudt, is de liefde tot God; zal ik tegen zo'n goeddoend God zondigen? Zal ik Zijn liefde misbruiken?* De liefde tot God is de beste teugel om ons van de zonde te weerhouden.

9. Als u bewaard wilt worden voor het kwaad van de zonde, wees dan ijverig in uw beroep. Adam moest in het paradijs de grond bebouwen. Degenen die in ledigheid de tijd doorbrengen, stellen zich bloot aan zonde. Als wij geen werk hebben, zal de satan wel werk voor ons vinden. Hij zaait het meeste zaad in braakland. Een vrouw die heel erg tot zonde verzocht werd, ging naar dominee Greenham en vroeg hem, wat zij moest doen om de verzoeking te weerstaan. Hij antwoordde: "Wees altijd bezig met iets nuttigs, opdat als de satan komt, hij u bezig vindt met uw taak en niet ledig om naar zijn verzoeking te luisteren."

10. Als u voor de zonde bewaard wilt worden, vestig dan het oog van uw verstand op de schoonheid die in de heiligheid is. Heiligheid bestaat in het gelijkvormig worden aan God. Het is de glans van de Goddelijke natuur, een straal licht van de Heere schijnend in de ziel. Wat is de bruid van Christus schoon als zij bedekt en versierd is met de parels van heiligheid! Wat anders maakt de serafijnen lichtengelen dan hun heiligheid? Overdenk toch in uzelf hoe schitterend en heerlijk heiligheid is en dat zal een walg en haat tegen de zonde verwekken, die daaraan zo geheel tegengesteld is. Het beschouwen van schoonheid zal ons van de liefde tot iets lelijks afbrengen.

11. Als u voor het kwaad van de zonde bewaard wilt worden, denk dan dikwijls aan de dood. Bedenk dat die onvermijdelijk is. "Het is de mens gezet eenmaal te sterven", Hebreëën 9:27. Het is voor ons minder zeker vannacht op bed te liggen dan dat we in het graf zullen liggen. Bedenk hoe onzeker het leven is. We zijn maar huurders, bij wie de huur elk ogenblik opgezegd kan worden. Wij leven slechts bij de gratie van onze verhuurder. Hoe spoedig kan de Heere ons uit ons lemen huis zetten! De dood komt dikwijls, wanneer wij er het minst op bedacht zijn. Sommige geleerde schrijvers hebben opgemerkt dat de zondvloed kwam in de maand Zif, dat is april, in de lente, toen de bomen in bloei stonden en de vogels zongen en de mensen er het minst op bedacht waren. Zo gebeurt het ook dikwijls dat in de lente van ons leven, als de gezondheid van het lichaam op z'n best is en de geest het meest levendig en krachtig is en als men er het minst over denkt, de dood komt. Als wij dikwijls en ernstig aan de

dood zouden denken, zou dat de zonde een dodelijke wond toebrengen. *Nihil sec revocat peccata quam crebra mortis contemplatio*. "Er is niets dat ons zo zeer terughoudt van de zonde dan de regelmatige gedachte aan de dood", Augustinus. Er is geen sterker middel tegen de zonde dan de gedachte: Ik bedrijf nu de zonde en morgen kan ik wel op sterven liggen. Wat zou het zijn, als de dood mij zou aantreffen in het werk van de duivel! Zou dat mij niet naar hem voeren om mijn loon te ontvangen? Dat de overspeler eens zou bedenken: Ik bedrijf nu de zonde, maar hoe spoedig kan de dood komen en dan moet ik, die nu brand van begeerte, in de hel branden. Dat zou in zijn ziel als een koude douche zijn en hem bevreesd maken om de vreemde vrouw na te jagen.

12. Als u bewaard wilt worden voor grote, onbeschaamde zonden, pas dan op voor een hart vol hebzucht. Hebzucht is droge dronkenschap. Wie met een onverzadigbare begeerte naar de wereld dorst, zal voor geen enkele zonde blijven staan. Hij zal zelfs Christus en de goede zaak verraden voor geld.

"Voor iemand die nooit genoeg heeft, bestaat er niets schandelijks", Tacitus. "De geldgierigheid is een wortel van alle kwaad", 1 Timótheüs 6:10. Uit deze wortel spruit diefstal. De begerige zucht van Achan deed hem de gouden tong stelen, Jozua 7:21. Hebzucht vult de gevangenissen. Uit deze wortel komt moord voort. Waarom anders liet Achab Naboth stenigen dan om zijn wijngaard te bezitten? 1 Koningen 21:13. Hebzucht heeft menigeen door bloed naar een kroon doen zwemmen. Uit deze bittere wortel van hebzucht spruit fraude. De hand van de hebzuchtige hanteert valse gewichten. Uit deze wortel van hebzucht komt onreinheid voort. We lezen van hoerenloon, Deuteronomium 23:18. Voor geld wil zij zowel haar geweten als haar kuisheid te koop aanbieden. O, als ge voor het kwaad der zonde bewaard wilt worden, pas dan op voor hebzucht, die een invalspoort is voor de vele zonden!

13. Laten we veel het gebedsleven beoefenen om ons te bewaren om niet in de zonde te verdrinken. "Houd Uw knecht ook terug van trotsheden", Psalm 19:14. Wij hebben in onszelf geen kracht om ons voor het kwaad te bewaren. Arnoldus zegt: *aliquas reliquias vitae spiritualis*, dat de mens in zijn verdorven staat toch nog enige overblijfsels heeft van het geestelijke leven. En Arminius zegt dat de mens voldoende genade in zich heeft, waardoor hij zich van het kwade kan onthouden; dat de vrije wil een teugel is die hem voldoende in toom kan houden om hem van de zonde terug te trekken. Maar, waarom was het dan nodig dat Christus ons heeft leren bidden: "Verlos ons van den boze"? Als wij toch zelf kracht bezitten om ons voor de zonde te bewaren, waarom moeten we dan nog tot God om kracht bidden? Ach, als David en Petrus, die toch genade hadden, vielen omdat zij de verse invloed van de Geest misten om hen staande te houden, hoeveel te meer zijn zij in gevaar om te vallen die alleen de kracht van "de vrije wil" hebben om hen staande te houden.

Laten wij daarom de Heere smeken om kracht om ons voor de zonde te bewaren. Laten wij het gebed van David bidden: "Ondersteun mij, zo zal ik behouden zijn", Psalm 119:117. En ook dat andere gebed: "Houdende mijn gangen in Uw sporen, opdat mijn voetstappen niet zouden wankelen", Psalm 17:5. *Heere, bewaar mij, dat ik U niet onteer. Bewaar mij voor de verontreinigende zonden van deze eeuw, opdat ik niet te slecht ben voor de tijd en de tijd niet nog slechter wordt voor mij. "Houd Uw knecht ook terug van trotsheden." Heere, wat ik ook moet doorstaan, bewaar mij toch voor de zonde.*

Een kind ligt veilig in de armen van een verpleegster, en wij zijn alleen veilig om niet in de zonde te vallen als wij in de armen van Christus en van de vrije genade worden vastgehouden.

*In deze vermaning ligt ook een zaak voor Gods kinderen opgesloten.*

U die ware belijders zijt en de livrei van Christus draagt, ik smeeek u bovenal, om u te hoeden voor de zonde. Pas toch op voor elke daad die onbetamelijk is en een schandvlek op het Evangelie werpt. U hebt gehoord wat voor geweldig groot kwaad de zonde is. Kom toch niet te dicht bij de verboden vrucht. "Zo gij, o Israël, wilt hoereren, dat immers Juda niet schuldig worde", Hoséa 4:15. Al lopen goddelozen tot het kwaad der zonde, laat dan toch de bruid van Christus de borsten van haar maagdom niet verontreinigen. De zonde betaamt niemand, maar zeker niet ware belijders. Mest is een onsierlijk gezicht op straat, maar als men het in de kerk ziet, is het nog walgelijker. Melaatsheid aan een voet is erg, maar als men een zweer van melaatsheid in het gezicht ziet, is dat veel erger. Als men de zonde ziet uitbreken in degenen die er zich voor uitgeven dat zij godsdienstig zijn, is dat afschuwelijk. Dat de goddelozen zondigen, is niet zo wonderlijk. "De goddelozen zullen goddelooslijk handelen", Daniël 12:10. Het is geen wonder, dat een slang vergif spuwt. Het was niet zo verwonderlijk, dat Kaïn of Achab zondigde, maar het was wel vreemd Lot incest te zien bedrijven en Davids handen met bloed bevlekt te zien. Als er een zonsverduistering is, staat iedereen daar naar te kijken. Als een kind des lichts door een schandelijke zonde zich in het duister brengt, staat ook iedereen daarnaar te staren.

De zonden van Gods kinderen verwekken de Heere in zekere zin meer tot toorn dan de zonden van de goddelozen. We lezen van de toorn, opgewekt tegen Zijn zonen en dochteren, Deuteronomium 32:19. De zonden van de goddelozen vertoornen de Heere, maar de zonden van Zijn volk bedroeven Hem. De zonden van Gods volk zijn van een kwaadaardiger aanzien en zijn zwarter van kleur dan van anderen. De zonden van Gods volk bevatten verzwarende omstandigheden die men niet aantreft in de zonden van onbekeerden. Let op deze acht bijzonderheden.

1. Degenen die God vrezen, hebben iets wat een barrière vormt, wat hen van de zonde weerhoudt. Als goddelozen zondigen, hebben zij geen beginsel dat hen weerhoudt. Zij hebben wind en tij mee om hen voort te drijven, zij hebben niets wat hen van de zonde aftrekt. Maar een kind van God heeft een beginsel van genade om de zonde te beteugelen. Die heeft de invloeden van Gods Geest, waardoor hem het kwaad ontraden wordt. Voor zo iemand is het daarom veel erger dan voor anderen als hij zonde bedrijft. Dat is roekelozer zondigen; het is net alsof een vrouw van plan zou zijn het kind in haar schoot te doden. Christen, als u moedwillig zondigt, bent u bezig het kind der genade in uw ziel te doden.

2. De zonden van Gods kinderen zijn groter dan van anderen, omdat zij tegen meer genade zondigen. Het is dan net of er een gewicht in de schaal wordt gelegd om de zonde zwaarder te maken. De Heere heeft Christus aan een gelovige geschonken. Hij heeft hem van de wilde stam van de natuur afgehouden en hem ingeënt in de ware olijfboom. Als zo iemand al deze genade misbruikt, doet hij erger dan de goddelozen en zondigt hij met verzwarende omstandigheden, omdat het zonde is tegen groter liefde. Wat werd de zonde van Petrus verzwared en verergerd door het feit dat Christus meer voor hem gedaan had dan voor anderen! Hij had immers wat van de heilige Zalfolie op hem doen neerdruipen. Hij had hem opgenomen in de kring van de

apostelen. Hij had hem meegenomen op de berg der verheerlijking en hem in een gezicht de heerlijkheid van de hemel getoond. Het was vreselijk dat Petrus na al deze weldaden Christus verloochende en hij kon slechts vergeving ontvangen als door een wonder van verbazende liefde.

3. De zonden van degenen die God vrezen, bevatten die verzwaring, dat zij tegen meerder licht zondigen dan de goddelozen. "Zij zijn onder de wederstrevers des lichts", Job 24:13. Licht staat daar figuurlijk voor kennis. Men kan niet ontkennen, dat de goddelozen willens en wetens zondigen. Maar degenen die God vrezen, hebben daarboven een licht dat zo Goddelijk, alles doordringend is, dat geen huichelaar daartoe kan komen. Zij hebben betere ogen om de zonde te zien dan anderen en als zij met de zonde van doen willen hebben en deze drekhoop willen omhelzen, moeten zij zeker wel de Heere tergen en de toorn in Zijn Aangezicht doen oprijzen. O, kinderen God, vlied daarom van de zonde! Uw zonden zijn des te groter en worden zwaarder aangerekend dan de zonde van de onbekeerden.

4. De zonde van degenen die God vrezen, zijn erger dan die van de onbekeerden, want als zij zondigen, is dat tegen gezegende bevindingen. Zij hebben de bitterheid van de zonde in de weeën van de nieuwe geboorte gevoeld en daarna heeft de Heere van vrede gesproken en zij hebben bij ondervinding gesmaakt hoe goed de Heere is. En als zij na deze ondervindingen toch de verboden vrucht aanraken en het wagen moedwillig te zondigen, vergroot en verergert dat hun schuld en is dat alsof er nog eens een gewicht in de schaal wordt gelegd om hun zonde zwaarder te maken. De goddelozen hebben nooit de liefelijkheid van het hemelleven geproefd, zij weten in 't geheel niet wat het is het vriendelijk gelaat van God te zien. Zij hebben nooit iets geproefd wat heerlijker is dan koren en wijn. Daarom is het geen wonder dat zij zondigen.

Maar wat is het afschuwelijk, als een kind van God dat zulke liefdeblijken uit de hemel heeft ontvangen en merkelijke Godsontmoetingen heeft gehad, een of andere lust wil bevredigen. Het was een verzwaring in de zonde van Sálomo, dat zijn hart van de HEERE werd afgetrokken, Die hem tweemaal verschenen was, 1 Koningen 11:9.

5. De zonden van degenen die God vrezen, zijn groter dan die van anderen, omdat zij tegen hun kinschap zondigen. Als de goddelozen zondigen, zondigen zij tegen het gebod, maar als degenen die God vrezen zondigen, zondigen zij tegen hun privilege; zij maken misbruik van hun kinschap.

Degenen die God vrezen, zijn geadopteerd in de hemelse familie, zij hebben een nieuwe naam gekregen. "Is het een lichte zaak, schoonzoon van de koning te worden?" zei David. Zo is het ook geen geringe eer kinderen van God genoemd te worden en erfgenamen van de beloften. Als zulke mensen openlijk in de zonde vallen, zondigen zij tegen hun kinschap. Zij maken zichzelf daardoor vuil, net als een koningszoon die in de modder zou wentelen of bij de varkens zou liggen.

6. De zonden van degenen die God vrezen, zijn erger dan die van anderen, omdat zij bedreven zijn tegen meer eden en verbintenissen. Zij hebben hun naam aan de Heere opgedragen. Zij hebben zich met een eed plechtig aan God verbonden. "Ik heb gezworen dat ik onderhouden zal de rechten Uwer gerechtigheid", Psalm 119:106. In het Avondmaal des Heeren hebben zij deze heilige eed vernieuwd. En om daarna in moedwillige zonden te vallen is een verbreking van die eed, een soort meened, die de zonde tot een karmozijn rode kleur maakt.

7. De zonden van degenen die God vrezen, zijn erger dan die van anderen, omdat zij een groter blaam op de godsdienst werpen. Als de goddelozen zondigen, kunnen we dat van hen verwachten, ze zijn als zwijnen die zich in de modder wentelen. Maar als de schapen dat doen, als degenen die God vrezen, zondigen, strekt dat tot oneer van het Evangelie. "Dewijl gij door deze zaak de vijanden des HEEREN grotelijks hebt doen lasteren", 2 Samuël 12:14.

Een vlek in scharlaken valt iedereen op. Als degenen die God vrezen, zondigen, is dat als een smet op scharlaken, die valt des te meer op en werpt een grotere schandvlek op de zaak des Heeren. Als de zon verduisterd is, staat iedereen stil en kijkt ernaar. Als een kind des lichts door een schandelijke zonde zich in het donker brengt, staat ook iedereen stil en kijkt er met verbazing naar. Wat wordt er schade berokkend aan het Evangelie, doordat degene die God vrezen, zich misdragen. Hun bloed kan nooit de smet die zij over de godsdienst gebracht hebben, afwassen.

8. De zonden van degenen die God vrezen, zijn erger, omdat ze goddelozen aanmoedigen tot zonde, zodat ze daarin verharden. Als de goddelozen zien, dat degenen die God vrezen, een los en slordig leven leiden, denken zij dat zij dit ook mogen doen. De goddelozen volgen het voorbeeld van degenen die God vrezen, niet door hun deugden na te volgen, maar hun ondeugden; en is het niet verschrikkelijk als men er de oorzaak van is dat anderen verloren gaan? Dat zijn nu de verzwarende omstandigheden in de zonden van degenen die God vrezen. Gij behoort u daarom, boven alle anderen, te hoeden voor moedwillige zonden. Uw zonden wonden uw consciëntie, verzwakken uw genade en verwekken de Heere veel meer tot toorn dan de zonden van anderen en de Heere zal u zeker daarvoor straffen. Wie de straf ook zal ontlopen, u niet. "Uit alle geslachten des aardbodems heb Ik ulieden alleen gekend; daarom zal Ik al uw ongerechtigheden over ulieden bezoeken" Amos 3:2. Hoewel God u niet zal verdoemen, zal Hij wel dit leven u tot een hel doen zijn. Hij kan zulke smarten en foltering in uw hart doen komen, dat u uzelf tot een verschrikking zult zijn. U kunt zelfs dichtbij de wanhoop komen en uzelf als een verwerpene aanmerken. Toen David zich bezoedeld had met overspel en moord, klaagde hij over verbrijzelde beenderen, Psalm 51:10. Deze beeldspraak drukt de smart en de foltering van zijn ziel uit. Hij verkeerde driekwart jaar in een smartelijke verlatenheid en men vermoedt, dat hij de volle blijdschap voor zijn sterven nooit heeft teruggekregen. O, gij die de Heere toebehoort en in Zijn geslacht zijt opgenomen, wees dan toch voorzichtig om uw belijdenis niet te bevleken met schandelijke zonden. Ge zult er duur voor moeten betalen. Denk aan die verbrijzelde beenderen. Al zal de Heere u niet uit Zijn boek delgen, Hij zal u wel uit Zijn tegenwoordigheid werpen, Psalm 51:13. Hij kan u dan wel eens lang in de verlatenheid houden. Ge kunt dan wel zulke slagen in uw consciëntie gevoelen, dat ge het uitbrult en meent dat ge half in de hel zijt.

II. In een bijzondere zin bidden wij verder: *"Verlos ons van den boze"*. Wij bidden om verlost te worden van de boze in drieërlei opzicht:

1. Van het kwaad in ons hart, dat wij een boos, ongelovig hart noemen, Hebréeën 3:12.
2. Van het kwaad dat van de satan komt, die "de boze" wordt genoemd, Matthéus 13:19.
3. Van het kwaad in de wereld, die wij "de tegenwoordige boze wereld" noemen, Galaten 1:4.

1. In de bede: "Verlos ons van den boze" bidden wij om verlost te worden van het kwaad in ons hart, opdat het ons niet tot zonde verleide. Het hart is een vergiftige fontein, waaruit alle dadelijke zonden voortvloeien. "Van binnen uit het hart der mensen komen voort kwade gedachten, overspelen, hoererijen, doodslagen", Markus 7:21. De oorzaak van alle kwaad ligt in de boezem van de mens zelf. Elke zonde begint in het hart. De begeerte wordt het eerst in het hart ontvangen en daarna wordt ze in de wereld voortgebracht en uitgevoerd. Waar komt snel opkomende toorn vandaan? Het hart steekt de tong in brand. Het hart is het atelier of de werkplaats, waar elke zonde wordt uitgedacht en gesmeed.

Wat is daarom dit gebed noodzakelijk: "Verlos ons van het kwaad in ons hart." Het hart is de grootste verleider, daarom zegt de apostel Jakobus: "Een iegelijk wordt verzocht, als hij van zijn eigen begeerlijkheid afgetrokken en verlost wordt", Jakobus 1:14. De duivel zou ons geen schade kunnen berokkenen, als ons eigen hart daartoe geen toestemming gaf. Alles wat hij doen kan, is liet aas neerleggen, maar het is onze schuld als wij dat doorslikken.

O, laten we toch bidden om van de begeerten en het bedrog van ons eigen hart verlost te mogen worden. "Verlos ons van den boze". Luther was banger van zijn eigen hart dan van paus of kardinaal. Het was Augustinus bede: *Libera me Domine a meipso*. "Heere, verlos mij van mijzelf." Het was een goede raad die iemand eens aan zijn vriend gaf: "Pas op voor uzelf." Pas op voor de verrader in uw binnenste, het vlees. Het hart van een mens is als het Trojaanse paard, waaruit een heel leger begeerten komt.

2. In deze bede: "Verlos ons van den boze", bidden wij om verlost te worden van het kwaad dat van de satan komt. Hij is "de boze", Matthéüs 13:19.

Vraag. *In welk opzicht is de satan "de boze"?*

Antwoord. Hij was de eerste die het kwaad uitdacht. Hij beraamde het eerste verraad, Johannes 8:44. Zijn praktijk is voortdurend kwaad stichten, 1 Petrus 5:8.

- Hij heeft op één of andere wijze de hand in al het kwaad en onheil dat in de wereld gebeurt.
- Hij belet het goede te doen. "Hij toonde mij Józua, den hogepriester, staande voor het aangezicht van den Engel des HEEREN, en de satan stond aan zijn rechterhand, om hem te wederstaan", Zacharia 3:1.
- Hij hitst op om kwaad te doen. Hij bewerkte het hart van Ananías om te liegen. "Waarom heeft de satan uw hart vervuld, dat gij den Heilige Geest liegen zoudt?", Handelingen 5:3.
- De duivel blaast het vuur van begeerte en van twist aan. Als iemand hoogmoedig is, heeft de oude slang hem vergiftigd en maakt dat hij opzwelt. Zodoende is hij de boze en wij mogen zeker wel bidden: "Heere, verlos ons van den boze."
- Het woord "satan" betekent in het Hebreeuws: een tegenstander. Hij is een rusteloze tegenstander, hij slaapt nooit. Geesten hebben geen slaap nodig.
- Hij is een zwerver, hij "gaat rond", 1 Petrus 5:8. En hoe gaat hij rond? Niet als een pelgrim, maar als een verspieder. Hij gaat nauwkeurig na, waar hij zijn stukken geschut kan plaatsen en waar hij zijn aanvallen kan doen tegen ons om het meeste voordeel te behalen.
- De satan is een schrandere genie, er is geen plaats waar wij veilig kunnen zijn voor zijn aanvallen en invallen. Terwijl wij bidden, naar het Woord horen,

mediteren, houdt hij ons altijd gezelschap, al is het onzeker hoe hij dat klaarspeelt.

- De satan is een machtige tegenstander, hij is met kracht omgord. Hij wordt de "sterk gewapende", Lukas 11:21 genoemd. Hij neemt mensen naar believen gevangen. "Onder welken zij gevangen waren tot zijn wil", 2 Timótheüs 2:26, zij worden levend door hem gevangen. Dit is een zinspeling op het vangen van een levende vogel in een strik. Het werk van de duivel is op mensenzielen hengelen. Hij brengt geschikt aas aan. Hij lokt iemand die ambitieus is, door eer, iemand die hebzuchtig is, door rijkdom. Hij verzilvert het aas, als hij het aan de haak doet. Hij lokt iemand die wellustig is, door schoonheid; hij verzoekt zo iemand tot de schoot van Delila om hem uit Abrahams schoot te houden.
- De duivel vergenoegt zich erin als er zielen verloren gaan. Wat is dan toch dit gebed noodzakelijk: "Verlos ons van den boze". Heere, bewaar ons voor de "boze".
- Al kan de satan ons tot zonde verzoeken, laten wij het toch niet zover laten komen dat we onze toestemming geven. Al kan hij dan een aanval doen op het kasteel van ons hart, laten we toch niet de sleutels van het kasteel aan onze doodsvijand afgeven.

3. In deze bede: "Verlos ons van den boze" bidden wij om verlost te worden van het kwaad in de wereld. Het wordt een boze wereld genoemd, niet omdat de wereld die God geschapen heeft, niet goed zou zijn, maar zij is kwaad geworden door onze verdorvenheid en het is nodig, dat wij bidden: "Verlos ons van een wereld die in het boze ligt", Galaten 1:4.

Vraag. *In welk opzicht is het een boze wereld?*

1. Het is een wereld die verontreinigt. Het is ermee alsof we in besmette lucht leven. Het vergt een hoge mate van genade om onszelf "onbesmet te bewaren van de wereld", Jakobus 1:27. Het is even moeilijk in de wereld te verkeren en niet besmet te worden als veel in de zon te lopen en niet verbrand te worden. De wereldse opvattingen zijn besmettelijk. Bijvoorbeeld, dat een klein beetje godsdienst wel goed genoeg is, dat het net als bladgoud zo dun mogelijk uitgeslagen moet worden. Dat zedelijkheid op één lijn gesteld kan worden met genade. Dat ijverig zijn hetzelfde is als al te rechtvaardig zijn. Dat het beter is de huid heel te houden dan het geweten zuiver te bewaren. Dat het beter is het vlees te bevredigen dan het te doden. Deze opvattingen van de wereld zijn verontreinigend. De voorbeelden van de wereld verontreinigen. *Princeps imperio magnus exemplo major*. "Voorbeelden oefenen een grote kracht uit om ons tot het kwade af te trekken." Een vorst die grote macht heeft, is nog machtiger door zijn voorbeeld. Vorsten zijn spiegels, aan wie wij ons conformeren. Als zij kwaad doen, zijn wij geneigd hen daarin na te volgen. Beroemde mensen zijn voorbeelden die wij ons voor ogen houden en gewoonlijk schrijven wij het voorbeeld het beste na, als het wat gevlekt is. Er is in ons een grote geneigdheid om wereldse voorbeelden na te volgen. Daarom heeft de Heere er een verbod tegenover gesteld: "Gij zult de menigte tot boze zaken niet volgen", Exodus 23:2. Hoe gemakkelijk haasten wij ons tot de zonde, als wij het tij van de natuurlijke verdorvenheid en de wind van het voorbeeld mee hebben om ons weg te voeren. Lot was wel een wonder in de wereld: hij wist de gesteldheid van zijn ziel zuiver te houden temidden van de besmette lucht van Sodom. De rivier Peru in Amerika blijft zoet als zij in de zee uitgemond is en vermengt zich niet met het zoute water.

Hiermee kan Lot vergeleken worden, wiens vroomheid rein bleef in het zoute water van Sódóm. Slechte voorbeelden zijn besmettelijk. "Zij vermengden zich met de heidenen, en leerden derzelve werken", Psalm 106:35. Is het dan niet nodig dat wij bidden: "Heere, verlos ons van deze boze wereld?" In de wereld verkeren is net als het lopen over een modderige weg.

2. Het is een boze wereld, aangezien zij verstrikt. De wereld is vol valstrikken. Gezelschap is een strik, ontspanning is een strik, eden zijn strikken, rijkdom is een gouden strik. *Opes irritamenta malorum*. Rijkdom is een aansporing tot zonde. De apostel spreekt over "de begeerlijkheid des vleses, de begeerlijkheid der ogen, en de grootsheid des levens", 1 Johannes 2:16. De begeerlijkheid van het vlees is schoonheid, de begeerlijkheid van de ogen is geld, de grootsheid van het leven is eer. Hier hebt u de drie-eenheid van de natuurlijke mens. *In mundo splendor opum glorie majestas, voluptatum allecebrae ab amore Dei nos abstrahunt*. "De schittering van de rijkdom, de grootheid van een zeer goede naam te hebben en de verleidingen van de vermaken in de wereld trekken ons af van de liefde tot God."
  - De wereld is een vleiende vijand. Wie erdoor gekust wordt, wordt misleid. Het is een zijden strop! De vermaken van de wereld voeren de mensen, net als het opium, tot de slaap van zorgeloosheid. Lysimachus verkocht zijn kroon voor een teug water. Zo doen velen afstand van de hemel, terwille van de wereld. De koning van Armenië werd als gevangene naar koningin Cleopatra gebracht in gouden boeien. Er zijn er maar al teveel die vastgekleumt zijn in de gouden boeien van de wereld. De wereld bracht Démas in bekoring, 2 Timótheüs 4:10. Een van de eigen discipelen van Christus werd gevangen door een aas van zilver. Het is moeilijk om de wijn van voorspoed te drinken en niet duizelig te worden.
  - De wereld is, door onze aangeboren verdorvenheid, kwaad in zover zij een strik vormt. "Doch die rijk willen worden, vallen in verzoeking en in den strik", 1 Timótheüs 6:9. Als hier een engel zou verkeren, zou hij geen gevaar lopen dat de wereld hem zou verstrikken, omdat hij in zich geen beginsel heeft om een verzoeking toe te laten. Maar wij hebben een verdorven beginsel dat zich voegt naar een verzoeking en dat ons altijd in gevaar brengt.
3. Het is een boze wereld, aangezien zij het goede tegen staat. Zij werpt spot en smaad op degenen die deugdzaam leven. Hoe, wilt u heiliger zijn dan anderen, wijzer dan uw voorouders? De wereld doet met de belijders van de godsdienst net eender als Sanballat met de Joden, toen die aan het bouwen waren. "Hij spotte met de Joden en sprak: Wat doen deze amechtige Joden? Zal men hen laten geworden? Zullen zij de stenen uit de stofhopen levend maken, daar ze verbrand zijn?", Nehemia 4:1, 2. Zo stort de goddeloze wereld de schimpscheuten uit over degenen die God vrezen. Hoe, wilt u zich klaarmaken voor de hemel? Wat is het nut van die kosten en moeite? Wat voor nuttigheid is er in het dienen van de Almachtige? Zo wil de wereld de wielen van onze wagen afrukken waarmee wij ten hemel rijden. Deze dingen worden "bespottingen" genoemd in Hebréeën 11:36. Het vergt een grote mate van heiligmaking om de ontmoedigingen van de wereld tegen te staan, om tussen de slangen vrolijk te huppelen, om te lachen als men gesmaad wordt en die lasteringen als een krans aan het hoofd te bevestigen.
4. Het is een boze wereld, aangezien zij een dodende werking heeft. Zij verdooft en doodt de genegenheden naar hemelse voorwerpen. Zij maakt dat heilige

werkzaamheden verkillen, zoals een damp in een zilvermijn het licht wegneemt. Aardse dingen verstikken het zaad van het Woord. Iemand die in de wereld verstrikt is, gaat zo op in zijn wereldse belangen, dat hij de dingen die boven zijn, evenmin kan bedenken als de aarde kan opstijgen of een olifant in de lucht kan vliegen. Ja, zelfs degenen die genade hebben, voelen zich, als hun genegenheden zo aan de aarde kleven, geheel niet in staat om te mediteren en te bidden. Het is dan alsof men zwemt met een steen om de nek.

5. Het is een boze wereld, omdat ze vijandig is. Zij haat Gods volk. "Omdat gij van de wereld niet zijt, daarom haat u de wereld", Johannes 15:19. De haat richt zich tegen het hele geslacht, zegt Aristoteles. Hamans haat richtte zich tegen het ganse zaad der Joden. Als men een slang kan vinden zonder angel, of een luipaard zonder vlekken, dan kan men misschien verwachten een goddeloze wereld zonder haat aan te treffen. Het doelwit waarop men schiet, is Godsvrucht. "Die kwaad voor goed vergelden, staan mij tegen, omdat ik het goede najaag", Psalm 38:21. De wereld doet wel net alsof zij degenen die God vrezen, om iets anders haat, maar de oorzaak van het geschil is heiligheid. De haat van de wereld is onverzoenlijk. Boosheid kan verzoend worden, haat niet. Ge kunt evengoed hemel en hel met elkaar verzoenen als het zaad der vrouw en het zaad van de slang. Indien de wereld Christus heeft gehaat, is het geen wonder dat zij ons ook haat. "De wereld heeft Mij eer dan u gehaat", Johannes 15:18. Waarom zou iemand Christus toch haten? Deze gezegende Duif heeft nooit bitterheid vertoond. Deze Roos van Saron heeft altijd de zoetste reuk verspreid. Maar het toont de laagheid van de wereld, dat zij Christus en de heiligen haten. Is het dan niet noodzakelijk dat we bidden: "Verlos ons van deze boze wereld?"
6. Het is een boze wereld, aangezien ze vol bedrog is. Er is bedrog in de handel. "In des koopmans hand is een bedrieglijke weegschaal", Hoséa 12:8. Het Hebreeuwse woord "rimmah" betekent zowel bedriegen als verdrukken. Wie bedrog durft te plegen, zal ook niet terugschrikken om te verdrukken. Er is ook bedrog in vriendschap. "Maar wie zal een recht trouwen man vinden?", Spreuken 20:6. *Trita frequensque via est per amici fallere nomen.* "Veel betreden en druk gebruikt is de weg om door middel van de vriendennaam te misleiden." Er zijn er die overdreven gevoelig zijn in het sluiten van vriendschap; zij zijn als bazuinen die een groot geluid maken, maar van binnen hol zijn. Er zijn er die kunnen vleien en haten tegelijk, die iemand kunnen prijzen en tegelijk veroordelen. "Honing op de tong, en gal in het hart." Gehuichelde liefde is erger dan haat. Er zit ook bedrog in rijkdom. "De verleiding des rijkdoms", Matthéüs 13:22. De wereld wil ons doen geloven, dat rijkdom onze begeerte bevredigt en hij vermeerdert juist onze begeerten. Zij wil ons doen geloven dat rijkdom ons bij blijft, en hij maakt zich vleugelen, Spreuken 23:5.
7. Het is een boze wereld, daar zij ons alle rust ontnemt. Zij is vol moeite, Johannes 16:33. De wereld is als een bijenkorf: als wij wat honing geproefd hebben, zijn we reeds gestoken door duizend bijen. Basilius was van mening, dat vóór de val de roos zonder doornen groeide. Maar nu heeft iedere mooie levensbloem haar doornen. Er zijn zoveel zaken die onrust met zich meebrengen: verlies van vrienden, rechtszaken, tegenslagen in onze bezittingen. In onze betrekkingen zijn we niet zonder zorgen. Sommigen hebben verdriet, omdat zij geen kinderen hebben, anderen dat zij wel kinderen hebben: de wereld is vol kwellingen en ijdelheid. Als

iemand arm is, is hij in verachting bij de rijken; als hij rijk is, wordt hij benijd door de armen. Als wij geen strikken tegenkomen in de wereld, krijgen we te maken met verdrukking. Er is in de wereld meer waarvan we gespeend moeten worden dan zaken waardoor we verzocht worden. De wereld is als een zee, waarin we op de deinende golven van moeite en verdriet worden op en neer geworpen en dikwijls verkeren we in gevaar om schipbreuk te lijden.

De wereld is een wildernis, vol vurige slangen. Wat worden er al stormen van vervolgingen tegen de oprechten ontketend, 2 Timótheüs 3:12. De goddelozen zijn als doornen, waarin de schapen van Christus wat van hun gouden vacht verliezen, Micha 7:4. Welnu, is het dan niet noodzakelijk dat wij bidden: "Heere, verlos ons, dat we niet door de boze wereld beschadigd worden?"

Waarom zou ons anders verboden worden om de wereld lief te hebben? Al wordt ons geboden onze vijanden lief te hebben, dit is echter een vijand die we niet lief mogen hebben. "Hebt de wereld niet lief", 1 Johannes 2:15.

III. Het moet echter wel opgemerkt worden, dat het niet voldoende is om een recht op de zaligheid te verkrijgen, als we alleen ons onthouden van de uitwendige daden van de zonde en die nalaten! Als we bidden: "Verlos ons van den boze", ligt daar nog meer in, namelijk dat wij vorderingen maken in heiligmaking. Als we ons afscheiden van de zonde, is dat niet genoeg, tenzij wij ons ook hartelijk verbinden om de deugd te betrachten. Daarom worden deze twee zaken in de Heilige Schrift ook samengevoegd: "Wijk af van het kwade en doe het goede", Psalm 34:15. "Laat af van kwaad te doen. Leert goed doen", Jesaja 1:16, 17. "Laat ons onszelf reinigen van alle besmetting des vleses en des geestes, voleindigende de heiligmaking", 2 Korinthe 7:1. De zonde nalaten is niet genoeg, tenzij wij ook de gerechtigheid omhelzen. *Virtutis est magis honesta agere quam non turpia*. "Het kenmerk van rechtvaardig zijn is eerder het goede te doen dan het kwade niet te doen."

Het is net zoals het in het lichaam toegaat: het is niet voldoende, als de ziekte tot staan gebracht wordt, maar de gezondheid moet rijzen. Zo is het ook in de ziel: het is niet voldoende, als de zondige daden worden nagelaten, waardoor de ziekte tot staan gebracht wordt, maar de ziel moet weer gezond worden en toenemen in heiligheid.

#### Eerste nuttig gebruik

Diegenen zijn te bestraffen die alleen de uitwendige daden der zonde tegenstaan, maar die niet naar heiligmaking jagen. Die laten wel na om kwaad te doen, maar zij leren niet goed te doen. Hun godsdienst bestaat alleen in negatieve dingen. Zij beroemen zich erop dat zij niet overgegeven zijn aan ondeugd, niemand kan hen van ergerlijk wangedrag beschuldigen. "O God, ik dank U, dat ik niet ben gelijk de andere mensen; rovers, onrechtvaardigen, overspelers", Lukas 18:11. Maar dit is niet genoeg! Men moet nog een stap verdergaan tot bestendige godsvrucht. Het is niet genoeg, als een akker niet bezaaid is met onkruid of dolik, maar hij moet met goed zaad bezaaid worden.

Overweeg de volgende twee zaken.

1. Als uw beste getuigenis dat u hebt te tonen, is dat ge niet schuldig zijt aan grove zonden, neemt de Heere daar geen notitie van. Hoewel een koperen munt niet zo slecht is als één van klei, toch zal die niet als gangbare munt doorgaan, omdat het geen echt zilver is. Zo is het hier ook: hoewel u niet openlijk goddeloos bent, maar toch niet van het juiste soort, daar u het stempel van heiligheid mist, zult u ook nooit gangbare munt voor de hemel zijn.

2. Iemand kan zich wel van het kwade onthouden, maar toch kan hij naar de hel moeten gaan, omdat hij niet het goede gedaan heeft. "Alle boom dan, die geen goede vrucht voortbrengt, wordt uitgehouwen en in het vuur geworpen", Matthéüs 3:10. Waarom werden de dwaze maagden buitengesloten? Zij hadden geen kwaad gedaan, zij hadden hun lamp niet gebroken; maar hun gebrek was, dat er in hen geen goed was: zij hadden geen olie in hun lamp. O, laten wij daarom niet tevreden zijn, als wij vrij zijn van grove zondige daden, maar laten wij verder reiken en komen tot heiligmaking. Laten wij onszelf reinigen van alle besmetting, voleindigende de heiligmaking.

IV. "Verlos ons van den boze", kan ook wel betekenen: van tijdelijk onheil. *Dan bidden wij of de Heere óf tijdelijk onheil wil voorkomen óf ons ervan verlossen.*

1. Wij bidden of God ons voor tijdelijk onheil wil bewaren. Of Hij ons wil beschutten en Zich stellen tussen ons en het gevaar. "Verlos mij van al mijn vervolgers", Psalm 7:2. Het is geoorloofd dat wij de boze plannen van de goddelozen afbidden, opdat ze bij voorbaat mogen mislukken. Dat ze, hoewel zij plannen tegen ons beraamd hebben, toch niet hun wens daarin verkrijgen. "Bewaar mij voor het geweld des striks, dien zij mij gelegd hebben", Psalm 141:9.
2. Wij bidden of God ons wil verlossen uit tijdelijke onheilen; of Hij Zijn oordelen van ons wil wegnemen, hetzij hongersnood, zwaard of pestilentie. "Neem Uw plage van op mij weg", Psalm 39: 11. Toch moeten wij alleen bidden om van tijdelijke onheilen verlost te worden, zover de Heere het goed voor ons acht. Wij moeten bidden om geheel van het kwaad der zonde verlost te worden, maar wij moeten bidden om van tijdelijke onheilen verlost te worden onder voorbehoud, zover de Heere het nuttig voor ons acht en het tot Zijn eer is.

### **Tweede nuttig gebruik**

Laten wij in alle beproevingen die over ons komen, opzien tot de Heere om verlichting en hulp. "Zal niet een volk zijn God vragen?", Jesaja 8:19. Daarom zijn de roomsen te bestraffen, omdat zij op de verkeerde deur kloppen. Als die in één of andere moeilijkheid terechtkomen, bidden zij tot de heiligen om hen te verlossen. Als zij in gevaar zijn van verdrinken, bidden ze tot Sint-Nicolaas. Als zij een aanval van koorts hebben, bidden zij tot Sint-Petronella. Als zij in geboorte weeën zijn, bidden zij tot Sint-Margaretha.

Ik zal met één Schriftplaats bewijzen hoe ongeoorloofd het is, heiligen aan te roepen: "Hoe zullen zij dan, iemand aanroepen, in wien zij niet geloofd hebben?", Romeinen 10:14. Wij mogen alleen bidden tot degenen in wie we geloven, maar wij behoren niet in heiligen te geloven, daarom mogen wij niet tot hen bidden. De roomsen zenden hun gebeden ter verlossing op naar de maagd Maria: "Verlos mij, heilige Maria." *Benedicta Domina in manibus tuis reposita est nostra salus.* "O, gezegende maagd, in uw handen is onze zaligheid gelegd." "Maar Abraham weet van ons niet", Jesaja 63:16. Ook de heiligen en de maagd Maria weten van ons niet.

Tot heiligen bidden is afgoderij, grenzend aan godslastering. Onze Zaligmaker heeft ons geleerd om in al onze noden tot God om uitkomst te bidden. "Verlos ons van den boze". Hij alleen kent onze noden en kan ons eruit verlossen. Hij, Die ons de last heeft opgelegd, kan hem alleen afnemen. David ging ook tot de HEERE: "Voer mij uit mijn noden", Psalm 25: 17. God kan met één woord ons genezen: "Hij zond Zijn Woord uit, en heelde hen", Psalm 107:20. Hij verlost de drie jongelingen uit de vurige oven, Jozef uit de gevangenis, Daniël uit de leeuwenkuil. Dit alles is een bewijs dat Hij God

is, omdat niemand zó kan verlossen als Hij. "Want er is geen andere God, Die alzo verlossen kan", Daniël 3:29. Laten we daarom in al onze engten en noden tot de Heere opzien en zeggen: *"Verlos ons van den boze"*.

Vraag 107. *Wat leert ons het besluit van het Gebed des Heeren?*

Antwoord. *Het besluit van het Gebed des Heeren welke luidt: Want Uw is het koninkrijk, en de kracht en de heerlijkheid, in der eeuwigheid, Amen. Matth. 6:13, leert ons onze aanmoediging in het gebed alleen van God te nemen, Dan. 9:4, 7-9, 16-19, en in onze gebeden Hem te prijzen, Hem het Koninkrijk, de kracht en de heerlijkheid toeschrijvende, 1 Kron. 29:10-13; en tot bewijs dat onze begeerten en vertrouwen zullen worden verhoord, zegen wij: Amen, 1 Kor. 14:16; Openb. 22:20-21.*

Het slot van het Gebed des Heeren is niet in de Engelse editie gepubliceerd.